Romblomanon

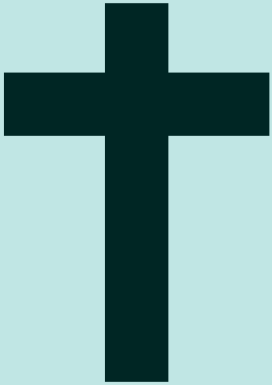

Romblomanon: Bag-o nga Kasugtanan (New Testament)

Romblomanon

Romblomanon: Bag-o nga Kasugtanan (New Testament)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Romblomanon

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-06-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Jun 2025 from source files dated 28 Jun 2025
4de624ce-34e7-5a8f-a597-674e8f806461

Contents

Mateo 1
Marcos 92
Lucas 148
Juan 241
Ginghuman 310
Roma 394
1 Corinto 434
2 Corinto 472
Galacia 498
Efeso 512
Filipos 526
Colosas 536
1 Tesalonica 546
2 Tesalonica 555
1 Timoteo 560
2 Timoteo 572
Tito 581
Filemon 586
Hebreo 589
Santiago 619
1 Pedro 629
2 Pedro 640
1 Juan 647
2 Juan 658
3 Juan 660
Judas 662
Pahayag 666

Ang Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo nga Gingsulat ni MATEO

Pasayod

Ini nga Maayong Balità hay gingsulat ni Mateo, nga ginatawag da nga Levi, isa sa dose nga apostoles ni Hesu-Kristo. Siya hay isa ka Judio kag dati nga miyugsukot ning buhis ng Romano.

Gingsulat ini ni Mateo para sa mga Judio. Gingsambit niya ang mga 40 ka teksto halin sa Lumà nga Kasugtanan agud pamatuuran nga ang mga propesiya kag mga promisa ng Dios sa mga Judio hay natuman na paagi kay Hesu-Kristo.

Ginapasayod diri ni Mateo nga si Hesus ang Kristo nga gingtaw-an ning gahom nga magharì. Kag siya da ang mayad gid nga Manunudlò nga gingpadaya ng Dios, nganì igwa gid siya ning otoridad nga mag-isplikar parti sa Kasuguan ng Dios kag magtudlò parti sa iya gingharian. Kag ginapasayod da ni Mateo nga si Hesus lang gid ang Manluluwas ng mga Judio kag ng tanan da nga magtuo sa iya (10:5-6; 15:24; 28:18-19).

Ang mga Kalulo-lulohan ni Hesu-Kristo
Lucas 3:23-38

1 Imaw ini ang listahan ng mga kalulo-lulohan ni Hesu-Kristo nga inapo ni David. Si David hay inapo ni Abraham.
2 Si Abraham hay tatay ni Isaac, si Isaac hay tatay ni Jacob kag si Jacob hay tatay ni Juda kag ng iya mga hali nga lyaki.
3 Si Juda ang tatay ni Perez kag ni Zera kag si Tamar ang inda nanay. Si Perez hay tatay ni Hezron kag si Hezron hay tatay ni Aram.
4 Si Aram hay tatay ni Aminadab, si Aminadab hay tatay ni Nashon kag si Nashon hay tatay ni Salmon.
5 Si Salmon nakapangasawa kay Rahab kag ang inda ungà hay si Boaz. Si Boaz nakapangasawa kay Ruth kag ang inda ungà hay si Obed. Si Obed hay tatay ni Jesse,
6 kag si Jesse hay tatay ni Haring David.
Si Haring David hay tatay ni Solomon. Ang nanay ni Solomon hay asawa ni Uria nga namatay na.
7 Si Solomon hay tatay ni Rehoboam, Si Rehoboam hay tatay ni Abia kag si Abia hay tatay ni Asa.
8 Si Asa hay tatay ni Jehoshafat, si Jehoshafat hay tatay ni Joram kag si Joram hay tatay ni Uzia.

9 Si Uzia hay tatay ni Jotam, si Jotam hay tatay ni Ahaz
kag si Ahaz hay tatay ni Hezekia.
10 Si Hezekia hay tatay ni Manase, si Manase hay tatay ni
Amos, si Amos hay tatay ni Josia,
11 kag si Josia hay tatay ni Jeconia kag ng iya mga
manghod nga lyaki. Nang adto nga tyempo, gingbihag ang
mga Israelita pakadto sa Babilonia.

12 Imaw ini ang mga kalulo-lulohan ni Hesus pagkatapos
nga gingbihag ang mga Israelita pakadto sa Babilonia:
Si Jeconia hay tatay ni Salatiel, si Salatiel hay tatay ni
Zerubabel*,
13 kag si Zerubabel hay tatay ni Abiud. Si Abiud hay tatay
ni Eliakim, si Eliakim hay tatay ni Azor,
14 kag si Azor hay tatay ni Zadok. Si Zadok hay tatay ni
Akim kag si Akim hay tatay ni Eliud.
15 Si Eliud hay tatay ni Eleazar, si Eleazar hay tatay ni
Matan, si Matan hay tatay ni Jacob,
16 si Jacob hay tatay ni Jose nga asawa ni Maria. Si Maria
ang nanay ni Hesus nga ginatawag nga Kristo*.
17 Nganì may 14 ka henerasyon halin kay Abraham hasta
kay David. Kag may 14 da ka henerasyon halin kay David
hasta sa pagkabihag ng mga Israelita sa Babilonia. Halin
sa adto nga pagkabihag, may 14 pa ka henerasyon hasta sa
pag-ungà kay Kristo.

Ang Pag-ungà kay Hesu-Kristo
Lucas 2:1-7

18 Imaw ini ang natabò nang pag-ungà kay Hesu-Kristo. Si
Maria nga iya nanay hay kyasayon na kay Jose. Pero bago
pa sinda makasay, nasayuran ni Maria nga nabdos na siya
paagi sa gahom ng Espiritu Santo.
19 Niyan, si Jose nga magiging asawa niya hay matarong
nga tawo kag indì niya gusto nga mahuy-an si Maria. Nganì
nagdesisyon siya nga buyagan* si Maria ning pasikreto lang.
20 Mintras ginahunahunà ni Jose ang iya humanon,
nagpakità sa iya sa pananamgo ang anghel ng Ginoo nga
naghambay, “Jose, inapo ni David, ayaw mahadlok nga
pakasayan si Maria, kay ang iya ginanabdos hay paagi sa
gahom ng Espiritu Santo.

---

* **1:19 1:19** Ang patakaran ng mga Judio hay tiyad ini: kung kyasayon na ang lyaki sa dalaga, ginakabig na niya ang babayi nga asawa niya. Pero indì pa sinda mag-iba hasta wayà pa sinda nakasay. Kung matabò nga nagdesisyon ang lyaki nga indì padayunon ang pagpakasay, kahinangyan taw-an niya ang dalaga ning kasulatan ng pagbuyag kag may duha nga testigo.

21 Magaungà siya ning lyaki kag pangayanan mo siya nga
Hesus kay luwason niya ang mga tawo nga sakop sa inda
mga salà.”
22 Natabò ini para matuman ang ginghambay ng Ginoo
paagi sa propeta*,
23 “Maganabdos ang isa ka birhen kag magaungà ning
lyaki. Kag ini nga ungà pagatawagon, Emmanuel (ang gusto
hambayon kaibahan naton ang Dios).”†
24 Nganì pagbatì ni Jose, gingtuman niya ang ginghambay
ng anghel ng Ginoo kag gingpakasayan niya si Maria.
25 Pero wayà niya gingtandoga si Maria hasta nga nag-
ungà siya ng iya panganay nga lyaki. Kag gingpangayanan
ni Jose nga Hesus ang ungà.

2

Ang Pagbisita kay Hesus

1 Ging-ungà si Hesus sa Betlehem nga sakop ng Judea nang
tyempo nga si Herodes ang harì didto. May nag-abot nga
mga kamayad nga tawo* sa Jerusalem halin sa este.
2 Nagpangutana sinda, “Diin baya ging-ungà ang harì ng
mga Judio? Nakità namon ang iya bituon sa este, nganì
nagkari kami para magsamba sa iya.”
3 Nang mabatian ini ni Haring Herodes, nalibugan gid siya
kag imaw da ang tanan nga mga tawo sa Jerusalem.
4 Nganì gingpatawag niya ang tanan nga pinunò nga parì
kag mga eskriba* kag nagpangutana sa inda kung diin iungà
ang Kristo.
5 Nagsabat sinda, “Didto sa Betlehem nga sakop ng Judea,
kay imaw ini ang gingsulat ng isa ka propeta:
6 ‘Kamo nga taga-Betlehem nga sakop ng Juda,
ang indo banwa hay magiging pinakaimportante na sa
mga banwa ng Juda;
kay dirà sa indo magahalin ang pinunò
nga magadumaya sa akon mga tawo nga Israelita.’ ”†
7 Nang masayuran ini ni Herodes, gingpatawag niya
ning sikreto adto nga mga tawo nga halin sa este kag
gingpangutana kung kasan-o gid nagpakità ang bituon nga
inda nakità.
8 Pagkatapos gingpakadto niya sinda sa Betlehem kag
ginghambay, “Panaw na kamo kag pangitaon nindo ang

† **1:23 1:23** Isaias 7:14 * **2:1 2:1** *Kamayad nga tawo*: sa Griego: magos. Bukon sigurado kung ano ang gusto hambayon ng magos. Pero sinda hay nagaistudyo ng mga bituon para masayuran kung ano ang matatabò sa ulihi nga mga adlaw.
† **2:6 2:6** Micas 5:2

ungà. Kag kung makità nindo siya, pasayura ako, para
makakadto da ako kag makasamba sa iya.”
9 Pagkahambay ini ng harì, nagpanaw na sinda. Mintras
nagapanaw sinda nakità ninda liwat ang bituon nga inda
nakità sa este. Nag-una ini sa inda kag nagduyog sa bayay
nga yadto ang ungà.
10 Nalipay gid sinda nang makità ang bituon.
11 Pagsuyod ninda sa bayay, nakità ninda ang ungà kag
ang iya nanay nga si Maria. Nagluhod sinda kag nagsamba
sa ungà. Kag gingbuksan ninda ang inda mga daya kag
ginghalad sa ungà ang inda mga regalo nga bulawan,
insenso kag mira*.
12 Pagbalik ninda, nag-agi sinda sa iban nga dayan kay
gingpaandaman sinda sa pananamgo nga indì na sinda
magbalik kay Herodes.

Ang Paglikaw nina Jose kay Herodes

13 Nang wayà na adto nga mga tawo, nagpakità ang anghel
ng Ginoo kay Jose sa pananamgo kag naghambay, “Bangon
na, day-a ang ungà kag ang iya nanay kag maglikaw
kamo pakadto sa Egipto. Didto lang anay kamo hasta
nga maghambay ako nga puydi na kamo makabalik, kay
papangitaon na ni Herodes ang ungà para ipapatay.”
14 Nganì adto nga daan, nagbangon si Jose kag gingdaya
ang ungà kag ang iya nanay sa Egipto.
15 Nagtinir sinda didto hasta nga namatay si Herodes.
Natabò ini para matuman ang ginghambay ng Ginoo paagi
sa propeta, “Gingtawag ko ang akon ungà halin sa Egipto.”†

Ang Pagpatay sa mga Ungà

16 Nang masayuran ni Herodes nga gingluko siya ng mga
kamayad nga tawo, nahangit gid siya. Nagsugò siya nga
patyon ang tanan nga ungà nga lyaki sa Betlehem kag sa
palibot nga mga lugar nga nagaedad ning duha ka tuig
paubos. Nasayuran niya ang edad ng ungà sa ginghambay
ng mga tawo halin sa este nga duha na ka tuig ang nakaligad
tunà nang inda makità ang bituon.
17 Sa ini nga pagpamatay sa mga ungà, natuman ang
gingpropesiya ni Propeta Jeremias:
18 “May nabatian nga pag-inuwang kag tudo gid nga
pagdinanguyngoy sa banwa ng Rama.
Nagainuwang si Raquel sa iya mga ungà;
kag indì gid siya mapalipay
kay nagkamatay na sinda.”†

† **2:15 2:15** Hosea 11:1 † **2:18 2:18** Jeremias 31:15

Ang Pagbalik nina Jose halin sa Egipto

19 Nang patay na si Herodes, nagpakità ang anghel ng
Ginoo kay Jose sa pananamgo didto sa Egipto.
20 Naghambay siya, “Bangon na, day-a ang ungà kag
ang iya nanay pabalik sa Israel, kay namatay na ang mga
nagplano nga patyon ang ungà.”
21 Nganì nagbangon si Jose kag gingdaya niya ang ungà
kag ang iya nanay pabalik sa Israel.
22 Pero nang masayuran ni Jose nga si Arkelaus ang naga-
harì sa Judea kabaylo ng iya tatay nga si Herodes, nahadlok
siya nga magbalik didto. Kag nang gingpaandaman pa gid
siya ng Dios paagi sa pananamgo, nagderitso siya kaibahan
ang iya pamilya sa probinsya ng Galilea.
23 Didto sinda nag-istar sa banwa ng Nazaret. Nganì natu-
man ang ginghambay ng propeta nang una, “Pagatawagon
siya nga Nazareno.”†

3

Ang Pagwali ni Juan nga Miyugbawtismo
Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28

1 Nang adto nga tyempo nga nagaistar pa sina Hesus sa
Nazaret, nagtunà si Juan nga Miyugbawtismo sa pagwali sa
tiway nga lugar ng Judea.
2 Hambay niya, “Talikuri nindo ang indo mga kasal-anan,
kay malapit na ang oras nga magaharì ang Dios.”
3 Si Juan imaw ang ginghambay ni Propeta Isaias nang
naghambay siya:
“May magasinggit sa tiway nga lugar. Magahambay siya sa
mga tawo,
‘Ipreparar nindo ang agihan para sa Ginoo,
tadlunga ang dayan nga iya pagaagihan!’ ”†
4 Ang barò ni Juan* hay himò sa buyboy ng kamelyo kag
ang iya sinturon hay panit ng hayop. Ang iya pagkaon hay
apan kag dugos.†
5 Madamò nga tawo ang nagkadto sa iya halin sa
Jerusalem, sa tanan nga banwa nga sakop ng Judea kag sa
tanan nga lugar sa palibot ng Subà ng Jordan.
6 Ging-akò ninda ang inda mga salà kag gingbawtismuhan
niya sinda sa Subà ng Jordan.
7 Pero nang makità ni Juan nga kadamò nga Pariseo*
kag Saduceo* ang nagakadto sa iya para magpabawtismo,

---

† **2:23 2:23** Marcos 1:24; Lucas 2:39; Juan 1:45 † **3:3 3:3** Isaias 40:3 * **3:4 3:4** Si Juan imaw si Propeta Elias. Ini hay para matuman ang propesiya nga si Elias hay mabalik diri bago mag-abot si Kristo. Basaha ang Mateo 11:11-14. † **3:4 3:4** 2 Harì 1:8

naghambay siya sa inda, “Mga inapo kamo ng sawa! Sin-o
ang naghambay sa indo nga makalikaw kamo sa paabuton
nga parusa ng Dios?
8 Kung matuod nga ginatalikuran nindo ang indo kasal-
anan, pamatuuri ini paagi sa indo paghuman ning maayo.
9 Kag ayaw maghambay nga mga inapo kamo ni Abraham,
makalikaw kamo sa parusa. Pero matuod ang akon
ginahambay sa indo nga aber ang mga bato nga yari diri
puydi humanon ng Dios nga mga inapo ni Abraham.
10 Tandai nindo ini: ang wasay hay preparado na sa
pagpukan ng mga kahoy. Nganì ang kada kahoy nga wayà
nagapamunga ning maayo hay pagapukanon kag ipilak sa
kalayo.
11 “Nagabawtismo ako sa indo sa tubì nga nagapakilaya
nga nagatalikod na kamo sa indo mga salà, pero may
maabot nga masunod sa akon nga mas makagagahom pa
kaysa sa akon kag indì gid ako angay aber magbitbit ng iya
mga sandalyas. Siya ang magabawtismo sa indo sa Espiritu
Santo kag sa kalayo.
12 Pareho siya sa miyug-ani nga nagapapalid ng iya inani
para lainon ang matinggas sa upa. Ang matinggas tipunon
niya kag ibutang sa kamalig, pero ang upa hay sunugon niya
sa kalayo nga indì gid mamatay.”

Ang Pagbawtismo kay Hesus
Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22

13 Niyan, naghalin si Hesus sa probinsya ng Galilea kag
nagkadto sa Subà ng Jordan kay Juan para magpabawtismo.
14 Indì kuntà magbawtismo si Juan sa iya. Hambay
niya, “Basì magpabawtismo ka sa akon? Ako nganì ang
kahinangyan nga magpabawtismo sa imo.”
15 Pero nagsabat si Hesus sa iya, “Sige lang tuo, kay
imaw ini ang dapat naton humanon para matuman ang
tanan nga kabubut-on ng Dios.” Nganì nagsugot si Juan nga
bawtismuhan si Hesus.
16 Nang mabawtismuhan na si Hesus, naghaw-as nga
daan siya sa tubì. Niyan, gulpi lang nga nag-abri ang langit
kag nakità niya ang Espiritu ng Dios nga daw salampati hay
nagababà kag naghuyon sa iya.
17 Kag igwa ning boses nga nabatian halin sa langit nga
naghambay, “Ini ang akon pinalanggà nga Ungà, nalilipay
gid ako sa iya.”

4

Ang Pagtintar kay Hesus
Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13

1 Pagkatapos adto, gingtuytuyan si Hesus ng Espiritu
Santo sa tiway nga lugar para tintaron ng diyablo.†
2 Sa suyod ng 40 ka adlaw kag gab-i nagpuasa si Hesus,
nganì ginggutom gid siya.
3 Nagpalapit sa iya si Satanas kag naghambay, “Kung
ikaw ang Ungà ng Dios, himua ining mga bato nga maging
tinapay.”
4 Pero nagsabat si Hesus, “Ginahambay ng Kasulatan,
‘Bukon lang sa pagkaon nabubuhì ang tawo, kundì sa kada
hambay ng Dios.’ ”†
5 Pagkatapos gingdaya si Hesus ng diyablo sa balaan nga
syudad,* kag gingpatindog siya sa pinakamataas nga parte
ng templo.
6 Kag hambay niya, “Kung ikaw ang Ungà ng Dios,
maglumpat ka. Kay ginahambay ng Kasulatan, ‘Susuguon
ng Dios ang iya mga anghel nga magbantay sa imo kag ha-
hawiran ka ninda ng inda mga kamot, para indì mabunggò
ang imo siki sa bato.’ ”†
7 Pero naghambay si Hesus, “Nagahambay da ang Kasu-
latan, ‘Ayaw pagtintara ang Ginoo nga imo Dios.’ ”†
8 Pagkatapos gingdaya siya ng diyablo sa mataas gid nga
bukid kag gingpakità sa iya ang tanan nga gingharian ng
kalibutan kag ang inda manggad.
9 Naghambay si Satanas sa iya, “Ini tanan itatao ko sa imo,
kung maghapà ka kag magsamba sa akon.”
10 Tapos naghambay si Hesus, “Lumayas ka, Satanas! Kay
ginahambay ng Kasulatan, ‘Sambahon mo ang Ginoo nga
imo Dios kag siya lang gid ang imo serbisyuhan.’ ”†
11 Pagkatapos adto, gingbayaan siya ng diyablo. Kag nag-
abot ang mga anghel kag gingserbisyuhan siya.

Ang Pagtunà ng Pagwali ni Hesus
Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15

12 Niyan, nang mabatian ni Hesus nga napriso si Juan nga
Miyugbawtismo, nagbalik siya sa Galilea.
13 Pero wayà na siya nagaistar sa Nazaret kundì didto na
sa banwa ng Capernaum*. Ini nga banwa hay sa alihid
ng Lawà ng Galilea* nga sakop ng lugar ng mga tribo ni
Zebulun kag ni Naftali.
14 Natabò ini para matuman ang gingpropesiya ni Propeta
Isaias:
15 “Ang mga dutà nga panublion ng mga tribo ni Zebulun
kag ni Naftali,

---

† **4:1 4:1** Hebreo 2:18, 4:15 † **4:4 4:4** Deuteronomio 8:3 * **4:5 4:5** Ini hay ang syudad ng Jerusalem. † **4:6 4:6** Salmo 91:11-12 † **4:7 4:7** Deuteronomio 6:16 † **4:10 4:10** Deuteronomio 6:13

hay malapit sa dagat kag yadto sa kabuak ng Subà ng
Jordan.
Ini nga mga lugar hay sakop ng Galilea kag ginaistaran
ng mga bukon Judio*.
16 Pero aber ang mga tawo sa ini nga mga lugar hay yarà sa
maduyom,
makakakità na sinda ng kahayag.
Kag ang yarà sa maduyom nga nahahadlok sa ka-
matayon,
mahahayagan na sinda.”†
17 Nang yadto nagaistar si Hesus sa Galilea, nagtunà na
siya magwali. Hambay niya, “Talikuri nindo ang indo mga
kasal-anan, kay malapit na ang paghaharì ng Dios.”†

Ang Pagtawag ni Hesus sa Upat nga Miyugpangisdà
Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11

18 Nang nagapanaw si Hesus sa alihid ng Lawà ng Galilea,
nakità niya didto ang duha ka magmanghod nga sina
Simon kag Andres nga nagataktak ng pukot kay sinda hay
miyugpangisdà. Si Simon hay ginatawag da nga Pedro.
19 Naghambay si Hesus sa inda, “Nunot kamo sa akon kay
tudluan ta kamo sa pagpangisdà ng mga tawo†.”
20 Adto nga daan gingbayaan ninda ang inda mga pukot
kag nagnunot sa iya.
21 Mintras nagapadayon pa si Hesus sa pagpanaw, nakità
niya ang duha ka magmanghod nga sina Santiago* kag Juan
nga mga ungà ni Zebedee. Sinda hay yadto sa dyapang* nga
nagahukot ng inda mga pukot kaibahan ng inda tatay. Ging-
agda sinda ni Hesus,
22 kag adto nga daan gingbayaan ninda ang dyapang kag
ang inda tatay kag nagnunot sinda sa iya.

Ang Pagpanudlò kag Pagpang-ayo ni Hesus
Lucas 6:17-19

23 Niyan naglibot si Hesus sa bilog nga Galilea para
magtudlò sa inda mga sinagoga*, magwali ng Maayong
Balità* parti sa paghaharì ng Dios kag magpang-ayo ng
tanan nga klasi ng sakit sa mga tawo.
24 Naging bantog siya sa bilog nga Syria, nganì gingdaya
sa iya ng mga tawo ang tanan nga may sarisarì nga sakit,
ang mga ginasapian ng demonyo, ang mga may epilepsi kag
ang mga paralisado. Gingpang-ayo sinda tanan ni Hesus.

---

† **4:16 4:15-16** Isaias 9:1-2 † **4:17 4:17** Mateo 3:2 † **4:19 4:19** *Pagpangisdà ng mga tawo*: Ang gusto nga hambayon ni Hesus hay day-on ang mga tawo para magsunod sinda sa Dios.

25 Nganì nagsunod kay Hesus ang kadamò nga tawo halin
sa Galilea, Decapolis‡, Jerusalem, Judea kag sa mga lugar sa
kabuak ng Subà ng Jordan.

5

Ang mga Bulahan

1 Nang makità ni Hesus ang kadamò nga tawo, nagtukad
siya sa bukid. Pagkapungkò niya, nagpalapit sa iya ang mga
disipulo,
2 kag gingtudluan niya sinda. Hambay niya:
3 "Bulahan ang mga tawo nga nagakilaya nga maluya ang
inda pagtuo;
kay makapasakop sinda sa paghaharì ng Dios.
4 Bulahan ang mga tawo nga nagakalisod sa kasal-anan;
kay pagalipayon sinda ng Dios.†
5 Bulahan ang mga tawo nga mapainubuson;
kay sinda ang magapanublì ng kalibutan.†
6 Bulahan ang mga tawo nga daw ginagutom kag ginauhaw
nga maghuman ng kabubut-on ng Dios;
kay buligan sinda ng Dios sa pagtuman ng inda gina-
handom.
7 Bulahan ang mga tawo nga maluluy-on;
kay kaluy-an sinda ng Dios.
8 Bulahan ang mga tawo nga malimpyo ang inda tagi-
pusuon;
kay makikità ninda ang Dios.†
9 Bulahan ang mga tawo nga nagabulig para magaayo ang
relasyon ng isa kag isa;
kay pagakabigon sinda nga mga ungà ng Dios.
10 Bulahan ang mga tawo nga ginahingabot tungod sa inda
pagsunod sa kabubut-on ng Dios;†
kay makapasakop sinda sa paghaharì ng Dios.
11 "Bulahan kamo kung insultuhon kamo ng mga tawo,
pasakitan kag akusahan ning tanan nga kalainan nga bukon
matuod, tungod sa indo pagsunod sa akon.†
12 Imaw da ini ang inda ginghuman sa mga propeta nang
una. Nganì magkalipay gid kamo kay mababaton nindo ang
kadakò gid nga premyo sa langit."†

Ang Asin kag Iwag
Marcos 9:50; Lucas 14:34-35

---

‡ **4:25 4:25** *Decapolis*: Ang gusto hambayon hay napuyò nga banwa. † **5:4 5:4** Isaias 61:2 † **5:5 5:5** Salmo 37:11 † **5:8 5:8** Salmo 24:3-4 † **5:10 5:10** 1 Pedro 3:14 † **5:11 5:11** 1 Pedro 4:14 † **5:12 5:12** 2 Cronica 36:16; Ginghuman 7:52

13 “Kamo nga nagasunod sa akon hay pareho ng asin sa
kalibutan. Pero kung maduyà na ang sabor ng asin, pauno
pa mapabalik ang iya kaasin? Nganì indì na ini mapuslan
kundì ginapilak na lang kag ginatimak-timakan ng mga
tawo.
14 “Pareho kamo ng iwag nga nagatao ning kahayag sa
mga tawo sa kalibutan. Kag ini hay makikità gid pareho
sa syudad nga gingpatindog sa ibabaw ng bukid nga indì
matagò.
15 Wayà ning tawo nga nagasugà ning iwagan kag gi-
natakyuban, kundì ginabutang niya ini sa tungtungan para
mahayagan ang tanan sa suyod ng bayay.
16 Nganì imaw da ang indo humanon. Pasigaha nindo
ang indo iwag sa mga tawo, para makità ninda ang indo
maayo nga mga ginahuman kag para dayawon ninda ang
indo Amay sa langit.”†

Ang Pagpanudlò parti sa Kasuguan

17 “Ayaw kamo maghunahunà nga nagkari ako diri para
duyaon ang Kasuguan kag ang mga gingsulat ng mga
propeta. Nagkari ako diri para tumanon ini.
18 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, maduduyà ang
langit kag dutà, pero ang aber pinakamaisot nga litra o
parte ng litra sa Kasuguan hay indì gid maduduyà mintras
wayà ini natatabò.
19 Nganì ang aber sin-o nga magsuway sa pinakamaisot
nga sugò ng Dios kag magtudlò sa iban nga magsuway da,
siya ang kabigon nga pinakamababà sa gingharian ng Dios.
Pero ang aber sin-o nga magtuman diri kag magtudlò sa
iban, siya ang kabigon nga importante sa gingharian ng
Dios.
20 Nganì ginahambay ko sa indo, dapat gid nga ang indo
pagtuman sa kabubut-on ng Dios hay mas maayo pa gid
kaysa sa mga eskriba kag sa mga Pariseo. Kay kung indì,
indì gid kamo makasuyod sa gingharian ng Dios.”

Ang Pagpanudlò parti sa Kahangit
Lucas 12:57-59

21 “Nabatian nindo ang ginghambay sa aton mga kalulo-
lulohan, ‘Ayaw magpamatay, kay ang aber sin-o nga
magpatay hay pagaparusahan.’†
22 Pero niyan ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga
nahahangit sa iya utod hay pagaparusahan. Kag ang aber
sin-o nga nagainsulto sa iya utod nga nagahambay, ‘Wayà

† **5:16 5:16** 1 Pedro 2:12 † **5:21 5:21** Exodus 20:13; Deuteronomio 5:17

ka ning puyos', hay pagaday-on sa Korte. Kag ang aber sin-
o nga maghambay sa iya utod, 'Buang', hay parusahan sa
impyerno.
23 Nganì kung yarà ka na sa altar* nga nagadaya ng imo
halad sa Dios kag nadumduman mo nga ang imo utod may
malain nga buot sa imo tungod nga nakasalà ka sa iya,
24 ibilin mo anay ang imo halad malapit sa altar kag
kadtuon mo nga daan siya kag magpakighusay. Pagkatapos
magbalik ka sa altar kag maghalad ka sa Dios."
25 "Kung may mag-akusar sa imo, magpakighusay ka sa
iya mintras wayà pa kamo makaabot sa korte. Kay basì
kung itugyan ka niya sa husgado kag itugyan ka naman ng
husgado sa gwardya para prisuhon ka.
26 Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, indì ka gid
makaluwas sa prisuhan hasta indì mo mabayaran ang
tanan nga bayaran."

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangawatan

27 "Nabatian nindo ang ginghambay nang una, 'Ayaw
kamo magpangawatan.'†
28 Pero niyan ginahambay ko sa indo, kung ang lyaki
magsirò sa babayi nga may lawasnon nga handom, nakasalà
na siya ng pagpangawatan.
29 Nganì kung ang imo tuo nga mata ang kabangdanan
nga nagakasalà ka, lukata inà kag ipilak. Kay mas maayo
pa nga maduyà ang isa ka parte ng imo lawas kaysa sa
kumpleto ini pero ipilak ka naman sa impyerno.
30 Kag kung ang imo tuo nga kamot ang kabangdanan nga
nagakasalà ka, utura inà kag ipilak! Kay mas maayo pa nga
maduyà ang isa ka parte ng imo lawas kaysa sa kumpleto
ini pero ipilak ka naman sa impyerno."

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbinuyagan ng Mag-asawa
Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18

31 "Ginghambay da nang una, 'Kung ang lyaki gusto
magbuyag sa iya asawa, kahinangyan taw-an niya ini ning
papeles bilang katibayan ng inda pagbinuyagan.'†
32 Pero niyan ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o
nga lyaki nga magbuyag sa iya asawa sa aber ano nga
kabangdanan puyra lang sa pagpangawatan, siya mismo
ang kabangdanan nga magpangawatan ang iya asawa kung
mag-asawa siya liwat. Kag ang aber sin-o nga mag-asawa
sa babayi nga gingbuyagan hay nagapangawatan da."†

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangakò

† **5:27 5:27** Exodus 20:14; Deuteronomio 5:18 † **5:31 5:31** Deuteronomio 24:1
† **5:32 5:32** 1 Corinto 7:10-11

33 “Nabatian da nindo nga may ginghambay nang una sa
aton kalulo-lulohan, ‘Kung ang tawo may gingpangakò kag
gingsumpaan pa niya sa pangayan ng Ginoo, kahinangyan
gid niya ini tumanon.’†
34 Pero niyan ginahambay ko sa indo, kung magpangakò
kamo ayaw kamo magsumpà. Ayaw kamo maghambay,
‘Testigo ko ang langit’ kay imaw ini ang trono ng Dios,†
35 o ‘Testigo ko ang dutà’ kay imaw ini ang ginatungtun-
gan ng iya siki. Ayaw da kamo maggamit ng pangayan ng
Jerusalem sa indo pagsumpà kay imaw ini ang syudad ng
pinakamataas nga Harì.†
36 Kag ayaw da kamo maghambay, ‘Aber mamatay pa
ako’ kay indì ka makapaputì o makapaitom ng aber isa nga
buhok.
37 Maghambay ka lang, ‘Huo’ kung huo kag ‘Indì’ kung
indì. Kay kung magsumpà pa kamo halin na inà kay
Satanas.”

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbayos sa Isigkatawo
Lucas 6:29-30

38 “Nabatian nindo ang ginghambay nang una, ‘Ang
maglukat ng mata ng iya isigkatawo hay lukaton da ang iya
mata kag ang magbingaw ng ngipon ng iya isigkatawo hay
pagabingawon da.’†
39 Pero niyan ginahambay ko sa indo, ayaw kamo mag-
bayos ning malain sa nagahuman ning malain sa indo.
Kung tampaon ka sa tuo nga pisngi, ipatampà mo pa ang
kabuak.
40 Kung may magkiha sa imo kag buy-on ang imo kamisita,
taw-an pa sa iya aber ang imo pangsuy-ob.
41 Kag kung may sundalo nga magpilit sa imo magpas-an
ng iya daya ng isa ka kilometro, pas-ana ini ning duha ka
kilometro.
42 Taw-i ang nagapangayò sa imo; kag kung may
manghuyam sa imo, pahuyama.”

Ang Pagpanudlò parti sa Paghigugmà sa Kaaway
Lucas 6:27-28, 32-36

43 “Nabatian nindo ang ginahambay nang una, ‘Higug-
maon nindo ang indo isigkatawo kag hangiti ang indo
kaaway.’†
44 Pero niyan ginahambay ko sa indo, higugmaon nindo
ang indo mga kaaway kag ipangamuyò ang mga na-
gahingabot sa indo.

---

† **5:33 5:33** Levitico 19:12; Mga Bilang 30:2; Deuteronomio 23:21 † **5:34 5:34** Santiago 5:12; Isaias 66:1; Mateo 23:22 † **5:35 5:35** Isaias 66:1; Salmo 48:2 † **5:38 5:38** Exodus 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21 † **5:43 5:43** Levitico 19:18

45 Kag kung humanon nindo ini, magiging matuod kamo
nga mga ungà ng indo Amay sa langit. Kay pareho kamo sa
iya nga maayo ang pagtratar sa tanan. Kay ginapasilak niya
ang adlaw sa mga maayo kag sa malain nga mga tawo. Kag
ginapauyan niya bukon lang sa mga matarong kundì imaw
da sa mga bukon matarong.
46 Kung ang ginahigugmà lang nindo hay ang na-
gahigugmà sa indo, mababaton ba nindo ang premyo halin
sa Dios? Indì! Kay dì ba imaw da inà ang ginahuman ng
miyugsukot ning buhis?
47 Kag kung ang ginalihok nindo hay ang indo lang mga
amigo, ano ang kaibahan nindo sa iban? Dì ba imaw da inà
ang ginahuman ng mga tawo nga wayà nagakilaya sa Dios?
48 Nganì dapat maayo ang indo pagtratar sa indo
isigkatawo pareho ng ginahuman ng indo Amay sa langit.”

6

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbulig

1 “Mag-andam kamo kay basì kung ang indo pagkadios-
nanon hay pagpadayaw lang sa tawo. Kay kung tiyad inà
ang indo ginahuman, wayà kamo ning may mababaton nga
premyo halin sa indo Amay sa langit.†
2 “Nganì kung nagabulig kamo, ayaw nindo pagpamal-
itaan pareho ng ginahuman ng mga hipokrito sa mga
sinagoga kag sa mga dayan. Ginahuman ninda inà para
dayawon sinda ng mga tawo. Sa matuod lang ginahambay
ko sa indo, nabaton na ninda ang inda premyo.
3 Pero kung nagabulig kamo, ayaw nindo pagpasayura
aber sa indo pinakamalapit nga amigo,
4 para sikreto ang indo pagbulig. Kag ang indo Amay nga
nakakakità sa indo ginahuman hay imaw ang magapremyo
sa indo.”

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangamuyò
Lucas 11:2-4

5 “Kung magpangamuyò kamo, ayaw nindo pagpatuyari
ang ginahuman ng mga hipokrito. Gusto ninda magpanga-
muyò nga nagatindog sa mga sinagoga kag sa mga kanto ng
karsada para ipakità sa mga tawo nga sinda hay diosnanon.
Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, nabaton na ninda
ang inda premyo.†
6 Pero kung magpangamuyò kamo, magsuyod kamo sa
kwarto kag sarhan ang pwertahan. Didto kamo magpanga-
muyò sa indo Amay ning sikreto. Kag ang indo Amay nga

† **6:1 6:1** Mateo 23:5 † **6:5 6:5** Lucas 18:10-14

nakakità ng indo ginahuman imaw ang magapremyo sa indo.
7 “Kung magpangamuyò kamo, ayaw kamo maggamit
ning kadamò-damò nga hambay nga wayà ning puyos.
Imaw inà ang ginahuman ng mga tawo nga wayà nakakak-
ilaya sa Dios. Kay ang kagasi ninda ginapamatian sinda ng
Dios kung mahabà ang inda mga pangamuyò.
8 Ayaw kamo magpatuyad sa inda ginahuman. Kay sayod
na ng indo Amay ang indo mga kahinangyanon bago pa
kamo magpangayò.
9 Nganì tiyad ini kung magpangamuyò kamo:
‘Amay namon nga yarà sa langit,
kabay pa nga tahuron ang imo balaan nga pangayan.
10 Kabay pa nga magharì ka sa amon.
Kag kabay nga matuman ang imo kabubut-on diri sa
dutà pareho ng sa langit.
11 Taw-i kami ng amon kahinangyanon nga pagkaon sa ini
nga adlaw.
12 Patawara kami sa amon mga salà,
pareho ng pagpatawad namon sa mga nagkasalà sa
amon.
13 Kag ayaw kami pagtuguti nga matintar,
kundì luwasa kami kay Satanas.’
[Kay ikaw ang Harì, ang makagagahom kag Dios nga
ginadayaw ng mga tawo hasta sa wayà katapusan.
Kabay pa.]
14 Kung ginapatawad nindo ang mga nagakasalà sa indo,
pagapatawaron da kamo ng indo Amay sa langit.
15 Pero kung wayà kamo nagapatawad sa iban, indì da
patawaron ang indo mga salà ng indo Amay.”†

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpuasa

16 “Kung magpuasa kamo, ayaw nindo pagpatuyari ang
mga hipokrito nga nagapadayaw lang nga malisod ang inda
hitsura. Kay ginahungod ninda nga indì sinda mag-ayos
para masayuran ng iban nga nagapuasa sinda. Sa matuod
lang ginahambay ko sa indo, nabaton na ninda ang inda
premyo.
17 Pero kung magpuasa kamo, magpanglam-os kamo kag
mag-ayos,
18 para wayà ning may makasayod nga nagapuasa kamo
puyra lang ang indo Amay nga indì makità. Kag siya nga
nakakakità ng indo mga ginahuman nga sikreto, imaw ang
magapremyo sa indo.”

† **6:15 6:14-15** Marcos 11:25-26

Ang Manggad sa Langit
Lucas 12:33-34

19 "Ayaw kamo magtipon ning manggad para sa indo
kaugalingon diri sa dutà kay siraon ini ng itiit kag tuktuk.
O kundì man hay sudlon ng mga miyugpangawat ang indo
bayay kag kawaton ini.†
20 Kundì, magtipon kamo ng indo manggad sa langit, kay
didto wayà ning itiit kag tuktuk nga makasirà kag wayà da
ning miyugpangawat nga makasuyod.
21 Kay kung sa diin ang indo manggad, yadto da ang indo
tagipusuon."

Ang Mata hay pareho ng Iwag
Lucas 11:34-36

22 "Ang mata hay daw iwag nga nagatao ning kahayag sa
lawas. Nganì kung mahayag ang indo mata, mahayagan gid
ang indo bilog nga lawas.
23 Pero kung maduyom ang indo mata maduyuman da
ang indo bilog nga lawas. Nganì kung ang iwag nga yarà sa
indo, wayà na nagatao ning kahayag, magiging kaduyom-
duyom gid ang indo kamutangan."

Ang Dios kag ang Manggad
Lucas 16:13, 12:22-31

24 "Wayà ning tawo nga nagaserbisyo sa duha ka amo, kay
hangitan niya ang isa kag higugmaon niya ang isa. O kundì
hay magiging matutom siya sa isa kag baliwayaon niya ang
isa. Indì kamo makaserbisyo ning dungan sa Dios kag sa
manggad.
25 "Nganì ginahambay ko sa indo, ayaw kamo magkalibog
kung pauno kamo mabuhì, kung ano ang indo kaunon o
inumon kag kung ano ang indo isuksok. Kay ang kabuhì
hay mas importante kaysa sa pagkaon kag ang lawas kaysa
sa mga barò.
26 Tan-awa nindo ang mga pispis nga nagalupad. Wayà
sinda nagatanom, wayà nagaani kag wayà da nagatipon
ning pagkaon sa kamalig, pero ginapakaon sinda ng indo
Amay sa langit. Dì ba mas importante pa kamo kaysa sa
mga pispis?
27 Kag sin-o sa indo ang makadugang ning aber isa ka oras
lang ng indo kabuhì paagi sa pagpangalibog? Wayà gid!
28 "Kag basì nagapangalibog kamo parti sa indo barò?
Tan-awa ang mga buyak kung pauno sinda nagatubò sa
bukid. Wayà sinda nagapangabudlay o nagatahì.

---

† **6:19 6:19** Santiago 5:2-3

29 Pero ginahambay ko sa indo, aber si Haring Solomon
nga bantog kag manggaranon hay wayà nakabarò ning mas
maayo pa kaysa sa isa sa ini nga mga buyak.†
30 Kung ginabaruan ng Dios ang mga gunahon sa bukid
nga buhì niyan pero sa masunod nga adlaw hay ginapilak
lang sa kalayo, kamo pa arà indì niya pabaruan? Kaisot-isot
ang indo pagtuo!
31 Nganì ayaw kamo magpangalibog kung ano ang indo
kaunon kag inumon kag kung ano ang indo isuksok.
32 Kay imaw ini ang ginapangalibugan ng mga tawo nga
wayà nagakilaya sa Dios. Pero sayod ng indo Amay sa langit
nga kahinangyan nindo inà tanan nga mga butang.
33 Nganì unaha nindo ang pagpasakop sa paghaharì ng
Dios kag tumana ang iya kabubut-on kag itatao gid niya sa
indo ang tanan nindo nga mga kahinangyan.
34 Nganì ayaw kamo magkabayaka parti sa kung ano
ang maabot buwas, kay ang buwas may kaugalingon nga
kabayak-on. Tamà na ang mga kabayak-on nga nagaabot sa
kada adlaw.”

7

Ang Paghusga sa Iban
Lucas 6:37-38, 41-42

1 “Ayaw nindo paghusgahi ang iban para indì da kamo
paghusgahan ng Dios.
2 Kay kung pauno kamo maghusga sa iban, imaw da ang
paghusga ng Dios sa indo. Ang pangsukoy nga ginagamit
nindo sa iban hay imaw da ang pangsukoy nga gagamiton
sa indo.
3 Basì nakikità mo gid ang puling sa mata ng imo
isigkatawo, pero ikaw wayà mo makità ang daw mabahoy
nga kahoy nga yarà sa imo mata?
4 Basì nagahambay ka pa sa imo isigkatawo, ‘Abi, buy-on
ko ang maisot nga puling sa imo mata,’ mintras ang yarà sa
imo mata hay daw mabahoy nga kahoy?
5 Hipokrito! Buy-on mo anay ang daw mabahoy nga
kahoy sa imo mata para makakità ka ning maayo, agud
mabubuoy mo ang maisot nga puling sa mata ng imo
isigkatawo.
6 “Ayaw nindo pagpilakan sa mga ayam ang mga butang
nga balaan. Kay basì kung balikan kamo kag kagton. Kag
ayaw nindo pagpilakan ang indo mga perlas sa mga baboy,
kay basì kung timak-timakan lang inà ninda.”

---

† **6:29 6:29** 1 Harì 10:4-7; 2 Cronica 9:3-6

Magpangayò, Magpangità kag Magpanuktok
Lucas 11:9-13

7 "Magpangayò kamo sa Dios, kag taw-an kamo. Magpan-
gità kamo, kag makakità kamo. Magpanuktok kamo, kag
buksan ang pwertahan para sa indo.
8 Kay ang tanan nga nagapangayò hay makakabaton; kag
ang tanan nga nagapangità hay makakakità; kag ang tanan
nga nagapanuktok hay pagabuksan.
9 Kamo nga mga tatay, kung magpangayò ang indo ungà
ning tinapay, taw-an ba nindo ning bato?
10 Kung magpangayò siya ning isdà, taw-an ba nindo ning
sawa? Syempre indì!
11 Kung kamo nganì nga malain hay antigo magtao ning
mga maayo nga regalo sa indo mga ungà, mas lalò pa gid
ang indo Amay sa langit itatao gid niya ang mga maayo sa
mga nagapangayò sa iya!
12 "Nganì humana nindo sa indo isigkatawo kung ano ang
gusto nindo nga humanon ninda sa indo. Kay imaw gid ini
ang gusto hambayon ng Kasuguan ni Moises kag ng mga
gingsulat ng mga propeta."†

Ang Makitid nga Pwertahan
Lucas 13:24

13 "Magsuyod kamo sa makitid nga pwertahan, kay mala-
pad ang pwertahan kag malupos ang dayan nga pakadto sa
impyerno kag didto kadamò ang nagasuyod.
14 Pero makitid ang pwertahan kag mahugà ang dayan
pakadto sa kabuhì nga wayà katapusan kag malakà lang
ang nagaagi didto."

Ang Kahoy kag ang iya Bunga
Lucas 6:43-44

15 "Mag-andam kamo sa bukon matuod nga mga propeta.
Nagapalapit sinda sa indo nga daw mabuot nga karnero,
pero ang matuod pareho sinda sa mapintas nga mga hayop.
16 Makikilaya nindo sinda paagi sa inda mga hinimuan.
Pareho sinda ng tanom nga tunukon nga wayà nagapa-
munga ning igos* o ubas*.
17 Ang maayo nga kahoy nagapamunga ning maayo. Pero
ang malain nga kahoy nagapamunga ning malain.
18 Kay ang maayo nga kahoy indì makapamunga ning
malain kag ang malain nga kahoy indì makapamunga ning
maayo.
19 Ang kada kahoy nga wayà nagapamunga ning maayo
hay uturon kag ipilak sa kalayo.†

---

† **7:12 7:12** Lucas 6:31 † **7:19 7:19** Mateo 3:10; Lucas 3:9

20 Nganì makikilaya nindo ang bukon matuod nga mga
propeta paagi sa inda mga hinimuan.”

Ang indì Kilayahon ng Dios
Lucas 13:25-27

21 “Bukon tanan nga nagatawag sa akon, ‘Ginoo, Ginoo’
hay makakasuyod sa gingharian ng Dios. Ang mga tawo
lang nga nagatuman sa kabubut-on ng akon Amay sa langit,
imaw lang ang makakasuyod sa gingharian ng Dios.
22 Sa adlaw ng paghusga kadamò ang magahambay sa
akon, ‘Ginoo, Ginoo, dì ba sa imo pangayan nagpropesiya
kami, nagpalayas ng mga demonyo kag naghuman ning
kadamò nga milagro?’
23 Pero hambayon ko sinda, ‘Wayà ko kamo nakikilaya.
Palayò kamo sa akon, kamo nga mga nagahuman ning
malain!’ ”†

Ang Pagpatindog ng Bayay ng Duha ka Tawo
Lucas 6:47-49

24 “Nganì ang aber sin-o nga nagapamatì kag nagatuman
ng akon mga ginatudlò, pareho siya sa mayad nga tawo nga
nag-ugdok ng iya bayay sa pundasyon nga bato.
25 Kag nang mag-uyan ning kadakò kag magpamahà kag
maghuyop ang makusog nga hangin sa bayay, wayà ini
nagubà kay ging-ugdok ini sa pundasyon nga bato.
26 Pero ang aber sin-o nga nagapamatì ng akon mga
ginatudlò pero wayà nagatuman, pareho siya sa tawo nga
buroy nga nag-ugdok ng iya bayay sa baybay.
27 Kag nang mag-uyan ning kadakò kag magpamahà kag
maghuyop ang makusog nga hangin sa bayay, matumba ini
kag magubà gid.”

Ang Otoridad ni Hesus

28 Pagkatapos ng paghambay ni Hesus, natingaya gid ang
mga tawo sa iya pagpanudlò,
29 kay nagatudlò siya nga may otoridad kag bukon pareho
ng inda mga eskriba.†

8

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Kitungon
Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16

1 Pagkatapos nagtugbong si Hesus halin sa bukid kag
kadamò-damò gid nga tawo ang nagsunod sa iya.
2 May isa ka tawo nga kitungon* ang nagpalapit sa
iya. Nagluhod siya sa iya atubangan kag naghambay,

† **7:23 7:23** Salmo 6:8 † **7:29 7:28-29** Marcos 1:22; Lucas 4:32

“Ginoo, kung gusto mo, paayuhon mo ako sa akon sakit nga
kitong.”*
3 Ging-unat ni Hesus ang iya kamot kag ginghawiran ang
tawo kag ginghambay niya, “Gusto ko. Mag-ayo ka!” Adto
nga daan naduyà ang kitong kag nalimpyo siya.
4 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, “Ayaw gid
magpamalità aber kanin-o, kundì magderitso ka sa parì kag
magpasirò. Kag maghalad ka ng gingsugò ni Moises para
magpamatuod sa mga tawo nga nalimpyo ka na.”†

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Suluguon ng Kapitan
Lucas 7:1-10

5 Niyan, nang nagapasuyod si Hesus sa banwa ng Caper-
naum, gingsugat siya ng isa ka kapitan ng mga sundalo ng
Roma. Nagpakitluoy siya nga ang hambay,
6 “Ginoo, ang akon suluguon may sakit didto sa bayay.
Indì na siya makahukay kag ginahugaan na gid siya.”
7 Naghambay si Hesus sa iya, “Sige, makadto ako kag
ayuhon siya.”
8 Pero nagsabat ang kapitan, “Ginoo, bukon ako angay nga
magpasuyod sa imo sa akon bayay. Maghambay ka lang kag
magaayo ang akon ulipon.
9 Kay ako hay sakop ng may mataas nga rangko kag igwa
da mga sundalo nga nasasakupan ko. Kung nagasugò ako
sa isa ‘Kadto didto,’ nagakadto siya kag sa isa, ‘Kari diri,’
nagapalapit siya kag kung nagasugò ako sa akon ulipon,
‘Humana ini,’ ginahuman niya.”
10 Nang mabatian ini ni Hesus, natingaya gid siya. Kag
naghambay siya sa mga nagasunod sa iya, “Sa matuod lang
ginahambay ko sa indo, wayà pa gid ako nakakità ning tawo
aber diri sa Israel nga igwa ning pagtuo pareho ng ini nga
bukon taga-Israel.
11 Nganì ginahambay ko ini sa indo: kadamò ang mga
tawo halin sa iba-iba nga parte ng kalibutan ang mag-
apungkò sa punsyon kaibahan nina Abraham, Isaac kag
Jacob sa gingharian ng Dios.†
12 Pero kadamò ang mga Judio nga imaw kuntà ang
makakaibahan sa gingharian ng Dios ang palayason sa
luwas, didto sa kaduyom kung sa diin magadinanguyngoy
kag magapinagot ang inda ngipon.”†
13 Pagkatapos naghambay si Hesus sa kapitan, “Balik na
sa indo. Matatabò ang imo ginatuuhan.”
Kag adto gid nga oras, nag-ayo ang suluguon ng kapitan.

---

* **8:2 8:2** Sa mga Judio, ang may tiyad ini nga sakit hay ginakabig nga mahigkò kag ginabawal magsuyod sa templo. † **8:4 8:4** Levitico 14:1-32 † **8:11 8:11** Lucas 13:29 † **8:12 8:12** Mateo 22:13, 25:30; Lucas 13:28

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Madamò nga Tawo
Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41

14 Isa ka adlaw, nagkadto si Hesus sa bayay ni Pedro. Pag-
abot niya didto, nakità niya nga ang panugangan nga babayi
ni Pedro hay nagahigdà kay may sagnat.
15 Ginghawiran ni Hesus ang iya kamot kag nahuwasan
siya sa iya sagnat. Nagbangon siya kag gingserbisyuhan si
Hesus.
16 Nang manayumsom na, kadamò ang tawo nga ginas-
apian ng mga demonyo ang gingdaya kay Hesus. Sa isa lang
ka hambay, gingpalayas niya ang malain nga mga espiritu
kag gingpang-ayo niya ang tanan nga may sakit.
17 Ginghuman niya ini para matuman ang gingpropesiya
ni Propeta Isaias,

"Siya gid ang nagbuoy ng aton mga sakit
kag nag-ayo ng aton mga ginapamatyagan."†

Ang Pagsunod kay Hesus
Lucas 9:57-62

18 Isa ka adlaw, nang makità ni Hesus ang kadamò nga
tawo nga nagatipon palibot sa iya, gingsugò niya ang iya
mga disipulo nga magtabok sa kabuak.
19 Pero bago sinda naghalin, may nagpalapit kay Hesus
nga eskriba kag naghambay, "Maestro, masunod ako sa imo
aber diin ka magkadto."
20 Nagsabat si Hesus sa iya, "Ang mga singgayong hay
may mga buhò nga ginaistaran kag ang mga pispis hay may
mga pugad, pero ako nga Ungà ng Tawo* hay wayà gid ning
bayay nga akon mapahuwayan."
21 May isa naman ka disipulo ang naghambay, "Ginoo,
mabalik anay ako kay ipalubong ko ang akon tatay."
22 Pero nagsabat si Hesus, "Magsunod ka sa akon kag
pabay-i ang mga patay nga maglubong sa inda mga patay."†

Ang Pagpakalma ni Hesus sa Makusog nga Hangin
Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25

23 Pagkatapos nagsakay si Hesus sa dyapang kag nagsunod
sa iya ang iya mga disipulo.
24 Nang nagabyahe na sinda, gulpi lang nga nagkusog
ang hangin sa lawod kag nagdagkò ang humbak hasta nga
nagsuyod sa dyapang. Pero si Hesus hay nagakatuyog.
25 Nganì gingpalapitan siya ng iya mga disipulo kag ging-
pukaw nga ang hambay, "Ginoo, tabangi kami! Malulunod
na kita!"
26 Naghambay si Hesus sa inda, "Basì nahadlok kamo?
Kaisot ang indo pagtuo!" Pagkatapos nagbangon siya kag

† **8:17 8:17** Isaias 53:4 † **8:22 8:22** Roma 6:23; Efeso 2:1

gingsabyaw niya nga magpara ang hangin kag humbak. Kag
nagkalma gid.
27 Natingaya gid ang mga disipulo kag naghambay sinda,
“Sin-o gid baya ini? Aber ang hangin kag ang humbak
nagatuman sa iya!”

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Duha ka Tawo nga Ginasapian ng mga Demonyo
Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39

28 Pag-abot ninda sa kabuak, sa lugar ng mga Gadareno†,
gingsumpong si Hesus ng duha ka lyaki nga halin sa mga
lubungan. Ining duha hay ginasapian ning mga demonyo.
Kaisog gid sinda nganì nahadlok ang mga tawo nga mag-agi
didto.
29 Pagkakità ninda kay Hesus, nagsinggit sinda, “Ikaw nga
Ungà ng Dios, ano ang imo labot sa amon? Nagkari ka
ba diri para pahugaan kami aber bukon pa ang tamà nga
oras?”
30 Didto sa unahan may kadamò nga baboy nga nagapan-
gibok.
31 Nagpakitluoy ang mga demonyo nga ang hambay,
“Kung palayason mo kami, tuguti na lang kami nga mag-
suyod didto sa mga baboy.”
32 Naghambay si Hesus, “Sige, kadto kamo!” Nganì
nagpangluwas sinda kag nagpangsuyod sa mga baboy.
Gulpi nga nagdinagusò ang tanan nga baboy sa pangpang
hasta sa nagkahuyog sa dagat kag nagkalumos.
33 Nagdyagan ang mga miyug-alilà ng mga baboy sa
banwa kag gingpinamalità ninda ang tanan nga natabò sa
mga baboy kag sa duha ka lyaki nga ginasapian ng mga
demonyo.
34 Nganì ang tanan nga tawo sa banwa hay nagkadto kay
Hesus. Nang makità ninda siya, nagpakitluoy sinda kay
Hesus nga maghalin sa inda lugar.

9

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Paralisado
Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26

1 Pagkatapos nagsakay si Hesus kag ang iya mga kaibahan
sa dyapang pabalik sa kabuak. Pag-abot ninda didto
nagbalik si Hesus sa iya banwa.
2 Nang yadto na siya, may nag-abot nga mga tawo nga
ginabayawan ang isa ka paralisado sa banig. Nang makità
ni Hesus ang inda pagtuo, naghambay siya sa paralisado,

† **8:28 8:28** *Gadareno*: Sa iban nga mga kopya ng Griego, hay Geraseno pareho sa Marcos 5:1 kag Lucas 8:26.

“Amigo, ayaw mahadlok, kay napatawad na ang imo mga salà.”
3 Nang mabatian ini ng mga eskriba, naghambay sinda
sa inda kaugalingon, “Basì kung nagahambay siya hay daw
kapareho gid niya ang Dios?”
4 Pero nasayuran ni Hesus ang inda ginahunahunà,
nganì nagpangutana siya sa inda, “Basì malain ang indo
ginahunahunà?
5 Diin baya ang mas malupos nga hambayon? ‘Napatawad
na ang imo mga salà,’ o ‘Bangon kag pumanaw’!
6 Niyan, pamatuuran ko sa indo nga ako nga Ungà ng
Tawo hay may otoridad sa kalibutan nga magpatawad ng
mga salà.” Tapos hambay niya sa paralisado, “Bangon,
lukuta ang imo banig kag umulì na!”
7 Kag nagtindog ang paralisado kag nag-ulì sa inda.
8 Nang makità ini ng kadamò nga tawo, hinadlukan gid
sinda kag gingdayaw ninda ang Dios kay gingtao niya sa
mga tawo ang tiyad ini nga otoridad.

Ang Pagtawag ni Hesus kay Mateo
Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32

9 Nang nagapanaw na si Hesus halin didto, nakità niya
si Mateo nga nagapungkò sa ginabayaran ning buhis.
Naghambay si Hesus sa iya, “Magsunod ka sa akon.”
Nagtindog siya kag nagsunod kay Hesus.
10 Niyan, mintras nagakaon si Hesus kag ang iya mga
disipulo sa bayay ni Mateo, kadamò ang miyugsukot ning
buhis kag iban pa nga ginakabig nga mga makasasalà ang
nag-abot kag nagdungan sa inda pagkaon.
11 Nakità ini ng mga Pariseo kag nagpangutana sinda sa
iya mga disipulo, “Basì nagakaon ang indo maestro kaiba-
han ang mga miyugsukot ning buhis kag mga makasasalà?”†
12 Nabatian ini ni Hesus kag gingsabat niya sinda, “Wayà
nagakahinangyan ning doktor ang mga tawo nga maayo ang
lawas, kundì ang mga may sakit lang.
13 Isipa nindo ning maayo kung ano ang gusto hambayon
ng ining ginahambay ng Kasulatan, ‘Bukon ang indo
mga halad ang akon gusto, kundì ang kaluoy sa indo
isigkatawo.’ Wayà ako nagkari diri para pagatawagon ang
mga nakakasayod nga sinda hay matarong, kundì ang mga
makasasalà.”†

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpuasa
Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39

† **9:11 9:10-11** Lucas 15:1-2 † **9:13 9:13** Mateo 12:7; Hosea 6:6

14 May mga disipulo si Juan nga Miyugbawtismo nga
nagpalapit kay Hesus kag nagpangutana, “Kami kag ang
mga Pariseo hay permi nagapuasa, pero basì ang imo mga
disipulo hay wayà?”
15 Nagsabat si Hesus sa inda, “Puydi ba nga magkalisod
ang mga bisita sa kasay* mintras kaibahan pa ninda ang
kyasayon nga lyaki? Syempre indì! Pero magaabot ang
adlaw, pag buy-on ang kyasayon nga lyaki sa inda, imaw
na inà ang inda pagpuasa.”
16 Naghambay pa gid si Hesus, “Wayà ning tawo nga
nagahakyop ning bag-o nga tela sa lumà nga barò, kay
magigisì ang lumà nga barò kag magapakabahoy pa ang
gisì.
17 Wayà da ning tawo nga nagabutang ning bag-o nga
ilimnon sa lumà nga butangan nga panit ng hayop, kay
malupok ang butangan kag mauuyak ang ilimnon kag
masisirà ang butangan. Pero ang bag-o nga ilimnon dapat
ibutang sa bag-o nga butangan nga panit, para ining duha
hay magadugay.”

Ang Ungà ng Opisyal kag ang Babayi nga Ginadugò
Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56

18 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot ang isa ka
opisyal ng sinagoga. Nagluhod siya sa atubangan ni Hesus
kag nagpakitluoy nga naghambay, “Ang akon ungà nga
babayi hay bag-o lang gid namatay, pero kung magkadto
ka kag itungtong mo ang imo kamot sa iya, mabubuhì siya
liwat.”
19 Nganì nagtindog si Hesus kag nagnunot sa iya, kaiba-
han da ang iya mga disipulo.
20 Mintras nagapanaw sinda, may babayi nga nagpalapit
sa likod ni Hesus. Ini nga babayi hay ginadinugò sa suyod
ng dose ka tuig. Gingtandog niya ang gayad ng barò ni
Hesus,
21 kay nagahunahunà siya sa iya kaugalingon, “Kung
matandog ko lang ang barò niya magaayo gid ako.”
22 Naglingig si Hesus kag pagkakità niya sa babayi
naghambay siya, “Manang, pakusuga ang imo buot, nag-ayo
ka tungod sa imo pagtuo.” Adto nga daan, nag-ayo siya.
23 Pag-abot ni Hesus sa bayay ng opisyal, nakità niya
ang mga musikero para sa lubong kag ang mga tawo nga
nagakinagulo.
24 Nganì naghambay siya sa mga tawo, “Luwas anay
kamo! Kay ining dalagita hay bukon patay kundì na-
gakatuyog lang.” Gingngitlan ninda si Hesus.

25 Nang nagluwas na ang mga tawo, nagsuyod si Hesus sa
kwarto. Ginghawiran niya ang kamot kag nagbangon ini.
26 Kag ang balità parti diri hay nagkayat sa tanan nga
banwa.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Duha ka Buta

27 Paghalin ni Hesus sa adto nga lugar, may duha ka
buta ang nagsunod sa iya nga nagasinggit, “Inapo ni David,
kaluy-i kami!”
28 Pag-abot ni Hesus sa bayay nga iya ginadayunan,
nagpalapit ang duha ka buta. Gingpangutana sinda ni
Hesus, “Nagatuo ba kamo nga kaya ko kamo ayuhon?”
Nagsabat sinda, “Huo, Ginoo, nagatuo kami.”
29 Pagkatapos gingtandog ni Hesus ang inda mga mata kag
naghambay, “Matabò gid ini tungod sa indo pagtuo.”
30 Kag nag-ayo ang inda mata kag nakakità na sinda.
Gingsugò sinda ni Hesus nga indì gid magbalità aber kanin-
o.
31 Pero nagpanaw sinda kag gingpinamalità ninda sa bilog
nga lugar kung ano ang ginghuman ni Hesus sa inda.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Apà

32 Mintras nagahalin na ang duha, may gingdaya kay
Hesus nga apà kay ginasapian siya ning demonyo.
33 Kag nang napalayas na ni Hesus ang demonyo, naka-
hambay na ang apà. Natingaya ang kadamò nga tawo didto
kag naghambay sinda, “Wayà pa gid ning may nakakità nga
tiyad ini sa bilog nga Israel!”
34 Pero naghambay ang mga Pariseo, “Paagi sa gahom
ng pinunò ng mga demonyo ginapalayas niya ang mga
demonyo.”†

Ang Kaluoy ni Hesus sa mga Tawo

35 Naglibot si Hesus sa mga banwa kag mga baryo kag
nagtudlò sa inda mga sinagoga. Gingwali niya ang Maayong
Balità parti sa paghaharì ng Dios kag gingpang-ayo niya ang
mga tawo sa tanan ninda nga mga sakit.†
36 Nang makità niya ang kadamò nga tawo, naluoy gid
siya sa inda kay ginahugaan gid sinda pero wayà ning may
nagabulig. Daw pareho sinda sa mga karnero nga wayà
ning pastor*.†
37 Nganì naghambay siya sa mga disipulo, “Kadakò-dakò
ang anihon pero kalakà lang ang mga miyug-ani.

† **9:34 9:34** Mateo 10:25, 12:24; Marcos 3:22; Lucas 11:15 † **9:35 9:35** Mateo 4:23; Marcos 1:39; Lucas 4:44 † **9:36 9:36** Mga Bilang 27:17; Marcos 6:34

38 Nganì magpangamuyò kamo sa Ginoo nga tag-iya
ng anihon para suguon niya ang mga miyug-ani sa iya
anihon.”†

10

Ang Dose ka Apostoles
Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16

1 Pagkatapos gingtawag ni Hesus ang iya dose nga disipulo
kag gingtaw-an niya sinda ning otoridad para magpalayas
ng malain nga mga espiritu. Gingtaw-an da niya sinda ning
gahom para magpang-ayo ng aber ano nga klasi ng sakit.
2 Imaw ini ang pangayan ng dose ka apostoles: si Simon
(nga ginatawag Pedro), si Andres nga iya manghod, si
Santiago kag si Juan nga mga ungà ni Zebedee,
3 si Felipe, si Bartolome, si Tomas kag si Mateo (nga
miyugsukot ning buhis), si Santiago nga ungà ni Alfeus, si
Tadeus,
4 si Simon nga dati hay nagrebelde sa gobyerno ng Roma
kag si Judas Iscariote nga imaw ang nagtraidor kay Hesus.

Ang Pagsugò ni Hesus sa Dose ka Apostoles
Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6

5 Bago gingpapanaw ni Hesus ang dose nga apostoles,
gingsugò niya sinda, “Ayaw kamo magkadto sa mga lugar
ng mga bukon Judio o sa mga banwa ng mga taga-Samaria,
6 kundì magkadto kamo sa mga inapo ni Israel. Pareho
sinda sa karnero nga nagtayang.
7 Ibalità sa inda nga malapit na mag-abot ang paghaharì
ng Dios.†
8 Ayuha ang mga may sakit, buhia liwat ang mga patay,
ayuha ang mga tawo nga may sakit nga kitong kag palayasa
ang mga demonyo. Nakabaton kamo ning gahom nga wayà
nindo gingbayari, nganì magtao da kamo ning bulig nga
wayà ning bayad.
9 Ayaw kamo magbayon ning kwarta,
10 o magdaya ning bag, o ilislan nga barò, o sandalyas, o
sungkod, kay ang nagapangabudlay hay angay gid nga taw-
an ng iya mga kahinangyanon.†
11 “Kung magsuyod kamo sa isa ka banwa o sa isa
ka baryo, magpangità kamo ning tawo nga may kalipay
nga nagabaton sa indo. Kag didto kamo magdayon hasta
maghalin kamo sa inda lugar.
12 Sa indo pagsuyod sa bayay nga magabaton sa indo,
bendisyuni nindo ang mga nagaistar didto.

---

† **9:38 9:37-38** Lucas 10:2 † **10:7 10:7-15** Lucas 10:4-12 † **10:10 10:10** 1 Corinto 9:14; 1 Timoteo 5:18

13 Kung ginabaton gid kamo ng pamilya, magakaigwa gid
sinda ning katawhayan* nga indo gingpangabay sa Dios.
Pero kung indì, ang indo gingpangabay nga katawhayan
hay magabalik sa indo.
14 Kung may mga panimayay o banwa nga indì gid
magbaton sa indo kag indì gid magpamatì, bayai nindo
sinda. Paghalin nindo, pagpaga ang dapodapo sa indo siki.†
15 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang inda
parusa sa adlaw ng paghusga hay mas sobra kaysa sa parusa
nga nabaton ng mga taga-Sodom kag mga taga-Gomora.”†

Ang Paabuton nga Kahugaan
Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17

16 “Tandai nindo ini! Pareho kamo sa mga karnero
nga akon ginasugò sa mapintas nga mga hayop. Nganì
maging mayad kamo pareho ng mga sawa, o pareho ng
mga salampati nga ignorante kung parti sa paghuman ng
malain.†
17 Mag-andam kamo sa mga tawo, kay dakpon ninda
kamo kag itugyan sa mga husgado kag latiguhon ninda
kamo sa inda mga sinagoga.
18 Day-on ninda kamo sa mga gobernador kag mga harì
tungod sa indo pagtuman sa akon kag didto magapamatuod
kamo sa inda kag sa mga bukon Judio parti sa akon.
19 Kung itugyan na kamo para imbistigahan, ayaw kamo
magkabayaka kung pauno kamo magsabat o ano ang indo
ihambay. Kay sa adto gid nga oras, ang Espiritu Santo imaw
ang matudlò sa indo kung ano ang indo isabat.
20 Kay bukon kamo ang magahambay kundì ang Espiritu
ng indo Amay. Siya ang magahambay paagi sa indo.”†
21 “Sa adto nga tyempo, may mga tawo nga ipapatay ang
inda mga maguyáng kag manghod. May mga tatay nga
ipapatay ang inda ungà. Kag may mga ungà nga magabatò
sa inda mga ginikanan kag ipapatay sinda.†
22 Mahahangit gid sa indo ang tanan nga tawo tungod sa
indo pagtuman sa akon. Pero ang nagatiis nga magtuman
sa akon hasta sa katapusan imaw ang maluwas.†
23 Kung hingabuton kamo sa isa ka banwa, maglikaw
kamo kag magkadto sa iban nga banwa. Kay sa matuod
lang ginahambay ko sa indo, wayà pa nindo nakakadtui ang
tanan nga banwa ng Israel, mabalik na ako nga Ungà ng
Tawo.

---

† **10:14 10:14** Ginghuman 13:51 † **10:15 10:15** Mateo 11:24; Gingtunaan 19:24-28 † **10:16 10:16** Lucas 10:3 † **10:20 10:17-20** Marcos 13:9-11; Lucas 12:11-12, 21:12-15 † **10:21 10:21** Marcos 13:12; Lucas 21:16 † **10:22 10:22** Mateo 24:9, 13; Marcos 13:13; Lucas 21:17

24 “Wayà ning disipulo nga mas labaw kaysa sa iya
maestro kag wayà ning ulipon nga mas mataas kaysa sa
iya amo.†
25 Nganì tamà lang sa disipulo nga maging pareho sa iya
maestro kag sa ulipon nga maging pareho sa iya amo. Kung
ako nga nagapamunò sa indo ginatawag ninda nga Satanas*
mas malain pa gid ang inda itawag sa indo nga akon mga
disipulo.”†

Ang dapat Kahadlukan
Lucas 12:2-7

26 “Nganì ayaw kamo mahadlok sa mga tawo. Kay wayà
ning may ginatagò nga indì makikità kag wayà ning sikreto
nga indì masasayuran.†
27 Ang aber ano nga ginahambay ko sa indo sa kaduyom,
ihambay nindo sa tanan. Kag ang aber ano nga akon
ginahutik sa indo, isinggit nindo sa lugar nga kadamò ang
makakabatì.
28 Ayaw kamo mahadlok sa mga tawo nga makapatay ng
indo lawas pero indì makapatay sa indo kalag. Ang Dios
lang ang dapat nindo kahadlukan, kay siya ang magaparusa
ng indo lawas kag ng indo kalag sa impyerno.
29 Dì ba ginabaligyà ang duha ka maya sa barato lang nga
kantidad†? Pero wayà ning aber isa sa inda nga nahuhuyog
sa dutà nga bukon pagbuot ng indo Amay.
30 Mas lalò na kamo, kay aber pa ang indo buhok sa uyo
hay sayod niya kung pila ka bilog.
31 Nganì ayaw kamo mahadlok, kay kamo hay mas
importante kaysa sa madamò nga pispis nga maya.”

Ang Pagkilaya kay Hesus
Lucas 12:8-9

32 “Ang aber sin-o nga nagakilaya sa akon sa atubangan
ng mga tawo nga ako ang iya Ginoo, kilayahon ko da siya
sa atubangan ng akon Amay sa langit.
33 Pero ang aber sin-o nga wayà nagakilaya sa akon
sa atubangan ng mga tawo, indì ko da siya kilayahon sa
atubangan ng akon Amay sa langit.”†

Ang Pagkinontrahan tungod kay Kristo
Lucas 12:51-53, 14:26-27

---

† **10:24 10:24** Lucas 6:40; Juan 13:16, 15:20 * **10:25 10:25** *Satanas*: sa Griego Beelzebul. † **10:25 10:25** Mateo 9:34, 12:24; Marcos 3:22; Lucas 11:15 † **10:26 10:26** Marcos 4:22; Lucas 8:17 † **10:29 10:29** *Sa barato lang nga kantidad*: sa literal, sa isa ka assarion*. † **10:33 10:33** 2 Timoteo 2:12

34 “Ayaw kamo maghunahunà nga nagkari ako sa kalibu-
tan para magtao ning katawhayan sa mga tawo. Nagkari
ako diri para paawayon sinda.
35 Tungod sa akon, magakontra ang mga ungà nga lyaki sa
inda mga tatay, ang mga ungà nga babayi sa inda mga nanay
kag ang mga umagad nga babayi sa inda mga panugangan
nga babayi.
36 Ang magiging kalaban nindo imaw mismo ang indo
kaugalingon nga mga pamilya.†
37 “Pero ang aber sin-o nga mas nagahigugmà sa iya tatay
o nanay kaysa sa akon, indì angay nga maging disipulo ko.
Kag ang aber sin-o nga mas nagahigugmà sa iya mga ungà
kaysa sa akon, indì angay nga maging disipulo ko.
38 Ang aber sin-o nga indì magpas-an ng iya krus kag
magsunod sa akon, indì siya angay nga maging disipulo ko.†
39 Ang nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduyaan ini;
pero ang nagahalad ng iya kabuhì tungod sa akon, makak-
abaton siya ning kabuhì nga wayà katapusan.”†

May Premyo sa Nagabaton sa mga Nagatuo
Marcos 9:41

40 “Ang nagabaton sa indo hay nagabaton sa akon; kag
ang nagabaton sa akon nagabaton da sa nagsugò sa akon.†
41 Ang aber sin-o nga nagabaton sa propeta* tungod
siya hay propeta, magabaton ning premyo halin sa Dios
pareho ng pagabatunon ng propeta. Kag ang aber sin-o nga
nagabaton sa matarong nga tawo tungod siya hay matarong,
magabaton ng premyo halin sa Dios pareho ng pagabatunon
ng matarong.
42 Kag ang aber sin-o nga magatao ning aber isa lang ka
baso nga tubì sa isa sa akon pinakamababà nga disipulo
tungod siya hay akon disipulo, inà nga tawo magabaton gid
ning premyo.”

11

Si Hesus kag si Juan nga Miyugbawtismo
Lucas 7:18-35

1 Pagkatapos tugon ni Hesus sa iya dose nga disipulo,
nagkadto siya sa palibot nga mga banwa para magtudlò kag
magwali sa mga tawo didto.
2 Nang yadto pa si Juan nga Miyugbawtismo sa prisuhan,
nabatian niya ang parti sa mga ginahuman ni Kristo. Nganì

† **10:36 10:35-36** Micas 7:6 † **10:38 10:38** Mateo 16:24; Marcos 8:34; Lucas 9:23
† **10:39 10:39** Mateo 16:25; Marcos 8:35; Lucas 9:24, 17:33; Juan 12:25 † **10:40 10:40** Marcos 9:37; Lucas 9:48, 10:16; Juan 13:20

gingpakadto niya kay Kristo ang iya mga disipulo para
mangutana.
3 Kag nagpangutana sinda kay Hesus, “Balitai kami, ikaw
ba ang amon ginapaabot o mahuyat pa kami sa iban?”

4 Nagsabat si Hesus, “Magbalik kamo kay Juan kag balitai
siya ng indo nakità kag nabatian.
5 Hambaya nindo siya nga ang mga buta nakakità, ang
mga pakì nakapanaw, ang mga may sakit nga kitong nag-
ayo, ang mga bungoy nakabatì, ang mga patay nabanhaw
kag ang Maayong Balità ginawali sa mga pobre.†
6 Bulahan ang mga tawo nga wayà nagaduha-duha sa
akon.”

7 Nang nagpanaw na ang mga disipulo ni Juan, nag-
pangutana si Hesus sa mga tawo, “Sa indo pagkadto kay
Juan sa tiway nga lugar, ano ang indo ginaasahan nga
makità? Nagkadto ba kamo didto para makità ang tawo
nga pareho sa kugon nga ginahapay-hapay pag ginahuyop
ng hangin?
8 O para makità nindo ang tawo nga nakasuksok ning
mamahayon nga barò? Pero ang nagasuksok ning mama-
hayon nagaistar sa mga palasyo.
9 Abi isipon nindo, basì nagkadto kamo didto? Dì ba para
makità ang propeta? Huo kag ginahambay ko sa indo, mas
sobra pa gid siya kaysa sa propeta.
10 Kay siya imaw ang ginahambay ng Dios sa Kasulatan,
‘Ipapadaya ko ang akon mensahero nga mauna sa imo para
magpreparar ng dayan bago ang imo pag-abot.’ ”†
11 Naghambay pa gid si Hesus, “Sa matuod lang ginaham-
bay ko sa indo, wayà ning aber sin-o nga natawo sa kalibu-
tan nga mas labaw pa kaysa kay Juan nga Miyugbawtismo.
Pero ang tawo nga pinakamababà sa gingharian ng Dios hay
mas labaw pa kaysa kay Juan.
12 Tunà nang pagwali ni Juan hasta niyan, nagapamilit
ang mga tawo nga magpasakop sinda sa paghaharì ng Dios.
13 Kay nang wayà pa nag-abot si Juan, gingtudlò ng tanan
nga mga propeta kag ng Kasuguan ang parti sa paghaharì
ng Dios.†
14 Kag kung patihan nindo ang inda mga mensahe, si Juan
imaw si Elias nga gingpropesiya nga magaabot.†
15 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo
maayo ang indo nababatian.

---

† **11:5 11:5** Isaias 35:5-6, 61:1 † **11:10 11:10** Malakias 3:1 † **11:13 11:12-13** Lucas 16:16 † **11:14 11:14** Malakias 4:5; Mateo 17:10-13; Marcos 9:11-13

16 “Niyan, sa diin ko baya ikumpara ang mga tawo
sa ini nga henerasyon? Pareho kamo sa mga ungà nga
nagapungkò sa plasa kag nagahambay sa isa kag isa,
17 ‘Nagpasunata kami para sa kasay pero wayà kamo
nagsaot;
nagkanta kami para sa lamay ng patay pero wayà kamo
nagtangis.’
18 Kamo nga mga tawo sa ini nga henerasyon hay pareho
da sa inda, kay nang pag-abot ni Juan, nakità nindo nga
nagapuasa siya kag wayà nagainom ning ilimnon, nganì
nagahambay kamo nga ginasapian siya ng demonyo.
19 Nag-abot ako nga Ungà ng Tawo, nakità nindo nga
nagakaon kag nagainom nganì nagahambay kamo, ‘Hala,
sirua ang tawo nga ini! Makagod siya kag buratso kag
amigo ng mga miyugsukot ning buhis kag iban pa nga
makasasalà.’ Pero pabay-i lang, ang kabubut-on ng Dios
hay ginapamatuuran sa kabuhì ng tawo nga nagabaton sa
iya ginapanudlò paagi sa amon.”

Ang mga Tawo nga Nagsikway kay Hesus
Lucas 10:13-15

20 Tapos naghambay si Hesus kontra sa mga nagaistar sa
mga banwa kung sa diin naghuman siya ning kadamò nga
milagro, tungod wayà sinda nagtalikod sa inda mga salà.
21 Naghambay siya, “Makaluluoy kamo, mga taga-
Corazin! Imaw da kamo, mga taga-Betsaida! Kay kung ang
mga milagro nga akon ginghuman sa indo, ginghuman ko
sa mga tawo sa Tyre kag Sidon, kadugay na kuntà sinda
nagsuksok ning kustal* kag nagbutang ning abo sa inda mga
uyo para ipakità nga nagatalikod na sinda sa inda mga salà.†
22 Pero matuod ang akon hambay sa indo nga sa adlaw ng
paghusga, ang parusa nga para sa indo sobra pa sa parusa
nga para sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon.
23 Kamo mga taga-Capernaum! Ang kalaom ba nindo
pagadayawon gid kamo? Ihuhuyog gid kamo sa impyerno!
Kadamò ang mga milagro nga akon ginghuman sa indo
banwa, pero wayà kamo naghinuysoy. Kung sa Sodom
ginghuman ko ini nga mga milagro, hay naghinuysoy na
sinda kag yari pa kuntà sinda hasta niyan!
24 Nganì matuod ang akon hambay sa indo nga sa adlaw
ng paghusga ng Dios, ang parusa nga indo mababaton

---

* **11:21 11:21** Ini nga kustal hay himò sa tela nga masapya halin sa buyboy ng kambing o kamelyo. Ginasuksok ninda ini kung nagalamay sa patay o kung nagahinuysoy sa mga salà. † **11:21 11:21** Isaias 23:1-18; Ezekiel 26:1-28:26; Joel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zacarias 9:2-4

hay mas sobra pa kaysa sa parusa nga para sa mga taga-
Sodom.”†

Ang Kapahuwayan halin kay Hesus
Lucas 10:21-22

25 Adto nga oras, nagpangamuyò si Hesus, “Amay nga
Ginoo ng langit kag dutà, ginadayaw ko ikaw kay ang
kamatuuran hay imo gingtagò sa mga tawo nga ang kalaom
ninda hay kamayad sinda kag may tinun-an; kag imo ini
gingpasayod sa mga mapainubuson pareho ng ungà nga
kaisot.
26 Amay, dayawon ka, kay imaw ini ang ginakalipay mo.”
27 Pagkatapos adto, naghambay si Hesus sa mga tawo
didto, “Gingtao na ang tanan sa akon ng akon Amay. Wayà
ning may nakakakilaya sa akon nga iya Ungà kundì ang
Amay; kag wayà ning may nakakakilaya sa Amay kundì
ang iya Ungà kag ang mga tawo nga gingpilì ng Ungà nga
maipakilaya ang Amay.†
28 “Magpalapit kamo tanan sa akon, kamo nga ginabud-
layan kag ginabug-atan kag papahuwayon ko kamo.
29 Magtuman kamo sa akon mga sugò kag magpatudlò
sa akon kay mabuot ako kag mapinaubuson. Magakaigwa
kamo ning matawhay nga hunahunà,†
30 kay ang akon mga sugò hay bukon mahugà nga sunuron
kag ang akon ginapahuman hay bukon gid mabug-at.”

12

Parti sa Adlaw nga Inugpahuway
Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5

1 Isa ka adlaw, nag-agi sina Hesus sa uma ng trigo kag
adto hay Adlaw nga Inugpahuway*. Ginggutom ang iya mga
disipulo kag nagpinamuksì sinda ning mga uhay ng trigo
kag gingkukot ini.†
2 Nang makità adto ng mga Pariseo*, naghambay sinda
kay Hesus, “Tan-awa ang ginahuman ng imo mga disipulo!
Ginahuman ninda ang ginabawal ng Kasuguan sa Adlaw
nga Inugpahuway!”
3 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà ba nindo nabasahi sa
Kasulatan ang ginghuman ni David nang siya kag ang iya
mga kaibahan hay nagutom?†
4 Nagsuyod siya sa tolda ng Dios kag gingkaon niya kag ng
iya mga kaibahan ang tinapay nga ginghalad sa Dios. Pero
aber ginabawal ng Kasuguan nga kaunon adtong tinapay

† **11:24 11:24** Mateo 10:15; Lucas 10:12 † **11:27 11:27** Juan 1:18, 3:35, 10:15
† **11:29 11:29** Jeremias 6:16 † **12:1 12:1** Deuteronomio 23:25 † **12:3 12:3-4**
1 Samuel 21:1-6

puyra lang ng mga parì, ang ginghuman nina David hay
wayà gingkunsidera nga kasal-anan.†
5 “Kag isa pa, wayà da ba nindo nabasahi sa mga
gingsulat ni Moises nga ang mga parì mismo sa templo hay
nagatrabaho sa Adlaw nga Inugpahuway? Pero wayà sinda
nagakasalà.†
6 Ginahambay ko sa indo, yari na niyan ang mas impor-
tante kaysa sa templo.
7 Ang ginahambay ng Kasulatan hay imaw ini: ‘Bukon
ang indo mga halad ang akon gusto kundì ang indo kaluoy
sa indo isigkatawo.’ Kung naintindihan gid nindo ini, wayà
kuntà nindo paghusgahi ang mga tawo nga wayà ning salà.†
8 Kay ako nga Ungà ng Tawo* hay may otoridad sa
paghambay kung ano ang puydi nga humanon sa Adlaw
nga Inugpahuway.”

Ang Pag-ayo sa Paralisado ang Kamot
Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11

9 Pagkatapos, naghalin didto si Hesus kag nagkadto sa
inda sinagoga.
10 May tawo didto nga paralisado ang iya kamot. Kag
may mga Pariseo da didto nga nagapangità gid kung ano
ang iakusar kay Hesus. Nganì nagpangutana sinda sa iya,
“Ginatugot ba ng Kasuguan ang pag-ayo ng may sakit sa
Adlaw nga Inugpahuway?”
11 Nagsabat si Hesus, “Halimbawà, igwa kamo ning
karnero nga nahuyog sa buhò sa Adlaw nga Inugpahuway.
Ano, pabay-an lang ba nindo kay Adlaw nga Inugpahuway?
Syempre indì! Hahaw-ason nindo ini nga daan.†
12 Pero ang tawo hay mas importante pa kaysa sa karnero.
Nganì ginatugot ng Kasuguan kung nagahuman kita ning
maayo sa mga tawo aber pa sa Adlaw nga Inugpahuway.”
13 Pagkatapos naghambay si Hesus sa tawo nga paral-
isado, “Unata ang imo kamot.” Ging-unat niya ang kamot
kag nag-ayo ini, pareho ng isa niya nga kamot.
14 Pagkatapos nagluwas ang mga Pariseo kag nagplano
sinda kung pauno ninda patyon si Hesus.

Ang Miyugserbisyo nga Gingpilì ng Dios

15 Nang masayuran ni Hesus ang plano ng mga Pariseo,
naghalin siya didto. Kadamò nga tawo ang nagsunod sa iya
kag ging-ayo niya ang tanan nga mga may sakit.
16 Gingbawalan niya sinda nga magpasayod sa iban kung
sin-o siya.

---

† **12:4 12:4** Levitico 24:9 † **12:5 12:5** Mga Bilang 28:9-10 † **12:7 12:7** Mateo 9:13; Hosea 6:6 † **12:11 12:11** Lucas 14:5

17 Natuman ang ginghambay ng Dios paagi kay Propeta
Isaias:
18 “Imaw ini ang akon gingpilì nga miyugserbisyo.
Pinalanggà ko gid siya kag nalilipay gid ako sa iya.
Itatao ko sa iya ang akon Espiritu.
Iwali niya sa tanan nga mga nasyon ang hustisya.
19 Indì siya magpakigdiskusyon sa mga tawo o magsinggit,
ang iya boses hay indì mababatian sa mga dayan.
20 Indì niya pagpasakitan ang mga maluya sa pagtuo,
o pagduyaon ang paglaom ng mga nagaduha-duha.
Indì siya magpara hasta nga matuman gid ang kabubut-
on ng Dios.
21 Kag ang mga tawo sa tanan nga nasyon hay magasalig sa
iya.”†

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Tawo nga Buta kag Apà

22 Niyan may gingdaya kay Hesus nga tawo nga buta kag
apà kay ginasapian siya ning demonyo. Ging-ayo siya ni
Hesus, nganì nakahambay na siya kag nakakità.
23 Natingaya ang tanan nga tawo didto kag naghambay
sinda, “Siya ba ang inapo ni Haring David nga aton
ginapaabot?”

Si Hesus kag si Satanas
Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23, 12:10

24 Pero nang mabatian ini ng mga Pariseo, nagsabat sinda,
“Bukon! Paagi sa gahom ni Beelzebul nga pinunò ng mga
demonyo, gingpalayas niya ang mga demonyo.”†
25 Pero sayod ni Hesus ang inda ginahunahunà, nganì
naghambay siya sa inda, “Kung ang mga pinunò ng isa
ka gingharian hay mag-iniyaiya kag mag-ininaway, inà nga
gingharian hay maduduyà. Imaw da ang matatabò sa aber
ano nga banwa o pamilya kung ang inda mga sakop hay
mag-iniyaiya kag mag-ininaway.
26 Nganì kung nagapalayas si Satanas ng iya gingsakupan,
pauno makapadayon ang iya gingharian?
27 Kung matuod nga si Satanas ang nagatao sa akon ning
gahom para magpalayas ng mga demonyo, sin-o naman
ang nagatao ning gahom sa indo mga tagasunod para
magpalayas da ng demonyo? Sinda da ang nagapamatuod
nga salà kamo!
28 Sa matuod lang, ang Espiritu ng Dios ang nagatao sa
akon ning gahom para palayason ang mga demonyo. Ini
hay nagapamatuod nga ang paghaharì ng Dios hay nag-abot
na sa indo.

---

† **12:21 12:18-21** Isaias 42:1-4 † **12:24 12:24** Mateo 9:34, 10:25

29 Wayà ning aber sin-o nga makasuyod sa bayay ng
makusog nga tawo kag magpangawat ning mga butang
kung indì anay niya gapuson adtong makusog nga tawo.
Tapos makabuoy na siya ning mga pagkabutang sa adto nga
bayay.”*
30 “Ang wayà nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang
wayà nagabulig sa akon pagtipon sa mga tawo hay imaw
ang kabangdanan ng pagkawatakwatak.†
31 Nganì ginahambay ko sa indo, ang aber ano nga
salà, aber pa ang paghambay ning malain kontra sa Dios,
mapapatawad. Pero ang paghambay ning malain kontra sa
Espiritu Santo indì gid mapatawad.
32 Ang aber sin-o nga maghambay kontra sa akon nga
Ungà ng Tawo hay mapapatawad; pero ang aber sin-o nga
maghambay kontra sa Espiritu Santo indì gid mapatawad
hasta san-o.”†

Ang Kahoy Makikilaya sa iya Bunga
Lucas 6:43-45

33 “Kung maayo ang kahoy, maayo da ang bunga kag kung
malain ang kahoy, malain da ang bunga. Nganì makikilaya
ang kahoy sa iya bunga.†
34 Pareho kamo sa inapo ng mga sawa! Kag tungod malain
kamo, pauno kamo makahambay ning maayo? Kay kung
ano gid ang yarà sa hunahunà imaw da ang nagaluwas sa
bàbà.†
35 Ang maayo nga tawo nagahambay ning maayo kay
maayo ang iya hunahunà. Pero ang malain nga tawo
nagahambay ning malain kay malain ang iya hunahunà.
36 “Ginahambay ko sa indo, sa adlaw ng paghusga, ang
kada isa magapanabat sa Dios sa iya mga ginahambay nga
wayà ning puyos.
37 Kay dependi sa imo mga ginahambay kung parusahan
ka o indì.”

Nagpangayò ning Milagro kay Hesus
Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32

38 Niyan, may pila ka mga eskriba* kag mga Pariseo ang
naghambay kay Hesus, “Maestro, pakitai kami ning milagro
halin sa langit.”†
39 Pero gingsabat sinda ni Hesus, “Ang mga tawo sa ini
nga henerasyon hay sobra gid nga kalain kag wayà na
nagasunod sa kabubut-on ng Dios. Nagapangayò kamo ning

---

* **12:29 12:29** Ang gusto hambayon ni Hesus, naperdi na niya si Satanas. Nganì nakapalayas siya ng mga sakop niya. † **12:30 12:30** Marcos 9:40 † **12:32 12:32** Lucas 12:10 † **12:33 12:33** Mateo 7:20; Lucas 6:44 † **12:34 12:34** Mateo 3:7, 15:18, 23:33; Lucas 3:7, 6:45 † **12:38 12:38** Mateo 16:1; Marcos 8:11; Lucas 11:16

milagro, pero wayà ning milagro nga ipakità sa indo puyra
lang ang milagro nga natabò kay Propeta Jonas.†
40 Kay pareho sa natabò kay Jonas nga tuyo ka adlaw kag
tuyo ka gab-i sa tiyan ng isdà, imaw da ang matatabò sa
akon nga Ungà ng Tawo kay magapabilin ako sa suyod ng
tuyo ka adlaw kag tuyo ka gab-i sa idayom ng dutà.†
41 Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw ang mga taga-
Nineve kaibahan ng mga tawo sa ini nga henerasyon kag
husgahan ninda kamo. Kay nang mabatian ninda ang
gingwali ni Jonas, nagtalikod sinda sa inda mga salà. Niyan
yari diri ang mas importante pa kay Jonas, pero wayà kamo
nagabaton ng iya ginawali.†
42 Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw da ang Rayna† sa
sur kaibahan nindo nga mga tawo sa ini nga henerasyon
kag husgahan niya kamo. Kay nang una naghalin pa siya
sa malayò gid nga lugar para magpamatì ng kamayad ni
Haring Solomon. Niyan, yari diri ang mas importante
kaysa kay Solomon, pero wayà kamo nagabaton ng iya
ginatudlò!”†

Ang Pagbalik ng Malain nga Espiritu
Lucas 11:24-26

43 “Pag magluwas ang malain nga espiritu sa isa ka
tawo nga iya ginasapian, nagalibot siya sa mga lugar nga
wayà ning tubì kay nagapangità siya ning lugar nga iya
mapahuwayan. Pero pag wayà siya ning may makità,
44 nganì mahambay siya, ‘Mabalik ako sa tawo nga akon
dati ginghalinan.’ Kag pagbalik niya, makikità niya nga
wayà ning may nagaistar, malimpyo kag maayo na ang
tanan.
45 Tapos mapanaw siya kag madaya pa ning pito ka
espiritu nga mas malain pa kaysa sa iya. Masuyod sinda
sa adto nga tawo kag didto matinir. Kag ang kamutangan
niya hay magiging mas sobra pa gid kaysa sa dati. Imaw
da ini ang matatabò sa malain nga mga tawo sa ini nga
henerasyon, indì kamo magpati sa akon ginapanudlò nganì
ang indo sitwasyon hay magiging malain gid.”

Ang Nanay kag mga Manghod ni Hesus
Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21

46 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot ang iya
nanay kag mga manghod nga lyaki. Nagatindog sinda didto
sa luwas kay may ihambay kuntà sinda sa iya.

---

† **12:39 12:39** Mateo 16:4; Marcos 8:12 † **12:40 12:40** Jonas 1:17 † **12:41 12:41** Jonas 3:5 † **12:42 12:42** Siya ang Rayna ng Seba, sa lugar ng Arabia sa sur. † **12:42 12:42** 1 Harì 10:1-10; 2 Cronica 9:1-12

47 May naghambay kay Hesus, “Yarà sa luwas ang imo
nanay kag mga manghod. Gusto ninda magpakig-istorya sa
imo.”
48 Nagsabat si Hesus sa iya, “Sayod ba nindo kung sin-o
ang akon nanay kag mga manghod?”
49 Tapos gingtudlò niya ang iya mga disipulo kag nagham-
bay, “Imaw ini ang akon nanay kag mga manghod!
50 Kay ang aber sin-o nga nagahuman ng kabubut-on ng
akon Amay sa langit, imaw ang akon mga manghod kag
nanay.”

13

Ang Parabola parti sa Pagsabwag ning Binhì
Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8

1 Adto da nga adlaw, nagluwas si Hesus sa bayay kag
nagkadto sa alihid ng dagat kag nagpungkò didto.
2 Kadamò gid nga tawo ang nagpalibot sa iya, nganì
nagsakay siya sa dyapang kag didto siya nagpungkò kag
nagtudlò. Ang mga tawo naman hay yadto sa alihid ng
dagat nga nagapamatì sa iya.†
3 Madamò ang iya gingtudlò sa inda paagi sa mga
parabola*. Naghambay siya:
“May isa ka mangunguma ang nagkadto sa iya uma para
magsabwag ning mga binhì.
4 Sa iya pagsabwag, ang iban nagtupà sa alihid ng dayan
kag gingpantukà ini ng mga pispis.
5 Ang iban nga binhì nagtupà sa kabatuhan. Manipis lang
ang dutà didto, nganì nagtubò nga daan ang mga binhì kay
mababaw lang ang dutà.
6 Pero nalayà ini nang nainitan ng adlaw, kay matag-od
lang ang gamot.
7 Ang iban nga binhì nagtupà kag nagtubò sa dutà nga
may mga bayagon nga tunukon, pero paglabog ng mga
bayagon gingkamangan ang tanom.
8 Ang iban pa gid nga binhì nagtupà sa maayo nga dutà,
nagtubò ini kag nagpamunga. Ang iban hay kadamò-damò
gid ang bunga, ang iban naman hay kadamò da kag ang
iban hay tamà-tamà lang*
9 Dapat intindihon gid nindo maayo ang indo nababa-
tian.”

Basì Ginggamit ang mga Parabola
Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10

---

† **13:2 13:2** Lucas 5:1-3 * **13:8 13:8** Sa literal: ang tanom nagbunga ning 100, 60 kag 30 ka doble. Pareho sa bersikulo 23.

10 Pagkatapos nagpalapit kay Hesus ang mga disipulo kag
nagpangutana, “Basì nagahambay ka sa mga tawo paagi sa
mga parabola?”
11 Nagsabat si Hesus sa inda, “Sa indo lang gingtao ng Dios
ang pang-intindi ng mga sikreto parti sa iya paghaharì, pero
wayà ginataw-an sa iban.
12 Kay ang tawo nga igwa ning nabaton nga kamatuuran,
taw-an pa gid ning pang-intindi kag madamò pa ang
idudugang sa iya. Pero ang tawo nga wayà ning nabaton
nga kamatuuran, aber ang iya naintindihan hay buy-on pa
sa iya.†
13 Nganì nagahambay ako sa inda paagi sa mga parabola*
kay nagasirò man sinda, pero indì makakità; kag nagapa-
matì man sinda, pero indì makabatì o makaintindi.
14 Nganì natuman sa inda ang gingpropesiya ni Propeta
Isaias,
‘Magapinamatì lang kamo nga magapinamatì,
pero indì kamo makaintindi;
magasinirò lang kamo nga magasinirò,
pero indì kamo makakità.
15 Kay matugas ang uyo ng ini nga mga tawo,
gingtabunan ninda ang inda mga talinga kag gingpiyong
ang inda mga mata.
Kay basì kung makakità sinda, makabatì kag makaintindi
ang inda mga hunahunà,
kag makabalik sa akon para paayuhon ko sinda.’†
16 “Pero bulahan kamo nga nagasunod sa akon, kay
nakakakità kamo kag nakakabatì.
17 Kay sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kadamò
nga propeta kag matarong nga mga tawo nang una ang
gusto nga makakità ng indo nakikità, pero wayà sinda
nakakità; kag gusto da ninda makapamatì ng indo naba-
batian, pero wayà sinda nakapamatì.”†

Ang Gusto Hambayon ng Parabola ng Binhì
Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15

18 “Nganì, pamatii nindo kag intindihon kung ano ang
gusto hambayon ng parabola parti sa miyugsabwag.
19 Ang alihid ng dayan nga gingtupaan ng mga binhì imaw
ang tawo nga nakabatì ng hambay parti sa paghaharì ng
Dios pero wayà nakaintindi. Nag-abot si Satanas kag ging-
agaw niya ang hambay ng Dios sa iya tagipusuon.

---

† **13:12 13:12** Mateo 25:29; Marcos 4:25; Lucas 8:18, 19:26 † **13:15 13:14-15** Isaias 6:9-10 † **13:17 13:16-17** Lucas 10:23-24

20 Ang kabatuhan nga gingtupaan ng mga binhì, imaw
ang tawo nga nakabatì ng hambay ng Dios kag gingbaton
niya ini nga daan nga may kalipay.
21 Pero bukon hugot sa iya tagipusuon ang pagbaton
sa hambay ng Dios. Nganì wayà magdugay ang iya
pagtuo. Pag-abot ng mga kahugaan o paghingabot tungod sa
hambay ng Dios nga iya gingbaton, wayà siya nagpadayon
sa iya pagtuo.
22 Ang dutà nga may mga bayagon nga tunukon nga
gingtupaan ng mga binhì, imaw ang tawo nga nagpamatì
ng hambay ng Dios. Pero tungod sa mga kabayak-on
sa pangabuhì kag sa pagtinguhà nga magmanggaranon,
nalimutan niya ang hambay ng Dios nga iya nabatian kag
wayà ini nakapamunga sa iya kabuhì.
23 Pero ang maayo nga dutà nga gingtupaan ng mga
binhì, imaw ang tawo nga nagpamatì gid kag nakaintindi
ng hambay ng Dios. Nganì nakapamunga ini sa iya kabuhì.
Ang iban hay kadamò-damò gid ang bunga, ang iban naman
hay kadamò da kag ang iban tamà-tamà lang.”

Ang Parabola parti sa Humay-humay

24 Nagpadayon si Hesus sa iya pagtudlò paagi sa parabola.
Naghambay siya, “Ang paghaharì ng Dios hay pareho sa
ini nga istorya: May tawo nga nagsabwag ning maayo nga
binhì ng humay sa iya dutà.
25 Mintras nagakatuyog ang mga tawo, ang iya kaaway
hay nagkadto sa uma kag nagsabwag da ning binhì ng
humay-humay sa tungà ng maayo nga binhì.
26 Nagtubò ang mga tanom kag nang nagabunga na nakità
nga may mga humay-humay da didto.
27 Nganì nagkadto sa iya ang iya mga ulipon kag
nagpangutana, ‘Nong, dì ba maayo nga binhì ang aton
gingsabwag sa imo dutà? Diin naghalin ang mga humay-
humay?’
28 Nagsabat ang inda amo, ‘Igwa kita ning kaaway kag
imaw ang naghuman ini.’ Nganì nagpangutana ang iya mga
ulipon, ‘Gabuton ba namon ang mga humay-humay?’
29 Nagsabat ang inda amo, ‘Ayaw lang, kay basì kung
magabot da nindo ang humay.
30 Pabay-i lang nindo hasta mag-abot ang tig-aani. Sa
adto nga tyempo, suguon ko ang mga miyug-ani nga gab-
uton anay ang humay-humay kag bugkuson para sunugon.
Pagkatapos, anihon ninda ang humay kag day-on sa akon
kamalig.’ ”

Ang Parabola parti sa Busoy ng Mustasa
Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19

31 Nagtudlò pa gid si Hesus paagi sa ini nga parabola:
“Ang paghaharì ng Dios hay pareho sa busoy ng mustasa*
nga gingtanom ng isa ka tawo sa iya uma.
32 Ini hay pinakamaisot sa tanan nga busoy, pero pag
nagtubò na, imaw ang pinakamabahoy sa tanan nga utanon
kag magabahoy pa gid inà hasta ang iya kataas hay pareho
na sa kahoy. Aber ang mga pispis puydi makapugad sa iya
mga sanga.”

Ang Parabola parti sa Pampaalsa ng Tinapay
Lucas 13:20-21

33 Nagtudlò pa gid si Hesus paagi sa ini nga parabola:
“Ang paghaharì ng Dios hay pareho sa pampaalsa nga
ginghalò ng isa ka babayi sa kadakò nga arina nga iya
pagamasahon, hasta mag-alsa gid ang bilog nga minasa.”
34 Tanan nga gingtudlò ni Hesus sa mga tawo parti sa
paghaharì ng Dios hay paagi sa mga parabola. Wayà siya
nagatudlò sa inda nga bukon paagi sa mga parabola.
35 Nganì natuman ang ginghambay ng Dios paagi sa iya
propeta:†

“Magahambay ako paagi sa mga parabola.
Ipasayod ko ang mga butang nga wayà pa gid
nasasayuri tunà pa nang pagtuga ng kalibutan.”

Ang Gusto Hambayon ng Parabola ng Humay-humay

36 Niyan gingbayaan ni Hesus ang mga tawo kag nagsuyod
sa bayay. Nagpalapit ang iya mga disipulo kag naghambay,
“Iisplikar mo abi sa amon kung ano ang gusto hambayon
ng parabola parti sa humay-humay sa uma.”
37 Nagsabat si Hesus, “Ang tawo nga nagsabwag ng maayo
nga binhì hay ako nga Ungà ng Tawo.
38 Ang uma hay ang kalibutan. Ang maayo nga binhì hay
ang mga tawo nga nagapasakop sa paghaharì ng Dios. Kag
ang humay-humay hay ang mga tawo nga nagapasakop sa
diyablo.
39 Ang kaaway nga nagsabwag ng humay-humay hay ang
diyablo. Ang tig-aani hay ang katapusan ng kalibutan kag
ang mga miyug-ani hay ang mga anghel.
40 Kung pauno ginggabot ang humay-humay kag ging-
sunog, imaw da ang matatabò sa katapusan ng kalibutan.
41 Ako nga Ungà ng Tawo hay magapadaya ng akon
mga anghel para tipunon kag paluwason halin sa akon
gingharian ang tanan nga nagahuman ning malain nga
sinda ang kabangdanan kung basì nagakasalà da ang iban.

† **13:35 13:35** Salmo 78:2

42 Pagkatapos ipilak sinda sa impyerno kung sa diin mag-
adinanguyngoy sinda kag magapinagot ang inda ngipon.
43 Tapos ang mga matarong hay magahayag pareho ng
adlaw sa paghaharì ng inda Amay. Dapat intindihon gid
nindo maayo ang indo nababatian.”

Ang Parabola parti sa Manggad nga Nakutkot

44 “Ang paghaharì ng Dios pareho da sa manggad nga
nakalubong sa dutà. Nakutkot ini ng isa ka tawo kag
pagkatapos gingtambakan niya liwat kag nag-ulì siya nga
may kalipay. Pagkatapos gingbaligyà niya ang tanan niya
nga pagkabutang kag gingbakay niya adto nga dutà.”

Ang Parabola parti sa Perlas

45 “Ang paghaharì ng Dios hay pareho da sa negosyante
nga nagapangità ning mga perlas.
46 Nang makità niya ang mamahayon gid nga perlas, nag-
ulì siya kag gingbaligyà ang tanan niya nga pagkabutang
kag pagkatapos gingbakay niya adto nga perlas.”

Ang Parabola parti sa Pukot

47 “Ang paghaharì ng Dios pareho da sa pukot nga
gingtaktak sa dagat kag iba-iba nga mga isdà ang nabuoy.
48 Nang kadamò na ang mga isdà sa pukot, gingbira ini
pabaybay. Pagkatapos nagpungkò ang mga miyugpangisdà
para pilion ang mga isdà. Ang maayo nga mga isdà
gingbutang ninda sa mga basket, pero ang mga malain
gingpamilak ninda.
49 Imaw da ini ang matatabò sa katapusan ng kalibutan.
Magaabot diri ang mga anghel para buyagon ang mga tawo
nga malain sa mga tawo nga matarong.
50 Kag ang mga tawo nga malain ipilak sa nagadabadaba
nga kalayo. Magadanguyngoy sinda kag magapinagot ang
inda ngipon didto.”
51 Nagpangutana si Hesus sa inda, “Naintindihan ba nindo
ang tanan ko nga gingtudlò?” Nagsabat sinda, “Huo.”
52 Kag naghambay si Hesus, “Nganì ang kada eskriba
nga nakatuon sa gingtudlò parti sa paghaharì ng Dios hay
pareho sa tagbayay nga may mga manggad. Bukon lang ang
lumà nga mga butang ang iya ginapaluwas sa bayay para
gamiton kundì ang mga bag-o da.”

Ang Pagsikway kay Hesus sa Nazaret
Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30

53 Pagkatapos ng pagtudlò ni Hesus ng ining mga
parabola, naghalin siya didto.

54 Nagkadto siya sa iya kaugalingon nga banwa kag nag-
tudlò sa sinagoga. Natingaya ang mga tawo nga nakabatì sa
iya kag nagpangutana sinda, “Sa diin baya siya nakabuoy
ning tiyad inà nga kamayad kag gahom para maghuman
ning mga milagro?
55 Bukon ba imaw ini ang ungà ng karpentero? Dì ba si
Maria ang iya nanay kag ang mga manghod niya hay sina
Santiago, Jose, Simon kag Judas?
56 Kag dì ba ang tanan niya nga manghod nga babayi hay
kaibahan naton? Diin baya ini niya nabuoy?”
57 Nganì wayà gid siya ninda gingbatuna.† Pero nagham-
bay si Hesus sa inda, “Ang propeta hay ginatahod ng mga
tawo aber diin nga lugar puyra lang sa kaugalingon niya
nga banwa kag sa iya pamilya.”
58 Nganì wayà nakahuman si Hesus ning kadamò nga
milagro sa lugar ng Nazaret kay wayà sinda magtuo sa iya.

14

Ang Pagpatay kay Juan nga Miyugbawtismo
Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9

1 Nang adto nga tyempo, nabatian ni Herodes* nga
gobernador ng Galilea ang mga balità parti kay Hesus.
2 Nganì naghambay siya sa iya mga opisyales, “Si Hesus
imaw si Juan nga Miyugbawtismo. Nabanhaw siya! Imaw
inà ang rason nga may gahom siya sa paghuman ning mga
milagro.”
3-4 Tiyad ini ang ginghambay ni Herodes parti sa dati nga
natabò: Ging-asawa ni Herodes si Herodias, aber ini hay
asawa ng iya hali nga si Felipe. Nganì permi lang siya
ginahambayan ni Juan, “Bawal sa Kasuguan nga asawahon
mo ang asawa ng imo hali.”† Nganì para lang kay Herodias,
gingpadakop ni Herodes si Juan tapos gingpagapos kag
gingpapriso.
5 Gusto ni Herodes nga ipapatay si Juan, pero nahadlok
siya sa mga Judio kay ginakilaya ninda nga propeta siya.
6 Pag-abot ng silibrasyon ng pag-ungà kay Herodes,
nagsaot ang dalaga nga ungà ni Herodias para sa mga bisita
nga nagakatipon didto kag nalipay gid si Herodes.
7 Nganì nagsumpà siya nga itao sa dalaga ang aber ano
nga iya pangayuon.

---

† **13:57 13:57** Juan 4:44 * **14:1 14:1** *Herodes*: Ini hay si Herodes Antipas. Ungà siya ni Herodes nga mababasa sa Mateo 2:1 kag Lucas 1:5. † **14:3-4 14:3, 4** Levitico 18:16, 20:21

8 Gingsugò ng iya nanay ang dalaga nga ihambay kay
Herodes, “Itao mo sa akon arinyan ang uyo ni Juan nga
Miyugbawtismo nga nakabutang sa plangganita.”
9 Pagkabatì adto ni Herodes, nalisod siya. Pero tungod nga
nakasumpà na busà siya kag nabatian da ini ng mga bisita,
nagsugò siya nga humanon ang gingpangayò ng dalaga.
10 Gingpapugutan niya si Juan didto sa prisuhan.
11 Pagkatapos gingbutang niya ang uyo sa plangganita kag
gingtao sa dalaga nga gingdaya naman sa iya nanay.
12 Nagkadto ang mga disipulo ni Juan kag gingbuoy ninda
ang lawas kag ginglubong. Pagkatapos, nagkadto sinda kay
Hesus kag gingbalità sa iya ang natabò.

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 5,000 ka Tawo
Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14

13 Nang mabatian ini ni Hesus, naghalin siya kag nagsakay
sa dyapang* pakadto sa tiway nga lugar. Pero nang
masayuran ini ng kadamò nga tawo, naghalin sinda sa inda
mga banwa kag nag-apas sinda nga nagabaktas.
14 Pagsalta ni Hesus sa dyapang, nakità niya ang madamò
gid nga tawo nga nagatipon didto kag naluoy gid siya sa
inda, nganì gingpang-ayo niya ang mga may sakit.
15 Nang manayumsom na, nagpalapit ang mga disipulo
kay Hesus. Hambay ninda, “Manayumsom na kag yari pa
kita diri sa tiway nga lugar. Pakadtua na ang mga tawo sa
mga baryo agud makabakay sinda ning pagkaon.”
16 Naghambay si Hesus, “Indì na sinda kahinangyan nga
pahalinon pa. Kamo mismo ang magtao ning pagkaon sa
inda.”
17 Naghambay sinda, “Pero lima lang ka bilog ang aton
tinapay kag duha ka bilog nga isdà.”
18 Naghambay si Hesus, “Abi day-a nindo diri sa akon.”
19 Gingsugò niya ang mga tawo nga magpungkò sa
gunahon. Gingbuoy niya ang lima ka bilog nga tinapay
kag duha ka bilog nga isdà, naghangad siya sa langit kag
nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos gingbuak-buak niya ang
tinapay kag gingtao sa iya mga disipulo kag gingpanao
naman ninda ini sa mga tawo.
20 Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid. Pagkatapos
gingtipon ninda ang nabilin kag napunò pa ang dose ka
ayat*.
21 Mga 5,000 ang lyaki nga nakakaon, puyra ang mga
babayi kag mga ungà.

Ang Pagpanaw ni Hesus sa Ibabaw ng Dagat
Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21

22 Pagkatapos adto, gingsugò ni Hesus ang iya mga
disipulo nga magsakay sa dyapang kag mag-una sa kabuak
mintras ginapaulì niya ang mga tawo.
23 Nang makahalin na ang mga tawo, nagtukad siya sa
bakuyod para magpangamuyò. Nang gab-i na, yadto pa si
Hesus nga siya lang mag-isa.
24 Pero sa adto da nga oras ang dyapang nga gingsakyan
ng iya mga disipulo hay yadto na sa lawod kag ginatuyod-
tuyod ng dagkò nga humbak kay sungsungon sa hangin.
25 Nang aga-aga na, nagkadto si Hesus didto sa inda nga
nagapanaw sa ibabaw ng dagat.
26 Pero nang makità ng iya mga disipulo nga nagapanaw
siya sa ibabaw ng dagat, hinadlukan gid sinda kag nagsing-
git, “Muyto!”
27 Pero naghambay nga daan si Hesus sa inda, “Paisuga
ang indo buot, ako ini! Ayaw kamo mahadlok.”
28 Pagkatapos naghambay si Pedro, “Ginoo, kung ikaw
inà, pakaraa ako nga nagapanaw da sa ibabaw ng tubì.”
29 Nagsabat si Hesus, “Kari!” Nganì nagpanaog si Pedro
sa dyapang kag nagpanaw sa ibabaw ng tubì pakadto kay
Hesus.
30 Pero nang namangnuhan ni Pedro nga makusog ang
hangin, hinadlukan siya kag painot-inot nga naglugdang.
Nganì nagsinggit siya, “Ginoo, tabangi ako!”
31 Adto nga daan gingdawat ni Hesus ang iya kamot kag
ginghawiran siya. Naghambay si Hesus sa iya, “Kaisot ang
imo pagtuo! Basì nagaduha-duha ka?”
32 Pagkasakay ninda sa dyapang nagduyog ang makusog
nga hangin.
33 Gingsamba siya ng mga disipulo sa dyapang nga
nagahambay, “Matuod gid nga ikaw ang Ungà ng Dios.”

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa mga may Sakit
Marcos 6:53-56

34 Pag-abot ninda sa kabuak, nagdunggò sinda sa banwa
ng Genesaret.
35 Nakilaya ng mga tawo didto si Hesus kag gingpasayod
ninda sa palibot nga mga lugar nga yarà na siya. Nganì
gingpangdaya ninda ang tanan nga may sakit sa iya.
36 Nagpakitluoy sinda kay Hesus nga tugutan niya ang
mga may sakit nga makatandog aber lang sa gayad ng iya
barò. Kag ang tanan nga nakatandog hay nag-ayo.

15

Ang mga Tradisyon ng mga Judio
Marcos 7:1-13

1 Pagkatapos adto, nagpalapit kay Hesus ang mga Pariseo
kag mga eskriba halin sa Jerusalem kag nagpangutana,
2 “Basì ang imo mga disipulo hay wayà nagatuman ng
mga tradisyon ng aton mga kalulo-lulohan? Wayà sinda
nagapanghinaw ng inda mga kamot bago magkaon.”
3 Nagsabat si Hesus, “Kamo da, basì ginasuway nindo ang
sugò ng Dios tungod sa pagsunod sa indo mga tradisyon?
4 Kay gingsugò ng Dios, ‘Tahura ang imo tatay kag nanay,’
kag ‘Ang nagahambay ning malain sa iya tatay o nanay,
dapat gid patyon.’†
5 Pero kamo nagatudlò nga kung ang tawo may ikakabulig
sa iya tatay o nanay kag nagahambay siya sa inda, ‘Inugha-
lad* ini sa Dios,’ indì na siya kahinangyan nga magbulig sa
iya mga ginikanan.
6 Tungod sa indo tradisyon, ginghuman nindo nga wayà
ning puyos ang hambay ng Dios.
7 Mga hipokrito! Tamà gid ang gingpropesiya ni Isaias:
8 ‘Ini nga mga tawo hay nagatahod sa akon sa bàbà lang,
pero ang inda tagipusuon malayò sa akon.
9 Wayà puyos ang inda pagsamba sa akon,
kay ang inda mga ginatudlò hay mga tradisyon
nga ginghuman lang ng mga tawo.’† ”

Ang Nagapahigkò sa Tawo
Marcos 7:14-23

10 Pagkatapos gingtawag ni Hesus ang mga tawo kag
hambay niya, “Pamatì kamo kag intindihon nindo ang akon
ihambay.
11 Wayà ning butang nga nagasuyod sa bàbà ng tawo nga
nagapahigkò* sa iya kundì ang nagaluwas sa iya bàbà.”
12 Pagkatapos nagpalapit sa iya ang mga disipulo kag
naghambay, “Sayod mo ba nga naglain ang buot ng mga
Pariseo sa adto nga mga ginghambay mo?”
13 Nagsabat si Hesus, “Ang kada tanom nga wayà ging-
tanuman ng akon Amay sa langit pagagabuton.
14 Pabay-i lang nindo sinda. Mga buta sinda nga miyug-
tuytoy. Kag kung magaagbay ang buta sa buta, pareho sinda
nga mahuhuyog sa buhò.”†
15 Naghambay si Pedro kay Hesus, “Puydi ba iisplikar
mo sa amon kung ano ang gusto hambayon ng adto nga
hambayanon?”

---

† **15:4 15:4** Exodus 20:12, 21:17; Deuteronomio 5:16; Levitico 20:9 † **15:9 15:8-9** Isaias 29:13 * **15:11 15:11** Ang ginatukoy diri ni Hesus hay ang mga layi ng mga Judio kung ano ang mga pagkaon nga ginabawal ninda kaunon. Ang mga Pariseo hay istrikto gid sa pagsunod ng ini nga mga layi. † **15:14 15:14** Lucas 6:39

16 Naghambay si Hesus sa inda, “Wayà pa ba gihapon
kamo makakaintindi?
17 Wayà ba kamo makakasayod nga ang aber ano nga
nagasuyod sa bàbà hay nagaderitso sa tiyan kag sa ulihi
nagaluwas sa lawas?
18 Pero ang nagaluwas sa bàbà hay nagahalin sa tagi-
pusuon kag imaw ini ang nagapahigkò sa tawo.†
19 Kay sa tagipusuon ng tawo nagahalin ang malain nga
mga panghunahunà nga imaw ang nagatuyod sa iya sa
pagpatay, pagpangawatan, pagpakig-relasyon ning imoral,
pagpangawat, pagtestigo ning pinusong kag pagpanirà sa
iya isigkatawo.
20 Imaw ini ang mga nagapahigkò sa tawo. Pero ang
magkaon nga wayà nagapanghinaw hay indì makapahigkò
sa tawo.”

Ang Pagtuo ng Babayi nga Taga-Canaan
Marcos 7:24-30

21 Naghalin si Hesus didto kag nagkadto sa mga lugar ng
Tyre kag Sidon.
22 Igwa ning isa ka babayi nga taga-Canaan nga nagaistar
didto. Nagpalapit siya kay Hesus kag nagsinggit, “Ginoo,
inapo ni David, kaluy-i ako! Ang akon ungà nga babayi
ginasapian ng demonyo kag ginapahugaan gid!”
23 Pero wayà nagsabat si Hesus sa iya. Ang iya mga disip-
ulo nagpalapit sa iya kag nagpangabay nga nagahambay,
“Pahalina inang babayi, kay nagasinunod siya sa aton kag
naganilingaw.”
24 Pagkatapos nagsabat si Hesus, “Gingsugò ako diri para
magbulig sa mga Israelita nga daw sa mga karnero nga
nagkaduyà.”
25 Pero nagpalapit pa gid ang babayi kag nagsamba sa iya
atubangan kag naghambay, “Ginoo, buligi ako!”
26 Nagsabat si Hesus sa iya, “Bukon maayo nga buy-on ang
pagkaon ng mga ungà kag ipilak sa mga ayam.”
27 Nagsabat ang babayi, “Huo Ginoo, pero aber pa ang
mga ayam hay nagakaon ning muhmo nga nagakahuyog sa
lamisa ng inda amo.”
28 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, “Manang,
kadakò ang imo pagtuo! Nganì mababaton mo ang imo
ginapangayò sa akon.” Kag adto nga daan, nag-ayo ang iya
ungà.

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Kadamò nga Tawo

† **15:18 15:18** Mateo 12:34

29 Naghalin didto si Hesus kag nag-agi sa alihid ng Lawà
ng Galilea*. Tapos nagtukad siya sa bakuyod kag nagpungkò
didto.
30 Kadamò nga tawo ang nagpalapit sa iya. Gingdaya
ninda ang mga pakì, pingkaw, buta, apà kag kadamò pa
gid nga may sakit. Gingbutang ini ninda sa atubangan ni
Hesus kag gingpang-ayo niya sinda tanan.
31 Natingaya gid ang mga tawo kay nakità ninda ang
mga apà hay nakahambay, maayo na ang kamot ng mga
pingkaw, ang mga pakì hay nakapanaw kag ang mga buta
hay nakakità. Kag gingdayaw ninda ang Dios ng Israel.

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 4,000 ka Tawo
Marcos 8:1-10

32 Niyan gingtawag ni Hesus ang iya mga disipulo kag
naghambay sa inda, “Naluluoy gid ako sa ini nga mga tawo.
Kay tuyo na ka adlaw nga kaibahan ninda ako kag naubos
na ang inda pagkaon. Indì ko gusto nga pabalikon sinda
nga gutom kay basì kung malipungan sinda sa dayan.”
33 Nagpangutana ang mga disipulo sa iya, “Sa diin baya
kita makabuoy ning pagkaon diri sa tiway nga lugar para
ipakaon sa tiyad inà kadamò nga tawo?”
34 Pero nagpangutana si Hesus sa inda, “Pila ka bilog ang
indo tinapay dirà?”
Nagsabat sinda, “Pito ka bilog kag pila lang ka maintik
nga isdà.”
35 Niyan gingpapungkò ni Hesus ang mga tawo sa dutà.
36 Gingbuoy niya ang pito ka bilog nga tinapay kag ang
isdà kag nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos gingbuak-
buak niya ang tinapay kag gingtao sa mga disipulo. Kag
gingpanao ninda sa mga tawo.
37 Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid. Pagkatapos,
gingtipon ninda ang nabilin kag napunò pa ang pito ka
bangkat*.
38 Mga 4,000 nga lyaki ang nakakaon, puyra pa ang mga
babayi kag mga ungà.
39 Pagkatapos adto gingpabalik ni Hesus ang mga tawo
kag nagsakay siya sa dyapang kag nagtabok pakadto sa
lugar ng Magadan.

16

Nagpangayò ning Milagro kay Hesus
Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56

1 May pila ka Pariseo* kag Saduceo* ang nagpalapit kay
Hesus. Gusto ninda nga tistingon siya, nganì nagpangayò

sinda sa iya ning milagro halin sa langit para pamatuuran
nga gingsugò siya ng Dios.†
2 Pero nagsabat si Hesus, “Pag nagatunod na ang adlaw
kag ang langit hay mapuya, nagahambay kamo, ‘Maayo ang
tyempo buwas.’
3 Kag kung aga pa kag ang langit hay nagapuya kag
nagakunom, nagahambay kamo, ‘Mauyan ini nga adlaw.’
Antigo kamo magsirò sa langit para masayuran nindo kung
magainit o magauyan, pero indì kamo makaintindi kung
ano ang gusto hambayon ng mga tandà parti sa ini nga
tyempo.
4 Ang mga tawo niyan hay sobra gid kalain kag wayà na
nagasunod sa kabubut-on ng Dios. Nagapangayò sinda ning
milagro, pero wayà ning milagro nga ipakità sa inda puyra
lang ang milagro nga natabò kay Propeta Jonas.”†

Pagkatapos naghalin si Hesus didto.

Ang Paandam parti sa mga Pariseo kag mga Saduceo
Marcos 8:14-21

5 Nang nagtabok si Hesus kag ang iya mga disipulo sa
kabuak, nalimutan ng iya mga kaibahan magdaya ning
tinapay.
6 Naghambay si Hesus sa inda, “Mag-andam gid kamo sa
pampaalsa ng mga Pariseo kag mga Saduceo.”
7 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, naghambay
sinda sa isa kag isa, “Siguro ginghambay niya ini kay wayà
kita nakadaya ning tinapay.”
8 Nasayuran ni Hesus kung ano ang inda ginainistorya,
nganì naghambay siya, “Kaisot ang indo pagtuo! Basì
nagainistorya kamo nga wayà kamo tinapay?
9 Wayà pa gid ba kamo makaintindi? Wayà ba nindo
madumdumi ang lima ka bilog nga tinapay nga gingpakaon
ko sa 5,000 ka tawo kag pila pa ka bangkat ang napunò?†
10 Wayà ba nindo nadumdumi ang pito ka bilog nga
tinapay nga gingpakaon ko sa 4,000 ka tawo kag pila pa
ka bangkat ang napunò?†
11 Wayà ba kamo makaintindi nga bukon tinapay ang
akon gusto hambayon kaina? Mag-andam gid kamo sa
pampaalsa ng mga Pariseo kag Saduceo!”
12 Nganì naintindihan ninda nga bukon galì ang pam-
paalsa ng tinapay ang inda dapat andaman kundì ang
ginatudlò ng mga Pariseo kag mga Saduceo.

---

† **16:1 16:1** Mateo 12:38; Lucas 11:16 † **16:4 16:4** Mateo 12:39; Lucas 11:29
† **16:9 16:9** Mateo 14:17-21 † **16:10 16:10** Mateo 15:34-38

Ang Pagdiklara ni Pedro nga si Hesus ang Kristo
Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21

13 Nang mag-abot sina Hesus sa lugar ng Cesarea Filipos,
nagpangutana siya sa iya mga disipulo, “Sin-o kuno ako nga
Ungà ng Tawo*, sunò sa hambay ng mga tawo?”
14 Nagsabat sinda, “May mga nagahambay nga ikaw si
Juan nga Miyugbawtismo. Ang iban naman nagahambay
nga ikaw hay si Elias. Ang iban pa gid nagahambay, ikaw
hay si Jeremias o isa sa mga propeta.”†
15 Naghambay si Hesus sa inda, “Hay kamo, ano ang indo
mahahambay, sin-o ako?”
16 Nagsabat si Simon Pedro, “Ikaw imaw ang Kristo, ang
Ungà ng Dios nga buhì!”
17 Nagsabat si Hesus, “Simon nga ungà ni Jonas, bulahan
ka! Kay ang nagpasayod sa imo sa ini nga butang bukon
tawo kundì ang akon Amay sa langit.
18 Kag imaw ini ang akon hambay sa imo: ginapan-
gayanan ko ikaw nga Pedro* kag sa ini nga bato patindugon
ko ang akon iglesya†. Kag aber ang gahom ng kamatayon
indì makaperdi diri.
19 Itao ko sa imo ang mga lyabi‡ sa gingharian ng Dios.
Nganì ang aber ano nga indì mo itugot sa dutà, indì da itugot
ng Dios sa langit kag ang aber ano nga itugot mo sa dutà,
itugot da ng Dios sa langit.”†
20 Pagkatapos gingpaandaman ni Hesus ang iya mga
disipulo nga indì gid magbalità aber kanin-o nga siya ang
Kristo.

Ang Propesiya ni Hesus sa iya Pagkamatay kag Pagkaban-
haw
Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27

21 Tunà adto, gingpasayod na ni Hesus sa iya mga disipulo
kung ano ang matatabò sa iya. Hambay niya, “Dapat gid
ako magkadto sa Jerusalem kag mag-agi ning sobra nga
mga kahugaan nga humanon sa akon ng mga miyugdumaya
ng Judio, mga pinunò nga parì kag mga eskriba. Ipapatay
ninda ako, pero sa ikatuyo ka adlaw mababanhaw ako.”
22 Pagkabatì adto ni Pedro, gingdaya niya si Hesus sa
alihid kag gingsabyaw, “Ginoo, kabay pa nga indì inà itugot
ng Dios! Indì dapat matabò inà sa imo!”
23 Naglingig si Hesus sa iya kag naghambay, “Lumayas ka,
Satanas! Ginapunggan mo ako sa paghuman ng kabubut-on

---

† **16:14 16:14** Mateo 14:1-2; Marcos 6:14-15; Lucas 9:7-8 * **16:18 16:18** *Pedro*: Ang gusto hambayon hay bato. † **16:18 16:18** *Iglesya*: Ang gusto hambayon hay mga nagatuo kay Hesu-Kristo. ‡ **16:19 16:19** *Lyabi*: Ang gusto hambayon ini hay otoridad. † **16:19 16:19** Mateo 18:18; Juan 20:23

ng Dios! Ang imo ginahunahunà hay bukon halin sa Dios
kundì sa tawo.”
24 Pagkatapos, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo,
“Ang aber sin-o nga gusto magsunod sa akon, dapat indì
niya palabihon ang iya kaugalingon, kundì pas-anon niya
ang iya krus§ kag magsunod sa akon.
25 Kay ang aber sin-o nga nagapalabi ng iya kabuhì hay
maduduyaan ini; pero ang aber sin-o nga nagahalad ng iya
kabuhì tungod sa akon, makakabaton siya ning kabuhì nga
wayà katapusan.†
26 Kay ano gid baya ang mapupuslan ng tawo kung
maangkon man niya ang tanan nga butang diri sa kalibutan,
pero mawad-an naman siya ning kabuhì? Wayà gid! Kay
wayà gid ning butang nga puydi niya itao agud mapapabalik
niya ang iya kabuhì.
27 Kay ako nga Ungà ng Tawo, magabalik sa kalibutan nga
may kasilaw nga gahom ng akon Amay kag kaibahan ko ang
akon mga anghel. Adto nga adlaw, taw-an ko ning premyo
ang kada isa sunò sa inda mga hinimuan.†
28 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, may mga tawo
diri nga indì pa mamatay hasta nga makità ninda ako nga
Ungà ng Tawo nga magabalik diri bilang harì.”

17

Ang Pagbaylo ng Hitsura ni Hesus
Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36

1 Pagkaligad ng unom ka adlaw, gingdaya ni Hesus si
Pedro kag ang magmanghod nga sina Santiago kag Juan sa
mataas nga bakuyod nga sinda lang didto.†
2 Kag gulpi lang nagbaylo ang hitsura ni Hesus sa inda
atubangan nga daw adlaw nga kasilaw-silaw kag ang iya
barò hay kaputì-putì gid.
3 Pagkatapos nagpakità sa inda sina Moises kag Elias nga
nagapakig-istorya kay Hesus.
4 Naghambay si Pedro kay Hesus, “Ginoo, maayo kay yari
na kita diri. Kung gusto mo, mahuman ako diri ning tuyo
ka bayay-bayay, ang isa para sa imo, ang isa kay Moises kag
ang isa pa kay Elias.”
5 Mintras nagahambay pa si Pedro, may nag-abot nga
masilaw nga panganod kag gingtabunan sinda. Kag may

§ **16:24 16:24** Ang gusto hambayon dapat magtuman siya aber pa hasta sa kamatayon. † **16:25 16:25** Mateo 10:39; Lucas 17:33; Juan 12:25 † **16:27 16:27** Mateo 25:31; Salmo 62:12; Roma 2:6 † **17:1 17:1-5** 2 Pedro 1:17-18

nabatian sinda nga boses halin sa panganod nga nagahambay, “Imaw ini ang akon pinalanggà nga Ungà. Nalilipay gid ako sa iya. Pamatii nindo siya!”†
6 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, naghapà sinda
sa sobra nga kahadlok.
7 Pero gingpalapitan sinda ni Hesus kag ginghawiran.
Naghambay siya, “Tindog kamo! Ayaw kamo mahadlok!”
8 Paghangad ninda, wayà na sinda ning may nakità kundì
si Hesus lang.
9 Nang nagapatugbong na sinda sa bakuyod, gingbilinan
sinda ni Hesus, “Ayaw kamo magpamalità aber kanin-o
parti sa indo nakità hasta ako nga Ungà ng Tawo hay
mabanhaw.”
10 Pagkatapos, nagpangutana sa iya ang mga disipulo,
“Basì nagahambay ang mga eskriba nga kahinangyan mag-
abot anay si Elias bago mag-abot ang Kristo?”
11 Nagsabat si Hesus, “Tamà inà, dapat mag-abot anay si
Elias para ipreparar niya ang tanan nga butang.
12 Pero ginahambay ko sa indo, si Elias hay nag-abot
na. Ugaling wayà lang siya nakilaya ng mga tawo, nganì
ginghuman ninda sa iya ang inda gusto. Kag imaw da ang
inda humanon sa akon nga Ungà ng Tawo. Pahugaan da
ninda ako.”†
13 Kag naintindihan ng iya mga disipulo nga si Juan nga
Miyugbawtismo ang iya ginatukoy.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ungà nga may Malain nga Espiritu

Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43

14 Nang nagtugbong sina Hesus halin sa bakuyod, ging-
sugat sinda ng kadamò nga tawo. May isa ka lyaki nga
nagpalapit sa iya kag nagluhod nga naghambay,
15 “Ginoo, kaluy-i ang akon ungà nga lyaki kay may
epilepsi siya kag kung ginaabot hay ginahugaan gid siya.
Permi siya natutumba sa kalayo kag permi nahuhuyog sa
tubì.
16 Gingdaya ko siya sa imo mga disipulo, pero indì sinda
makapaayo sa iya.”
17 Nagsabat si Hesus, “Kamo nga mga tawo niyan, wayà
gid ning pagtuo kag salà gid ang indo panghunahunà. Hasta
san-o pa baya ang akon pag-antos sa indo? Day-a diri sa
akon ang ungà.”
18 Gingsabyaw ni Hesus ang demonyo kag nagluwas ini.
Adto gid nga oras, nag-ayo ang ungà.

---

† **17:5 17:5** Gingtunaan 22:2; Deuteronomio 18:15; Salmo 2:7; Isaias 42:1; Mateo 3:17, 12:18; Marcos 1:11; Lucas 3:22 † **17:12 17:12** Mateo 11:14

19 Gingpangutana si Hesus ng iya mga disipulo nang sinda
na lang, “Basì baya indì namon mapalayas ang malain nga
espiritu?”
20 Nagsabat si Hesus sa inda, “Kay kuyang ang indo
pagtuo. Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung igwa
kamo ning pagtuo aber pareho lang sa maisot nga busoy
ng mustasa*, puydi kamo maghambay sa ini nga bukid,
‘Magsaylo ka didto!’ Kag ang bukid magasaylo. Wayà gid
ning butang nga indì nindo mahuman.”†
21 [Pero ini nga klasi ng malain nga espiritu, indì nindo
mapalayas kung indì kamo magpangamuyò kag magpuasa.]

Ang Paghambay liwat ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45

22 Mintras nagatipon ang mga disipulo ni Hesus sa Galilea,
naghambay siya sa inda, “Ako nga Ungà ng Tawo hay
malapit na itugyan sa mga tawo
23 nga magapatay sa akon. Pero sa ikatuyo ka adlaw
mababanhaw ako.”
Nalisod gid ang iya mga disipulo sa iya ginghambay.

Ang Pagbayad ng Buhis para sa Templo

24 Nang mag-abot sina Hesus sa Capernaum*, gingpalap-
itan si Pedro ng mga miyugsukot ning buhis sa templo
kag gingpangutana, “Nagabayad ba ang indo maestro ning
buhis para sa templo?”†
25 Nagsabat si Pedro, “Huo, nagabayad siya.”
Pag-abot ni Pedro sa bayay nga ginaistaran ni Hesus, si
Hesus gid ang una nga naghambay sa iya, “Ano sa isip mo,
Simon? Sin-o ang ginapabayad ng mga harì sa kalibutan
ning buhis? Ang inda ba mga pumuluyò o ang iban?”
26 Nagsabat si Pedro, “Ang iban.” Tapos naghambay
si Hesus, “Kung tiyad inà, ang mga ungà ng Dios indì
kahinangyan magbayad ning buhis sa templo ng Dios.
27 Pero kung indì kita magbayad, basì kung magalain
ang inda buot sa aton. Nganì magkadto ka sa dagat kag
magpamunit. Bukaa ang bàbà ng una nga isdà nga imo
mabunit kag makikità mo didto ang bilog nga stater*. Buy-a
adto kag bayari ang mga nagasukot ning buhis para sa aton
nga duha.”

18

Sin-o ang Labaw sa Tanan
Marcos 9:33-36; Lucas 9:46-48

† **17:20 17:20** Mateo 21:21; Marcos 11:23; 1 Corinto 13:2 † **17:24 17:24** Exodus 30:13, 38:26

1 Adto da nga adlaw, nagpalapit kay Hesus ang iya mga
disipulo kag nagpangutana, “Sin-o gid ang labaw sa tanan
nga sakop sa paghaharì ng Dios?”†
2 Gingtawag ni Hesus ang isa ka ungà kag gingpatindog
niya sa inda tungà.
3 Tapos naghambay siya, “Sa matuod lang ginahambay
ko sa indo, kung indì kamo magbag-o kag maging pareho
ng ungà, indì gid kamo makasuyod sa gingharian ng Dios.†
4 Kay ang aber sin-o nga mapainubuson pareho sa ini nga
ungà, imaw ang labaw sa tanan nga sakop sa paghaharì ng
Dios.
5 Kag ang aber sin-o nga nagabaton sa tawo nga mapin-
aubuson pareho sa ungà nga tiyad ini tungod sa iya pagtuo
sa akon nagabaton da sa akon.”

Ang mga Pagtintar
Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2

6 “Ang aber sin-o nga maging kabangdanan nga makasalà
ang isa sa ining bag-o nga nagatuo sa akon, mas maayo pa
sa iya nga higutan ning mabahoy nga galingan nga bato ang
iya liog kag itagbong sa madayom nga dagat.
7 “Makaluluoy ang mga tawo sa kalibutan kay ang mga
pagtintar hay sigurado nga magaabot. Pero makaluluoy
gid ang mga tawo nga imaw ang nagapangtintar sa inda
isigkatawo!
8 “Kung ang imo kamot o siki ang kabangdanan nga
nagakasalà ka, utura inà kag ipilak! Mas maayo pa nga may
kabuhì ka nga wayà katapusan nga isa lang ang imo kamot
o siki, kaysa sa duha ang imo kamot kag siki, pero ipilak ka
naman sa kalayo nga indì gid mamatay.†
9 Kag kung ang imo mata imaw ang kabangdanan nga
nagakasalà ka, lukata inà kag ipilak! Mas maayo pa nga
may kabuhì ka nga wayà katapusan nga isa lang ang imo
mata, kaysa sa duha ang imo mata pero ipilak ka naman sa
impyerno nga nagadababadaba.”†

Ang Parabola parti sa Karnero nga Naduyà
Lucas 15:3-7

10 “Mag-andam kamo, ayaw gid nindo pagkabiga nga
bukon importante aber ang isa sa ini nga maisot nga mga
ungà. Ginahambay ko sa indo, ang mga anghel ng Dios nga
nagabantay sa inda hay yadto permi sa atubangan ng akon
Amay sa langit.
11 [Kay ang Ungà ng Tawo, nagkari sa kalibutan para
pangitaon ang mga tawo nga naduyà.]

---

† **18:1 18:1** Lucas 22:24 † **18:3 18:3** Marcos 10:15; Lucas 18:17 † **18:8 18:8** Mateo 5:30 † **18:9 18:9** Mateo 5:29

12 “Kung ang isa ka tawo hay igwa ning 100 ka karnero kag
naduyà ang isa, ano ang iya humanon? Syempre bayaan
niya ang 99 sa mga kabukiran kag pangitaon niya ang
naduyà.
13 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung iya ini
makità malilipay gid siya kag mas dakò ang iya kalipay sa
isa, kaysa sa 99 nga wayà naduyà.
14 Tiyad da ini ang kabubut-on ng indo Amay sa langit.
Indì gid niya gusto nga maduyà ang aber isa lang ka maisot
nga ungà.”

Ang Pagpakighusay sa Kauturan nga Nakasalà

15 “Kung ang imo utod hay nakasalà sa imo, kadtui siya
kag hambayi ng iya ginghuman nga salà. Humanon mo ini
nga kamo lang. Kung magpamatì siya sa imo, magakaayos
kamo liwat kag mapabalik mo siya sa Dios.†
16 Pero kung indì siya magpamatì sa imo, magdaya ka
ning isa o duha ka mga kauturan para ang mga butang nga
indo maistoryahan hay mapamatuuran ng duha o tuyo nga
testigo.†
17 Pero kung indì pa gid siya magpamatì, ipasayod mo ini
sa kongregasyon. Kag kung indì gihapon siya magpamatì,
kabiga siya nga daw wayà nakakilaya sa Dios o pareho sa
mga miyugsukot ning buhis.
18 “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber ano
nga indì nindo itugot diri sa dutà imaw da ang indì itugot
ng Dios sa langit kag ang aber ano nga itugot nindo diri sa
dutà imaw da ang itugot ng Dios sa langit.†
19 “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung ang duha
sa indo diri sa kalibutan, magkasugot parti sa aber ano nga
indo pangayuon sa pangamuyò, humanon inà sa indo ng
akon Amay sa langit.
20 Kay kung diin may duha o tuyo nga nagatipon sa akon
pangayan, yadto ako sa inda tungà.”

Ang Parabola parti sa Ulipon nga indì Magpatawad

21 Pagkatapos nagpalapit si Pedro kay Hesus kag nag-
pangutana, “Ginoo, kung ang akon utod permi nagakasalà
sa akon, makapila ko siya patawaron? Makapito ba?”
22 Nagsabat si Hesus, “Bukon lang makapito, kundì 70 ka
pito.†
23 Kay ang paghaharì ng Dios hay pareho sa ini nga
istorya: May isa ka harì nga gusto na magpanukot ng mga
utang ng iya mga ulipon.

---

† **18:15 18:15** Lucas 17:3 † **18:16 18:16** Deuteronomio 19:15 † **18:18 18:18** Mateo 16:19; Juan 20:23 † **18:22 18:22** Gingtunaan 4:24

24 Mintras nagapanukot siya ng iya mga pautang, may
gingdaya sa iya nga ulipon nga ang iya utang hay milyones.
25 Kay indì siya makabayad, nagsugò ang harì nga ibaligyà
siya kaibahan ang iya asawa kag ang iya mga ungà. Kag
ibaligyà da ang tanan niya nga propidad para mabayaran
ang iya utang.
26 Nganì nagluhod ang ulipon sa harì kag nagpakitluoy
nga ang hambay, 'Pasensyaha lang anay ako, bayaran ta da
ikaw!'
27 Naluoy ang harì sa iya, nganì gingpatawad siya kag
wayà na pagpabayara sa iya utang.

28 "Pagkaluwas ng adto nga ulipon, nasumpong niya ang
kapareho niya nga ulipon nga may utang sa iya ning isa ka
gatos nga denarius*. Gingluok niya ini kag ginghambayan,
'Bayari ako ng imo utang!'
29 Nagluhod sa iya ang ulipon nga nagapakitluoy, 'Pasen-
syaha lang anay ako kay bayaran ta da ikaw!'
30 Pero wayà gid siya nagpasugot. Gingpapriso niya
adtong ulipon hasta nga makabayad siya.
31 Nang makità ng iban nga mga ulipon ang iya ginghu-
man, naglain ang inda buot, nganì nagkadto sinda sa harì
kag gingbalità ang tanan nga natabò.
32 Gingpatawag ng harì ang ulipon kag naghambay,
'Masyado ka nga ulipon! Gingpatawad ta ikaw sa imo utang
kay nagpakitluoy ka.
33 Basì wayà mo pagkaluy-i ang imo kapareho, pareho ng
akon pagkaluoy sa imo?'
34 Sa tudo nga kahangit ng harì, gingpapriso niya adtong
ulipon hasta mabayaran ang tanan niya nga utang."

35 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, "Imaw da ini
ang humanon sa indo ng akon Amay sa langit kung indì
kamo magpatawad sa indo isigkatawo ning hugot sa indo
tagipusuon."

19

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbinuyagan ng Mag-asawa
Marcos 10:1-12

1 Pagkahambay ni Hesus ini nga mga butang, naghalin
siya sa Galilea kag nagkadto sa mga lugar nga sakop ng
Judea kag nagtabok sa Subà ng Jordan.

2 Kadamò nga tawo ang nagsunod sa iya kag gingpang-ayo
niya sinda sa inda mga sakit.

3 Niyan may mga Pariseo nga nagkadto sa iya. Naga-
pangità sinda ning paagi para tistingon siya. Nganì nag-
pangutana sinda kay Hesus, “Ginatugutan ba ng Kasuguan
nga buyagan ng lyaki ang iya asawa sa aber ano nga rason?”
4 Nagsabat si Hesus, “Wayà ba kamo makabasa sa
Kasulatan, nang gingtuga ng Dios ang tawo, ginghuman
niya sinda nga lyaki kag babayi?†
5 Kag naghambay ang Dios, ‘Imaw ini ang rason nga
bayaan ng lyaki ang iya tatay kag nanay kag magaiba sa
iya asawa kag sinda nga duha maging isa ka lawas.’†
6 Bukon na sinda duha kundì isa. Nganì indì dapat
buyagon ng tawo ang ging-isa na ng Dios.”
7 Nagpangutana pa gid ang mga Pariseo, “Kung tiyad
inà, basì nagsugò si Moises nga puydi buyagan ng lyaki
ang iya asawa, basta taw-an lang niya ning papeles ng
pagbinuyagan, pagkatapos puydi na niya mabuyagan ang
iya asawa?”†
8 Nagsabat si Hesus sa inda, “Gingtugutan ni Moises nga
buyagan nindo ang indo asawa kay matugas ang indo uyo.
Pero bukon tiyad inà ang plano ng Dios nang una.
9 Nganì imaw ini ang ginahambay ko sa indo. Ang aber
sin-o nga lyaki nga magbuyag sa iya asawa sa aber ano nga
rason puyra lang sa pagpangawatan kag mag-asawa ning
iban hay nagapangawatan da.”†
10 Pagkatapos naghambay ang iya mga disipulo kay Hesus,
“Kung tiyad galì inà ang sitwasyon sa pag-asawa, maayo pa
nga indì na lang mag-asawa.”
11 Pero nagsabat si Hesus, “Bukon tanan nga tawo hay
makabaton ng ini nga pagpanudlò, kundì adto lang ang mga
tawo nga gingtaw-an ng Dios.
12 May iba-iba nga rason kung basì may mga lyaki nga indì
makaasawa. May mga natawo nga indì gid makaasawa kay
may deperensya na sinda. Ang iban indì makaasawa kay
mga yunuko*, kag ang iban naman indì makaasawa kay
gingpalabi ninda ang paghaharì ng Dios. Kung sin-o ang
makabaton ng ini nga pagpanudlò, batunon lang.”

Ang Pagbendisyon ni Hesus sa mga Ungà
Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17

13 Pagkatapos, may mga tawo nga nagdaya ng mga ungà
kay Hesus para itungtong ang iya kamot sa inda kag

† **19:4 19:4** Gingtunaan 1:27, 5:2 † **19:5 19:5** Gingtunaan 2:24 † **19:7 19:7** Deuteronomio 24:1-4; Mateo 5:31 † **19:9 19:9** Mateo 5:32; 1 Corinto 7:10-11

* **19:12 19:12** *Yunuko*: Sinda hay gingbuy-an ng inda pagkalyaki.

ipangamuyò. Pero gingsabyaw ng iya mga disipulo ang mga
nagdaya sa inda.
14 Nganì naghambay si Hesus sa inda, “Pabay-i lang nindo
ang mga ungà nga magpalapit sa akon. Ayaw nindo sinda
pagpunggi, kay ang mga kapareho ninda hay imaw ang
nagapasakop sa paghaharì ng Dios.”
15 Tapos gingtungtong ni Hesus ang iya kamot sa mga
ungà. Pagkatapos naghalin siya didto.

Ang Lyaki nga Manggaranon
Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30

16 May isa ka lyaki nga nagpalapit kay Hesus kag nag-
pangutana, “Maestro, ano ang maayo ko nga humanon agud
magkaigwa ako ning kabuhì nga wayà katapusan?”
17 Nagsabat si Hesus sa iya, “Basì nagapangutana ka sa
akon kung ano ang maayo? Isa lang ang maayo kag wayà
na ning iban kundì ang Dios. Kung gusto mo magkaigwa
ning kabuhì nga wayà katapusan, tumana ang mga sugò.”
18 Nagpangutana siya liwat, “Diin didto nga mga sugò?”
Naghambay si Hesus, “Ayaw magpamatay; ayaw mag-
pangawatan; ayaw magpangawat; ayaw magtestigo ning
pinusong;†
19 tahura ang imo tatay kag nanay; kag higugmaon mo
ang imo isigkatawo pareho ng paghigugmà mo sa imo
kaugalingon.”†
20 Nagsabat ang soltero, “Ini tanan hay natuman ko na.
Ano pa ang kuyang ko?”
21 Nagsabat si Hesus, “Kung gusto mo nga wayà ka na gid
ning kuyang sa panirò ng Dios, mag-ulì ka kag ibaligyà ang
imo mga propidad kag ipanao ang kwarta sa mga pobre
para magkaigwa ka na ning manggad sa langit. Pagkatapos
balik diri kag magsunod sa akon.”
22 Nang mabatian adto ng soltero, naghalin siya nga
malisod kay madamò ang iya manggad.
23 Nganì naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, “Sa
matuod lang ginahambay ko sa indo, mahugà gid para sa
isa ka manggaranon ang makasuyod sa gingharian ng Dios.
24 Ginahambay ko sa indo, mas malupos pa nga mag-agi
ang kamelyo sa buhò ng dayom kaysa sa magsuyod ang
manggaranon sa gingharian ng Dios.”
25 Nang mabatian adto ng iya mga disipulo, natingaya gid
sinda kag nagpangutana sa iya, “Kung tiyad inà, sin-o na
lang ang maluwas?”

† **19:18 19:18** Exodus 20:13-16; Deuteronomio 5:17-20 † **19:19 19:19** Exodus 20:12; Deuteronomio 5:16; Levitico 19:18

26 Gingsirò sinda ni Hesus kag naghambay, “Kung sa mga
tawo lang imposible gid ini, pero sa Dios ang tanan nga
butang hay posible.”

27 Pagkatapos nagpangutana si Pedro sa iya, “Hay pauno
kami? Gingbayaan namon ang tanan kag nagnunot sa imo?
Ano naman ang para sa amon?”

28 Naghambay si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko
sa indo, magaabot ang adlaw nga bag-uhon ng Dios ini nga
kalibutan kag ako nga Ungà ng Tawo magapungkò sa akon
trono para magharì. Adto nga adlaw, kamo nga nagasunod
sa akon magapungkò da sa dose ka trono para husgahan
ang dose ka tribo ng Israel.†

29 Kag ang aber sin-o nga nagabayà ng iya mga bayay, mga
maguyáng kag mga manghod, tatay kag nanay, mga ungà, o
mga dutà para magsunod sa akon, magabaton ning ginatos
ka doble nga bayos kag magapanublì ning kabuhì nga wayà
katapusan.

30 Pero madamò nga tawo ang nauuna nga mauulihi kag
nauulihi nga mauuna.”†

20

Ang Parabola parti sa Tanuman ng Ubas

1 Nagpadayon si Hesus sa iya paghambay, “Ang paghaharì
ng Dios hay tiyad ini. May isa ka tawo nga nagluwas ning
aga pa gid para magpangità ning mga trabahador sa iya
ubasan.

2 Nagkasugot sinda nga ang suhoy hay isa ka denarius ang
isa ka adlaw. Ang mga trabahador hay gingpakadto niya sa
iya tanuman.

3 Nang mga alas nuwebe ng aga, nagkadto siya liwat
sa merkado kag may iban naman siya nga nakità nga
nagaistambay.

4 Naghambay siya sa inda, ‘Kadto kamo sa akon ubasan,
kay suhuyan ta kamo ning tamà.’

5 Nganì nagkadto sinda kag nagtrabaho. Nang mga alas
dose na, nagkadto siya liwat sa merkado, imaw da ang iya
ginghuman pag-abot nang mga alas tres ng hapon.

6 Nang mga alas singko na, nagkadto siya liwat sa
merkado kag may nakità pa gid siya nga mga nagaistambay.
Hambay niya sa inda, ‘Basì nagaistambay lang kamo diri sa
bilog nga adlaw?’

---

† **19:28 19:28** Mateo 25:31; Lucas 22:30 † **19:30 19:30** Mateo 20:16; Lucas 13:30

7 Nagsabat sinda, ‘Kay wayà busà may nagapatrabaho sa
amon.’ Naghambay ang tag-iya sa inda, ‘Kadto kamo sa
akon ubasan kag magtrabaho.’
8 “Nang manayumsom na, naghambay ang tag-iya sa
iya katiwalà, ‘Tawaga ang mga nagatrabaho kag suhuyan.
Unaha ang naulihi hasta sa nauna.’†
9 Ang mga nagtrabaho nang alas singko hay gingsuhuyan
ning isa ka denarius.
10 Nang magpalapit na ang mga nauna, ang kalaom ninda
hay mas dakò ang inda mababaton kaysa sa mga ulihi
nagtrabaho. Pero ang kada isa sa inda hay gingsuhuyan
da ning tig-isa ka denarius.
11 Pagkabaton ninda ng suhoy, nagreklamo sinda sa tag-
iya.
12 Naghambay sinda, ‘Ang mga naulihi, isa lang ka oras
ang inda trabaho, pero kami hay isa gid ka adlaw ang amon
pag-antos sa init, pero basì pareho lang ang imo gingsuhoy
sa amon?’
13 Pero nagsabat ang tag-iya sa isa sa inda, ‘Amigo, wayà
ta ikaw pagdayaa. Dì ba nagkasugot kita nga isa ka denarius
ang adlaw?
14 Batuna ang imo suhoy kag mag-ulì ka na. Kay akon ini
kagustuhan nga ang itao nga suhoy sa naulihi, imaw da ang
itao ko sa imo!
15 Dì ba pagusto ako sa akon kwarta kung unhon ko kay
akon ini? Naili ka lang baya kay maatag ako sa inda.’ ”
16 Pagkatapos naghambay si Hesus, “Imaw da inà ang
matatabò sa katapusan nga mga adlaw. Ang mga naulihi
niyan hay mauuna kag ang mga nauna niyan hay mau-
ulihi.”†

Ang Ikatuyo nga Paghambay ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw

Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34

17 Mintras nagatukad sina Hesus pa Jerusalem, gingbuyag
niya ang iya dose nga disipulo sa mga tawo.
18 Nang nagapanaw sinda, naghambay siya, “Pamatì
kamo! Nagapatukad kita sa Jerusalem kag didto itugyan
ako nga Ungà ng Tawo* sa mga pinunò nga parì kag mga
eskriba kag husgahan ninda ako nga patyon.
19 Kag itugyan ninda ako sa mga bukon Judio para
insultuhon, latiguhon kag ilangsang sa krus. Pero sa ikatuyo
ka adlaw mabanhaw ako.”

---

† **20:8 20:8** Levitico 19:13; Deuteronomio 24:15 † **20:16 20:16** Mateo 19:30; Marcos 10:31; Lucas 13:30

Ang Pangabay ng Nanay nina Santiago kag Juan
Marcos 10:35-45

20 Pagkatapos nagpalapit kay Hesus ang asawa ni Zebedee
kaibahan ang iya duha ka ungà nga lyaki. Nagluhod siya sa
atubangan ni Hesus para mangabay.
21 Gingpangutana siya ni Hesus, “Ano ang imo gusto?”
Nagsabat siya, “Kung puydi, pag magharì ka na sa imo
gingharian, papungkua ang akon duha ka ungà sa imo
alihid, ang isa sa imo tuo kag ang isa hay sa imo waya.”
22 Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà nindo nasasayuri
kung ano ang indo ginapangayò. Maagihan ba nindo ang
mga kahugaan nga akon maagihan?” Nagsabat sinda, “Huo,
kaya namon.”
23 Naghambay si Hesus sa inda, “Matuod gid nga maag-
ihan nindo ang kahugaan nga akon aagihan. Pero bukon
ako ang magapilì kung sin-o ang papungkuon sa akon tuo
kag waya. Kay may mga gingtagan-an na ang akon Amay
para magpungkò didto.”
24 Nang mabatian ng napuyò ka disipulo kung ano
ang inda gingpangayò, nahangit gid sinda sa duha nga
magmanghod.
25 Nganì gingtawag sinda tanan ni Hesus kag gingham-
bayan, “Sayod nindo nga ang mga miyugdumaya ng mga
bukon Judio sa ini nga kalibutan hay may otoridad sa
inda mga sinakupan kag pagusto lang sinda kung ano ang
humanon sa inda.
26 Pero bukon tiyad inà sa indo. Kay kung sin-o sa
indo ang gusto nga maging labaw sa tanan, dapat maging
suluguon nindo.†
27 Kag kung sin-o sa indo ang gusto maging pinunò, dapat
maging ulipon ng iban.†
28 Aber nganì ako nga Ungà ng Tawo hay wayà nagkari
diri sa kalibutan para magpaserbisyo kundì magserbisyo
kag magtao ng akon kabuhì agud matubos ang madamò nga
tawo.”

Ang Pag-ayo sa Duha ka Buta sa Jerico
Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43

29 Mintras nagapaluwas sina Hesus sa Jerico, kadamò nga
tawo ang nagasunod sa iya.
30 Niyan, may duha ka buta didto nga nagapungkò sa
alihid ng karsada. Pagkabatì ninda nga nagaagi si Hesus,
nagsinggit sinda, “Ginoo! Inapo ni David, kaluy-i kami!”

---

† **20:26 20:25-26** Lucas 22:25-26 † **20:27 20:26-27** Mateo 23:11; Marcos 9:35; Lucas 22:26

31 Gingsabyaw sinda ng mga tawo nga maghipos. Pero
gingkusugan pa gid ninda ang pagsininggit, “Ginoo! Inapo
ni David, kaluy-i kami!”
32 Nagduyog si Hesus, gingtawag sinda kag ging-
pangutana, “Ano ang gusto nindo nga humanon ko para sa
indo?”
33 Nagsabat sinda, “Ginoo, gusto namon makakità!”
34 Naluoy gid si Hesus sa inda, nganì gingtandog niya ang
inda mga mata. Kag adto nga daan nakakità na sinda kag
nagnunot sa iya.

21

Ang Madinaugon nga Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem
Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19

1 Nang malapit na sina Hesus sa Jerusalem kag nag-abot
sa baryo ng Betfage, sa Bukid ng mga Olibo*, gingpauna ni
Hesus ang iya duha ka disipulo.
2 Naghambay siya sa inda, “Mag-una kamo didto sa
masunod nga baryo. Pagsuyod nindo didto, makikità nga
daan nindo ang asno nga nakahigot kaibahan ang iya pitò.
Hubara ang inda higot kag day-a sinda diri sa akon.
3 Kung may magpangutana sa indo, sabata nindo, ‘Kahi-
nangyan ini ng Ginoo’ kag tugutan niya kamo nga daan.”
4 Ini hay natabò para matuman ang ginghambay ng
propeta*.
5 “Hambayon nindo ang mga taga-Zion,
pakarion na ang indo harì.
Mapinaubuson siya kag nagasakay sa asno,
sa batà nga asno.”†
6 Nganì nagpanaw ang duha ka disipulo kag gingtuman
ninda ang gingbilin ni Hesus.
7 Pagkatapos adto gingdaya ninda kay Hesus ang asno
kaibahan ang iya pitò. Pag-abot didto, ginghapinan ninda
ini ng inda mga barò nga pangsuy-ob kag nagsakay si Hesus.
8 Madamò nga tawo ang naglatag ng inda mga pangsuy-
ob sa karsada. Ang iban naman nagbutang ning mga sanga
ng kahoy nga inda ging-utod.
9 Ang mga tawo nga nagauna kay Hesus kag ang naga-
sunod hay nagasinggit,
“Hosana!* Dayawon ang inapo ni David!
Ginapakamaayo ng Ginoo ang iya gingsugò!

---

† **21:5 21:5** Zacarias 9:9 * **21:9 21:9** *Hosana*: Ang gusto hambayon, ‘dayawon ang Dios’, pero sa literal, ‘luwasa kami niyan.’

Hosana! Dayawon ang Dios nga pinakamataas gid sa
tanan!”†
10 Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem, nagkinagulo ang tanan
nga tawo didto. Nagpangutana sinda, “Sin-o inà nga tawo?”
11 Nagsabat ang kadamuan, “Siya ang propeta nga si
Hesus, taga-Nazaret nga sakop ng Galilea.”

Ang Pagpalayas ni Hesus sa mga Miyugbaligyà sa Templo
Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22

12 Pag-abot nina Hesus sa Jerusalem, nagsuyod siya sa
templo kag gingpalayas niya didto ang mga miyugbaligyà
kag nagapamakay sa suyod ng templo. Gingpamaliskad
niya ang mga lamisa ng mga miyugbaylo ning kwarta*
kag ang mga pungkuan ng mga miyugbaligyà ning mga
salampati nga panghalad.
13 Hambay niya, “Ginahambay ng Kasulatan, ‘Tawagon
ang akon bayay nga bayay nga pangamuyuan.’ Pero kamo!
Ginahuman nindo nga panaguan ng mga tulisan!”†
14 May mga buta kag mga pakì nga nagpalapit sa iya didto
sa templo kag sinda hay gingpang-ayo niya.
15 Nahangit ang mga pinunò nga parì kag ang mga eskriba
nang makità ninda ang mga makatitingaya nga butang nga
iya ginahuman kag nang mabatian ninda ang ginasinggit ng
mga kaungaan, “Dayawon ang inapo ni David!”
16 Nganì naghambay sinda kay Hesus, “Nababatian mo ba
ang inda ginahambay?”†
Nagsabat si Hesus, “Huo. Wayà ba nindo nabasahi ang
ginahambay ng Kasulatan, ‘Ginatudluan mo ang mga ungà
kag mga lapsag nga magdayaw ning maayo sa imo’?”
17 Pagkatapos gingbayaan sinda ni Hesus. Tapos nagluwas
siya sa syudad ng Jerusalem kag nagkadto sa Betania kag
didto siya nagpaligad ning gab-i.

Ang Pagsumpà ni Hesus sa Kahoy nga Igos
Marcos 11:12-14, 20-24

18 Pagkaaga, nang pabalik si Hesus sa Jerusalem, nagutom
siya.
19 May nakità siya nga kahoy nga igos* sa alihid ng
dayan. Gingpalapitan niya ini kung may bunga. Pero
wayà siya ning may makità nga bunga kundì puro lang
dahon. Naghambay siya sa kahoy, “Tunà niyan, indì ka na
makapamunga!” Kag adto nga daan nalayà ang kahoy.
20 Nang makità ini ng iya mga disipulo, natingaya gid
sinda. Hambay ninda, “Basì nalayà nga daan ining kahoy
nga igos?”

---

† **21:9 21:9** Salmo 118:25, 26 † **21:13 21:13** Isaias 56:7; Jeremias 7:11 † **21:16 21:16** Salmo 8:2

21 Nagsabat si Hesus sa inda, “Sa matuod lang gina-
hambay ko sa indo, kung may pagtuo kamo kag wayà
nagapangduha-duha, mahuhuman da nindo ang ginghu-
man ko sa kahoy. Kag bukon lang inà kundì makahambay
kamo aber pa sa ini nga bukid, ‘Maghalin ka diri kag
maglukso sa dagat,’ kag inà hay matatabò.†
22 Kag kung nagatuo kamo, aber ano ang indo pangayuon
sa pangamuyò, mababaton gid nindo.”

Ang Otoridad ni Hesus
Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8

23 Nagsuyod liwat si Hesus sa templo. Mintras nagatudlò
siya sa mga tawo, may mga pinunò nga parì kag mga
miyugdumaya ng Judio didto nga nagpalapit sa iya kag
nagpangutana, “Ano ba ang imo otoridad para humanon
ini nga mga butang? Kag sin-o ang nagtao sa imo ng ini nga
otoridad?”
24 Nagsabat si Hesus, “May ipangutana da ako sa indo.
Sabata anay nindo ako, pagkatapos sabaton ko da kamo
kung ano ang akon otoridad para humanon ini nga mga
butang.
25 Kay sin-o naghalin ang otoridad ni Juan para mag-
bawtismo, sa Dios ba o sa tawo?”
Kag nag-inistoryahan sinda kung ano ang inda isabat,
“Kung magsabat kita, ‘Halin sa Dios’, mangutana naman
siya sa aton, ‘Basì wayà kamo nagpati kay Juan?’
26 Pero kung maghambay kita, ‘Halin sa tawo’, mahahan-
git sa aton ang mga tawo. Nahadlok kita sa mga tawo kay
madamò ang nagapati nga si Juan hay propeta.”
27 Nganì nagsabat sinda kay Hesus, “Wayà kami
makasayod.” Naghambay naman si Hesus sa inda, “Indì ko
da kamo pagbalitaan kung sin-o ang nagtao sa akon ning
otoridad paghuman ng ini nga mga butang.”

Ang Parabola parti sa Duha nga Magmanghod

28 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus sa inda, “Ano sa
indo isip ang gusto hambayon ng ini nga istorya? May isa
ka tawo nga may duha ka ungà nga lyaki. Nagpalapit siya
sa maguyáng kag naghambay, ‘Nonò, magkadto ka arinyan
sa ubasan kag magtrabaho.’
29 Nagsabat siya, ‘Indì ako!’ Pero nang ulihi nagbag-o ang
iya isip kag nagkadto da siya sa ubasan kag nagtrabaho.
30 Nagpalapit ang tatay sa manghod kag imaw da ang iya
ginghambay. Nagsabat ang manghod, ‘Huo, Tay,’ pero wayà
siya nagkadto.

---

† **21:21 21:21** Mateo 17:20; 1 Corinto 13:2

31 Diin sa duha ang nagtuman sa sugò ng inda tatay?”
Nagsabat sinda, “Ang panganay.” Naghambay si Hesus sa
inda, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, nauna pa sa
indo magpasakop sa paghaharì ng Dios ang mga miyugsukot
ning buhis kag ang mga babayi nga nagapabayad.
32 Kay si Juan nga Miyugbawtismo nagkari diri kag
nagtudlò sa indo ng tamà nga paagi para maging matarong
kamo, pero wayà kamo nagpati sa iya. Ang mga miyugsukot
ning buhis kag ang mga babayi nga nagapabayad imaw ang
nagpati sa iya. Kag aber nakità na nindo ini, wayà gihapon
nagbag-o ang indo isip kag magpati sa iya.”†

Ang Parabola parti sa mga Bantay ng Ubasan
Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19

33 Naghambay si Hesus sa inda, “Pamatii nindo ang isa
pa gid nga parabola*. May isa ka tawo nga nagpatanom
ning ubas sa iya dutà. Gingpakurayan niya ini palibot
kag nagpahuman siya ning buhò sa mabahoy nga bato
para pugaan ning ubas*. Nagpaugdok da siya ning isa ka
lantawan. Pagkatapos gingpabantayan niya ang ubasan kag
nagkadto siya sa malayò nga lugar.†
34 Nang tyempo na ng tigpamupò ning ubas, gingsugò niya
ang iya mga ulipon sa mga bantay para magbuoy ng iya
parte.
35 Pero pag-abot didto ng mga ulipon, gingdakop sinda ng
mga miyugbantay. Gingsinumbag ninda ang isa, gingpatay
ang isa pa kag gingbugoy pa gid ninda ang isa.
36 Pagkatapos gingsugò ng tag-iya ang mas kadamò pa
gid nga ulipon kaysa sa una. Pero imaw da gihapon ang
ginghuman sa inda.
37 Nang ulihi gingsugò niya ang iya ungà nga lyaki kay
nagahunahunà siya, ‘Tahuron ninda ang akon ungà.’
38 Pero nang makità ng mga bantay ang iya ungà,
naghambay sinda sa isa kag isa, ‘Yari na ang miyugpanublì.
Kari, patyon ta para maging aton na ang iya panublion.’
39 Nganì gingdakop ninda siya kag gingpilak didto sa
luwas ng ubasan kag gingpatay.”
40 Pagkatapos nagpangutana si Hesus, “Kung magbalik
ang tag-iya ng ubasan, ano baya ang iya humanon sa adto
nga mga bantay?”
41 Nagsabat sinda, “Patyon gid niya adtong malain nga
mga bantay kag indì gid niya pagkaluy-an. Pagkatapos
pabantayan niya ang iya ubasan sa iban nga mga bantay
nga magatao ng iya parte sa kada ani.”

---

† **21:32 21:32** Lucas 3:12, 7:29-30 † **21:33 21:33** Isaias 5:1-2

42 Naghambay pa si Hesus sa inda, “Wayà ba nindo
nabasahi ang ginahambay ng Kasulatan?†
‘Ang bato nga gingpilak ng mga panday,
imaw gid ang naging pinakaimportante nga bato sa
pundasyon;
ini hay ginghuman ng Ginoo kag makatitingaya ini sa
aton!’ ”
43 Naghambay pa gid si Hesus, “Nganì ginahambay ko sa
indo, indì na kamo pagaharian ng Dios kundì ang mga tawo
nga nagatuman sa iya mga ginapahuman.
44 Ang aber sin-o nga mahuyog sa ini nga bato hay
mababalian kag ang aber sin-o nga mahuyugan ng ini nga
bato hay matutumok.”
45 Nang mabatian ng mga pinunò nga parì kag mga
Pariseo ang mga parabola ni Hesus, nasayuran ninda nga
sinda ang ginapatamaan.
46 Nganì gusto ninda nga dakpon si Hesus, pero nahadlok
sinda sa mga tawo kay nagapati gid sinda nga propeta si
Hesus.

22

Ang Parabola parti sa Kasayan
Lucas 14:15-24

1 Nagtudlò liwat si Hesus sa inda paagi sa parabola.
2 Hambay niya, “Ang paghaharì ng Dios puydi ikumpara
sa isa ka harì nga nagpreparar ng punsyon para sa kasay
ng iya ungà nga lyaki.
3 Gingsugò niya ang iya mga ulipon nga agdahon na ang
mga tawo nga iya gingpang-imbitar. Pero wayà nagkadto
ang mga imbitado.
4 Gingsugò niya liwat ang iban pa nga mga ulipon.
Naghambay siya, ‘Hambaya nindo ang mga ging-imbitar
nga naihaw ko na ang mga baka kag ang iban nga mga
hayop nga akon gingpatambok kag preparado na ang
pagkaon. Nganì magkari na kamo diri sa punsyon.’
5 Pero ang mga imbitado hay wayà nagpanginano. Ang
isa nagkadto sa iya uma kag ang isa sa iya negosyo.
6 Ang iban naman hay gingdakop ang mga gingsugò ng
harì, gingsakit ninda kag gingpatay.
7 Nganì nahangit gid ang harì. Gingsugò niya ang iya mga
sundalo nga patyon ang nagpatay ng iya mga ulipon kag
sunugon ang inda syudad.
8 Pagkatapos gingtawag niya ang iya mga ulipon kag
naghambay, ‘Ang punsyon sa kasay ng akon ungà hay
preparado na, ugaling bukon angay ang mga ging-agda.

† **21:42 21:42** Salmo 118:22-23

9 Nganì kadto na lang kamo sa mga karsada nga may
kadamò nga nagaagi kag imbitaron nindo ang tanan nga
indo masumpong.'
10 Nagkadto ang mga ulipon sa mga karsada kag ang tanan
nga inda nasumpong, maayo man o malain, hay gingpang-
imbitar ninda. Kag napunò ng tawo ang lugar para sa
kasayan.
11 Malagat-lagat, nagsuyod ang harì kay gusto niya nga
makità ang mga bisita. May nakità siya didto nga isa ka
tawo nga wayà nakasuksok ning barò pangkasay.
12 Nganì nagpangutana ang harì sa iya, 'Amigo, basì
nakasuyod ka diri nga wayà nakabarò ning pangkasay?'
Pero adtong tawo hay wayà gid ning may naisabat.
13 Nganì naghambay ang harì sa iya mga suluguon,
'Gapusa nindo ang iya kamot kag siki kag ipilak sa luwas,
didto sa kaduyom-duyom kung sa diin magadinanguyngoy
siya kag magapinagot ang iya ngipon.' "†
14 Pagkatapos, naghambay si Hesus, "Kadamò ang gi-
natawag ng Dios, pero kalakà lang ang gingpilì."

Ang Pangutana parti sa Pagbayad ng Buhis
Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26

15 Pagkatapos naghalin ang mga Pariseo kag nagplano
sinda kung pauno ninda maakusar si Hesus paagi sa iya
ginapanghambay.
16 Nganì gingpakadto ninda kay Hesus ang inda mga
disipulo kaibahan ang mga miyembro ng grupo ni Herodes.
Nagpangutana sinda sa iya, "Maestro, nasayuran namon
nga matuod ang imo ginahambay. Wayà ka nagapadaya-
daya sa mga tawo aber sin-o pa sinda, kay wayà ka ning may
ginapalabi. Kung ano ang kamatuuran parti sa kabubut-on
ng Dios sa mga tawo imaw gid ang imo ginatudlò.
17 Ano baya sa imo, ginatugutan ba ng Kasuguan nga kita
nga mga Judio hay magbayad ning buhis sa Emperador ng
Roma o indì?"
18 Pero sayod ni Hesus ang inda malain nga hunahunà.
Nganì naghambay siya sa inda, "Mga hipokrito! Basì baya
ginatistingan nindo ako?
19 Pakitaan sa akon ang isa ka denarius nga pambayad sa
buhis." Kag gingday-an siya ning isa ka bilog.
20 Pagkatapos nagpangutana siya sa inda, "Kanin-o hit-
sura kag pangayan ang makikità diri?"
21 Nagsabat sinda, "Sa Emperador." Naghambay si Hesus
sa inda, "Kung tiyad inà, itao nindo sa Emperador ang sa
Emperador kag sa Dios ang sa Dios."

† **22:13 22:13** Mateo 8:12, 25:30; Lucas 13:28

22 Nang mabatian ninda ang sabat ni Hesus, natingaya gid
sinda. Nganì naghalin na lang sinda.

Ang Pangutana parti sa Pagkabanhaw
Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40

23 Nang adto nga adlaw, may mga Saduceo* ang nag-
palapit kay Hesus. Ini nga mga tawo hay wayà nagapati
nga may pagkabanhaw.†
24 Nagpangutana sinda, “Maestro, gingtudlò ni Moises nga
kung mamatay ang lyaki nga wayà makaungà, dapat ang iya
manghod nga lyaki ang mag-asawa sa bayo agud makaungà
siya para sa iya maguyáng nga namatay.†
25 Niyan, igwa ning pito ka magmanghod nga lyaki.
Nag-asawa ang kamaguyangan kag namatay nga wayà
ning ungà. Nganì ging-asawa ang bayo ng masunod nga
manghod.
26 Pero imaw da ang natabò sa ikaduha kag ikatuyo nga
magmanghod, hasta sa ikapito. Namatay sinda tanan nga
wayà gid makaungà.
27 Nang ulihi namatay da ang babayi.
28 Niyan, kung mag-abot na ang pagkabanhaw, sin-o gid
sa pito ang iya asawa? Kay sinda tanan hay naasawa niya.”
29 Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Salà gid kamo, kay
wayà kamo nakakaintindi ng Kasulatan kag ng gahom ng
Dios.
30 Kay pag banhawon ang mga tawo, indì na sinda mag-
asawa kundì pareho na sinda ng mga anghel sa langit.
31 Kung parti sa pagkabanhaw, wayà ba nindo nabasahi
sa Kasulatan ang ginghambay ng Dios sa indo?
32 Hambay niya, ‘Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni
Isaac kag ang Dios ni Jacob.’ Ang Dios hay bukon Dios ng
mga patay, kundì Dios ng mga buhì.”†
33 Nang mabatian adto ng mga tawo natingaya gid sinda
sa iya ginatudlò.

Ang Pinakaimportante nga Sugò
Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28

34 Nang mabatian ng mga Pariseo nga napahipos ni Hesus
ang mga Saduceo, nagtipon sinda liwat kag nagpalapit sa
iya.
35 Ang isa sa inda nga miyugtudlò ng Kasuguan hay
nagpangutana kay Hesus para tistingon siya.
36 Naghambay siya, “Maestro, ano gid baya ang pinakaim-
portante nga sugò sa Kasuguan?”

---

† **22:23 22:23** Ginghuman 23:8 † **22:24 22:24** Deuteronomio 25:5 † **22:32 22:32** Exodus 3:6

37 Nagsabat si Hesus sa iya, “ ‘Higugmaon mo ang Ginoo
nga imo Dios sa bilog mo nga tagipusuon, sa bilog mo nga
kabubut-on kag sa tanan mo nga hunahunà.’†
38 Imaw ini ang pinakaimportante kag una nga sugò.
39 Kag ang ikaduha hay imaw ini, ‘Higugmaon mo ang imo
isigkatawo pareho ng paghigugmà mo sa imo kaugalingon.’†
40 Ang bilog nga Kasuguan ni Moises kag ang mga
gingsulat ng mga propeta hay nakadepende sa ini nga duha
ka sugò.”

Ang Pangutana kung Sin-o si Kristo
Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44

41 Mintras nagatipon-tipon ang mga Pariseo didto, nag-
pangutana si Hesus sa inda,
42 “Ano ang indo pagkakilaya kay Kristo? Kay sin-o siya
inapo?”
Nagsabat sinda, “Kay David.”
43 Naghambay si Hesus, “Kung tiyad inà, basì si David
nga ginatuytuyan ng Espiritu Santo hay nagtawag sa iya nga
Ginoo? Tiyad ini ang iya hambay,†
44 ‘Naghambay ang Ginoo* sa akon Ginoo,
Pungkò diri sa akon tuo hasta nga maperdi ko kag
mapakahuy-an ang imo mga kaaway.’
45 Niyan, kung ginatawag siya ni David nga iya Ginoo, pauno
baya nga siya hay inapo lang ni David*?”
46 Nganì wayà gid ning may nakasabat sa iya pangutana.
Tunà adto, wayà na gid ning may nagpangahas nga mag-
pangutana kay Hesus.

23

Ang Paandam sa mga Eskriba kag mga Pariseo
Marcos 12:38-39; Lucas 11:43, 46, 20:45-46

1 Pagkatapos naghambay si Hesus sa mga tawo kag sa iya
mga disipulo,
2 “Ang mga eskriba* kag mga Pariseo hay ginasaligan nga
mag-isplikar ng Kasuguan ni Moises.
3 Nganì tumana nindo ang inda ginatudlò sa indo, pero
ayaw nindo pagsunura ang inda ginahuman kay wayà da
ninda ginasunura ang inda ginatudlò.
4 Ginapapas-an ninda ang mga tawo ning mabug-at nga
mga kasuguan, pero wayà gid sinda may ginahuman para
buligan ang mga tawo agud magagaan ang inda ginapas-an.

---

† **22:37 22:37** Deuteronomio 6:5 † **22:39 22:39** Levitico 19:18 † **22:43 22:43** Salmo 110:1 * **22:44 22:44** *Ginoo*: May impormasyon sa Pasayod kung basì tiyad ini ang pagkasulat.

5 Ang tanan nga ginahuman ninda hay pakità-kità lang
sa mga tawo. Ginapalapad ninda ang mga butangan ng
hambay ng Dios halin sa Kasulatan sa inda agtang kag
braso. Kag gingpahabà ninda ang mga pabitin sa gayad ng
inda barò para hambayon nga sinda hay mga diosnanon.†
6 Sa mga punsyunan kag sa mga sinagoga*, gusto gid ninda
magpungkò sa mga pungkuan nga para sa mga importante
nga tawo.
7 Kag sa mga merkado, gusto gid ninda nga abi-abihon
kag tahuron sinda kag tawagon nga mga maestro.
8 Pero kamo, ayaw kamo magpatawag nga maestro, kay
mag-utod kamo kag isa lang ang indo Maestro.
9 Ayaw da nindo pagtawaga nga amay ang aber sin-o diri
sa dutà, kay isa lang gid ang indo Amay, ang Amay nga yadto
sa langit.
10 Kag ayaw da kamo magpatawag nga maestro, kay isa
lang ang indo Maestro, ang Kristo.
11 Ang nagaserbisyo sa iya mga utod, siya ang labaw sa
tanan.†
12 Ang aber sin-o nga nagapakataas ng iya kaugalingon
hay ginapaubos, pero ang aber sin-o nga nagapaubos ng
iya kaugalingon hay ginapataas.”

Ang Paandam sa mga Hipokrito
Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 44, 52, 20:47

13 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga
hipokrito! Gingsarhan nindo ang pwertahan kung sa diin
makasuyod kuntà ang mga tawo sa gingharian ng Dios.
Kamo mismo hay indì magsuyod, tapos ginaharangan pa
nindo ang mga nagatinguhà nga makasuyod.
14 [“Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga
hipokrito! Ginaubos nindo buoy ang mga propidad ng mga
bayo kag indo lang ginatabon-tabunan ang indo malain nga
ginahuman paagi sa mahabà nga mga pangamuyò. Nganì
mas dakò ang parusa nga indo mababaton!]
15 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga
hipokrito! Nagatabok kamo sa dagat kag nagakadto sa mga
lugar para makakumbinsi kamo ning aber isa lang ka tawo
nga maging indo tagasunod. Pero ginghuman nindo sinda
nga tagasunod nindo nga sobra pa kalain kaysa sa indo kag
angay gid nga parusahan sa impyerno.
16 “Makaluluoy kamo nga mga buta nga miyugtuytoy!
Nagatudlò kamo nga kung ang tawo manumpà paagi
sa templo, indì na niya kahinangyan magtuman sa iya

† **23:5 23:5** Mateo 6:1; Mga Bilang 15:38; Deuteronomio 6:8 † **23:11 23:11** Mateo 20:26-27; Marcos 9:35, 10:43-44; Lucas 22:26

gingsumpaan. Pero kung manumpà siya paagi sa bulawan
ng templo, kahinangyan tumanon gid niya ang iya ging-
sumpaan.
17 Mga buang-buang kamo kag buta! Diin ang mas
importante, ang bulawan o ang templo nga nagapabalaan
sa bulawan?
18 Nagatudlò da kamo nga kung ang tawo manumpà sa
altar*, indì na kahinangyan nga tumanon niya ang iya
gingsumpaan. Pero kung manumpà siya paagi sa ginghalad
nga yarà sa altar kahinangyan tumanon gid niya ang iya
gingsumpaan.
19 Mga buta gid kamo! Diin ang mas importante, ang
ginahalad o ang altar nga nagapabalaan sa halad?
20 Ang altar syempre! Nganì kung ang tawo manumpà
paagi sa altar, nagapanumpà siya sa altar kag sa tanan nga
halad didto.
21 Kag kung ang tawo manumpà paagi sa templo, naga-
panumpà siya bukon lang sa templo kundì sa Dios da nga
nagaistar didto.
22 Kag kung ang tawo manumpà sa langit, nagapanumpà
siya sa trono ng Dios kag sa Dios nga nagapungkò didto.†
23 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo!
Mga hipokrito! Ginatao nindo sa Dios ang ikanapuyò
aber ang mga panabyà, pero gingpabay-an nindo ang mas
importante nga mga sugò parti sa matarong nga pagkabuhì,
pagkamaluluy-on kag pagkamatutom. Dapat nga tiyad ini
ang indo ginahuman, pero ayaw da nindo pagpabay-i ang
iban nga mga sugò.†
24 Buta gid kamo nga mga miyugtuytoy! Kamo hay pareho
sa tawo nga nagasayà ng sapat-sapat sa iya ginainom pero
ginatuyon naman niya ang kabahoy nga sapat pareho sa
kamelyo.
25 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga
hipokrito! Ginahugasan lang nindo ang luwas ng tasa
kag pinggan para masunod ang indo patakaran, pero sa
suyod ng indo tagipusuon hay punò ning pagkahakog kag
pagkamakasarili.
26 Buta kamo nga mga Pariseo! Hugasi anay ang suyod
nga parte ng indo tasa kag pinggan, agud ang luwas hay
maging malimpyo da.*
27 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga
hipokrito! Pareho kamo sa mga lubungan nga napintura-

---

† **23:22 23:22** Isaias 66:1 † **23:23 23:23** Levitico 27:30 * **23:26 23:26** *Hugasi… malimpyo da*: Ang gusto hambayon, dapat maging malimpyo ang indo mga hunahunà kag maging malimpyo da ang indo mga ginahuman kag ginahambay.

han ning putì kag maayo siruon sa luwas, pero sa suyod
hay kahigkò kag puro lang tuy-an.
28 Tiyad inà kamo, kay sa sirò ng mga tawo daw mga
matarong kamo, pero ang matuod, puro pakità-kità lang
sa mga tawo kay sa suyod ng indo tagipusuon malain gid
kamo.”

Ang Parusa sa mga Hipokrito
Lucas 11:47-51

29 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga
hipokrito! Nagahuman kamo ning mga lubungan ng mga
propeta kag mga matarong kag ginapakaayo gid nindo ini.
30 Nagahambay kamo, ‘Kung buhì lang kami nang tyempo
ng amon mga kalulo-lulohan, indì namon patyon ang mga
propeta pareho ng inda ginghuman.’
31 Sa inà nindo nga ginahambay, ginaakò na nindo
nga kamo ang mga inapo ng mga miyugpamatay sa mga
propeta.†
32 Sige, tapusa nindo ang gingtunaan ng indo kalulo-
lulohan!
33 Pareho kamo sa mga sawa! Indì gid kamo makalikaw
sa parusa sa impyerno!
34 Nganì magpamatì kamo! Pakaraon ko sa indo ang mga
propeta kag mayad nga mga tawo kag mga manunudlò. Ang
iban sa inda hay patyon nindo kag ipalangsang sa krus. Ang
iban latiguhon sa indo mga sinagoga kag aber diin sinda
magkadto pasakitan nindo sinda.
35 Nganì kamo ang magapanabat ng kamatayon ng tanan
nga tawo nga matarong magtunà kay Abel hasta kay
Zacarias nga ungà ni Berekia. Gingpatay nindo siya didto
sa tungà ng templo kag ng altar.†
36 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang parusa
sa adto tanan nga pagpatay hay mababaton ng ini nga
henerasyon.”

Ang Paghigugmà ni Hesus sa mga Taga-Jerusalem
Lucas 13:34-35

37 “Kamo nga mga taga-Jerusalem! Ginapatay nindo
kag ginapambugoy hasta mamatay ang mga propeta nga
gingsugò ng Dios sa indo. Madamò ka beses nga gusto ko
kuntà tipunon kamo kag diparahon nga daw sa mungà nga
ginakuuban ang iya mga isiw sa idayom ng iya pakpak, pero
indì nindo gusto!
38 Niyan, pabay-an na kamo ng Dios.†

---

† **23:31 23:31** Sa isip ng mga Judio, nagapanublì ng batasan ang ungà sa iya tatay. Nganì kung ang tatay hay miyugpatay, magiging pareho da niya ang ungà.
† **23:35 23:35** Gingtunaan 4:8; 2 Cronica 24:20-21 † **23:38 23:38** Jeremias 22:5

39 Tandai nindo ini, indì na gid nindo ako makikità
liwat hasta sa pag-abot ng adlaw nga magahambay kamo,
‘Malipayon ang gingpakari diri ng Ginoo.’ ”†

24

Ang parti sa Pagkawasak ng Templo
Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6

1 Nagluwas si Hesus sa templo kag nang pahalinon na
siya, nagpalapit sa iya ang mga disipulo kag gingtudlò sa
iya ang iba-iba nga parte ng templo.
2 Naghambay si Hesus sa inda, “Nakikità ba nindo inà
tanan? Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, inà nga mga
bato hay pagatumpagon kag wayà gid ning may mabibilin
nga mga bato nga nagapamagtumbaw.”

Ang Paabuton nga mga Paghingabot
Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19

3 Mintras nagapungkò si Hesus didto sa Bukid ng mga
Olibo, nagpalapit sa iya ang mga disipulo nang sinda na
lang. Nagpangutana sinda, “Balitai kami kung san-o matabò
ang mga butang nga imo ginghambay. Kag ano ang tandà
nga ikaw hay madalì na lang magbalik diri kag matatapos
na ini nga tyempo?”
4 Nagsabat si Hesus sa inda, “Mag-andam kamo nga wayà
ning may makapatayang sa indo.
5 Kay kadamò ang magaabot kag magahambay sinda, ‘Ako
imaw ang Kristo,’ kag kadamò ang inda mapapatayang.
6 Makakabatì kamo nga may mga gira malapit sa indo
kag makakasayod kamo nga sa iban nga nasyon nagagira
da, pero ayaw kamo mahadlok. Dapat gid ini tanan hay
matabò, pero bukon pa ini ang katapusan ng kalibutan.
7 Magaininaway ang mga nasyon kag imaw da ang mga
gingharian. May magaabot nga mga taggutom kag mga
linog sa iba-iba nga lugar.
8 Ini tanan hay daw pareho ng una nga kasakit nga
nababatyagan ng babayi nga tig-uungà na gid.
9 “Sa adto nga tyempo, mahahangit gid sa indo ang mga
tawo sa tanan nga mga nasyon tungod sa indo pagtuman sa
akon. Dakpon ninda kamo kag itugyan sa mga tawo para
parusahan kag ang iban sa indo hay pagapatyon.
10 Kag kung mag-abot na ang mga paghingabot, kadamò
ang magatalikod sa inda pagtuo. Dumtan ninda kag
traiduron ang inda mga kauturan.
11 Kadamò ang magapakunukuno nga mga propeta kag
kadamò ang inda mapapatayang.

† **23:39 23:39** Salmo 118:26

12 Kag tungod sa pagdamò ng sobra nga kalainan, maga-
panglamig ang paghigugmà ng kadamuan.
13 Pero ang nagatiis nga magtuman sa akon hasta sa
katapusan imaw ang maluluwas.
14 Kag ang Maayong Balità parti sa paghaharì ng Dios hay
iwali sa bilog nga kalibutan para makasayod ang tanan nga
mga tawo, bago mag-abot ang katapusan.”

Ang Kalain-lain nga Matatabò sa Balaan nga Lugar
Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24

15 Naghambay pa gid si Hesus, “Pag makità nindo nga
ginapatindog na sa balaan nga lugar ang kalain-lain gid
nga butang nga gingpropesiya ni Propeta Daniel (kamo
nga nagabasa, intindihon gid nindo kung ano ang gusto
hambayon ini),†
16 ang yadto sa Judea dapat magbakwit na pakadto sa
kabukiran.
17 Ang matabuan nga yarà sa luwas ng iya bayay* hay indì
na dapat magsuyod para magbuoy ning aber ano.
18 Ang matabuan nga yadto sa uma hay indì na dapat
magbalik para magbuoy ng iya pangsuy-ob.
19 Sa adto nga tyempo, makaluluoy ang mga nabdos kag
ang mga nagapasuso kay mahuhugaan gid sinda magbak-
wit!
20 Magpangamuyò kamo nga ang indo pagbakwit hay indì
matabò sa tiglalamig o sa Adlaw nga Inugpahuway*.
21 Kay sa adto nga tyempo, magaabot ang sobra nga
kahugaan nga wayà pa gid natabò magtunà nang gingtuga
ang kalibutan hasta niyan kag indì na matatabò pa hasta
san-o.†
22 Kung indì patag-uron ng Dios adto nga tyempo, wayà
gid ning may maluwas. Pero tungod sa kaluoy niya sa iya
mga gingpilì, patag-uron niya adto nga tyempo.
23 “Nganì kung may maghambay sa indo, ‘Yari ang Kristo!’
o ‘Yadto siya didto!’, ayaw kamo magpati.
24 Kay may magaabot nga bukon matuod nga mga kristo
kag bukon matuod nga mga propeta. Magahuman sinda
ning mga milagro kag makatitingaya nga butang para
patayangon, kung puydi, aber pa ang mga gingpilì ng Dios.
25 Nganì tandai nindo, ginahambay ko na ini nga daan sa
indo bago pa matabò.
26 “Nganì kung may maghambay sa indo, ‘Si Kristo hay
yadto sa tiway nga lugar!’ ayaw kamo magkadto. Kag kung

---

† **24:15 24:15** Daniel 9:27, 11:31, 12:11 * **24:17 24:17** Sa literal: sa bubong ng iya bayay. Ini hay pantay kag didto nagapahuway ang mga tawo. † **24:21 24:21** Daniel 12:1; Pahayag 7:14

may maghambay, ‘Yadto siya sa tagò nga lugar,’ ayaw gid
kamo magpati.
27 Kay ang pagbalik ko nga Ungà ng Tawo hay makikità
ng tanan kay pareho ini sa kilat nga ang iya kahayag hay
makità magtunà sa este hasta sa weste.
28 May hambayanon nga tiyad ini, ‘Kung diin ang may
patay nga lawas, didto nagatipon ang mga buwitri.’ ”†

Ang Pagbalik ni Hesus
Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28

29 “Pagkatapos ng mga kahugaan sa adto nga tyempo, sa
nga daan magaduyom ang adlaw, indì na magahayag ang
bulan kag magakahuyog ang mga bituon. Ang mga butang‡
sa kalangitan hay magatayang sa inda dati nga mga pwesto.†
30 Pagkatapos makikità sa langit ang tandà ng Ungà ng
Tawo kag magadinanguyngoy ang tanan nga mga tawo
sa bilog nga kalibutan. Makikità ninda ako nga Ungà ng
Tawo sa mga panganod nga nagabalik sa kalibutan nga may
gahom kag may sobra nga kasilaw.†
31 Pagkatapos may mababatian nga makusog nga tunog
ng trumpeta kag susuguon ko ang akon mga anghel para
tipunon ang akon mga gingpilì halin sa tanan nga lugar ng
kalibutan.”

Ang Leksyon sa Kahoy nga Igos
Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33

32 “Magtuon kamo ng leksyon parti sa kahoy nga igos*.
Kung nagapanaybos ang iya mga sanga, sayod na nindo nga
malapit na ang tag-init.
33 Imaw da, kung makità nindo nga nagakatabò na
ini tanan ang akon ginahambay, masasayuran nindo nga
madalì na lang ako mag-abot.
34 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magakatabò ini
tanan bago mamatay ang mga tawo sa ini nga henerasyon.
35 Maduduyà ang langit kag ang dutà, pero ang akon mga
hambay hay indì maduyà kundì matutuman gid ini.”

Wayà may Nakakasayod sa Pagbalik ni Hesus
Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36

36 “Kung parti sa adlaw kag oras ng akon pag-abot, wayà
gid ning may nakakasayod aber ang mga anghel sa langit o
ako nga Ungà ng Dios, kundì ang Amay lang gid.

---

† **24:28 24:28** Ang gusto hambayon ng ini nga hambayanon: Ang buwitri nakakasayod kung sa diin ang mga patay nga lawas. Nganì ginakumpara sinda sa tawo nga nakakasayod kung malapit na mag-abot si Hesu-Kristo. ‡ **24:29 24:29** Sa literal: gahom. † **24:29 24:29** Isaias 13:10, 34:4; Ezekiel 32:7; Joel 2:10, 31, 3:15; Pahayag 6:12-13 † **24:30 24:30** Daniel 7:13; Zacarias 12:10-14; Pahayag 1:7

37 Kung ano ang natabò nang tyempo ni Noe, imaw da ang
matatabò sa mga adlaw ng pagbalik ko nga Ungà ng Tawo.†
38 Nang adto nga tyempo, bago nagbahà sa kalibutan, ang
mga tawo hay nagakinaon, nagaininom kag nagainasawa
hasta sa adlaw nga nagsuyod si Noe sa arka.
39 Wayà gid sinda kamalay-malay kung ano ang matatabò
hasta nag-abot ang bahà kag nagkalumos sinda tanan.
Imaw da ini ang matatabò pag ako nga Ungà ng Tawo mag-
abot.†
40 Adto nga adlaw, may duha ka lyaki nga nagatrabaho sa
tanuman, ang isa hay pagabuy-on kag ang isa ibilin.
41 Igwa ning duha ka babayi nga nagabayo, ang isa hay
pagabuy-on kag ang isa ibilin.
42 Nganì magbantay kamo, kay wayà kamo makakasayod
kung ano nga adlaw magaabot ang indo Ginoo.
43 Tandai nindo ini, kung sayod lang ng tag-iya ng bayay
kung ano nga oras sa gab-i maabot ang miyugpangawat,
babantayan gid niya ang iya bayay para indì ini masuyod.
44 Nganì kamo da hay dapat magpreparar kay magaabot
ang Ungà ng Tawo sa oras nga wayà nindo ginapaabot.”

Ang Masaligan kag indì Masaligan nga Ulipon
Lucas 12:41-48

45 “Ang masaligan kag kamayad nga ulipon imaw ang
ginapilì ng amo agud magdumaya sa iban nga mga suluguon
sa bayay. Siya ang nagatao sa inda ning pagkaon kada
adlaw.
46 Bulahan adto nga ulipon pag maabutan siya ng iya amo
nga nagahuman ng iya trabaho.
47 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, padumayahon
siya ng iya amo sa tanan niya nga propidad.
48 Pero kung malain adto nga ulipon, mahambay siya sa
iya kaugalingon, ‘Madugay pa ang pagbalik ng akon amo.’
49 Tapos pagapintasan niya ang iya mga kapareho nga
ulipon kag magakinaon siya, magaininom kaibahan ng mga
buratso.
50 Magaabot ang iya amo sa adlaw nga wayà niya
ginapaabota kag sa oras nga wayà niya masasayuri,
51 kag parusahan gid siya ning sobra ng iya amo. Tapos
ilalakot siya sa mga hipokrito kag didto sinda hay magadi-
nanguyngoy kag magapinagot ang inda ngipon.”

25

Ang Parabola parti sa Napuyò ka Dalaga

† **24:37 24:37** Gingtunaan 6:5-8 † **24:39 24:39** Gingtunaan 7:6-24

1 Nagpadayon si Hesus sa iya paghambay, “Ang paghaharì
ng Dios hay puydi ikumpara sa ini nga parabola. May
napuyò ka dalaga nga nagdaya ng inda mga iwagan para
magsugat sa isa ka lyaki nga kyasayon.
2 Ang lima sa inda hay kaburoy kag ang lima hay
kamayad.
3 Ang lima nga buroy, nagdaya ng inda iwagan, ugaling
wayà sinda nagdaya ning reserba nga lana.
4 Ang mga dalaga nga mayad, nagdaya da ng inda mga
iwagan kag igwa pa gid sinda ning reserba nga lana.
5 Kag tungod naatraso ang kyasayon nga lyaki pinilaw
sinda nganì nakakatuyog.
6 “Nang tungang gab-i na may nagsinggit, ‘Yari na ang
kyasayon! Luwas na kamo kag sugata nindo!’
7 Nagbatì ang napuyò ka dalaga kag gingpreparar ninda
ang inda mga iwagan.
8 Pagkatapos ang mga dalaga nga buroy naghambay sa
mga mayad, ‘Taw-i abi kami ng indo lana kay nagaandap-
andap na ang amon iwagan.’
9 Pero nagsabat sinda, ‘Indì puydi, kay kung taw-an
namon kamo pareho kita nga kukuyangon. Kadto na lang
kamo sa mga tindahan kag magbakay ng para sa indo.’
10 Nganì nagpanaw sinda para magbakay kag imaw da
adto ang oras nga nag-abot ang kyasayon. Ang lima nga
nakapreparar hay nakaibahan sa iya sa punsyon. Pagsuyod
ninda didto, gingsarhan na ang pwertahan.
11 “Wayà madugay, nag-abot naman ang lima ka dalaga
nga nagbakay ning lana kag nagpanawag, ‘Ginoo, Ginoo,
pasuyura kami!’
12 Pero nagsabat siya, ‘Sa matuod lang ginahambay ko sa
indo, wayà ko kamo nakikilaya.’ ”
13 Pagkatapos naghambay si Hesus, “Nganì magbantay gid
kamo kay wayà kamo makakasayod kung ano nga adlaw o
oras ako maabot.”

Ang Parabola parti sa Tuyo ka Ulipon
Lucas 19:11-27

14 Naghambay pa gid si Hesus, “Ang paghaharì ng Dios
puydi ikumpara sa isa ka tawo nga mabyahe sa iban nga
lugar. Bago siya naghalin, gingtawag niya ang iya mga
ulipon kag gingbilin sa inda ang iya kwarta para inegosyo
ninda.
15 Ang kada isa sa inda hay gingtaw-an kumpormi sa inda
abilidad. Ang isa hay gingtaw-an niya ning 5,000. Ang isa
hay 2,000. Kag ang isa pa gid hay gingtaw-an niya ning
1,000. Pagkatapos nagpanaw na siya.

16 Ang ulipon nga nakabaton ning 5,000 nagnegosyo nga
daan kag nakaganansya siya ning 5,000.
17 Imaw da ang ginghuman ng nakabaton ning 2,000 kag
nakaganansya da siya ning 2,000.
18 Pero ang nakabaton ning 1,000 hay nagluwas kag
nagkutkot sa dutà kag ginglubong ang kwarta nga gingbilin
ng iya amo.
19 “Pagkaligad ng mahabà nga tyempo, nagbalik ang inda
amo kag gingtawag niya ang iya mga ulipon para pangutan-
on kung pila na ang inda naganansya.
20 Ang ulipon nga nakabaton ning 5,000 hay nagpalapit
kag gingtao niya sa iya amo ang 5,000 nga kapital kag ang
5,000 nga iya ganansya. Naghambay siya, ‘Nong, yari ang
5,000 nga gingbilin mo sa akon kag yari da ang ganansya ko
nga 5,000.’
21 Naghambay ang iya amo sa iya, ‘Maayo ka nga ulipon!
Masaligan ka! Tungod masaligan ka sa maisot nga kantidad,
niyan itugyan ko sa imo ang mas dakò pa gid nga kantidad.
Kari na masilibrar kita!’
22 Ang ulipon nga nakabaton ning 2,000 hay nagpalapit
da. Naghambay siya, ‘Nong, yari ang 2,000 nga gingbilin
mo sa akon kag yari da ang ganansya ko nga 2,000.’
23 Naghambay ang iya amo sa iya, ‘Maayo ka nga ulipon!
Masaligan ka! Tungod masaligan ka sa maisot nga kantidad,
niyan itugyan ko sa imo ang mas dakò pa gid nga kantidad.
Kari na masilibrar kita!’
24 Nagpalapit da ang ulipon nga nakabaton ning 1,000.
Naghambay siya, ‘Nong, sayod ko nga istrikto ka kag
wayà ning kaluoy. Ginaani mo ang patubas aber bukon
ikaw ang nagtanom kag ginabuoy mo da ang ganansya ng
pinangabudlayan ng iban.
25 Hinadlukan ako nganì ginglubong ko na lang sa dutà
ang imo kwarta. Yari na ang gingbilin mo nga kwarta sa
akon.’
26 Pero naghambay ang iya amo, ‘Malain ka kag matamad
nga ulipon! Sayod mo galì nga ginaani ko ang patubas aber
bukon ako ang nagtanom kag ginabuoy ko da ang ganansya
ng pinangabudlayan ng iban.
27 Basì wayà mo ginghuyog ang akon kwarta sa bangko
para sa akon pagbalik, mabubuoy ko ang akon kwarta nga
may tubò?’
28 Pagkatapos naghambay siya sa iban nga mga ulipon,
‘Buy-a sa iya ang kwarta kag itao sa ulipon nga may 10,000.
29 Kay ang masaligan taw-an pa gid kag madamò pa ang
idudugang sa iya; pero ang indì masaligan, aber ang maisot
nga yarà sa iya hay buy-on pa.

30 Ang ulipon nga wayà ning puyos hay ipilak sa luwas
kag didto sa kaduyom-duyom hay magadinanguyngoy siya
kag magapinagot ang iya ngipon.’ ”

Ang Paghusga

31 “Pag-abot ko nga Ungà ng Tawo nga may gahom bilang
harì, kaibahan ang tanan nga mga anghel, magapungkò ako
sa akon trono.
32 Ang tanan nga tawo sa kalibutan pagatipunon sa akon
atubangan. Pagkatapos lainon ko sinda pareho ng paglain
ng pastor* sa iya mga karnero kag mga kambing.
33 Ang mga matarong nga pareho sa mga karnero hay
ibubutang ko sa akon tuo kag ang mga malain nga pareho
sa mga kambing hay ibubutang ko sa akon waya.
34 Pagkatapos bilang Harì, magahambay ako sa mga tawo
sa akon tuo, ‘Kari kamo nga gingpakamaayo ng akon Amay,
batuna nindo ang indo panublion sa gingharian ng Dios nga
gingpreparar niya para sa indo tunà pa nang gingtuga ang
kalibutan.
35 Kay nang ginggutom ako, gingpakaon nindo; nang ging-
uhaw ako gingpainom nindo. Nang naging istranghero ako,
gingpadayon nindo;
36 nang wayà ako may gingbarò, gingbaruan nindo. Nang
nagmasakit ako, ging-atamanan nindo; nang gingpriso ako,
gingbisita nindo ako.’
37 Pagkatapos magahambay ang mga matarong, ‘Ginoo,
kasan-o ka namon nakità nga ginggutom kag gingpakaon
ka namon, o ging-uhaw kag gingpainom?
38 Kasan-o ka namon nakità nga naging istranghero kag
gingpadayon, o wayà may gingbarò kag gingbaruan?
39 Kag kasan-o ka namon nakità nga nagmasakit o
gingpriso kag gingbisita ka namon?’
40 Magasabat ang Harì, ‘Sa matuod lang ginahambay ko sa
indo, kung ginghuman nindo ini sa isa sa kauturan ko, aber
siya ang pinakapobre, ginghuman da nindo ini sa akon.’
41 “Pagkatapos magahambay naman ako sa mga tawo
sa akon waya, ‘Palayò kamo sa akon! Gingsumpà kamo
para sa kalayo nga nagadabadaba nga wayà katapusan nga
gingpreparar para sa diyablo kag sa iya mga anghel.
42 Kay ginggutom ako, pero wayà nindo ako gingpakaon,
ging-uhaw ako, pero wayà nindo ako gingpainom.
43 Nang naging istranghero ako, wayà nindo ako ging-
padayuna; nang wayà ako may gingbarò, wayà nindo ako
gingbarui; nang nagmasakit ako kag gingpriso, wayà nindo
ako ging-atamani.’

44 Pagkatapos magasabat sinda, ‘Ginoo, kasan-o ka namon
nakità nga ginggutom o ging-uhaw, naging istranghero o
wayà may gingbarò, nagmasakit o gingpriso nga wayà ka
namon gingbuligi?’
45 Kag magasabat ang Harì, ‘Sa matuod lang ginahambay
ko sa indo, kung wayà nindo pagbuligi ang isa sa mga
kauturan ko, aber siya ang pinakapobre, ako da ang wayà
nindo gingbuligi.’
46 Kag sinda hay pagapalayason kag pagaparusahan sa
wayà katapusan. Pero ang mga matarong hay taw-an ning
kabuhì nga wayà katapusan.”†

26

Ang Plano nga Pagpatay kay Hesus
Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53

1 Pagkatapos ng pagtudlò ni Hesus ng adto nga mga
butang, naghambay siya sa iya mga disipulo,
2 “Sayod nindo nga duha na lang ka adlaw bago mag-abot
ang Pyesta ng Pagligad ng Anghel* kag ako nga Ungà ng
Tawo hay itugyan sa mga tawo para ilangsang sa krus.”†
3 Adto nga oras didto sa palasyo ni Caifas nga Pinaka-
mataas nga Parì, nagtipon ang mga pinunò nga parì kag
ang mga miyugdumaya ng Judio.
4 Nagplano sinda kung pauno ninda dakpon si Hesus nga
indì masayuran ng mga tawo kag pagkatapos hay patyon.
5 Naghambay sinda, “Indì lang naton itamà sa pyesta kay
basì kung magkagulo ang mga tawo.”

Ang Pagbubò ning Pahumot kay Hesus
Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8

6 Nang yadto si Hesus sa banwa ng Betania, sa bayay ni
Simon nga kitungon* dati,
7 may isa ka babayi ang nagpalapit sa iya. May daya siya
nga maisot nga tibod nga himò sa alabastro*, nga may suyod
nga mamahayon gid nga pahumot. Mintras nagakaon si
Hesus, gingbubuan niya ning pahumot ang iya uyo.†
8 Nang makità adto ng iya mga disipulo, nahangit sinda
kag naghambay, “Taya! Basì baya ginauyakan lang niya
inà?
9 Puydi kuntà inà ibaligyà sa dakò nga kantidad kag itao
ang kwarta sa mga pobre!”

---

† **25:46 25:46** Daniel 12:2 † **26:2 26:2** Exodus 12:1-27 * **26:7 26:7** *Alabastro*: Ini hay isa ka klasi nga bato nga mayutà. † **26:7 26:7** Lucas 7:37-38

10 Pero sayod ni Hesus kung ano ang inda ginahambay,
nganì naghambay siya sa inda, “Basì ginagulo nindo ang
babayi? Maayo ini ang iya ginahuman sa akon.
11 Ang mga pobre hay permi nindo kaibahan, pero ako
hay indì nindo permi makaibahan.†
12 Gingbubuan niya ang akon lawas ning pahumot para
ipreparar sa akon paglubong.
13 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, aber diin
iwali ining Maayong Balità sa bilog nga kalibutan, ang iya
ginghuman sa akon hay ipamalità da para madumduman
siya.”

Ang Pagtraidor ni Judas kay Hesus
Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6

14 Niyan, ang isa sa dose nga disipulo nga ang pangayan
hay Judas Iscariote, hay nagkadto sa mga pinunò nga parì.
15 Nagpangutana siya sa inda, “Pila ang indo ibayad kung
itugyan ko si Hesus sa indo?” Pagkatapos nagbayad sinda
kay Judas ning 30 ka bilog nga pilak.†
16 Tunà adto, nagapangità siya ning paagi kung pauno
niya itugyan si Hesus sa inda.

Ang Pagpreparar sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel
Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30

17 Sa una nga adlaw ng Pyesta ng Tinapay nga wayà ning
Pampaalsa*, nagpalapit kay Hesus ang iya mga disipulo kag
nagpangutana, “Sa diin mo gusto kami magpreparar ning
ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel?”
18 Nagsabat si Hesus, “Kadto kamo sa isa ka tawo sa
syudad ng Jerusalem kag hambaya siya, ‘Ginapahambay ng
amon Maestro nga nag-abot na ang oras nga pagapatyon
siya. Masilibrar siya ng Pyesta ng Pagligad ng Anghel diri
sa imo bayay kaibahan ang iya mga disipulo.’ ”
19 Nagtuman ang iya mga disipulo kag didto ninda
gingpreparar ang ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng
Anghel.
20 Nang manayumsom na, nagpungkò si Hesus kaibahan
ang iya dose nga disipulo para mag-ihapon.
21 Mintras nagakaon sinda, naghambay si Hesus, “Sa
matuod lang ginahambay ko sa indo, isa sa indo ang
magatraidor sa akon.”
22 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, nalisod gid
sinda kag kada isa sa inda hay nagpangutana sa iya, “Ginoo,
bukon ako, dì ba?”

---

† **26:11 26:11** Deuteronomio 15:11 † **26:15 26:15** Zacarias 11:12

23 Nagsabat si Hesus, “Ang magasawsaw ning tinapay sa
hambawan kaibahan ko, imaw ang magatraidor sa akon.†
24 Ako nga Ungà ng Tawo hay pagapatyon sunò sa
ginahambay ng Kasulatan, pero makaluluoy gid ang tawo
nga magatraidor sa akon nga Ungà ng Tawo. Maayo pa sa
iya nga wayà ging-ungà.”
25 Pagkatapos naghambay si Judas nga imaw ang maga-
traidor, “Maestro, bukon ako, dì ba?” Nagsabat si Hesus sa
iya, “Ikaw ang naghambay inà.”

Ang Ulihi nga Ihapon ng Ginoo
Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25

26 Mintras nagakaon sinda, nagbuoy si Hesus ning tina-
pay. Gingpasalamatan niya ini sa Dios kag gingbuak-
buak. Pagkatapos gingtao niya ini sa iya mga disipulo kag
naghambay, “Buy-a nindo ini kag kaunon, imaw ini ang
akon lawas.”
27 Pagkatapos nagbuoy siya ning tasa nga may ilimnon,
nagpasalamat sa Dios kag gingtao sa inda nga nagahambay,
“Tanan kamo mag-inom ini,
28 kay ini ang akon dugò nga ibubò para mapalig-on ang
kasugtanan agud mapatawad ang mga salà ng madamò nga
tawo.†
29 Ginahambay ko sa indo, indì na ako ini mag-inom liwat
nga ilimnon halin sa ubas hasta sa adlaw nga magainom
ako ning bag-o nga klasi ng ilimnon kaibahan nindo sa
gingharian ng akon Amay.”
30 Nagkanta sinda ning pagdayaw sa Dios, pagkatapos
nagkadto sinda sa Bukid ng mga Olibo.

Ang Propesiya ni Hesus nga indì siya Pagkilay-on ni Pedro
Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38

31 Naghambay si Hesus sa inda, “Ini gid nga gab-i, bayaan
nindo ako tanan, kay ginahambay ng Kasulatan, ‘Patyon ko
ang pastor kag magkabuyag-buyag ang mga karnero.’†
32 Pero pagkatapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa
indo didto sa Galilea.”
33 Naghambay si Pedro, “Aber bayaan ka ninda tanan, ako
indì gid!”
34 Naghambay si Hesus sa iya, “Sa matuod lang ginaham-
bay ko sa imo, sa ini gid nga gab-i bago magtuktuyaok ang
suyog, indì mo ako pagkilay-on ning tuyo ka beses.”
35 Pero naghambay si Pedro, “Indì gid ako maghambay
nga wayà ta ikaw makilaya, aber patyon pa ako kaibahan
ka!” Imaw da ang ginghambay ng tanan nga disipulo.

---

† **26:23 26:23** Salmo 41:9 † **26:28 26:28** Exodus 24:8; Jeremias 31:31-34
† **26:31 26:31** Zacarias 13:7

Ang Pangamuyò ni Hesus sa Getsemane
Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46

36 Pagkatapos nagkadto sinda sa lugar nga ginatawag Get-
semane. Pag-abot ninda didto, naghambay si Hesus sa iya
mga disipulo, “Pungkò kamo diri mintras nagapangamuyò
ako didto sa una-unahan.”
37 Pero gingdaya niya sina Pedro kag ang duha nga ungà
ni Zebedee. Pagkatapos nagtunà siya magpangalisod kag
naglain ang iya pamatyag.
38 Nganì naghambay siya sa inda, “Daw mamatay ako
kay dakò gid ang akon kalisod. Pabilin kamo diri kag
magpamuyaw kaibahan ko.”
39 Pagkatapos nagkadto pa gid siya sa una-unahan,
nagluhod kag nagpangamuyò. Hambay niya, “Amay, kung
puydi lang palayuan ini nga kahugaan nga maabot sa akon.
Pero bukon ang akon kabubut-on, kundì ang imo ang dapat
matuman.”
40 Pagbalik niya sa iya tuyo nga disipulo naabutan niya
sinda nga nagakatuyog. Naghambay siya kay Pedro, “Indì
ba kamo makapamuyaw kaibahan ko aber isa lang ka oras?
41 Magpamuyaw kamo kag magpangamuyò para indì
kamo madaog ng pagtintar. Gusto ng indo espiritu nga
magtuman ng akon gingbilin sa indo, ugaling maluya ang
indo lawas.”
42 Nagkadto liwat si Hesus sa una-unahan kag nagpanga-
muyò. Hambay niya, “Amay, kung indì gid puydi nga ilayò
ini nga kahugaan kag kahinangyan nga tiison ko gid, ang
imo kabubut-on ang matuman.”
43 Pagkatapos nagbalik siya liwat sa iya mga disipulo
kag naabutan na naman niya sinda nga nagakatuyog, kay
ginapilaw gid sinda.
44 Gingbayaan sinda liwat ni Hesus kag nagkadto sa
una-unahan kag nagpangamuyò. Ikatuyo na niya ini nga
pagpangamuyò kag imaw da gihapon ang iya ginghambay.
45 Pagkatapos nagbalik siya sa iya mga disipulo kag
naghambay, “Nagakatuyog pa ba gihapon kamo kag naga-
pahuway? Sirua, malapit na ang oras nga ako nga Ungà ng
Tawo itugyan sa mga makasasalà!
46 Bangon na kamo! Sirua, yari na ang tawo nga
nagatraidor sa akon!”

Ang Pagdakop kay Hesus
Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12

47 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot si Judas nga
isa sa dose nga disipulo. Kaibahan niya ang kadamò gid nga
tawo nga may daya nga mga sundang kag mga pamakang.

Gingsugò sinda didto ng mga pinunò nga parì kag mga
miyugdumaya ng Judio.
48 Bago sinda nag-abot, gingbilinan na ng traidor ang mga
madakop kung ano ang iya isinyas. Hambay niya "Ang
tawo nga akon haruan imaw ang indo ginapangità. Dakpon
nindo siya."
49 Nganì pag-abot ni Judas, nagpalapit nga daan siya kay
Hesus kag naghambay, "Maestro, maayo nga gab-i." Kag
gingharuan niya siya.
50 Naghambay si Hesus sa iya, "Amigo, himua na kung
ano ang imo gingkari." Gingpalapitan ninda si Hesus kag
gingdakop.
51 Adto nga daan ang isa sa mga kaibahan ni Hesus
hay naggabot ng iya sundang kag ginglabò ang ulipon ng
Pinakamataas nga Parì kag nautod ang iya talinga.
52 Naghambay si Hesus sa iya, "Balikan sa tagob ang imo
sundang! Ang nagagamit ng sundang hay sa sundang da
mamamatay.
53 Wayà ka ba makakasayod nga kung magpangayò ako
ning bulig sa akon Amay, sa nga daan paday-an niya ako
ning dose ka batalyon† nga mga anghel?
54 Pero kung humanon ko ini, pauno matuman ang
ginghambay ng Kasulatan nga imaw ini ang dapat matabò?"
55 Pagkatapos naghambay si Hesus sa mga tawo, "Tulisan
ba ako nga kahinangyan gid magdaya pa kamo ning mga
sundang kag mga pamakang para dakpon ako? Adlaw-
adlaw yadto ako sa templo nagatudlò, basì wayà nindo ako
pagdakpa?
56 Pero ini tanan hay natatabò para matuman ang gingsu-
lat ng mga propeta sa Kasulatan." Pagkatapos gingbayaan
siya ng tanan niya nga disipulo kag nagpangdyagan sinda
palayò.

Ang Pag-imbistigar kay Hesus sa Korte
Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24

57 Gingdaya si Hesus ng mga nagdakop kay Caifas nga
Pinakamataas nga Parì. Didto nagatipon ang mga eskriba
kag ang mga miyugdumaya ng Judio.
58 Si Pedro hay nagsunod da pero malayò kay Hesus.
Nagsuyod siya sa dyaag kag nagpungkò didto kaibahan ng
mga gwardya. Gusto niya makità kung ano ang matatabò.

---

† **26:53 26:53** *Batalyon*: Sa tyempo ni Hesus, ang isa ka batalyon hay may 600 nga sundalo.

59 Ang mga pinunò nga parì kag ang tanan nga miyembro
ng Korte ng mga Judio* hay nagpangità ning mga ebidensya
nga bukon matuod kontra kay Hesus para ipapatay siya.
60 Pero aber kadamò ang nagpalapit kag nagtestigo ning
pinusong kontra kay Hesus, wayà sinda ning may nakità
nga ebidensya para ipapatay siya. Nang ulihi, may duha ka
tawo nga nagpalapit.
61 Naghambay sinda, “Nabatian namon ini nga tawo nga
naghambay, ‘Kaya kuno niya gubaon ang templo ng Dios
kag sa suyod ng tuyo ka adlaw patindugon niya ini liwat!’
”
62 Nganì nagtindog ang Pinakamataas nga Parì kag nag-
pangutana kay Hesus, “Wayà ka ba ning maisasabat sa ini
nga mga akusasyon kontra sa imo?”
63 Pero wayà gid nagsabat si Hesus. Nganì gingpangutana
siya liwat ng Pinakamataas nga Parì, “Ginapasumpà ko
ikaw sa pangayan ng buhì nga Dios, balitai kami kung ikaw
ba ang Kristo nga Ungà ng Dios?”
64 Nagsabat si Hesus sa iya, “Ikaw ang naghambay inà.
Ginahambay ko sa indo tanan, tunà arinyan, makikità nindo
ako nga Ungà ng Tawo nga nagapungkò hampig sa tuo ng
Makagagahom nga Dios kag makikità da nindo ako sa mga
panganod halin sa langit nga magaabot sa kalibutan.”†
65 Nang mabatian adto ng Pinakamataas nga Parì ginggisì
niya ang iya barò sa kahangit kag naghambay, “Naghambay
siya ning malain kontra sa Dios! Indì na kahinangyan ng
mga testigo! Nabatian na nindo ang iya paghambay ning
malain kontra sa Dios.
66 Ano ang indo desisyon?” Nagsabat sinda, “Angay gid
siya nga patyon!”†
67 Pagkatapos gingpil-an ninda siya sa hitsura kag ging-
sumbag kag ang iban nga nagtampà† sa iya
68 naghambay, “Kung ikaw ang Kristo, balitai kami kung
sin-o ang nagtampà sa imo!”

Wayà Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27

69 Mintras yadto pa si Pedro nagapungkò sa dyaag, may
nagpalapit sa iya nga ulipon nga babayi ng Pinakamataas
nga Parì kag naghambay, “Kaibahan ka da ni Hesus nga
taga-Galilea!”
70 Pero nagbalibad si Pedro sa atubangan ng tanan.
Hambay niya, “Wayà ko masasayuri kung ano ang imo
ginahambay.”

---

† **26:64 26:64** Daniel 7:13 † **26:66 26:65-66** Levitico 24:16 † **26:67 26:67** Isaias 50:6

71 Tapos nagkadto siya sa pwertahan paluwas. Nakità siya
ng isa pa ka ulipon nga babayi kag naghambay siya sa mga
tawo didto, “Ini nga lyaki hay kaibahan ni Hesus nga taga-
Nazaret!”
72 Pero nagbalibad liwat si Pedro kag nagsumpà, “Wayà
ko gid nakikilaya ang tawo nga indo ginahambay!”
73 Malagat-lagat nagpalapit kay Pedro ang mga tawo didto
kag naghambay, “Sigurado gid, ikaw hay isa sa iya mga
kaibahan kay ang imo paghambay pareho sa iya.”
74 Pero nagsumpà gid si Pedro kag naghambay, “Aber
mamatay pa ako, wayà ko gid nakikilaya inà nga tawo!”
Kag adto nga daan nagtuktuyaok ang suyog.
75 Kag nadumduman ni Pedro ang ginghambay ni Hesus,
“Bago magtuktuyaok ang suyog, indì mo ako pagkilay-on
ning tuyo ka beses.” Nganì nagluwas siya kag nagtinangis
gid ning tudo.

27

Ang Pagdaya kay Pilato
Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32

1 Pagkaaga, nagtipon ang tanan nga pinunò nga parì kag
mga miyugdumaya ng Judio para magplano kung pauno
ipapatay si Hesus.
2 Ginggapos ninda siya kag gingdaya agud itugyan kay
Gobernador Pilato.

Ang Kamatayon ni Judas
Ginghuman 1:18-19

3 Nang masayuran ni Judas nga imaw ang nagtraidor kay
Hesus nga gingparusahan na siya nga patyon, gingbasoy
niya ang iya kaugalingon. Nagkadto siya sa mga pinunò
nga parì kag mga miyugdumaya ng Judio para ibalik ang 30
ka bilog nga pilak.
4 Naghambay siya, “Nakasalà ako kay gingtugyan ko sa
indo ang tawo nga wayà ning salà.” Nagsabat sinda, “Anong
labot namon? Bahayà ka sa kabuhì mo!”
5 Gingpilak ni Judas ang kwarta didto sa suyod ng templo.
Pagkatapos nagluwas siya kag nagbikti.
6 Gingpuyot ng mga pinunò nga parì ang kwarta kag
naghambay, “Ini nga kwarta hay indì puydi ibutang sa
tipunan ng kwarta ng templo kay kontra ini sa aton
kasuguan kay ini nga kwarta hay gingbayad para patyon
ang isa ka tawo.”
7 Nagkasugot sinda nga ang kwarta hay gamiton para
ibakay ning dutà ng miyughuman ning kuyon para hu-
manon nga lubungan ng mga taga-iban nga lugar.

8 Nganì adto nga bukid hay ginatawag hasta arinyan, Dutà
ng Dugò.
9 Sa adto nga natabò natuman ang ginghambay ni Propeta
Jeremias, “Gingbuoy ninda ang 30 ka bilog nga pilak nga
gingkasugtanan ng mga inapo ni Israel nga ibakay sa iya.
10 Kag ginggamit ninda ang kwarta para ibakay ning dutà
ng miyughuman ning kuyon kumpormi sa gingsugò sa akon
ng Ginoo.”†

Ang Pag-imbistigar ni Pilato kay Hesus
Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38

11 Niyan, nang yadto na si Hesus kay Pilato, ging-
pangutana siya, “Ikaw ba ang harì ng mga Judio?” Nagsabat
si Hesus, “Ikaw ang naghambay inà.”
12 Pero aber ginaakusar siya ng mga pinunò nga parì kag
ng mga miyugdumaya ng Judio, wayà siya nagsabat.
13 Nganì naghambay si Pilato sa iya, “Basì wayà ka
nagasabat sa inda mga akusasyon kontra sa imo?”
14 Pero wayà gid nagsabat si Hesus aber isa, nganì
natingaya gid ang gobernador.

Ang Pagsentensya kay Hesus
Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16

15 Kada Pyesta ng Pagligad ng Anghel ang ginahuman ng
gobernador hay nagapaluwas ning isa ka priso nga gusto ng
mga tawo paluwason.
16 May isa ka bantog nga priso nga ang pangayan hay
Barabas.
17 Nganì nang nagtipon ang mga tawo, nagpangutana si
Pilato sa inda, “Sin-o ang gusto nindo nga akon paluwason,
si Barabas ba o si Hesus nga ginatawag nga Kristo?”
18 Sayod ni Pilato nga naiili ang mga pinunò nga parì kay
Hesus, nganì gingtugyan ninda siya sa iya.
19 Mintras nagapungkò si Pilato sa lugar nga ginahusga-
han, nagpadaya ang iya asawa ning mensahe sa iya, “Ayaw
pagpasinlabot sa inà nga tawo nga wayà ning salà. Kay
kagab-i nahugaan gid ako sa akon pananamgo parti sa iya.”
20 Pero gingsuysugan ng mga pinunò nga parì kag ng mga
miyugdumaya ng Judio ang mga tawo nga si Barabas ang
inda pangayuon nga paluwason kag si Hesus ang ipapatay.
21 Nganì nagpangutana liwat si Pilato sa inda, “Sin-o sa
inda nga duha ang indo gusto nga akon paluwason para sa
indo?” Nagsabat sinda, “Si Barabas!”

---

† **27:10 27:9-10** Zacarias 11:12-13

22 Nagpangutana si Pilato, “Hay ano ang akon humanon
kay Hesus nga ginatawag nga Kristo?” Nagsabat sinda
tanan, “Ilangsang siya sa krus!”
23 Pero nagpangutana si Pilato, “Basì, ano ba ang salà
nga iya nahuman?” Pero gingtuduhan pa gid ninda ang
pagsinggit, “Ilangsang siya sa krus!”
24 Nang makità ni Pilato nga wayà na siya ning may
mahuhuman kag basì kung magkinagulo ang mga tawo,
nagpabuoy siya ning tubì kag nagpanghinaw sa atubangan
ng mga tawo. Naghambay siya, “Wayà ako ning labot sa
kamatayon ng ini nga tawo. Indo inà sabaton! Limpyo ang
akon kamot.”†
25 Nagsabat ang tanan nga mga tawo, “Kami kag ang amon
mga ungà ang magapanabat ng iya kamatayon!”
26 Pagkatapos gingpaluwas ni Pilato si Barabas para sa
inda. Pero si Hesus hay iya gingpalatigo kag gingtugyan sa
iya mga sundalo agud ilangsang sa krus.

Ang Pag-insulto kay Hesus ng mga Sundalo
Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3

27 Gingdaya ng mga sundalo si Hesus sa suyod ng palasyo
ng gobernador kag nagtipon didto ang tanan nga batalyon
ng mga sundalo nga nagapalibot sa iya.
28 Ging-ubahan ninda siya kag gingbutangan ning kapa
nga puya.
29 Ginghumanan ninda ning korona nga tunukon kag
gingsuksok ini sa iya uyo. Kag gingpahawid ninda sa iya tuo
nga kamot ang daw baston. Pagkatapos gingluhod-luhuran
ninda siya nga ginaininsulto. Hambay ninda, “Mabuhay,
ang Harì ng mga Judio!”
30 Gingpil-an ninda siya kag gingbuoy ang baston kag
gingpinukoy siya sa uyo.
31 Pagkatapos ng inda pag-ininsulto, ging-uba ninda ang
kapa kag gingsuksukan siya liwat ng iya barò. Tapos
gingdaya ninda siya sa luwas para ilangsang sa krus.

Ang Paglangsang kay Hesus sa Krus
Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27

32 Mintras nagapanaw sinda paluwas, nasumpong ninda
ang isa ka tawo nga taga-Cyrene. Ang iya pangayan hay
si Simon. Gingpilit ninda siya nga magpas-an ng krus ni
Hesus.
33 Pag-abot ninda sa lugar nga ginatawag, Golgota (ang
gusto hambayon, Lugar ng Bungò),

† **27:24 27:24** Deuteronomio 21:6-9

34 gingtaw-an ninda si Hesus ning ilimnon nga may halò
nga mapait. Pero nang gingtilawan niya adto, wayà siya
mag-inom.†
35 Pagkalangsang ng mga sundalo sa iya sa krus,
gingparte-parte ninda ang iya mga barò paagi sa pal-
abunutan.†
36 Pagkatapos nagpungkò sinda kag nagbantay sa iya.
37 Hampig sa ibabaw ng iya uyo nagbutang sinda ning
karatula. Gingsulat ninda didto ang akusasyon kontra sa
iya, “Ini si Hesus nga Harì ng mga Judio.”
38 May duha didto ka tulisan nga inda da ginglangsang sa
krus, ang isa sa iya tuo kag ang isa sa waya.
39 Ang mga tawo nga nagapang-agi didto hay nagaliong-
liong nga ginainsulto si Hesus.†
40 Hambay ninda, “Ikaw nga nagahambay nga gubaon mo
ang templo kag sa suyod ng tuyo ka adlaw patindugon mo
liwat, luwasa ang imo kaugalingon! Kung ikaw ang Ungà
ng Dios, panaog dirà sa krus!”
41 Ginainsulto da siya ng mga pinunò nga parì, mga
eskriba kag mga miyugdumaya ng Judio.
42 Naghambay sinda, “Gingtabangan niya ang iban, pero
indì niya kaya tabangan ang iya kaugalingon! Dì ba harì
kuno siya ng Israel? Kung makapanaog siya dirà sa krus,
mapati kita sa iya.
43 Nagasalig kuno siya sa Dios. Siruon ta abi kung luwason
siya ng Dios, kay nagahambay siya nga Ungà siya ng Dios!”†
44 Patì ang mga tulisan nga ginglangsang kaibahan niya
hay nagainsulto da sa iya.

Ang Pagkamatay ni Hesus
Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30

45 Magtunà nang alas dose ng adlaw, nagduyom ang bilog
nga lugar hasta alas tres ng hapon.
46 Nang alas tres na ng hapon, nagsinggit si Hesus ning
makusog, “Eli, Eli, lema sabachtani?” Ang gusto hambayon
hay, “Dios ko, Dios ko, basì gingpabay-an mo ako?”†
47 Ang iban nga nagatindog didto nga nakabatì ng iya
gingsinggit naghambay, “Ginatawag ng ini nga tawo si
Elias!”
48 Adto nga daan, ang isa sa mga tawo didto nagdyagan
kag nagbuoy ning espongha kag gingsawsaw ini sa maaslom
nga ilimnon. Gingtakod niya ini sa punta ng kuhit kag
gingpalapit kay Hesus para supsupon niya.†

---

† **27:34 27:34** Salmo 69:21 † **27:35 27:35** Salmo 22:18 † **27:39 27:39** Salmo 22:7, 109:25 † **27:43 27:43** Salmo 22:8 † **27:46 27:46** Salmo 22:1 † **27:48 27:48** Salmo 69:21

49 Pero ang iban naghambay, “Pabay-i siya! Siruon ta abi
kung maabot si Elias para luwason siya.”
50 Nagsinggit liwat si Hesus ning makusog kag nabugtuan
siya ning ginhawa.
51 Adto gid nga oras, nagisì sa tungà ning duha kaparte
ang kurtina ng templo halin sa ibabaw paubos. Naglinog
kag ang madagkò nga mga bato hay nagkabuak.†
52 Nabuksan ang mga lubungan kag kadamò nga balaan
nga tawo ng Dios nga namatay na hay nabanhaw.
53 Nagluwas sinda sa mga lubungan. Pagkatapos maban-
haw si Hesus, nagsuyod sinda sa balaan nga syudad ng
Jerusalem kag kadamò nga tawo ang nakakità sa inda.
54 Nang mabatyagan ng kapitan kag ng mga sundalo nga
nagabantay kay Hesus ang paglinog kag nang makità ninda
ang mga natabò, hinadlukan gid sinda. Naghambay sinda,
“Matuod gid ini nga tawo hay Ungà ng Dios!”
55 Sa malayò-layò may mga babayi da nga nagatan-aw sa
nagakatabò. Sinda ang nagasunod kag nagaserbisyo kay
Hesus halin sa Galilea.
56 Kaibahan ninda si Maria nga taga-Magdala, si Maria
nga nanay nina Santiago kag Jose kag ang asawa ni Zebedee.

Ang Paglubong kay Hesus
Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42

57 Nang manayumsom na, nag-abot ang isa ka manggara-
non nga tawo nga taga-Arimatea. Ang iya pangayan hay
Jose kag isa da siya nga disipulo ni Hesus.
58 Nagkadto siya kay Pilato para pangayuon ang lawas ni
Hesus. Pagkatapos nagsugò si Pilato nga itao sa iya.
59 Nganì gingpabuoy ni Jose ang lawas kag gingpaputos
ning bag-o nga tela nga mahay kag maayo nga klasi.
60 Gingpabutang niya ini sa iya bag-o nga lubungan nga
iya gingpakutkot sa alihid ng bakuyod. Kag gingpapaligid
niya ang mabahoy nga bato para masarhan ang pwertahan
ng lubungan. Pagkatapos naghalin na siya.
61 Nagpabilin didto si Maria nga taga-Magdala kag ang
isa pa gid nga Maria*. Nagapungkò sinda sa atubangan ng
lubungan.

Ang Pagpabantay sa Lubungan

62 Pagkaaga, pagkatapos ng adlaw ng Pagpreparar,
nagkadto ang mga pinunò nga parì kag ang mga Pariseo
kay Pilato.

---

† **27:51 27:51** Exodus 26:31-33

* **27:61 27:61** *Maria*: Siya ang nga nanay ni Santiago kag ni Jose.

63 Naghambay sinda, “Nadumduman namon nang buhì
pa adto nga miyugpanluko, naghambay siya nga mabanhaw
kuno siya pagkaligad ng tuyo ka adlaw.
64 Nganì maayo siguro pabantayan mo ang lubungan niya
sa suyod ng tuyo ka adlaw, kay basì kung ang iya patay nga
lawas hay kawaton ng iya mga disipulo kag maghambay
sinda sa mga tawo nga nabanhaw siya. Kung matabò ini
nga kalukuhan, magiging mas malain pa ini kaysa sa una.”
65 Naghambay si Pilato sa inda, “Day-a nindo didto ang
mga gwardya. Kamo mismo ang magpabantay, bahayà na
kamo.”
66 Nganì nagkadto sinda sa lubungan kag gingsilyuhan
ninda ang bato nga nagasara sa lubungan. Pagkatapos
gingbilin ninda didto ang mga gwardya.

28

Ang Pagkabanhaw ni Hesus
Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10

1 Pagkatapos ng Adlaw nga Inugpahuway*, aga pa gid ng
una nga adlaw ng simana*, nagkadto si Maria nga taga-
Magdala kag ang isa pa nga Maria didto sa lubungan kay
gusto ninda magsirò.
2 Niyan, gulpi lang nga naglinog ning makusog kag
nagbabà ang anghel ng Ginoo halin sa langit. Gingpaligid
niya ang bato nga nagasara sa pwertahan ng lubungan kag
gingpungkuan niya ini.
3 Ang iya hitsura hay sobra gid kasilaw nga daw sa kilat
kag ang iya barò hay kaputì-putì gid.
4 Ang mga gwardya nga nagabantay sa lubungan hay
nagpangurog sa kahadlok kag nabuy-an ning animo.
5 Naghambay ang anghel sa mga babayi, “Ayaw kamo
mahadlok. Sayod ko nga ginapangità nindo si Hesus nga
ginglangsang sa krus.
6 Wayà na siya diri kay nabanhaw na siya sunò sa iya ging-
hambay sa indo. Kari kag sirua nindo ang gingbutangan sa
iya.”
7 Pagkatapos adto naghambay ang anghel sa inda, “Kadto
kamo nga daan kag balitai nindo ang iya mga disipulo nga
nabanhaw na siya kag nauna na siya sa indo sa Galilea.
Didto nindo siya makikità. Ayaw nindo paglimuti ang akon
ginghambay sa indo.”

---

* **28:1 28:1** Ang una nga adlaw ng simana sa inda hay Dominggo sa aton.

8 Nganì dalì-dalì sinda nga naghalin sa lubungan. Aber
ginahadlukan, nalipay gid sinda kag nagdyagan para ibalità
ini sa mga disipulo.
9 Malagat-lagat nasumpong ninda si Hesus. Naghambay
siya sa inda, “Kamusta kamo?” Pagkatapos nagpalapit
sinda kay Hesus. Ginghawiran ninda ang iya mga siki kag
gingsamba siya.
10 Hambay ni Hesus sa inda, “Ayaw kamo mahadlok.
Kadto kamo sa akon mga manghod kag hambaya sinda nga
magkadto didto sa Galilea. Didto ninda ako makikità.”

Ang Balità ng mga Gwardya

11 Mintras nagapanaw ang mga babayi halin sa lubungan,
ang iban nga mga gwardya nagkadto sa syudad kag ging-
balità ninda sa mga pinunò nga parì ang tanan nga natabò
didto sa lubungan.
12 Nganì nagtipon ang mga pinunò nga parì kaibahan ng
mga miyugdumaya ng Judio. Nagkasugot sinda nga taw-an
ninda ning kadakò nga kwarta ang mga sundalo para indì
sinda magpamalità kung ano gid ang matuod nga natabò.
13 Gingtudluan ninda ang mga sundalo kung ano ang inda
ihambay sa mga tawo. Naghambay sinda, “Balitai nindo
ang mga tawo nga mintras nagakatuyog kamo kagab-i, nag-
abot ang iya mga disipulo kag gingbuoy ninda ang lawas ni
Hesus.
14 Kung mabatian ini ng gobernador, kami ang mahambay
sa iya para indì kamo mauno.”
15 Nganì gingbaton ninda ang kwarta kag gingtuman
ninda ang ginghambay sa inda. Kag hasta niyan, imaw ini
ang istorya nga ginapakayat ng mga Judio.

Ang Pagpakità ni Hesus sa mga Disipulo

*Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Ginghu-
man 1:6-8*

16 Niyan, nagkadto ang onse nga disipulo ni Hesus sa
Galilea, sa bukid nga iya gingtudlò sa inda.
17 Nang makità ninda si Hesus gingsamba ninda siya, pero
ang iban nagduha-duha.
18 Nagpalapit si Hesus sa inda kag naghambay, “Ang tanan
nga otoridad sa langit kag sa dutà hay gingtao na sa akon.
19 Nganì magkadto kamo sa tanan nga tawo sa bilog
nga kalibutan kag humana sinda nga akon mga disipulo.
Bawtismuhi sinda sa pangayan ng Amay, ng Ungà kag ng
Espiritu Santo.†

† **28:19 28:19** Ginghuman 1:8

20 Tudlui nindo sinda nga tumanon ang tanan nga akon
gingsugò sa indo. Tandai nindo, kaibahan nindo ako permi
hasta sa katapusan ng kalibutan.”

Ang Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo nga Gingsulat ni MARCOS

Pasayod

Ini nga Maayong Balità hay gingsulat ni Marcos nga ungà ni Maria nga taga-Jerusalem. Ginatawag da siya nga Juan Marcos kag pakaisa siya ni Bernabe. Nakaibahan siya nina Bernabe kag Pablo sa matag-od lang nga tyempo sa primero ninda nga misyon nga magwali ng Maayong Balità. Pagkatapos nakaibahan naman siya ni Pedro kag maayo gid ang inda relasyon sa isa kag isa, nganì gingtawag siya ni Pedro nga iya ungà. Nganì may posibilidad nga ang mga impormasyon nga iya gingsulat diri hay halin kay Pedro.

Gingsulat ini ni Marcos para sa mga bukon Judio, nganì ginaisplikar niya ang parti sa mga tradisyon, patakaran kag kultura ng mga Judio.

Ginapakilaya diri ni Marcos si Hesus bilang Ungà ng Dios. Gingsulat niya diri ang mga 20 ka milagro ni Hesus kag tuyo lang sa iya mga pagpanudlò. Ginapaintindi da niya ang ginghambay ni Hesus, "…ako nga Ungà ng Tawo hay wayà nagkari diri sa kalibutan para magpaserbisyo kundì magserbisyo…" (10:45).

Ang Pagwali ni Juan nga Miyugbawtismo
Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28

1 Imaw ini ang Maayong Balità* parti kay Hesu-Kristo nga
Ungà ng Dios.
2 Nagtunà ini nang matuman ang gingsulat ni Propeta*
Isaias parti sa ginghambay ng Dios sa iya Ungà, "Ipapadaya
ko ang akon mensahero nga mauna sa imo para mag-
preparar ng imo dayan.
3 Ini nga mensahero hay magasinggit sa tiway nga
lugar. Magahambay siya sa mga tawo, 'Ipreparar nindo
ang agihan para sa Ginoo, tadlunga ang dayan nga iya
pagaagihan.' "
4 Nganì natabò ini nang mag-abot si Juan nga Miyug-
bawtismo sa tiway nga lugar. Nagawali siya sa inda nga
nagahambay, "Talikuri nindo ang indo mga kasal-anan kag
magpabawtismo para patawaron kamo ng Dios."
5 Madamò gid nga tawo ang nagkadto sa iya halin sa tanan
nga banwa nga sakop ng Judea kag sa Jerusalem. Ging-akò

ninda ang inda mga salà kag gingbawtismuhan niya sinda
sa Subà ng Jordan.
6 Ang barò ni Juan hay himò sa buyboy ng kamelyo kag
ang iya sinturon hay panit ng hayop. Ang iya pagkaon hay
apan kag dugos.
7 Imaw ini ang iya ginawali, “May maabot nga masunod
sa akon nga mas makagagahom pa kaysa sa akon kag indì
gid ako angay aber magdukò para magbaskad ng higot ng
iya sandalyas.
8 Nagabawtismo ako sa indo sa tubì, pero siya ang
magabawtismo sa indo sa Espiritu Santo.”

Ang Pagbawtismo kay Hesus
Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22

9 Nang adto nga tyempo naghalin si Hesus sa Nazaret nga
sakop ng probinsya ng Galilea kag nagpabawtismo kay Juan
sa Subà ng Jordan.
10 Paghaw-as ni Hesus sa tubì, nakità nga daan niya
nga nag-abri ang langit kag ang Espiritu Santo nga daw
salampati hay nagababà pakadto sa iya.
11 Kag igwa ning boses nga nabatian halin sa langit nga
naghambay, “Ikaw ang akon pinalanggà nga Ungà; nalilipay
gid ako sa imo.”

Ang Pagtintar kay Hesus
Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13

12 Adto nga daan gingpakadto si Hesus ng Espiritu Santo
sa tiway nga lugar.
13 Kag didto siya nagtinir sa suyod ng 40 ka adlaw nga
ginatinintar ni Satanas kag may mapintas nga mga sapat
didto, pero gingserbisyuhan siya ng mga anghel.

Ang Pagtawag ni Hesus sa Upat nga Miyugpangisdà
Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15, 5:1-11

14 Nang mapriso† si Juan nga Miyugbawtismo, nagkadto
si Hesus sa Galilea kag nagwali ng Maayong Balità halin sa
Dios.
15 Hambay niya, “Nag-abot na ang tamà nga oras kag
malapit na nga magaharì ang Dios. Nganì talikuran nindo
ang indo mga kasal-anan kag magpati sa Maayong Balità.”
16 Isa ka adlaw mintras nagapanaw si Hesus sa alihid ng
Lawà ng Galilea*, nakità niya didto ang magmanghod nga
sina Simon kag Andres nga nagataktak ng pukot kay sinda
hay miyugpangisdà.

---

† **1:14 1:14** 6:17-29

17 Naghambay si Hesus sa inda, “Nunot kamo sa akon kay
tudluan ta kamo sa pagpangisdà ng mga tawo.”*
18 Adto nga daan gingbayaan ninda ang inda mga pukot
kag nagnunot sa iya.
19 Mintras nagapadayon pa si Hesus sa pagpanaw, nakità
niya ang magmanghod nga sina Santiago* kag Juan nga
mga ungà ni Zebedee. Yadto sinda sa inda dyapang* nga
nagahukot ng mga pukot,
20 kag ging-agda nga daan sinda ni Hesus. Gingbayaan
ninda sa dyapang ang inda tatay kaibahan ang mga gina-
suhuyan kag nagnunot sinda sa iya.

Ang Pagpalayas ni Hesus sa Malain nga Espiritu
Lucas 4:31-37

21 Niyan, nagkadto si Hesus kag ang iya mga kaibahan
sa banwa ng Capernaum*. Pag-abot ng Adlaw nga In-
ugpahuway*, nagsuyod nga daan siya sa sinagoga* kag
nagtunà sa pagpanudlò.
22 Natingaya gid sa iya pagpanudlò ang mga tawo nga
nakabatì, kay nagtudlò siya nga may otoridad kag bukon
pareho ng mga eskriba*.
23 Adto nga daan may isa ka tawo nga ginasapian
ng malain nga espiritu ang nagsuyod sa sinagoga kag
nagsinggit,
24 “Hesus nga taga-Nazaret, ano ang humanon mo sa
amon? Nagkari ka ba para parusahan kami? Kilaya ko kung
sin-o ka: ikaw ang Balaan nga gingsugò ng Dios!”
25 Pero gingsabyaw ni Hesus ang malain nga espiritu,
“Maghipos ka kag magluwas sa iya!”
26 Gingpakurog ng malain nga espiritu ang tawo kag
nagasinggit ning tudo mintras nagluwas sa iya.
27 Natingaya gid ang tanan nga tawo nganì nagpangutana
sinda sa isa kag isa, “Ano baya ini? Bag-o ini nga
pagpanudlò! May otoridad siya sa pagsugò aber sa malain
nga mga espiritu kag nagatuman sinda sa iya.”
28 Nganì nabantog nga daan ang balità parti kay Hesus sa
bilog nga probinsya ng Galilea.

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Madamò nga Tawo
Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41

29 Nagluwas si Hesus kag ang iya mga kaibahan sa
sinagoga kag nagkadto sa bayay nina Simon kag Andres,
kaibahan da sina Santiago kag Juan.

---

* **1:17 1:17** Ang gusto nga hambayon hay day-on ang mga tawo para magsunod sinda sa Dios.

30 Niyan, nagahigdà ang panugangan nga babayi ni Simon
kay may sagnat siya. Kag adto nga daan gingpasayod ninda
ini kay Hesus.
31 Nganì gingpalapitan siya ni Hesus kag ginghawiran sa
kamot kag gingpabangon. Nahuwasan siya sa iya sagnat
kag gingserbisyuhan niya sina Hesus.
32 Nang manayumsom na kag nagtunod na ang adlaw,
gingdaya ng mga tawo kay Hesus ang tanan nga may sakit
kag ang ginasapian ng mga demonyo.
33 Tanan nga tawo sa banwa hay nagtipon sa atubangan
ng bayay.
34 Gingpang-ayo ni Hesus ang madamò nga may sarisarì
nga sakit kag gingpalayas ang madamò nga demonyo. Wayà
niya pagtuguti nga maghambay sinda kay sayod ninda kung
sin-o siya.

Ang Pagwali ni Hesus sa Galilea
Lucas 4:42-44

35 Nang masunod nga adlaw, maduyom pa, nagbangon si
Hesus kag nagkadto sa tiway nga lugar kag nagpangamuyò.
36 Gingpangità siya ni Simon kag ng iya mga kaibahan.
37 Pagkakità ninda kay Hesus naghambay sinda, “Ginap-
inangità ka ng tanan nga tawo.”
38 Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Makadto na kita sa
malapit nga mga banwa para makawali ako didto kay imaw
ini ang akon gingkari sa kalibutan.”
39 Nganì naglibot si Hesus sa bilog nga Galilea para mag-
wali sa mga sinagoga kag magpalayas ning mga demonyo.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Kitungon
Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16

40 May isa ka tawo nga kitungon* nga nagpalapit kay
Hesus. Nagluhod siya kag nagpakitluoy nga buligan siya.
Hambay niya, “Kung gusto mo, paayuha ako sa akon sakit
nga kitong.”
41 Naluoy gid si Hesus sa iya. Nganì ging-unat niya ang
iya kamot kag ginghawiran siya. Hambay niya, “Gusto ko.
Mag-ayo ka!”
42 Adto nga daan naduyà ang iya kitong kag nalimpyo
siya†.
43-44 Pagkatapos gingpaandaman siya ni Hesus, “Ayaw gid
magpamalità aber kanin-o, kundì magderitso ka sa parì kag
magpasirò sa iya. Kag maghalad* ka sunò sa gingsugò ni

† **1:42 1:42** *Nalimpyo siya*: ang gusto nga hambayon hay wayà na ang iya kitong kag malimpyo da siya sunò sa seremonya ng mga Judio.

Moises para magpamatuod sa mga tawo nga nalimpyo ka
na." Pagkatapos, gingpapanaw nga daan siya ni Hesus.
45 Kag nagpanaw adto nga tawo pero nagpinamalità parti
sa natabò sa iya. Nganì nabantog ang balità sa tanan nga
lugar sa Galilea kag indì na makasuyod si Hesus sa mga
banwa ning lantaran. Didto na lang siya nagtinir sa tiway
nga lugar. Pero sige pa gihapon ang pagkadto ng mga tawo
sa iya halin sa tanan nga lugar.

2

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Paralisado
Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26

1 Pagkaligad ng pila ka adlaw, nagbalik si Hesus sa
Capernaum. Nabalitaan ng mga tawo nga yadto na siya sa
bayay.
2 Nganì kadamò ang tawo nga nagtipon didto kag napunò
ang bayay hasta sa pwertahan. Gingwali ni Hesus sa inda
ang mensahe ng Dios.
3 Niyan, may nag-abot nga upat ka tawo nga ginabayawan
ang isa ka paralisado.
4 Pero sa kadamò ng tawo, indì sinda makapalapit
kay Hesus. Nganì nagsakà sinda sa pantay nga bubong
kag gingbuhuan ang bubong sa tungod ni Hesus. Kag
nang nabuhuan na, gingtunton ninda ang paralisado nga
nagahigdà sa banig.
5 Nang makità ni Hesus ang inda pagtuo, naghambay siya
sa paralisado, "Nonò, napatawad na ang imo mga salà!"
6 Nang mabatian ini ng mga eskriba nga nagapungkò
didto, naghunahunà sinda sa inda kaugalingon,
7 "Basì tiyad inà? Basì kung nagahambay siya hay
daw pareho gid siya ng Dios? Wayà ning aber sin-o nga
makapatawad ng mga salà kundì ang Dios lang!"
8 Nasayuran nga daan ni Hesus ang inda ginahunahunà,
nganì nagpangutana siya sa inda, "Basì tiyad inà ang indo
ginahunahunà?
9 Diin baya ang mas malupos nga hambayon sa ini nga
paralisado, 'Napatawad na ang imo mga salà,' o 'Bangon,
lukuta ang imo banig kag pumanaw'?
10 Niyan pamatuuran ko sa indo nga ako nga Ungà ng
Tawo* hay may otoridad diri sa kalibutan nga magpatawad
ng mga salà." Tapos hambay niya sa paralisado,
11 "Ginahambay ko sa imo, 'Bangon, lukuta ang imo banig
kag bumalik na!' "
12 Nagtindog ang paralisado, ginglukot nga daan niya ang
iya banig kag nag-agi sa inda atubangan paluwas. Nganì

natingaya gid ang tanan nga tawo kag gingdayaw ninda ang
Dios nga nagahambay, “Wayà pa kami ning may nakità nga
tiyad ini!”

Ang Pagtawag ni Hesus kay Levi
Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32

13 Pagkatapos, nagbalik si Hesus sa alihid ng Lawà ng
Galilea. Madamò nga tawo ang nagpalapit sa iya, nganì
gingtudluan niya sinda.
14 Mintras nagapanaw siya, nakità niya ang miyugsukot
ning buhis nga si Levi* nga ungà ni Alfeus. Nagapungkò
siya sa ginabayaran ning buhis. Naghambay si Hesus sa iya,
“Magsunod ka sa akon.” Nagtindog si Levi kag nagsunod sa
iya.
15 Niyan, mintras nagakaon si Hesus kag ang iya mga
disipulo sa bayay ni Levi, madamò da nga miyugsukot
ning buhis kag iban pa nga sayod nga mga makasasalà
ang nagdungan sa inda pagkaon kay madamò na gid ang
nagasunod sa iya.
16 Nang makità ng mga eskriba sa grupo ng mga Pariseo*
si Hesus nga nagakaon kaibahan ng mga makasasalà kag
ng mga miyugsukot ning buhis, nagpangutana sinda sa
iya mga disipulo, “Basì nagakaon siya kaibahan ang mga
miyugsukot ning buhis kag mga makasasalà?”
17 Nabatian ni Hesus ang inda pangutana, nganì gingsabat
niya sinda, “Wayà nagakahinangyan ning doktor ang mga
tawo nga maayo ang lawas, kundì ang mga may sakit lang.
Wayà ako nagkari para tawagon ang mga nakakasayod nga
sinda hay matarong, kundì ang mga makasasalà.”

Ang Pangutana parti sa Pagpuasa
Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39

18 Isa ka adlaw, ang mga disipulo ni Juan nga Miyug-
bawtismo kag ang mga Pariseo hay nagapuasa†. May mga
tawo nga nagpalapit kay Hesus kag nagpangutana, “Basì
ang mga disipulo ni Juan kag ang mga disipulo ng mga
Pariseo hay nagapuasa, pero ang imo mga disipulo hay
wayà?”
19 Nagsabat si Hesus sa inda, “Puydi ba arà nga indì
pagpakaunon ang mga bisita sa kasay* mintras kaibahan
pa ninda ang kyasayon nga lyaki? Syempre, indì gid puydi
nga magpuasa sinda mintras kaibahan pa ang kyasayon nga
lyaki.

---

* **2:14 2:14** Sa Marcos 3:18, si Levi ginatawag da nga Mateo. † **2:18 2:18** *Nagapuasa*: sunò sa ginatudlò ng mga Judio.

20 Pero magaabot ang adlaw, pag buy-on ang kyasayon
nga lyaki sa inda kag imaw na inà ang inda pagpuasa.”
21 Naghambay pa gid si Hesus, “Wayà ning tawo nga
nagahakyop ning bag-o nga tela nga wayà pa mag-ukyò
sa lumà nga barò. Kay kung ihakyop ang bag-o nga tela,
magigisì ang lumà nga barò kag magapakabahoy pa ang
gisì.
22 Kag wayà da ning tawo nga nagabutang ning bag-o
nga ilimnon sa lumà nga butangan nga panit ng hayop
kay malupok ang butangan kag mauuyak ang ilimnon kag
masisirà ang butangan. Pero ang bag-o nga ilimnon dapat
ibutang sa bag-o nga butangan nga panit.”‡

Ang Pangutana parti sa Adlaw nga Inugpahuway
Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5

23 Isa ka Adlaw nga Inugpahuway*, mintras nagaagi sina
Hesus sa uma ng trigo, nagpinamuksì ang iya mga disipulo
ning mga uhay ng trigo.
24 Nganì naghambay ang mga Pariseo kay Hesus, “Tan-
awa ang imo mga disipulo! Basì ginahuman ninda ang
ginabawal ng Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway?”
25 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà ba nindo nabasahi
sa Kasulatan ang ginghuman ni David nang siya kag ang
iya mga kaibahan hay nagkahinangyan ning pagkaon kay
nagutom sinda?
26 Nang si Abiatar imaw ang Pinakamataas nga Parì,
nagsuyod si David sa tolda ng Dios kag gingkaon niya ang
tinapay nga ginghalad sa Dios kag gingtaw-an da ang iya
mga kaibahan. Pero wayà sinda nakasalà aber pa nga
ginabawal ini ng Kasuguan kay ang mga parì lang ang puydi
magkaon adto.”
27 Kag naghambay pa gid si Hesus, “Ginghuman ang
Adlaw nga Inugpahuway para sa kaayuhan ng tawo. Wayà
ginghuman ang tawo para sa kaayuhan ng Adlaw nga
Inugpahuway.
28 Nganì ako nga Ungà ng Tawo hay may otoridad sa
paghambay kung ano ang puydi nga humanon aber sa
Adlaw nga Inugpahuway.”

3

Ang Pag-ayo sa Paralisado ang Kamot
Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11

‡ **2:22 2:21-22** Ginggamit ni Hesus ini nga mga parabola para itudlò sa inda nga indì puydi nga pinsanon ang iya mga pagpanudlò kag ang lumà nga mga pagpanudlò ng mga Judio.

1 Nagkadto liwat si Hesus sa sinagoga* kag didto, may
tawo nga paralisado ang iya kamot.
2 May mga Pariseo didto nga nagapangità gid kung pauno
ang pag-akusar kay Hesus. Nganì ginabantayan ninda kung
paayuhon niya adto nga tawo sa Adlaw nga Inugpahuway.
3 Naghambay si Hesus sa tawo nga paralisado ang kamot,
“Kari diri sa atubangan ko.”
4 Pagkatapos, nagpangutana siya sa inda, “Ano ang
ginatugot ng Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway, ang
paghuman ning maayo sa mga tawo o ang paghuman ning
malain? Ang pagluwas ng kabuhì o ang pagpatay?”

Pero wayà gid ning may nagsabat.
5 Gingsirò sinda ni Hesus nga may kahangit kag nalisod
siya kay matugas gid ang inda uyo. Pagkatapos, naghambay
siya sa tawo nga paralisado, “Unata ang imo kamot!” Ging-
unat niya ang iya kamot kag nag-ayo gid ini.
6 Pagkatapos adto nagluwas ang mga Pariseo kag nag-
pakigkità nga daan sa mga miyembro ng grupo ni Herodes.
Nagplano sinda kung pauno ninda patyon si Hesus.

Ang Madamò nga Tawo nga Nagsunod kay Hesus

7 Nagkadto si Hesus kag ang iya mga disipulo sa alihid ng
dagat. Nagsunod sa inda ang madamò nga tawo halin sa
probinsya ng Galilea kag Judea.
8 Madamò da ang naghalin sa syudad ng Jerusalem, sa
rehiyon ng Idumea, sa kabuak ng Subà ng Jordan kag sa
palibot ng syudad ng Tyre kag Sidon, kay nabatian ninda
ang iya ginapanghuman.
9 Agud indì siya maipit, gingsugò niya ang mga disipulo
nga magpreparar ning dyapang para masakyan niya kay
madamò gid nga tawo ang nagadinagusò sa iya.
10 Madamò ang iya gingpang-ayo, nganì ang tanan nga
may sakit hay nagatinuyuran para makatandog sa iya.
11 Kag kung makità siya ng mga tawo nga ginasapian ng
malain nga espiritu, nagahapà sinda sa iya atubangan kag
nagasinggit, “Ikaw ang Ungà ng Dios!”
12 Pero gingbawalan gid niya sinda nga indì magpasayod
sa iban kung sin-o siya.

Ang Dose nga Apostoles
Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16

13 Pagkatapos adto, nagtukad si Hesus sa bakuyod kag
gingtawag niya ang gusto niya nga makaibahan. Nganì
nagpalapit sinda sa iya.

14 Gingpilì niya ang dose nga iya gusto makaibahan nga
gingtawag niya nga mga apostoles, agud iya suguon para
magwali.
15 Gingtaw-an niya sinda ning otoridad agud magpalayas
ning mga demonyo.
16 Imaw ini ang dose nga iya gingpilì: si Simon (nga
gingpangayanan niya nga Pedro),
17 sina Santiago kag Juan nga mga ungà ni Zebedee
(nga gingpangayanan niya nga Boanerges nga ang gusto
hambayon, mga Ungà ng Dayugdog)*,
18 sina Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago
nga ungà ni Alfeus, Tadeus, Simon (nga dati hay nagrebelde
sa gobyerno ng Roma),
19 kag si Judas Iscariote nga sa ulihi imaw ang maga-
traidor kay Hesus.

Si Hesus kag si Beelzebul
Mateo 12:24-32; Lucas 11:14-23, 12:10

20 Pagkatapos nagbalik sina Hesus kag nagtipon liwat ang
mga tawo didto, nganì si Hesus kag ang iya mga disipulo
hay wayà na ning oras aber magkaon.
21 Nang masayuran ng iya pamilya ang parti sa mga
ginahuman ni Hesus, nagkadto sinda didto agud sugaton
siya kay naghambay ang mga tawo, “Nasiraan siya ning
uyo!”
22 Naghambay ang mga eskriba nga nag-abot halin sa
syudad ng Jerusalem, “Ginasapian siya ni Beelzebul†. Nganì
paagi sa gahom ng pinunò ng mga demonyo, ginapalayas
niya ang mga demonyo.”
23 Nganì gingtawag ni Hesus ang mga tawo nga mag-
palapit sa iya. Kag nagtudlò siya sa inda paagi sa ini nga
mga parabola*, “Pauno nga magpalayas si Satanas ng iya
gingsakupan? Indì gid inà matabò!
24 Kung ang mga pinunò ng isa ka gingharian mag-
iniyaiya kag mag-inaway, inà nga gingharian hay
maduduyà.
25 Imaw da ang matatabò sa pamilya, kung ang mga
miyembro sa pamilya hay mag-iniyaiya kag mag-inaway,
magakabuyag-buyag ini.
26 Nganì kung si Satanas kag ang iya mga grupo hay
mag-iniyaiya kag mag-inaway, ang iya gingharian hay indì
makapadayon kag maduduyà.

---

* **3:17** **3:17** Ang gusto hambayon hay ang tawo nga madalì mahangit. † **3:22** **3:22** *Beelzebul*: Ini hay pangayan ni Satanas sa Griego.

27 “Wayà ning aber sin-o nga makasuyod sa bayay ng
makusog nga tawo kag magpangawat ning mga butang
kundì gapuson anay niya adtong makusog nga tawo.
Pagkatapos makabuoy na siya ning mga pagkabutang sa
adto nga bayay.‡
28 “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber
ano nga salà, aber pa ang maghambay kontra sa Dios,
mapapatawad.
29 Pero ang aber sin-o nga maghambay ning malain kontra
sa Espiritu Santo, indì gid mapatawad. Ini nga salà hay
wayà gid ning kapatawaran hasta san-o.”
30 Ginghambay ini ni Hesus kay nagahambay ang mga
eskriba nga may malain siya nga espiritu.

Ang Nanay kag mga Manghod ni Hesus
Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21

31 Niyan, nag-abot ang nanay kag mga manghod nga
lyaki ni Hesus. Mintras nagatindog sinda didto sa luwas,
gingpatawag ninda siya.
32 Madamò nga tawo didto ang nagapungkò palibot kay
Hesus. Hambay ng mga tawo sa iya, “Yarà sa luwas ang
imo nanay kag mga manghod, ginapatawag ka ninda.”
33 Nagsabat siya, “Sayod ba nindo kung sin-o ang akon
nanay kag mga manghod?”
34 Nagsirò siya sa mga tawo nga nagapungkò sa iya
palibot kag naghambay, “Imaw ini ang akon nanay kag mga
manghod!
35 Ang aber sin-o nga nagahuman ng kabubut-on ng Dios,
imaw ang akon mga manghod kag nanay.”

4

Ang Parabola parti sa Pagsabwag ning Binhì
Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8

1 Nagpanudlò liwat si Hesus sa alihid ng dagat. Kadamò
gid nga tawo ang nagtipon sa iya palibot, nganì nagsakay
siya sa dyapang nga yadto sa bìbì ng dagat kag didto siya
nagpungkò. Kag ang mga tawo naman hay nagpabilin sa
baybay.
2 Madamò ang iya gingtudlò sa inda paagi sa mga
parabola.
3 Hambay niya, “Pamatì kamo! May isa ka mangunguma
nga nagkadto sa iya uma para magsabwag ning binhì.
4 Sa iya pagsabwag, ang iban nagtupà sa alihid ng dayan
kag gingpantukà ini ng mga pispis.

‡ **3:27 3:27** Ang gusto hambayon ni Hesus, naperdi na niya si Satanas. Nganì nakapalayas siya ng mga sakop niya.

5 Ang iban nga binhì nagtupà sa kabatuhan. Manipis
lang ang dutà diri, nganì nagtubò nga daan ang binhì kay
mababaw lang ang dutà.
6 Pero nalayà ini nang nainitan ng adlaw kay matag-od
lang ang gamot.
7 Ang iban nga binhì nagtupà kag nagtubò sa dutà nga
may mga bayagon nga tunukon, pero paglabog ng mga
bayagon gingkamangan ang tanom, nganì wayà nakapa-
munga.
8 Ang iban pa gid nga binhì nagtupà sa maayo nga dutà,
nagtubò ini kag nagpamunga. Ang iban tamà-tamà lang ang
bunga, ang iban kadamò kag ang iban hay kadamò-damò
gid.”*
9 Hambay pa ni Hesus sa inda, “Dapat intindihon gid
nindo maayo ang indo nababatian.”

Basì Ginggamit ang mga Parabola
Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10

10 Paghalin ng mga tawo, nagpangabay ang dose nga
disipulo kag ang iban pa gid nga yadto sa palibot ni Hesus
nga iisplikar niya ang mga parabola.
11 Naghambay siya sa inda, “Sa indo lang gingtao ng Dios
ang pang-intindi ng mga sikreto parti sa iya paghaharì, pero
sa iban, ang tanan nga butang ginahambay sa inda paagi sa
mga parabola,
12 agud,
‘Magsinirò man sinda, pero indì makakità;
kag magpinamatì man sinda, pero indì makaintindi.
Kay kung makaintindi sinda, magatalikod sinda sa inda mga
salà
kag pagapatawaron sinda ng Dios.’ ”†

Ang Parabola parti sa Pagsabwag ning Binhì
Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15

13 Nagpangutana si Hesus sa inda, “Kung indì kamo
makaintindi ini nga parabola, pauno nindo maintindihan
ang iban pa nga mga parabola?
14 Imaw ini ang gusto hambayon ng parabola: Ang
gingsabwag ng mangunguma hay wayà ning iban kundì ang
hambay ng Dios.
15 Ang alihid ng dayan nga gingtupaan ng binhì imaw ang
mga tawo nga pagkabatì ng hambay ng Dios, nag-abot da
nga daan si Satanas kag ging-agaw niya ang hambay sa inda
tagipusuon.

---

* **4:8 4:8** Sa literal: ang tanom nagbunga ning 30, 60 kag 100 ka doble. Pareho sa bersikulo 20. † **4:12 4:12** Isaias 6:9-10

16 Ang kabatuhan nga gingtupaan ng binhì imaw ang mga
tawo nga pagkabatì ninda ng hambay ng Dios, gingbaton
ninda nga daan ini nga may kalipay,
17 pero bukon hugot sa inda tagipusuon ang hambay ng
Dios. Nganì wayà magdugay ang inda pagtuo. Pag-abot ng
mga kahugaan o mga paghingabot tungod sa hambay ng
Dios nga inda gingbaton, nagtalikod nga daan sinda sa inda
pagtuo.
18 Ang dutà nga may mga bayagon nga tunukon nga
gingtupaan ng binhì, imaw ang mga tawo nga nagpamatì
ng hambay ng Dios,
19 pero tungod sa mga kabayak-on sa pangabuhì, sa
pagtinguhà nga magmanggaranon kag sa sobra nga handom
ng iban nga mga butang, nganì nalimutan ninda ang
hambay ng Dios kag wayà ini nakapamunga sa inda kabuhì.
20 Pero ang maayo nga dutà nga gingtupaan ng binhì,
imaw ang mga tawo nga nagpamatì ng hambay ng Dios kag
gingbaton ninda sa inda tagipusuon. Nganì nakapamunga
ini sa inda kabuhì. Ang iban tamà-tamà lang ang bunga,
ang iban hay kadamò kag ang iban hay kadamò-damò gid.”

Ang Parabola parti sa Iwagan
Lucas 8:16-18

21 Naghambay pa gid si Hesus, “Kung ang tawo magsugà
ning iwagan, wayà niya ginatakyubi sa basket o ginabu-
tangan sa idayom ng katri, kundì ginabutang niya ini sa
tungtungan.
22 Kay wayà gid ning may ginatagò nga indì makikità sa
ulihi kag wayà ning sikreto nga indì masasayuran.
23 Dapat intindihon gid nindo ning maayo ang indo
nababatian.”
24 Naghambay pa gid siya, “Pamatì kamo ning maayo!
Ang pangsukoy nga ginggamit nindo sa iban hay imaw da
ang pangsukoy nga gamiton sa indo kag sobra pa.
25 Kay ang tawo nga igwa ning nabaton nga kamatuuran,
taw-an pa gid ning pang-intindi. Pero ang tawo nga wayà
ning nabaton nga kamatuuran, aber ang iya naintindihan
hay buy-on pa sa iya.”

Ang Parabola parti sa Binhì nga Nagatubò

26 Hambay pa gid ni Hesus, “Ang paghaharì ng Dios hay
pareho ng tawo nga nagsabwag ng binhì sa dutà.
27 Mintras siya nagatrabaho kada adlaw kag nagakatuyog
kada gab-i, ang binhì nga iya gingsabwag nagatubò aber
wayà niya masayuri kung pauno.

28 Ang dutà mismo imaw ang nagapatubò kag nagapauhay
ng mga tanom: nauna ang pungango, tapos ang uhay kag
sa ulihi ang madamò nga bunga.
29 Kag kung hinog na, ginaani ng tag-iya kay anihon na."

Ang Parabola parti sa Busoy ng Mustasa
Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19

30 Nagpangutana si Hesus sa inda, "Sa ano naton
ikumpara ang paghaharì ng Dios? Ano nga parabola* ang
aton gamiton agud maisplikar ini?" Naghambay pa gid siya,
31 "Pareho ini sa busoy ng mustasa*. Ini hay pinakamaisot
sa tanan nga busoy sa kalibutan,
32 pero pag natanom na ini, magatubò kag maging
pinakamabahoy sa tanan nga utanon kag aber ang mga
pispis puydi makapugad sa iya mabahoy nga mga sanga."

33 Madamò pa gid nga parabola ang ginggamit ni Hesus
sa iya pagpanudlò, kumpormi sa inda pang-intindi.
34 Wayà siya nagatudlò sa inda nga wayà nagagamit
ning parabola, pero ginaisplikar niya ini tanan sa iya mga
disipulo kung sinda na lang.

Ang Pagpakalma ni Hesus sa Mabaskog nga Hangin
Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25

35 Nang adto nga adlaw, manayumsom na, naghambay si
Hesus sa iya mga disipulo, "Mos, matabok kita sa kabuak."
36 Nganì gingbayaan ng iya mga disipulo ang madamò nga
tawo kag nagsakay sa dyapang nga ginasakyan ni Hesus kag
naglarga sinda. May mga dyapang da didto nga nagdungan
sa inda.
37 Kag mintras nagabyahe sinda, gulpi lang nga nag-
baskog. Nagbasyada ang humbak sa dyapang kag malapit
na mapunò ang inda ginasakyan.
38 Pero si Hesus hay nagakatuyog nga may uyunan didto
sa ulihi ng dyapang. Gingpukaw ninda siya kag naghambay
sinda, "Maestro, basì daw wayà ka nagakabayaka nga
malulunod na kita?"
39 Nganì nagbangon siya kag gingsabyaw niya ang hangin
kag ginghambayan niya ang humbak, "Kalma! Ayaw
maghuyop!" Nagduyog ang hangin kag nagkalma gid.
40 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, "Basì nahad-
lok kamo? Wayà pa ba kamo pagtuo sa akon?"

41 Sobra gid ang inda katingaya sa iya kag nagpinangutan-
an sinda, "Sin-o gid baya ini nga aber ang hangin kag ang
humbak nagatuman sa iya?"

5

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Tawo nga Ginasapian ng mga Malain nga Espiritu

Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39

1 Pagkatapos adto, nag-abot sinda sa kabuak, sa lugar ng Geraseno*.
2 Nang nakasalta na si Hesus sa dyapang, gingsumpong siya ng isa ka tawo nga halin sa mga lubungan. Siya hay ginasapian ning malain nga espiritu.
3 Kag nagaistar siya sa mga lubungan. Indì na gid siya maigapos, aber kadina pa ang gamiton.
4 Kay madamò na ka beses ginggapos ang iya mga siki kag kamot, pero ginapangbugtò lang niya ang mga kadina. Wayà gid ning may makapugong sa iya.
5 Adlaw kag gab-i, sa mga lubungan o sa mga bakuyod, permi siya nagasininggit kag ginapinilas niya ang iya lawas ning bato.
6 Pagkalantaw niya kay Hesus sa malayò, nagdyagan siya palapit kag nagahapà sa atubangan ni Hesus.
7 Tapos nagsinggit siya ning makusog, “Hesus, Ungà ng Pinakamataas nga Dios, ano ang imo labot sa akon? Nagapakitluoy ako sa imo sa pangayan ng Dios, ayaw ako pagpahugai!”
8 Ginghambay niya ini kay gingsugò siya ni Hesus, “Ikaw malain nga espiritu, luwas sa inà nga tawo!”
9 Gingpangutana siya ni Hesus, “Ano ang imo pangayan?”
Nagsabat siya, “Batalyon kay kadamò-damò kami.”
10 Kag nagapinakitluoy siya kay Hesus nga indì sinda palayason didto nga lugar.
11 Malapit didto, may kadamò-damò nga baboy nga nagapangibok sa alihid ng bakuyod.
12 Nagpakitluoy ang malain nga mga espiritu kay Hesus kag naghambay, “Tuguti kami nga magsuyod sa mga baboy.”
13 Kag gingtugutan niya sinda. Nagpangluwas ang malain nga mga espiritu kag nagpangsuyod sa mga baboy. Pagkatapos ang tanan nga baboy nga may mga 2,000 hay nagdinagusò sa pangpang hasta sa nagkahuyog sa dagat kag nagkalumos.
14 Nagdyagan ang mga miyug-alilà ng mga baboy kag gingpinamalità ini sa mga tawo sa banwa kag sa mga baryo. Nganì nagkadto ang mga tawo didto kay Hesus agud siruon kung ano ang natabò.

---

* **5:1 5:1** *Geraseno*: Sa iban nga mga kopya ng Griego hay Gadareno, pareho sa Mateo 8:28.

15 Pag-abot ninda didto, nakità ninda ang tawo nga dati
anay gingsapian ng mga demonyo nga nagapungkò nga
nakabarò kag maayo na ang iya isip. Nganì hinadlukan gid
sinda.
16 Ang mga nakakità mismo ang nagbalità parti sa tawo
nga dati anay hay may mga demonyo kag sa natabò sa mga
baboy.
17 Tungod diri, nagpakitluoy sinda kay Hesus nga
maghalin sa inda lugar.
18 Nang pasakayon na si Hesus sa dyapang, ang tawo nga
dati anay gingsapian ng mga demonyo hay nagpangabay
nga kung puydi siya magnunot.
19 Pero wayà siya pagtuguti ni Hesus kundì ang hambay
sa iya, "Magbalik ka sa indo bayay kag ibalità sa imo mga
kahalihan kung ano ang ginghuman ng Ginoo sa imo kag
kung pauno siya naluoy sa imo dati nga kamutangan."
20 Nganì nagpanaw ang tawo kag nagkadto sa Decapolis†.
Kag didto, gingpinamalità niya kung ano ang ginghuman ni
Hesus sa iya. Natingaya gid ang tanan nga nakabatì.

Ang Ungà ni Jairus kag ang Babayi nga Ginadugò
Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56

21 Pagtabok liwat ni Hesus sa kabuak sakay ng dyapang,
madamò gid nga tawo ang nagtipon sa iya sa alihid ng dagat.
22 Nag-abot da didto ang isa ka opisyal ng sinagoga
nga ang pangayan hay Jairus. Pagkakità niya kay Hesus,
naghapà siya sa atubangan ni Hesus
23 kag nagpakitluoy gid, "Ang akon ungà nga dalagita hay
nagaagunisar na didto sa bayay. Kung puydi kadtua anay
kag itungtong ang imo kamot sa iya agud magaayo siya kag
mabuhì!"
24 Nganì nagnunot si Hesus sa iya. Kag madamò da nga
tawo ang nagsunod nga nagadinagusò sa iya.
25 May isa da ka babayi didto nga dose na ka tuig nga
ginadinugò.
26 Dakò na gid ang nagastos niya sa pagpinabuyong sa
sarisarì nga miyugbuyong. Nagastos na niya ang tanan niya
nga pagkabutang, pero wayà gid siya nag-ayo. Naggrabi pa
gid nganì ang iya sakit.
27 Nabatian niya ang mga balità parti kay Hesus, nganì
nag-itiot siya sa kadamuan agud makapalapit sa likod ni
Hesus kag gingtandog niya ang iya barò.
28 Kay naghambay siya sa iya kaugalingon, "Kung matan-
dog ko lang aber ang iya barò, magaayo gid ako."

---

† **5:20 5:20** *Decapolis*: Ang gusto hambayon hay napuyò nga banwa, imaw da sa 7:31.

29 Nganì gingtandog niya ang gayad ng barò ni Hesus kag
nagpara nga daan ang iya pagdugò kag nabatyagan niya nga
nag-ayo na siya sa iya sakit.
30 Nasayuran ni Hesus nga may gahom nga nagluwas
halin sa iya, nganì naglingig siya kag nagpangutana, “Sin-o
ang nagtandog sa akon barò?”
31 Nagsabat ang iya mga disipulo, “Kadamò nga tawo ang
nagadinagusò sa imo, basì nagapangutana ka pa kung sin-o
ang nagtandog sa imo?”
32 Pero nagpanglikità pa siya kung sin-o ang nagtandog sa
iya.
33 Nasayuran ng babayi kung ano ang natabò, nganì
nagpalapit siya kay Hesus nga nagapangurog sa kahadlok.
Naghapà siya kag nagbalità ning matuod.
34 Niyan, naghambay si Hesus sa iya, “Nenè, ang imo
pagtuo ang nag-ayo‡ sa imo. Nganì magbalik ka kag ayaw
na magkabayaka sa imo sakit kay maayo ka na.”
35 Mintras nagahambay pa siya sa babayi, may nag-abot
nga mga tawo halin sa bayay ni Jairus. Hambay ninda
sa iya, “Patay na ang imo ungà. Ayaw na pag-awata ang
maestro.”
36 Pero wayà pagpanginanuha ni Hesus ang gingbalità.
Hambay niya kay Jairus, “Ayaw mahadlok. Magtuo ka
lang.”
37 Nagderitso lang sinda kag wayà siya may gingpanunot
kundì si Pedro kag ang magmanghod nga sina Santiago kag
Juan.
38 Pag-abot ninda sa bayay ni Jairus, nakità ni Hesus nga
nagakinagulo ang mga tawo. Ang iban nagatinangis kag ang
iban hay nagadinanguyngoy.
39 Nagsuyod sina Hesus sa bayay kag naghambay siya
sa mga tawo, “Basì nagakinagulo kag nagatinangis kamo?
Bukon patay ang ungà kundì nagakatuyog lang.”
40 Pero gingngitlan lang ninda si Hesus. Nganì ging-
paluwas niya ang tanan nga tawo kag gingpasuyod niya sa
kwarto ng ungà ang tatay kag nanay kag ang tuyo niya nga
kaibahan.
41 Pagkatapos ginghawiran niya ang kamot ng ungà kag
naghambay, “Talitha, koum!” (ang gusto hambayon, ‘Nenè,
bangon na!’)
42 Adto nga daan nagbangon ang dalagita kag nagpanaw-
panaw. Dakò gid ang katingaya ng tanan. (Siya hay
nagaedad ning dose ka tuig.)

‡ **5:34 5:34** *Nag-ayo*: ang gusto hambayon ng ini nga hambay sa Griego puydi nga nagluwas o nagpaayo.

43 Pero gingbilinan sinda ni Hesus nga indì gid magpamalità aber kanin-o parti sa natabò. Kag gingsugò niya sinda nga taw-an ning pagkaon ang ungà.

6

Ang Pagsikway kay Hesus sa Nazaret
Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30

1 Pagkatapos, naghalin si Hesus kag nagkadto sa iya kaugalingon nga banwa kag nagnunot ang iya mga disipulo.
2 Pag-abot ng Adlaw nga Inugpahuway*, nagtudlò siya sa sinagoga. Madamò nga tawo didto ang nakabatì sa iya nga natingaya kag nagpangutana sinda, “Sa diin baya siya nakabuoy ning tiyad inà nga mga pagpanudlò? Ano nga kamayad ang gingtao sa iya? Kag basì nakakahuman siya ning mga milagro?
3 Bukon ba imaw ini ang karpentero? Dì ba siya ang ungà ni Maria kag maguyáng nina Santiago, Joses, Judas kag Simon? Kag dì ba ang iya mga manghod nga babayi hay kaibahan naton?” Nganì wayà gid ninda siya gingbatuna.
4 Pero naghambay si Hesus sa inda, “Ang propeta hay ginatahod ng mga tawo aber diin nga lugar puyra lang sa kaugalingon niya nga banwa, mga kahalihan kag iya pamilya.”
5 Wayà nakahuman si Hesus ning mga milagro sa lugar ng Nazaret, puyra lang sa pila ka may sakit nga gingtungtungan niya ng iya kamot kag nag-ayo.
6 Natingaya siya kay wayà sinda magtuo sa iya.

Ang Pagsugò ni Hesus sa Dose ka Apostoles
Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6

Pagkatapos adto ginglibot ni Hesus ang mga baryo kag nagpanudlò siya didto.
7 Gingtawag niya ang dose ka apostoles kag gingsugò sinda ning tigduha-duha. Gingtaw-an niya sinda ning otoridad kontra sa malain nga mga espiritu.
8 Gingbilinan niya sinda nga indì magdaya ning aber ano sa inda pagpanaw kundì sungkod lang. Indì da sinda magdaya ning pagkaon, bag o kwarta sa inda hagkos.
9 Puydi sinda makasuksok ning sandalyas, pero indì sinda magdaya ning ilislan nga barò.
10 Kag naghambay siya sa inda, “Kung padayunon kamo sa isa ka bayay, didto lang kamo magtinir hasta sa maghalin kamo sa adto nga lugar.
11 Pero kung ang mga tawo sa isa ka lugar indì magbaton sa indo kag indì magpamatì ng indo ginawali, bayai nindo

sinda. Paghalin nindo, pagpaga ang dapodapo sa indo siki
para paandam kontra sa inda.”
12 Nganì nagpanaw sinda kag nagwali nga ang mga tawo
dapat magtalikod sa inda mga salà.
13 Madamò nga demonyo ang inda gingpalayas kag
madamò nga may sakit ang inda gingpang-ayo nang ging-
pahiran ning lana.

Ang Pagpatay kay Juan nga Miyugbawtismo
Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9

14 Nabatian ni Haring Herodes ang mga balità parti kay
Hesus kay nabantog na gid siya. Ang iban naghambay, “Si
Hesus imaw si Juan nga Miyugbawtismo nga nabanhaw,
imaw inà ang rason nga may gahom siya sa paghuman ng
mga milagro.”
15 Pero naghambay naman ang iban, “Siya hay si Elias
nga propeta.” Kag naghambay pa gid ang iban, “Siya hay
propeta nga pareho ng isa sa mga propeta nang una.”
16 Pagkabatì ni Herodes ini nga balità, naghambay siya,
“Nabanhaw si Juan nga akon gingpapugutan ning uyo.”
17-18 Ginghuman ini ni Herodes kay Juan kay nahangit
si Herodias sa iya. Tiyad ini ang natabò: Ging-asawa ni
Herodes si Herodias, aber ini hay asawa ng iya hali nga
si Felipe. Permi lang siya ginahambayan ni Juan, “Bawal
sa Kasuguan nga asawahon mo ang asawa ng imo hali.”
Nganì para lang kay Herodias, gingpadakop ni Herodes si
Juan tapos gingpagapos kag gingpapriso.
19 Kag tungod nagdumot si Herodias kay Juan, gusto
niya nga ipapatay ini, pero indì niya mahuman kay indì
magsugot si Herodes.
20 Nahadlok si Herodes kay Juan kay nasayuran niya nga
si Juan hay matarong kag diosnanon nga tawo. Nganì
gingproteksyunan niya si Juan agud indì mauno. Gusto niya
nga magpamatì sa mga wali ni Juan aber nalilito siya sa iya
mga nabatian.
21 Nang ulihi, nag-abot gid ang tyempo nga ginahuyat
ni Herodias. Natabò ini sa silibrasyon ng pag-ungà kay
Herodes. Nagpapunsyon si Herodes kag ging-imbitar niya
ang mga opisyales ng Galilea, mga kumander ng mga
sundalo ng Roma kag ang mga kilaya nga tawo didto.
22 Nagsuyod ang dalaga nga ungà ni Herodias kag nagsaot.
Nalipay gid si Herodes kag ang iya mga bisita. Nganì
naghambay si Herodes sa dalaga, “Pangayò sa akon ning
aber ano nga imo magustuhan kay itao ko sa imo.”

23 Kag gingpangakò niya sa dalaga, “Taw-an ta ikaw ning
aber ano nga imo pangayuon, aber pa katungà ng akon
nasasakupan.”
24 Nagluwas ang dalaga kag nagpangutana sa iya nanay,
“Ano ang akon pangayuon?” Nagsabat ang iya nanay, “Ang
uyo ni Juan nga Miyugbawtismo.”
25 Kag adto nga daan nagbalik siya sa harì kag naghambay,
“Gusto ko nga itao mo sa akon arinyan ang uyo ni Juan nga
Miyugbawtismo nga nakabutang sa plangganita.”
26 Pagkabatì adto ni Herodes, nalisod gid siya. Pero
tungod nga nakasumpà na busà siya kag nabatian da ini ng
mga bisita, indì niya gusto nga masirà ang iya ginghambay
sa dalaga.
27 Adto nga daan gingsugò niya ang isa ka sundalo nga
day-on sa iya ang uyo ni Juan. Nganì nagkadto ang sundalo
sa prisuhan kag gingpugutan ning uyo si Juan.
28 Pagkatapos gingbutang niya ini sa plangganita kag
gingtao sa dalaga nga gingtao naman sa iya nanay.
29 Pagkabatì ng mga disipulo ni Juan parti sa natabò,
nagkadto sinda kag gingbuoy ang lawas niya kag
ginglubong.

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 5,000 ka Tawo
Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14

30 Niyan, nagbalik kay Hesus ang mga apostoles nga
nagpanaw para magwali. Gingbalità ninda sa iya ang tanan
nga inda ginghuman kag gingpanudlò.
31 Tungod sa kadamò ng mga tawo nga nagaabot kag
nagahalin, wayà na gid sinda ning oras aber magkaon.
Nganì naghambay si Hesus sa iya mga apostoles, “Mos,
makadto kita sa tiway nga lugar agud makapahuway-huway
kita.”
32 Nganì nagsakay sinda sa dyapang kag nagkadto sa
tiway nga lugar.
33 Pero nakilaya sinda ng madamò nga tawo nga nakakità
sa inda paglarga. Nganì nagdyagan ang mga tawo halin sa
iba-iba nga mga banwa pakadto sa gingkadtuan nina Hesus
kag nauna pa sinda pag-abot didto.
34 Pagsalta ni Hesus sa dyapang, nakità niya ang madamò
gid nga tawo nga nagatipon didto kag naluoy gid siya sa inda
kay pareho sinda sa mga karnero nga wayà ning pastor*.
Nganì gingtudluan niya sinda ning madamò nga butang.
35 Nang Manayumsom na, nagpalapit ang mga disipulo
kay Hesus. Hambay ninda, “Manayumsom na kag yari pa
kita diri sa tiway nga lugar.

36 Pakadtua na ang mga tawo sa mga sityo kag sa mga
baryo sa palibot agud makabakay sinda ning pagkaon.”
37 Pero naghambay si Hesus sa inda, “Kamo mismo ang
magtao ning pagkaon sa inda.” Nagpangutana sinda sa iya,
“Ano? Mapanaw ba kami kag magbakay ning pagkaon nga
duha ka gatos nga denarius* agud ipakaon sa inda?”
38 Nagsabat si Hesus, “Pila ka bilog ang indo tinapay dirà?
Tan-awa abi nindo.” Nang makità ninda, naghambay sinda,
“Lima lang kag duha nga isdà.”
39 Pagkatapos gingsugò ni Hesus ang mga tawo nga
magpungkò ning grupo-grupo sa gunahon.
40 Nganì nagpungkò ang mga tawo ning tig-100 kag tig-50.
41 Pagkatapos gingbuoy ni Hesus ang lima ka bilog nga
tinapay kag duha ka bilog nga isdà, naghangad siya sa langit
kag nagpasalamat sa Dios. Gingbuak-buak niya ang tinapay
kag gingtao sa iya mga disipulo para ipanagtag sa mga tawo.
Kag gingparte-parte da niya ang isdà para sa tanan.
42 Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid.
43 Pagkatapos gingtipon ninda ang mga nabilin nga
tinapay kag isdà kag napunò ang dose pa ka ayat*.
44 Ang mga lyaki nga nakakaon hay 5,000.

Ang Pagpanaw ni Hesus sa Ibabaw ng Dagat
Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21

45 Adto nga daan gingsugò ni Hesus ang iya mga disipulo
nga magsakay sa dyapang kag mag-una didto sa kabuak sa
Betsaida, mintras ginapabalik niya ang mga tawo.
46 Nang makahalin na ang mga tawo, nagtukad siya sa
bakuyod para magpangamuyò.
47 Nang gab-i na, yadto na ang dyapang sa tungà ng dagat
kag si Hesus yadto pa sa takas nga siya lang.
48 Nakità niya nga ginahugaan sinda sa pagbugsay kay
sungsungon sa hangin. Nang aga-aga na, nagkadto si
Hesus didto sa inda nga nagapanaw sa ibabaw ng dagat.
Malampas lang kuntà siya sa inda,
49 pero nang makità ninda nga nagapanaw siya sa ibabaw
ng dagat, ang kalaom ninda hay muyto siya kag nagsinggit
sinda, “Muyto!”
50 Kay nang makità ninda siya, hinadlukan gid sinda. Pero
naghambay nga daan si Hesus sa inda, “Paisuga ang indo
tagipusuon, ako ini! Ayaw kamo mahadlok.”
51 Kag nagsakay siya sa dyapang kag nagduyog ang
makusog nga hangin. Kag natingaya gid sinda,
52 kay aber nakità na ninda ang milagro nga ginghuman
niya sa tinapay, wayà pa gid sinda makaintindi ng gusto

hambayon adto nga ginapakità kung sin-o siya, kay matugas
ang inda uyo.

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa mga may Sakit sa Genesaret
Mateo 14:34-36

53 Pag-abot nina Hesus sa kabuak, nagdunggò sinda sa
banwa ng Genesaret kag gingpunduhan ninda ang dyapang.
54 Pagsalta ninda, nakilaya nga daan ng mga tawo si
Hesus.
55 Nganì nagdalì-dalì ang mga tawo nga nagkadto sa
palibot nga mga lugar kag gingpangdaya ninda ang mga
may sakit nga nagahigdà sa banig kung sa diin ninda
nabatian nga yadto si Hesus.
56 Aber diin siya magkadto: sa mga baryo, sa mga syudad
o sa mga sityo man, basta mabatian ng mga tawo nga yadto
siya, ginadaya ninda ang inda mga may sakit sa mga lugar
nga bakyanan kag baligyaan. Nagpakitluoy sinda kay Hesus
nga tugutan niya ang mga may sakit nga makatandog aber
lang sa gayad ng iya barò. Kag ang tanan nga nakatandog
hay nag-ayo.

7

Ang mga Tradisyon ng mga Judio
Mateo 15:1-9

1 May mga Pariseo* kag pila ka mga eskriba nga nag-abot
halin sa Jerusalem ang nagtipon sa palibot ni Hesus.
2 Nakità ninda nga ang iban nga iya mga disipulo hay
nagakaon nga wayà nagapanghinaw ng inda mga kamot.
Ini hay kontra sa tradisyon ng mga Pariseo.
3 (Bukon lang ang mga Pariseo kundì ang tanan nga Judio
hay wayà nagakaon kung indì anay makahugas ng inda mga
kamot sunò sa tradisyon ng inda mga kalulo-lulohan.
4 Indì da sinda makakaon ning aber ano nga naghalin sa
merkado kung indì anay ninda mahugasan.* Madamò pa
gid ang inda mga tradisyon pareho ng pagpanghugas ng
mga tasa, kuyon kag kaldero nga lutuan.)†
5 Nganì nagpangutana kay Hesus ang mga Pariseo kag
ang mga eskriba, “Basì ang imo mga disipulo hay wayà
nagatuman ng mga tradisyon ng aton mga kalulo-lulohan?
Nagakaon sinda nga wayà nagapanghinaw ng inda mga
kamot.”

---

* **7:4 7:4** Sa iban nga mga kopya ng Griego: Paghalin ninda sa merkado, indì sinda makakaon kung indì anay makapanghinaw. † **7:4 7:4** Sa iban nga mga kopya ng Griego igwa: kag tuyugan.

6 Nagsabat si Hesus sa inda, “Tamà gid ang gingpropesiya
ni Isaias parti sa indo nga mga hipokrito. Sunò sa gingsulat
niya,
‘Ini nga mga tawo hay nagatahod sa akon sa bàbà lang,
pero ang inda tagipusuon malayò sa akon.
7 Wayà puyos ang inda pagsamba sa akon,
kay ang inda mga ginatudlò hay mga tradisyon
nga ginghuman lang ng mga tawo.’
8 Wayà nindo ginabatuna ang ginasugò ng Dios, kundì ang
mga tradisyon ng mga tawo imaw ang indo ginatuman.”
9 Naghambay pa gid si Hesus, “Maayo gid kamo maghu-
man ning paagi agud indì matuman ang sugò ng Dios para
masunod lang ang indo mga tradisyon.
10 Pareho abi ini: naghambay si Moises, ‘Tahura ang imo
tatay kag nanay’ kag ‘Ang nagahambay ning malain sa iya
tatay o nanay dapat gid patyon’.
11 Pero kamo nagatudlò nga kung ang tawo may ikak-
abulig sa iya tatay o nanay kag nagahambay siya sa inda,
‘Korban ini’ (ang gusto hambayon, inughalad* ini sa Dios),
12 wayà na nindo siya ginatuguti nga magbulig sa iya tatay
o nanay.
13 Paagi sa indo gingmana nga tradisyon, ginahuman
nindo nga wayà ning puyos ang hambay ng Dios. Kag
madamò pa gid nga tiyad ini ang indo ginahuman.”

Ang Nagapahigkò sa Tawo
Mateo 15:10-20

14 Pagkatapos gingtawag liwat ni Hesus ang mga tawo kag
hambay niya, “Pamatì kamo tanan sa akon kag intindihon
nindo ang akon ihambay.
15 Wayà ning butang nga nagasuyod sa tawo nga naga-
pahigkò sa iya, kundì ang mga nagaluwas.”
16 [Dapat intindihon gid nindo maayo ang indo nababa-
tian!]
17 Pagkatapos gingbayaan niya ang mga tawo kag nag-
suyod siya sa bayay. Nang sa suyod na siya, ang iya
mga disipulo hay nagpangutana sa iya kung ano ang gusto
hambayon ng adto nga parabola.
18 Nagsabat si Hesus sa inda, “Basì wayà pa ba kamo
makaintindi? Wayà ba nindo masayuri nga ang aber ano
nga nagasuyod sa tawo hay wayà nagapahigkò sa iya?
19 Kay wayà ini nagasuyod sa iya tagipusuon kundì sa
iya tiyan kag sa ulihi nagaluwas sa iya lawas.” (Sa ini
nga ginghambay ni Hesus ginapasayod niya nga puydi na
kaunon ang tanan nga pagkaon.)

20 Naghambay pa gid siya, “Ang nagaluwas sa tawo imaw
ang nagapahigkò sa iya.
21 Kay sa tagipusuon ng tawo nagahalin ang malain nga
mga panghunahunà nga imaw ang nagatuyod sa iya sa
pagpakig-relasyon ning imoral, pagpangawat, pagpatay,
22 pagpangawatan, pagkahakog, paghuman ng tanan nga
kalainan, pagpangluko, pag-inuyag, pagkaili, paghambay
ning malain kontra sa isigkatawo, paghinambog kag paghu-
man ng mga kalukuhan.
23 Ini tanan nga kalainan hay nagahalin sa suyod ng
tagipusuon ng tawo kag imaw ini ang nagapahigkò sa iya.”

Ang Pagtuo ng Babayi nga taga-Tyre
Mateo 15:21-28

24 Naghalin si Hesus didto kag nagkadto sa mga lugar ng
Tyre. Pag-abot niya didto nagdayon siya sa isa ka bayay kay
indì niya gusto nga masayuran ng mga tawo nga yadto siya.
Pero nasasayuran da gihapon ini ng mga tawo.
25-26 Igwa ning isa ka babayi nga Griego nga taga-Fenicia
nga sakop ng Syria. May maisot siya nga ungà nga babayi
nga ginasapian ng malain nga espiritu. Nang mabatian niya
nga yadto si Hesus, nagkadto nga daan siya didto. Naghapà
siya kag nagpakitluoy nga kung puydi palayason niya ang
malain nga espiritu sa iya ungà nga babayi.
27 Pero naghambay si Hesus sa iya paagi sa parabola,
“Dapat pakaunon anay ang mga ungà, kay bukon maayo
nga buy-on ang pagkaon ng mga ungà kag ipilak sa mga
ayam.”
28 Nagsabat ang babayi sa iya, “Huo Ginoo, pero aber pa
ang mga ayam sa idayom ng lamisa hay nagakaon ning mga
uyak ng mga ungà.”
29 Naghambay si Hesus sa iya, “Tungod sa imo gingsabat,
puydi ka na magbalik. Kay nagluwas na ang demonyo sa
imo ungà!”
30 Nagbalik ang babayi kag nakità niya ang iya ungà nga
nagahigdà sa katri kag ang demonyo hay nagluwas na.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Bungoy kag Apà

31 Paghalin ni Hesus sa mga lugar nga sakop ng Tyre, nag-
agi siya sa Sidon kag sa probinsya ng Decapolis. Pagkatapos
nagderitso siya sa Lawà ng Galilea*.
32 May isa ka tawo didto nga bungoy kag apà nga gingdaya
ng mga tawo sa iya. Nagpakitluoy sinda kay Hesus nga
paayuhon ang tawo.

33 Gingbuyag siya ni Hesus sa kadamuan kag gingsuksok
niya ang iya mga tudlò sa talinga ng tawo. Pagkatapos
nagpilà siya sa iya kamot kag gingpahid sa dilà ng tawo.
34 Pagkatapos naghangad si Hesus sa langit, nagginhawa
ning madayom kag naghambay sa iya, “Effata!” ang gusto
hambayon, ‘Magbukas!’

35 Adto nga daan nakabatì siya kag klaro na ang iya
paghambay.
36 Gingbilinan ni Hesus ang mga tawo nga indì gid sinda
magpamalità aber kanin-o parti sa natabò. Pero aber
gingbawalan sinda, lalò pa gid nga gingpinamalità ninda
ang natabò.
37 Sobra gid ang katingaya ng mga tawo. Hambay ninda,
“Kaayo-ayo gid ang iya mga ginghuman! Aber ang bungoy
hay napabatì niya kag ang apà hay napahambay niya!”

8

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 4,000 ka Tawo
Mateo 15:32-39

1 Adto da nga mga adlaw, nagtipon liwat ang madamò nga
tawo kay Hesus. Nang wayà na gid sinda ning pagkaon,
gingtawag ni Hesus ang iya mga disipulo kag naghambay
sa inda,
2 “Naluoy gid ako sa ini nga mga tawo. Kay tuyo na ka
adlaw nga kaibahan ninda ako kag naubos na ang inda
pagkaon.
3 Kung pabalikon ko sinda nga gutom, basì kung malipun-
gan sinda sa dayan kay malayò gid ang ginghalinan ng iban
sa inda.”
4 Nagpangutana ang iya mga disipulo, “Sa diin baya
kita makabuoy ning pagkaon diri sa tiway nga lugar para
ipakaon sa ini nga mga tawo?”

5 Pero nagpangutana si Hesus sa inda, “Pila ka bilog ang
indo tinapay dirà?”

Nagsabat sinda, “Pito.”

6 Kag gingpapungkò ni Hesus ang mga tawo sa dutà.
Gingbuoy niya ang pito ka tinapay kag nagpasalamat sa
Dios. Pagkatapos gingbuak-buak niya ini kag gingtao sa iya
mga disipulo agud ipanao sa mga tawo. Nganì nagpanao
sinda sa mga tawo.
7 Igwa da sinda ning pila ka bilog nga maintik nga mga
isdà. Gingpasalamatan da niya ini kag gingtao sa iya mga
disipulo agud ipanao sa mga tawo.

8 Nagkaon sinda kag nabusog gid. Pagkatapos, gingtipon
ninda ang mga nabilin nga sobra kag napunò pa ang pito
ka bangkat*.
9 Kag mga 4,000 ang mga tawo nga nakakaon. Nang
matapos adto, gingpabalik na ni Hesus ang mga tawo.
10 Kag nagsakay nga daan siya sa dyapang* kaibahan
ang iya mga disipulo kag nagtabok pakadto sa lugar ng
Dalmanuta.

Nagpangayò ning Milagro kay Hesus
Mateo 16:1-4

11 Pag-abot ninda didto, may mga Pariseo nga nagpalapit
kay Hesus para magpakigdibati sa iya. Kay gusto ninda nga
tistingon siya. Nganì nagpangayò sinda sa iya ning milagro
halin sa langit para pamatuuran nga gingsugò siya ng Dios.
12 Pero nagpanghaw-os si Hesus kag naghambay, “Basì
baya nagapangayò ning milagro ang mga tawo sa ini nga
henerasyon? Sa matuod lang ginahambay ko sa indo nga
wayà ning milagro nga ipakità sa ini nga henerasyon!”
13 Kag gingbayaan niya sinda. Nagsakay siya liwat kag
ang iya mga disipulo sa dyapang kag nagtabok sa kabuak.

Ang Pampaalsa ng mga Pariseo kag ni Herodes
Mateo 16:5-12

14 Nalimutan ng iya mga disipulo nga magdaya ning
tinapay puyra lang sa isa ka bilog nga nadaya ninda sa
dyapang.
15 Gingpaandaman sinda ni Hesus paagi sa parabola,
“Magdahan kamo kag mag-andam sa pampaalsa ng mga
Pariseo kag ni Herodes.”*
16 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, naghambay
sinda sa isa kag isa, “Siguro ginghambay niya ini kay wayà
kita ning tinapay.”
17 Nasayuran ni Hesus kung ano ang inda ginainistorya.
Nganì naghambay siya sa inda, “Basì nagainistorya kamo
nga wayà tinapay? Wayà pa gid ba kamo makasayod o
makaintindi? Matugas pa gid ang indo uyo?
18-19 Igwa kamo mga mata, pero indì kamo makakità.
Igwa kamo mga talinga, pero indì kamo makabatì. Wayà
ba nindo madumdumi nang gingbuak-buak ko ang lima
ka tinapay para sa 5,000 nga tawo? Pila ba ka ayat
ang napunò nang gingtipon nindo ang mga nabilin nga
tinapay?” Nagsabat sinda, “Dose!”
20 Nagpangutana pa gid si Hesus, “Kag nang gingbuak-
buak ko ang pito ka tinapay para sa 4,000, pila ba ka bangkat

---

* **8:15 8:15** Ang gusto hambayon ni Hesus, dapat indì sundon ng mga disipulo ang inda malain nga batasan.

ang napunò nang gingtipon nindo ang wayà maubos nga
pagkaon?” Nagsabat sinda, “Pito!”
21 Kag naghambay si Hesus, “Dapat naintindihan nindo
nga bukon tinapay ang akon gusto hambayon kaina.”

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Buta sa Betsaida

22 Pag-abot ninda sa Betsaida, may mga tawo didto nga
nagdaya ning buta nga lyaki kay Hesus. Nagpakitluoy
sinda sa iya nga kung puydi paayuhon niya ang tawo agud
makakità.
23 Nganì ginghawiran niya ang kamot ng tawo kag
gingdaya pakadto sa luwas ng Betsaida. Pag-abot ninda sa
luwas, gingpil-an niya sa mata ang buta. Kag gingbutang
niya ang iya kamot sa buta kag nagpangutana, “May
nakikità ka na ba?”
24 Nag-indahat ang lyaki kag naghambay, “Nakakakità na
ako ning mga tawo, pero daw pareho ning mga kahoy nga
nagapanaw.”
25 Nganì gingbutang liwat ni Hesus ang iya kamot sa mata
ng tawo. Pagkatapos nagsirò siya ning maayo kag nagbalik
ang iya panirò. Mahayag na gid ang tanan sa iya panglikità.
26 Gingpabalik siya ni Hesus kag gingbilinan, “Ayaw na
magbalik sa Betsaida.”†

Ang Pagdiklara ni Pedro nga si Hesus ang Kristo
Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21

27 Pagkatapos adto, nagkadto si Hesus kag ang iya mga
disipulo sa mga baryo nga sakop ng Cesarea Filipos. Mintras
nagapanaw sinda, nagpangutana si Hesus sa iya mga
disipulo, “Sin-o kuno ako sunò sa hambay ng mga tawo?”
28 Nagsabat sinda, “May mga nagahambay nga ikaw si
Juan nga Miyugbawtismo. Ang iban nagahambay nga ikaw
si Elias; kag ang iban pa gid nagahambay nga ikaw hay isa
sa mga propeta.”
29 Pagkatapos nagpangutana siya sa inda, “Hay kamo, ano
ang indo mahahambay, sin-o ako?”
Nagsabat si Pedro, “Ikaw imaw ang Kristo*!”
30 Nang mabatian ni Hesus ang sabat, gingpaandaman
niya sinda nga indì gid magbalità aber kanin-o kung sin-
o siya.

Ang Propesiya ni Hesus sa iya Pagkamatay kag Pagkaban-
haw
Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27

31 Pagkatapos nagtudlò si Hesus sa inda, “Ako nga Ungà ng
Tawo hay dapat gid mag-agi ning sobra nga mga kahugaan

† **8:26 8:26** Siguro indì gusto ni Hesus nga magpamalità ang buta sa mga tawo sa Betsaida nga ging-ayo siya.

kag sikwayon ako ng mga miyugdumaya ng Judio, ng mga
pinunò nga parì kag ng mga eskriba. Ipapatay ninda ako,
pero pagkaligad ng tuyo ka adlaw mababanhaw ako.”
32 Gingklaro gid niya ini sa inda. Pagkabatì adto ni Pedro,
gingdaya niya si Hesus sa alihid kag gingsabyaw nga indì
adto puydi.
33 Pero naglingig si Hesus, nagsirò sa iya mga disipulo
kag gingsabyaw si Pedro, “Satanas, lumayas ka sa akon
atubangan! Kay ang imo ginahunahunà bukon halin sa Dios
kundì sa tawo.”
34 Kag gingtawag niya ang mga tawo kaibahan ang iya
mga disipulo nga magpalapit. Naghambay siya sa inda,
“Ang aber sin-o nga gusto magsunod sa akon, dapat indì
niya palabihon ang iya kaugalingon, kundì pas-anon niya
ang iya krus‡ kag magsunod sa akon.
35 Kay ang aber sin-o nga nagapalabi ng iya kabuhì
hay maduduyaan ini pero ang aber sin-o nga nagahalad
ng iya kabuhì tungod sa akon kag sa Maayong Balità,
makakabaton siya ning kabuhì nga wayà katapusan.
36 Kay ano gid baya ang mapupuslan ng tawo kung
maangkon man niya ang tanan nga butang diri sa kalibutan,
pero mawad-an naman siya ning kabuhì? Wayà gid!
37 Kay wayà gid ning butang nga puydi niya itao agud
mapapabalik niya ang iya kabuhì.
38 Ang aber sin-o nga nagakahuyà sa akon kag sa akon
mga ginatudlò sa ini nga tyempo nga ang mga tawo nga
malain kag bukon diosnanon, ikahuyà ko da siya pag ako
nga Ungà ng Tawo hay magbalik nga may kadakò nga
kahimayaan ng akon Amay, kaibahan ang balaan nga mga
anghel.”

9

1 Naghambay pa gid si Hesus sa inda, “Sa matuod lang
ginahambay ko sa indo, may pila ka tawo diri nga indì pa
mamatay hasta nga makità ninda ang paghaharì ng Dios
nga magaabot nga may gahom.”

Ang Pagbaylo ng Hitsura ni Hesus
Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36

2 Pagkaligad ng unom ka adlaw, gingdaya ni Hesus sina
Pedro, Santiago* kag Juan sa mataas nga bukid nga sinda
lang. Kag gulpi lang nga nagbaylo ang hitsura ni Hesus sa
inda atubangan.

---

‡ **8:34 8:34** Ang gusto hambayon dapat magtuman siya sa akon aber pa sa kamatayon.

3 Ang iya barò hay kasilaw-silaw sa kaputì. Wayà ning
aber sin-o diri sa kalibutan ang makapaputì ng tiyad adto.
4 Pagkatapos nagpakità sa inda sina Elias kag Moises nga
nagapakig-istorya kay Hesus.
5 Naghambay si Pedro kay Hesus, “Maestro, maayo gid
kay yari na kita diri. Mahuman kami ning tuyo ka bayay-
bayay, ang isa para sa imo, ang isa kay Moises kag ang isa
pa kay Elias.”
6 Wayà siya makasayod kung ano ang iya dapat ihambay
kay ginahadlukan gid sinda.
7 Tapos may nag-abot nga panganod kag gingtabunan
sinda. Kag may nabatian sinda nga boses halin sa panganod
nga nagahambay, “Imaw ini ang akon pinalanggà nga Ungà.
Pamatii nindo siya!”
8 Dalì-dalì sinda nga nagsirò patiyog, pero wayà na sinda
ning may nakità kundì si Hesus lang.
9 Nang nagapatugbong na sinda sa bukid, gingbilinan
sinda ni Hesus nga indì gid magpamalità aber kanin-o kung
ano ang inda nakità hasta siya nga Ungà ng Tawo hay
mabanhaw.
10 Nganì wayà gid ninda gingpamalità adto nga natabò,
pero nang sinda na lang nga tuyo, nagpinangutan-an sinda
kung ano ang gusto hambayon ng pagkabanhaw.
11 Kag nagpangutana sinda kay Hesus, “Basì nagahambay
ang mga eskriba nga kahinangyan mag-abot anay si Elias
bago mag-abot ang Kristo?”
12 Nagsabat siya, “Tamà inà, dapat mag-abot anay si Elias
agud ipreparar niya ang tanan nga butang. Basì baya
gingsulat da nga ang Ungà ng Tawo dapat mag-agi ning
sobra nga mga kahugaan kag indì siya batunon ng mga
tawo?
13 Pero ginahambay ko sa indo, si Elias hay nag-abot na
kag ginghuman ng mga tawo sa iya ang inda gusto sunò sa
gingsulat parti sa iya.”

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ungà nga may Malain nga Espiritu

Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43

14 Pagbalik nina Hesus sa mga disipulo nga nabilin, nakità
ninda nga madamò nga tawo ang nagatipon didto sa inda.
May pila da ka mga eskriba nga nagapakigdibati sa mga
disipulo.
15 Pagkakità ng mga tawo kay Hesus, natingaya gid
sinda. Adto nga daan nagdyagan sinda pakadto sa iya agud
kamustahon siya.

16 Nagpangutana si Hesus sa inda, “Ano ang indo ginadi-
batihan?”
17 Kag may isa ka tawo didto sa mga nagatipon nga
nagsabat, “Maestro, gingdaya ko diri sa imo ang akon ungà
nga lyaki kay ginasapian siya ng malain nga espiritu. Nganì
indì na siya makahambay.
18 Kada siya ginasapian, ginatumba siya sa dutà,
nagabuyà ang iya bàbà kag nagapagot ang iya mga ngipon.
Pagkatapos nagapanugas siya. Nagpabulig ako sa imo mga
disipulo nga palayason ini, pero indì ninda mapalayas.”
19 Nagsabat si Hesus, “Kamo nga mga tawo sa ini nga
henerasyon hay wayà gid ning pagtuo! Hasta san-o pa baya
ang akon pag-antos sa indo? Day-a diri sa akon ang ungà.”
20 Nganì gingdaya ninda ang ungà sa iya.
Pagkakità ng malain nga espiritu kay Hesus, adto nga
daan gingpakurog niya ang ungà, gingtumba kag ging-
paligid sa dutà nga nagabuyà ang iya bàbà.
21 Gingpangutana ni Hesus ang tatay ng ungà, “Kasan-o
pa siya nagtiyad ini?”
Nagsabat ang tatay, “Tunà nang ungà pa siya.
22 Permi siya ginatumba ng malain nga espiritu sa kalayo
kag sa tubì agud patyon. Pero kung may mahuhuman ka,
kaluy-i kag buligi abi kami!”
23 Naghambay si Hesus sa iya, “Basì nagahambay ka
nga ‘Kung may mahuhuman ako’? Ang tanan nga butang
mahuhuman ko sa tawo nga nagatuo sa akon.”
24 Kag nagsabat ang tatay ng ungà, “Nagatuo ako, pero
buligi ako nga madugangan pa ang akon pagtuo.”
25 Pagkakità ni Hesus nga nagapakadamò na ang mga
tawo palapit sa iya, gingsabyaw niya ang malain nga
espiritu, “Ikaw, espiritu nga nagapaapà kag nagapabungoy
sa ini nga ungà, ginasugò ta ikaw, luwas dirà kag ayaw na
gid magbalik!”
26 Nagsinggit ang malain nga espiritu kag gingpakurog
niya ang ungà ning tudo kag nagluwas. Ang ungà daw patay
na, nganì naghambay ang kadamuan, “Patay na siya!”
27 Pero ginghawiran ni Hesus ang kamot ng ungà, gingpa-
bangon niya kag nagtindog siya.
28 Pagsuyod nina Hesus sa bayay, nagpangutana ang iya
mga disipulo nang sinda na lang, “Basì baya wayà namon
mapalayas ang malain nga espiritu?”
29 Nagsabat siya sa inda, “Adto nga klasi ng malain nga
espiritu, mapalayas lang paagi sa pangamuyò.”*

---

* **9:29 9:29** Sa iban nga mga kopya ng Griego gingdugang: kag sa pagpuasa.

Ang Paghambay liwat ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 17:22-23; Lucas 9:43b-45

30 Paghalin nina Hesus didto, nag-agi sinda sa probinsya
ng Galilea. Indì niya gusto nga masayuran ng mga tawo nga
yadto siya,
31 kay nagatudlò siya sa iya mga disipulo. Naghambay
siya sa inda, “Ako nga Ungà ng Tawo hay itugyan sa mga
tawo nga magapatay sa akon, pero pagkaligad ng tuyo ka
adlaw mababanhaw ako.”
32 Ang iya mga disipulo hay wayà makaintindi kung
ano ang iya gusto hambayon. Pero nahadlok sinda mag-
pangutana sa iya.

Sin-o ang Labaw sa Tanan
Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48

33 Nag-abot sina Hesus sa Capernaum. Nang yadto na
sinda sa bayay, nagpangutana si Hesus sa inda, “Ano ba
ang indo ginainistorya sa dayan?”
34 Pero naghipos lang sinda kay ang gingdiniskusyunan
ninda hay kung sin-o gid sa inda ang labaw sa tanan.
35 Nganì nagpungkò si Hesus kag gingtawag niya ang dose
nga disipulo. Kag naghambay siya sa inda, “Kung sin-o sa
indo ang gusto nga maging pinunò, dapat mapainubuson
siya kag maging suluguon ng tanan.”
36 Pagkatapos nagbuoy siya ning isa ka ungà kag ging-
patindog niya sa inda tungà. Tapos gingkugos niya ini kag
naghambay sa inda,
37 “Ang aber sin-o nga nagabaton sa ungà nga tiyad ini
tungod sa akon hay nagabaton sa akon. Kag ang nagabaton
sa akon, bukon lang sa akon kundì nagabaton da sa nagsugò
sa akon.”

Ang bukon Kontra sa aton hay Kaibahan naton
Lucas 9:49-50

38 Niyan naghambay si Juan sa iya, “Maestro, nakakità
kami ning isa ka tawo nga nagapalayas ng mga demonyo
kag ang pangayan mo ang iya ginagamit. Gingpapara
namon siya kay bukon naton siya kaibahan.”
39 Pero naghambay si Hesus, “Pabay-i lang nindo siya
kay wayà ning may nagahuman ning milagro paagi sa
akon pangayan kag malagat-lagat magahambay ning malain
kontra sa akon.
40 Ang aber sin-o nga wayà nagakontra sa aton hay
kaibahan naton.
41 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber
sin-o nga magtao sa indo ning bisan isa lang ka baso

nga tubì tungod kamo hay nagasunod sa akon, siya hay
makakabaton gid ng iya bayos.

Ang mga Kabangdanan sa Pagpakasalà
Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2

42 "Ang aber sin-o nga maging kabangdanan nga
makasalà ang isa sa ini nga bag-o nga nagatuo sa akon, mas
maayo pa sa iya nga higutan ang iya liog ning mabahoy nga
galingan nga bato kag itagbong sa dagat.
43 Kung ang imo kamot imaw ang kabangdanan nga
nagakasalà ka, utura inà! Mas maayo pa nga may kabuhì ka
nga wayà katapusan nga isa lang ang imo kamot, kaysa sa
duha ang imo kamot pero makadto ka naman sa impyerno†.
Ang kalayo didto indì gid mamatay.
44 [Ang mga uyod didto wayà ning kamatayon kag ang
kalayo indì mamatay.]
45 Kag kung ang imo siki imaw ang kabangdanan nga
nagakasalà ka, utura inà! Mas maayo pa nga may kabuhì
ka nga wayà katapusan nga isa lang ang imo siki, kaysa sa
duha ang imo siki pero ipilak ka naman sa impyerno.
46 [Ang mga uyod didto wayà ning kamatayon kag ang
kalayo indì mamatay.]
47 Kag kung ang imo mata imaw ang kabangdanan nga
nagakasalà ka, lukata inà! Mas maayo pa nga magsuyod ka
sa gingharian ng Dios nga isa lang ang imo mata, kaysa sa
duha ang imo mata pero ipilak ka naman sa impyerno.
48 Ang mga uyod didto wayà ning kamatayon kag ang
kalayo indì mamatay.
49 "Kay ang tanan limpyuhon paagi sa kalayo pareho ng
ginatao sa Dios nga ginaasinan anay.†
50 Ang asin hay maayo. Pero kung maduyà na ang sabor
ng asin, indì na gid ini mapuslan kag pauno pa mapabalik
ang iya kaasin? Dapat maging pareho kamo sa asin nga
nagabulig sa kada isa nga maayo ang indo relasyon."

10

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbinuyagan ng Mag-asawa
Mateo 19:1-12; Lucas 16:18

1 Pagkatapos adto naghalin si Hesus sa Capernaum* kag
nagkadto siya sa mga lugar nga sakop ng Judea. Kag
nagtabok siya sa Subà ng Jordan. Madamò nga tawo ang
nagtipon didto liwat sa iya kag gingtudluan niya sinda
pareho ng permi niya nga ginahuman.

---

† **9:43 9:43** Sa Griego hay Gehena, lugar nga ginapilakan ng mga basura kag ginasug-an. † **9:49 9:49** Levitico 2:13

2 May mga Pariseo* nga nagkadto da didto. Nagapangità
sinda ning paagi para tistingon ninda siya. Nganì nag-
pangutana sinda kay Hesus, “Ginatugutan ba ng Kasuguan
nga buyagan ng lyaki ang iya asawa?”
3 Gingsabat sinda ni Hesus paagi sa isa ka pangutana,
“Ano ba ang gingsugò sa indo ni Moises?”
4 Nagsabat sinda, “Nagsugot si Moises nga makahuman
ang lyaki ning papeles ng pagbinuyagan, pagkatapos puydi
na niya mabuyagan ang iya asawa.”
5 Naghambay si Hesus sa inda, “Kay matugas ang indo
uyo, nganì gingsulat ni Moises sa indo ini nga sugò.
6 Pero tunà ng pagtuga ng kalibutan, ‘ginghuman sinda
ng Dios nga lyaki kag babayi.’†
7 Imaw ini ang rason nga ‘bayaan ng lyaki ang iya tatay
kag nanay kag magaiba sa iya asawa,
8 kag sinda nga duha maging isa ka lawas. Bukon na sinda
duha kundì isa.’†
9 Nganì indì dapat buyagon ng tawo ang ging-isa na ng
Dios.”
10 Pag-abot ninda sa bayay, nagpangutana naman ang mga
disipulo parti didto nga butang.
11 Naghambay si Hesus sa inda, “Ang aber sin-o nga lyaki
nga magbuyag sa iya asawa kag mag-asawa ning iban hay
nagapangawatan kag nakasalà sa iya una nga asawa.
12 Kag kung magbuyag ang babayi sa iya asawa kag mag-
asawa ning iban, nagapangawatan da siya.”

Ang Pagbendisyon ni Hesus sa mga Ungà
Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17

13 May mga tawo nga nagdaya ng mga ungà kay Hesus
para itungtong ang iya kamot kag bendisyunan sinda. Pero
gingsabyaw ng iya mga disipulo ang mga nagdaya sa inda.
14 Pagkakità ni Hesus sa natabò, nahangit siya kag
naghambay sa iya mga disipulo, “Pabay-i lang nindo ang
mga ungà nga magpalapit sa akon. Ayaw nindo sinda
pagpunggi kay ang mga kapareho ninda hay imaw ang
nagapasakop sa paghaharì ng Dios.
15 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o
nga indì magpasakop sa paghaharì ng Dios pareho ng isa ka
ungà, indì gid makasuyod sa gingharian ng Dios.”
16 Pagkatapos gingkugos niya ang mga ungà, gingtungtong
niya ang iya kamot sa inda kag gingbendisyunan sinda.

Ang Tawo nga Manggaranon
Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30

---

† **10:6 10:6** Gingtunaan 1:27, 5:2 † **10:8 10:7-8** Gingtunaan 2:24

17 Nang papanawon na si Hesus, may isa ka tawo
nga nagdyagan palapit sa iya kag nagluhod. Pagkatapos
nagpangutana ang tawo, “Maayo nga Maestro, ano baya
ang dapat ko humanon agud makapanublì ning kabuhì nga
wayà katapusan?”
18 Nagsabat si Hesus sa iya, “Basì gingtawag mo ako nga
maayo? Wayà gid ning aber sin-o nga maayo kundì ang Dios
lang.
19 Parti sa imo pangutana, nasayuran mo na ang mga
sugò ng Dios: Ayaw magpamatay, ayaw magpangawatan,
ayaw magpangawat, ayaw magtestigo ning pinusong, ayaw
magpangluko, tahura ang imo tatay kag nanay.”†
20 Nagsabat siya kay Hesus, “Maestro, ini tanan hay
natuman ko na magtunà nang ungà pa ako.”
21 Gingsirò siya ni Hesus nga may pagpalanggà kag
naghambay, “Isa pa ka butang ang kuyang sa imo. Magbalik
ka kag ibaligyà ang imo mga propidad kag ipanao ang
kwarta sa mga pobre. Sa ini nga paagi, magakaigwa ka ning
manggad sa langit. Pagkatapos magbalik ka kag magsunod
sa akon.”
22 Naglain gid ang iya hitsura nang mabatian niya
adto kag naghalin siya nga malisod kay madamò ang iya
manggad.
23 Nang makahalin na ang tawo, nagsirò si Hesus sa
palibot kag naghambay sa iya mga disipulo, “Mahugà gid
para sa mga manggaranon ang makasuyod sa gingharian
ng Dios!”
24 Natingaya ang mga disipulo sa iya ginghambay. Nganì
nagpadayon siya sa paghambay, “Mga ungà, mahugà gid
ang makasuyod sa gingharian ng Dios!
25 Mas malupos pa mag-agi ang kamelyo sa buhò ng
dayom kaysa sa magsuyod ang manggaranon sa gingharian
ng Dios.”
26 Natingaya gid sinda kag nagpangutana sa iya, “Kung
tiyad inà, sin-o lang ang maluwas?”
27 Gingsirò sinda ni Hesus kag naghambay, “Kung sa mga
tawo lang imposible gid ini, pero puydi sa Dios; kay ang
tanan nga butang hay posible sa Dios.”
28 Naghambay si Pedro sa iya, “Hay kami, gingbayaan
namon ang tanan kag nagnunot sa imo.”
29 Naghambay si Hesus sa inda, “Sa matuod lang ginaham-
bay ko sa indo, wayà ning tawo nga nagbayà ng iya bayay,
mga maguyáng kag mga manghod, nanay, tatay, mga ungà,
o mga uma tungod sa akon kag sa Maayong Balità,

† **10:19 10:19** Exodus 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20

30 nga indì makabaton ning ginatos ka doble nga bayos
sa ini nga kabuhì: mga bayay, mga maguyáng kag mga
manghod, mga nanay, mga ungà, mga uma kag patì sa
mga paghingabot tungod sa pagtuo. Kag sa paabuton
nga tyempo, makakabaton siya ning kabuhì nga wayà
katapusan.
31 Pero madamò nga tawo ang nauuna nga mauulihi kag
ang mga nauulihi nga mauuna."

Ang Ikatuyo nga Paghambay ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34

32 Mintras nagapanaw sina Hesus patukad sa Jerusalem,
nauna siya sa inda. Natingaya ang iya mga disipulo
kag ginahadlukan naman ang iban nga nagasunod sa iya.
Gingbuyag niya liwat ang dose nga disipulo sa mga tawo
kag gingbalità niya kung ano ang matatabò sa iya.
33 Naghambay siya sa inda, "Pamatì kamo! Nagapatukad
kita sa Jerusalem kag didto itugyan ako nga Ungà ng Tawo*
sa mga pinunò nga parì kag mga eskriba* kag parusahan
ninda ako nga patyon. Kag itugyan ninda ako sa mga bukon
Judio*.
34 Insultuhon ninda ako, pilaan, latiguhon kag patyon.
Pero pagkaligad ng tuyo ka adlaw mababanhaw ako."

Ang Pagpangayò ni Santiago kag ni Juan
Mateo 20:20-28

35 Nagpalapit kay Hesus sina Santiago kag Juan, mga
ungà ni Zebedee kag naghambay, "Maestro, may pangayuon
kuntà kami sa imo."
36 Naghambay si Hesus sa inda, "Ano ang indo pangayuon
sa akon?"
37 Nagsabat sinda, "Pag magharì ka na sa imo mahi-
mayaon nga gingharian, papungkua kami nga duha sa imo
alihid; ang isa sa tuo kag ang isa sa waya."
38 Pero naghambay si Hesus sa inda, "Wayà nindo
nasayuri kung ano ang indo ginapangayò. Maagwanta
ba nindo ang mga kahugaan nga akon agwantahon? Kag
matitiis da ba nindo ang kamatayon nga akon agihan?"
39 Nagsabat sinda, "Huo, kaya namon."
Naghambay si Hesus sa inda, "Maagwanta nindo ang
mga kahugaan nga akon agwantahon kag matitiis da ang
kamatayon nga akon agihan.
40 Pero bukon ako ang magapilì kung sin-o ang
papungkuon sa akon tuo o waya kay may mga gingtagan-an
na para magpungkò didto."

41 Pagkabatì ng napuyò ka disipulo kung ano ang inda
gingpangayò, nahangit gid sinda kana Santiago kag Juan.
42 Nganì gingtawag sinda tanan ni Hesus kag ginghambayan, “Sayod nindo nga ang mga miyugdumaya sa ini nga
kalibutan hay may otoridad sa inda mga sinakupan kag
pagusto lang sinda kung ano ang humanon sa inda.
43 Pero bukon tiyad inà sa indo. Kay kung sin-o sa
indo ang gusto nga maging labaw sa tanan, dapat maging
suluguon nindo.
44 Kag kung sin-o sa indo ang gusto maging pinunò, dapat
maging ulipon ng tanan.
45 Kay aber pa nganì ako nga Ungà ng Tawo hay
wayà nagkari diri sa kalibutan para magpaserbisyo kundì
magserbisyo; kag magtao ng akon kabuhì agud matubos ang
madamò nga tawo.”

Ang Pag-ayo kay Bartimeus sa Jerico
Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43

46 Nag-abot sina Hesus sa Jerico. Nang nagapaluwas na
siya sa banwa kaibahan ng iya mga disipulo kag ng madamò
nga tawo, may isa ka buta didto nga si Bartimeus, ungà
ni Timeus nga nagapungkò kag nagapalimos sa alihid ng
karsada.
47 Pagkabatì niya nga nagaagi si Hesus nga taga-Nazaret,
nagsinggit siya, “Hesus, inapo ni David, kaluy-i ako!”
48 Gingsabyaw siya ng madamò nga tawo nga maghipos.
Pero gingkusugan pa gid nganì niya ang pagsininggit,
“Inapo ni David, kaluy-i ako!”
49 Nagduyog si Hesus kag naghambay, “Day-a nindo siya
diri sa akon.”
Nganì gingtawag ninda ang buta kag naghambay sinda,
“Magkalipay ka. Tindog na kay ginapatawag ka ni Hesus.”
50 Gingpilak niya ang iya pangsuy-ob, naglukso kag
nagkadto kay Hesus.
51 Gingpangutana siya ni Hesus, “Ano ang gusto mo nga
humanon ko para sa imo?”
Nagsabat ang buta, “Maestro, gusto ko nga makakità
liwat.”
52 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, “Panaw na. Ang
imo pagtuo ang nag-ayo* sa imo.”
Adto nga daan nakakità na siya kag nagnunot kay Hesus
sa karsada.

---

* **10:52 10:52** *Nag-ayo*: ang gusto hambayon ng ini nga hambay sa Griego puydi nga nagluwas o nagpaayo.

11

Ang Madinaugon nga Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem
Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19

1 Nang malapit na sina Hesus sa Jerusalem kag nag-abot sa
mga baryo ng Betfage kag Betania sa Bukid ng mga Olibo*,
gingpauna ni Hesus ang iya duha nga disipulo
2 kag gingbilinan sinda, "Mag-una kamo didto sa masunod
nga baryo. Pagsuyod nga daan nindo, makikità nindo ang
batà nga asno nga nakahigot. Wayà pa gid ini masasakyi.
Hubara nindo ang higot kag day-a diri.
3 Kung may magpangutana sa indo, 'Basì ginahuman
nindo inà?' sabata nindo, 'Kahinangyan ini ng Ginoo,
pagkatapos iulì da nga daan sa imo.' "
4 Nganì nagpanaw sinda kag pag-abot ninda didto sa
baryo, nakità ninda ang batà nga asno sa alihid ng dayan
nga nakahigot sa pwertahan ng isa ka bayay. Mintras
ginahubad ninda ang higot,
5 may mga nagatindog didto nga nagpangutana sa inda,
"Hoy, ano ang indo ginahuman dirà? Basì ginahubad nindo
ang higot ng asno?"
6 Nagsabat sinda sa mga tawo sunò sa gingbilin ni Hesus.
Nganì gingpabay-an na lang sinda ng mga tawo.
7 Pagkatapos adto gingdaya ninda ang asno kay Hesus.
Pag-abot didto, ginghapinan ninda ini ng inda pangsuy-ob
kag nagsakay si Hesus.
8 Madamò nga tawo ang naglatag ng inda pangsuy-ob sa
karsada kag ang iban naman nagbutang ning mga madahon
nga sanga nga inda ging-utod halin sa mga uma.
9 Ang mga nagauna kay Hesus kag ang mga nagasunod
hay nagasinggit,
"Hosana!* Ginapakamaayo ng Ginoo ang iya gingsugò!
10 Ginapakamaayo ng Dios ang paabuton nga gingharian ni
David nga aton kalulo-lulohan.
Hosana! Dayawon ang Dios sa pinakamataas gid sa tanan!"
11 Pag-abot ni Hesus sa Jerusalem, nagsuyod siya sa
templo. Nagpanglikità siya sa tanan nga butang didto sa
suyod. Pagkatapos, tungod madalì na lang magtunod ang
adlaw, nagluwas siya kag nagkadto sa Betania kaibahan ang
dose nga disipulo.

Ang Pagsumpà ni Hesus sa Kahoy nga Igos
Mateo 21:18-19

12 Pagkaaga, paghalin nina Hesus sa Betania pabalik sa
Jerusalem, nagutom siya.

---

* **11:9 11:9** *Hosana*: Ang gusto hambayon, 'dayawon ang Dios', pero sa literal, 'luwasa kami niyan.'

13 May nakità siya sa malayò nga kahoy nga igos* nga
malabog ang dahon. Nganì gingpalapitan niya kung may
bunga. Pero wayà siya ning may makità nga bunga kundì
puro lang dahon, kay bukon pa tyempo ng tigbubunga.
14 Naghambay si Hesus sa kahoy, “Tunà niyan, wayà na
ning tawo nga makakaon ng imo bunga!”
Nabatian ng iya mga disipulo ang iya ginghambay.

Ang Pagpalayas ni Hesus sa mga Miyugbaligyà sa Templo
Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22

15 Pag-abot nina Hesus sa Jerusalem, nagsuyod siya sa
templo. Gingpalayas niya didto ang mga nagapamaligyà kag
nagapamakay sa suyod ng templo. Gingpinamaliskad niya
ang mga lamisa ng mga miyugbaylo ning kwarta* kag ang
mga pungkuan ng mga miyugbaligyà ng mga salampati nga
inughalad.
16 Kag wayà niya pagtuguti nga mag-agi sinda sa suyod ng
templo nga may daya nga mga inugbaligyà.
17 Kag gingtudluan niya sinda. Hambay niya, “Dì ba
ginahambay ng Kasulatan, ‘Tawagon ang akon bayay nga
pangamuyuan para sa tanan nga nasyon†?’† Pero kamo!
Ginghuman nindo nga panaguan ng mga tulisan!”
18 Nabatian ng mga pinunò nga parì kag mga eskriba
adtong ginghuman ni Hesus. Nganì nagpangità sinda ning
paagi agud patyon siya. Pero hinadlukan sinda sa iya kay
natingaya gid ang mga tawo sa iya mga ginatudlò.
19 Nang manayumsom na, nagluwas si Hesus kag ang iya
mga disipulo sa syudad.

Ang Gingsumpà ni Hesus sa Kahoy nga Igos
Mateo 21:20-22

20 Pagkaaga, nang pabalik na sinda pa-Jerusalem, didto
da sinda nag-agi sa karsada nga inda ging-agihan dati kag
nakità ninda ang kahoy nga igos nga nalayà kag patay na.
21 Nadumduman ni Pedro ang natabò, nganì naghambay
siya kay Hesus, “Maestro, sirua ang kahoy nga igos nga imo
gingsumpà! Layà na!”
22 Nagsabat si Hesus sa inda, “Magtuo kamo sa Dios!
23 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-
o nga maghambay sa ini nga bukid, ‘Maghalin ka diri kag
maglukso sa dagat’ kag kung wayà siya nagapangduha-duha
kundì nagatuo nga ini matabò, inà hay matatabò para sa
iya.

---

† **11:17 11:17** *Tanan nga nasyon*: ang gusto hambayon, iba-iba nga lahì ng tawo sa bilog nga kalibutan. † **11:17 11:17** Isaias 56:7

24 Nganì ginahambay ko sa indo, aber ano ang indo
pangayuon sa pangamuyò, magtuo kamo nga nabaton na
ini nindo kag mababaton gid nindo.
25 Kag kung nagapangamuyò kamo, patawara anay nindo
ang mga nakasalà sa indo, agud patawaron da ang indo mga
salà ng indo Amay sa langit."
26 [Kay kung wayà kamo nagapatawad sa iban, indì da
kamo patawaron ng indo Amay sa langit.]

Ang Otoridad ni Hesus
Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8

27 Nagkadto liwat sina Hesus sa Jerusalem. Mintras
nagapanaw siya sa templo, nagpalapit sa iya ang mga
pinunò nga parì, mga eskriba kag mga miyugdumaya ng
Judio.
28 Nagpangutana sinda kay Hesus, "Ano ba ang imo
otoridad para humanon ini nga mga butang? Kag sin-o ang
nagtao sa imo ng ini nga otoridad para humanon ang mga
ini?"
29 Nagsabat si Hesus sa inda, "May ipangutana ako sa
indo. Sabata anay nindo ako, pagkatapos sabaton ko da
kamo kung ano ang akon otoridad para humanon ini nga
mga butang.
30 Kay sin-o ba naghalin ang otoridad ni Juan para
magbawtismo, sa Dios ba o sa tawo? Sabata nindo ako."
31 Kag nagdiniskusyon sinda kung ano ang inda isabat,
"Kung magsabat kita, 'Halin sa Dios', mangutana naman
siya, 'Basì wayà kamo nagpati kay Juan?'
32 Pero kung maghambay kita, 'Halin sa tawo', maha-
hangit sa aton ang mga tawo." (Nahadlok sinda sa mga
tawo kay madamò ang nagapati nga si Juan hay matuod
nga propeta*.)
33 Nganì nagsabat sinda kay Hesus, "Wayà kami
makasayod." Naghambay naman si Hesus, "Indì ko da
kamo pagbalitaan kung sin-o ang nagtao sa akon ning
otoridad paghuman ng ini nga mga butang."

12

Ang Parabola parti sa mga Bantay ng Ubasan
Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19

1 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda paagi sa
mga parabola*, "May isa ka tawo nga nagpatanom ning
ubas* sa iya dutà. Gingpakurayan niya ini palibot kag
nagpahuman siya ning buhò sa mabahoy nga bato para
pugaan ning ubas*. Nagpaugdok da siya ning isa ka

lantawan. Pagkatapos gingpaarkila niya ang ubasan sa mga
bantay kag nagkadto siya sa malayò nga lugar.
2 Nang mag-abot ang tyempo ng tigpamupò ning ubas,
gingsugò niya ang iya ulipon sa mga bantay para magbuoy
ng iya parte ng ubas.
3 Pero pag-abot niya didto, gingdakop ninda siya kag
gingbunay kag gingpabalik nga wayà gid ning daya.
4 Gingsugò naman ng tag-iya ang isa pa ka ulipon, pero
ginglampusan ninda siya sa uyo kag gingpakahuy-an.
5 Nagsugò pa gid siya ning isa pa ka ulipon kag inda ini
gingpatay. Madamò pa gid ang gingsugò ng tag-iya. Ang
iban gingbunay ninda kag ang iban gingpatay.
6 Sa katapusan, wayà na siya ning ulipon nga masugò.
Nganì gingsugò niya ang iya pinalanggà nga ungà nga lyaki
kay nagahunahunà siya, 'Tahuron ninda ang akon ungà.'
7 Pero pagkakità ng mga bantay sa iya ungà, naghambay
sinda sa isa kag isa, 'Yari na ang miyugpanublì. Kari, patyon
ta para maging aton na ang iya panublion.'
8 Nganì gingdakop ninda siya kag gingpatay. Gingpilak
ninda ang iya lawas sa luwas ng ubasan."
9 Nagpangutana si Hesus, "Ano baya ang humanon ng tag-
iya ng ubasan? Sigurado gid nga kadtuon niya ang mga
bantay kag pamatyon. Pagkatapos pabantayan niya ang iya
ubasan sa iban."
10 Naghambay pa si Hesus, "Wayà ba nindo ini nabasa sa
Kasulatan?
'Ang bato nga gingpilak ng mga panday,
imaw gid ang naging pinakaimportante nga bato sa
pundasyon;
11 ini hay ginghuman ng Ginoo,
kag makatitingaya ini sa aton!' "†
12 Nasayuran ng mga miyugdumaya ng Judio nga sinda
ang ginapatamaan ng parabola. Nganì gusto ninda nga
dakpon si Hesus pero nahadlok sinda sa mga tawo. Nganì
gingpabay-an na lang ninda siya kag nagpanaw sinda.

Ang Pangutana parti sa Pagbayad ng Buhis
Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26

13 Niyan, gingsugò ninda ang pila ka mga Pariseo* kag
pila ka mga miyembro ng grupo ni Herodes agud maakusar
ninda si Hesus paagi sa iya paghambay.
14 Nganì nagkadto sinda kay Hesus kag nagpangutana,
"Maestro, nasayuran namon nga matuod ang imo ginaham-
bay. Wayà ka nagapadaya-daya sa mga tawo aber sin-o pa
sinda kay wayà ka ning may ginapalabi. Kundì kung ano

† **12:11 12:11** Salmo 118:22-23

ang kamatuuran parti sa kabubut-on ng Dios sa mga tawo
imaw gid ang imo ginatudlò. Mangutana lang kami sa imo,
ginatugutan ba ng Kasuguan nga kita nga mga Judio hay
magbayad ning buhis sa Emperador ng Roma? Dapat ba
kita magbayad o indì?”
15 Pero sayod ni Hesus ang inda hunahunà, nganì
naghambay siya sa inda, “Basì baya ginatistingan nindo
ako? Day-a sa akon ang kwarta kay siruon ko.”
16 Kag gingday-an siya ning isa ka bilog. Pagkatapos
nagpangutana siya sa inda, “Kanin-o hitsura kag pangayan
ang makikità diri?”
Nagsabat sinda, “Sa Emperador.”
17 Naghambay si Hesus sa inda, “Kung tiyad inà, itao
nindo sa Emperador ang sa Emperador kag sa Dios ang sa
Dios.”
Kag natingaya gid sinda sa iya.

Ang Pangutana parti sa Pagkabanhaw
Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40

18 Pagkatapos may mga Saduceo* nga nagpalapit kay
Hesus. Ini nga mga tawo hay wayà nagapati nga may
pagkabanhaw.
19 Nagpangutana sinda, “Maestro, nagsulat si Moises sa
aton nga kung mamatay ang lyaki kag buhì ang iya asawa
nga wayà makaungà, dapat ang iya manghod nga lyaki
ang mag-asawa sa bayo agud makaungà siya para sa iya
maguyáng nga namatay.
20 Niyan, igwa ning pito ka magmanghod nga lyaki. Nag-
asawa ang kamaguyangan kag namatay nga wayà ning
ungà.
21 Nganì ging-asawa ang bayo ng pangaduha nga
manghod kag namatay da siya nga wayà gihapon
makaungà. Imaw da ang natabò sa ikatuyo,
22 hasta sa ikapito. Namatay sinda tanan nga wayà gid
makaungà. Nang ulihi ang babayi namatay da.
23 Niyan, kung mag-abot ang tyempo ng pagkabanhaw,
kay sin-o gid siya asawa? Kay sinda nga pito hay naasawa
niya.”
24 Nagsabat si Hesus sa inda, “Salà gid kamo kay wayà
kamo nakaintindi ng ginahambay ng Kasulatan kag ng
gahom ng Dios.
25 Kay pag banhawon ang mga patay, indì na sinda mag-
asawa kag indì na paasawahon kay pareho na sinda ng mga
anghel sa kalangitan.
26 Kung parti sa pagkabanhaw, wayà ba nindo nabasa
ang gingsulat ni Moises parti sa nagadayab nga kahoy nga

mababà? Hambay ng Dios sa iya, ‘Ako ang Dios ni Abraham,
ang Dios ni Isaac kag ang Dios ni Jacob.’†
27 Ang Dios hay bukon Dios ng mga patay, kundì Dios ng
mga buhì. Nganì salà gid kamo.”

Ang Pinakaimportante nga Sugò
Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28

28 May isa ka eskriba didto nga nagpalapit kag nakabatì
ng inda diskusyon. Nabatian niya nga maayo ang sabat
ni Hesus. Nganì nagpangutana siya, “Ano gid baya ang
pinakaimportante nga sugò ng Dios?”
29 Nagsabat si Hesus, “Ang pinakaimportante nga sugò
hay imaw ini: ‘Pamatì kamo, mga Israelita! Ang Ginoo nga
aton Dios imaw lang ang Ginoo.
30 Nganì higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bilog
mo nga tagipusuon, sa bilog mo nga kabubut-on, sa tanan
mo nga hunahunà kag sa tanan mo nga kusog.’†
31 Ang ikaduha hay imaw ini, ‘Higugmaon mo ang imo
isigkatawo pareho ng paghigugmà mo sa imo kaugalingon.’†
Wayà na ning sugò nga mas importante pa diri sa duha.”
32 Naghambay ang eskriba sa iya, “Tamà ka, Maestro!
Matuod ang imo ginghambay nga may isa lang nga Dios kag
wayà na ning iban pa.
33 Kag higugmaon mo siya sa bilog nga tagipusuon,
sa tanan nga pang-intindi kag sa tanan nga kusog; kag
higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng paghigugmà
mo sa imo kaugalingon. Ining duha hay mas importante sa
tanan nga halad* nga ginasunog kag sa iban pa nga mga
sakripisyo.”
34 Pagkabatì ni Hesus nga tamà ang iya sabat, naghambay
siya sa iya, “Malapit ka na sa paghaharì ng Dios.”
Pagkatapos adto, wayà na gid ning may nangahas nga
magpangutana kay Hesus.

Ang Pangutana kung Sin-o si Kristo
Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44

35 Mintras nagatudlò si Hesus sa templo, nagpangutana
siya, “Basì nagahambay ang mga eskriba nga ang Kristo hay
inapo lang ni David?
36 Si David mismo nga ginatuytuyan ng Espiritu Santo hay
naghambay,†
‘Naghambay ang GINOO* sa akon Ginoo,
Pungkò diri hampig sa akon tuo

† **12:26 12:26** Exodus 3:6 † **12:30 12:30** Deuteronomio 6:4-5 † **12:31 12:31** Levitico 19:18 † **12:36 12:36** Salmo 110:1

hasta nga maperdi ko kag pakahuy-an ang imo mga kaaway
para sa imo.’
37 Kung gingtawag siya ni David nga iya Ginoo, pauno baya
nga siya hay inapo lang ni David*?”
Naluyag magpamatì kay Hesus ang madamò gid nga tawo.

Ang Paandam kontra sa mga Eskriba
Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47

38 Sa iya mga pagpanudlò naghambay siya, “Mag-andam
kamo sa mga eskriba nga gusto magpinanaw nga nagabarò
ning mahabà para magpakità nga importante gid sinda.
Gusto gid ninda nga abi-abihon kag tahuron sa lugar nga
madamò ang tawo.
39 Kag sa mga sinagoga* o sa mga punsyunan, ginapilì gid
ninda ang mga pungkuan nga para sa mga kilaya.
40 Ginaubos ninda buoy ang mga pagkabutang ng mga
babayi nga bayo patì inda bayay kag ginatabon-tabunan
lang ninda ang inda malain nga ginahuman paagi sa
mahabà nga mga pangamuyò. Sinda hay magabaton gid
ning mas sobra nga parusa halin sa Dios!”

Ang Ginghalad ng Bayo
Lucas 21:1-4

41 Nagpungkò si Hesus sa atubangan ng ginabutangan
ning kwarta didto sa templo kag ging-obserbahan niya ang
mga tawo nga nagabutang ng inda mga kwarta. Madamò
nga manggaranon ang nagabutang ning dakò nga mga
kantidad.
42 May nagpalapit nga pobre nga babayi nga bayo kag
nagbutang ning duha ka bilog nga leptos*.
43 Gingtawag ni Hesus ang iya mga disipulo kag nagham-
bay sa inda, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, mas
madakò ang gingbutang ng ini nga pobre nga bayo kaysa sa
tanan nga nagtao.
44 Kay sinda madamò ang kwarta kag ang inda gingtao
hay ang bukon na ninda kahinangyan. Pero ang bayo, aber
pobre siya, gingtao niya ang tanan nga iya ginasaligan nga
pangabuhian.”

13

Ang parti sa Pagkawasak ng Templo
Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6

1 Mintras nagapaluwas si Hesus sa templo, ang isa sa iya
mga disipulo naghambay, “Maestro, tan-awa! Kaayo-ayo
ang templo kag kadagkò-dagkò ang mga bato.”
2 Naghambay si Hesus sa iya, “Nakikità mo ba inà nga
kabahoy-bahoy nga templo? Maabot ang tyempo nga inà

nga mga bato hay pagatumpagon kag wayà gid ning may mabilin nga nagapamagtumbaw.”

Ang Paabuton nga mga Paghingabot
Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19

3 Mintras nagapungkò si Hesus sa Bukid ng mga Olibo paatubang sa templo, nagpalapit sina Pedro, Santiago, Juan kag Andres kag nagpangutana sa iya nang sinda na lang.
4 Hambay ninda, “Balitai kami kung san-o matabò ang mga butang nga imo ginghambay. Kag ano baya ang tandà nga malapit na ini tanan matatabò?”
5 Nagsabat si Hesus sa inda, “Mag-andam kamo nga wayà ning may makapatayang sa indo.
6 Kay kadamò ang magaabot kag magahambay sinda, ‘Ako imaw ang Kristo’ kag kadamò ang inda mapatayang.
7 Kag pag makabatì kamo nga may mga gira malapit sa indo kag makasayod kamo nga sa iban nga nasyon nagagira da, ayaw kamo mahadlok. Dapat gid ini tanan matabò, pero bukon pa ini ang katapusan.
8 Magainaway ang mga nasyon kag imaw da ang mga gingharian. May magaabot nga mga linog sa iba-iba nga lugar kag may matabò nga mga taggutom. Ini nga mga butang hay daw pareho ng una nga kasakit nga nababatyagan ng babayi nga tig-uungà na gid.
9 “Mag-andam kamo, kay dakpon ninda kamo kag itugyan sa Korte ng mga Judio* kag latiguhon sa mga sinagoga. Magaatubang kamo sa mga gobernador kag sa mga harì tungod sa indo pagtuman sa akon kag didto magapamatuod kamo parti sa akon.
10 Dapat iwali ang Maayong Balità sa tanan nga nasyon, bago mag-abot ang katapusan.
11 Kung day-on kamo kag itugyan sa korte, ayaw kamo magkabayaka kung ano ang indo ihambay. Kay sa adto gid nga oras, ihambay lang nindo kung ano ang ginapahambay sa indo ng Espiritu Santo. Kay bukon kamo ang magahambay kundì ang Espiritu Santo paagi sa indo.
12 Sa adto nga tyempo, may mga tawo nga ipapatay ang inda mga maguyáng kag manghod. May mga tatay nga ipapatay ang inda ungà. Kag may mga ungà nga magabatò sa inda mga ginikanan kag ipapatay ninda.
13 Mahahangit gid sa indo ang tanan nga tawo tungod sa indo pagtuman sa akon. Pero ang nagapadayon nga magtuman sa akon hasta sa katapusan imaw ang maluluwas.”

Ang Kalain-lain nga Butang
Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24

14 “Pag makità nindo nga ginapatindog na sa lugar nga
indì dapat tindugan ang kalain-lain gid nga butang† (kamo
nga nagabasa intindihon gid nindo kung ano ang gusto
hambayon ini), ang mga yarà sa Judea dapat magbakwit
na pakadto sa kabukiran.
15 Ang matabuan nga yarà sa luwas ng iya bayay* indì na
dapat magsuyod para magbuoy ning aber ano.
16 Ang matabuan nga yadto sa uma hay indì na dapat
magbalik para magbuoy ng iya pangsuy-ob.
17 Sa adto nga tyempo, makaluluoy ang mga nabdos kag
ang mga nagapasuso kay mahugaan gid sinda magbakwit.
18 Magpangamuyò kamo nga indì ini matabò sa tiglalamig.
19 Kay sa adto nga tyempo, magaabot ang kahugaan nga
wayà pa gid natabò magtunà nang gingtuga ng Dios ang
kalibutan hasta niyan kag indì na matatabò pa hasta san-o.
20 Kag kung indì patag-uron ng Ginoo ang mga adlaw,
wayà gid ning may maluwas. Pero tungod sa kaluoy niya
sa iya mga gingpilì, patag-uron niya adto nga tyempo.
21 “Kung may maghambay sa indo, ‘Yari ang Kristo!’ o
‘Yadto siya didto!’, ayaw kamo magpati.
22 Kay may magaabot nga mga bukon matuod nga kristo
kag mga bukon matuod nga mga propeta. Magahuman
sinda ning mga milagro kag makatitingaya nga butang para
patayangon, kung puydi, aber pa ang mga gingpilì ng Dios.
23 Nganì magbantay kamo! Ginahambay ko na nga daan
ini nga mga butang sa indo bago pa matabò.”

Ang Pagbalik ni Hesus
Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28

24 “Pagkatapos ng mga kahugaan sa adto nga tyempo,
magaduyom ang adlaw, indì na maghayag ang bulan,
25 kag magakahuyog ang mga bituon. Ang mga butang† sa
kalangitan hay magatayang sa inda dati nga mga pwesto.
26 Pagkatapos makikità ng mga tawo ako nga Ungà ng
Tawo sa mga panganod nga nagabalik sa kalibutan nga may
madakò nga gahom kag may kasilaw.
27 Suguon ko ang akon mga anghel, para tipunon ang akon
mga gingpilì halin sa tanan nga lugar ng kalibutan.”

Ang Leksyon sa Kahoy nga Igos
Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33

28 “Magtuon kamo ng leksyon parti sa kahoy nga igos*.
Kung nagapanaybos ang iya mga sanga, sayod na nindo nga
malapit na ang tag-init.

---

† **13:14 13:14** Daniel 11:31 * **13:15 13:15** Sa literal: sa bubong ng iya bayay. Ini hay pantay kag didto nagapahuway ang mga tawo. † **13:25 13:25** Sa literal: gahom.

29 Imaw da, kung makità nindo nga nagakatabò na ini nga
mga butang nga akon ginahambay, masasayuran nindo nga
madalì na lang ako mag-abot.
30 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magakatabò ini
tanan nga butang, bago mamatay ang mga tawo sa ini nga
henerasyon.
31 Maduduyà ang langit kag ang dutà, pero ang akon mga
hambay hay indì maduyà kundì matutuman gid ini.”

Wayà may Nakakasayod sa Pagbalik ni Hesus
Mateo 24:36-44

32 “Kung parti sa adlaw kag oras ng akon pag-abot, wayà
gid ning may nakasayod aber ang mga anghel sa langit o
ako nga Ungà ng Dios, kundì ang Amay lang gid.
33 Nganì mag-andam kamo kag mag-alisto, kay wayà kamo
makasayod kung san-o maabot adto nga oras.
34 Pareho da ini sa isa ka tawo nga mabyahe sa iban nga
lugar. Bago siya naghalin sa iya bayay, gingtaw-an niya ang
iya mga ulipon ning otoridad kag kada isa sa inda hay may
trabaho. Kag gingsugò niya ang bantay sa pwertahan nga
magbantay.
35 Nganì magbantay kamo kay wayà kamo makasayod
kung san-o magaabot ang tag-iya ng bayay; puydi sa
manayumsom, sa hanagob, sa aga-aga, o sa pagsubat ng
adlaw.
36 Basì kung gulpi lang ang iya pag-abot kag maabutan
niya kamo nga nagakatuyog.
37 Ang ginahambay ko sa indo hay ginahambay ko da sa
tanan. Magbantay kamo!”

14

Ang Plano nga Pagpatay kay Hesus
Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53

1 Duha na lang ka adlaw bago mag-abot ang Pyesta
ng Pagligad ng Anghel* kag Pyesta ng Tinapay nga wayà
ning Pampaalsa*. Ang mga pinunò nga parì kag ang mga
eskriba* hay nagapangità ning paagi kung pauno ninda
dakpon si Hesus nga indì masayuran ng mga tawo kag
pagkatapos hay patyon.
2 Naghambay sinda, “Indì lang naton itamà sa pyesta kay
basì kung magkagulo ang mga tawo.”

Ang Pagbubò ning Pahumot kay Hesus
Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8

3 Nang yadto sina Hesus sa banwa ng Betania, mintras
nagakaon siya sa bayay ni Simon nga kitungon* dati, may

isa ka babayi nga nag-abot. May daya siya nga maisot nga
tibod himò sa alabastro*, nga may suyod nga kamahay gid
kag maayo nga klasi nga pahumot. Ini nga pahumot hay
halin sa tanom nga ginatawag, Nardo. Pagpalapit niya kay
Hesus, ging-utod niya ang liog ng tibod kag gingbubuan niya
ning pahumot ang uyo ni Hesus.
4 May mga tawo didto nga nahangit kag naghambay sa
isa kag isa, “Taya! Basì baya ginauyakan lang niya ang
pahumot?
5 Puydi kuntà inà maibaligyà sa kantidad nga tuyo ka
gatos nga denarius* kag itao ang kwarta sa mga pobre.”
Kag gingnguyaban ninda ang babayi.
6 Pero naghambay si Hesus sa inda, “Basì ginagulo nindo
siya? Pabay-i lang siya. Maayo gid ang iya ginghuman sa
akon!
7 Permi nindo kaibahan ang mga pobre kag puydi kamo
makabulig sa inda aber ano nga oras nga gusto nindo, pero
ako hay bukon nindo permi kaibahan.
8 Ini nga babayi naghuman ng iya makakaya para sa
akon. Gingbubuan niya ning pahumot ang akon lawas para
ipreparar ang akon lubong.
9 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, aber diin
iwali ang Maayong Balità sa bilog nga kalibutan, ang iya
ginghuman sa akon hay ipamalità da para madumduman
siya.”

Ang Pagtraidor ni Judas kay Hesus
Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6

10 Pagkatapos si Judas Iscariote, isa sa dose nga disipulo,
hay nagkadto sa mga pinunò nga parì agud inda istoryahan
kung pauno niya itugyan si Hesus sa inda.
11 Pagkabatì ini ninda, nalipay gid sinda kag nagpangakò
nga taw-an siya ning kwarta. Nganì tunà adto, nagapangità
siya ning paagi kung pauno niya itugyan si Hesus sa inda.

Ang Pagpreparar sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel
Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30

12 Nag-abot ang una nga adlaw ng Pyesta ng Tinapay nga
wayà ning Pampaalsa. Imaw ini ang adlaw nga ginapatay
ang kordero agud ihalad sa Dios, para magsilibrar sa
Pyesta ng Pagligad ng Anghel. Nganì nagpangutana ang
mga disipulo ni Hesus sa iya, “Sa diin mo gusto kami
magpreparar ning ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng
Anghel?”

---

* **14:3 14:3** *Alabastro*: Ini hay isa ka klasi nga mayutà nga bato.

13 Nganì gingsugò niya ang iya duha nga disipulo. Hambay niya, “Kadto kamo didto sa syudad ng Jerusalem. Pagabot nindo didto, may masumpong kamo nga lyaki nga nagapas-an ning bangà nga may tubì. Magsunod kamo sa iya
14 sa bayay nga iya pagasuyuran. Kag magpangutana kamo sa tag-iya ng bayay, ‘Nagapapangutana ang amon maestro kung sa diin ang kwarto nga pagakaunan niya kaibahan ng iya mga disipulo sa ihapon para sa Pyesta.’
15 Ipakità niya sa indo ang malapad nga kwarto sa ibabaw nga kumplito ning mga gamit kag preparado na. Didto kamo magpreparar ng aton ihapon.”
16 Nagpanaw ang duha kag pag-abot ninda sa syudad, nakità ninda ang tanan sunò sa ginghambay ni Hesus sa inda. Kag didto ninda gingpreparar ang ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel.
17 Nang manayumsom na, nag-abot si Hesus kag ang iya dose nga disipulo sa bayay.
18 Mintras nagakaon sinda, naghambay si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, isa sa indo nga akon kaibahan diri sa pagkaon ang magatraidor sa akon.”
19 Pagkabatì ninda, nalisod gid sinda kag kada isa sa inda hay nagpangutana sa iya, “Bukon ako, dì ba?”
20 Naghambay si Hesus sa inda, “Isa sa indo sa dose, nga magasawsaw ning tinapay sa hambawan kaibahan ko, imaw ang magatraidor sa akon.
21 Kay ako nga Ungà ng Tawo hay pagapatyon sunò sa ginghambay ng Kasulatan, pero makaluluoy gid ang magatraidor sa akon. Maayo pa sa iya nga wayà ging-ungà.”

Ang Ulihi nga Ihapon ng Ginoo
Mateo 26:26-30; Lucas 22:15-20; 1 Corinto 11:23-25

22 Mintras nagakaon sinda, nagbuoy si Hesus ning tinapay. Gingpasalamatan niya ini sa Dios kag gingbuak-buak. Pagkatapos gingtao niya sa iya mga disipulo kag naghambay, “Buy-a nindo ini, imaw ini ang akon lawas.”
23 Pagkatapos nagbuoy siya ning tasa nga may ilimnon, nagpasalamat sa Dios kag gingtao sa inda. Kag sinda tanan hay nag-inom.
24 Naghambay siya sa inda, “Ini ang akon dugò nga ibubò para mapalig-on ang kasugtanan agud mapatawad ang madamò nga tawo.
25 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, indì na ako mag-inom liwat ning ilimnon halin sa ubas* hasta sa adlaw nga magainom ako ning bag-o nga klasi ng ilimnon sa gingharian ng Dios.”

26 Nagkanta sinda ning pagdayaw sa Dios. Pagkatapos
nagkadto sinda sa Bukid ng mga Olibo.

Ang Propesiya ni Hesus nga indì siya Pagkilay-on ni Pedro
Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38

27 Naghambay si Hesus sa inda, “Bayaan nindo ako tanan
kay ginahambay ng Kasulatan, ‘Patyon ko ang pastor* kag
magakawatakwatak ang mga karnero.’
28 Pero pagkatapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa
indo didto sa Galilea.”
29 Naghambay si Pedro kay Hesus, “Aber bayaan ka ninda
tanan, ako indì gid!”
30 Naghambay si Hesus sa iya, “Sa matuod lang ginaham-
bay ko sa indo, sa ini gid nga gab-i bago magtuktuyaok ang
suyog ning pangaduha, indì mo ako pagkilay-on ning tuyo
ka beses.”
31 Pero nagpilit pa gid si Pedro nga nagahambay, “Indì gid
ako maghambay nga wayà ta ikaw makilaya, aber patyon
pa ako ninda kaibahan ka.”
Imaw da ang ginghambay ninda tanan.

Ang Pangamuyò ni Hesus sa Getsemane
Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46

32 Pagkatapos nagkadto sinda sa lugar nga ginatawag,
Getsemane. Pag-abot ninda didto, naghambay si Hesus
sa iya mga disipulo, “Pungkò anay kamo diri mintras
nagapangamuyò ako.”
33 Gingdaya niya sina Pedro, Santiago* kag Juan sa una-
unahan. Pagkatapos nagtunà siya magpangalisod kag
naglain ang iya pamatyag.
34 Nganì naghambay siya sa inda, “Daw mamatay ako
kay sobra gid ang akon kalisod. Pabilin kamo diri kag
magpamuyaw.”
35 Pagkatapos nagkadto pa gid siya sa una-unahan,
naghapà siya hasta ang iya agtang nagduot sa dutà kag
nagpangamuyò nga kung puydi lang, ipalampas ang oras
ng iya kamatayon.
36 Nagpangamuyò siya, “Abba,† Amay, ang tanan nga
butang posible sa imo. Nganì buy-a ini nga kahugaan sa
akon. Pero bukon ang akon kagustuhan, kundì ang imo ang
dapat matuman.”
37 Pagbalik niya sa iya tuyo ka disipulo, naabutan niya
sinda nga nagakatuyog. Naghambay siya kay Pedro,
“Simon, nagakatuyog ka ba? Indì ka ba makapamuyaw
aber isa lang ka oras?

† **14:36 14:36** Abba sa Aramaic, ang gusto hambayon hay tatay.

38 Magpamuyaw kamo kag magpangamuyò para indì
kamo madaog ng pagtintar. Gusto ng imo espiritu nga
magtuman ng akon gingbilin, ugaling maluya ang imo
lawas.”
39 Nagkadto liwat si Hesus sa una-unahan kag nagpanga-
muyò. Imaw da gihapon ang iya ginghambay.
40 Pagkatapos nagbalik siya liwat sa mga disipulo kag
naabutan na naman niya sinda nga nagakatuyog kay
ginapilaw gid sinda. Kag wayà sinda kasayod kung ano ang
isabat sa iya.
41 Sa ikatuyo nga pagbalik niya sa inda, naghambay
siya, “Nagakatuyog pa ba gihapon kamo kag nagapahuway?
Tamà na inà! Nag-abot na ang oras nga ako nga Ungà ng
Tawo itugyan sa mga makasasalà.
42 Bangon na! Sirua, yari na ang tawo nga nagatraidor sa
akon.”

Ang Pagdakop kay Hesus
Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12

43 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot si Judas nga
isa sa dose nga disipulo. Kaibahan niya ang kadamò nga
tawo nga may daya nga mga sundang kag mga pamakang.
Gingsugò sinda didto ng mga pinunò nga parì, mga eskriba
kag mga miyugdumaya ng Judio.
44 Bago sinda nag-abot, gingbilinan na ng traidor ang mga
madakop kung ano ang iya isinyas, “Ang tawo nga akon
haruan imaw ang indo ginapangità. Dakpa nindo siya, day-
a kag bantayi gid ning maayo.”
45 Nganì pag-abot ni Judas, nagpalapit nga daan siya kay
Hesus kag naghambay, “Maestro!” Kag gingharuan niya
siya.
46 Nganì gingdakop ninda si Hesus.
47 Pero ang isa sa mga kaibahan ni Hesus nga nagatindog
hay naggabot ng iya maisot nga sundang kag ginglabò ang
ulipon ng Pinakamataas nga Parì kag nautod ang iya talinga.
48 Naghambay si Hesus sa mga nagdakop sa iya, “Tulisan
ba ako nga kahinangyan gid magdaya pa kamo ning mga
sundang kag mga pamakang para dakpon ako?
49 Adlaw-adlaw yadto ako sa templo nga nagatudlò kag
yadto da kamo, wayà nindo ako pagdakpa. Pero natatabò
ini para matuman ang mga ginahambay ng Kasulatan parti
sa akon.”
50 Kag gingbayaan siya ng tanan niya nga disipulo kag
nagdyagan sinda palayò.
51 May isa ka soltero didto nga nagsunod kay Hesus nga
nagatapis lang ng tela. Nadakop kuntà siya ninda,

52 ugaling nakahuyagpos siya, nganì nabilin ang tela kag
nagdyagan siya nga nakauba.

Ang Pag-imbistigar kay Hesus sa Korte
Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24

53 Gingdaya ninda si Hesus sa Pinakamataas nga Parì.
Didto nagatipon ang tanan nga pinunò nga parì, ang mga
miyugdumaya ng Judio kag ang mga eskriba.
54 Si Pedro nagsunod da pero malayò-layò kay Hesus.
Nagsuyod siya sa dyaag ng Pinakamataas nga Parì kag
nagpungkò kaibahan ng mga gwardya malapit sa kalayo
agud magpainit-init.
55 Ang mga pinunò nga parì kag ang tanan nga miyembro
ng Korte ng mga Judio* hay nagpangità ning mga ebidensya
kontra kay Hesus agud maipapatay ninda siya, pero wayà
gid sinda ning may nakità.
56 Madamò ang nagtestigo ning pinusong kontra sa iya,
pero wayà nagapareho ang inda mga pamatuod.

57 May mga tawo pa gid didto nga nagtestigo ning
pinusong kontra kay Hesus. Hambay ninda,
58 "Nabatian namon siya nga naghambay, 'Gubaon ko ini
nga templo nga gingpatindog ng mga tawo kag sa suyod
ng tuyo ka adlaw patindugon ko, ang iban nga templo nga
bukon mga tawo ang magahuman.' "
59 Bisan ano ang ginghambay ninda, ang inda mga
pamatuod hay wayà nagapareho.

60 Nagtindog sa tungà ang Pinakamataas nga Parì kag
nagpangutana kay Hesus, "Wayà ka ba ning maisabat sa
ini nga mga akusasyon kontra sa imo?"

61 Wayà gid nagsabat si Hesus. Nganì gingpangutana siya
liwat ng Pinakamataas nga Parì, "Ikaw ba ang Kristo nga
Ungà ng Dios nga ginadayaw ng mga tawo?"

62 Nagsabat si Hesus sa iya, "Huo, ako! Kag makikità
nindo ako nga Ungà ng Tawo nga nagapungkò hampig sa tuo
ng Makagagahom nga Dios. Kag makikità da nindo ako sa
mga panganod halin sa langit nga nagaabot sa kalibutan."

63 Pagkabatì adto ng Pinakamataas nga Parì, ginggisì
niya ang iya barò sa kahangit kag naghambay, "Indì na
kahinangyan ng mga testigo!
64 Nabatian nindo ang iya paghambay ning malain kontra
sa Dios, ano ang indo desisyon?"

Kag nagkaisa sinda nga sentensyahan siya nga patyon.

65 Kag gingtunaan siya nga pilaan ng iban. Gingtabunan
ninda ang iya hitsura kag gingsumbag. Pagkatapos nagham-
bay sinda, “Sige, balitai kami! Sin-o ang nagsumbag sa
imo?” Pagkatapos gingtinampà siya ng mga gwardya.

Wayà Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27

66 Nang yadto pa si Pedro sa dyaag, may nag-abot nga isa
sa mga ulipon nga babayi ng Pinakamataas nga Parì.
67 Pagkakità niya kay Pedro nga nagapainit-init sa kalayo,
gingsirò niya siya ning maayo kag naghambay, “Kaibahan
ka da ni Hesus nga taga-Nazaret!”
68 Pero nagbalibad si Pedro kag naghambay, “Wayà ako
makakasayod ng imo ginahambay!” Pagkatapos nagkadto
siya sa pwertahan paluwas.‡
69 Didto nakità naman siya ng ulipon nga babayi kag
naghambay liwat sa mga tawo didto, “Ini nga lyaki hay isa
sa mga kaibahan ni Hesus.”
70 Pero nagbalibad liwat si Pedro.
Malagat-lagat naghambay ang mga tawo didto kay Pedro,
“Sigurado gid, ikaw hay isa sa iya mga kaibahan kay taga-
Galilea ka da!”
71 Pero nagsumpà gid si Pedro kag naghambay, “Aber
mamatay pa ako, wayà ko gid nakilaya ang tawo nga indo
ginahambay!”
72 Kag adto nga daan nagtuktuyaok ning pangaduha
ang suyog. Kag nadumduman ni Pedro ang ginghambay
ni Hesus sa iya, “Bago magtuktuyaok ang suyog ning
pangaduha, indì mo ako pagkilay-on ning tuyo ka beses.”
Nganì nagtinangis siya kag nagdanguyngoy gid.

15

Ang Pagdaya kay Pilato
Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38

1 Pagsubat nga daan ng adlaw, nagtipon ang mga pinunò
nga parì kaibahan ang mga miyugdumaya ng Judio, ang
mga eskriba kag ang tanan nga miyembro ng Korte ng mga
Judio, para magplano kung ano ang humanon kay Hesus.
Ginggapos ninda si Hesus kag gingdaya agud itugyan kay
Gobernador Pilato.
2 Gingpangutana siya ni Pilato, “Ikaw ba ang harì ng mga
Judio?”
Nagsabat si Hesus sa iya, “Ikaw ang naghambay inà.”

‡ **14:68 14:68** Sa iban nga mga kopya ng Griego gingdugang: kag nagtuktuyaok ang suyog.

3 Madamò ang mga akusasyon ng mga pinunò nga parì
kontra kay Hesus.
4 Nganì gingpangutana siya liwat ni Pilato, “Wayà ba ikaw
ning may maisabat sa ini nga mga butang? Madamò gid ang
inda akusasyon kontra sa imo!”
5 Pero wayà gid nagsabat si Hesus, nganì natingaya gid si
Pilato.

Ang Pagsentensya kay Hesus
Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16

6 Kada Pyesta ng Pagligad ng Anghel, ang ginahuman
ng gobernador hay nagapaluwas ning isa ka priso sunò sa
ginapangayò ng mga tawo.
7 May isa ka priso didto nga ang pangayan hay Barabas.
Ini nga tawo gingpriso kaibahan adtong mga nakapatay
nang pagrebelde ninda kontra sa gobyerno.
8 Madamò nga tawo ang nagpalapit kay Pilato kag
gingpangayò ninda nga humanon niya liwat ang nagamnan
niya kada Pyesta.
9 Nagpangutana siya sa inda, “Gusto ba nindo nga buhian
ko ang harì ng mga Judio para sa indo?”
10 Nasayuran gid ni Pilato nga naiili ang mga pinunò nga
parì kay Hesus, nganì gingtugyan ninda siya sa iya.
11 Pero gingsuysugan ng mga pinunò nga parì ang mga
tawo nga si Barabas ang inda pangayuon nga paluwason,
bukon si Hesus.
12 Nagpangutana si Pilato sa inda liwat, “Ano ang akon
humanon sa tawo nga indo ginatawag, Harì ng mga Judio?”
13 Nagsinggit sinda, “Ilangsang siya sa krus!”
14 Pero nagpangutana si Pilato sa inda, “Basì, ano ba nga
salà ang iya nahuman?” Pero gingtuduhan pa gid ninda ang
pagsinggit, “Ilangsang siya sa krus!”
15 Nganì tungod gusto ni Pilato nga paburan ang mga
tawo, gingpaluwas niya si Barabas para sa inda. Pero si
Hesus hay iya gingpalatigo kag gingtugyan sa mga sundalo
agud ilangsang sa krus.

Ang Pag-insulto ng mga Sundalo kay Hesus
Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3

16 Gingdaya ng mga sundalo si Hesus sa suyod ng palasyo
ng gobernador nga ginatawag, Pretoryo, kag gingtawag
ninda ang tanan nga batalyon ng mga sundalo nga
magtipon didto.
17 Kag gingbutangan ninda siya ning kapa nga maron.
Ginghumanan ninda ning korona nga tunukon kag gingsuk-
sok ini sa iya uyo.

18 Pagkatapos ginatiaw-tiawan ninda siya, ginakamusta-
kamusta nga ang hambay, “Mabuhay, ang Harì ng mga
Judio!”
19 Kag gingpinukoy ninda siya ning baston sa iya uyo kag
gingpil-an da ninda siya. Gingluhod-luhuran ninda siya nga
daw nagasamba.
20 Pagkatapos ng inda pag-ininsulto, ging-uba ninda ang
kapa nga maron kag gingsuksukan ninda siya liwat ng iya
barò. Tapos gingdaya ninda siya sa luwas para ilangsang sa
krus.

Ang Paglangsang kay Hesus sa Krus
Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27

21 Mintras nagapanaw sinda paluwas, nasumpong ninda
ang isa ka tawo nga halin sa baryo. Ang iya pangayan hay
si Simon nga taga-Cyrene, tatay nina Alexander kag Rufus.
Gingpilit ninda siya nga magpas-an ng krus ni Hesus.
22 Pagkatapos gingdaya ninda si Hesus sa lugar nga
ginatawag, Golgota (nga gusto hambayon, Lugar ng Bungò).
23 Pag-abot ninda didto, gingtaw-an ninda si Hesus ning
ilimnon nga may halò nga mira*, pero wayà siya mag-inom.
24 Pagkatapos ginglangsang ninda siya sa krus kag ging-
parte ninda ang iya mga barò paagi sa palabunutan agud
masayuran kung ano nga parte ang mabuoy ng kada isa.
25 Mga alas nuwebe ng aga, ginglangsang ninda si Hesus
sa krus.
26 May karatula sa ibabaw ng iya uyo kag imaw ini ang
nakasulat nga akusasyon kontra sa iya, ‘Ang Harì ng mga
Judio.’
27 May duha didto ka tulisan nga inda da ginglangsang sa
krus, ang isa sa tuo ni Hesus kag ang isa sa iya waya.
28 [Sa ini nga paagi natuman ang ginahambay ng Kasula-
tan, ‘Gingtratar siya nga isa sa mga kriminal.’]
29 Ang mga tawo nga nagapang-agi didto hay nagaliong-
liong nga ginainsulto si Hesus. Hambay ninda, “Hay! Ikaw
nga nagahambay nga gubaon mo ang templo kag sa suyod
ng tuyo ka adlaw patindugon mo liwat,
30 panaog dirà sa krus kag luwasa ang imo kaugalingon!”
31 Ginainsulto da siya ng mga pinunò nga parì kag mga
eskriba. Naghambay sinda sa isa kag isa, “Gingtabangan
niya ang iban, pero indì niya kaya nga tabangan ang iya
kaugalingon!
32 Siruon ta abi niyan kung makapanaog dirà sa krus ang
Kristo nga Harì ng Israel, agud magpati kita sa iya.” Patì
ang mga ginglangsang kaibahan niya hay nagainsulto da sa
iya.

Ang Pagkamatay ni Hesus
Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30

33 Nang alas dose na ng adlaw, nagduyom ang bilog nga
lugar hasta alas tres ng hapon.
34 Nang alas tres na ng hapon, nagsinggit si Hesus ning
makusog, “Eloi, Eloi lema sabachtani?” (Ang gusto ini
hambayon, “Dios ko, Dios ko, basì gingpabay-an mo ako?”)
35 Ang iban nga nagatindog didto nga nakabatì ng iya
gingsinggit naghambay, “Pamatì, ginatawag niya si Elias!”
36 May isa ka tawo didto nga nagdyagan, gingbuoy niya
ang espongha kag ginglum-oy sa maaslom nga ilimnon.
Gingtakod niya ini sa punta ng kuhit kag gingpalapit kay
Hesus para supsupon niya. Naghambay siya, “Pabay-i siya!
Siruon ta abi kung maabot si Elias para buy-on siya sa krus.”
37 Nagsinggit si Hesus ning makusog kag nabugtuan siya
ning ginhawa.
38 Kag nagisì sa tungà ning duha kaparte ang kurtina ng
templo halin sa ibabaw paubos.
39 Nang makità ng kapitan ng mga sundalo nga nagatin-
dog sa atubangan ng krus kung pauno nabuy-an ning
ginhawa si Hesus, naghambay siya, “Matuod gid ini nga
tawo hay Ungà ng Dios!”
40 Sa malayò-layò may mga babayi da nga nagatan-aw sa
nagakatabò. Kaibahan ninda sina Maria nga taga-Magdala,
Maria nga nanay ni Santiago kag ng iya maguyáng nga si
Joses kag si Salome.
41 Sinda ang nagasunod kag nagaserbisyo kay Hesus, tunà
nang yadto pa siya sa Galilea. Kag may madamò pa nga mga
babayi nga nagtukad da sa Jerusalem nga kaibahan niya.

Ang Paglubong kay Hesus
Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42

42-43 Nang mamatay si Hesus hay Adlaw nga Inugpreparar,
kay ang pagtunod ng adlaw imaw na ang Adlaw nga
Inugpahuway*. Nganì nagpamuguso kag nagkadto si Jose
nga taga-Arimatea kay Pilato para pangayuon ang lawas
ni Hesus kay hapon na. Siya hay isa nga ginarespito nga
miyembro sa Korte ng mga Judio kag nagahuyat siya sa
paghaharì ng Dios.
44 Pagkabatì ni Pilato nga si Hesus hay patay na, natingaya
siya. Nganì gingpatawag niya ang kapitan ng mga sundalo
kag gingpangutana kung matuod ba nga patay na siya.
45 Nang mabatian ni Pilato ang gingbalità ng kapitan,
gingtugutan niya si Jose nga buy-on ang lawas.
46 Nganì nagbakay si Jose ning mahay kag maayo nga
klasi nga tela. Pagkatapos gingpatunton niya ang lawas ni

Hesus sa krus kag gingpaputos ning tela. Gingpabutang niya
ang lawas sa isa ka lubungan nga ginghuman sa alihid ng
bakuyod. Kag gingpapaligid niya ang mabahoy nga bato
para masarhan ang pwertahan ng lubungan.
47 Nagatan-aw sina Maria nga taga-Magdala kag Maria
nga nanay ni Joses kung sa diin ginglubong si Hesus.

16

Ang Pagkabanhaw ni Hesus
Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10

1 Pagkatapos ng Adlaw nga Inugpahuway, nang man-
ayumsom na, si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga nanay
ni Santiago kag si Salome hay nagbakay ning pahumot para
makadto sa lubungan kag pahiran ang lawas ni Hesus.
2 Aga pa gid ng una nga adlaw ng simana, nagkadto sinda
sa lubungan.
3-4 Mintras nagapanaw sinda, nagpinangutan-an sinda,
“Sin-o baya ang aton pangabayon nga magpaligid ng bato
nga nagasara sa pwertahan ng lubungan?” (Kay sobra
kabahoy ang bato.) Pero pag-abot ninda didto, nakità ninda
nga napaligid na ang bato.
5 Nganì nagsuyod sinda sa lubungan kag nakità ninda
ang isa ka soltero nga nakabarò ning putì nga nagapungkò
hampig sa tuo. Kag hinadlukan gid sinda.
6 Pagkatapos naghambay ang soltero sa inda, “Ayaw kamo
mahadlok! Sayod ko nga ginapangità nindo si Hesus nga
taga-Nazaret nga ginglangsang sa krus. Wayà siya diri!
Nabanhaw na siya! Sirua nindo ang gingbutangan sa iya.
7 “Kadto kamo, balitai nindo ang iya mga disipulo lalò na
gid si Pedro, nga nauna na siya sa indo sa Galilea. Didto
nindo siya makikità sunò sa iya ginghambay sa indo.”
8 Nganì nagluwas ang mga babayi sa lubungan kag
nagdyagan nga nagapangurog kay sobra gid ang inda katin-
gaya. Wayà sinda nagbalità aber kanin-o kay ginahadlukan
gid sinda.

Ang Mahabà nga Katapusan ng Maayong Balità sunò kay Marcos

9 [Aga pa gid ng una nga adlaw ng simana, nabanhaw si
Hesus. Una gid siya nagpakità kay Maria nga taga-Magdala,
nga dati anay may pito nga demonyo nga gingpalayas ni
Hesus.
10 Nagkadto si Maria sa mga tagasunod ni Hesus nga
nagakalisod kag nagatinangis kag gingbalitaan niya sinda.
11 Pero wayà sinda nagpati sa iya gingbalità nga buhì si
Hesus kag nagpakità sa iya.

12 Pagkatapos adto, nagpakità si Hesus nga iba ang iya
hitsura sa duha niya nga tagasunod nang nagapakadto
sinda sa baryo.
13 Nganì nagbalik sinda sa Jerusalem kag gingbalitaan
ninda ang iban nga mga kaibahan nga si Hesus hay
nagpakità sa inda. Pero wayà da sinda nagpati.
14 Nang ulihi nagpakità naman si Hesus sa onse nga
disipulo mintras nagakaon sinda. Gingsabyaw niya sinda
kay wayà sinda ning pagtuo kag matugas ang inda mga uyo,
kay wayà sinda nagapati sa gingbalità ng mga nakakità sa
iya nga nabanhaw na siya.
15 Kag naghambay si Hesus sa inda, “Magkadto kamo
sa tanan nga tawo sa bilog nga kalibutan kag iwali ang
Maayong Balità sa tanan nga tawo.
16 Ang aber sin-o nga magtuo kag magpabawtismo
maluwas, pero ang indì magtuo parusahan ng Dios.
17 Kag ini nga mga milagro ang makikità sa mga tawo
nga nagatuo sa akon: paagi sa akon pangayan magapalayas
sinda ning mga demonyo; magahambay sinda ning iban nga
mga linggwahe nga wayà ninda nasayuri;
18 kung makahawid sinda ning mga sawa o kung
makainom ning aber ano nga hilò indì sinda mauno; kag
kung itungtong ninda ang inda mga kamot sa may mga
sakit, magaayo.”

Ang Pagbalik ni Hesus sa Langit
Lucas 24:50-53; Ginghuman 1:9-11

19 Pagkatapos maghambay ni Hesus sa inda, gingdaya siya
palangit kag nagpungkò hampig sa tuo ng Dios.
20 Kag nagwali ang iya mga tagasunod aber diin nga
lugar. Gingbuligan sinda ng Ginoo kag gingpamatuuran ang
gingwali ng mga tagasunod paagi sa mga milagro nga inda
ginghuman. Kabay pa.]

Ang Matag-od nga Katapusan ng Maayong Balità sunò kay Marcos

(v 9) [Nagkadto ang mga babayi kay Pedro kag sa iya mga kaibahan kag gingbalitaan ning matag-od parti sa ginghambay sa inda. (v 10) Pagkatapos adto, gingsugò ni Hesus ang iya mga tagasunod sa bilog nga kalibutan agud iwali ninda ang balità nga balaan kag indì maduduyà para sa kaluwasan nga wayà katapusan. Kabay pa.]

Ang Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo nga Gingsulat ni LUCAS

Pasayod

Ini nga Maayong Balità hay gingsulat ni Lucas, isa ka doktor nga nagtuo kay Hesu-Kristo. Kag ini hay para kay Teofilus, isa ka mataas nga opisyal sa Roma. Si Lucas da ang nagsulat ng isa pa nga libro, Ang Ginghuman ng mga Apostoles.

Gingpaintindi diri ni Lucas nga si Hesus ang gingpangakò ng Dios nga Manluluwas ng Israel kag ng tanan nga tawo sa kalibutan. Si Hesus hay gingsugò ng Dios agud iwali sa mga pobre ang Maayong Balità (4:18-19). Nganì mababasa sa ini nga libro ang sobra nga pagpalanggà ni Hesu-Kristo sa mga ginahugaan, mga ginaluko kag mga ginapakamenos ng iban. Nakasulat da diri ang iya pagpang-ayo sa mga may sakit kag sa mga ginasapian.

Mababasa diri ang mga natabò sa kabuhì ni Hesus nga wayà nakasulat sa iban nga libro, halimbawà: ang pagdayaw ng mga anghel kag pagbisita ng mga pastor ng karnero kag ang pagpabilin ni Hesus sa templo nang binatilyo pa lang siya. Ang Manggaranon kag si Lazaro, Ang Maayo nga taga-Samaria kag Ang Naduyà nga Ungà.

Gingtaw-an da ning importansya ni Lucas ang pag-panudlò ni Hesus parti sa pagpangamuyò, ang gahom ng Espiritu Santo, ang pagbulig ng mga babayi sa ministeryo ni Hesus, ang pagpatawad ng Dios sa mga makasal-anan kag ang pagpreparar sa pagbalik ni Hesus.

1 Halangdon nga Teofilus:
Kadamò na ang nagtinguhà nga magsulat parti sa mga
natabò diri sa aton sa mga gingpahambay ng Dios paagi sa
mga propeta* sa aton mga kalulo-lulohan.
2 Ang inda gingsulat hay halin sa gingbalità ng mga tawo nga
imaw gid sinda ang nakakità magtunà pa nang una kung
ano ang ginghuman ni Ginoong Hesus kag nagwali parti sa
iya.
3 Ging-usisà ko gid maayo ini tanan halin sa gingtunaan.
Nganì, halangdon nga Teofilus, naisip ko nga mas maayo
kung pakaayuhon ko pa gid ang pagpasunod sa gingbalità
ninda kag ipadaya sa imo.
4 Ginghuman ko ini kay gusto ko nga masayuran mo nga
ang gingbalità sa imo hay matuod gid kag wayà kuyang.

Ang Propesiya sa Pag-ungà kay Juan nga Miyugbawtismo

5 Nang si Herodes ang harì sa Judea, may parì didto nga
ang iya pangayan hay si Zacarias nga halin sa grupo ng
kaparian nga mga inapo ni Abia. Ang iya asawa nga si
Elizabet hay isa sa mga inapo ni Aaron nga parì da.
6 Ini nga mag-asawa hay nagakabuhì ning matarong sa
panirò ng Dios. Ginasunod ninda maayo ang tanan nga
Kasuguan kag mga regulasyon ng Ginoo.
7 Pero wayà sinda ungà kay baog si Elizabet kag maguyang
na sinda.
8 Niyan, nag-abot ang adlaw nga si Zacarias kag ang iya
grupo ang magaserbisyo sa suyod ng templo ng Dios.
9 Paagi sa regulasyon ng mga parì nga pagbunot-bunutan,
siya gid ang napilì nga magsunog ng insenso sa altar* ng
Dios. Nganì nagsuyod siya sa templo.
10 Mintras nagasunog siya ng insenso, kadamò nga tawo
ang nagatipon sa luwas kag nagapangamuyò.
11 Niyan, nagpakità sa iya ang anghel halin sa Ginoo nga
nagatindog sa tuo ng altar nga ginasunugan ng insenso.
12 Nang makità ni Zacarias ang anghel, nangayag gid siya
kag nagpangurog sa kahadlok.
13 Pero naghambay ang anghel sa iya, “Zacarias, ayaw
mahadlok kay gingsabat na ng Dios ang imo pangamuyò. Si
Elizabet nga imo asawa magaungà ng lyaki kag pangayanan
mo siya ning Juan.
14 Malilipay gid kamo sa iya kag madamò da ang malilipay
kay matatawo siya,
15 kay magiging importante gid siya sa panirò ng Ginoo.
Indì siya dapat mag-inom ning ilimnon o aber ano nga
inumon nga nakakabayong. Kay tunà nang yadto pa siya
sa tiyan ng iya nanay, napunò na siya ng Espiritu Santo.
16 Kag pabalikon niya ang kadamò nga Israelita sa Ginoo
nga inda Dios.
17 Magauna siya sa Ginoo agud ipreparar ang mga tawo
sa iya pag-abot. Humanon ini ni Juan paagi sa gahom ng
Espiritu Santo nga pareho sa gingtao kay Elias nga propeta
nang una. Pakaayuhon niya ang bukon maayo nga relasyon
ng mga tatay kag mga ungà kag pabalikon niya ang mga
tawo nga wayà nagatuman sa Dios sa maayo kag matarong
nga pagkabuhì.”
18 Niyan, nagpangutana si Zacarias sa anghel, “Pauno ko
masiguro nga matatabò ang ginghambay mo kay maguyang
na ako kag imaw da ang akon asawa?”
19 Nagsabat ang anghel, “Ako si Gabriel nga miyugser-
bisyo ng Dios nga yadto permi sa iya presensya. Kag

gingsugò niya ako diri para masayuran mo ining Maayong
Balità*.
20 Pero tungod wayà ka nagpati ng akon ginghambay sa
imo, magiging apà ka hasta sa adlaw nga matuman ang
akon ginghambay. Matutuman gid ini sa adlaw nga gingpilì
ng Dios.”
21 Niyan, ang mga tawo sa luwas hay nagahinuyat kay
Zacarias. Natingaya gid sinda kung basì kadugay siya sa
suyod ng templo.
22 Pagluwas niya indì na siya makahambay kag na-
gasinyas na lang siya sa mga tawo. Nganì nasayuran ninda
nga may gingpakità ang Dios sa iya sa suyod. Tunà adto,
naging apà na siya.
23 Pagkatapos ng pagserbisyo ni Zacarias sa templo, nag-
ulì siya sa inda.
24 Wayà magdugay nagnabdos si Elizabet kag wayà na gid
siya nagluwas sa inda bayay sa suyod ng lima ka bulan.
25 Hambay ni Elizabet, “Gingkaluy-an gid ako ng Ginoo
kay gingbuoy na niya ang akon kahuy-anan sa mga tawo
kay baog ako.”

Ang Propesiya sa Pag-ungà kay Hesus

26 Nang unom na ka bulan ang pagnabdos ni Elizabet,
gingsugò liwat ng Dios ang anghel nga si Gabriel sa Nazaret
nga isa sa mga banwa sa probinsya ng Galilea.
27 Igwa siya gingpahambay sa isa ka birhen nga ang
pangayan hay si Maria. Kyasayon na siya kay Jose nga isa
sa mga inapo ni Haring David.
28 Pag-abot ng anghel kay Maria, naghambay siya, “Maayo
nga adlaw, Maria. Magkalipay ka kay ang Dios yarà sa imo!
Ginataw-an ka niya ning kadakò nga pabor.”
29 Nang mabatian ini ni Maria, nalibog gid siya kag
ginahunahunà niya kung ano ang gusto hambayon ng
anghel.
30 Naghambay liwat ang anghel sa iya, “Maria, ayaw
mahadlok. Ang Dios hay nalilipay gid sa imo.
31 Maganabdos ka kag magaungà ning lyaki kag pan-
gayanan mo siya nga Hesus.
32 Magiging bantog siya kag pagatawagon nga Ungà ng
Pinakamataas nga Dios. Kag humanon siya ng Ginoong Dios
nga harì pareho ng iya kalulo-lulohan nga si Haring David.
33 Magaharì siya sa mga inapo ni Jacob hasta sa wayà ning
katapusan kag ang iya gingharian indì gid maduduyà.”
34 Nagpangutana si Maria, “Pauno baya ini matabò kay
birhen pa ako?”

35 Nagsabat ang anghel, “Magaabot sa imo ang Espiritu
Santo kag pagagamhan ka ng Pinakamataas nga Dios. Nganì
ini nga ungà nga matatawo hay balaan kag pagatawagon
siya nga Ungà ng Dios.
36 Isipa na lang ang imo hali nga si Elizabet. Ginahambay
ng iban nga baog siya. Pero niyan nabdos na siya ning
unom ka bulan, aber maguyang na gid siya.
37 Kay sa Dios, wayà gid ning imposible!”
38 Nagsabat si Maria, “Ulipon lang ako ng Ginoo. Kabay pa
nga matuman sa akon ang imo ginghambay.” Pagkatapos,
naghalin ang anghel.

Ang Pagbisita ni Maria kay Elizabet

39 Wayà magdugay, nagpreparar si Maria kag dalì-dalì nga
nagkadto sa isa ka banwa sa kabukiran ng Judea.
40 Pag-abot niya didto, nagsuyod siya sa bayay ni Zacarias
kag gingkamusta si Elizabet.
41 Nang mabatian ni Elizabet ang boses ni Maria, nagh-
inukay ang ungà sa suyod ng iya tiyan. Niyan napunò si
Elizabet ng Espiritu Santo.
42 Naghambay siya ning makusog kay Maria, “Sa tanan
nga mga babayi, ikaw gid ang ginataw-an ng Dios ng
pinakamadakò nga pagpakamaayo kag ining matatawo nga
ungà hay taw-an da ning pagpakamaayo.
43 Sin-o gid abi ako para taw-an importansya nga bisita-
hon ng nanay ng akon Ginoo?
44 Kay nang mabatian ko ang imo pagpangamusta, nagh-
inukay ang ungà sa suyod ng akon tiyan sa sobra nga
kalipay.
45 Malipay ka gid kay gingpatihan mo nga matutuman ang
gingpahambay sa imo ng Ginoo.”

Ang Pagdayaw ni Maria sa Dios

46 Naghambay si Maria,
“Ginadayaw ko ang Ginoo halin sa akon tagipusuon!
47 Kag nalilipay gid ang akon espiritu sa Dios nga Manlu-
luwas nakon,
48 kay gingdumdom gid niya ako nga kubos niya nga ulipon!
Nganì tunà niyan, magahambay ang tanan nga ako
malipayon,
49 tungod sa mga makatitingaya nga butang nga ginghuman
sa akon ng Dios nga makagagahom.
Ang iya balaan nga pangayan dayawon!
50 Naluluoy gid siya sa tanan nga matinahuron;
tunà pa nang una hasta sa paabuton nga henerasyon.
51 Gingpakità niya ang iya gahom

kay gingpalayas niya ang mga hambugon
para indì matuman ang inda handom.
52 Gingpababà niya ang mga harì sa inda mga trono,
kag gingpataas niya ang mga mapinaubuson.
53 Gingtaw-an niya ng tanan nga maayo ang mga nagugutom,
pero wayà gid may mabubuoy ang mga manggaranon.
54 Gingtuman niya ang iya gingpromisa sa aton mga kalulo-lulohan,
nganì ang iya suluguon nga mga Israelita iya gingbuli-gan.
55 Wayà gid siya nalimot nga si Abraham kaluy-an
kag ang iya mga inapo hasta sa wayà katapusan!”
56 Kag nag-istar si Maria didto kana Elizabet ng tuyo pa ka bulan. Pagkatapos nag-ulì na siya sa inda.

Ang Pag-ungà kay Juan nga Miyugbawtismo

57 Nag-abot na ang oras ng pagbatyag ni Elizabet kag nag-ungà siya ning lyaki.
58 Nang mabatian ng mga kalapit kag mga hali niya nga dakò ang kaluoy ng Dios sa iya, nalipay da sinda.
59 Nang wayo na ka adlaw ang ungà, nagtipon ang mga kalapit kag mga hali nina Elizabet sa inda bayay kay ipapaltak* na ang lapsag.* Pangayanan kuntà ninda ini nga Zacarias pareho sa iya tatay
60 pero naghambay si Elizabet, “Bukon! Dapat Juan ang ipangayan sa iya.”
61 Hambay ninda, “Basì? Wayà Juan nga pangayan aber sin-o sa indo mga hali!”
62 Nganì gingsinyasan ninda ang tatay kung ano ang iya gusto nga ipangayan sa lapsag.
63 Nagsinyas siya nga taw-an siya ning masusulatan kag gingsulat niya, Juan ang pangayan niya. Natingaya gid sinda tanan.
64 Adto nga daan nakahambay si Zacarias kag nagdayaw siya sa Dios.
65 Hinadlukan ang inda mga kalapit kag ang tanan nga natabò hay nakaabot sa tanan nga baryo sa kabukiran ng Judea.
66 Ging-inisip ng tanan nga tawo nga nakabatì ang parti sa natabò kag nagpinangutan-an sinda, “Ano baya ang matatabò sa ini nga ungà pagbahoy niya?” Kay ang gahom ng Ginoo nakikità gid nga yarà sa iya.

Ang Pagdayaw ni Zacarias sa Dios

---

* **1:59 1:59** Imaw ini ang patakaran ng mga Judio sa pagpaltak ng lapsag nga lyaki pag-abot ng wayo ka adlaw.

67 Niyan, napunò ng Espiritu Santo si Zacarias nga tatay
ni Juan kag imaw ini ang gingpahambay sa iya ng Dios:
68 “Dayawon ang Ginoo nga Dios ng Israel!
Nagkari na siya sa aton nga iya gingpilì nga mga tawo
para luwason kita sa aton kasal-anan.
69 Kay gingpadaya niya sa aton ang makagagahom nga Manluluwas
nga inapo ni David nga iya suluguon.
70 Imaw ini ang iya gingpahambay paagi sa iya mga balaan
nga propeta nang una pa gid.
71 Nagpromisa siya nga luwason niya kita sa aton mga kaaway
kag sa tanan nga nagabatò sa aton.
72 Naghambay siya nga kaluy-an niya ang aton mga kalulo-lulohan,
kag indì gid niya pagkalimutan ang iya gingpromisa sa
iya balaan nga kasugtanan sa inda.
73 Nagpanumpà siya sa aton kalulo-lulohan nga si Abraham nga
74 tabangan niya kita sa aton mga kaaway
para makaserbisyo kita sa iya nga wayà gid ginakahad-lukan
75 kag maging balaan kag matarong kita sa iya panirò
hasta nga may ginhawa pa kita.”
76 Niyan naghambay si Zacarias sa iya ungà,
“Ikaw, Nonò, pagatawagon ka nga propeta ng Pinaka-mataas nga Dios.
Magauna ka sa aton Ginoo para ipreparar ang mga tawo
sa iya pag-abot.
77 Tutudluan mo ang iya mga tawo para maluwas sinda
kag mapatawad ng Dios ang inda kasal-anan,
78 kay ang aton Dios maluluy-on kag mapinalanggaon.
Pareho sa pagsubat ng adlaw nga may daya nga
kahayag ang pagpadaya ng Dios ng Manluluwas halin
sa langit,
79 para mahayagan ang mga nagakabuhì sa kaduyom kag
nahahadlok sa kamatayon.†
Magatudlò siya sa aton kung pauno magkaigwa maayo
nga relasyon sa Dios kag sa aton isigkatawo.”
80 Kag nagbahoy si Juan nga makusog ang iya espiritu.
Nag-istar siya sa tiway nga lugar hasta sa tyempo nga
nagpakità siya kag nagwali sa mga Israelita.

---

† **1:79 1:79** Kay nagakasalà sinda kag wayà ning kasiguruhan nga magkaigwa ning kabuhì nga wayà katapusan.

2

Ang Pag-ungà kay Hesus sa Betlehem
Mateo 1:18-25

1 Nang adto nga tyempo, naghuman ang Emperador ng
Roma nga si Augustus ning kasuguan nga ang tanan nga
tawo nga sakop ng iya gingharian hay dapat magpalista.
2 Ini ang una nga sensos nang si Quirinius ang gobernador
sa probinsya ng Syria.
3 Nganì nagpangbalik ang tanan nga mga tawo sa kau-
galingon ninda nga banwa para magpalista.
4 Niyan naghalin si Jose sa Nazaret nga sakop ng Galilea
kag nagkadto sa Betlehem nga sakop ng Judea kung sa diin
natawo si Haring David. Didto siya nagkadto kay isa siya sa
mga inapo ni David.
5 Gingdaya niya si Maria nga kyasayon na sa iya para
magpalista da didto. Si Maria hay paungaon na
6 kag nang yadto na sinda sa Betlehem, nag-abot ang
adlaw nga nagbatyag na siya.
7 Nag-ungà siya ning panganay nga lyaki kag gingputos
niya ini ning hamo kag gingpahigdà sa ginabutangan ng
sabsabon. Yadto sinda sa kug-ungan ng mga hayop kay
wayà na sinda madayunan.

Ang mga Pastor ng Karnero kag ang mga Anghel

8 Adto da nga gab-i, ang mga pastor* ng karnero hay yadto
sa pasabsaban nga malapit sa Betlehem nga nagabantay ng
inda mga hayop.
9 Kag gulpi lang nagpakità ang anghel ng Ginoo sa inda
kag nahayagan sinda ning kahayag ng Ginoo. Hinadlukan
gid sinda,
10 pero naghambay ang anghel, “Ayaw kamo mahadlok;
nagkari ako sa indo para ipasayod ang Maayong Balità nga
magatao ning dakò nga kalipay sa tanan nga tawo.
11 Kay sa ini nga adlaw, natawo sa banwa ni Haring David
ang indo Manluluwas. Siya ang Ginoo nga ginatawag nga
Kristo*.
12 Ini ang tandà nga matuod ang akon ginahambay:
makikità nindo ang lapsag nga nakaputos ning hamo nga
nagahigdà sa ginabutangan ng sabsabon.”
13 Kag gulpi lang nagpakità ang madamò pa gid nga mga
anghel halin sa langit. Kaibahan ng nauna nga anghel,
nagdayaw sinda tanan sa Dios. Nagkanta sinda,
14 “Dayawon ang Dios sa pinakamataas nga langit
kag sa mga tawo nga nagapalipay sa iya, katawhayan*!”
15 Pagbalik ng mga anghel sa langit, naghambay ang mga
pastor ng karnero sa isa kag isa, “Mos, makadto kita sa

Betlehem, tan-awon naton ining gingpasayod ng Ginoo sa
aton.”
16 Nganì nagdalì-dalì sinda nga nagkadto sa Betlehem kag
didto nakità ninda sina Maria kag Jose kag ang lapsag nga
nagahigdà sa ginabutangan ng sabsabon.
17 Nang makità ng mga pastor ng karnero ang lapsag,
gingpamalità ninda ang ginghambay ng anghel parti sa iya.
18 Kag natingaya gid ang tanan nga nakabatì sa gingbalità
ninda.
19 Pero gingtagò ni Maria sa iya tagipusuon ang tanan nga
natabò kag ginahunahunà niya ini permi.
20 Niyan, nagbalik ang mga pastor ng karnero sa pasabsa-
ban nga nagakanta kag nagadayaw sa Dios tungod sa tanan
nga inda nakità kag nabatian kay napamatuuran gid ninda
ang ginghambay ng anghel.

Ang Pagpangayan kag Paghalad kay Hesus sa Templo

21 Nang wayo na ka adlaw ang lapsag, gingpapaltak ninda
ini kag gingpangayanan nga Hesus. Imaw ini ang pangayan
nga ginghambay ng anghel kay Maria nang wayà pa siya
naganabdos.
22 Nag-abot ang adlaw nga kahinangyan tumanon ni
Jose kag ni Maria ang Kasuguan ng Dios nga gingsulat ni
Moises parti sa mga babayi nga bag-ong ungà para maging
malimpyo sinda.* Nganì nagkadto sinda sa Jerusalem para
tumanon ini kag gingdaya ninda ang lapsag nga si Hesus
para ihalad kay nakasulat sa Kasuguan ng Ginoo,
23 “Ang tanan nga panganay nga lyaki hay dapat ihalad
sa Ginoo.”†
24 Nganì nagdaya da sinda ng duha ka salampati para
tumanon ang Kasuguan ng Ginoo, “Duha ka pispis o duha
ka pisò ng salampati ang dapat ihalad.”†
25 Niyan igwa tawo didto sa Jerusalem nga ang pangayan
hay Simeon. Siya hay matarong kag diosnanon kag yarà sa
iya ang Espiritu Santo. Ginahuyat niya nga luwason ng Dios
sa kasal-anan ang mga Israelita.
26 Gingpasayod sa iya ng Espiritu Santo nga indì siya
mamamatay hasta wayà pa niya makikità ang gingsugò ng
Dios nga Kristo nga iya gingpromisa.
27 Adto nga adlaw, gingtuytuyan si Simeon ng Espiritu
Santo nga magsuyod sa templo. Nganì yadto siya nang

---

* **2:22 2:22** Sa patakaran ng mga Judio, sa mga babayi nga nag-ungà ning lyaki hay ginakabig nga mahigkò sa suyod ng 40 ka adlaw. Indì gid sinda dapat maghawid ning aber ano nga balaan o magsuyod sa templo. Maging malimpyo lang sinda pagkatapos ng paghalad. † **2:23 2:23** Exodus 13:2-12 † **2:24 2:24** Levitico 12:8

gingdaya si Hesus ng iya mga ginikanan sa suyod ng templo
para tumanon ang gingsugò ng Kasuguan.
28 Pagkakità ni Simeon sa lapsag, gingbuoy niya ini kag
gingkugos. Nagdayaw siya sa Dios nga nagahambay,
29 “Ginoo, puydi mo na ako papahuwayon nga matawhay
ang akon hunahunà
kay natuman na ang imo gingpromisa sa akon.
30 Kay niyan, nakità ko na gid ang Manluluwas halin sa imo
31 nga gingpreparar mo para sa tanan nga tawo.
32 Siya hay pareho sa iwag nga magadaya kahayag ng
kamatuuran parti sa imo para sa mga bukon Judio*.
Kag tungod sa iya padunggan* ang imo gingpilì nga mga
Israelita.”
33 Natingaya gid ang mga ginikanan ni Hesus tungod sa
ginghambay ni Simeon parti sa ungà.
34 Gingbendisyunan sinda ni Simeon pagkatapos nagham-
bay pa kay Maria, “Ini nga ungà gingpilì ng Dios para
parusahan o luwason ang kadamuan sa Israel. Magiging
tandà siya halin sa Dios pero kadamò ang magahambay
ning malain kontra sa iya.
35 Nganì ang tanan nga malain nga ginahunahunà ng
mga tawo hay masasayuran. Kag ikaw, Maria, magabatyag
ka ning dakò gid nga kalisod nga daw ginabunò ang imo
tagipusuon.”
36 Yadto da sa templo ang babayi nga propeta nga ang
pangayan hay Ana. Siya hay ungà ni Fanuel nga halin sa
tribo ni Asher. Pito lang ka tuig ang inda pag-iba ng iya
asawa
37 kag nabayo na siya. 84 ka años na ang iya edad kag
yadto lang gid siya sa templo kag wayà siya nagaluwas kay
adlaw kag gab-i nagasamba siya sa Dios nga nagapuasa kag
nagapangamuyò.
38 Adto nga oras, mintras yadto pa sina Jose sa templo,
nagpalapit siya sa inda kag nagpasalamat sa Dios tungod sa
ungà. Gingpamalità niya ang parti kay Hesus sa mga tawo
nga nagahuyat ng tyempo nga luwason ng Dios ang mga
Israelita.

Ang Pagbalik nina Jose sa Nazaret

39 Nang matuman na nina Jose kag Maria ang tanan nga
dapat humanon nga nakasulat sa Kasuguan ng Ginoo, nag-
ulì na sinda sa inda banwa ng Nazaret sa probinsya ng
Galilea.
40 Didto nagbahoy si Hesus kag nagkusog pa gid.
Nadugangan pa ang iya kamayad kag gingpakamaayo siya
ng Dios.

Si Hesus sa Templo

41 Kada tuig nagakadto ang mga ginikanan ni Hesus
sa Jerusalem para magsilibrar ng Pyesta ng Pagligad ng
Anghel*.
42 Nang dose ka años na si Hesus, nagnunot siya sa iya
mga ginikanan para magsilibrar ng ini nga Pyesta pareho
ng inda permi ginahuman.
43 Pagkatapos, nag-ulì na sinda pero nagpabilin pa si
Hesus sa Jerusalem. Wayà ini nasayuri ng iya mga
ginikanan.
44 Kalaom ninda nagnunot si Hesus sa inda mga kaibahan
pagbalik. Isa ka adlaw na sinda nga nagapanaw bago ninda
gingsugid si Hesus sa inda mga hali kag mga kakilaya.
45 Pero wayà ninda nakità si Hesus, nganì nagbalik sinda
sa Jerusalem para sugiron siya.
46 Nang ikatuyo na ka adlaw, nakità ninda si Hesus didto
sa templo nga nagapungkò kaibahan ng mga eskriba* nga
nagapamatì kag nagapangutana sa inda.
47 Ang tanan nga nagapamatì sa iya hay natingaya gid kay
maayo ang iya pang-intindi kag pagsabat sa mga pangutana.
48 Nang makità siya ng iya mga ginikanan, natingaya gid
sinda. Hambay ng iya nanay, “Nonò, basì ginghuman mo
ini sa amon? Nabayaka gid kami ng imo tatay sa kasusugid
sa imo.”
49 Nagsabat si Hesus sa inda, “Basì baya ginasugid nindo
ako? Wayà ba kamo makasayod nga dapat yari ako sa bayay
ng akon Amay?”
50 Pero wayà ninda maintindihi kung ano ang gusto niya
nga hambayon.
51 Pagkatapos nagnunot si Hesus sa inda pagbalik sa
Nazaret kag siya hay naging matinumanon sa iya mga
ginikanan. Pero gingtagò ng iya nanay sa iya tagipusuon
ang tanan nga mga butang nga natatabò.
52 Nagbahoy si Hesus kag nagdugang pa gid ang iya
kamayad kag nalipay gid sa iya ang Dios kag ang mga tawo.

3

Ang Pagwali ni Juan nga Miyugbawtismo
Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28

1 Nang 15 ka tuig na ang pagdumaya ni Tiberius nga
Emperador sa Roma, si Poncio Pilato ang gobernador sa
Judea, si Herodes ang pinunò sa Galilea kag ang hali niya
nga si Felipe ang pinunò sa lugar ng Iturea kag Traconitis.
Si Lisanias naman ang pinunò sa Abilenia,

2 kag sina Anas kag Caifas ang mga Pinakamataas nga
Parì. Nang adto nga tyempo, may ginghambay ang Dios
kay Juan nga ungà ni Zacarias didto sa tiway nga lugar.
3 Nganì nagkadto si Juan sa tanan nga lugar sa palibot ng
subà ng Jordan kag nagwali. Hambay niya sa mga tawo,
“Talikuri nindo ang indo kasal-anan kag magpabawtismo
para patawaron kamo ng Dios.”
4 Sa ini nga ginahuman ni Juan, natuman ang ginghambay
ni Propeta Isaias nga nakasulat sa iya libro,
“May magasinggit sa tiway nga lugar.
Magahambay siya sa mga tawo,
‘Ipreparar nindo ang agihan para sa Ginoo,
tadlunga ang dayan nga iya pagaagihan!
5 Tambaki ang tanan nga mababà nga lugar,
pataga ang tanan nga mga bukid kag bakuyod.
Tadlunga ang mga likuon nga karsada
kag pantaya ang mga batuhon.
6 Niyan makikità ng tanan nga tawo kung pauno sinda
luwason ng Dios!’ ”†
7 Kadamò ang mga tawo nga nagkadto kay Juan para mag-
pabawtismo. Naghambay siya sa inda, “Mga inapo kamo ng
sawa! Sin-o ang naghambay sa indo nga makalikaw kamo
sa paabuton nga parusa ng Dios?
8 Kung matuod nga ginatalikuran nindo ang indo mga
kasal-anan, pamatuuri nindo ini paagi sa paghuman ning
maayo. Kag ayaw maghambay nga mga inapo kamo ni
Abraham, makalikaw kamo sa parusa. Pero ginahambay ko
sa indo nga aber ang mga bato nga yari diri puydi humanon
ng Dios nga mga inapo ni Abraham.
9 Tandai nindo ini: preparado na ang wasay sa pagpukan
sa punò ng mga kahoy. Nganì ang kada kahoy nga wayà
nagapamunga ning maayo hay pagapukanon kag ipilak sa
kalayo.”
10 Nagpangutana ang mga tawo kay Juan, “Hay ano galì
ang amon humanon?”
11 Nagsabat siya, “Kung igwa kamo duha nga barò, itao
ang isa sa wayà kag kung igwa kamo pagkaon, taw-i ang
wayà.”
12 May mga miyugsukot ng buhis nga nagkadto sa iya
para magpabawtismo kag gingpangutana ninda si Juan,
“Maestro, ano naman ang dapat namon humanon?”
13 Nagsabat siya, “Ayaw kamo magpanukot ng sobra-
sobra nga buhis kundì kung ano lang ang tamà.”

† **3:6 3:4-6** Isaias 40:3-5

14 May mga sundalo nga nagpangutana sa iya, “Hay kami
naman, ano ang dapat namon humanon?” Nagsabat si Juan
sa inda, “Ayaw magpamahog kag magpangbintang para
lang makakwarta, dapat makuntinto kamo sa indo sweldo.”
15 Pagkabatì ng mga tawo sa ginghambay ni Juan, naghu-
nahunà sinda nga si Juan imaw na ang Kristo nga inda
ginahuyat.
16 Pero naghambay si Juan sa inda tanan, “Nagabawtismo
ako sa indo sa tubì, pero may maabot nga mas makagaga-
hom pa kaysa sa akon kag indì gid ako angay aber mag-
baskad ng higot ng iya sandalyas. Siya ang magabawtismo
sa indo sa Espiritu Santo kag sa kalayo.
17 Pareho siya sa miyug-ani nga nagapahangin ng iya
inani para lainon ang matinggas sa upa. Tipunon niya ang
matinggas kag ibutang sa iya kamalig, pero sunugon niya
ang upa sa kalayo nga indì gid mamatay.”
18 Gingtudlò ni Juan ang Maayong Balità sa iba-iba nga
paagi kag ginglaygayan niya ang mga tawo, “Tumana nindo
ang mga butang nga ginatudlò ko.”
19 Aber pa si Herodes nga gobernador ng Galilea hay
ginghambayan ni Juan kay ging-iba niya si Herodias nga
asawa ng iya hali kag tungod sa madamò pa nga kalainan
ang iya ginahuman.
20 Nadugangan pa gid ang kalainan nga ginahuman ni
Herodes kay gingpapriso niya si Juan.

Ang Pagbawtismo kay Hesus
Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11

21 Niyan nang mabawtismuhan ni Juan ang madamò
nga tawo, nagpabawtismo da si Hesus. Pagkatapos ng
pagbawtismo sa iya kag mintras nagapangamuyò siya, nag-
abri ang langit
22 kag ang Espiritu Santo nga daw salampati hay nagbabà
pakadto sa iya. Kag igwa boses nga nabatian halin sa langit
nga naghambay, “Ikaw ang akon pinalanggà nga Ungà,
nalilipay gid ako sa imo.”

Ang Kalulo-lulohan ni Hesus
Mateo 1:1-17

23 Nagtunà si Hesus sa pagpanudlò kag pagwali nang mga
30 ka años na siya. Ang pagkakilaya sa iya ng mga tawo
hay ungà siya ni Jose nga ungà ni Eli.
24 Si Eli hay ungà ni Matat nga ungà ni Levi. Si Levi hay
ungà ni Melki nga ungà ni Janai. Si Janai hay ungà ni Jose
25 nga ungà ni Matatias. Si Matatias hay ungà ni Amos
nga ungà ni Nahum. Si Nahum hay ungà ni Esli nga ungà
ni Nagai.

26 Si Nagai hay ungà ni Maat nga ungà ni Matatias. Si
Matatias hay ungà ni Semein nga ungà ni Josec. Si Josec
hay ungà ni Joda
27 nga ungà ni Joanan. Si Joanan hay ungà ni Resa nga
ungà ni Zerubabel. Si Zerubabel hay ungà ni Shealtiel nga
ungà ni Neri.
28 Si Neri hay ungà ni Melki nga ungà ni Adi. Si Adi hay
ungà ni Cosam nga ungà ni Elmadam. Si Elmadam hay ungà
ni Er
29 nga ungà ni Josue*. Si Josue hay ungà ni Eliezer nga
ungà ni Jorim. Si Jorim hay ungà ni Matat nga ungà ni Levi.
30 Si Levi hay ungà ni Simeon nga ungà ni Juda. Si Juda
hay ungà ni Jose nga ungà ni Jonam. Si Jonam hay ungà ni
Eliakim
31 nga ungà ni Melea. Si Melea hay ungà ni Mena nga
ungà ni Matata. Si Matata hay ungà ni Natan nga ungà ni
David.
32 Si David hay ungà ni Jesse nga ungà ni Obed. Si Obed
hay ungà ni Boaz nga ungà ni Salmon. Si Salmon hay ungà
ni Nashon
33 nga ungà ni Aminadab. Si Aminadab hay ungà ni
Admin nga ungà ni Arni. Si Arni hay ungà ni Ezron nga
ungà ni Perez. Si Perez hay ungà ni Juda
34 nga ungà ni Jacob. Si Jacob hay ungà ni Isaac nga ungà
ni Abraham. Si Abraham hay ungà ni Tera nga ungà ni
Nahor.
35 Si Nahor hay ungà ni Serug nga ungà ni Reu. Si Reu hay
ungà ni Peleg nga ungà ni Eber. Si Eber hay ungà ni Shela
36 nga ungà ni Cainan. Si Cainan hay ungà ni Arfaxad nga
ungà ni Shem. Si Shem hay ungà ni Noe nga ungà ni Lamec.
37 Si Lamec hay ungà ni Metusela nga ungà ni Enoc. Si
Enoc hay ungà ni Jared nga ungà ni Mahalalel. Si Mahalalel
hay ungà ni Cainan nga ungà ni Enosh.
38 Si Enosh hay ungà ni Set nga ungà ni Adan. Si Adan
hay ungà ng Dios.

4

Ang Pagtintar kay Hesus
Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13

1 Pagkatapos adto, nagbalik si Hesus halin sa subà ng
Jordan nga punò ng Espiritu Santo kag gingtuytuyan siya
ng Espiritu Santo sa tiway nga lugar.
2 Didto siya nagtinir sa suyod ng 40 ka adlaw, nga
ginatinintar ng diyablo. Adto nga mga adlaw, wayà gid siya
nagkaon. Nganì pagkatapos ng 40 ka adlaw, ginutom gid
siya tudo.

3 Naghambay ang diyablo sa iya, “Kung ikaw ang Ungà ng
Dios, sugua ini nga bato nga maging tinapay.”
4 Pero nagsabat si Hesus, “Ginahambay ng Kasulatan,
‘Bukon lang sa pagkaon nabubuhì ang tawo.’ ”†
5 Pagkatapos, gingdaya siya ng diyablo sa mataas nga
lugar kag gingpakità sa iya ang tanan nga gingharian sa
kalibutan sa matag-od lang nga oras.
6 Naghambay si Satanas sa iya, “Sa imo ko itatao ang
tanan nga otoridad kag manggad sa kalibutan. Kay gingtao
ini tanan sa akon kag puydi ko da ini itao aber kanin-o nga
gusto ko taw-an.
7 Nganì kung maghapà ka kag magsamba sa akon, sa imo
na inà tanan.”
8 Pero nagsabat si Hesus, “Ginahambay da ng Kasulatan,
‘Sambahon mo ang Ginoo nga imo Dios kag siya lang gid
ang imo serbisyuhan.’ ”†
9 Pagkatapos gingdaya ni Satanas si Hesus sa pinaka-
mataas nga parte ng templo sa Jerusalem. Kag hambay niya,
“Kung ikaw ang Ungà ng Dios, maglumpat ka!
10 Kay ginahambay da ng Kasulatan, ‘Susuguon ng Dios
ang iya mga anghel nga magbantay sa imo ning maayo.’†
11 Kag ‘hahawiran ka ninda, para indì mabunggò ang imo
siki sa bato.’ ”†
12 Pero nagsabat si Hesus, “Ginahambay da ng Kasulatan,
‘Ayaw pagtintara ang Ginoo nga imo Dios.’ ”†
13 Nang mahuman na ng diyablo ang tanan nga pagtintar
kay Hesus, gingbayaan niya anay siya.

Ang Pagtunà ng Pagwali ni Hesus
Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15

14 Pagkatapos, nagbalik si Hesus sa Galilea kag yarà sa
iya ang gahom ng Espiritu Santo. Ang balità parti sa iya
hay nasayuran gid sa bilog nga rehiyon.
15 Nagtudlò siya sa mga sinagoga* kag gingdayaw siya ng
tanan nga mga tawo.

Ang Pagsikway kay Hesus sa Nazaret
Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6

16 Pagkatapos, nagkadto si Hesus sa Nazaret, ang lugar
nga iya gingbahuyan. Pag-abot ng Adlaw nga Inug-
pahuway* nagkadto siya sa sinagoga pareho ng iya ginahu-
man permi. Nagtindog siya para magbasa ng Kasulatan.
17 Gingtao sa iya ang nakalukot nga gingsulat ni Propeta
Isaias. Gingbukyad niya kag pagkakità sa parte nga iya
ginapangità, gingbasa niya ini:

---

† **4:4 4:4** Deuteronomio 8:3 † **4:8 4:8** Deuteronomio 6:13 † **4:10 4:10** Salmo 91:11 † **4:11 4:11** Salmo 91:12 † **4:12 4:12** Deuteronomio 6:16

18 “Ang Espiritu ng Dios yari sa akon,
kay gingpilì niya ako nga magwali ng Maayong Balità sa mga pobre.
Gingpadaya niya ako diri para ibalità sa mga ginggapos ni Satanas nga buhian sinda ng Dios
kag sa mga buta para makakità na sinda.
Gingpadaya niya ako para buligan ang mga ginadaog-daog,
19 kag para ipasayod sa mga tawo nga nag-abot na ang tyempo nga luwason sinda ng Ginoo.”†

20 Pagkatapos mabasa ni Hesus ang gingsulat ni Isaias, ginglukot niya ini kag gingbalik sa opisyal ng sinagoga. Nagpungkò siya para mag-isplikar ng iya gingbasa. Nakatutok gid sa iya ang tanan nga tawo didto sa sinagoga.
21 Hambay ni Hesus sa inda, “Ini nga parte ng Kasulatan nga gingbasa ko sa indo hay natuman na mintras ginapamatian nindo.”
22 Gingdayaw siya ng tanan nga tawo kag dakò gid ang inda katingaya sa iya hambay nga kaayo-ayo. Pero nagpinangutan-an sinda, “Bukon ba ini ang ungà ni Jose?”
23 Naghambay si Hesus sa inda, “Sigurado gid nga sambiton nindo sa akon ang hambayanon, ‘Doktor, buyunga anay ang imo kaugalingon’ nga ang gusto nindo hambayon sa akon, ‘Humanon mo da diri sa aton banwa ang nabatian namon nga imo ginghuman sa Capernaum*.’ ”
24 Naghambay pa gid si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo: Wayà ning propeta nga ginabaton ng mga tawo sa kaugalingon niya nga banwa.
25 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, madamò ang mga bayo nga babayi sa bilog nga Israel nang tyempo ni Propeta Elias. Wayà pagpauyana ng Dios sa suyod ng tuyo ka tuig kag tungà. Kag sobra gid ang taggutom nga naagihan ng mga tawo.
26 Pero wayà gid pagsugua ng Dios si Elias para buligan ang aber sin-o sa inda, kundì gingpakadto siya sa isa ka bayo nga taga-Zarefat nga sakop ng Sidon.
27 Kag imaw pa ini ang natabò sa Israel ng tyempo ni Propeta Eliseo. Madamò ang mga tawo nga nagaantos sa sakit nga kitong, pero wayà gid may gingpaayo sa inda. Si Naaman lang nga taga-Syria ang gingpaayo.”
28 Nang mabatian ini ng mga tawo sa sinagoga, nahangit gid sinda.
29 Nagpangtindog sinda kag gingbira si Hesus paluwas ng banwa kag gingdaya didto sa ibabaw ng bukid nga sakop

† **4:19 4:18-19** Isaias 61:1-2

ng inda banwa. Gusto kuntà ninda nga ituyod si Hesus sa
pangpang.
30 Pero nag-agi si Hesus sa tungà ninda kag pumanaw.

Ang Tawo nga Ginasapian ng Demonyo
Marcos 1:21-28

31 Halin didto, nagtugbong si Hesus sa Capernaum nga
sakop ng Galilea. Didto siya permi nagatudlò sa mga Judio
sa sinagoga sa Adlaw nga Inugpahuway.
32 Natingaya gid ang mga tawo sa iya pagpanudlò kay may
otoridad gid siya sa iya ginahambay.
33 Didto sa sinagoga igwa ning isa ka tawo nga ginasapian
ng demonyo – malain nga espiritu. Nagsinggit siya ning
makusog,
34 "Ah! Hesus nga taga-Nazaret, basì ginadisturbo mo
kami? Paparusahan mo ba kami? Kilaya ta ikaw. Ikaw
ang Balaan nga Ungà ng Dios!"
35 Pero gingsabyaw ni Hesus ang demonyo, "Hipos!
Luwas dirà!" Adto nga daan gingtumba ng demonyo ang
tawo sa atubangan ng tanan kag nagluwas siya nga wayà
ini pagsakita.
36 Natingaya gid ang mga tawo kag naghambay sinda sa
isa kag isa, "Taya! Ano adtong iya gingpanghambay? Kay
may otoridad kag gahom ang iya sugò nga nagatuman kag
nagalayas ang malain nga mga espiritu!"
37 Kag ang balità parti kay Hesus nabantog sa tanan nga
lugar didto.

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Madamò nga Tawo
Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34

38 Naghalin si Hesus sa sinagoga kag nagkadto sa bayay
ni Simon. Nagkasakit ang iya panugangan nga babayi kay
kataas gid ang iya sagnat. Nganì nagpangabay sina Simon
kay Hesus nga paayuhon siya.
39 Nagpalapit si Hesus kag nagtindog sa alihid ng iya
higdaan kag gingsabyaw ang sagnat kag nahuwasan siya.
Adto nga daan nagbangon siya kag gingserbisyuhan niya
sina Hesus.
40 Pagtunod ng adlaw, gingdaya ng mga tawo kay Hesus
ang tanan nga may sarisarì nga sakit. Gingtungtong niya
ang iya kamot sa kada isa sa inda kag gingpang-ayo sinda
tanan.
41 Gingpaluwas da niya ang mga demonyo sa madamò nga
tawo. Nagasininggit sinda mintras nagaluwas, "Ikaw ang
Ungà ng Dios!" Pero gingsabyaw sinda ni Hesus kag wayà
niya pagtuguti nga maghambay sinda, kay sayod ninda nga
siya ang Kristo.

Ang Pagwali ni Hesus sa mga Sinagoga
Marcos 1:35-39

42 Nang aga pa gid, naghalin si Hesus sa adto nga banwa
kag nagkadto sa tiway nga lugar. Pero gingsinugid siya ng
mga tawo. Nang makità ninda si Hesus, nagpangabay sinda
nga indì anay maghalin didto sa inda.
43 Pero naghambay si Hesus, “Kahinangyan nga magwali
ako ng Maayong Balità parti sa gingharian ng Dios sa iban
pa nga mga banwa kay imaw inà ang rason kung basì
gingpakari niya ako diri.”
44 Nganì nagpadayon si Hesus sa pagwali sa mga sinagoga
sa bilog nga Judea.

5

Ang Pagtawag ni Hesus sa iya Una nga mga Disipulo
Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20

1 Isa ka adlaw, nagatindog si Hesus sa alihid ng Dagat ng
Genesaret. Nagdinagusò sa iya ang madamò nga tawo kay
gusto gid ninda magpamatì ng hambay ng Dios.
2 May nakità si Hesus nga duha ka dyapang* nga yadto sa
alihid ng dagat. Wayà ini tawo kay nagawaswas ang mga
miyugpangisdà ng inda pukot.
3 Nagsakay si Hesus sa isa ka dyapang nga ang tag-iya
hay si Simon. Nagpangabay siya kay Simon nga ituyod ning
maisot ang dyapang sa dagat. Tapos nagpungkò siya kag
nagtudlò sa mga tawo.
4 Nang matapos na ang iya pagtudlò, naghambay si Hesus
kay Simon, “Sakay kamo sa dyapang kag itaktak ang pukot
sa madayom para makabuoy kamo.”
5 Nagsabat si Simon, “Bilog nga gab-i kami nagpinangisdà
pero wayà gid kami may nabuoy! Pero kay ginghambay mo,
sige itaktak ko.”
6 Nganì nagpalawod sinda kag gingtaktak ang pukot. Kag
kadamò-damò gid ang inda nabuoy nga isdà hasta nga
isutan lang magisì ang pukot.
7 Nganì gingpaypay ninda ang inda mga kaibahan nga
miyugpangisdà nga yadto sa isa pa nga dyapang para
buligan sinda. Pag-abot ninda, gingpunò gid ninda ning isdà
ang duha ka dyapang hasta nga daw malunod na gid sinda
kay sobra kadamò ang isdà.
8 Nang makità ini ni Simon Pedro, naghapà siya sa
atubangan ni Hesus kag naghambay, “Ginoo, palayò sa akon
kay ako hay makasasalà!”
9 Ginghambay niya ini kay natingaya gid siya kag ang iya
mga kaibahan tungod kadamò gid nga isdà ang inda nabuoy.

10 Imaw da ang mga kasosyo ni Simon nga sina Santiago*
kag Juan nga mga ungà ni Zebedee. Pagkatapos naghambay
si Hesus kay Simon, “Ayaw mahadlok. Tunà niyan, bukon
na isdà ang imo pangitaon kundì mga tawo para magsunod
sa akon.”
11 Nganì gingguyod ninda ang inda mga dyapang sa alihid
ng baybay, gingbayaan ninda ang tanan kag nagnunot sa
iya.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Kitungon
Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45

12 Nang yadto si Hesus sa isa ka banwa, may isa ka tawo
nga grabi na gid ang kitong*. Nang makità niya si Hesus,
naghapà siya kag nagpakitluoy, “Ginoo, kung gusto mo,
paayuhon mo ako sa sakit nga kitong.”*
13 Ging-unat ni Hesus ang iya kamot kag ginghawiran siya
nga nagahambay, “Gusto ko. Mag-ayo ka!” Adto nga daan
naduyà ang iya kitong.
14 Pagkatapos gingpaandaman siya ni Hesus, “Ayaw gid
magpamalità aber kanin-o, kundì magderitso ka sa parì kag
magpasirò sa iya. Maghalad* ka sunò sa gingsugò ni Moises
para magpamatuod sa mga tawo nga nalimpyo ka na.”†
15 Pero aber imaw adto ang ginghambay ni Hesus sa adto
nga tawo ang balità parti sa iya hay nabantog gihapon hasta
sa malayò nga mga lugar. Kag madamò gid nga tawo ang
nagkadto didto para magpamatì ng pagpanudlò ni Hesus
kag para paayuhon ang inda mga sakit.
16 Pero permi siya nagakadto sa mga tiway nga lugar para
magpangamuyò.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Paralisado
Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12

17 Isa ka adlaw, mintras nagatudlò si Hesus, may mga
Pariseo* kag mga miyugtudlò ng Kasuguan nga nagapungkò
malapit sa iya. Halin sinda sa iba-iba nga baryo ng Galilea
kag Judea kag patì sa Jerusalem. Yarà kay Hesus ang gahom
ng Dios para magpang-ayo ng mga may sakit.
18 Niyan, may nag-abot nga mga tawo nga ginabayawan
ang isa ka paralisado sa iya banig. Isuyod kuntà ninda siya
kag day-on sa atubangan ni Hesus.
19 Pero wayà gid sinda may maagihan kay kadamò-
damò gid ang mga tawo. Nganì nagsakà sinda sa pantay
nga bubong ng bayay kag gingbuhos ini. Pagkatapos

---

* **5:12 5:12** Ang mga tawo nga may sakit nga kitong hay ginakabig ng mga Judio nga mahigkò kag ginabawalan nga magsamba. † **5:14 5:14** Levitico 14:1-32

gingtunton ninda ang paralisado sa tungà ng mga tawo kag
sa atubangan ni Hesus.
20 Nang makità ni Hesus ang inda pagtuo, naghambay siya
sa paralisado, “Amigo, gingpatawad na ang imo mga salà.”
21 Niyan nagahunahunà sa inda kaugalingon ang mga
eskriba kag mga Pariseo, “Sin-o gid ini nga tawo nga kung
nagahambay hay daw kapareho gid niya ang Dios? Wayà
ning aber sin-o nga makapatawad ng mga salà kundì ang
Dios lang!”
22 Nasayuran ni Hesus ang inda ginahunahunà, nganì
nagpangutana siya sa inda, “Basì nagahunahunà kamo ning
tiyad inà?
23 Diin ang mas malupos hambayon: ‘Napatawad na ang
imo mga salà,’ o ‘Bangon kag pumanaw’?
24 Niyan pamatuuran ko sa indo nga ako nga Ungà ng
Tawo* hay may otoridad sa kalibutan nga magpatawad
ng mga salà.” Tapos naghambay siya sa paralisado,
“Ginahambay ko sa imo, bangon, lukuta ang imo banig kag
magpaulì na!”
25 Adto nga daan, nagtindog siya sa atubangan ninda,
ginglukot ang iya banig kag nagpaulì nga nagadayaw sa
Dios.
26 Natingaya gid ang tanan nga tawo didto. Gingdayaw
ninda ang Dios nga may pagtahod kag naghambay, “Abaw!
Makatitingaya gid ang aton nakità arinyan!”

Ang Pagtawag ni Hesus kay Levi
Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17

27 Pagkatapos adto, naghalin si Hesus didto kag nakità
niya ang miyugsukot ning buhis nga ang pangayan hay
Levi† nga nagapungkò sa ginabayaran ning buhis. Nagham-
bay si Hesus sa iya, “Kari, nunot sa akon.”
28 Nagtindog si Levi kag gingbayaan niya ang tanan kag
nagsunod kay Hesus.
29 Niyan nagpreparar si Levi ning papunsyon para kay
Hesus sa iya bayay. Kadamò nga miyugsukot ning buhis
kag iban pa nga mga bisita nga nagkaon kaibahan ninda.
30 Nang makità ini ng mga Pariseo kag ng inda kaibahan
nga mga eskriba, nagreklamo sinda sa mga disipulo ni
Hesus, “Basì nagakaon kag nagainom kamo kaibahan ang
mga miyugsukot ning buhis kag mga makasasalà?”
31 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà nagakahinangyan
ning doktor ang mga tawo nga maayo ang lawas, kundì ang
mga may sakit lang.

† **5:27 5:27** Si Levi hay ginatawag da nga Mateo.

32 Wayà ako nagkari diri para tawagon ang mga tawo
nga nagahunahunà nga sinda hay matarong, kundì ang mga
makasasalà agud magtalikod sinda sa inda mga salà.”

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpuasa
Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22

33 May mga tawo didto nga naghambay kay Hesus,
“Ang mga disipulo ni Juan nga Miyugbawtismo hay permi
nagapuasa kag nagapangamuyò kag imaw da ang mga
disipulo ng mga Pariseo. Pero ang imo mga disipulo hay
permi nagakinaon kag nagaininom.”
34 Nagsabat si Hesus, “Puydi ba arà nga indì pagpakaunon
ang mga bisita sa kasay* mintras kaibahan pa ninda ang
kyasayon nga lyaki? Syempre indì!
35 Pero magaabot ang adlaw nga buy-on ang kyasayon
nga lyaki sa inda kag imaw na inà ang mga adlaw ng inda
pagpuasa.”
36 Gingtudluan pa gid sinda ni Hesus paagi sa mga
parabola*, “Wayà ning tawo nga nagagunting ning bag-o
nga barò para ihakyop sa lumà. Kay kung humanon niya
ini, kanugon kay magigisì ang bag-o kag isa pa, indì mag-
angay ang bag-o sa lumà.
37 Wayà da ning tawo nga nagabutang ning bag-o nga
ilimnon sa lumà nga butangan nga panit‡ kay malupok
ang butangan kag mauuyak ang ilimnon kag masisirà ang
butangan.
38 Pero ang bag-o nga ilimnon dapat ibutang sa bag-o nga
butangan.”
39 Hambay pa ni Hesus, “Wayà ning tawo nga nagainom
ning kadugay na nga ilimnon, tapos nagapangità ning bag-
o.” Kay hambay niya, “Mas manamit gid ang kadugay na.”

6

Parti sa Adlaw nga Inugpahuway
Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28

1 Isa ka Adlaw nga Inugpahuway, mintras nagaagi sina
Hesus sa uma ng trigo, nagpinamuksì ang iya mga disipulo
ning mga uhay ng trigo kag ginakiskis ninda ini kag
ginakaon.
2 Pero may mga Pariseo didto nga naghambay sa inda,
“Basì ginahuman nindo ang ginabawal ng Kasuguan sa
Adlaw nga Inugpahuway?”

‡ **5:37 5:37** Nang una, ang butangan ng ilimnon hay panit ng hayop.

3 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà ba nindo nabasahi sa
Kasulatan ang ginghuman ni David nang siya kag ang iya
mga kaibahan hay nagutom?
4 Nagsuyod siya sa tolda ng Dios kag gingbuoy niya ang
tinapay nga ginghalad kag gingkaon. Gingtaw-an da niya
ang iya mga kaibahan. Pero wayà sinda nakasalà aber pa
nga ginabawal ini ng Kasuguan kay ang mga parì lang adto
ang puydi magkaon.”†
5 Naghambay pa si Hesus sa inda, “Ako nga Ungà ng Tawo
hay may otoridad maghambay kung ano ang puydi nga
humanon sa Adlaw nga Inugpahuway.”*

Ang Pag-ayo sa Paralisado ang Kamot
Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6

6 Isa pa ka Adlaw nga Inugpahuway, nagsuyod si Hesus
sa sinagoga para magtudlò. May tawo didto nga paralisado
ang iya tuo nga kamot.
7 Yadto da didto ang mga eskriba kag mga Pariseo.
Nagapangità sinda ning paagi kung pauno iakusar si Hesus.
Nganì ginabantayan ninda kung paayuhon niya adto nga
tawo sa Adlaw nga Inugpahuway.
8 Pero sayod ni Hesus kung ano ang inda ginahunahunà.
Nganì naghambay siya sa tawo nga paralisado ang kamot,
“Magtindog ka kag magpalapit diri sa atubangan.” Nganì
nagtindog siya kag nagkadto didto.
9 Pagkatapos, naghambay si Hesus sa inda, “May
pangutana ako sa indo. Ano ang ginatugot ng Kasuguan
sa Adlaw nga Inugpahuway: ang paghuman ning maayo o
ang paghuman ning malain? Ang pagluwas ng kabuhì o ang
pagpatay?”
10 Gingsirò sinda tanan ni Hesus. Pagkatapos naghambay
siya sa tawo nga paralisado ang kamot, “Unata ang imo
kamot.” Ging-unat niya ang iya kamot kag nag-ayo gid ini.
11 Pero sobra gid ang kahangit ng mga eskriba kag ng
mga Pariseo, nganì nag-inistoryahan sinda kung ano ang
humanon ninda kay Hesus.

Ang Dose nga Apostoles
Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19

12 Nang adto nga tyempo, nagtukad si Hesus sa isa nga
bukid para magpangamuyò. Kag nagpangamuyò siya didto
ning bilog nga gab-i.
13 Pagkaaga, gingtawag niya ang iya mga disipulo kag
nagpilì siya ning dose sa inda kag gingtawag nga mga
apostoles.

---

† **6:4** **6:4** Levitico 24:9 * **6:5** **6:5** Sa literal: Ako ang ginoo ng Adlaw nga Inugpahuway.

14 Ang inda mga pangayan hay si Simon (nga gingpan-
gayanan da niya nga Pedro) kag ang iya hali nga si Andres;
si Santiago kag si Juan, si Felipe kag si Bartolome,
15 si Mateo kag si Tomas, si Santiago nga ungà ni Alfeus,
si Simon nga dati hay nagrebelde sa gobyerno ng Roma,
16 si Judas nga ungà ni Santiago kag si Judas Iscariote nga
imaw ang nagtraidor kay Hesus.

Ang Pagpanudlò kag Pagpang-ayo ni Hesus
Mateo 4:23-25

17 Pagkatapos nagtugbong si Hesus kaibahan ang iya
mga apostoles hasta sa nakaabot sinda sa malapad nga
kapatagan. Didto nagtipon ang madamò niya nga disipulo
kag ang kadamò-damò nga tawo halin sa tanan nga lugar ng
Judea kag sa Jerusalem. Igwa da ning halin sa mga syudad
ng Tyre kag Sidon nga malapit sa dagat.
18 Nagkadto sinda didto para magpamatì kay Hesus
kag para ayuhon ang inda mga sakit. Ang iban nga
ginapahugaan ng malain nga mga espiritu hay gingpaayo
da niya.
19 Kag ang tanan nga tawo didto nagatinguhà gid nga
makatandog sa iya kay may gahom nga yarà sa iya nga
nagaayo sa inda tanan.

Ang mga Bulahan kag ang mga Makaluluoy
Mateo 5:1-12

20 Nagsirò si Hesus sa iya mga disipulo kag naghambay,
“Bulahan kamo nga mga pobre;
kay nagapasakop kamo sa paghaharì ng Dios.
21 Bulahan kamo nga ginagutom niyan;
kay taw-an kamo ng Dios ng tanan nga indo ginakahi-
nangyan.
Bulahan kamo nga nagatangis niyan;
kay magahayakhak kamo!
22 Bulahan kamo kung hangitan kamo ng mga tawo,
sikwayon, insultuhon kag siraon ninda ang indo
pangayan,
tungod sa indo pagsunod sa akon nga Ungà ng Tawo!
23 Kay imaw da inà ang ginghuman ng inda kalulo-lulohan
sa mga propeta nang una. Nganì magkalipay kamo
kag maglukso sa tudo nga kalipay
kay mababaton nindo ang kadakò gid nga premyo sa
langit.
24 Pero makaluluoy gid kamo nga manggaranon niyan;
kay nakatilaw na kamo ng maayo nga pagpangabuhì!
25 Makaluluoy da kamo nga busog na niyan;
kay magaabot ang adlaw nga magugutom kamo!

Makaluluoy da kamo nga nagahayakhak niyan;
kay magaabot ang adlaw nga magakalisod kag maga-
danguyngoy kamo!
26 “Makaluluoy da kamo kung ginadayaw kamo ng tanan nga tawo,
kay imaw da inà ang ginghuman ng inda kalulo-lulohan
sa mga bukon matuod nga propeta nang una!”

Ang Pagpanudlò parti sa indo Kaaway
Mateo 5:38-48, 7:12a

27 “Pero ginahambay ko sa indo nga nagapamatì sa akon, higugmaa nindo ang indo kaaway kag humani ning maayo ang nagadumot sa indo.
28 Pakamaayuha ang nagasumpà sa indo kag ipangamuyò nindo ang nagamaltrato sa indo.
29 Kung tampaon ka sa pisngi, ipatampà mo pa ang kabuak. Kag kung may magbuoy ng imo barò nga pangsuy-ob, ayaw magpunggi kung buy-on patì ang imo kamisita.
30 Taw-i ang tanan nga nagapangayò sa imo kag kung may magbuoy ng imo mga pagkabutang, ayaw na magbawia.
31 Humana nindo sa indo isigkatawo kung ano ang gusto nindo nga humanon ninda sa indo.
32 “Kung ang ginahigugmà lang nindo hay ang na-gahigugmà sa indo, mababaton ba nindo ang kaayuhan halin sa Dios? Indì! Kay aber ang mga makasasalà ginahigugmà da ninda ang nagahigugmà sa inda.
33 Kag kung ang indo ginapakitaan ning maayo hay ang nagahuman lang ning maayo sa indo, may kaayuhan ba kamo nga mababaton halin sa Dios? Wayà! Kay aber ang makasasalà imaw da ang inda ginahuman.
34 Kag kung ang ginapahuyam lang nindo hay ang sayod nindo nga imaw lang makakabayad, may kaayuhan ba kamo nga mababaton halin sa Dios? Wayà! Kay aber ang makasasalà nagapahuyam da sa inda isigkapareho kay sayod ninda nga bayaran gid sinda ng inda gingpahuyam.
35 Imaw ini ang indo dapat humanon: higugmaa nindo ang indo kaaway kag humani sinda ning maayo. Kung mag-pahuyam kamo, pahuyamon nindo kag indì na maglaom nga bayaran pa. Kay kung humanon nindo ini, dakò gid ang premyo nga mababaton nindo kag magiging mga ungà kamo ng Pinakamataas nga Dios. Kay maayo gid ang Dios kag naluluoy siya aber sa mga tawo nga malain kag indì antigo magpasalamat sa iya.
36 Nganì maging maluluy-on kamo kay maluluy-on da ang indo Amay.”

Ayaw Magpanghusga
Mateo 7:1-5

37 “Nganì ayaw nindo paghusgahi ang iban para indì da
kamo paghusgahan ng Dios. Ayaw kamo maghambay nga
dapat sinda parusahan para indì da kamo pagparusahan ng
Dios. Patawara nindo ang nakasalà sa indo para patawaron
da kamo ng Dios.
38 Maging maatag kamo para maatag da ang Dios sa indo.
Kung nagatao ang Dios sa indo, ginasukoy gid niya ini ning
maayo, ginadasok, ginayugoyugò kag nagapang-aawas pa.
Kay ang pangsukoy nga ginggamit nindo sa iban imaw da
ang pangsukoy nga gagamiton sa indo.”
39 Pagkatapos adto, gingtudluan sinda ni Hesus paagi sa
ini nga parabola: “Indì puydi mag-agbay ang buta sa buta
kay pareho sinda nga mahuhuyog sa buhò.
40 Wayà ning disipulo nga mas labaw pa sa iya maestro,
pero kung natun-an na niya ang tanan, magiging pareho na
siya ng iya maestro.
41 Basì nakikità mo gid ang puling sa mata ng imo
isigkatawo, pero ikaw wayà mo makità ang daw mabahoy
nga kahoy nga yarà sa imo mata?
42 Pauno ka makahambay, ‘Abi, buy-on ko ang puling sa
imo mata,’ pero ang yarà sa imo mata hay daw mabahoy
nga kahoy nga wayà mo makità? Hipokrito! Buy-a anay
ang daw mabahoy nga kahoy sa imo mata para makakità
ka maayo, agud mabuoy mo ang puling sa mata ng imo
isigkatawo.”

Ang Kahoy kag ang iya Bunga
Mateo 7:16-20, 12:33-35

43 “Ang maayo nga kahoy indì makapamunga ng malain
kag ang malain nga kahoy indì makapamunga ng maayo.
44 Makikilaya ang kada kahoy sa iya bunga. Ang tanom
nga tunukon, wayà nagapamunga ng igos* o ubas*.
45 Pareho da ini sa tawo; ang maayo nga tawo naga-
hambay maayo kay maayo ang iya hunahunà. Pero ang
malain nga tawo, nagahambay malain kay malain ang iya
hunahunà. Kay kung ano ang yarà sa hunahunà ng tawo,
imaw da ang nagaluwas sa iya bàbà.”

Ang Pagpatindog ng Bayay ng Duha ka Tawo
Mateo 7:24-27

46 “Basì ginatawag nindo ako, ‘Ginoo, Ginoo,’ pero wayà
nindo ginasunura ang akon ginahambay?
47 Ipakità ko sa indo kung ano ang kapareho ng tawo nga
nagapalapit sa akon, nagapamatì kag nagatuman ng akon
mga ginatudlò.

48 Pareho siya sa tawo nga bago iugdok ang iya bayay,
nagkutkot anay siya ng kadayom kag gingbutang ang
pundasyon sa bato, tapos ging-ugdok niya ang bayay didto.
Nang nagbahà ang subà kag lumapaw ang tubì, ginghampas
ang bayay pero wayà ini nagubà kay ging-ugdok sa matibay
nga pundasyon.
49 Pero ang tawo nga nagapamatì ng akon mga ginatudlò
pero wayà nagatuman, pareho siya sa tawo nga nag-
ugdok ng iya bayay sa lugar nga wayà pundasyon. Nang
ginghampas ng makusog nga bahà ang bayay, natumba ini
nga daan kag nawasak gid."

7

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ulipon ng Kapitan
Mateo 8:5-13

1 Pagkatapos ng pagtudlò ni Hesus sa mga tawo, nagkadto
siya sa Capernaum.
2 Igwa didto ning kapitan ng mga sundalo ng Roma kag
igwa siya ulipon nga palanggà gid niya. Nagmasakit siya
kag malapit na mamatay.
3 Nang mabatian ng kapitan ang parti kay Hesus, ging-
pakadto niya ang mga miyugdumaya ng Judio kay Hesus
para mangabay sa iya nga magkadto sa iya bayay para
paayuhon ang iya ulipon.
4 Nagkadto sinda kay Hesus kag nagpakitluoy gid sa iya,
"Buligi abi ang kapitan kay maayo siya kag dapat gid nga
buligan.
5 Palanggà gid niya ang mga Judio kag siya ang nagpaug-
dok ng sinagoga para sa amon."

6 Nganì nagnunot si Hesus sa inda. Nang malapit na sinda
sa bayay ng kapitan, gingpakadto niya ang iya mga amigo
kag gingpahambay kay Hesus, "Ginoo, ayaw na pagbudlaya
ang imo kaugalingon kay bukon ako angay nga magpasuyod
sa imo sa akon bayay.
7 Nganì bukon ako ang nagkarà kay bukon ako angay nga
mag-atubang sa imo. Sa imo lang hambay, magaayo ang
akon ulipon.
8 Kay ako hay sakop ng may mataas nga rangko kag igwa
da ako mga sundalo nga nasasakupan. Kung nagasugò ako
sa isa, 'Kadto didto,' nagakadto siya kag sa isa, 'Kari diri,'
nagapalapit siya kag kung nagasugò ako sa akon ulipon,
'Humana ini,' ginahuman niya."

9 Nang mabatian ini ni Hesus, natingaya gid siya. Nag-
atubang siya sa kadamò nga tawo kag naghambay, “Gina-
hambay ko sa indo, wayà pa gid ako ning may nakità nga
tawo aber diin sa Israel nga igwa pagtuo nga pareho niya!”
10 Pagbalik sa bayay ng mga gingsugò ng kapitan, nakità
ninda nga nag-ayo na ang ulipon.

Ang Pagkabanhaw ng Ungà ng Bayo

11 Wayà magdugay nagkadto si Hesus sa banwa nga
ginatawag, Nain. Kaibahan niya ang iya mga disipulo kag
ang kadamò nga tawo.
12 Nang pasuyod na sinda sa banwa, nasumpong ninda
ang kadamò nga tawo nga nagadapit sa patay nga ginahak-
wat pakadto sa luwas. Ang patay hay bugtong nga ungà nga
lyaki ng bayo.
13 Naluoy gid si Hesus sa iya kag naghambay siya, “Ayaw
na magtangis.”
14 Niyan nagpalapit siya kag gingtandog niya ang ginabu-
tangan ng patay para magduyog ang nagahakwat. Pagduyog
ninda, naghambay siya sa patay, “Nonò, bangon na!”
15 Nagbangon ang patay, nagpungkò kag naghambay.
Tapos gingdaya siya ni Hesus sa iya nanay.
16 Ang tanan nga yadto hay natingaya gid kag gingdayaw
ninda ang Dios. Naghambay sinda, “Yari na sa aton ang
makagagahom nga propeta!” Naghambay pa ang iban,
“Nagkari ang Dios para luwason kita sa aton kasal-anan!”
17 Ang balità parti sa ginghuman ni Hesus naglapnag sa
bilog nga Judea kag sa tanan nga lugar sa palibot.

Si Hesus kag si Juan nga Miyugbawtismo
Mateo 11:2-19

18 Gingbalità kay Juan nga Miyugbawtismo ini tanan nga
natabò ng iya mga disipulo.
19 Nganì gingtawag niya ang duha sa iya mga disipulo kag
gingpakadto sa Ginoo. Gingpapangutana niya sinda, “Ikaw
ba ang ginahambay ni Juan nga gingpromisa ng Dios nga
magaabot o mahuyat pa kami ng iban?”
20 Nganì nagkadto ang duha niya nga disipulo kay
Hesus kag naghambay, “Gingpadaya kami ni Juan nga
Miyugbawtismo sa imo para magpangutana. Ikaw ba ang
ginghambay niya nga gingpromisa ng Dios nga magaabot o
mahuyat pa kami ng iban?”
21 Adto gid nga oras, ginapang-ayo ni Hesus ang kadamò
nga tawo nga may iba-iba nga sakit kag ginasapian ng
malain nga mga espiritu kag kadamò da nga buta ang
nakakità na.

22 Nagsabat si Hesus sa mga disipulo ni Juan, “Magbalik
kamo kay Juan kag ihambay sa iya ang indo nakità kag
nabatian diri: ang mga buta nakakità, ang mga pakì
nakapanaw ning maayo, ang mga kitungon* nag-ayo, ang
mga bungoy nakabatì, ang mga patay nabuhì kag ang
Maayong Balità ginapanudlò sa mga pobre.
23 Ihambay pa nindo sa iya, ‘Bulahan ang mga tawo nga
wayà nagaduha-duha parti sa akon.’ ”

24 Nang maghalin na adtong duha nga disipulo ni Juan,
nagtunà si Hesus sa pag-istorya parti kay Juan sa kadamò
nga tawo didto. Hambay niya, “Nang nagpamatì kamo sa
pagtudlò ni Juan nang yadto pa siya sa tiway nga lugar,
ano ang indo ginapaabot nga makità? Ang tawo nga
nagapangduha-duha nga pareho ng kugon nga ginahuyop-
huyop ng hangin?
25 Ano kuntà ang gusto nindo makità? Ang tawo nga
mamahayon ang barò? Syempre bukon! Kay ang tawo nga
nagasuksok ng tiyad adto hay manggaranon kag nagaistar
sa palasyo.
26 Abi, isipa nindo, basì nagkadto kamo didto? Dì ba para
makità ang propeta? Huo, pero sa matuod lang mas sobra
pa gid siya kaysa sa propeta.
27 Kay si Juan, imaw ang ginghambay ng Dios sa Kasula-
tan, ‘Ipapadaya ko ang akon mensahero nga mauna sa imo
para magpreparar ng dayan bago ang imo pag-abot.’
28 Ginahambay ko sa indo, wayà ning aber sin-o nga
natawo sa kalibutan nga mas labaw pa kay Juan. Pero ang
tawo nga pinakamababà sa gingharian ng Dios hay mas
labaw pa kaysa kay Juan.”

29 Ang tanan nga tawo nga nagpamatì kag ang mga
miyugsukot ning buhis hay nagkumpormi nga tamà ang
tanan nga ginapahuman ng Dios kay nagpabawtismo na
sinda kay Juan.
30 Pero ang mga Pariseo kag ang mga miyugtudlò ng
Kasuguan naman hay wayà nagkumpormi sa kabubut-on
ng Dios para sa inda kay indì gid sinda magpabawtismo kay
Juan.

31 Tapos naghambay pa gid si Hesus, “Sa diin ko baya
ikumpara ang mga tawo sa ini nga henerasyon? Ano baya
ang kapareho ninda?
32 Pareho sinda sa mga ungà nga nagapungkò sa plasa
kag nagahambay sa isa kag isa, ‘Nagpasunata kami para
sa kasay pero wayà kamo nagsaot; nagkanta kami para sa
patay pero wayà kamo nagtangis.’

33 Pareho da kamo sa inda, kay nang mag-abot si Juan
nakità nindo nga nagapuasa siya kag wayà nagainom
ilimnon, nganì nagahambay kamo, ‘Hala, ginasapian siya
ng demonyo!’
34 Ako naman nga Ungà ng Tawo, nakità nindo nga
nagakaon kag nagainom nganì nagahambay kamo, ‘Hala,
sirua ang tawo nga ini! Makagod kag buratso, amigo ng
mga miyugsukot buhis kag iban pa nga makasasalà.’
35 Pero pabay-i lang, ang kabubut-on ng Dios hay gi-
napamatuuran sa kabuhì ng tawo nga nagabaton sa iya
ginapanudlò paagi sa amon.”

Ang Pagpatawad ni Hesus sa Babayi nga Makasasalà

36 Isa ka adlaw, may isa ka Pariseo nga nag-agda kay
Hesus nga magkaon sa iya bayay. Nganì nagkadto siya kag
nagkaon kaibahan ng mga imbitado.
37 Sa adto nga banwa, igwa babayi nga makasasalà.
Nabatian niya nga yadto si Hesus nagakaon sa bayay ng
Pariseo, nganì nagkadto siya didto daya ang maisot nga
tibod nga himò sa alabastro*, nga may suyod nga pahumot.
38 Nagpalapit siya sa likod ni Hesus kag nagtindog sa
may sikwayan niya kag nagtinangis. Nagtuyò ang iya luhà
sa siki ni Hesus kag gingpunasan niya ini ng iya buhok.
Pagkatapos gingharuan niya kag gingbubuan ng pahumot.
39 Nang makità ini ng Pariseo nga nag-agda kay Hesus,
naghambay siya sa iya kaugalingon, “Kung matuod nga
propeta ang tawo nga ini, dapat sayod niya kung sin-o ining
babayi nga nagapunas sa iya siki; dapat sayod niya nga
makasasalà siya!”
40 Pero nasayuran ni Hesus kung ano ang iya ginahu-
nahunà nganì naghambay siya, “Simon, igwa ako ihambay
sa imo.” Sabat niya, “Ano inà, Maestro?”
41 Naghambay si Hesus, “Igwa duha ka tawo nga nag-
utang sa miyugpautang. Ang isa nag-utang lima ka gatos
nga denarius kag ang isa 50.
42 Pero tungod indì sinda makabayad wayà sinda pag-
pabayara ng inda utang. Sin-o sa inda nga duha ang mas
kadakò ang paghigugmà sa miyugpautang?”
43 Nagsabat si Simon, “Siguro adtong mas kadakò ang
utang.” Naghambay si Hesus, “Tamà ang imo sabat.”
44 Niyan nag-atubang siya sa babayi kag naghambay kay
Simon, “Sirua ining babayi, ging-agda mo ako sa imo bayay;
pero wayà mo ako gingtaw-i tubì para makapanghugas ng
akon siki. Pero siya, ginghugasan niya ang akon siki ng iya
luhà kag gingpunasan ng iya buhok.

45 Wayà mo ako pagharui pag-abot ko diri, pero siya, wayà
nagpara sa kahaharò ng akon siki tunà ng pag-abot ko.
46 Wayà mo pagpahiri lana ang akon uyo, pero ging-
bubuan niya pahumot ang akon siki.
47 Nganì ginahambay ko sa imo nga ang kadakò nga
paghigugmà nga gingpakità niya nagapamatuod nga ging-
patawad na siya ng iya madamò nga kasal-anan. Pero ang
tawo nga maisot lang ang gingpatawad nga salà, maisot lang
ang paghigugmà nga iya ipakità."
48 Pagkatapos naghambay si Hesus sa babayi, "Ging-
patawad na ang imo mga salà."
49 Ang iban nga nagakaon katupad ni Hesus naghambay
sa inda kaugalingon, "Sin-o baya ini nga tawo nga aber ang
mga salà ginapatawad niya?"
50 Pero naghambay si Hesus sa babayi, "Ang pagtuo mo
ang nagluwas sa imo. Magpaulì ka nga matawhay ang imo
isip."

8

Ang mga Babayi nga Nagabulig kay Hesus

1 Pagkatapos adto, naglibot si Hesus sa mga banwa kag
mga baryo nga nagatudlò ng Maayong Balità parti sa
paghaharì ng Dios. Kaibahan da niya ang iya dose nga
disipulo,
2 kag ang mga babayi nga gingpaluwasan niya ng malain
nga mga espiritu kag gingpaayo sa iba-iba nga sakit. Ang
isa sa inda hay si Maria nga taga-Magdala nga pito gid nga
demonyo ang gingpaluwas sa iya.
3 Ang iban pa nga babayi nga nagsunod sa iya hay si Juana
nga asawa ni Cuza nga opisyal sa palasyo ni Herodes, si
Susana kag madamò pa gid nga babayi nga imaw sinda ang
nagatao ng mga kahinangyanon ni Hesus kag ng iya mga
disipulo halin sa inda gingpangabudlayan.

Ang Parabola parti sa Pagsabwag ning Binhì
Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9

4 Kadamò nga tawo ang nagpangkadto kay Hesus halin
sa iba-iba nga banwa kag nang nagtipon na sinda, nagtudlò
siya paagi sa parabola:
5 "May isa ka mangunguma nga nagkadto sa iya uma
para magsabwag ning binhì. Sa iya pagsabwag, ang iban
nagtupà sa alihid ng dayan kag natimakan ng mga nagaagi
kag gingpantukà ng mga pispis.
6 Ang iban nga binhì nagtupà sa kabatuhan. Nagtubò ini
pero naglayong kay uga ang dutà.

7 Ang iban nagtupà kag nagtubò sa dutà nga may mga
bayagon nga tunukon, pero paglabog ng mga bayagon
gingkamangan ang tanom, nganì wayà nakapamunga.
8 Ang iban nga binhì nagtupà sa maayo nga dutà, nagtubò
kag nagpamunga gid ng kadamò-damò.”* Pagkatapos mag-
istorya ni Hesus, naghambay siya, “Dapat intindihon gid
nindo maayo ang indo nababatian.”

Basì Ginggamit ang mga Parabola
Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12

9 Gingpangutana ng iya mga disipulo si Hesus kung ano
ang gusto hambayon ng adto nga parabola.
10 Nagsabat siya, “Sa indo lang gingtao ng Dios ang pang-
intindi ng mga sikreto parti sa iya paghaharì, pero sa
iban, ginahambay niya ini paagi sa mga parabola, agud
magsirò man sinda, indì makakità; kag magpamatì, pero
indì makaintindi.”

Ang Gusto Hambayon ng Parabola parti sa Binhì
Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20

11 “Imaw ini ang gusto hambayon ng parabola: Ang binhì,
imaw ang hambay ng Dios.
12 Ang alihid ng dayan nga gingtupaan ng binhì imaw ang
mga tawo nga nakabatì ng hambay ng Dios, pero nag-abot
ang diyablo kag gingbuoy niya ini sa inda tagipusuon para
indì sinda magtuo kag maluwas.
13 Ang kabatuhan nga gingtupaan ng binhì, imaw ang mga
tawo nga pagkabatì sa hambay ng Dios gingbaton ini nga
may kalipay. Pero bukon hugot sa inda tagipusuon, nganì
wayà magdugay ang inda pagtuo. Pag-abot ng pagtilaw,
wayà sinda nagpadayon sa inda pagtuo.
14 Ang dutà nga may mga bayagon nga tunukon nga
gingtupaan ng binhì, imaw ang mga tawo nga nakabatì
sa hambay ng Dios. Pero nadaog sinda ng mga kabayak-
on, pagtinguhà nga magmanggaranon kag pagpangalipay sa
kalibutan, nganì wayà ini nakapamunga sa inda kabuhì.
15 Pero ang maayo nga dutà nga gingtupaan ng binhì,
imaw ang mga tawo nga nagpamatì ng hambay ng Dios
kag gingtagò ini sa inda maayo nga tagipusuon. Ginatuman
ninda ini nga may pag-antos hasta magpamunga sa inda
kabuhì.”

Ang Parabola parti sa Iwagan
Marcos 4:21-25

16 Naghambay pa gid si Hesus, “Wayà ning tawo nga
nagasugà ning iwagan kag ginatakyuban ning kuyon o

---

* **8:8 8:8** Sa literal: nagbunga ning 100 ka doble.

ginabutang sa idayom ng katri, kundì ginabutang ini sa
tungtungan para mahayagan ang mga tawo nga nagasuyod
sa bayay.
17 Nganì wayà gid ning may ginatagò nga indì makikità sa
ulihi kag wayà ning sikreto nga indì masasayuran kag indì
makikità.
18 Nganì pamatì kamo maayo sa akon ginahambay, kay
ang tawo nga igwa nabaton nga kamatuuran, taw-an pa gid
ng pang-intindi. Pero ang tawo nga wayà ning nabaton nga
kamatuuran, aber ang ginaisip niya nga iya naintindihan
hay buy-on pa sa iya."

Ang Nanay kag mga Manghod ni Hesus
Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35

19 Niyan, nag-abot ang nanay kag mga manghod nga lyaki
ni Hesus, pero indì sinda makapalapit kay kadamò ang tawo
nga nagatipon didto.
20 May naghambay sa iya, "Yarà sa luwas ang imo nanay
kag mga manghod. Gusto ninda magpakigkità sa imo."
21 Pero nagsabat si Hesus sa mga tawo, "Ang akon nanay
kag mga manghod hay ang nagapamatì kag nagatuman sa
hambay ng Dios."

Ang Pagpakalma ni Hesus sa Mabaskog nga Hangin
Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41

22 Isa ka adlaw, nagsakay si Hesus sa dyapang kaibahan
ang iya mga disipulo. Hambay niya sa inda, "Mos, matabok
kita sa kabuak." Nganì nagsakay sinda sa dyapang.
23 Mintras nagabyahe sinda, natuyugan si Hesus. Gulpi
na lang nga nagkusog ang hangin sa lawod kag nagsuyod
ang tubì sa dyapang, nganì sinda hay nabutang sa peligro.
24 Gingpalapitan ng mga disipulo si Hesus kag gingpukaw,
"Ginoo, Ginoo! Malulunod na kita!"
Nagbangon si Hesus kag gingsabyaw ang hangin kag
kadagkò nga humbak. Adto nga daan nagkalma ang bagyo.
25 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, "Diin ang indo
pagtuo sa akon?"
Pero natingaya gid sinda kag hinadlukan.
Nagpinangutan-an sinda, "Sin-o gid baya ini nga tawo?
Ginasugò niya ang hangin kag ang humbak; kag nagatuman
ini sa iya!"

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Tawo nga Ginasapian ng mga Demonyo
Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20

26 Niyan, nag-abot sina Hesus sa lugar ng mga Geraseno†
nga nagaatubang sa Galilea.
27 Nang makasalta na siya halin sa dyapang, gingsumpong
siya ng isa ka tawo nga taga-Geraseno nga ginasapian ning
mga demonyo. Kadugay na gid nga wayà siya nagasuksok
ning barò kag wayà nagabalik sa iya bayay, kundì nagaistar
siya sa mga lubungan.
28 Nang makità niya si Hesus nagsinggit siya, nagluhod
kag naghapà sa iya atubangan. Kag naghambay siya ning
makusog, “Hesus, Ungà ng Pinakamataas nga Dios, ano ang
imo labot sa akon? Nagapakitluoy ako sa imo, ayaw ako
pagpahugai!”
29 Ginghambay niya ini kay gingsugò ni Hesus nga
magluwas ang malain nga espiritu sa iya. (Kadugay na
siya nga ginasapian ng malain nga espiritu. Aber siya
ginabantayan kag ginakadinahan ang iya kamot kag siki,
ginapangbugtò niya ini kag ginadaya siya ng demonyo sa
tiway nga lugar.)
30 Gingpangutana siya ni Hesus, “Ano ang imo pan-
gayan?”
Nagsabat siya, “Batalyon!” Kay kadamò-damò ang mga
demonyo nga nagsapì sa iya.
31 Nagpakitluoy ang mga demonyo nga indì sinda ipadaya
ni Hesus sa pinakaidayom nga lugar ng kalibutan.‡
32 Malapit didto, may nagapangibok nga kadamò-damò
nga baboy sa alihid ng bakuyod. Nagpakitluoy ang mga
demonyo kay Hesus nga didto na lang sinda masuyod sa
mga baboy kag gingtugutan niya sinda.
33 Nganì nagpangluwas ang mga demonyo sa tawo kag
nagpangsuyod sa mga baboy. Pagkatapos nagdinagusò ang
mga baboy sa pangpang hasta sa nagkahuyog sa dagat kag
nagkalumos.
34 Nang makità ng mga miyug-alilà ng baboy ang natabò,
nagdinyagan sinda kag gingpinamalità ini sa mga tawo sa
banwa kag sa mga baryo.
35 Nganì nagkadto ang mga tawo kay Hesus kay gusto
ninda makità ang natabò. Pag-abot didto, nakità ninda ang
tawo nga dati gingsapian ng mga demonyo. Nagapungkò
siya sa atubangan ni Hesus nga nakabarò kag maayo na
ang iya isip. Nganì hinadlukan gid sinda.
36 Gingbalità ng mga nakakità ang natabò kung pauno
nag-ayo ang tawo.

---

† **8:26 8:26** *Geraseno*: Sa iban nga mga kopya ng Griego hay Gadareno, pareho sa Mateo 8:28. ‡ **8:31 8:31** Ini hay lugar kung sa diin nagahuyat ang mga demonyo sa pinakaulihi nga parusa ng Dios.

37 Pagkatapos ang tanan nga nagaistar sa lugar ng
Geraseno nagpakitluoy kay Hesus nga maghalin sa inda
lugar kay dakò gid ang inda kahadlok. Nganì nagsakay si
Hesus sa dyapang kag nagbalik sa iya ginghalinan.
38 Nagpakitluoy kay Hesus ang tawo nga gingpaluwasan
niya ng mga demonyo nga magnunot sa iya. Pero nagsabat
si Hesus,
39 "Mas maayo kung magpaulì ka sa indo kag ipamalità
ang ginghuman ng Dios sa imo." Nganì nagbalik ang tawo
kag naglibot siya sa bilog nga banwa kag gingpinamalità
ang parti sa ginghuman ni Hesus sa iya.

Ang Ungà ni Jairus kag ang Babayi nga Ginadugò
Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43

40 Nang makatabok na sina Hesus sa kabuak, gingsugat
siya ng mga tawo kay tanan sinda hay nagahuyat sa iya.
41 Wayà madugay, nag-abot ang tawo nga ang pangayan
hay Jairus. Siya hay opisyal ng sinagoga. Naghapà siya sa
atubangan ni Hesus kag nagpakitluoy nga magkadto siya sa
iya bayay,
42 kay nagaagunisar na ang iya bugtong nga ungà nga
babayi, nga dose ka años.
Mintras nagapakadto si Hesus sa bayay ni Jairus, nagadi-
nagusò ang kadamò nga tawo sa iya.
43 Isa sa inda hay ang babayi nga ginadugò sa suyod ng
dose ka tuig. Naubos na ang tanan niya nga manggad sa
pagpabuyong, pero wayà gid siya nag-ayo.
44 Nagpalapit siya sa likod ni Hesus kag gingtandog ang
gayad ng iya barò. Adto nga daan nagpara ang pagdugò.
45 Pagkatapos nagpangutana si Hesus, "Sin-o ang nagtan-
dog sa akon?" Nang wayà may nag-akò, naghambay si
Pedro, "Ginoo, kadamò ang mga tawo nga nagapalibot kag
nagadinagusò sa imo."
46 Pero naghambay si Hesus, "May nagtandog gid sa akon
kay nabatyagan ko nga may gahom nga nagluwas sa akon."
47 Nang masayuran ng babayi nga indì niya maitagò ang
iya ginghuman, nagpalapit siya kay Hesus nga nagapan-
gurog kag naghapà sa iya atubangan. Nagbalità siya nga
nababatian ng tanan kung basì gingtandog niya ang barò ni
Hesus kag kung pauno siya nag-ayo nga daan sa iya sakit.
48 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, "Manang, nag-
ayo ka tungod sa imo pagtuo. Magpaulì ka nga matawhay
ang imo isip."
49 Mintras nagahambay pa si Hesus, may nag-abot nga
tawo halin sa bayay ni Jairus kag naghambay sa iya, "Wayà
na ang imo ungà, ayaw na pag-isturbuha ang maestro."

50 Pero nabatian ini ni Hesus kag naghambay siya kay
Jairus, “Ayaw mahadlok. Magtuo ka lang kag magaayo
siya.”
51 Pag-abot ninda sa bayay, wayà nagtugot si Hesus nga
magnunot sa iya pasuyod ang aber sin-o, puyra lang kana
Pedro, Juan, Santiago kag ang mga ginikanan ng ungà.
52 Nagatinangis kag nagadinanguyngoy didto ang tanan
nga tawo. Pero naghambay si Hesus sa inda, “Ayaw kamo
magtinangis. Bukon patay ang ungà, nagakatuyog lang
siya.”
53 Gingnginitlan ninda tanan si Hesus kay sayod ninda
nga patay na ang ungà.
54 Pero ginghawiran niya ang kamot ng ungà kag
gingtawag, “Nenè, magbangon ka!”
55 Adto da nga oras nagbalik ang iya espiritu kag nagban-
gon siya nga daan. Nagsugò si Hesus nga pakaunon ang
ungà.
56 Natingaya gid ang iya mga ginikanan, pero nagbilin si
Hesus sa inda nga indì gid magpamalità aber kanin-o kung
ano ang natabò.

9

Ang Pagsugò ni Hesus sa Dose nga Apostoles
Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13

1 Isa ka adlaw, gingtawag ni Hesus ang dose nga apostoles
kag gingtaw-an niya sinda ning gahom kag otoridad nga
magpalayas ng tanan nga demonyo kag magpang-ayo ng
mga may sakit.
2 Tapos gingsugò niya sinda sa iba-iba nga lugar para
magtudlò parti sa paghaharì ng Dios kag magpang-ayo ng
mga may sakit.
3 Bago sinda naghalin, gingbilinan sinda ni Hesus, “Ayaw
kamo magdaya ning aber ano sa indo pagpanaw; aber
sungkod, bag, pagkaon, kwarta o ilislan.
4 Kag kung diin nga bayay kamo magdayon, didto lang
gid kamo mag-istar hasta nga maghalin kamo sa adto nga
banwa.
5 Pero kung indì magbaton sa indo ang mga tawo sa isa ka
lugar, bayai nindo inà nga lugar kag ipagpag ang dapodapo
sa indo siki para paandaman nga parusahan sinda ng Dios
kay wayà sinda magbaton ng indo ginatudlò.”
6 Nganì nagpanaw ang mga disipulo kag naglibot sa mga
baryo nga nagawali ng Maayong Balità kag nagapang-ayo
ng mga may sakit.

Nalibugan si Herodes parti kay Hesus
Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29

7 Nang mabatian ni Herodes nga gobernador ng Galilea
ang parti sa mga ginahuman ni Hesus, nalibugan gid
siya kay may nagahambay nga nabanhaw si Juan nga
Miyugbawtismo.
8 May iban da nga nagahambay nga si Propeta Elias hay
nagbalik kag ang iban pa nagahambay nga ang isa sa mga
propeta nang una hay nabanhaw.
9 Naghambay si Herodes, “Gingpapugutan ko si Juan, pero
sin-o baya ini nga tawo? Kay mga makatitingaya nga butang
ang akon nababatian parti sa iya.” Nganì nagtinguhà gid si
Herodes nga makità si Hesus.

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 5,000 ka Tawo
Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14

10 Pagbalik ng mga apostoles ni Hesus, gingbalità ninda sa
iya ang tanan ninda nga ginghuman. Pagkatapos naghalin
sinda kag nagkadto sa banwa ng Betsaida nga sinda lang.
11 Pero nang masayuran ini ng kadamò nga tawo, nag-
apas sinda. Ging-abiabi sinda ni Hesus kag gingtudluan
parti sa paghaharì ng Dios. Gingpang-ayo da niya ang mga
may sakit.
12 Nang malapit na magtunod ang adlaw, nagpalapit ang
Dose kay Hesus kag naghambay, “Pakadtua na ang mga
tawo sa mga baryo kag sityo sa palibot agud makapangità
sinda tuyugan kag makabakay pagkaon kay yari kita sa
tiway nga lugar.”
13 Pero nagsabat si Hesus, “Kamo mismo ang magtao
pagkaon sa inda.”
Nagpangutana sinda sa iya, “Pero lima lang ka bilog ang
aton tinapay kag duha lang ang isdà. Mabakay pa ba kami
ning pagkaon para sa inda tanan?”
14 Tiyad ini ang inda hambay kay may mga 5,000 nga lyaki
didto.
Pero nagsabat si Hesus sa iya mga disipulo, “Papungkua
ang mga tawo ng tig-50 ang kada grupo.”
15 Gingtuman ninda ang gingsugò ni Hesus kag ging-
papungkò ninda ang tanan nga tawo.
16 Pagkatapos gingbuoy ni Hesus ang lima ka bilog nga
tinapay kag duha ka bilog nga isdà kag naghangad siya sa
langit kag nagpasalamat sa Dios. Gingbuak-buak niya ini
kag gingtao sa mga disipulo para ipanagtag sa mga tawo.
17 Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid. Pagkatapos
gingtipon ninda ang mga nabilin kag napunò ang dose pa
ka ayat*.

Ang Pagdiklara ni Pedro nga si Hesus ang Kristo
Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29

18 Isa ka adlaw mintras nagapangamuyò si Hesus nga
siya lang, yadto da malapit-lapit sa iya ang mga disipulo.
Pagkatapos nagpangutana siya sa inda, “Sin-o kuno ako
sunò sa hambay ng mga tawo?”
19 Nagsabat sinda, “May nagahambay nga ikaw si Juan
nga Miyugbawtismo. Ang iban naman nagahambay nga
ikaw si Elias; kag ang iban pa gid nagahambay nga ikaw
isa sa mga propeta nang una nga nabanhaw.”
20 Nagpangutana naman siya sa inda, “Hay kamo, ano ang
indo mahahambay, sin-o ako?”
Nagsabat si Pedro, “Ikaw imaw ang Kristo nga gingsugò
ng Dios!”

Ang Propesiya ni Hesus sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1

21 Niyan gingpaandaman ni Hesus ang mga disipulo nga
indì gid ini ipamalità aber kanin-o.
22 Kag naghambay pa gid siya, “Ako nga Ungà ng Tawo hay
dapat gid mag-agi ning sobra nga kahugaan kag sikwayon
ako ng mga miyugdumaya ng Judio, ng mga pinunò nga
parì kag mga eskriba. Ipapatay ninda ako, pero sa ikatuyo
ka adlaw mababanhaw ako.”
23 Naghambay siya sa tanan, “Ang aber sin-o nga gusto
magsunod sa akon, dapat indì niya palabihon ang iya
kaugalingon, kundì pas-anon niya ang iya krus* adlaw-
adlaw kag magsunod sa akon.
24 Kay ang aber sin-o nga nagapalabi ng iya kabuhì hay
maduduyaan ini; pero ang aber sin-o nga nagahalad ng iya
kabuhì tungod sa akon, makakabaton siya kabuhì nga wayà
katapusan.
25 Ano gid baya ang mapupuslan ng tawo kung maangkon
man niya ang tanan nga butang diri sa kalibutan, pero
mawad-an naman siya kabuhì? Wayà gid!
26 Kay kung aber sin-o hay ginakahuyà ako nga Ungà ng
Tawo kag ang akon mga ginatudlò, ikahuyà ko da sinda
pagbalik ko sa kalibutan nga may gahom kag sa gahom ng
akon Amay kag ng balaan nga mga anghel.
27 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, may mga
tawo diri nga indì pa mamatay hasta nga makità ninda ang
paghaharì ng Dios.”

---

* **9:23 9:23** Ang gusto hambayon dapat magtuman siya sa akon aber pa sa kamatayon.

Ang Pagbaylo ng Hitsura ni Hesus
Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8

28 Pagkaligad ng wayo ka adlaw, pagkatapos nga ging-
hambay ni Hesus ini, gingdaya niya sina Pedro, Juan kag
Santiago sa bukid para magpangamuyò.
29 Mintras nagapangamuyò si Hesus, nagbaylo ang iya
hitsura kag ang iya barò hay nagputì gid nga kasilaw-silaw.
30 Gulpi lang nga nagpakità ang duha ka tawo nga
nagapakig-istorya kay Hesus. Sinda hay sina Moises kag
Elias.
31 Kasilaw-silaw gid sinda kag nagapakig-istorya kay
Hesus parti sa iya kamatayon nga matatabò sa Jerusalem.
32 Hamuok gid ang tuyog ni Pedro kag ng iya mga
kaibahan pero gulpi lang sinda nga nakamangno kag nakità
ninda si Hesus nga kasilaw-silaw kag imaw da ang duha ka
tawo nga nagatindog katupad niya.
33 Nang pahalinon na ang duha, naghambay si Pedro kay
Hesus, “Ginoo, maayo gid kay yari na kita diri. Mahuman
kami tuyo ka bayay-bayay, ang isa para sa imo, isa kay
Moises kag isa kay Elias.” (Sa matuod lang, wayà siya
kasayod kung ano ang iya gingpanghambay.)
34 Mintras nagahambay pa siya, may nag-abot nga
panganod kag natabunan sinda. Hinadlukan gid ang mga
disipulo nang yadto na sinda sa suyod ng panganod.
35 Kag may boses nga nabatian halin sa panganod nga
nagahambay, “Imaw ini ang akon Ungà nga gingpilì ko.
Pamatii nindo siya!”
36 Nang wayà na ang boses, nakità ninda nga si Hesus
na lang ang nabilin. Naghipos lang anay ang mga disipulo
sa inda nakità kag wayà gid ninda ini gingpamalità aber
kanin-o nang adto nga mga adlaw.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ungà nga Ginasapian ng Malain nga Espiritu
Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27

37 Nang masunod nga adlaw, nagtugbong sina Hesus halin
sa bukid. Gingsugat sinda ng madamò nga tawo.
38 May tawo didto sa mga nagatipon nga nagsinggit,
“Maestro! Maluoy ka gid sa akon ungà nga lyaki, bugtong
ko siya nga ungà!
39 Ginasapian siya permi ng malain nga espiritu. Pag
ginasapian siya, gulpi lang nga nagasinggit, nagakurog kag
nagabuyà ang iya bàbà. Indì gid maghalin ang malain nga
espiritu kag permi niya ginapasakitan ang akon ungà.
40 Nagpakitluoy ako sa imo mga disipulo nga palayason
ini, pero indì ninda mapalayas.”

41 Nagsabat si Hesus, “Kamo nga mga tawo sa ini nga
henerasyon, wayà gid pagtuo kag balingag gid ang indo
panghunahunà! Hasta san-o pa baya ang akon pag-antos
sa indo?” Tapos naghambay siya sa tatay, “Day-a diri ang
imo ungà.”
42 Mintras ginadaya ang ungà kay Hesus, gulpi siya nga
gingtumba ng demonyo kag gingpakurog. Pero gingsabyaw
ni Hesus ang malain nga espiritu nganì naghalin ini kag
nag-ayo ang ungà. Pagkatapos gingbalik niya ang ungà sa
tatay.
43 Niyan natingaya gid ang tanan nga tawo didto sa
kadakò nga gahom ng Dios.

Ang Paghambay liwat ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32

Mintras natitingaya pa ang mga tawo sa tanan nga
ginghuman ni Hesus, naghambay siya sa mga disipulo,
44 “Tandai nindo ang akon ihambay sa indo! Ako nga
Ungà ng Tawo hay malapit na itugyan sa mga tawo nga
nagakontra sa akon.”
45 Pero wayà ninda maintindihi kung ano ang gusto
hambayon ni Hesus. Wayà ini gingpasayura sa inda kay
gingtagò ini ng Dios para indì ninda maintindihan. Kag
nahadlok da sinda magpangutana sa ginghambay ni Hesus.

Sin-o ang Labaw sa Tanan
Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37

46 Isa ka adlaw, nagdiniskusyon ang mga disipulo ni Hesus
parti sa kung sin-o gid sa inda ang labaw sa tanan.
47 Sayod ni Hesus kung ano ang inda ginahunahunà,
nganì gingbuoy niya ang isa ka ungà kag gingpatindog sa
iya alihid.
48 Pagkatapos naghambay siya sa inda, “Ang aber sin-
o nga nagabaton sa ini nga ungà tungod sa akon hay
nagabaton da sa akon. Kag ang aber sin-o nga nagabaton
sa akon nagabaton da sa nagsugò sa akon. Kay ang
pinakamababà sa indo, imaw ang labaw sa tanan.”

Ang bukon Kontra sa aton hay Kaibahan naton
Marcos 9:38-40

49 Pagkatapos naghambay si Juan kay Hesus, “Ginoo,
nakakità kami ning tawo nga nagapalayas ng mga demonyo
paagi sa imo pangayan. Gingpapara namon siya kay bukon
naton siya kaibahan.”

50 Pero nagsabat si Hesus sa iya kag sa iban pa nga
disipulo, “Ayaw nindo siya pagparaha kay ang aber sin-o
nga wayà nagakontra sa indo hay kaampin nindo.”

Ang Pagsikway ng taga-Samaria kay Hesus

51 Nang malapit na ang adlaw nga si Hesus hay day-on
palangit,† nagdesisyon siya nga magkadto sa Jerusalem.
52 Nganì may gingpauna siya nga mga tawo sa isa ka baryo
sa Samaria para magpreparar ng iya madayunan.
53 Pero ang mga taga-Samaria indì magbaton sa iya kay
sayod ninda nga pakadto siya sa Jerusalem.‡
54 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo nga sina
Santiago kag Juan, naghambay sinda, “Ginoo, gusto mo ba
nga pauyanan namon sinda ng kalayo halin sa langit para
masunog sinda?”
55 Pero nag-atubang si Hesus kag gingsabyaw sinda.
Hambay niya, “Wayà kamo kasayod kung ano nga espiritu
ang indo ginasunod. Ako nga Ungà ng Tawo hay nagkari
diri, bukon para patyon ang mga tawo kundì taw-an sinda
ning kabuhì nga wayà katapusan.”
56 Pagkatapos nagderitso si Hesus kag ang iya mga
disipulo sa iban nga banwa.

Ang Pagsunod kay Hesus
Mateo 8:19-22

57 Mintras nagapanaw sinda, may isa ka tawo nga
naghambay kay Hesus, “Masunod ako sa imo aber diin ka
magkadto.”
58 Nagsabat si Hesus sa iya, “Ang singgayong hay may
buhò nga ginaistaran kag ang pispis may pugad, pero
ako nga Ungà ng Tawo wayà bayay nga mahihigdaan o
mapapahuwayan.”
59 Naghambay pa gid si Hesus sa isa pa ka tawo, “Mag-
sunod ka sa akon.” Pero nagsabat siya, “Ginoo, mapaulì
anay ako kay ipalubong ko ang akon tatay.”
60 Pero nagsabat si Hesus, “Pabay-i lang ang patay§ nga
maglubong sa inda mga patay. Pero ikaw, panaw na kag
iwali ang parti sa gingharian ng Dios.”
61 Igwa pa gid naghambay kay Hesus, “Ginoo, masunod
ako sa imo, pero tuguti anay ako nga magpamuhon sa akon
pamilya.”

---

† **9:51 9:51** Ang gusto nga hambayon hay malapit na siya mamatay, mabanhaw kag mabalik sa langit. ‡ **9:53 9:53** Ang mga taga-Jerusalem kag mga taga-Samaria hay wayà ning maayo nga relasyon. § **9:60 9:60** Ang patay diri hay ang tawo nga patay sa espiritwal. Ang gusto hambayon sinda hay wayà ning tamà nga relasyon sa Dios.

62 Nagsabat si Hesus sa iya, “Ang aber sin-o nga na-
gaarado kag naganilingig, bukon siya angay nga miyug-
arado. Imaw da ang aber sin-o nga nagasunod sa akon.
Kung nagabinalik-balik siya sa dati nga pagkabuhì bukon
siya angay sa gingharian ng Dios.”

10

Ang Pagsugò ni Hesus sa 72 ka Disipulo

1 Pagkatapos adto, gingpilì ni Hesus ang 72 ka disipulo
kag gingpakadto niya sinda ning tigduha-duha sa tanan nga
banwa kag lugar nga iya ginaplanuhan nga kadtuan.
2 Naghambay siya sa inda, “Kadakò-dakò ang anihon*
pero kalakà lang ang mga miyug-ani. Nganì magpanga-
muyò kamo sa Ginoo nga tag-iya ng anihon para suguon
niya ang mga miyug-ani sa iya anihon.
3 Kadto na kamo! Pero mag-andam gid kamo kay
ginapakadto ko kamo sa malain nga mga tawo nga daw
kamo ang mga kordero nga nagakadto sa lugar nga may
mapintas nga hayop.
4 Ayaw kamo magdaya ning supot, bag o sandalyas. Ayaw
magduyog sa dayan kag mag-inistorya sa masumpong nindo
nga mga tawo.
5 Kung magsuyod kamo sa isa ka bayay, maghambay
kamo, ‘Kabay pa nga taw-an ng Dios ning katawhayan ini
nga pamilya.’
6 Kag kung batunon ng tagbayay ang katawhayan nga
indo gingpangabay, magakaigwa gid sinda ini. Pero
kung indì, ang indo gingpangabay nga katawhayan hay
magabalik sa indo.
7 Kung may magpadayon sa indo, didto lang kamo kag
ayaw kamo magsinaylo-saylo. Batuna nindo ang aber ano
nga inda ginapakaon kag ginapainom kay ang nagatrabaho
dapat suhuyan.
8 Kung nagakadto kamo sa aber diin nga banwa kag
ginabaton kamo ng mga tawo didto, kauna nindo ang aber
ano nga inda ginapakaon sa indo.
9 Paayuha ang mga nagamasakit didto kag balitai nindo
ang mga tawo, ‘Malapit na ang oras nga magaharì sa indo
ang Dios.’
10 Pero kung magkadto kamo sa isa ka banwa nga ang mga
tawo indì magbaton sa indo, lumuwas kamo sa karsada kag
maghambay sa inda,

---

* **10:2 10:2** Ang anihon hay mga tawo nga kahinangyan makabatì ng balità parti sa kaluwasan.

11 ‘Patì ang dapodapo sa indo banwa nga nagasapot sa
amon siki hay amon ipagpag para masayuran nindo nga
kamo ang manabat kung parusahan kamo ng Dios. Tandai
nindo ini: malapit na ang oras nga magaharì ang Dios.’
12 Ginahambay ko sa indo, sa adlaw ng paghusga, mas
sobra pa ang parusa ng Dios sa mga tawo nga wayà
nagbaton sa indo kaysa sa mga taga-Sodom!”†

Ang mga Tawo nga Nagsikway kay Hesus
Mateo 11:20-24

13 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus, “Makaluluoy
kamo, mga taga-Corazin! Imaw da kamo, mga taga-
Betsaida! Kay kung ang mga milagro nga akon ginghuman
sa indo, ginghuman ko sa mga tawo sa Tyre kag Sidon,
kadugay na kuntà sinda nagsuksok ning kustal‡ kag nag-
pungkò sa abo para ipasayod nga nagatalikod na sinda sa
inda mga salà.
14 Sa adlaw ng paghusga, mas sobra pa ang parusa nga
itatao ng Dios sa indo kaysa sa taga-Tyre kag taga-Sidon.
15 Kamo nga mga taga-Capernaum! Ang kalaom ba nindo
pagadayawon gid kamo? Ihuhuyog gid kamo sa impyerno!”
16 Pagkatapos naghambay si Hesus, “Ang nagapamatì sa
indo nagapamatì da sa akon. Ang nagasikway sa indo,
nagasikway da sa akon; kag ang nagasikway sa akon,
nagasikway da sa nagsugò sa akon.”

Ang Pagbalik ng 72 ka Disipulo

17 Pagbalik ng 72 ka disipulo kay Hesus, nalipay gid sinda.
Naghambay sinda, “Ginoo, aber ang mga demonyo hay
nagatuman sa amon nang gingpalayas namon sinda paagi
sa imo pangayan!”
18 Nagsabat si Hesus sa inda, “Nakità ko si Satanas nga
nahuyog halin sa langit nga pareho ning kilat.
19 Pamatì kamo! Gingtaw-an ko kamo ning gahom agud
bisan matimakan nindo ang mga sawa kag iwi, wayà gid
ning may matatabò sa indo nga malain kag maperdi nindo
ang tanan nga gahom ng aton kaaway nga si Satanas.
20 Pero ayaw kamo magkalipay kay nagatuman sa indo
ang malain nga mga espiritu, kundì magkalipay kamo kay
ang indo pangayan nakasulat na sa langit.”

Ang Kalipay ni Hesus
Mateo 11:25-27, 13:16-17

---

† **10:12 10:12** Ang Sodom hay syudad nga gingsunog ng Dios tungod sobra nga kasal-anan. ‡ **10:13 10:13** Ini nga kustal hay himò sa tela nga masapya halin sa buyboy ng kambing o kamelyo. Ginasuksok ninda ini kung nagalamay o nagahinuysoy.

21 Adto nga oras, napunò gid si Hesus ning kalipay halin sa
Espiritu Santo. Naghambay siya, “Amay nga Ginoo ng langit
kag dutà, ginadayaw ko ikaw kay ang kamatuuran hay imo
gingtagò sa mga tawo nga ang kalaom ninda hay kamayad
sinda kag may tinun-an; kag imo ini gingpasayod sa mga
mapainubuson nga pareho ng ungà nga kaisot. Amay,
dayawon ka, kay imaw ini ang ginakalipay mo.”
22 Pagkatapos adto, naghambay si Hesus sa mga tawo
didto, “Gingtao na ang tanan sa akon ng akon Amay. Wayà
ning may nakakakilaya sa akon nga iya Ungà kundì ang
Amay; kag wayà ning may nakakakilaya sa Amay kundì
ang iya Ungà kag ang mga tawo nga gingpilì ng Ungà nga
maipakilaya ang Amay.”
23 Pagkatapos nag-atubang si Hesus sa iya mga disipulo
kag naghambay sa inda lang, “Bulahan kamo kay nakità
gid nindo ang tanan nga ginapanghuman ko!
24 Ginahambay ko sa indo, kadamò nga propeta* kag harì
nang una ang gusto makakità ng indo nakità, pero wayà
sinda nakakità; kag gusto da ninda makapamatì ng indo
nabatian, pero wayà sinda nakabatì.”

Ang Maayo nga taga-Samaria

25 May isa ka miyugtudlò ng Kasuguan nga nagpalapit kay
Hesus para tilawan siya. Nagpangutana siya, “Maestro, ano
baya ang dapat ko humanon agud makapanublì ning kabuhì
nga wayà katapusan?”
26 Nagsabat si Hesus, “Ano ang hambay sa Kasuguan ng
Dios? Ano ang nabasa mo?”
27 Nagsabat siya, “Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios
sa bilog mo nga tagipusuon, sa bilog mo nga kabubut-on, sa
tanan mo nga kusog kag sa tanan mo nga hunahunà. Kag
higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng paghigugmà
mo sa imo kaugalingon.”
28 Nagsabat si Hesus, “Tamà gid ang imo sabat. Kung
humanon mo ini tanan, makakabaton ka ng kabuhì nga
wayà katapusan.”
29 Pero indì gusto ng eskriba* nga mapahuyà siya, nganì
nagpangutana siya liwat kay Hesus, “Huo, pero sin-o gid
ang akon isigkatawo?”
30 Nagsabat si Hesus paagi sa isa ka istorya: “May tawo
nga nagapakadto sa Jerico halin sa Jerusalem. Mintras
nagapanaw siya, gulpi lang siya gingharangan ng mga
miyugpangawat. Gingbuoy ninda ang tanan niya nga daya
patì ang iya barò, gingsinumbag siya kag gingpabay-an
didto sa karsada nga hayos himamatyon na.

31 Natabuan nga may nag-agi nga parì sa adto nga
karsada. Nang makità niya adto nga tawo, naglikaw siya
sa kabuak.
32 Imaw da ang natabò sa masunod nga nakaagi didto nga
isa ka Levita*. Gingpalapitan niya ang tawo para siruon,
pagkatapos nag-agi da siya sa kabuak.
33 Malagat-lagat may nag-agi da didto nga taga-Samaria.
Nang makità niya ang tawo, naluoy gid siya.
34 Gingpalapitan niya kag gingbuyong. Gingbutangan
niya ning lana kag ilimnon ang mga pilas kag gingbugkusan.
Tapos gingpasakay niya ang tawo sa iya asno kag gingdaya
sa lugar nga dayunan kag didto gingdipara.
35 Nang masunod nga adlaw, gingtaw-an niya ang tag-iya
ng dayunan ning kwarta kag naghambay, 'Diparaha abi siya
kag kung kuyang pa ang akon gingtao sa imo, dugangan ko
ini pagbalik diri.' "
36 Nang matapos na ang istorya ni Hesus, naghambay
siya, "Kung sa imo, sin-o sa ini nga tuyo ang matuod
nga isigkatawo ng adtong gingharangan ng mga miyugpan-
gawat?"
37 Nagsabat ang eskriba, "Adtong tawo nga naluoy sa iya."

Isa lang gid ang Kahinangyan

38 Nagpadayon si Hesus kag ang mga disipulo sa inda
pagpanaw hasta nga makaabot sinda sa isa ka banwa. Igwa
didto babayi nga ang pangayan hay Marta. Gingpadayon
niya sinda sa iya bayay.
39 Igwa siya manghod nga si Maria. Si Maria hay
nagpungkò sa alihid ni Hesus para magpamatì sa iya
ginatudlò.
40 Pero si Marta naman hay habot-habot gid kag nagap-
inaugot sa pagpreparar ng pagkaon. Nganì, nagpalapit siya
kay Hesus kag nagreklamo, "Ginoo, baliwayà lang ba sa imo
nga ginapabay-an ako ng akon manghod nga ako lang isa
ang nagatrinabaho? Hambayi abi siya nga buligan ako!"
41 Pero nagsabat ang Ginoo sa iya, "Ay Marta! Nalilibog
ka sa madamò nga butang,
42 pero isa lang gid ang kahinangyan kag gingpilì ni Maria
ang tamà kag wayà gid may makabuoy ini sa iya."

11

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangamuyò
Mateo 6:9-13, 7:7-11

1 Isa ka adlaw, nagapangamuyò si Hesus sa isa ka lugar.
Pagkatapos ng iya pangamuyò, nagpalapit ang isa sa iya
mga disipulo kag naghambay, "Ginoo, tudlui abi kami

magpangamuyò pareho ng ginghuman ni Juan sa iya mga
disipulo.”
2 Naghambay si Hesus sa inda, “Kung magpangamuyò
kamo tiyad ini ang indo ihambay:
Amay namon, kabay pa nga tahuron ang imo balaan
nga pangayan.
Kabay pa nga magharì ka sa amon.
3 Taw-i kami ng amon ginakahinangyan nga pagkaon sa
adlaw-adlaw.
4 Patawara kami sa amon mga salà,
kay ginapatawad da namon ang tanan nga nakasalà sa
amon.
Kag ayaw kami pagtuguti nga matintar.”
5 Pagkatapos, gingtudluan pa gid sinda ni Hesus parti sa
pagpangamuyò. Hambay niya, “Halimbawà, igwa ka ning
amigo kag sa tungang gab-i, makadto ka sa iya bayay kag
mahambay sa iya, ‘Amigo, taw-i anay ako ning tuyo ka bilog
nga tinapay.
6 Kay may amigo ako nga bag-ong abot kag wayà gid ako
ning ipakaon sa iya.’
7 Kag masabat ang imo amigo, ‘Ayaw na abi ako pag-
isturbuha. Natrangkahan na ang amon pwertahan kag isa
pa, nagahigdà na ako kag ang akon mga ungà. Indì ako
makabangon para taw-an ka ng imo ginakahinangyan.’ ”
8 Hambay pa ni Hesus, “Ginahambay ko sa indo, indì
kuntà niya gusto magbangon kag magtao tungod lang sa
inda pagiging mag-amigo. Pero mabangon siya kag magtao
ng ginakahinangyan ng iya amigo tungod sa iya pagpamilit.
9 Nganì tandai gid nindo ang akon ginahambay, ‘Magpan-
gayò kamo sa Dios, kag taw-an kamo. Magpangità kamo,
kag makakità kamo. Magpanuktok kamo, kag buksan ang
pwertahan para sa indo.’
10 Kay ang aber sin-o nga nagapangayò makakabaton; ang
nagapangità makakakità; kag ang nagapanuktok pagabuk-
san.
11 Kamo nga mga tatay, kung magpangayò ang indo ungà
ning isdà, taw-an ba nindo ning sawa?
12 Kung magpangayò ning itlog, taw-an ba nindo ning iwi?
Syempre indì!
13 Kung kamo nganì nga mga malain hay antigo magtao
ning maayo nga regalo sa indo mga ungà, mas lalò pa gid
ang Amay sa langit, itatao gid niya ang Espiritu Santo sa
nagapangayò sa iya!”

Si Hesus kag si Beelzebul
Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27

14 Isa ka adlaw, gingpalayas ni Hesus ang demonyo nga
nagpaapà sa isa ka tawo. Nang magluwas na ang demonyo,
nakahambay na siya kag natingaya ang mga tawo.
15 Pero naghambay ang iban parti kay Hesus, “Gina-
palayas niya ang mga demonyo paagi sa gahom ni Beelze-
bul* nga pinunò ng mga demonyo.”
16 Ang iban naman hay gusto ninda nga tistingon si
Hesus. Nganì nagpangayò sinda sa iya ning milagro para
pamatuuran nga gingsugò siya ng Dios.
17 Pero sayod ni Hesus ang inda ginahunahunà nganì
naghambay siya sa inda, “Kung ang mga pinunò ng isa
ka gingharian mag-iniyaiya kag mag-inaway, inà nga ging-
harian hay maduduyà. Imaw da ang matatabò sa isa ka
pamilya, kung ang mga miyembro hay mag-iniyaiya kag
mag-inaway, magakabuyag-buyag sinda.
18 Nganì kung si Satanas kag ang iya mga grupo hay
mag-iniyaiya kag mag-inaway, pauno makapadayon ang
iya gingharian? Ginahambay ko ini kay hambay nindo
ginapalayas ko ang mga demonyo paagi sa gahom ni
Beelzebul.
19 Kung matuod nga si Beelzebul ang nagatao sa akon ning
gahom para magpalayas ng mga demonyo, sin-o naman
ang nagatao ning gahom sa indo mga tagasunod para
magpalayas da ng demonyo? Sinda da ang nagapamatuod
nga salà kamo!
20 Sa matuod lang, ang Dios ang nagatao sa akon ning ga-
hom para palayason ang mga demonyo. Ini nagapamatuod
nga ang paghaharì ng Dios hay nag-abot na sa indo.”
21 Nagtudlò pa gid si Hesus, “Kung nagabantay ang
makusog nga tawo sa iya bayay nga kumpleto ang iya
armas, indì gid mabuoy ang iya mga pagkabutang.
22 Pero kung labanan siya ng mas makusog sa iya,
mapeperdi siya. Ang iya ginasaligan nga mga armas buy-on
sa iya kag patì ang tanan niya nga pagkabutang hay parte-
partehon.
23 “Ang wayà nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang
wayà nagabulig sa akon pagtipon sa mga tawo hay imaw
ang kabangdanan ng pagkawatakwatak.”

Ang Pagbalik ng Malain nga Espiritu
Mateo 12:43-45

24 Naghambay pa si Hesus, “Kung magluwas ang malain
nga espiritu sa isa ka tawo nga iya ginasapian, nagalibot
siya sa mga lugar nga wayà tubì kay nagapangità ng

---

* **11:15 11:15** *Beelzebul*: Ini hay pangayan ni Satanas sa Griego.

lugar nga mapahuwayan. Pero kung wayà siya ning may
makità, mahambay siya, 'Mabalik ako sa tawo nga akon
ginghalinan.'
25 Kag pagbalik niya, makikità nga malimpyo kag maayo
na ang tanan,
26 nganì mapanaw siya kag madaya pa ng pito ka espiritu
nga mas malain pa kaysa sa iya. Masuyod sinda sa adto nga
tawo kag didto matinir. Kag ang kamutangan ng adto nga
tawo hay magiging mas sobra pa gid kaysa dati."

Ang Matuod nga Bulahan

27 Mintras nagahambay pa si Hesus, may babayi didto sa
kadamuan nga nagsinggit sa iya, "Bulahan ang babayi nga
nagnabdos kag nagpasuso sa imo!"
28 Pero nagsabat si Hesus, "Mas bulahan ang nagapamatì
kag nagatuman ng hambay ng Dios."

Nagpangayò ning Milagro kay Hesus
Mateo 12:38-42

29 Mintras nagadamò pa gid ang mga tawo nga nagatipon
kay Hesus, naghambay siya, "Sobra gid kalain ang mga tawo
sa ini nga henerasyon. Nagapangayò sinda ng milagro, pero
wayà milagro nga ipakità sa inda puyra lang ang natabò kay
Propeta Jonas.
30 Kay ang natabò kay Jonas imaw ang tandà sa mga taga-
Nineve nga ang Dios ang nagpadaya sa iya. Nganì ang
matatabò sa akon nga Ungà ng Tawo hay tandà nga ako
ang gingpadaya ng Dios sa indo sa ini nga henerasyon.
31 Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw ang Rayna† sa
sur kaibahan nindo nga mga tawo sa ini nga henerasyon
kag husgahan niya kamo. Kay nang una naghalin pa siya
sa malayò gid nga lugar para magpamatì ng kamayad ni
Haring Solomon. Niyan, yari diri ang mas importante kaysa
kay Solomon, pero wayà kamo nagabaton ng iya ginatudlò!
32 Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw ang mga taga-
Nineve kaibahan nindo sa ini nga henerasyon kag husgahan
ninda kamo. Kay nang mabatian ng mga taga-Nineve ang
gingwali ni Jonas, nagtalikod sinda sa inda salà. Niyan yari
diri ang mas importante pa kay Jonas, pero wayà kamo
nagabaton ng iya ginawali!"

Ang Iwag nga yari sa Aton
Mateo 5:15, 6:22-23

33 Naghambay pa gid si Hesus, "Wayà tawo nga nagasugà
ng iwagan kag ginatagò ini o ginatakyuban ng gantangan,

† **11:31 11:31** Siya ang Rayna ng Seba, sa lugar ng Arabia sa sur.

kundì ginabutang niya sa tungtungan para mahayagan ang
nagasuyod sa bayay.
34 Ang mata nindo hay daw iwag nga nagatao kahayag sa
indo lawas. Kung mahayag ang indo mata, mahahayagan
gid ang indo bilog nga lawas. Pero kung ang indo mata hay
kaduyom, maduduyuman gid ang indo lawas.
35 Nganì mag-andam kamo, kay basì kung ang kahayag
nga yarà sa indo, hay kaduyom galì.
36 Kay kung yarà sa kahayag ang imo bilog nga lawas kag
wayà parte nga maduyom, mahahayagan gid ini, nga daw
ginahayagan kamo ng isa ka kahayag-hayag nga iwag.”

Ang Paandam ni Hesus kontra sa mga Pariseo
Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40

37 Pagkahambay adto ni Hesus, may isa ka Pariseo nga
nag-agda sa iya nga magkaon sa iya bayay. Nagkadto si
Hesus sa inda kag pag-abot didto, nagsuyod siya sa bayay
kag nagpungkò para magkaon.
38 Natingaya ang Pariseo nang makità niya nga wayà
nagpanghinaw si Hesus bago magkaon.‡
39 Nganì naghambay ang Ginoo sa iya, “Kamo nga mga
Pariseo, ginahugasan lang nindo ang luwas ng tasa kag
plangganita para masunod ang indo patakaran, pero sa
suyod ng indo tagipusuon punò ng kahakog kag kalainan.
40 Mga kuyang-kuyang siguro kamo! Dì ba ang Dios ang
naghuman ng indo lawas kag ng yarà sa suyod? Dapat
pareho ini nga limpyuhon.
41 Nganì dapat maging maatag kamo kag taw-an nindo
ang mga pobre halin sa indo tagipusuon. Kay kung tiyad
ini ang indo humanon, magiging malimpyo gid ang tanan
para sa indo.
42 “Makaluluoy gid kamo nga mga Pariseo! Ginatao nindo
ang ikanapuyò aber ng hilbabuyna, mga panabyà kag iban
pa nga utanon, pero ginabaliwayà nindo ang matarong nga
pagkabuhì kag ang paghigugmà sa Dios. Dapat nga tiyad
ini ang indo ginahuman, pero ayaw da nindo pagbaliwayaa
ang mas importante nga mga sugò.
43 Makaluluoy gid kamo nga mga Pariseo! Kay sa mga
sinagoga*, gusto gid nindo ang mga pungkuan para sa
importante nga tawo. Kag sa mga lugar nga madamò ang
tawo, gusto gid nindo nga abi-abihon kag tahuron kamo.

‡ **11:38 11:38** Ini hay tradisyon ng mga Judio. Ginahuman ninda ini bukon nga para lang malimpyo ang inda kamot kundì hay para maging maayo sinda sa panirò ng Dios.

44 Makaluluoy gid kamo! Pareho kamo ng lubungan nga
wayà tandà kag ginatinimakan lang ng mga tawo nga wayà
nakasayod nga lubungan galì adto.§”

45 Niyan naghambay ang isa sa mga miyugtudlò ng
Kasuguan, “Maestro, patì kami hay naiinsulto da ng imo
ginahambay.”
46 Kag nagsabat si Hesus, “Makaluluoy gid patì kamo
nga mga miyugtudlò ng Kasuguan! Kay ginapabug-atan
nindo ang mga tawo sa mga layi nga gingdugang nindo
sa Kasuguan, pero wayà gid kamo may ginahuman para
buligan sinda agud magagaan ang inda ginapas-an.
47 Makaluluoy gid kamo! Nagahuman kamo ng monyu-
mento ng mga propeta nga gingpamatay ng indo kalulo-
lulohan.
48 Nganì sa tiyad ini nga indo ginghuman, kamo na da ang
nagapamatuod nga nagasugot kamo sa ginghuman ng indo
kalulo-lulohan kay sinda ang nagpamatay ng mga propeta
kag kamo ang nagpahuman ng inda mga monyumento.
49 Nganì ang Dios nga pinakamayad kag nakakasayod ng
tanan naghambay, ‘Pakadtuon ko sa inda ang mga propeta
kag mga apostoles. Ang iban hay pagapatyon kag ang iban
pa hay inda pagasakiton.’
50 Nganì ang mga tawo sa ini nga henerasyon hay
paparusahan ng Dios tungod sa pagkamatay ng tanan nga
propeta tunà pa ng pagtuga ng kalibutan,
51 kag magtunà kay Abel hasta kay Zacarias. Gingpatay
ninda siya didto sa tungà ng altar kag ng templo. Matuod
gid ang ginahambay ko sa indo, ang parusa sa adto tanan
nga pagpatay hay mababaton ng ini nga henerasyon.
52 Makaluluoy gid kamo nga mga miyugtudlò ng Kasug-
uan! Kay ginatagò nindo ang lyabi agud indì maintindihan
ang kamatuuran parti sa Dios. Kamo mismo indì magsunod
sa kamatuuran kag ginaharangan pa nindo ang nagatin-
guhà nga magsunod.”
53 Nang magluwas ng bayay si Hesus, naglain ang buot ng
mga eskriba kag mga Pariseo. Gingpinangutana gid ninda
si Hesus parti sa kadamò nga butang
54 kag ginabinantayan gid ninda siya para dakpon sa iya
mga ginahambay.

---

§ **11:44 11:44** Basaha sa Mga Bilang 19:16. Sa layi ng mga Judio, kung matandog ninda ang lubungan, mahigkò na sinda kag indì makasuyod sa templo sa suyod ng pito ka adlaw. Ang gusto hambayon ng ini nga bersikulo hay ang mga Pariseo hay daw pareho ng mga lubungan nga nagapahigkò sa mga tawo. Madadaya ang mga tawo sa inda mga kalainan kung nagapati sa inda.

12

Ang Pagpaandam kontra sa Pagkahipokrito
Mateo 10:26-27

1 Nang adto da nga oras, nagpangkadto didto kay Hesus
ang nilibo-libo nga mga tawo kag sa sobra nga kadamò
hay nagatinimakan na sinda. Naghambay si Hesus sa
iya mga disipulo, “Mag-andam gid kamo sa pampaalsa
ng mga Pariseo, ang akon gusto hambayon hay ang inda
pagkahipokrito.
2 Kay wayà ning may ginatagò nga indì makikità kag wayà
ning sikreto nga indì masasayuran.
3 Nganì ang aber ano nga indo ginahambay sa kaduyom
hay mababatian ng tanan kag ang aber ano nga indo
ginahutik sa suyod ng kwarto hay isisinggit sa lugar nga
kadamò ang makakabatì.”

Ang dapat Kahadlukan
Mateo 10:28-31

4 “Mga amigo ko, tandai ang akon ginahambay sa indo.
Ayaw kamo mahadlok sa tawo nga makakapatay lang ng
indo lawas kag wayà na sinda ning mahuman pa sa indo.
5 Pero ginahambay ko sa indo kung sin-o ang dapat nindo
kahadlukan: kahadluki nindo ang Dios kay pagkatapos
patyon ang lawas, igwa pa siya ning gahom nga magpilak sa
impyerno. Matuod gid ang akon ginahambay sa indo, ang
Dios ang dapat nindo kahadlukan!
6 Dì ba ginabaligyà ang lima ka maya sa barato lang nga
kantidad*? Pero aber isa sa inda hay wayà ginakalimuti ng
Dios!
7 Aber ang indo mga buhok hay bilang niya tanan. Nganì
ayaw kamo mahadlok kay kamo hay mas importante kaysa
sa madamò nga pispis nga maya.”

Ang Pagkilaya kay Hesus
Mateo 10:32-33, 12:32, 10:19-20

8 Naghambay pa si Hesus, “Tandai ang akon ginahambay
sa indo, ang aber sin-o nga nagakilaya sa akon sa atubangan
ng mga tawo, ako nga Ungà ng Tawo* hay magakilaya da sa
iya sa atubangan ng mga anghel ng Dios.
9 Pero ang wayà nagakilaya sa akon sa atubangan ng mga
tawo, indì ko da siya kilay-on sa atubangan ng mga anghel
ng Dios.
10 Ang aber sin-o nga maghambay kontra sa akon nga
Ungà ng Tawo hay mapapatawad; pero ang maghambay
ning malain kontra sa Espiritu Santo indì gid mapatawad.

---

* **12:6 12:6** *Sa barato lang nga kantidad*: sa literal, sa duha ka assarion*.

11 Kung day-on kamo sa sinagoga para imbistigahan ng
mga miyugdumaya ng banwa o ng mga may otoridad, ayaw
kamo magkabayaka kung pauno kamo magsabat o ano ang
indo ihambay.
12 Kay sa adto gid nga oras, ang Espiritu Santo ang
magatudlò sa indo kung ano ang dapat nindo ihambay.”

Ang Parabola parti sa Manggaranon

13 Naghambay kay Hesus ang isa sa mga nagapamatì
didto, “Maestro, sugua abi ang akon maguyáng nga parte-
han ako ng amon panublion.”
14 Pero nagsabat si Hesus sa iya, “Hukom ba ako para
maghusga o maghusay ng indo partehon nga panublion?”
15 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus, “Magbantay
kamo kag mag-andam sa tanan nga klasi ng pagkahakog.
Kay ang kabuhì nga maayo kag malipayon bukon lang
tungod nga igwa kamo ning kadamò nga butang o kadakò
nga kwarta.”
16 Pagkatapos nagtudlò si Hesus paagi sa ini nga
parabola*: “Igwa ning tawo nga manggaranon kag ang iya
dutà hay abunda gid ang patubas.
17 Nganì naghambay siya sa iya kaugalingon, ‘Ano baya
ang akon humanon? Wayà na ako ning may mabutangan
ng akon mga patubas!
18 Maayo pa, ipagubà ko ang akon mga kamalig kag
mapaugdok ako ning mas mabahoy pa gid kag didto ko
ibubutang ang akon mga tubas kag iban pa nga mga gamit.
19 Pagkatapos hambayon ko sa akon kaugalingon, Parì,
dakò na ang imo natipon para sa paabuton nga mga
tuig. Pahuway-huway na lang, pagkaon, pag-inom kag
pagkinalipay!’
20 Pero naghambay ang Dios sa iya, ‘Kuyang-kuyang ka
siguro! Ini da nga gab-i, babawion ko ang imo kabuhì.
Kanin-o arà mapakadto ang imo tinipon nga manggad?’
21 Tiyad da ini ang matatabò sa mga tawo nga nagatinipon
ning manggad para lang sa inda kaugalingon, pero pobre sa
panirò ng Dios.”

Ang Pagsalig sa Dios
Mateo 6:25-34

22 Pagkatapos, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo,
“Nganì ginahambay ko sa indo, ayaw kamo magkalibog
kung pauno kamo mabuhì, kung ano ang indo kaunon kag
kung ano ang indo isuksok.
23 Kay ang kabuhì mas importante kaysa sa pagkaon kag
ang lawas kaysa sa barò.

24 Tan-awa nindo ang mga uwak. Wayà sinda nagatanom,
wayà nagaani kag wayà da nagatipon ning pagkaon sa
kamalig, pero ginapakaon sinda ng Dios. Dì ba mas
importante pa kamo kaysa sa mga pispis?
25 Sin-o sa indo ang makadugang ning aber isa lang ka
oras sa indo kabuhì paagi sa pagpangalibog? Wayà gid!
26 Kung indì kamo makahuman aber tiyad ini kaisot nga
butang, basì nagapangalibog kamo sa iban nga mga butang?
27 Tan-awa ang mga buyak kung pauno sinda nagatubò.
Wayà sinda nagapangabudlay o nagatahì. Pero ginahambay
ko sa indo, aber si Haring Solomon nga bantog kag
manggaranon wayà siya nakabarò ning kaayo-ayo pareho
ng isa sa ini nga mga buyak.
28 Kung ginabaruan ng Dios ang mga gunahon nga buhì
niyan sa bukid pero sa masunod nga adlaw hay ginapilak
lang sa kalayo, kamo pa arà indì niya pabaruan? Kaisot-isot
ang indo pagtuo!
29 Nganì ayaw kamo magpangalibog kag mag-inisip kung
ano ang indo kaunon kag inumon.
30 Kay imaw ini ang ginapangalibugan ng mga tawo sa
kalibutan nga wayà nagakilaya sa Dios. Pero sayod ng indo
Amay nga kahinangyan nindo adto nga mga butang.
31 Nganì unaha nindo ang pagpasakop sa paghaharì ng
Dios kag itatao gid niya sa indo ang indo mga kahinangyan.”

Ang Manggad sa Langit
Mateo 6:19-21

32 “Ayaw kamo mahadlok aber malakà lang kamo. Kay
nalilipay ang aton Amay sa langit nga itao sa indo ang
gingharian.
33 Nganì ibaligyà nindo ang indo mga pagkabutang kag
itao sa mga pobre para makatipon kamo ning manggad
didto sa langit nga indì gid maduyà. Kay didto hay wayà
ning miyugpangawat nga makapalapit kag wayà da ning
itiit nga makasirà.
34 Kay kung sa diin ang indo manggad yadto da ang indo
tagipusuon.”

Ang Preparado nga Ulipon

35 Naghambay pa gid si Hesus, “Magpreparar kamo aber
ano ang matabò kag pasigaha permi ang indo iwag.
36 Patuyari nindo ang mga ulipon nga preparado kag
nagahuyat sa pagbalik ng inda amo halin sa kasayan, para
kung magpanuktok maabrihan nga daan ang pwertahan.
37 Bulahan ang mga ulipon nga nagabantay sa pag-abot ng
inda amo. Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, pag-abot

ng inda amo mailis siya, papungkuon niya sinda sa lamisa
kag iya tahawan.
38 Bulahan ang mga ulipon nga nakapreparar sa pag-abot
ng inda amo aber sa tungang gab-i o aga-aga!
39 Tandai nindo ini, kung sayod lang ng tag-iya ng bayay
kung ano nga oras maabot ang miyugpangawat, indì gid
siya maghalin sa iya bayay para indì ini masuyod.
40 Nganì kamo da hay dapat magpreparar kay magaabot
ang Ungà ng Tawo sa oras nga wayà nindo ginapaabot.”

Ang Duha ka Klasi nga Suluguon
Mateo 24:45-51

41 Nagpangutana si Pedro, “Ginoo, sin-o ang imo ginatud-
luan sa ini nga parabola, kami o ang tanan?”
42 Nagsabat ang Ginoo, “Ang masaligan kag mayad nga
suluguon imaw ang gingpilì ng amo agud magdumaya sa
iban nga mga ulipon sa bayay. Siya ang nagatao sa inda
ning pagkaon kada adlaw.
43 Bulahan adto nga ulipon kung maabutan siya ng iya
amo nga nagahuman ng iya trabaho.
44 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, padumayahon
siya ng iya amo sa tanan niya nga propidad.
45 Pero kung maghambay adto nga ulipon sa iya kaugalin-
gon, ‘Madugay pa magbalik ang akon amo,’ kag sakiton niya
ang iya mga kapareho nga suluguon aber lyaki o babayi kag
magkinaon siya, mag-ininom kag magbinayong,
46 niyan magaabot ang iya amo sa adlaw nga wayà
niya ginapaabota kag sa oras nga wayà niya masayuri kag
parusahan gid siya ning sobra ng iya amo. Tapos ilalakot
siya sa mga tawo nga indì gid masaligan.
47 “Ang ulipon nga nakakasayod kung ano ang gusto
ng iya amo, pero bukon siya preparado o wayà niya
ginahumana kung ano ang gusto ng iya amo, sobra gid ang
parusa nga mababaton niya.
48 Pero ang ulipon nga wayà nakakasayod kung ano ang
gusto ng iya amo, magkuyang man siya sa iya obligasyon
magaan lang ang parusa sa iya. Kay ang ginataw-an ning
madamò, madamò da ang papangitaon sa iya; kag ang
ginasaligan ning mas madamò, papanabaton da ng mas
madamò.”

Ang Pagkabuyag-buyag tungod kay Kristo
Mateo 10:34-36

49 “Nagkari ako sa kalibutan para husgahan ang mga
tawo kag ini hay pareho ng kalayo kag gusto ko kuntà nga
nagadayab na ini.

50 Pero bago ini matabò, dapat anay magaagi ako ning
sobra nga kahugaan kag kasakit. Kag ginabug-atan ako
mintras wayà pa ini matabò.
51 Kalaom ba nindo nagkari ako sa kalibutan para magtao
ning katawhayan sa mga tawo? Bukon, ang matuod nagkari
ako diri para buyag-buyagon ang mga tawo.
52 Kay tunà niyan, tungod sa akon, magakinontrahan ang
mga tawo sa isa kag isa. Ang lima sa isa ka pamilya hay
matutungà, ang tuyo kontra sa duha kag ang duha naman
kontra sa tuyo.
53 Magakinontrahan ang mga tatay kag ang inda mga ungà
nga lyaki. Magakinontrahan da ang mga nanay kag ang
inda mga ungà nga babayi. Imaw da ang mga panugangan
nga babayi kag ang inda mga umagad nga babayi.”

Ang mga Tandà sa ini nga Tyempo
Mateo 16:2-3

54 Pagkatapos naghambay si Hesus sa kadamò nga tawo,
“Kung makità nindo ang panganod halin sa weste, naga-
hambay kamo nga daan, ‘Mauyan na,’ kag imaw gid ang
natatabò.
55 Kag kung magahuyop na halin sa sur nagahambay
kamo, ‘Magainit na ini,’ kag imaw gid ang natatabò.
56 Mga hipokrito! Antigo kamo magsirò sa dutà kag sa
langit para masayuran nindo kung magainit o magauyan,
pero basì indì kamo makaintindi kung ano ang gusto
hambayon ng mga tandà sa ini nga tyempo?”

Magpakighusay sa Kaaway
Mateo 5:25-26

57 “Basì indì kamo makadesisyon ning maayo kung ano
ang tamà?
58 Halimbawà, kung may mag-akusar sa imo, mag-
pakighusay ka sa iya mintras nagakadto pa lang kamo sa
korte. Kay basì kung piliton ka gid niya nga day-on sa
hukom kag itugyan ka naman ng hukom sa gwardya para
prisuhon.
59 Ginahambay ko sa imo, indì ka gid makaluwas sa
prisuhan hasta indì mo mabayaran ang tanan nga multa.”

13

Talikuri ang Kasal-anan

1 May nag-abot nga mga tawo nga nagbalità kay Hesus
kung ano ang natabò sa mga taga-Galilea nga gingpapatay
ni Pilato mintras nagahalad sinda sa Dios.

2 Nagsabat si Hesus sa inda, “Kalaom ba nindo natabò ini
sa inda kay mas kadakò ang inda salà kaysa sa iban nga
taga-Galilea?
3 Bukon! Tandai nindo ining akon ginahambay: kung indì
kamo magtalikod sa indo salà, mamatay da kamo tanan
pareho ninda.
4 Dumduma nindo ang 18 ka tawo nga natumbahan ning
tore sa Siloam.* Kalaom ba nindo mas kadakò ang inda
kasal-anan kaysa sa tanan nga taga-Jerusalem?
5 Bukon! Tandai nindo ining akon ginahambay: kung indì
kamo magtalikod sa indo salà, mamatay da kamo pareho
ninda.”

Ang Kahoy nga wayà Nagapamunga

6 Pagkatapos gingtudluan sinda ni Hesus paagi sa ini
nga parabola: “May tawo nga nagtanom ning igos* sa iya
ubasan. Gingkadto niya ini kag gingtan-aw kung igwa ning
bunga pero wayà siya may nakità.
7 Nganì naghambay siya sa miyugbantay ng ubasan, ‘Tuyo
na ka tuig ako gapabalik-balik diri para tan-awon kung igwa
na ning bunga ining igos, pero wayà pa gihapon. Pukana
na iton kay ginakaon lang ang abuno sa dutà.’
8 Pero nagsabat ang miyugbantay, ‘Nong, pabay-an ta lang
anay ning isa pa ka tuig kay kutkutan ko ang alihid kag
abunuhan.
9 Kung magbunga ini sa masunod nga tuig hay maayo gid,
pero kung indì puydi mo na ini ipapukan.’ ”

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Babayi nga Nagakòkò

10 Isa ka Adlaw nga Inugpahuway*, nagkadto si Hesus sa
sinagoga kag nagtudlò.
11 Igwa didto ning babayi nga ginapasakitan ng malain
nga espiritu sa suyod ng 18 ka tuig. Siya hay nagakòkò kag
indì gid matadlong ang iya lawas.
12 Nang makità siya ni Hesus, gingtawag niya nga mag-
palapit kag ginghambay, “Manang, magaayo ka na sa imo
sakit.”
13 Gingtungtong ni Hesus ang iya kamot sa babayi kag
nagtadlong nga daan ang iya lawas kag gingdayaw niya ang
Dios.
14 Pero ang opisyal ng sinagoga hay nahangit kay
Hesus tungod nagpaayo siya sa Adlaw nga Inugpahuway.
Naghambay siya sa mga tawo, “Igwa unom ka adlaw sa isa
ka simana para magtrabaho. Dapat adto nga mga adlaw

* **13:4 13:4** Ini hay isa sa mga lugar sa suyod ng Jerusalem.

kamo magkari para paayuhon kamo, bukon sa Adlaw nga
Inugpahuway.”
15 Nagsabat ang Ginoo sa iya, “Mga hipokrito! Dì ba
ginahubad nindo ang higot ng indo baka o asno kag day-on
sa tubì para makainom aber sa Adlaw nga Inugpahuway?
16 Ini nga babayi hay inapo ni Abraham. Ginggapos siya
ni Satanas sa suyod ng 18 ka tuig. Dì ba dapat buhian siya
aber sa Adlaw nga Inugpahuway?”
17 Nang ginghambay ini ni Hesus, napahuyà ang nagakon-
tra sa iya. Ang iban naman nga mga tawo nalipay sa mga
makatitingaya nga butang nga ginghuman ni Hesus.

Ang Parabola parti sa Busoy ng Mustasa
Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32

18 Nagpadayon pa gid si Hesus sa pagtudlò. Hambay niya,
“Ano ang kapareho ng paghaharì ng Dios? Sa diin ko ini
ikumpara?
19 Ang paghaharì ng Dios hay pareho sa maisot nga
busoy ng mustasa* nga gingtanom ng tawo sa iya gardin.
Nagatubò ini kag nagabahoy pareho sa kahoy kag aber ang
mga pispis puydi makapugad sa sanga.”

Ang Pampaalsa ng Tinapay
Mateo 13:33

20 Naghambay pa si Hesus, “Sa diin ko pa ikumpara ang
paghaharì ng Dios?
21 Pareho ini sa pampaalsa nga ginahalò ng isa ka babayi
sa kadakò nga arina nga iya pagamasahon, hasta nga
magaalsa gid ang bilog nga minasa.”

Ang Makitid nga Pwertahan
Mateo 7:13-14, 21-23

22 Mintras nagapakadto si Hesus sa Jerusalem, nag-agi
anay siya sa mga banwa kag mga baryo kag nagpanudlò.
23 May nagpangutana sa iya, “Ginoo, kalakà lang ba ang
mga tawo nga maluwas?” Nagsabat si Hesus paagi sa
parabola,
24 “Magtinguhà gid kamo nga makasuyod sa makitid nga
pwertahan. Kay ginahambay ko sa indo, kadamò ang
nagatinguhà nga makasuyod pero indì makasuyod.
25 Kay kung ang tag-iya ng bayay hay magpanarangka
na, kamo nga yarà sa luwas nga nagatinindog, aber
magpinanuktok kamo kag maghambay, ‘Ginoo, pasuyura
kami,’ masabat siya sa indo, ‘Wayà ko kamo nakikilaya kag
wayà ko nasasayuri kung sa diin kamo maghalin!’
26 Niyan mahambay kamo, ‘Dì ba nagkaon kag nag-inom
kami kaibahan mo kag nagtudlò ka pa sa amon banwa?’

27 Pero masabat siya sa indo, ‘Wayà ko kamo nakikilaya
kag wayà ko nasasayuri kung sa diin kamo maghalin!
Palayò kamo sa akon, tanan kamo nga mga nagahuman
ning malain!’
28 Magadinanguyngoy kamo kag magapinagot ang indo
ngipon kung makità nindo sina Abraham, Isaac, Jacob kag
ang tanan nga propeta nga yadto sa gingharian ng Dios,
pero kamo naman hay palayason!
29 Kadamò-damò nga tawo halin sa tanan nga parte ng
kalibutan ang magapungkò sa punsyon sa gingharian ng
Dios.
30 Matuod gid nga may mga nauulihi nga mauuna; kag
may mga nauuna nga mauulihi.”

Ang Paghigugmà ni Hesus sa mga taga-Jerusalem
Mateo 23:37-39

31 Pagkahambay ini ni Hesus, nagpalapit ang iban nga
mga Pariseo sa iya kag naghambay, “Mas maayo kung
maghalin ka diri kay gusto ni Herodes nga ipapatay ka.”
32 Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Hambayi nindo adtong
malain nga tawo,† nagapalayas pa ako ng mga demonyo kag
nagapang-ayo ng mga may sakit arinyan hasta buwas kag
sa ikatuyo ka adlaw matatapos ko na ang akon ginahuman.
33 Pero kahinangyan gida nga magpadayon ang akon
pagpanaw niyan, buwas kag sa masunod nga adlaw hasta
mag-abot ako sa Jerusalem kay indì puydi nga patyon ang
propeta sa iban nga lugar kundì dapat gid hay sa Jerusalem.
34 “Kamo nga mga taga-Jerusalem! Ginapamatay nindo
kag ginapambugoy ang mga propeta nga gingsugò ng Dios
sa indo. Madamò ka beses nga gusto ko kuntà kamo tipunon
kag diparahon nga daw sa mungà nga ginakuuban ang iya
isiw sa idayom ng iya pakpak, pero indì nindo gusto!
35 Niyan, pabay-an na kamo ng Dios! Tandai nindo ini,
indì na gid nindo ako makikità hasta mag-abot ang adlaw
nga magahambay kamo, ‘Malipayon ang ginapakari diri ng
Ginoo.’ ”†

14

Ang Pag-ayo ni Hesus sa tawo nga Nagapanghubag

1 Isa ka Adlaw nga Inugpahuway, ging-agda si Hesus ng
isa ka pinunò ng mga Pariseo* nga magkaon sa iya bayay.
Pag-abot niya didto, gingpanid-an siya maayo ng mga tawo
nga nagakontra sa iya kung ano ang iya humanon.

---

† **13:32 13:32** Sa literal, singgayong. Ginatawag ni Hesus si Herodes nga singgayong kay madayà siya kag ini nga hayop hay isa ka ilahas nga nagapangtukob. † **13:35 13:35** Salmo 118:26

2 Adto da nga oras, may tawo sa atubangan ni Hesus nga
ang bilog nga lawas hay nagapanghubag.
3 Nagpangutana si Hesus sa mga miyugtudlò ng Kasuguan
kag mga Pariseo, “Ginatugot ba ng Kasuguan nga magpang-
ayo sa mga may sakit sa Adlaw nga Inugpahuway o wayà?”
4 Pero wayà sinda nagsabat. Nganì ginghawiran ni Hesus
ang may sakit kag gingpaayo. Pagkatapos gingpapanaw na
siya ni Hesus.
5 Naghambay si Hesus sa mga tawo, “Halimbawà, igwa
kamo ungà o baka nga nahuyog sa bal-ong, pabay-an lang
ba nindo kay Adlaw nga Inugpahuway? Syempre indì!
Haw-ason nindo nga daan.”
6 Pero wayà sinda nakasabat sa iya pangutana.

Ang Mapainubuson kag ang Hambugon

7 Nakità ni Hesus nga ang mga imbitado hay nagapilì ng
pinakamaayo nga mga pungkuan. Nganì naghambay siya
sa inda paagi sa parabola.
8 “Kung imbitaron ka sa kasayan, ayaw pagpilia ang
pungkuan nga para sa mga halangdon nga tawo. Kay basì
kung may ging-imbitar pa gid nga mas halangdon kaysa sa
imo
9 kag ang nag-imbitar sa imo hay magapalapit sa imo kag
maghambay, ‘Halin anay dirà kay nakatagana na ini nga
pungkuan para sa ini nga tawo.’ Mapapahuyà ka kag didto
ka lang mapungkò sa ordinaryo nga pungkuan.
10 Nganì kung imbitaron ka, pilia ang pungkuan para
sa mga ordinaryo, para pag-abot ng nag-imbitar, palapitan
ka niya kag maghambay, ‘Amigo, didto ka sa maayo nga
pungkuan.’ Niyan mapadunggan ka sa atubangan ng tanan
nga mga imbitado.
11 Kay ang aber sin-o nga nagapakataas ng iya kau-
galingon hay ginapaubos, pero ang nagapaubos ng iya
kaugalingon hay ginapataas.”

12 Niyan naghambay si Hesus sa nag-agda sa iya, “Kung
magpang-agda ka nga mag-igmà o mag-ihapon, ayaw pag-
agdaha ang imo mga amigo, maguyáng kag manghod, hali,
o ang imo mga kalapit nga manggaranon kay agdahon ka
da ninda kag mabaton mo na ang imo bayos.
13 Pero kung may papunsyon ka, imbitaron mo ang mga
pobre, mga lupog, mga pakì kag mga buta
14 Kung tiyad ini ang imo humanon, bulahan ka kay indì
sinda makabayos sa imo. Ang Dios imaw ang magabayos sa
imo pag-abot ng adlaw nga banhawon ang mga matarong.”

Ang Parabola parti sa Dakò nga Papunsyon
Mateo 22:1-10

15 Nang mabatian ini ng tawo nga katupad ni Hesus
sa pagkaon, naghambay siya, “Bulahan ang tawo nga
makakaibahan sa pagkaon sa papunsyon sa gingharian ng
Dios!”
16 Nganì nagtudlò si Hesus sa iya paagi sa parabola.
“May tawo nga nagpreparar ning dakò nga papunsyon kag
kadamò ang iya gingpang-imbitar.
17 Pag-abot ng oras nga makaon na sinda, gingsugò
niya ang iya ulipon nga sugaton ang mga imbitado kag
hambayon, ‘Kari na kamo! Kay preparado na ang tanan!’
18 Pero ang kada isa sa inda hay nagbalibad nga indì sinda
makakadto. Naghambay ang isa, ‘Bag-o lang ako nakabakay
ng dutà kag kahinangyan nga kadtuon ko kag tan-awon.
Pasensya lang gid kay indì ako makakarà.’
19 Hambay naman ng isa, ‘Bag-o lang ako nakabakay ng
napuyò ka bilog nga baka kag siruon ko anay kung maayo.
Pasensya lang gid kay indì ako makakarà.’
20 Naghambay pa gid ang isa, ‘Bag-o lang ako gingkasay,
nganì indì ako makakarà.’
21 Nganì nagbalik ang ulipon sa iya amo kag gingbalità
ang natabò. Nahangit gid ang amo kag naghambay sa iya,
‘Kadto nga daan sa mga karsada kag mga kalye ng aton
banwa kag day-a diri ang mga pobre, mga lupog, mga buta
kag mga pakì.’
22 Pagbalik ng ulipon, naghambay siya, ‘Nong, gingtuman
ko na ang imo sugò, pero madamò pa gid bakanti nga
pungkuan.’
23 Nganì naghambay ang amo sa iya, ‘Kadto sa mga dayan
sa luwas ng banwa kag piliton mo ang mga tawo nga imo
makità nga magkari diri para mapunò ang akon bayay.
24 Ginahambay ko sa indo, ang una nga ging-agda, indì
gid makatilaw ng akon gingpreparar!’ ”

Ang Pagsunod sa Ginoo
Mateo 10:37-38

25 Niyan kadamò ang tawo nga nagnunot kay Hesus; kag
nag-atubang siya sa inda kag naghambay,
26 “Kung may tawo nga gusto magsunod sa akon, pero
mas ginapalabi niya ang iya tatay kag nanay, asawa kag
mga ungà, mga maguyáng kag manghod kag patì ang
iya kaugalingon nga kabuhì, indì siya angay nga maging
disipulo ko.

27 Kag ang aber sin-o nga indì magpas-an ng iya kaugalin-
gon nga krus kag magsunod sa akon, indì siya angay nga
maging disipulo ko.
28 Ang tawo nga gusto magsunod sa akon hay pareho
sa tawo nga nagaplano nga magpatindog ning tore. Una,
kwentahon anay niya kung pila ang magagastos kag kung
mag-igò ang iya kwarta hasta matapos ini.
29 Basì kung pundasyon lang ang iya mabutang kag indì
naman niya ini mapatapos, nganì insultuhon lang siya ng
tanan nga makakità.
30 Mahambay sinda, 'Gingpatunaan lang niya ang pag-
paugdok, pero wayà da mapatapos.'
31 O igwa ba harì nga gusto magpakiggira sa iban nga harì,
nga wayà anay nagapungkò para magplano maayo kung
ang iya sundalo nga 10,000 hay magadaog arà kontra sa
20,000?
32 Kung sa iya isip, indì siya magdaog, maayo pa nga
mintras wayà pa ang iya kaaway, magsugò siya ning
representanti para maghambay sa kaaway nga gusto niya
magpakig-ayos.
33 Imaw da inà ang dapat nindo humanon. Hunahunaon
anay nindo maayo kung gusto gid nindo magsunod sa akon.
Kay indì kamo angay nga maging disipulo ko kung indì
nindo bayaan ang tanan nga indo ginapalabi."

Ang Pagpanudlò parti sa Asin

34 "Ang asin hay maayo, pero kung maduyà na ang sabor
ng asin, pauno pa ini mapabalik?
35 Wayà na gid ini puyos aber pang-abuno sa dutà. Nganì
ginapilak na lang. Dapat intindihon gid nindo maayo ang
indo nababatian."

15

Ang Parabola parti sa Karnero nga Naduyà
Mateo 18:12-14

1 Isa ka adlaw, kadamò nga miyugsukot ng buhis kag
makasasalà ang nagpalapit kay Hesus para magpamatì ng
iya mga ginatudlò.
2 Pero nagreklamo ang mga Pariseo kag mga eskriba,
hambay ninda, "Basì ginabaton ng ini nga tawo ang mga
makasasalà kag nagakaon pa kaibahan ninda?"
3 Nganì gingtudluan sinda ni Hesus paagi sa parabola.
4 "Kung ikaw igwa 100 nga karnero kag naduyà ang isa,
ano ang imo humanon? Syempre bayaan mo ang 99 sa
pasabsaban kag pangitaon ang naduyà hasta nga makità mo
ini.

5 Kung makità mo na, malilipay ka kag pas-anon mo ini
pabalik.
6 Pag-abot mo sa bayay, tawagon mo ang imo mga
amigo kag mga kalapit kag mahambay sa inda, ‘Kari kamo,
magkalipay kita kay nakità ko na ang akon karnero nga
naduyà!’
7 Ginahambay ko sa indo, mas kadakò ang kalipay sa
langit tungod sa isa ka makasasalà nga nagtalikod kag
nagbayà sa iya salà, kaysa sa 99 ka matarong nga wayà
nagakahinangyan magtalikod sa salà.”

Ang Parabola parti sa Kwarta nga Naduyà

8 “Kung may babayi nga may napuyò ka bilog nga
drachma*, ano baya ang humanon niya kung naduyà ang
isa? Dì ba sug-an niya ang iwagan kag silhigan niya maayo
ang iya bayay kag pangitaon ang isa ka bilog nga drachma
hasta makità niya ini?
9 Kung makità na ini, tawagon niya ang iya mga amiga kag
mga kalapit kag mahambay sa inda, ‘Kari kamo, magkalipay
kita kay nakità ko na ang akon isa ka drachma nga naduyà!’
10 Ginahambay ko sa indo, magakalipay ang mga anghel
ng Dios kung ang isa ka makasasalà hay magtalikod sa iya
salà.”

Ang Parabola parti sa Ungà nga Naduyà

11 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus, “Igwa tatay nga
may duha ka ungà nga lyaki.
12 Naghambay ang manghod sa iya tatay, ‘Tay, taw-an na
abi sa akon ang panublion ko.’ Nganì gingparte ng tatay
ang iya mga pagkabutang sa iya duha ka ungà.
13 Pagkaligad ng pila ka adlaw, gingpamaligyà ng
manghod ang iya parte kag nagkadto sa malayò nga lugar.
Kag didto ginggastos niya ang iya manggad sa wayà gid
kapuyos-puyos.
14 Nang maubos na ang iya kwarta, nag-abot ang
taggutom sa adto nga lugar. Nahugaan gid siya.
15 Nganì nagtrabaho siya didto kag ginghuman siya nga
miyugbahog ng mga baboy sa uma.
16 Sa sobra niya nga kagutom gusto kuntà niya magkaon
aber bahog ng baboy, ugaling lang wayà gid may nagatao
sa iya.
17 Pero nang makatagumpaaw siya, naghambay siya sa
iya kaugalingon, ‘Taya! Nagapanunubra ang pagkaon ng
mga suluguon ng akon tatay, pero ako mamamatay na sa
sobra nga kagutom!

18 Maayo pa, mabalik na lang ako kag mahambay sa iya,
“Tay, nakasalà ako sa Dios kag sa imo.
19 Indì na ako angay nga tawagon mo nga imo ungà.
Kabiga na lang ako nga isa sa imo suluguon.” ’
20 Nganì nag-ulì siya sa inda. Mintras malayò-layò pa,
nakità siya ng iya tatay kag naluoy gid siya. Nganì sa sobra
nga kaluoy, nagdyagan siya kag gingsumpong ang iya ungà,
gingkupkupan kag gingharuan.
21 Hambay ng iya ungà, ‘Tay, nakasalà ako sa Dios kag sa
imo. Indì na ako angay nga tawagon mo nga imo ungà.’
22 Pero gingtawag ng tatay ang iya mga ulipon kag
naghambay, ‘Dalì, buy-a nindo ang pinakamaayo nga barò
kag isuksok sa iya! Butangi da nindo siya ning singsing kag
suksuki ng sandalyas.
23 Pagkatapos buy-a nindo ang gingpatambok nga batà
nga baka kag ihawon! Makaon kita kag magkalipay!
24 Kay ining akon ungà hay daw namatay na, pero arinyan
siya hay nabuhì. Naduyà siya pero niyan nakità.’ Nganì
nagkalipay sinda tanan!
25 “Natabò ini nang yadto pa sa uma ang iya panganay.
Nang mag-ulì na siya kag malapit na sa bayay, nabatian niya
ang sunata kag may nagasinaot.
26 Gingtawag niya ang isa sa inda mga suluguon kag
nagpangutana, ‘Basì, anong igwa sa aton?’
27 Nagsabat siya, ‘Ang imo manghod nagbalik na kag
gingpaihawan ng imo tatay ng gingpatambok nga baka kay
nakabalik kuno siya nga maayo ang kamutangan.’
28 Pagkabatì adto, nahangit gid siya kag wayà nagsuyod sa
inda bayay. Nganì nagluwas ang iya tatay kag ging-ayam-
ayaman siya nga magsuyod.
29 Pero nagsabat siya, ‘Tay, pila ka tuig na ang akon
pagtrabaho sa imo nga daw ako hay ulipon kag ginatuman
ko ang tanan mo nga ginasugò. Pero aber kambing lang,
wayà mo gid ako pagtaw-i para magkalipay kaibahan ng
akon mga amigo!
30 Pero pagbalik ng imo ungà nga nagwaldas ng tanan mo
nga manggad sa mga babayi nga bayaran, gingpaihawan
mo pa siya ning gingpatambok nga baka!’
31 Pero nagsabat ang iya tatay, ‘Nonò, yari ka permi sa
akon kag ang tanan nga akon hay imo da.
32 Pero dapat kita magkalipay, kay ang imo manghod nga
ang kalaom naton namatay na hay buhì pa galì! Naduyà
siya pero nakità na naton liwat!’ ”

16

Ang Switik nga Miyugpamahayà

1 Pagkatapos adto, nagtudlò pa gid si Hesus sa iya mga
disipulo. Hambay niya, “Igwa ning manggaranon nga may
tagapamahayà ng iya manggad. Pero may nagbalità nga
ginawaldas niya ang manggad ng iya amo.
2 Nganì gingpatawag ng manggaranon adtong tagapama-
hayà kag gingpangutana, ‘Ano ining nababatian ko parti
sa imo? Sige, taw-an sa akon ang listahan ng akon mga
manggad nga gingtugyan ko sa imo kay pahalinon ko na
ikaw.’
3 Naghambay ang miyugpamahayà sa iya kaugalingon,
‘Ano baya ang akon humanon kay pahalinon na ako ng akon
amo? Indì ko kaya ang mabug-at nga trabaho pareho ng
pag-arado kag nahuyà da ako nga magpalimos.
4 Ah, sayod ko na ang akon humanon. Aber pahalinon
ako, igwa pa ako may kadtuan nga tawo nga magabaton sa
akon sa inda bayay.’
5 Nganì gingpatawag niya ang kada isa nga may utang sa
iya amo. Nagpangutana siya sa una, ‘Pila ang imo utang sa
akon amo?’
6 Nagsabat siya, ‘100 ka lata* nga lana.’ Naghambay ang
miyugpamahayà, ‘Sige, yari ang imo resibo. Dalì! Pungkò
kag isulat ang 50.’
7 Gingpangutana naman niya ang pangaduha nga may
utang, ‘Pila ang imo utang sa akon amo?’ Nagsabat siya,
‘100 ka kustal nga trigo.’ Hambay ng miyugpamahayà sa
iya, ‘Sige, yari ang imo resibo. Isulat nga 80 na lang.’
8 Nang masayuran ng amo ang ginghuman ng adto
nga switik nga miyugpamahayà, gingpakadakò niya ini
bukon tungod sa iya pagkaswitik kundì kay antigo siya
magpreparar para sa iya paabuton. Kay ang mga tawo nga
wayà nagatuo sa Dios hay mas mayad maghuman ng paagi
kaysa sa mga nagatuo sa Dios.”
9 Kag nagpadayon pa si Hesus, “Nganì ginahambay ko
sa indo, gamita ang indo manggad sa kalibutan para sa
kaayuhan ng iban. Agud kung mag-abot ang oras nga wayà
na puyos ini nga manggad, malilipay gid kamo nga batunon
sa istaran nga wayà katapusan.
10 Ang tawo nga masaligan sa maisot nga butang,
masasaligan da sa madakò. Ang tawo nga madayà sa maisot
nga butang, madayà da sa madakò.
11 Nganì kung indì kamo masaligan sa manggad diri sa
kalibutan, masasaligan ba kamo sa matuod nga manggad
didto sa langit?

---

* **16:6 16:6** Ang kada isa ka lata hay nagasuyod ning wayo o siyam ka galon nga lana ng olibo.

12 Kag kung indì kamo masaligan sa manggad ng iban,
sin-o ang matao sa indo ning manggad nga para sa indo?
13 “Wayà suluguon nga nagaserbisyo sa duha ka amo, kay
sikwayon niya ang isa kag higugmaon ang isa. O magiging
matutom siya sa isa kag baliwayaon ang isa. Indì kamo
makaserbisyo ng dungan sa Dios kag sa manggad.”

Ang Iban pa nga Gingtudlò ni Hesus
Mateo 11:12-13, 5:31-32; Marcos 10:11-12

14 Nang mabatian ini ng mga Pariseo, gingngitlan kag
ging-insulto ninda si Hesus kay hakog sinda sa kwarta.
15 Nganì naghambay si Hesus sa inda, “Kamo hay naga-
pakità-kità lang sa mga tawo nga daw maayo kamo. Pero
sayod ng Dios kung ano gid ang yarà sa indo tagipusuon.
Kay kung ano ang ginapalabi ng tawo hay kahigkò-higkò sa
panirò ng Dios.
16 “Bago mag-abot si Juan nga Miyugbawtismo, ginasunod
ng mga tawo ang Kasuguan ng Dios nga gingtao sa aton
paagi kay Moises kag sa mga propeta. Pero tunà ng pag-
abot ni Juan, ginatudlò na ang Maayong Balità parti sa
gingharian ng Dios kag madamò gid ang nagapamilit nga
magapasakop didto.
17 Pero bukon gusto hambayon nga wayà na puyos ang
Kasuguan. Mas madalì pa maduyà ang langit kag dutà kaysa
maging wayà puyos ang aber kaisot nga parte ng litra sa
Kasuguan.
18 “Ang aber sin-o nga lyaki nga magbuyag sa iya asawa
kag mag-asawa ng iban hay nagapangawatan. Kag kung
may lyaki nga mangasawa sa babayi nga gingbuyagan,
nagapangawatan da.”†

Ang Manggaranon kag si Lazaro

19 “Igwa manggaranon nga nagasuksok ng mamahayon
nga barò kag abunda ang pagkaon adlaw-adlaw.
20 Igwa naman pobre nga ang pangayan hay Lazaro.
Ang iya lawas punò guyos. Yadto siya nagahigdà sa may
pwertahan ng bayay ng manggaranon,
21 kay gusto kuntà niya makakaon aber uyak nga na-
gakahuyog sa lamisa ng manggaranon. Ginapalapitan siya
ng mga ayam kag ginadinilaan ang iya guyos.
22 Nang ulihi namatay si Lazaro kag gingdaya siya ng mga
anghel sa alihid ni Abraham. Wayà magdugay, namatay da
ang manggaranon kag ginglubong.

---

† **16:18 16:18** 1 Corinto 7:10-11

23 Sa kahugaan nga iya nababatyagan sa Hades†, nakità
niya si Abraham sa malayò-layò kag yadto sa iya alihid si
Lazaro.
24 Nganì nagsinggit ang manggaranon, ‘Lolo Abraham,
kaluy-i ako! Pakaria abi si Lazaro kag isawsaw sa tubì
ang punta ng iya tudlò kag patuyuan ang akon dilà para
malamigan kay sobra gid ang kainit diri ng kalayo!’
25 Pero gingsabat siya ni Abraham, ‘Apo ko, nadumduman
mo ba nang yadto ka pa sa kalibutan? Abunda ka gid sa
tanan nga butang. Pero si Lazaro naman hay nagtiis gid
ng kahugaan. Pero niyan malipayon na siya diri kag ikaw
naman hay ginahugaan dirà.
26 Kag isa pa, ang imo ginapangabay indì gid puydi, kay
sa tungà naton hay igwa malapad kag madayom gid nga
pangpang. Nganì ang yari diri indì gid makakarà dirà kag
ang yarà dirà indì gid makakari diri.’
27 Pero nagsabat ang manggaranon, ‘Lolo Abraham, kung
tiyad inà nagapakitluoy gid ako sa imo. Pakadtua na lang
abi si Lazaro sa bayay ng akon tatay,
28 kay may lima pa ako nga hali nga lyaki, para paan-
daman sinda agud indì makakari sa ini nga lugar nga punò
ng kasakit.’
29 Pero nagsabat si Abraham, ‘Yadto na sa inda ang mga
gingsulat ni Moises kag ng mga propeta. Dapat pamatian
ninda adtong gingtudlò sa inda.’
30 Nagsabat naman ang manggaranon, ‘Lolo Abraham,
indì siguro sinda magpati. Pero kung may namatay nga
nabanhaw kag magkadto sa inda, matalikod sinda sa inda
mga salà.’
31 Pero nagsabat si Abraham, ‘Kung indì sinda magsunod
sa mga gingsulat ni Moises kag ng mga propeta, indì da
sinda magpati aber may patay nga mabanhaw.’ ”

17

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpatawad
Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42

1 Naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, “Ang mga pagt-
intar para makasalà hay maabot gid. Pero makaluluoy gid
ang mga tawo nga nagapangtintar sa iban para makasalà.
2 Mas maayo pa sa iya nga higutan ning galingan nga bato
ang iya liog kag itagbong sa dagat kaysa siya ang maging
kabangdanan nga makasalà ang isa sa ini nga bag-o nga
nagatuo sa akon.
3 Nganì bantayi ang indo ginahuman.

† **16:23 16:23** Ini hay lugar ng espiritu ng mga patay. Sa Hebreo, Sheol.

"Kung makasalà ang imo utod sa imo, hambayi siya kag
kung magtalikod siya sa kasal-anan, patawara siya.
4 Kag kung pito ka beses siya makasalà sa imo sa isa
ka adlaw kag pito da siya ka beses magpalapit sa imo nga
nagahambay, 'Patawara ako,' dapat patawaron mo."

Ang Pagtuo sa Dios

5 Naghambay ang mga apostoles kay Hesus, "Ginoo,
dugangi ang amon pagtuo!"
6 Nagsabat ang Ginoo, "Kung igwa kamo ning pagtuo
aber pareho lang kaisot sa busoy ng mustasa*, puydi kamo
maghambay sa ini nga kahoy nga sikomoro*, 'Magabot ka
kag magsaylo sa dagat!' Kag masunod gid ini sa indo."

Ang Obligasyon ng Ulipon

7 Naghambay pa si Hesus sa inda, "Sin-o sa indo ang
nagahambay sa iya ulipon nga halin sa pag-arado sa uma
o sa pagbantay ng mga karnero, 'Kari, kaon na'? Syempre
wayà!
8 Pero ang amo magahambay, 'Pag-ilis anay kag paglutò
ng akon ihapon kag tahawi ako. Pagkatapos ikaw naman
ang magkaon.'
9 Ginapasalamatan ba ng amo ang ulipon tungod ginatu-
man niya ang sugò sa iya? Syempre wayà!
10 Imaw da kamo, pagkatapos nga matuman na nindo ang
akon mga sugò sa indo, hambaya lang, 'Ulipon lang kami
kag indì dapat dayawon. Nagatuman lang kami ng amon
obligasyon.' "

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Napuyò nga Kitungon

11 Mintras nagapanaw si Hesus pakadto sa Jerusalem, nag-
agi siya sa duyunan ng probinsya ng Samaria kag Galilea.
12 Nang pasuyuron siya sa isa ka baryo, gingsumpong siya
ng napuyò nga kitungon*. Nagatindog sinda sa malayò-
layò†
13 kag nagsininggit, "Hesus, Ginoo! Maluoy ka sa amon!"
14 Pagkakità sa inda ni Hesus, naghambay siya, "Kadto
kamo sa mga parì kag magpasirò sa inda." Kag mintras
nagapanaw sinda, nag-ayo na sinda tanan.
15 Pagkakità ng isa sa inda nga maayo na siya, nagbalik
siya kay Hesus nga nagasinggit ng pagdayaw sa Dios.
16 Naghapà siya sa atubangan ni Hesus kag nagpasalamat.
Ini nga tawo hay taga-Samaria.

---

* **17:6 17:6** *Sikomoro*: Kadamò kag madayom ang gamot ng ini nga kahoy nganì kahugà gabuton. † **17:12 17:12** Levitico 13:46; Mga Bilang 5:1-2

17 Pagkatapos naghambay si Hesus, “Bukon ba napuyò
ang nag-ayo? Diin na ang siyam?
18 Basì wayà sinda nagbalik para magpasalamat sa Dios,
kundì ini lang ang dayuhan?”
19 Nganì naghambay siya sa iya, “Magtindog ka kag
magpaulì. Nag-ayo ka kay nagtuo ka sa akon.”

Ang Pag-abot ng Gingharian ng Dios
Mateo 24:23-28, 37-41

20 Igwa mga Pariseo nga nagpangutana kay Hesus kung
san-o maabot ang gingharian ng Dios. Nagsabat si Hesus sa
inda, “Ang pag-abot ng gingharian ng Dios wayà tandà nga
makità.
21 Nganì wayà may makahambay, ‘Yari na diri!’ o ‘Yadto
na didto!’ kay ang gingharian ng Dios yarà na sa indo
tagipusuon.”
22 Kag naghambay pa si Hesus sa iya mga disipulo,
“Maabot ang tyempo nga handumon nindo nga makità ang
adlaw ng pagbalik ng Ungà ng Tawo, pero indì nindo ini
makikità.
23 Igwa ning mga tawo nga magahambay sa indo, ‘Sirua
yadto siya!’ o ‘Sirua yari siya!’ Ayaw kamo magkadto kag
ayaw kamo magpati sa inda.
24 Kay ang pagbalik ko nga Ungà ng Tawo hay makikità
ng tanan pareho ng kilat nga napapahayag ang bilog nga
langit.†
25 Pero dapat anay ako mag-agi ng sobra nga mga
kahugaan kag pagasikwayon ng mga tawo sa ini nga
tyempo.
26 “Kag kung ano ang ginghuman ng mga tawo sa tyempo
ni Noe, imaw da ang humanon ng mga tawo sa tyempo ng
pagbalik ko nga Ungà ng Tawo.
27 Nang adto nga tyempo, ang mga tawo hay nagakinaon,
nagaininom kag nagapinangasawa hasta sa adlaw nga
nagsuyod si Noe sa arka. Nganì nag-abot ang bahà kag
nagkalumos sinda tanan.
28 Imaw da ang natabò nang tyempo ni Lot. Sinda hay na-
gakinaon, nagaininom, nagapinamakay, nagapinamaligyà,
nagapinananom kag nagapinaugdok ning bayay.
29 Pero nang adlaw nga si Lot hay naghalin sa Sodom, nag-
uyan ning kalayo kag asupre. Kag nasunog sinda tanan.
30 Imaw da ini ang matatabò sa adlaw nga ako nga Ungà
ng Tawo mag-abot.

---

† **17:24 17:24** Ang gusto hambayon ni Hesus ang iya pagbalik hay makikità gid ng tanan.

31 Adto nga adlaw, ang matabuan nga yarà sa luwas ng
bayay‡ hay indì na dapat magsuyod para magbuoy ng iya
gamit. Patì da ang matabuan nga yadto sa uma hay indì na
dapat magbalik para magbuoy ning aber ano.
32 Dumduma nindo ang natabò sa asawa ni Lot!
33 Ang aber sin-o nga nagapalabi ng iya kabuhì hay
maduduyaan ini; pero ang aber sin-o nga nagahalad ng iya
kabuhì, makakabaton ng kabuhì nga wayà katapusan.
34 Ginahambay ko sa indo, sa adto nga gab-i, igwa duha
nga nagakatuyog sa isa ka katri, ang isa buy-on kag ang isa
ibilin.
35 Igwa duha ka babayi nga nagabayo, ang isa buy-on kag
ang isa ibilin.
36 [Igwa duha ka lyaki nga nagatrabaho sa uma, ang isa
buy-on kag ang isa ibilin.]”
37 Nagpangutana ang mga disipulo kay Hesus, “Ginoo, diin
ini matatabò?” Nagsabat si Hesus, “Kung diin ang may
patay nga lawas, didto nagatipon ang mga buwitri.”§

18

Ang Bayo kag ang Malain nga Hukom

1 Gingtudluan pa ni Hesus ang iya mga disipulo paagi
sa parabola* agud permi sinda magpangamuyò kag indì
maduyaan paglaom.
2 Hambay niya, “Igwa hukom sa isa ka syudad nga wayà
gid kahadlok sa Dios kag wayà gid pagtahod sa aber sin-o
nga tawo.
3 Kag igwa da didto bayo nga permi nagabinalik-balik
sa hukom nga nagahambay, ‘Buligi abi ako nga mataw-an
hustisya ang akon kaso.’
4 Nang premiro, wayà gid magbulig ang hukom. Pero
nang ulihi, nahambay niya sa iya kaugalingon, ‘Kung sa
bagay, wayà ako kahadlok sa Dios kag wayà pagtahod sa
aber sin-o nga tawo,
5 pero kay ginadinisturbo ako ng ini nga bayo, buligan
ko na lang siya nga magkaigwa hustisya. Kay basì kung
maugot lang ako sa iya pagbinalik-balik!’ ”
6 Pagkatapos naghambay ang Ginoo sa inda, “Tan-awa
nindo ang ginghuman ng adto nga malain nga hukom! Aber
wayà siya kaluoy, gingbuligan gihapon niya adtong bayo.

‡ **17:31 17:31** Sa literal: sa bubong ng iya bayay. Ini hay pantay kag didto nagapahuway ang mga tawo. § **17:37 17:37** Ang gusto hambayon ng ini nga hambayanon: Ang buwitri nakakasayod kung sa diin ang mga patay nga lawas. Nganì ginakumpara sinda sa tawo nga nakakasayod kung malapit na mag-abot si Hesu-Kristo.

7 Niyan, iawà ba ng Dios ang hustisya sa iya mga gingpilì
nga nagapanawag sa iya adlaw kag gab-i? Sigurado gid nga
indì niya sinda pagpabay-an.
8 Ginahambay ko sa indo, itatao niya nga daan ang
hustisya sa mga nagapangayò sa iya. Pero kung magbalik
na ako nga Ungà ng Tawo diri sa kalibutan, may makikità
arà ako nga mga tawo nga nagatuo sa akon?”

Ang Pariseo kag ang Miyugsukot ng Buhis

9 May mga tawo nga ang kalaom sinda lang gid ang maayo
kag matarong sa panirò ng Dios kag ginapaubos ninda ang
iban. Nganì ging-istorya sa inda ni Hesus ini nga parabola.
Hambay niya,
10 “Igwa duha ka tawo nga nagkadto sa templo para
magpangamuyò. Ang isa hay Pariseo* kag ang isa hay
miyugsukot buhis.
11 Nagtindog ang Pariseo kag nagpangamuyò parti sa iya
kaugalingon. Hambay niya, ‘Dios ko, nagapasalamat ako sa
imo nga bukon ako pareho ng iban nga tawo: mga tulisan,
miyugpangluko, miyugpangawatan, o pareho ng inà nga
miyugsukot buhis.
12 Duha ka beses sa isa ka simana ako nagapuasa kag
isa pa ginatao ko ang ikanapuyò ka parte ng tanan ko nga
pinangabudlayan.’
13 Pero ang miyugsukot buhis naman hay yadto nagatin-
dog sa malayò-layò kag indì siya makahangad sa langit,
kundì ginapuypog niya ang iya dughan sa kalisod kag
nagahambay, ‘Dios ko, maluoy ka sa akon nga makasasalà!’
14 Ginahambay ko sa indo, nagpaulì adtong miyugsukot
buhis nga ang iya kasal-anan hay gingpatawad na ng
Dios. Pero ang kasal-anan ng adtong Pariseo hay wayà
gingpatawad. Kay ang aber sin-o nga nagapakataas ng
iya kaugalingon ginapaubos, pero ang nagapaubos ng iya
kaugalingon ginapataas.”

Ang Pagbendisyon sa mga Ungà
Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16

15 Isa ka adlaw, may mga tawo nga nagdaya ng inda
mga ungà kay Hesus para itungtong ang iya kamot sa inda
kag bendisyunan. Nang makità ini ng iya mga disipulo,
gingsabyaw ninda adtong mga tawo.
16 Pero gingtawag ni Hesus ang mga ungà nga magpalapit
sa iya kag naghambay sa iya mga disipulo, “Pabay-i lang
nindo ang mga ungà nga magpalapit sa akon. Ayaw nindo
sinda pagpunggi, kay ang mga kapareho ninda imaw ang
nagapasakop sa paghaharì ng Dios.

17 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o
nga indì magpasakop sa paghaharì ng Dios pareho ng isa ka
ungà, indì gid siya makasuyod sa gingharian ng Dios.”

Ang Tawo nga Manggaranon
Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31

18 May isa ka pinunò ang nagpangutana kay Hesus,
“Maayo nga Maestro, ano baya ang dapat ko humanon agud
makapanublì ning kabuhì nga wayà katapusan?”
19 Nagsabat si Hesus sa iya, “Basì gingtawag mo ako nga
maayo? Wayà gid ng iban nga maayo kundì ang Dios lang.
20 Parti sa imo pangutana, nasayuran mo na ang mga sugò
ng Dios: Ayaw magpangawatan, ayaw magpamatay, ayaw
magpangawat, ayaw magtestigo ng pinusong, tahura ang
imo tatay kag nanay.”
21 Naghambay siya, “Ini tanan hay natuman ko na
magtunà nang ungà pa ako.”
22 Nang mabatian ni Hesus ang iya sabat, naghambay siya,
“Isa na lang ang kuyang sa imo. Baligyaan ang tanan mo
nga propidad kag ipanao ang kwarta sa mga pobre. Sa ini
nga paagi, magakaigwa ka manggad sa langit. Pagkatapos
magbalik ka kag magsunod sa akon.”
23 Nang mabatian adto ng pinunò, nalisod gid siya kay
sobra gid siya ka manggaranon.
24 Pagkakità ini ni Hesus, naghambay siya, “Mahugà gid
para sa manggaranon ang makasuyod sa gingharian ng
Dios!
25 Mas malupos pa nga mag-agi ang kamelyo sa buhò ng
dayom kaysa sa manggaranon nga makasuyod sa ginghar-
ian ng Dios.”
26 Nagpangutana ang mga nagapamatì, “Kung tiyad inà,
sin-o lang ang maluwas?”
27 Nagsabat si Hesus, “Ang imposible sa mga tawo posible
sa Dios.”
28 Niyan naghambay si Pedro, “Hay kami, gingbayaan
namon ang amon pamilya kag nagnunot sa imo.”
29 Naghambay si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay
ko sa indo, wayà tawo nga nagbayà ng iya bayay, asawa,
mga maguyáng kag manghod, mga ginikanan kag mga ungà
tungod sa gingharian ng Dios,
30 nga indì makabaton ng sobra pa gid sa ini nga kabuhì.
Kag sa paabuton, makakabaton siya kabuhì nga wayà
katapusan.”

Ang Ikatuyo nga Paghambay ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34

31 Gingbuyag ni Hesus ang iya dose nga disipulo sa mga
tawo kag naghambay, “Pamatì kamo! Nagapatukad kita sa
Jerusalem kag didto matuman ang tanan nga gingsulat ng
mga propeta parti sa akon nga Ungà ng Tawo.
32 Kay dakpon ako kag itugyan sa mga bukon Judio* kag
insultuhon, pakahuy-an kag pil-an.
33 Latiguhon gid ninda ako ng tudo kag pagkatapos
patyon. Pero sa ikatuyo ka adlaw, mabanhaw ako.”
34 Pero wayà gid makaintindi ang mga disipulo sa inda
nabatian kay gingtagò sa inda kung ano ang gusto ham-
bayon ng ginghambay ni Hesus.

Ang Pag-ayo sa Buta sa Jerico
Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52

35 Nang malapit na si Hesus sa Jerico, may isa ka
buta didto nga nagapungkò kag nagapalimos sa alihid ng
karsada.
36 Pagkabatì niya nga nagaagi ang madamò nga tawo,
nagpangutana siya kung ano ang natatabò.
37 Nagsabat ang mga tawo, “Nagaagi si Hesus nga taga-
Nazaret.”
38 Nganì nagsinggit siya, “Hesus, inapo ni David, kaluy-i
ako!”
39 Gingsabyaw siya nga maghipos ng mga nauna kay
Hesus. Pero gingkusugan pa gid nganì niya ang pagsinggit,
“Inapo ni David, kaluy-i ako!”
40 Nagduyog si Hesus kag nagsugò nga day-on ang buta sa
iya. Pag-abot ng buta gingpangutana siya ni Hesus,
41 “Ano ang gusto mo nga humanon ko para sa imo?”
Nagsabat ang buta, “Ginoo, gusto ko kuntà nga makakità
liwat.”
42 Naghambay si Hesus sa iya, “Makakakità ka na. Ang
imo pagtuo ang nag-ayo sa imo.”
43 Kag adto nga daan nakakità na siya. Pagkatapos
nagnunot siya kay Hesus nga nagadayaw sa Dios. Pagkakità
ng mga tawo sa natabò, gingdayaw da ninda ang Dios.

19

Si Zaqueo

1 Nagsuyod si Hesus sa syudad ng Jerico, kay didto siya
maagi pakadto sa Jerusalem.
2 Igwa didto tawo nga ang pangayan hay Zaqueo. Siya
ang miyugpamahayà ng mga miyugsukot buhis kag mang-
garanon siya.

3 Gingtinguhà gid niya nga makità si Hesus kung sin-o
siya. Ugaling indì niya makità si Hesus kay putot siya kag
sobra gid kadamò ang tawo.
4 Nganì nagdyagan siya sa unahan kung sa diin maagi si
Hesus kag nagsakà sa kahoy nga sikomoro.
5 Pag-abot ni Hesus sa tungod ng kahoy, naghangad siya
kag naghambay, “Zaqueo, dalia, panaog! Kay ini nga adlaw
dapat didto ako madayon sa imo bayay.”
6 Nganì dalì-dalì nga nagpanaog si Zaqueo kag nalipay gid
siya nga gingbaton si Hesus sa inda.
7 Pero nang makità ini ng mga tawo, nagmuyumuyo
sinda, “Ay taya! Nagadayon siya sa bayay ng tawo nga
makasasalà!”
8 Nagtindog si Zaqueo sa inda atubangan kag naghambay,
“Ginoo, tunà niyan, itao ko ang katungà ng akon manggad
sa mga pobre. Kag kung igwa ako may gingluko, ibalik ko
ang akon gingbuoy sa inda ng upat pa ka doble.”
9 Naghambay si Hesus sa iya, “Ini nga adlaw nag-abot na
ang kaluwasan ng ini nga pamilya. Kay gingpakità niya nga
siya matuod nga inapo ni Abraham.
10 Kay ako nga Ungà ng Tawo* nagkari sa kalibutan
agud pangitaon kag luwason sa kasal-anan ang tanan nga
nagtayang.”

Ang Mahugod nga Ulipon
Mateo 25:14-30

11 Mintras nagapamatì pa ang mga tawo, nagtudlò pa gid
si Hesus paagi sa parabola kay malapit na siya sa Jerusalem.
Kag ang kalaom ninda matunà na nga daan ang gingharian
ng Dios didto.
12 Naghambay si Hesus sa inda, “Igwa halangdon nga
tawo nga nagkadto sa malayò nga lugar agud koronahan
siya bilang harì. Pagkatapos adto mabalik da siya.
13 Bago siya naghalin, gingtawag niya ang napuyò niya
nga ulipon. Gingtaw-an niya sinda ning tig-isa ka mina*
kag nagtugon, ‘Inegosyo nindo ini nga kwarta mintras wayà
ako.’
14 “Pero hangit gid sa ini nga tawo ang iya mga kasi-
manwa. Nganì paghalin niya, may gingpakadto sinda didto
sa gingkadtuan niya para maghambay sa miyugkorona,
‘Indì gid namon gusto ini nga tawo nga maging harì namon.’
15 Pero gingkoronahan da gihapon siya. Pagbalik niya sa
iya lugar, gingtawag niya ang mga ulipon nga iya gingtaw-
an ning kwarta kay gusto niya masayuran kung pila na ang
inda naganansya sa inda negosyo.

16 Nagpalapit sa iya ang una nga ulipon kag naghambay,
‘Palanggà nga harì, ang imo kwarta nga gingtao sa akon hay
nakaganansya ning napuyò ka doble.’
17 Nagsabat ang harì, ‘Maayo! Kaayo-ayo ka nga ulipon!
Tungod nga masaligan ka sa maisot nga butang, magadu-
maya ka sa napuyò ka syudad.’
18 Nagpalapit ang pangaduha kag naghambay, ‘Palanggà
nga harì, ang imo kwarta nga gingtao sa akon hay naka-
ganansya ning lima ka doble.’
19 Nagsabat ang harì sa iya, ‘Magadumaya ka sa lima ka
syudad.’
20 Nagpalapit da sa iya ang isa pa kag naghambay,
‘Palanggà nga harì, yari ang imo kwarta nga gingtao sa
akon. Gingputos ko sa panyò kag gingtagò.
21 Kay hinadlukan ako sa imo kay istrikto ka. Ginabuoy
mo ang ganansya ng pinangabudlayan ng iban kag ginaani
mo da ang patubas aber bukon ikaw ang nagtanom.’
22 Naghambay ang harì sa iya, ‘Wayà ka puyos nga ulipon!
Ang imo ginghambay imaw ang akon ihusga sa imo. Sayod
mo galì nga istrikto ako kag ginabuoy ko ang ganansya ng
pinangabudlayan ng iban kag ginaani ko da ang patubas
aber bukon ako ang nagtanom.
23 Basì wayà mo pagbutangan ang akon kwarta sa bangko
para sa akon pagbalik mabuoy ko ang tubò?’
24 Pagkatapos naghambay siya sa mga nagatindog sa iya
atubangan, ‘Buy-a sa iya ang kwarta kag itao sa ulipon nga
nakaganansya ning napuyò!’
25 Pero nagsabat sinda, ‘Palanggà nga harì, basì dugangan
mo pa ang kwarta niya? Igwa na nganì siya napuyò!’
26 Nagsabat ang harì, ‘Tandai nindo ini: ang masaligan
taw-an pa gid; pero ang indì masaligan, aber ang maisot
nga yarà sa iya buy-on pa.
27 Kag parti sa mga nagkontra sa akon kag indì gusto nga
magharì ako sa inda, day-a nindo sinda diri kag pamatyon
sa akon atubangan!’ ”

Ang Pag-abot ni Hesus sa Jerusalem
Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19

28 Pagkahambay ini ni Hesus, nagpadayon siya kag ang
iya mga kaibahan pakadto sa Jerusalem.
29 Nang malapit na sinda sa mga baryo ng Betfage kag
Betania, sa bukid nga ginatawag, Bukid ng mga Olibo*,
gingpauna ni Hesus ang iya duha nga disipulo.
30 Nagbilin siya sa inda, “Mag-una kamo didto sa masunod
nga baryo. Pagsuyod nindo didto, makikità nindo ang batà

nga asno nga nakahigot. Wayà pa gid ini masakyi. Hubara
nindo ang higot kag day-a diri.
31 Kung may magpangutana sa indo basì ginahubad nindo
ang higot ng asno, sabata nindo, ‘Kahinangyan ini ng
Ginoo.’ ”
32 Nganì nagpanaw sinda kag natuman gid ang ginghambay ni Hesus.
33 Mintras ginahubad ninda ang higot, nagpangutana sa
inda ang mga tag-iya, “Basì ginahubad nindo ang higot ng
asno?”
34 Nagsabat sinda, “Kahinangyan ini ng Ginoo.”
35 Pagkatapos gingdaya ninda ang asno kay Hesus. Pagabot didto, ginghapinan ninda ini ng inda pangsuy-ob nga
barò kag gingpasakay si Hesus.
36 Mintras nagasakay siya pakadto sa Jerusalem, naglatag
ang mga tawo ng inda pangsuy-ob sa karsada nga iya
ginaagihan.
37 Mintras nagapatugbong na si Hesus halin sa Bukid ng
mga Olibo kag malapit na sa Jerusalem, nalilipay gid ang
tanan niya nga disipulo. Nagsininggit sinda sa pagdayaw
sa Dios tungod sa nakità ninda nga mga milagro nga
ginahuman ni Hesus.
38 Hambay ninda,
“Ginapakamaayo ng Ginoo ang Harì nga iya gingsugò!
Maayo na ang aton relasyon sa Dios.
Dayawon ang Dios nga pinakamataas gid sa tanan!”

39 Naghambay kay Hesus ang iban sa mga Pariseo nga
yadto sa kadamuan, “Maestro, pahipusa ang imo mga
disipulo!”
40 Nagsabat si Hesus sa inda, “Ginahambay ko sa indo,
kung maghipos sinda, ang mga bato naman ang magasininggit ng pagdayaw sa Dios.”

Ang Pagtangis ni Hesus sa taga-Jerusalem

41 Nang malapit na si Hesus sa Jerusalem kag makità niya
ini, nagtangis siya kay naluoy gid siya sa mga tawo didto.
42 Hambay niya, “Kung sayod lang kuntà nindo ini nga
adlaw kung pauno kamo magkaigwa maayo nga relasyon
sa Dios. Pero gingpaindian gihapon nindo siya, nganì ang
kamatuuran hay ginatagò na sa indo.
43 Magaabot ang adlaw nga palibutan kamo ning
barekada ng indo mga kaaway. Kag palibutan ninda kamo
para indì gid kamo makaluwas.

44 Pamatyon ninda kamo tanan kag gubaon ang indo
syudad nga wayà gid may mabilin nga mga bato nga na-
gapamagtumbaw. Matatabò ini tanan kay wayà nindo ako
gingkilay-a nga gingsugò ng Dios bilang indo Manluluwas!”

Ang Pagpalayas ni Hesus sa mga Miyugbaligyà sa Templo
Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22

45 Pag-abot nina Hesus sa Jerusalem, nagsuyod siya sa
templo. Gingpalayas niya didto ang mga miyugbaligyà.
46 Hambay niya, “Ginahambay ng Kasulatan,
‘Ang akon bayay hay lugar nga pangamuyuan.’
Pero kamo! Ginghuman nindo nga panaguan ng mga
tulisan!”†
47 Pagkatapos adto, nagpanudlò si Hesus sa templo adlaw-
adlaw. Ang mga pinunò nga parì, mga eskriba kag mga
miyugdumaya ng banwa hay nagpangità ning paagi para
patyon si Hesus.
48 Pero wayà sinda mahuman kay kadamò ang nawiwili
sa pagpinamatì sa iya ginatudlò.

20

Ang Otoridad ni Hesus
Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33

1 Isa ka adlaw, yadto si Hesus sa templo nga nagatudlò
kag nagawali parti sa Maayong Balità sa mga tawo didto.
Nagpalapit sa iya ang mga pinunò nga parì, mga eskriba*
kag mga miyugdumaya ng Judio.
2 Nagpangutana sinda, “Aber, balitai kami kung ano ang
imo otoridad para humanon ini nga mga butang! Sin-o ang
nagtao sa imo ng ini nga otoridad?”
3 Nagsabat si Hesus, “May ipangutana da ako sa indo;
sabata anay nindo ako.
4 Diin halin ang otoridad ni Juan para magbawtismo, sa
Dios ba o sa tawo?”
5 Kag nagpinangutan-an sinda kung ano ang inda isabat,
“Kung magsabat kita, ‘Halin sa Dios’, mangutana naman
siya, ‘Basì wayà kamo nagpati kay Juan?’
6 Pero kung maghambay kita ‘Halin sa tawo’, buguyon
naman kita ninda kay nagapati gid sinda nga si Juan hay
propeta*.”
7 Nganì nagsabat sinda kay Hesus, “Wayà kami
makasayod kung diin ini halin.”
8 Naghambay naman si Hesus, “Indì ko da kamo pagbali-
taan kung sin-o ang nagtao sa akon otoridad paghuman ng
ini nga mga butang.”

† **19:46 19:46** Isaias 56:7; Jeremias 7:11

Ang Parabola parti sa mga Bantay ng Ubasan
Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12

9 Pagkatapos nagtudlò si Hesus sa mga tawo paagi sa ini
nga parabola*, “May tawo nga nagpatanom ng ubas* sa iya
dutà. Pagkatapos gingpaarkila niya ang ubasan sa mga
bantay kag nagkadto sa malayò nga lugar kag didto siya
nagdugay.
10 Pag-abot ng tigpamupò ng ubas, gingsugò niya ang iya
ulipon sa mga bantay para magbuoy ng iya parte. Pero pag-
abot niya didto, gingbunayan ninda kag gingpabalik nga
wayà gid daya.
11 Pagkatapos gingsugò naman ng tag-iya ang isa pa ka
ulipon, pero imaw da gihapon ang natabò kay gingbunayan
siya, gingpakahuy-an kag gingpabalik nga wayà gihapon
ning daya.
12 Gingsugò ng tag-iya sa ikatuyo ka beses ang isa pa ka
ulipon, pero pag-abot niya didto, gingbunayan ninda hasta
napilasan kag gingpalayas.
13 Nganì naghunahunà ang tag-iya ng ubasan, ‘Ano
baya ang akon humanon? Suguon ko na lang ang akon
pinalanggà nga ungà nga lyaki. Siguro, tahuron ninda siya.’
14 Pero nang makità ng mga bantay ang iya ungà,
naghambay sinda sa isa kag isa, ‘Yari na ang miyugpanublì.
Kari, patyon ta para maging aton na ang iya panublion.’
15 Nganì gingdaya ninda siya sa luwas ng ubasan kag
gingpatay.”

Pagkatapos nagpangutana si Hesus, “Ano baya ang hu-
manon ng tag-iya ng ubasan sa inda?
16 Sigurado gid nga kadtuon niya ini nga mga bantay kag
pamatyon. Pagkatapos pabantayan niya ang iya ubasan sa
iban.” Nang mabatian ini ng mga tawo didto sa templo,
naghambay sinda, “Kabay pa nga indì pagtugutan ini ng
Dios nga matabò!”
17 Pero gingsirò sinda ni Hesus kag naghambay, “Ano ang
gusto hambayon ng Kasulatan,

‘Ang bato nga gingpilak ng mga panday,
imaw ang naging pinakaimportante nga bato sa pun-
dasyon.’

18 Ang aber sin-o nga mahuyog sa ini nga bato mababalian
kag aber sin-o ang mahuyugan ng ini nga bato malulunot.”

Ang parti sa Pagbayad ng Buhis
Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17

19 Nasayuran ng mga eskriba kag mga pinunò nga parì
nga sinda ang ginapatamaan ng adto nga parabola. Nganì

adto gid nga adlaw, dakpon kuntà ninda si Hesus. Pero
nahadlok sinda sa mga tawo.
20 Nganì naghuyat sinda ning tamà nga tyempo para
dakpon siya. May gingsuhuyan sinda nga maga-
pakunukuno nga mga sinsero gid sinda. Ginghuman ninda
ini para may maibintang sinda kay Hesus paagi sa iya
hambay, agud itugyan siya sa opisyal kag gobernador ng
Roma.
21 Nagpangutana adtong mga nagabantay kay Hesus,
“Maestro, nasayuran namon nga matuod ang imo ginaham-
bay kag ginatudlò kag wayà ka may ginapalabi aber sin-o.
Kundì kung ano ang kamatuuran parti sa kabubut-on ng
Dios sa mga tawo imaw gid ang imo ginatudlò.
22 Mangutana lang kami sa imo, ginatugutan ba ng
Kasuguan nga kita nga mga Judio hay magbayad ning buhis
sa Emperador ng Roma o indì?”
23 Pero sayod ni Hesus ang inda malain nga hunahunà,
nganì naghambay siya sa inda,
24 “Pakitaan sa akon ang denarius*. Kanin-o hitsura
kag pangayan ang makikità diri?” Nagsabat sinda, “Sa
Emperador.”
25 Naghambay si Hesus sa inda, “Kung tiyad inà, itao
nindo sa Emperador ang sa Emperador kag sa Dios ang sa
Dios.”
26 Wayà gid sinda may nakità nga salà sa ginghambay ni
Hesus sa atubangan ng mga tawo. Nganì wayà gid sinda
nakalihok kay natingaya gid sinda sa sabat ni Hesus.

Ang parti sa Pagkabanhaw
Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27

27 May pila ka mga Saduceo* nga nagpalapit kay Hesus.
Ini nga mga tawo hay wayà nagapati nga may pagkaban-
haw.
28 Nagpangutana sinda, “Maestro, nagsulat si Moises sa
aton nga kung mamatay ang lyaki kag buhì ang iya asawa
nga wayà makaungà, dapat ang iya manghod nga lyaki ang
mangasawa sa bayo agud makaungà para sa iya maguyáng
nga namatay.
29 Niyan, igwa pito ka magmanghod nga lyaki. Nag-asawa
ang kamaguyangan kag namatay nga wayà ungà.
30 Nganì ging-asawa ang bayo ng pangaduha nga
manghod kag namatay da siya.
31 Pagkatapos ging-asawa naman ang babayi ng ikatuyo.
Imaw da ang natabò sa tanan nga magmanghod hasta sa
ikapito. Namatay sinda tanan nga wayà gid makaungà.
32 Nang ulihi, namatay da ang babayi.

33 Niyan, kung mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-
o gid asawa ang babayi? Kay sinda nga pito hay naasawa
niya.”
34 Nagsabat si Hesus sa inda, “Sa ini nga kalibutan, ang
mga tawo hay nagapangasawa kag ginapangasawa.
35 Pero kung pagabanhawon ang mga patay, ang mga
angay magkaigwa kabuhì nga wayà katapusan, hay indì na
magpangasawa kag indì na magpaasawa.
36 Kag isa pa, wayà na sinda kamatayon kay pareho na
sinda ng mga anghel. Sinda hay mga ungà ng Dios kay
kaibahan sinda sa mga gingbanhaw.
37 Kung parti sa pagkabanhaw, aber nganì si Moises hay
nagpamatuod diri. Nang yadto siya sa nagadayab nga
kahoy nga mababà, gingtawag niya ang Ginoo nga, ‘Dios
ni Abraham, Dios ni Isaac kag Dios ni Jacob.’†
38 Ang Dios hay bukon Dios ng mga patay, kundì Dios
ng mga buhì. Kay sa panirò ng Dios, buhì ang tanan nga
namatay nga nagapati sa iya.”
39 Pagkatapos naghambay ang iban sa mga eskriba,
“Maestro, tamà gid ang imo sabat!”
40 Nganì wayà na gid may nangahas magpangutana kay
Hesus.

Ang Pangutana kung Sin-o si Kristo
Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37

41 Pagkatapos nagpangutana si Hesus sa mga tawo, “Basì
nagahambay ang mga tawo nga ang Kristo hay inapo lang
ni David?
42 Kay aber si David hay nagsulat sa Libro ng mga Salmo:†
‘Naghambay ang GINOO* sa akon Ginoo,
Pungkò diri sa akon tuo,
43 hasta mapasukò ko sa imo ang imo mga kaaway.’
44 Kung gingtawag siya ni David nga iya Ginoo, pauno baya
nga siya hay inapo lang ni David*?”

Ang Paandam kontra sa mga Eskriba
Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40

45 Mintras nagapamatì ang mga tawo kay Hesus, nagham-
bay siya sa iya mga disipulo,
46 “Mag-andam kamo sa mga eskriba nga gusto mag-
pinanaw nga nagabarò ning mahabà para magpakità nga
importante gid sinda. Gusto gid ninda nga abi-abihon kag
tahuron sa lugar nga madamò ang tawo. Kag sa mga
sinagoga* o sa mga punsyunan, ginapilì gid ninda ang
pungkuan nga para sa mga kilaya.

---

† **20:37 20:37** Exodus 3:6 † **20:42 20:42** Salmo 110:1

47 Ginaubos ninda buoy ang mga pagkabutang ng mga
babayi nga bayo patì inda bayay kag ginatabon-tabunan
lang ninda ang inda malain nga ginahuman paagi sa
mahabà nga mga pangamuyò. Sinda hay magabaton gid
ning mas sobra nga parusa halin sa Dios!”

21

Ang Ginghalad ng Bayo
Marcos 12:41-44

1 Mintras yadto si Hesus sa templo nakità niya ang mga
manggaranon nga may mga daya nga halad* sa templo.
2 Nakità da niya ang pobre nga bayo nga naghuyog ning
duha lang ka bilog nga leptos*.
3 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya mga disipulo,
“Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, mas kadakò ang
ginghuyog ng adto nga pobre nga bayo kaysa sa ginghuyog
ninda tanan.
4 Kay ang inda ginatao hay sobra na lang ng inda
manggad, pero adtong bayo aber pobre hay gingtao ang
tanan niya nga pangabuhian.”

Ang parti sa Pagkawasak ng Templo
Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2

5 May pila ka tawo naman ang nagaistorya parti sa
templo. Ang inda ginaistoryahan hay ang mga kaayo-ayo
gid nga mga bato kag ang mga dekorasyon nga gingtao ng
mga nagasamba. Nganì naghambay si Hesus,
6 “Magaabot ang adlaw, inà tanan nga bato nga indo
nakikità hay pangtumpagon. Kag wayà gid may mabilin
nga bato nga nagapamagtumbaw.”

Ang Paabuton nga mga Paghingabot
Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13

7 Nagpangutana sinda kay Hesus, “Maestro, san-o ini
matabò kag ano baya ang tandà nga malapit na ini
matabò?”
8 Nagsabat si Hesus, “Mag-andam kamo nga indì kamo
maluko. Kay kadamò ang magaabot kag magahambay,
‘Ako imaw ang Kristo,’ kag mahambay pa sinda, ‘Nag-abot
na ang katapusan ng kalibutan!’ Ayaw kamo magpati o
magsunod sa inda.
9 Kag kung makabatì kamo nga may mga gira kag gulo,
ayaw kamo mahadlok. Kay dapat gid anay ini tanan
matabò, pero bukon ini gusto hambayon nga maabot na
ang katapusan ng kalibutan.”
10 Naghambay pa gid si Hesus, “Magaininaway ang mga
nasyon kag imaw da ang mga gingharian.

11 May maabot nga makusog nga mga linog kag may
matabò nga mga taggutom kag peste sa iba-iba nga lugar.
Kag makità da nindo ang mga makahayadlok kag makatitin-
gaya nga mga tandà halin sa langit.
12 “Pero bago matabò ini tanan, dakpon ninda kamo kag
hingabuton. Itugyan ninda kamo sa mga sinagoga* para
imbistigahan kag prisuhon. Kag day-on ninda kamo sa mga
harì kag mga gobernador tungod sa indo pagtuman sa akon.
13 Pero imaw ini ang tyempo nga makapamatuod kamo
sa inda parti sa akon.
14 Nganì itanom gid nindo sa indo hunahunà nga kung
matabò ini, ayaw nindo pag-isipa kung pauno nindo dipin-
sahan ang indo kaugalingon.
15 Kay ako ang matao sa indo ning kamayad para
makasabat kamo agud indì makarason o makabatò ang indo
mga kaaway.
16 Adto nga tyempo, itugyan kamo sa mga opisyales bisan
ng indo mga ginikanan, mga maguyáng o manghod, mga
kahalihan kag ng indo mga amigo. Kag ang iban sa indo
hay ipapatay ninda.
17 Mahahangit gid sa indo ang tanan nga tawo tungod sa
indo pagtuman sa akon.
18 Pero ayaw kamo mahadlok kay aber isa ka nahot ng
indo buhok indì gid mahuyog.
19 Kag kung magtiis kamo sa pagtuman sa akon, makaka-
baton gid kamo kabuhì nga wayà katapusan.”

Ang parti sa Pagkawasak ng Jerusalem
Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19

20 “Kung makità nindo nga ginapalibutan na ang syudad
ng Jerusalem ng mga sundalo, masasayuran nindo nga
madalì na ini magubà.
21 Ang yarà sa Judea dapat magbakwit na pakadto sa
kabukiran kag ang yarà sa syudad dapat maghalin. Ang
yarà sa kaumahan indì na dapat magsuyod sa syudad
22 Kay imaw na inà ang mga adlaw nga parusahan ng
Dios ang mga taga-Jerusalem para matuman ang tanan nga
ginahambay ng Kasulatan.
23 Sa adto nga tyempo, makaluluoy ang mga nabdos kag
nagapasuso! Kay sobra gid ang kahugaan nga maabot sa
kalibutan kag paparusahan ng Dios ang tanan nga tawo.
24 Ang iban hay mamamatay sa gira kag ang iban naman
hay bihagon kag day-on sa iban nga nasyon. Kag ini nga
syudad hay pagagubaon kag ang mga bukon Judio imaw
ang magadumaya hasta matapos ang tyempo nga gingtao
sa inda ng Ginoo.”

Ang Pagbalik ng Ungà ng Tawo
Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27

25 “Maabot ang tyempo nga may mga tandà nga makikità
sa adlaw, sa bulan kag sa mga bituon. Kag ang tanan
nga tawo sa kalibutan hay magugulpihan kag matataranta
tungod sa dagunò ng mga madagkò nga humbak ng dagat.
26 Magapanggutas ang mga tawo sa kahadlok tungod sa
kaiisip ng malain nga matatabò sa kalibutan kay makikità
ninda ang mga butang* sa kalangitan hay magatayang sa
inda dati nga mga pwesto.
27 Pagkatapos makikità ng tanan nga ako nga Ungà ng
Tawo* hay yarà sa panganod nga nagabalik sa kalibutan
nga may gahom kag may sobra nga kasilaw.
28 Nganì kung ini nga mga butang hay nagakatabò na,
pakusuga ang indo buot kag magkalipay kamo kay malapit
na ang indo kaluwasan sa sobra nga kahugaan.”

Ang Leksyon sa Kahoy nga Igos
Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31

29 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda paagi sa
parabola. “Isipon nindo ang kahoy nga igos* kag ang iban
pa nga mga kahoy.
30 Kung makità nindo nga nagapanaybos ang iya mga
sanga, sayod na nindo nga malapit na ang tag-init.
31 Imaw da, kung makità nindo nga nagakatabò na ini nga
mga butang nga akon ginahambay, masasayuran nindo nga
ang gingharian ng Dios hay madalì na mag-abot.
32 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magakatabò ini
tanan bago mamatay ang mga tawo sa ini nga henerasyon.
33 Maduduyà ang langit kag ang dutà, pero ang akon mga
hambay indì maduyà kundì matutuman gid ini.”

Ang Pagpaandam

34 “Nganì bantayi gid nindo ang indo kaugalingon para
indì kamo mawili sa pagpangalipay kag pag-ininom kag indì
kamo magpangalibog parti sa indo kabuhì. Kay basì kung
maabutan kamo nang adto nga adlaw,
35 nga pareho sa pispis nga nadakop sa siod. Tungod
maabot adto sa tanan nga tawo diri sa kalibutan.
36 Nganì maging alisto gid kamo sa tanan nga oras, permi
kamo magpangamuyò nga magkaigwa kusog, agud indì
kamo madaog ng tanan nga matatabò kag makaatubang sa
Ungà ng Tawo nga wayà kahadlok.”
37 Kada adlaw, nagatudlò si Hesus sa templo kag
pagkagab-i nagatinir siya sa Bukid ng mga Olibo.

---

* **21:26 21:26** Sa literal: gahom.

38 Aga pa gid kadamò na ang mga tawo nga nagakadto sa
templo para magpamatì sa iya.

22

Ang Plano nga Pagpatay kay Hesus
Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53

1 Malapit na ang Pyesta ng Tinapay nga wayà Pampaalsa*
nga ginatawag ng mga Israelita, Pyesta ng Pagligad ng
Anghel*.
2 Ang mga pinunò nga parì kag ang mga eskriba hay
nagapangità ng paagi kung pauno ninda ipapatay si Hesus
nga wayà iban nga makasayod kay ginahadlukan sinda sa
mga tawo.

Ang Pagtraidor ni Judas kay Hesus
Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11

3 Adto da nga oras, gingsudlan ni Satanas si Judas nga
ginatawag, Iscariote. Siya hay isa sa dose nga apostoles.
4 Nagkadto siya sa mga pinunò nga parì kag sa mga
pinunò ng gwardya sa templo, agud inda istoryahan kung
pauno niya itugyan si Hesus sa inda.
5 Nalipay sinda kag gingpangakuan nga bayaran si Judas.
6 Nagpasugot si Judas kag tunà adto, nagapangità siya
ning paagi kung pauno niya itugyan si Hesus sa inda nga
indì masayuran ng mga tawo.

Ang Pagpreparar sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel
Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30

7 Nag-abot ang adlaw ng Pyesta ng Tinapay nga wayà
Pampaalsa. Imaw ini ang adlaw nga ginapatay ang kordero
agud ihalad sa Dios, para magsilibrar sa Pyesta ng Pagligad
ng Anghel.
8 Nganì gingsugò ni Hesus sina Pedro kag Juan, “Mag-una
kamo kag ipreparar ang aton ihapon para sa Pyesta.”
9 Nagpangutana sinda, “Sa diin mo ini gusto namon
ipreparar?”
10 Nagsabat si Hesus, “Pag-abot nindo sa syudad ng
Jerusalem, may masumpong kamo nga lyaki nga nagapas-
an ning bangà nga may tubì. Sunod kamo sa iya sa bayay
nga iya suyuran.
11 Kag hambaya nindo ang tag-iya ng bayay, ‘Nagapa-
pangutana ang amon Maestro kung diin ang kwarto nga
pagakaunan niya kaibahan ng iya mga disipulo sa ihapon
para sa Pyesta.’

12 Ipakità niya sa indo ang malapad nga kwarto sa ibabaw
nga kumplito na ng mga gamit. Didto kamo magpreparar
ng aton ihapon."
13 Nagkadto ang duha kag nakità ninda ang tanan sunò sa
ginghambay ni Hesus sa inda. Kag didto ninda gingpreparar
ang ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel.

Ang Ulihi nga Ihapon ng Ginoo
Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25

14 Pag-abot ng oras nga maihapon na sinda, nagpungkò si
Hesus kaibahan ang iya mga apostoles.
15 Naghambay siya, "Gusto ko gid magkaon kaibahan
kamo sa ini nga Pyesta ng Pagligad ng Anghel bago ako
pahugaan.
16 Ginahambay ko sa indo, indì na ako magkaon liwat ini
hasta matuman gid ang iya gusto hambayon sa gingharian
ng Dios."
17 Pagkatapos nagbuoy si Hesus ning tasa nga may
ilimnon kag nagpasalamat sa Dios. Hambay niya, "Batuna
nindo ini kag mag-inom kamo.
18 Ginahambay ko sa indo, pagkatapos ini indì na ako
mag-inom liwat ng ilimnon halin sa ubas hasta sa adlaw
nga mag-abot ang gingharian ng Dios."
19 Pagkatapos nagbuoy siya ning tinapay kag nagpasala-
mat sa Dios. Gingbuak-buak niya ini kag gingtao sa inda
kag naghambay, "Ini ang akon lawas nga ginatao para sa
indo. Himua nindo ini bilang pagdumdom sa akon."
20 Pagkatapos ninda kaon ng ihapon, imaw da ang iya
ginghuman sa tasa nga may ilimnon kag naghambay, "Ini
nga ilimnon ang bag-o nga kasugtanan nga gingsilyuhan
paagi sa akon dugò nga ibubò para sa indo.
21 Pero pamatì kamo! Kaibahan naton diri sa lamisa ang
tawo nga magatraidor sa akon.
22 Kay ako nga Ungà ng Tawo hay pagapatyon sunò
sa plano ng Dios, pero makaluluoy gid ang tawo nga
magatraidor sa akon!"
23 Pagkabatì ninda ini, nagpinangutan-an sinda kung sin-
o sa inda ang magahuman ini.

Ang Labaw sa Tanan

24 Pagkatapos adto nagdiskusyon ang mga disipulo kung
sin-o gid sa inda ang labaw sa tanan.
25 Pero naghambay si Hesus sa inda, "Ang mga harì nga
nagadumaya sa kalibutan hay may otoridad sa inda mga
sinakupan. Kag gusto ninda nga hambayon sinda ng mga
tawo nga mabinuligon.

26 Pero bukon tiyad inà sa indo. Kay kung sin-o sa indo
ang labaw sa tanan dapat maging pinakamababà. Kag kung
sin-o sa indo ang nagadumaya, dapat magserbisyo.
27 Sin-o sa duha ang mas labaw, ang nagapungkò kag
nagakaon sa lamisa o ang nagatahaw? Syempre ang na-
gapungkò. Pero yari ako kaibahan nindo nga nagaserbisyo
sa indo."
28 Naghambay pa si Hesus, "Kamo lang gid ang kaibahan
ko sa tanan nga mga pagtilaw nga naagihan ko kag wayà
nindo ako gingpabay-i.
29 Kung pauno nga gingtaw-an ako ng akon Amay ning
otoridad para magharì, imaw da ang itao ko sa indo nga
otoridad,
30 agud makaibahan ko kamo sa pagkaon kag pag-inom
sa akon gingharian. Kag magapungkò kamo sa trono para
husgahan ang dose ka tribo ng Israel."

Ang Propesiya ni Hesus nga indì siya Pagkilay-on ni Pedro
Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38

31 Pagkatapos naghambay si Hesus kay Pedro, "Simon,
Simon, pamatii ako! Nagpilit si Satanas nga tilawan niya
ang pagtuo nindo nga daw pareho kamo sa trigo nga
ginatahupan.
32 Pero gingpangamuyò ko na ikaw nga indì maduyà ang
imo pagtuo sa akon. Kag kung magbalik ka na liwat, dapat
pakusugon mo da ang pagtuo ng imo mga kauturan."
33 Naghambay si Pedro, "Ginoo, preparado gid ako nga
mapriso kag mamatay kaibahan mo!"
34 Pero naghambay si Hesus, "Ginahambay ko sa imo,
Pedro, bago magtuktuyaok ang suyog sa ini nga adlaw, tuyo
ka beses ka maghambay nga bukon mo ako kilaya."

Sa Oras ng Kahugaan

35 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, "Nang ging-
sugò ko kamo nang una nga magwali, ginghambayan ko
kamo nga indì kamo magdaya ning kahita, bag o sandalyas.
May nagkuyang ba sa indo?" Nagsabat sinda, "Wayà gid."
36 Naghambay pa si Hesus, "Pero niyan, kung kamo hay
may kahita o bag, day-a nindo. Kung sin-o sa indo ang
wayà sundang ibaligyà ang iya pangsuy-ob nga barò kag
bumakay.
37 Ginahambay ko sa indo, dapat matuman ang ginaham-
bay ng Kasulatan parti sa akon, 'Gingbilang siya nga isa ka
kriminal', kay tanan nga gingsulat parti sa akon hay malapit
na matuman."
38 Naghambay ang mga disipulo, "Ginoo, yari na ang duha
ka sundang." Nagsabat si Hesus, "Tamà na inà!"

Ang Pagpangamuyò ni Hesus sa Bukid ng mga Olibo
Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42

39 Pagkatapos nagluwas si Hesus sa syudad kag nagtukad
sa Bukid ng mga Olibo, pareho ng permi niya ginahuman.
Nagnunot da ang iya mga disipulo.
40 Pag-abot ninda didto, naghambay siya sa inda, "Mag-
pangamuyò kamo para indì kamo madaog ng pagtintar."
41 Nagpalayò siya sa inda kag nagkadto sa unahan. Didto
nagluhod siya kag nagpangamuyò.
42 Naghambay siya, "Amay, kung gusto mo, buy-a ini nga
paabuton nga kahugaan sa akon. Pero bukon ang akon
kagustuhan ang matuman, kundì ang kagustuhan mo."
43 [Pagkatapos nagpakità ang anghel halin sa langit kag
gingpakusog ang iya buot.
44 Tungod sa sobra gid nga kalisod, lalò pa gid siya nga
nagpangamuyò hasta ang iya gan-ot hay pareho sa dugò
nga nagatuyò sa dutà.]
45 Pagkatapos niya pangamuyò, nagtindog siya kag nag-
palapit sa mga disipulo. Naabutan niya sinda nga na-
gakatuyog kay nagapangluya gid sinda sa kalisod.
46 Naghambay si Hesus, "Basì nagakatuyog kamo? Ban-
gon kag magpangamuyò para indì kamo madaog ng pagtin-
tar."

Ang Pagdakop kay Hesus
Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11

47 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot ang kadamò
nga tawo. Si Judas nga isa sa dose nga disipulo hay nagauna
sa inda. Nagpalapit siya kay Hesus kag gingharuan niya.
48 Pero gingpangutana siya ni Hesus, "Judas, traiduron mo
ba ako nga Ungà ng Tawo sa isa ka harò?"
49 Nang makità ng mga kaibahan ni Hesus ang matatabò,
naghambay sinda, "Ginoo, panglabuon ba namon sinda?"
50 Pagkatapos ginglabò ng isa sa inda ang ulipon ng
Pinakamataas nga Parì kag nautod ang iya tuo nga talinga.
51 Pero naghambay si Hesus, "Tamà na inà!" Ginghawiran
niya ang talinga ng tawo kag ang pilas hay nag-ayo nga
daan.
52 Pagkatapos naghambay si Hesus sa mga pinunò nga
parì, mga pinunò ng gwardya ng templo kag mga miyugdu-
maya ng Judio nga nagadakop sa iya, "Tulisan ba ako nga
kahinangyan gid magdaya pa kamo mga sundang kag mga
pamakang para dakpon ako?
53 Adlaw-adlaw yadto ako sa templo nga nagatudlò kag
yadto da kamo kag wayà nindo ako pagdakpa. Pero imaw

na ini ang oras para masunod ang kagustuhan ni Satanas
nga harì ng kaduyom.”

Wayà Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27

54 Gingdakop ninda si Hesus kag gingdaya sa bayay ng
Pinakamataas nga Parì. Si Pedro naman nagnunot, pero
malayò ang iya antad.
55 Nagdabok ang mga tawo sa tungà ng dyaag kag
nagpungkò sa malapit para magpainit-init. Nagpalapit da
si Pedro kag nagpungkò.
56 Nakità siya ng isa ka ulipon nga babayi nang mahaya-
gan siya ng kalayo. Gingsirò niya si Pedro ning maayo kag
naghambay, “Ini nga tawo hay kaibahan da ni Hesus!”
57 Pero nagbalibad si Pedro kag naghambay, “Taya! Wayà
ko nganì siya makilaya!”
58 Malagat-lagat may lyaki naman nga nakakità kay Pedro
kag naghambay, “Ikaw, kaibahan ka da niya.” Pero
nagsabat si Pedro, “Ano! Bukon ako adto!”
59 Pagkaligad ng mga isa ka oras may naghambay naman,
“Sigurado gid, ini nga tawo kaibahan ni Hesus kay taga-
Galilea da siya.”
60 Pero nagsabat si Pedro, “Taya! Wayà gid ako nakasayod
kung ano ang imo ginahambay!” Kag adto nga daan mintras
nagahambay pa si Pedro, nagtuktuyaok ang suyog.
61 Naglingig ang Ginoo kag gingsirò siya. Nadumduman
ni Pedro ang ginghambay ng Ginoo sa iya, “Bago mag-
tuktuyaok ang suyog sa ini nga gab-i, tuyo ka beses ka
magahambay nga bukon mo ako kilaya.”
62 Nganì nagluwas siya kag nagtinangis gid tudo.

Ang Pag-insulto kag Pagbinalda kay Hesus
Mateo 26:67-68; Marcos 14:65

63 Niyan, ging-insulto kag gingbinalda si Hesus ng mga
tawo nga nagagwardya sa iya.
64 Gingtabunan ninda ang iya mata kag gingtiniaw-
tiawan, “Sige, pintua abi! Sin-o ang nagsumbag sa imo?”
65 Kag madamò pa gid ang inda ginahinambay nga pang-
insulto sa iya.

Ang Pag-imbistigar kay Hesus sa Korte
Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24

66 Pagkaaga, nagtipon ang mga miyugdumaya ng Judio,
mga pinunò nga parì kag mga eskriba. Gingdaya ninda si
Hesus sa inda Korte*.

67 Nagpangutana sinda kay Hesus, “Balitai kami! Ikaw ba
ang Kristo?” Pero nagsabat si Hesus, “Aber ibalità ko sa
indo, indì da gihapon kamo magpati.
68 Kag kung magpangutana da ako sa indo, indì da kamo
magsabat.
69 Pero tunà arinyan, ako nga Ungà ng Tawo hay maga-
pungkò hampig sa tuo ng Dios nga Makagagahom.”
70 Pagkatapos nagpangutana sinda tanan, “Kung tiyad inà,
ikaw ang Ungà ng Dios?” Nagsabat naman si Hesus, “Kamo
mismo ang naghambay inà.”
71 Naghambay sinda, “Ano pa nga pamatuod ang kina-
hangyan ta? Kita na mismo ang nakabatì halin sa iya bàbà!”

23

Ang Pag-imbistigar ni Pilato kay Hesus
Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38

1 Pagkatapos adto, nagtindog sinda tanan kag gingdaya si
Hesus kay Pilato nga gobernador.
2 Pag-abot didto, ging-akusar ninda si Hesus kay Pilato.
Hambay ninda, “Naabutan namon ini nga tawo nga naga-
pangumbinsi sa amon mga kasimanwa para magbatò sa
Emperyo ng Roma. Kag ginabawalan niya ang mga tawo
nga magbayad ning buhis sa Emperador. Nagahambay pa
siya nga siya ang Kristo nga isa ka harì.”
3 Gingpangutana siya ni Pilato, “Ikaw ba ang harì ng mga
Judio?” Nagsabat si Hesus sa iya, “Ikaw na ang naghambay
inà.”
4 Pagkatapos naghambay si Pilato sa mga pinunò nga parì
kag sa madamò nga tawo nga nagatipon didto, “Wayà da
ako may nakità nga salà agud sentensyahan ng kamatayon
ini nga tawo.”
5 Pero nagpilit gid sinda kag naghambay, “Paagi sa iya
pagpanudlò, ginasuysugan niya nga magrebelde ang mga
taga-Judea. Nagtunà siya sa Galilea kag niyan hay yari na
diri sa Jerusalem.”

Gingdaya si Hesus kay Herodes

6 Nang mabatian ini ni Pilato, nagpangutana siya kung
taga-Galilea gid siya.
7 Nang masayuran niya nga taga-didto si Hesus sa lugar
nga sakop ni Herodes, gingpadaya niya si Hesus sa iya. Kay
nang adto nga mga adlaw yadto da si Herodes sa Jerusalem.
8 Nalipay gid si Herodes nang makità niya si Hesus. Dugay
na niya gusto nga makità siya, kay kadamò ang iya nabatian
parti sa iya. Gusto kuntà niya nga maghuman si Hesus ng
mga milagro para makità niya.

9 Nganì gingpinangutana ni Herodes si Hesus. Pero wayà
gid siya nagsabat.
10 Yadto da ang mga pinunò nga parì kag mga eskriba kag
wayà gid sinda nagpara sa pag-akusar kay Hesus.
11 Gingpakamaisot kag ging-insulto siya ni Herodes kag
ng iya mga sundalo. Gingsuksukan ninda siya ning mama-
hayon nga barò kag pagkatapos gingpabalik kay Pilato.
12 Nang adto nga adlaw, naging mag-amigo na sina
Herodes kag Pilato nga dati anay hay magkaaway.

Ang Pagsentensya kay Hesus
Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16

13 Gingpatawag ni Pilato ang mga pinunò nga parì, mga
miyugdumaya ng banwa kag ang mga tawo.
14 Naghambay siya sa inda, “Gingdaya nindo diri sa akon
ini nga tawo nga indo ginaakusar nga nagapangsuysog agud
magrebelde ang mga tawo sa Emperador. Pero sa akon pag-
imbistigar sa indo atubangan, wayà gid ako may makità nga
salà pareho ng indo ginaakusar.
15 Patì da si Herodes, wayà da siya may makità nga salà,
nganì gingpabalik siya sa aton. Wayà gid siya may malain
nga ginghuman para siya patyon.
16 Ipalatigo ko na lang siya kag pagkatapos buhian.”
17 [Ginahambay niya ini kay kada Pyesta ng Pagligad ng
Anghel, kahinangyan niya magpaluwas ng isa ka priso nga
mapilì ng mga tawo.]
18 Pero nagsininggit sinda, “Patya inà nga tawo! Si
Barabas ang paluwasa para sa amon!”
19 (Si Barabas hay napriso kay naglakot siya sa pagrebelde
kontra sa Emperador nga natabò sa Jerusalem kag nakap-
atay pa siya.)
20 Gusto kuntà ni Pilato nga buhian si Hesus nganì
naghambay pa gid siya sa mga tawo.
21 Pero nagsininggit sinda, “Ilangsang siya sa krus!
Ilangsang siya sa krus!”
22 Nagpangutana pa gid sa inda si Pilato sa ikatuyo ka be-
ses, “Basì, ano ba nga salà ang iya nahuman? Wayà gid ako
may nakità nga salà para sentensyahan siya nga mamatay!
Ipalatigo ko na lang siya kag buhian pagkatapos.”
23 Pero lalò pa gid nga nagsininggit sinda nga dapat
ilangsang siya sa krus. Nang ulihi, sinda gid ang nasunod.
24 Nganì nagpasugot si Pilato sa gusto ng mga tawo nga
ilangsang si Hesus sa krus.
25 Gingpaluwas niya adtong tawo nga gingpriso tungod sa
pagrebelde kag pagpatay kay imaw ang inda gingpangayò.

Pero gingtugyan niya si Hesus sa mga tawo para himuon
ninda ang inda gusto sa iya.

Ang Paglangsang kay Hesus sa Krus
Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27

26 Mintras ginadaya ng mga sundalo si Hesus paluwas,
nasumpong ninda ang isa ka tawo nga halin sa baryo. Ang
iya pangayan hay si Simon nga taga-Cyrene. Ginghawiran
ninda siya kag gingpilit nga ipapas-an ang krus sa iya kag
gingpasunod kay Hesus.
27 Kadamò da ang mga tawo nga nagasunod kay Hesus,
patì ang mga babayi nga nagatinangis kag ginapinuypog ang
inda dughan sa tudo nga kalisod.
28 Pero ginglingig sinda ni Hesus kag naghambay, “Mga
kababayihan nga taga-Jerusalem, ayaw nindo ako pag-
tangisi. Tangisi nindo ang indo mga kaugalingon kag ang
indo mga ungà.
29 Kay maabot gid ang mga adlaw nga mahambay ang mga
tawo, ‘Bulahan ang mga baog kag ang mga wayà ungà kag
ang wayà nagpasuso!’
30 Sa adto nga mga adlaw, mahambay ang mga tawo sa
mga bukid, ‘Tumpagi kami!’ Kag sa mga bakuyod, ‘Tabuni
kami!’
31 Kay kung ginahuman ninda ini sa akon nga wayà nganì
salà, ano pa arà ang matatabò sa mga tawo nga may salà?”*
32 May duha pa ka kriminal ang gingdaya ninda para
patyon kaibahan ni Hesus.
33 Pag-abot ninda sa lugar nga ginatawag, Bungò;
ginglangsang ninda si Hesus sa krus. Ginglangsang da ninda
ang duha ka kriminal, ang isa sa tuo kag ang isa sa waya.
34 Pagkatapos naghambay si Hesus, “Amay, patawara
sinda kay wayà ninda nasayuri ang inda ginahuman.”
Gingparte-parte ninda ang iya mga barò paagi sa pal-
abunutan.
35 Mintras nagatindog didto ang mga tawo kag nagatan-
aw, ginaininsulto ng mga pinunò si Hesus. Hambay ninda,
“Gingtabangan niya ang iban, pero kung matuod nga siya
ang Kristo nga gingpilì ng Dios, dapat tabangan da niya ang
iya kaugalingon!”
36 Ging-insulto da siya ng mga sundalo. Nagpalapit sinda
sa iya kag gingdawatan ning maaslom nga ilimnon.
37 Hambay ninda, “Kung matuod nga ikaw ang Harì ng
mga Judio, luwasa ang imo kaugalingon!”

---

* **23:31 23:31** Ang gusto hambayon ni Hesus diri hay kung ang mga tawo hay nagapangsakit sa wayà gid ning salà pareho sa iya, mas sobra pa gid ang parusa ng Dios sa mga makasasalà nga indì maghinuysoy.

38 Kag may nakasulat sa karatula sa ibabaw ng iya uyo
nga, INI ANG HARÌ NG MGA JUDIO.
39 Ging-insulto da siya ng isa sa duha ka kriminal nga
nalangsang sa krus. Hambay niya, “Dì ba ikaw ang Kristo?
Tabangi ang imo kaugalingon kag patì da kami!”
40 Pero gingsabyaw siya ng isa pa nga kriminal, “Wayà
ka ba nahadlok sa Dios? Kay pareho lang da kita nga
ginaparusahan!
41 Kita nga duha hay angay gid nga parusahan tungod sa
aton nahuman nga mga salà, pero ini nga tawo hay wayà
may nahuman nga malain.”
42 Pagkatapos naghambay siya, “Hesus, dumduma ako
kung magharì ka na!”
43 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa
imo, ini gid nga adlaw makakaibahan ta ikaw sa Paraiso.”

Ang Pagkamatay ni Hesus
Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30

44 Nang mga alas dose na ng adlaw, nagduyom ang bilog
nga lugar hasta alas tres ng hapon.
45 Wayà naghayag ang adlaw kag nagisì sa tungà ang
kurtina ng templo halin sa ibabaw pakadto sa ubos.
46 Pagkatapos nagsinggit si Hesus ng makusog, “Amay,
ginatugyan ko sa imo ang akon espiritu!” Pagkahambay
niya ini, nabugtuan siya ning ginhawa.
47 Nang makità ng kapitan ng mga sundalo ang natabò,
nagdayaw siya sa Dios kag naghambay, “Matuod gid nga
wayà ning salà ini nga tawo!”
48 Ang tanan nga mga tawo nga nagasirò didto sa
mga natabò hay nagpinang-ulì nga ginapinuypog ang inda
dughan tungod sa sobra nga kalisod.
49 Ang mga kaibahan ni Hesus, patì ang mga babayi nga
nagasunod sa iya halin sa Galilea hay yadto da nagatindog
sa malayò-layò kag nagatan-aw ng ini nga mga nagakatabò.

Ang Paglubong kay Hesus
Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42

50 May isa ka tawo nga maayo kag matarong nga ang
pangayan hay Jose. Aber miyembro siya sa Korte ng mga
Judio*,
51 wayà siya nagsugot sa plano ninda nga patyon si Hesus.
Siya hay taga-Arimatea nga sakop ng Judea kag nagahuyat
siya sa paghaharì ng Dios.
52 Nagkadto siya kay Pilato kag gingpangayò ang lawas ni
Hesus.

53 Pagkatapos gingpatunton niya ang lawas ni Hesus halin
sa krus kag gingpaputos ng mahay kag maayo nga klasi
nga tela nga linen. Gingpabutang niya ang lawas sa isa ka
lubungan nga ginghuman sa alihid ng bakuyod. Ini hay
wayà pa nalulubungi.
54 Biyernes adto kag adlaw ng pagpreparar sa pagtunà ng
Adlaw nga Inugpahuway*.
55 Niyan, ang mga babayi nga kaibahan ni Hesus halin
sa Galilea hay nagsunod kay Jose. Nakità ninda kung diin
si Hesus ginglubong kag kung pauno ang pagbutang ng iya
lawas.
56 Pagkatapos nagpaulì sinda kag nagpreparar ng mga
pahumot kag buyong nga panghibò sa lawas ni Hesus.
Tungod Adlaw nga Inugpahuway na, nagpahuway sinda
sunò sa Kasuguan.

24

Ang Pagkabanhaw ni Hesus
Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10

1 Aga pa gid ng una nga adlaw ng simana*, nagkadto ang
mga babayi sa lubungan daya ang gingpreparar nga mga
pahumot.
2 Pag-abot didto, nakità ninda nga ang bato nga nagasara
sa pwertahan ng lubungan hay napaligid na.
3 Nagsuyod sinda pero wayà ninda nakità ang lawas ni
Ginoong Hesus.
4 Mintras nagapangalibog sinda kung ano ang natabò,
gulpi lang nagpakità ang duha ka lyaki nga nagatindog sa
inda atubangan. Ang inda barò hay sobra gid nga kasilaw.
5 Tungod sa tudo ninda nga kahadlok, naghapà sinda.
Nagpangutana ang mga lyaki sa inda, “Basì ginapangità
nindo ang buhì diri sa mga patay?
6 Wayà siya diri. Nabanhaw na siya! Nadumduman ba
nindo ang iya hambay sa indo nang yadto pa kamo sa
Galilea?
7 Ang hambay niya, siya nga Ungà ng Tawo hay kahi-
nangyan dakpon kag itao sa mga makasasalà para ilangsang
sa krus kag mamatay. Pero sa ikatuyo ka adlaw mababan-
haw siya.”
8 Kag nadumduman ninda ang ginghambay nang una ni
Hesus.
9 Nganì nagpaulì sinda kag gingbalità ang tanan nga
natabò sa onse ka disipulo kag sa inda mga kaibahan.

---

* **24:1 24:1** Ang una nga adlaw ng simana sa mga Judio hay Dominggo sa aton.

10 Ang mga nagbalità sa mga apostoles hay sina Maria nga
taga-Magdala, Juana, Maria nga nanay ni Santiago kag ang
iban pa nga mga babayi.
11 Pero wayà sinda nagpati kay ang kalaom ninda hay isto-
istorya lang ini.
12 Pero nagtindog si Pedro kag nagdyagan pakadto sa
lubungan. Pag-abot niya didto nagdukò siya kag naglìlì
sa suyod. Ang nakità lang niya hay ang tela nga linen
nga gingputos sa lawas ni Hesus. Nganì nagpaulì siya nga
natingaya gid sa natabò.

Ang Natabò sa Dayan pakadto sa Emaus
Marcos 16:12-13

13 Nang adto da nga adlaw ang duha ka disipulo ni Hesus
hay nagapanaw pakadto sa baryo ng Emaus, mga onse ka
kilometro halin sa Jerusalem.
14 Ang inda ginainistorya mintras nagapanaw hay ang
tanan nga natabò.
15 Mintras nagaistorya kag nagapinangutan-an sinda,
nagpalapit si Hesus kag nagdungan sa inda.
16 Pero wayà ninda siya nakilaya kay daw natabunan ang
inda mata.
17 Nagpangutana si Hesus sa inda, “Ano gid ang indo
ginainistorya mintras nagapanaw?” Nagduyog sinda nga
may kalisod.
18 Nagsabat ang isa sa inda nga ang pangayan hay Cleopas,
“Ikaw lang siguro sa mga nagbisita sa Jerusalem ang wayà
nakasayod kung ano ang bag-o lang nga natabò didto.”
19 Nagpangutana si Hesus, “Basì, ano ang natabò?”
Nagsabat sinda, “Ang parti kay Hesus nga taga-Nazaret.
Siya hay propeta nga makagagahom sa panirò ng Dios
kag ng tanan nga tawo. Gingpakità niya ini paagi sa iya
gingpanghambay kag gingpanghuman.
20 Pero ging-akusar siya ng aton mga pinunò nga parì kag
ng iban pa nga pinunò naton para parusahan nga patyon.
Kag gingpalangsang ninda siya sa krus.
21 Siya pa naman ang amon ginalauman nga magahilway
sa Israel sa pagharì ng mga taga-Roma. Kag tuyo na ini
niyan ka adlaw tunà nang gingpatay siya.
22 Kag isa pa, nagulpihan gid kami sa gingbalità ng amon
iban nga mga kaibahan nga babayi. Aga pa gid sinda
nagkadto sa lubungan,
23 pero wayà na kuno didto ang lawas ni Hesus. Nagbalik
nga daan sinda sa amon kag nagbalità nga nakità ninda ang
mga anghel nga ang hambay buhì si Hesus!

24 Pagkatapos ang iban sa amon mga kaibahan nagkadto
da sa lubungan kag nakità ninda nga matuod gid ang
gingbalità ng mga babayi, pero wayà ninda nakità si Hesus.”

25 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, “Wayà ba
kamo nakaintindi? Basì indì nindo mapatihan ang tanan
nga gingbalità ng mga propeta?
26 Dì ba kahinangyan anay mag-agi sa kahugaan ang
Kristo bago siya himayaon?”
27 Kag ging-isplikar ni Hesus ang tanan nga ginghambay
sa Kasulatan parti sa iya kaugalingon, tunà sa gingsulat ni
Moises hasta sa gingsulat ng tanan nga propeta.

28 Nang malapit na sinda sa baryo nga inda kadtuan, si
Hesus hay daw maderitso lang sa iya pagpanaw.
29 Nganì ging-agda gid ninda siya, “Magnunot ka na lang
anay sa amon kay hapon na kag malapit na magduyom.”
Nganì nagnunot siya sa inda.

30 Nang nagapungkò na sinda para magkaon, gingbuoy ni
Hesus ang tinapay kag nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos,
gingbuak-buak niya ini kag gingtao sa inda.
31 Kag nabuoy ang nagasagang sa inda mata kag nakilaya
ninda si Ginoong Hesus. Pero gulpi lang siya naduyà sa inda
panirò.
32 Naghambay sinda sa isa kag isa, “Gai-galì kalipay-lipay
gid ang aton pamatyag nang ginaisplikar niya ang hambay
ng Dios nang kaibahan pa naton siya sa dayan!”

33 Kag nagtindog sinda nga daan kag nagbalik sa
Jerusalem. Naabutan ninda ang onse nga disipulo kag ang
iban ninda nga mga kaibahan nga nagatipon didto.
34 Hambay ninda nga duha, “Matuod gida galì nga
nabanhaw ang Ginoo! Nagpakità siya kay Simon!”
35 Pagkatapos gingbalità ng duha ang natabò didto sa
dayan pakadto sa Emaus kag kung pauno ninda nakilaya
si Hesus nang nagabuak-buak siya ng tinapay.

Ang Pagpakità ni Hesus sa iya mga Disipulo
Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Ginghu-
man 1:6-8

36 Mintras nagaistorya pa ang duha, gulpi lang nagpakità
si Hesus sa inda kag nagtindog sa tungà. Hambay niya, “Ang
katawhayan yarà sa indo!”
37 Pero nangayag kag hinadlukan sinda kay ang kalaom
ninda muyto ang inda nakità.
38 Naghambay si Hesus sa inda, “Basì ginahadlukan kamo
kag nagapangduha-duha?

39 Tan-awa nindo ang akon mga kamot kag siki! Hawiri
kag sirua. Bukon ako muyto kay ang muyto wayà unod kag
tuy-an pareho ng nakikità nindo sa akon.”
40 Mintras ginahambay niya ini, gingpakità niya ang iya
mga kamot kag siki.
41 Daw indì gihapon sinda makapati tungod sa inda sobra
nga kalipay kag katingaya. Nganì nagpangutana si Hesus sa
inda, “May pagkaon ba kamo?”
42 Gingtaw-an ninda siya ning inihaw nga isdà.
43 Gingbuoy niya ini kag gingkaon sa inda atubangan.
44 Pagkatapos naghambay siya, “Imaw ini ang akon
ginghambay sa indo nang kaibahan pa nindo ako. Dapat
matuman ang tanan nga nakasulat parti sa akon sa mga
Kasuguan ni Moises, sa mga ginghambay ng mga propeta
kag sa mga Salmo.”
45 Pagkatapos gingbuksan ni Hesus ang inda isip para
maintindihan ninda ang Kasulatan.
46 Kag naghambay pa si Hesus sa inda, “Imaw ini ang
nakasulat: ang Kristo hay kahinangyan gid mag-agi ng
kahugaan kag mamatay pero sa ikatuyo ka adlaw maban-
haw siya.
47 Dapat ipamalità sa tanan nga tawo sa bilog nga kalibu-
tan magtunà sa Jerusalem nga paagi sa iya, patatawaron ng
Dios ang mga tawo nga magahinuysoy sa inda kasal-anan.
48 Kamo ang mga testigo sa ini nga mga butang.
49 Kag ipadaya ko sa indo ang Espiritu Santo nga ging-
pangakò ng akon Amay. Pero maghuyat anay kamo sa
Jerusalem hasta mabaton nindo ang gahom ng Espiritu
Santo halin sa langit.”

Ang Pagbalik ni Hesus sa Langit
Marcos 16:19-20; Ginghuman 1:9-11

50 Pagkatapos adto gingdaya sinda ni Hesus sa luwas ng
Jerusalem. Pag-abot sa baryo ng Betania, gingtaas niya ang
iya kamot kag gingbendisyunan sinda.
51 Mintras ginabendisyunan niya sinda, painot-inot siya
nga gingdaya pakadto sa langit.
52 Gingsamba ninda siya kag pagkatapos kalipay-lipay gid
sinda nga nagbalik sa Jerusalem.
53 Permi sinda didto sa templo nga nagadayaw sa Dios.

Ang Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo nga Gingsulat ni JUAN

Pasayod

Ini nga Maayong Balità hay gingsulat ni Juan, “ang disipulo nga pinalanggà ni Hesus” nga ungà ni Zebedee. Nang maguyang na si Juan, gingdakop siya ng mga taga-Roma kag gingtapok sa isla ng Patmos tungod sa iya pagtuo kay Hesu-Kristo.

Sa primero nga kapitulo gingpakilaya niya si Hesus bilang “Wayà Katapusan nga Hambay ng Dios” nga naging tawo (1:1, 14). Ang masunod nga mga kapitulo hay nagabalità ng mga makatitingaya nga butang nga nagapamatuod nga si Hesus “ang Kristo, ang Ungà ng Dios” (20:31).

Mababasa da diri ang permi nga pagkaibahan ni Hesus sa iya dose nga disipulo, lalò na nang gab-i nga gingdakop siya. Gingpakusog niya ang inda buot agud maging preparado sa aber ano nga matabò. Sa ulihi nga mga kapitulo, nakasulat kung pauno gingdakop si Hesus, ging-imbistigahan, ginglangsang sa krus, ginglubong kag ging-banhaw. Pagkabanhaw niya nagpakità siya sa iya mga disipulo sa suyod ng 40 ka adlaw.

Mababasa da diri ang paggamit ni Hesus ng ordinaryo nga mga butang sa iya pagpanudlò agud magtao ning espiritwal nga gusto hambayon pareho ng: tinapay, iwag, karnero, punò ng ubas kag iban pa.

Si Hesus ang Hambay kag ang Kahayag

1 Bago pa nagtunà ang tanan, yarà na ang ginatawag nga Hambay*. Ini nga Hambay hay kaibahan na ng Dios kag
ang Hambay mismo hay Dios.
2 Kaibahan siya ng Dios bago pa magtunà ang tanan.
3 Ang tanan nga butang nahuman paagi sa iya kag wayà
mahuman ang mga nahuman kung bukon siya.
4 Siya ang ginghalinan ng matuod nga kabuhì. Ini nga
kabuhì hay kahayag. Paagi diri, maiintindihan ng mga tawo
ang kamatuuran.
5 Siya hay nagahayag pareho ng iwag sa kaduyom kag
wayà gid napeperdi ng kaduyom ang kahayag.

---

* **1:1 1:1** Ang Hambay hay bukon boses kundì persona. Ini hay si Hesus kag ang gusto hambayon siya hay ang bilog nga mensahe ng Dios (1:14, Pahayag 19:13).

6 Igwa ning tawo nga ang pangayan hay Juan† nga
gingsugò ng Dios.
7 Gingsugò siya para magpamatuod parti sa kahayag nga
nagkari sa kalibutan, agud ang tanan hay magtuo tungod sa
iya pamatuod.
8 Bukon si Juan ang kahayag, pero gingsugò siya para
magpamatuod parti sa ini nga kahayag.
9 Si Hesus ang matuod nga kahayag nga nagaabot sa
kalibutan para mahayagan ang mga tawo agud maintindi-
han ang kamatuuran.
10 Nag-abot gid siya sa kalibutan, pero aber natuga ang
kalibutan paagi sa iya, wayà siya gingkilay-a ng mga tawo
kung sin-o siya.
11 Nagkari siya sa kaugalingon niya nga nasyon, pero
wayà siya gingbatuna ng kadamuan.
12 Pero ang tanan nga nagbaton kag nagtuo sa iya hay
gingtaw-an niya ning pribilihiyo nga maging mga ungà ng
Dios.
13 Nahuman sinda nga mga ungà ng Dios bukon paagi sa
tawhanon, o sa kagustuhan ng lawas, o sa kagustuhan ng
mag-asawa, kundì paagi sa kabubut-on ng Dios.
14 Ang ginatawag nga Hambay, siya hay naging tawo kag
nag-istar diri sa kalibutan kaibahan naton. Maluluy-on gid
siya kag matuod gid ang tanan nga iya ginahambay. Nakità
namon ang iya gahom kag kahayag bilang bugtong nga
Ungà halin sa Dios nga Amay.
15 Nagpamatuod si Juan sa mga tawo, “Imaw ini ang akon
gusto hambayon nang ginghambay ko, ‘May isa ka tawo nga
kasunod ko nga maabot. Mas importante siya kaysa sa akon
kay bago pa ako natawo, yarà na siya.’ ”
16 Tungod sa iya madakò nga paghigugmà, padayon gid
kita tanan nga nakabaton ng abunda nga pagpakamaayo.
17 Ang Kasuguan hay gingtao ng Dios paagi kay Moises,
pero ang pagpakamaayo kag kamatuuran hay gingpasayod
sa aton paagi kay Hesu-Kristo.
18 Wayà gid ning bisan sin-o nga nakakità sa Dios. Pero
gingpakilaya siya sa aton ng iya bugtong nga Ungà. Siya
mismo hay Dios nga malapit sa tagipusuon ng iya Amay.

Ang Pagpamatuod ni Juan nga Miyugbawtismo parti kay Hesus

Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18

19 Isa ka adlaw, ang mga miyugdumaya ng mga Judio hay
nagsugò ng mga parì kag mga Levita* halin sa Jerusalem

† **1:6 1:6** Ini nga Juan hay ang miyugbawtismo, bukon si Juan nga apostol nga nagsulat ng ini nga libro.

para pangutan-on si Juan kung sin-o siya. Naghambay
sinda, “Sin-o ka?”
20 Wayà si Juan nagbalibad kundì nagsabat ning matuod,
“Bukon ako ang Kristo* nga indo ginahuyat.”
21 Nganì gingpangutana ninda siya liwat, “Kung imaw inà,
sin-o ka? Ikaw ba si Elias?”
Nagsabat si Juan, “Bukon.”
Kag nagpangutana pa gid sinda, “Ikaw ba ang propeta*
nga magaabot?”
Nagsabat siya, “Bukon!”
22 Nganì gingpangutana pa gid ninda siya, “Sin-o ka gid
galì? Balitai kami agud may maisabat da kami sa mga
nagsugò sa amon. Ano ang mahahambay mo parti sa imo
kaugalingon?”
23 Nagsabat siya, “Ako adto ang ginghambay ni Propeta
Isaias, ‘May magasinggit sa tiway nga lugar, “Tadlunga
nindo ang agihan kay maabot ang Ginoo.” ’ ”†
24 Nganì ang mga gingsugò ng mga Pariseo*
25 nagpangutana liwat, “Kung bukon ikaw ang Kristo, o si
Elias, o ang propeta, basì nagabawtismo ka?”
26 Nagsabat si Juan, “Ako hay nagabawtismo sa tubì, pero
may kaibahan kamo niyan nga wayà nindo nakikilaya kung
sin-o siya.
27 Siya ang ginahambay ko nga maabot masunod sa akon.
Kag indì gid ako angay aber magbaskad ng higot ng iya
sandalyas.”
28 Natabò ini didto sa lugar ng Betania sa kabuak ng Subà
ng Jordan kung sa diin si Juan nagabawtismo.

Si Hesus ang Kordero ng Dios

29 Nang masunod nga adlaw, nakità ni Juan si Hesus nga
nagapalapit sa iya; nganì naghambay siya, “Tan-awa! Yari
na ang Kordero ng Dios nga halad* agud mapatawad ang
kasal-anan ng mga tawo.
30 Imaw ini ang akon ginghambay dati sa indo, ‘May isa ka
tawo nga magaabot masunod sa akon nga mas importante
kaysa sa akon, kay bago pa ako natawo, yarà na siya.’
31 Nang una, aber ako mismo hay wayà nakakakilaya
sa iya kung sin-o gid siya, pero ang rason kung basì
nagabawtismo ako hay agud ipakilaya siya sa indo nga mga
taga-Israel.”
32 Kag imaw ini ang gingpamatuod ni Juan, “Nakità ko ang
Espiritu Santo nga daw salampati nga nagababà pakadto sa
iya halin sa langit kag nagtinir sa iya.

† **1:23 1:23** Isaias 40:3

33 Aber ako mismo hay wayà nakakakilaya sa iya, pero
ang Dios nga nagsugò sa akon nga magbawtismo sa tubì
ang naghambay sa akon, ‘Ang makitaan mo nga babaan
kag tiniran ng Espiritu, siya ang magabawtismo sa Espiritu
Santo.’
34 Kag nakità ko gid ini. Nganì ginapamatuuran ko nga si
Hesus ang Ungà ng Dios.”

Ang Una nga mga Disipulo ni Hesus

35 Nang masunod nga adlaw, mintras nagatindog si Juan
nga Miyugbawtismo kaibahan ang duha sa iya mga disipulo,
36 nakità niya si Hesus nga nagaagi. Kag naghambay si
Juan, “Tan-awa nindo, ang Kordero ng Dios!”
37 Pagkabatì ini ng duha nga disipulo, adto nga daan
nagsunod sinda kay Hesus.
38 Naglingig si Hesus kag nakità niya nga nagasunod
sinda, nganì nagpangutana siya, “Ano ang indo kahi-
nangyan?”
Nagsabat sinda, “Rabi, sa diin ikaw nagadayon?” (Ang
gusto hambayon ng Rabi hay Maestro.)
39 Nagsabat si Hesus, “Kari, agud makità nindo.” Mga alas
kwatro na adto ng hapon nang nagkadto sinda kaibahan
siya. Nganì nagtinir sinda didto hasta magab-i.
40 Isa sa duha nga nakabatì sa ginghambay ni Juan kag
nagsunod kay Hesus, hay si Andres nga manghod ni Simon
Pedro.
41 Ang una nga ginghuman ni Andres hay gingpangità
niya si Simon kag gingbalitaan, “Nakità namon ang Mesias!”
(Ang gusto hambayon hay Kristo*.)
42 Kag gingdaya niya si Simon kay Hesus. Gingsirò siya ni
Hesus kag ginghambay, “Ikaw si Simon nga ungà ni Juan.
Pero niyan pagatawagon ka nga Cefas.” (Ang Cefas hay
pareho da sa pangayan nga Pedro.)‡

Ang Pagpilì ni Hesus kana Felipe kag Natanael

43 Nang masunod nga adlaw nagdesisyon si Hesus nga
magkadto sa lugar ng Galilea. Didto nakità niya si Felipe kag
ginghambayan niya, “Magsunod ka agud maging disipulo
ko.”
44 Si Felipe hay taga-Betsaida, nga banwa da nina Andres
kag Pedro.
45 Gingpangità ni Felipe si Natanael kag ginghambayan
niya, “Nakità na namon ang tawo nga ginghambay sa
Kasuguan ni Moises kag sa mga gingsulat ng mga propeta.
Siya galì hay si Hesus nga taga-Nazaret, ang ungà ni Jose.”

‡ **1:42 1:42** Ang Petros o Pedro hay pangayan sa Griego, ang Cefas hay sa hambay nga Aramaic, nga pareho ang gusto hambayon, bato.

46 Naghambay si Natanael, “Nazaret! Igwa ba arà ning
maayo nga magahalin didto?” Sabat naman ni Felipe,
“Nunot anay sa akon agud makità mo.”
47 Pagkakità ni Hesus kay Natanael nga nagapalapit sa iya,
hambay ni Hesus, “Sirua, yari ang matuod nga Israelita, nga
bukon madayà.”
48 Nagpangutana si Natanael, “Pauno mo ako nakilaya?”
Nagsabat si Hesus, “Bago pa ikaw gingtawag ni Felipe,
nakità ko na ikaw nga nagapungkò sa idayom ng punò ng
igos*.”
49 Naghambay si Natanael, “Maestro, ikaw gida ang Ungà
ng Dios! Ikaw ang Harì ng Israel nga amon ginahuyat!”
50 Naghambay si Hesus, “Nagatuo ka kay ginghambay
ko nga nakità ko ikaw sa idayom ng punò ng igos*. Pero
mas makatitingaya pa ang mga butang kaysa diri ang imo
makikità.”
51 Kag hambay pa gid ni Hesus sa inda, “Sa matuod lang
ginahambay ko sa indo, makikità nindo ang langit nga
bukas kag ang mga anghel ng Dios nga nagasinakà kag
nagapinanaog paagi sa akon nga Ungà ng Tawo*.”

2

Ang Kasay sa Cana

1 Pagkaligad ng tuyo ka adlaw, may kasay* sa banwa
ng Cana sa probinsya ng Galilea. Kag yadto ang nanay ni
Hesus.
2 Ging-imbitar da sa kasayan si Hesus kag ang iya mga
disipulo
3 Nang malapit na maubos ang ilimnon, naghambay ang
nanay ni Hesus sa iya, “Ubos na ang inda ning ilimnon.”
4 Nagsabat si Hesus, “Babayi*, basì ginahambay mo inà sa
akon? Bukon pa ini ang oras agud ipakità ang akon gahom.”
5 Pagkatapos naghambay ang iya nanay sa mga nagabulig,
“Tumana lang nindo kung ano ang iya ihambay.”
6 Igwa didto ning mabahoy nga mga tadyaw nga unom
ka bilog. Nagasuyod ang kada isa ng 20 o 30 ka galon.
Ginagamit ini sa panghugas sunò sa relihiyon ng mga Judio.
7 Naghambay si Hesus sa mga nagabulig, “Pun-a nindo
ng tubì ang mga tadyaw.” Nganì gingpunò ninda hasta sa
bàbà.
8 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, “Magsandok
na kamo kag day-on sa nagadumaya sa punsyon.” Nganì
gingday-an ninda siya.

---

* **2:4 2:4** *Babayi*: sa adto nga tyempo, ang pagtawag sa iya nanay nga ‘babayi’ hay bukon gusto hambayon, wayà siya garespito.

9 Gingtigsiman ng nagadumaya ang tubì nga nahuman
nga ilimnon. Wayà siya makasayod kung diin ini halin,
kundì adto lang ang mga nagsandok ang nakakasayod.
Gingtawag niya ang lyaki nga kinasay,
10 kag hambay niya, “Kadamuan nga tawo, ang kaayo-
ayo nga ilimnon anay ang ginapainom. Kung bayong na
ang mga bisita, imaw pa lang ang pagtao ng ordinaryo nga
ilimnon. Pero ikaw, ginapaulihi mo galì ang pinakamaayo
nga ilimnon.”
11 Natabò ini sa Cana nga sakop sa probinsya ng Galilea.
Imaw ini ang una sa mga milagro ni Hesus. Paagi diri,
gingpakità niya ang iya gahom kag nagtuo ang mga disipulo
sa iya.
12 Pagkatapos ng kasayan, nagtugbong sa banwa ng
Capernaum* si Hesus, ang iya nanay, ang iya mga manghod
nga lyaki kag mga disipulo kag nagtinir sinda didto ning pila
ka adlaw.

Ang Pagpalayas ni Hesus sa mga Miyugbaligyà sa Templo
Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46

13 Malapit na adto ang Pyesta ng mga Judio nga ginatawag,
Pagligad ng Anghel*, nganì nagtukad si Hesus pakadto sa
Jerusalem.
14 Pag-abot niya sa templo, nakità niya nga may mga
nagabaligyà ning mga baka, karnero kag salampati kag mga
miyugbaylo ning kwarta*.
15 Nganì naghuman siya ning pangbunay nga pisì kag
gingpalayas niya sinda tanan sa templo. Gingpangbugaw
niya paluwas ang mga karnero kag baka, gingpamilak na-
man niya ang mga kwarta nga sinsilyo ng mga miyugbaylo
ning kwarta kag gingpamaliskad niya ang inda mga lamisa.
16 Kag hambay niya sa mga miyugbaligyà ning salampati,
“Day-a nindo ini tanan paluwas! Ayaw nindo paghumana
nga baligyaan ang bayay ng akon Amay.”
17 Nang makità ini ng iya mga disipulo, nadumduman
ninda ang ginahambay ng Kasulatan, “Sa kadakò ng akon
paghigugmà sa bayay ng akon Amay, ini ang magiging
kabangdanan ng kamatayon ko.”†
18 Tungod sa ginghuman ni Hesus, nagpangutana ang mga
miyugdumaya ng Judio sa iya, “Ano nga milagro ang imo
maipapakità sa amon para pamatuuran nga ikaw hay may
otoridad sa paghuman ini?”
19 Nagsabat si Hesus, “Gubaa nindo ini nga templo kag sa
suyod ng tuyo ka adlaw patindugon ko ini liwat!”

† **2:17 2:17** Salmo 69:9

20 Naghambay ang mga Judio, “Aba! 46 ka tuig ang
pagpatindog ini nga templo, niyan nagahambay ka nga kaya
mo patindugon liwat sa tuyo lang ka adlaw?”
21 Pero ang templo nga iya ginghambay hay ang iya lawas.
22 Nganì nang nabanhaw si Hesus, nadumduman ng iya
mga disipulo ang ginghambay niya. Nganì nagpati sinda sa
Kasulatan kag sa mga butang nga ginghambay niya.
23 Mintras yadto si Hesus sa Jerusalem, nang pyesta ng
Pagligad ng Anghel, madamò ang nagtuo sa iya† nang
makità ninda ang mga milagro nga iya ginghuman.
24 Pero wayà gid nagsalig si Hesus sa inda kay sayod niya
ang pagkatawo ng tanan.
25 Nganì indì na siya kahinangyan nga balitaan ng aber
sin-o parti sa kinaugalì ng tawo kay sayod gid niya ang inda
tagipusuon.

3

Ang Pagbisita ni Nicodemus kay Hesus

1 Niyan igwa isa ka tawo nga ang pangayan hay si
Nicodemus. Siya hay miyembro ng grupo ng mga Pariseo
kag isa sa mga pinunò ng Judio.
2 Isa ka gab-i, nagkadto siya kay Hesus kag naghambay,
“Maestro, sayod namon nga manunudlò ka nga gingsugò
ng Dios. Kay wayà may makahuman ng mga milagro nga
pareho ng imo ginahuman, kung wayà sa iya ang Dios.”
3 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa
imo, indì gid masakop sa paghaharì ng Dios ang aber sin-o
kung indì siya matawo liwat.”*
4 Nagsabat si Nicodemus, “Pauno baya matawo liwat ang
isa nga tawo kung maguyang na siya? Imposible nga
makasuyod pa siya liwat sa tiyan ng iya nanay agud matawo
liwat!”
5 Nagsabat naman si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay
ko sa imo, indì gid masakop sa paghaharì ng Dios ang isa
nga tawo kung indì siya matawo sa tubì kag sa Espiritu
Santo.
6 Kay ang tawo nagaungà ng pisikal nga kabuhì, pero ang
ging-ungà sa Espiritu Santo may espirituhanon nga kabuhì.
7 “Ayaw na matingaya sa ginghambay ko sa imo, ‘Kahi-
nangyan tanan matawo liwat.’
8 Nagahuyop ang hangin aber diin niya gusto kag naba-
tian mo ang huni, pero indì mo masayuran kung sa diin
ini nagahalin kag kung sa diin nagapakadto. Nganì imaw

† **2:23 2:23** Sa literal: sa iya pangayan. * **3:3 3:3** Sa Griego hay natawo halin sa ibabaw, ang gusto hambayon, natawo halin sa langit o sa Espiritu.

da ang aber sin-o nga natawo liwat paagi sa Espiritu Santo
indì masayuran kung pauno ini natatabò.”
9 Nagpangutana si Nicodemus, “Pauno baya ini matabò?”
10 Nagsabat si Hesus, “Dì ba kilaya ka nga manunudlò ng
mga Israelita? Basì wayà mo pa ini maintindihi?
11 Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, ginabalità
namon ang amon nasayuran kag ginapamatuuran namon
ang amon nakità, ugaling wayà nindo ginapatihi ang amon
pamatuod.
12 Kung indì nganì nindo mapatihan ang akon ginghambay sa indo parti sa mga butang diri sa kalibutan, pauno
nindo mapatihan kung ihambay nakon sa indo ang mga
butang parti sa langit?
13 Wayà gid tawo nga nakakadto sa langit, kundì ako lang,
ang Ungà ng Tawo nga nagpanaog halin sa langit.
14 Pareho nang gingpataas ni Moises ang sawa nga
himò sa bronsi† sa punta ng sungkod sa tiway nga lugar,
kahinangyan da nga itaas ang Ungà ng Tawo sa kahoy.
15 Agud ang aber sin-o nga magtuo sa iya hay magkaigwa
ning kabuhì nga wayà katapusan.
16 “Kay ginghigugmà ng Dios ning sobra nga kadakò ang
mga tawo sa kalibutan, nganì gingtao niya ang iya bugtong
nga Ungà, agud ang aber sin-o nga magtuo sa iya hay
indì mamatay† kundì magkaigwa ning kabuhì nga wayà
katapusan.
17 Kay gingsugò ng Dios ang iya Ungà diri sa kalibutan,
indì para husgahan nga parusahan ang mga tawo, kundì
luwason sinda paagi sa iya.
18 “Ang aber sin-o nga nagatuo sa iya hay wayà na
ginahusgahi, pero ang aber sin-o nga wayà nagatuo hay
nahusgahan na, kay wayà siya nagtuo sa bugtong nga Ungà
ng Dios‡.
19 Kag imaw ini ang basihan ng paghusga, nag-abot ang
kahayag sa kalibutan, pero mas gingpalabi ng mga tawo
ang kaduyom kaysa sa kahayag, kay malain ang inda mga
hinimuan.
20 Ang aber sin-o nga nagahuman ning malain hay indì
gusto sa iwag kay makikità nga malain ang inda mga
ginahuman kung magpalapit sa iwag.
21 Pero ang aber sin-o nga nagakabuhì sa kamatuuran hay
nagapalapit sa iwag, agud makità gid ng mga tawo ang inda
maayo nga hinimuan nga pagsunod sa kabubut-on ng Dios.”

---

† **3:14 3:14** Mga Bilang 21:9 † **3:16 3:16** Indì mamatay, gusto hambayon indì parusahan sa impyerno. ‡ **3:18 3:18** Sa Griego: sa pangayan ng bugtong nga Ungà ng Dios.

Ang Hambay ni Juan nga Miyugbawtismo parti kay Hesus

22 Pagkatapos adto, nagkadto sina Hesus sa probinsya ng
Judea. Didto siya nagtinir kaibahan ng iya mga disipulo kag
nagabawtismo siya sa mga tawo.
23 Si Juan hay nagabawtismo da didto sa Enon nga malapit
sa Salim, kay dakò ang tubì didto kag nagakadto ang mga
tawo para magpabawtismo.
24 (Nang adto nga tyempo, wayà pa napipriso si Juan.)
25 Niyan, nagdiskusyon ang mga disipulo ni Juan kag isa
ka Judio parti sa paglimpyo sunò sa layi ng inda relihiyon.
26 Nganì nagpalapit sinda kay Juan kag naghambay,
“Maestro, adtong nakaibahan mo sa kabuak ng Jordan nga
gingpamatuuran mo sa amon, niyan nagabawtismo siya kag
kadamò-damò ang nagakadto sa iya.”
27 Nagsabat si Juan, “Wayà ning aber ano nga mababaton
ang tawo, kung indì ini itao ng Dios sa iya.
28 Kamo mismo ang makapamatuod nang akon ginham-
bay nga bukon ako ang Kristo, kundì gingsugò ako ng Dios
para ipreparar ang iya pag-abot.
29 Pareho sa ginakasay, ang babayi nga kyasayon hay
para sa lyaki nga kyasayon, pero ang amigo ng lyaki
nga nagabulig sa inda pagpakasay hay nalilipay gid kung
nababatian ang boses ng lyaki. Nganì pareho sa amigo ng
lyaki nga kyasayon, tudo gid ang akon kalipay.
30 Kahinangyan nga si Hesus lang ang mas maitaas kag
ako mas magpakababà pa.”

Si Hesu-Kristo ang Halin sa Langit

31 Yari ang mga tawo diri sa kalibutan, nganì ang aton
ginahambay hay parti sa mga butang sa kalibutan. Pero
ang halin sa langit hay makagagahom sa tanan.
32 Aber pa ginapamatuuran niya ang iya nakità kag
nabatian, pero wayà may nagapati sa iya ginapamatuod.
33 Ang aber sin-o nga nagapati sa iya ginghambay hay
nagapamatuod nga ang hambay ng Dios hay matuod gid.
34 Kay ang gingsugò ng Dios hay nagahambay ng mensahe
nga halin sa Dios, kay wayà gid limitasyon ang pagtao ng
Dios sa iya ng Espiritu Santo.
35 Ginahigugmà ng Amay ang iya Ungà kag gingtao sa iya
ang otoridad nga maggahom sa tanan.
36 Ang aber sin-o nga nagatuo sa Ungà, igwa kabuhì nga
wayà katapusan. Pero ang wayà nagatuman sa Ungà hay
wayà kabuhì, kundì magapadayon sa iya ang dakò nga
kahangit ng Dios.

4

Ang Pag-agi nina Hesus sa Samaria

1 Niyan, nabatian ng mga Pariseo nga mas madamò na
ang mga disipulo ni Hesus kaysa kay Juan kag madamò na
ang iya nababawtismuhan.
2 (Sa matuod lang, bukon mismo si Hesus ang nagapang-
bawtismo kundì ang iya mga disipulo.)
3 Pagkasayod ni Hesus nga nabatian da ng mga Pariseo
ang balità parti sa iya, naghalin siya sa probinsya ng Judea
kag nagkadto sa Galilea.
4 Kahinangyan niya nga mag-agi sa probinsya ng Samaria.
5 Niyan nag-abot sinda sa isa ka syudad sa Samaria nga
ginatawag, Sicar. Malapit didto ang uma nga gingtao ni
Jacob sa iya ungà nga si Jose,
6 kag didto nga lugar yadto ang balon ni Jacob. Budlay na
si Hesus sa pagpanaw, nganì nagpungkò siya sa alihid ng
balon. Adto hay mga alas dose na.

Ang Pag-istorya ni Hesus sa Babayi nga taga-Samaria

7-8 Ang mga disipulo ni Hesus hay nagkadto sa banwa
agud magbakay ning pagkaon. Mintras nagapungkò siya,
may isa ka babayi nga taga-Samaria nga nag-abot para
magsayok. Naghambay si Hesus, “Painom abi.”
9 Nagsabat ang babayi, “Ikaw hay Judio, babayi ako nga
taga-Samaria, basì ginapangayuan mo ako tubì?” (Imaw
ini ang ginghambay ng babayi kay wayà nagakaibahan ang
mga Judio sa mga taga-Samaria.)
10 Nagsabat si Hesus, “Kung nakasayod ka lang sa regalo
nga halin sa Dios kag kung sin-o ako nga nagahambay sa
imo, ‘Painom abi’, ikaw pa ang mangayò sa akon agud taw-
an ta tubì nga nagatao kabuhì.”
11 Naghambay naman ang babayi, “Nong, madayom ang
balon kag wayà ka ning pangsandok. Pauno ka makabuoy
tubì nga nagatao kabuhì?
12 Basì, sobra ka pa ba sa amon kalulo-lulohan nga si Jacob
nga nagtao ini nga balon sa amon? Nag-inom siya diri, ang
iya mga ungà kag imaw da ang iya mga alilà nga hayop!”
13 Nagsabat si Hesus, “Ang aber sin-o nga nagainom sa ini
nga tubì hay mauuhaw liwat,
14 pero ang aber sin-o nga mag-inom ng tubì nga itao ko
hay indì na gid mauuhaw hasta san-o. Kay ang tubì nga
akon itao hay magiging kapareho ng tuburan sa suyod niya
nga magaawas kag magatao sa iya ning kabuhì nga wayà
katapusan.”

15 Nganì naghambay ang babayi, “Nong, taw-i abi ako inà
nga tubì agud indì na ako mauhaw o magbinalik-balik diri
para magsayok.”
16 Nagsabat si Hesus, “Balik anay sa indo kag day-a diri
ang imo asawa.”
17 Naghambay ang babayi, “Wayà ako asawa.” Nagham-
bay naman si Hesus, “Tamà ang hambay mo nga, ‘Wayà ako
asawa’,
18 kay igwa ka na lima nga naging asawa kag niyan bukon
mo asawa ang imo ginaiba. Matuod gid ang ginghambay
mo.”
19 Tapos naghambay ang babayi, “Nong, sa sirò ko propeta
ka. Puydi mangutana sa imo?
20 Ang amon mga kalulo-lulohan hay nagsamba sa Dios sa
ini nga bukid. Pero kamo nga mga Judio nagahambay nga
sa lugar ng Jerusalem kahinangyan sambahon ng mga tawo
ang Dios.”
21 Naghambay Si Hesus, “Patihi ang akon hambay! Ma-
gaabot ang oras nga sambahon nindo ang Dios nga Amay
bukon sa ini nga bukid o sa Jerusalem.
22 Kamo nga mga taga-Samaria, wayà gid nindo makik-
ilaya kung sin-o ang indo ginasamba. Pero kami nga
mga Judio, kilaya namon ang amon ginasamba kay ang
manluluwas magahalin sa mga Judio.
23 Pero nag-abot na ang oras kag imaw na nganì ini,
nga ang mga matuod nga nagasamba sa Dios nga Amay
hay magasamba paagi sa bulig ng Espiritu Santo kag sunò
sa kamatuuran kung sin-o gid siya.* Kay imaw ini ang
ginapangità ng Dios sa mga nagasamba sa iya.
24 Ang Dios hay espiritu, nganì ang mga nagasamba sa
iya hay kahinangyan magsamba sa iya paagi sa bulig ng
Espiritu Santo kag sunò sa kamatuuran kung sin-o gid siya.”
25 Nagsabat naman ang babayi, “Sayod ko nga magaabot
ang Mesias nga ginatawag da nga Kristo. Pag-abot niya,
ipapasayod niya sa amon ang tanan nga butang.”
26 Naghambay naman si Hesus, “Ako mismo nga
nagapakig-istorya sa imo, ako ang Kristo.”†
27 Pagkatapos hambay ni Hesus, nag-abot ang iya mga
disipulo halin sa banwa nga nagbakay ning pagkaon.
Natingaya sinda kung basì nagapakig-istorya siya sa adto
nga babayi. Pero wayà gid may nagpangutana sa iya, “Ano
ang imo ginapangayò?” o “Basì nagapakig-istorya ka sa
iya?”

---

* **4:23 4:23** Sa literal: magasamba sa espiritu kag sa kamatuuran. † **4:26 4:26** Sa literal: Ako imaw Ako.

28 Niyan gingbilin ng babayi ang iya bangà kag nagbalik
siya sa banwa. Pag-abot niya didto, nagpinamalità siya sa
mga tawo.
29 Hambay niya, “Kari anay kamo! Tan-awa nindo adtong
tawo nga nakasayod ng tanan nga akon ginghuman! Siya
na ba arà ang Kristo?”
30 Nganì nagluwas ang mga tawo sa banwa kag nagkadto
kay Hesus.
31 Mintras wayà pa magaabot ang mga tawo didto kana
Hesus, ginainagda siya ng mga disipulo nga magkaon kag
hambay ninda, “Maestro, kaon na.”
32 Pero nagsabat si Hesus, “Igwa ako pagkaon nga wayà
nindo nasasayuri.”
33 Nganì nagpinangutan-an ang mga disipulo, “Sin-o baya
ang nagdaya sa iya ning pagkaon?”
34 Nagsabat si Hesus, “Ang pagkaon ko hay wayà iban
kundì tumanon ang kabubut-on ng nagsugò sa akon kag
tapuson ang ginapahuman niya.
35 Dì ba hambay nindo, ‘Upat ka bulan pa bago magtig-
aani?’ Pero ginahambay ko sa indo, lantawa nindo kag
sirua ang mga tawo nga nagaabot. Daw sinda ang mga
uhay sa mga uma nga maduyaw na kag kahinangyan na
nga anihon.
36 Pareho kamo ng mga miyug-ani nga suhuyan ng Dios.
Ang mga tawo naman hay daw mga anihon, pagataw-an
sinda ning kabuhì nga wayà katapusan. Nganì ang mga
miyugtanom ng mensahe ng Dios kag ang mga miyug-ani
hay pareho nga malilipay.
37 Matuod gid ang hambayanon, ‘Iban ang miyugtanom
kag iban naman ang miyug-ani.’
38 Pareho kamo ng mga miyug-ani nga akon ginasugò
agud anihon ang wayà nindo gingpangabudlayi. Iban
ang nagpangabudlay kag kamo ang nagaani sa inda ging-
pangabudlayan.”

Ang Pagtuo ng mga Taga-Samaria

39 Madamò ang taga-Samaria sa adto nga banwa ang
nagtuo kay Hesus tungod sa gingpamatuod ng babayi, “Siya
ang nakasayod ng tanan nga akon ginghuman.”
40 Nganì pag-abot ng mga taga-Samaria kay Hesus, nag-
pangabay sinda sa iya nga magtinir anay didto sa inda. Kag
nagtinir siya didto ning duha ka adlaw.
41 Tungod sa iya mensahe, mas kadamò ang nagtuo sa iya.
42 Hambay ninda sa babayi, “Nagatuo kami niyan, bukon
lang tungod sa imo ginghambay, kundì kami mismo ang

nakabatì ng iya mensahe kag sayod namon nga siya gida
ang Manluluwas ng mga tawo sa kalibutan.”

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ungà ng Opisyal

43 Pagkatapos ng duha ka adlaw nga pagtinir didto ni
Hesus, naghalin siya kag nagkadto sa Galilea.
44 (Si Hesus mismo ang nagpamatuod nga wayà propeta
nga ginatahod ng mga tawo sa kaugalingon niya nga
banwa.)
45 Niyan pag-abot niya sa probinsya ng Galilea, maayo
gid ang pagbaton sa iya ng mga tawo. Kay yadto da sinda
sa pyesta sa Jerusalem kag nakità ninda ang tanan nga
gingpanghuman niya didto.
46 Nagkadto liwat si Hesus sa Cana nga sakop ng Galilea,
kung sa diin ginghuman niya ang ilimnon halin sa tubì.
Niyan sa banwa ng Capernaum, igwa isa ka opisyal ng
gobyerno nga ang iya ungà nga lyaki hay may sakit.
47 Nang mabatian niya nga nag-abot si Hesus sa Galilea,
nagkadto siya kag nagpakitluoy sa iya nga kung puydi mag-
tugbong siya kag paayuhon ang iya ungà, kay nagaagunisar
na siya.
48 Naghambay si Hesus sa iya, “Mintras indì kamo
makakità ng mga milagro kag makatitingaya nga butang,
indì kamo magtuo sa akon.”
49 Nagsabat ang opisyal, “Nong, lusob na abi bago
mamatay ang akon ungà.”
50 Naghambay si Hesus, “Ulì na, kay nag-ayo na ang imo
ungà.” Nagpati ang opisyal sa ginghambay ni Hesus, nganì
nagpaulì na siya.
51 Mintras nagatugbong siya, nasumpong niya ang iya
mga ulipon kag gingbalità nga maayo na ang iya ungà.
52 Nganì nagpangutana siya sa iya mga ulipon kung ano
ang oras siya nag-ayo. Kag nagsabat sinda, “Kahapon, mga
ala una nang hapon nahuwasan siya.”
53 Nadumduman ng tatay nga imaw adto nga oras nang
ginghambay ni Hesus, “Nag-ayo na ang imo ungà.” Nganì
nagtuo siya kay Hesus kag imaw da ang iya bilog nga
panimayay.
54 Imaw ini ang pangaduha nga milagro nga ginghuman
ni Hesus sa Galilea nang paghalin niya sa probinsya ng
Judea.

5

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Tawo sa Betesda

1 Pagkatapos adto, nagtukad naman si Hesus sa Jerusalem,
para mag-atindir sa isa ka pyesta ng mga Judio.
2 Niyan didto sa syudad ng Jerusalem, igwa ning pwer-
tahan nga ginatawag, Agihan ng mga Karnero. Ini nga
pwertahan hay may mataas nga pader nga bato. Malapit
didto, igwa mabahoy nga dipusito ng tubì nga ginatawag sa
Hebreo, Betesda. May lima nga balkon patiyog sa adto nga
dipusito.
3 Sa kada balkon, kadamò-damò ang nagatipon nga na-
gahigdà nga may mga sakit: mga buta, pakì kag paralisado.
[Nagahuyat sinda nga maghukay ang tubì.
4 Kay kung kaamat, may nagababà nga anghel ng Ginoo
kag ginakutaw ang tubì. Ang nauuna nga makalungoy
pagkatapos makutaw ng anghel ang tubì, nagaayo ang aber
ano nga sakit.]
5 Niyan may isa ka lyaki didto nga igwa ning sakit sa suyod
ng 38 ka tuig.
6 Nakità siya ni Hesus nga nagahigdà kag sayod niya nga
madugay na siya didto. Nagpangutana si Hesus, “Gusto mo
ba nga mag-ayo?”
7 Nagsabat ang may sakit, “Huo, Nong, pero wayà ning
tawo nga magdaya sa akon sa dipusito kung ginakutaw na
ang tubì. Pakadto pa lang ako, may nauuna na sa akon.”
8 Hambay ni Hesus, “Bangon, lukuta ang imo banig kag
pumanaw na.”
9 Adto nga daan, nag-ayo ang lyaki kag ginglukot niya ang
iya banig kag nagpanaw-panaw.
Natabò ini nang Adlaw nga Inugpahuway*.
10 Nganì naghambay ang mga miyugdumaya ng Judio
sa ini nga lyaki nga nag-ayo, “Hoy! Dì ba Adlaw nga
Inugpahuway arinyan? Ginabawal inà ng aton Kasuguan
nga day-on mo ang imo higdaan.”
11 Pero nagsabat ang lyaki, “Ang tawo nga nagpaayo
sa akon ang naghambay, ‘Lukuta ang imo banig kag
pumanaw.’ ”
12 Nagpangutana sinda, “Sin-o adto nga tawo ang nagham-
bay sa imo, ‘Lukuta ang imo banig kag pumanaw’?”
13 Pero wayà makasayod adto nga lyaki nga ging-ayo kung
sin-o ang nagpaayo sa iya, kay naghalin na si Hesus sa
kadamò-damò nga tawo nga wayà nadiparahi.
14 Pagkatapos, nakità liwat ni Hesus sa templo adto nga
lyaki. Hambay ni Hesus sa iya, “O, maayo ka na. Ayaw na
magpadayon sa pagpakasalà kay basì kung may mas malain
pa gid nga matabò sa imo.”

15 Nagpanaw ang lyaki kag nagkadto sa mga miyugdu-
maya ng Judio. Gingbalità niya sa inda nga si Hesus galì
ang nagpaayo sa iya.

Ang Otoridad ni Hesus Bilang Ungà ng Dios

16 Tungod sa ini nga ginghuman ni Hesus, tunà adto,
ginahingabot na siya ng mga miyugdumaya ng Judio kay
nagapaayo siya sa Adlaw nga Inugpahuway.
17 Pero gingsabat sinda ni Hesus, "Ang akon Amay
padayon nga nagatrabaho hasta niyan, nganì nagatrabaho
da ako."
18 Tungod sa ginghambay ni Hesus, mas lalò pa gid nga
gingtinguhà ng mga miyugdumaya ng Judio nga patyon siya
kay bukon lang ginglapas niya ang Adlaw nga Inugpahuway,
kundì naghambay pa siya nga ang Dios ang iya Amay kung
sa diin ginapapantay niya ang iya kaugalingon sa Dios.

Ang Gahom ng Ungà ng Dios

19 Nganì naghambay si Hesus sa inda, "Sa matuod lang
ginahambay ko sa indo, ako nga Ungà ng Dios hay wayà
gid may mahuhuman sa akon kaugalingon, kundì kung
ano lang ang akon nakikità sa akon Amay, imaw ang akon
ginahuman. Nganì kung ano ang ginahuman ng akon Amay,
imaw da ang ginahuman ko nga iya Ungà.
20 Kay ginapalanggà gid ako ng akon Amay, nganì gina-
pakità niya ang tanan nga iya ginahuman kag mas sobra
pa gid diri nga mga butang ang iya ipapakità sa akon, agud
matingaya gid kamo.
21 Kung pauno ang akon Amay hay nagabanhaw sa mga
patay kag nagatao ng kabuhì, imaw da ako nga iya Ungà,
nagatao ng kabuhì sa bisan sin-o nga gusto ko taw-an.
22 Bukon ang akon Amay ang magahusga sa mga tawo,
kundì ako nga iya Ungà ang gingtaw-an niya ng otoridad
para maghusga.
23 Ginghuman niya ini, agud magrespito ang tanan sa
akon nga iya Ungà pareho ng pagtahod sa akon Amay.
Nganì ang wayà nagatahod sa akon nga iya Ungà, wayà da
nagarespito sa akon Amay nga nagsugò sa akon.
24 "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber
sin-o nga nagapamatì ng akon mensahe kag nagatuo sa
akon Amay nga nagsugò sa akon hay may kabuhì nga wayà
katapusan. Indì na siya pagaparusahan ning kamatayon
kay wayà na siya sa gahom ni Satanas kundì sakop na ng
gahom ng Dios kag igwa na siya bag-o nga kabuhì.†

† **5:24 5:24** 1 Juan 3:14

25 “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magaabot ang
oras kag imaw na nganì ini. Mababatian ng mga patay*†
ang mensahe ng Ungà ng Dios kag ang mga nagatuman hay
mabubuhì.
26 Kung pauno ang akon Amay hay may gahom sa pagtao
kabuhì, imaw da ako nga Ungà hay gingtaw-an niya gahom
sa pagtao kabuhì sa mga tawo.
27 Gingtaw-an niya ako otoridad nga maghusga, kay ako
ang Ungà ng Tawo.
28 Ayaw kamo matingaya sa ini nga mga butang kay
nagaabot na ang oras nga mababatian ng tanan nga patay
ang akon boses,
29 kag magaluwas sinda sa mga lubungan. Ang mga
tawo nga naghuman ning maayo hay pagabanhawon para
magkaigwa kabuhì nga wayà katapusan. Pero ang mga
tawo nga naghuman ning malain hay pagabanhawon para
maparusahan.

Ang mga Pamatuod parti kay Hesus

30 “Wayà gid ako may mahuhuman sa akon kaugalingon,
kundì nagahusga ako kung ano ang ginahambay ng Amay
sa akon. Ang paghusga ko hay tamà, kay bukon ko ini
kaugalingon nga kagustuhan kundì ang kabubut-on ng
nagsugò sa akon.”
31 Naghambay pa gid si Hesus, “Niyan kung ako lang
gid ang nagapamatuod parti sa akon kaugalingon, kabigon
nindo nga bukon matuod ang akon ginahambay.
32 Pero igwa ning isa nga nagapamatuod parti sa akon kag
sayod ko nga matuod ang ginahambay niya parti sa akon.
33 “Nagsugò kamo ning mga tawo para magpamatì kay
Juan nga Miyugbawtismo kag matuod gid ang ginghambay
niya parti sa akon.
34 Pero ako, indì ko na kahinangyan ang pamatuod ng
aber sin-o. Gingbalità ko lang ang pamatuod ni Juan kag
kabay pa nga mapatihan nindo ini, agud maluwas kamo ng
Dios.
35 Ang kapareho ni Juan hay iwagan nga nagasiga kag
nagahayag. Nalipay kamo sa iya mensahe aber kadalì lang.
36 Pero igwa pa gid ako pamatuod nga mas sobra sa
gingpamatuod ni Juan parti sa akon. Ini hay ang ginapa-
trabaho ng Amay sa akon nga dapat tapuson ko. Ang mga
makatitingaya nga ginahuman ko ang nagapamatuod nga
ang akon Amay ang nagsugò sa akon.

---

* **5:25 5:25** Ang mga patay diri hay ang mga tawo nga patay espiritwal. Ang gusto hambayon, sa panirò ng Dios ang tanan nga tawo patay na tungod sa inda salà. † **5:25 5:25** Roma 6:23; Efeso 2:1; Colosas 2:13

37 “Kag ang akon Amay nga nagsugò sa akon, siya mismo
ang nagpamatuod parti sa akon. Aber kasan-o wayà nindo
mabatii ang iya boses kag wayà nindo makità ang iya
hitsura.
38 Kag wayà kamo nagakabuhì sunò sa iya mensahe kay
wayà kamo nagatuo sa akon nga iya gingsugò para sa indo.
39 “Ginaistudyuhan gid nindo maayo ang mga Kasulatan
kay nagalaom kamo nga paagi diri magkaigwa kamo kabuhì
nga wayà katapusan. Ang Kasulatan mismo nagapamatuod
parti sa akon.
40 Pero indì da nindo gusto nga magsunod sa akon agud
magkaigwa kamo kabuhì nga wayà katapusan.
41 “Wayà ko ginabatuna ang pagdayaw ng mga tawo.
42 Kilaya ko gid kung ano nga klasi kamo nga tawo. Wayà
kamo matuod nga paghigugmà sa Dios sa indo tagipusuon.
43 Nagkari ako nga may otoridad halin sa akon Amay, pero
wayà nindo ako pagbatuna. Kung may iban nga mag-abot
nga nagagamit ng iya kaugalingon nga otoridad, indo siya
ginabaton.
44 Nganì indì kamo makatuo sa akon kay ang indo
ginapinangità hay pagdayaw sa isa kag isa, imbis nga
pagdayaw halin sa isa lang nga Dios.
45 “Ayaw nindo mag-isipa nga ako ang maakusar sa indo
sa atubangan ng akon Amay. Si Moises nga indo ginasaligan,
ang maakusar sa indo.
46 Kung matuod nga nagpati kamo kay Moises, dapat
magtuo da kamo sa akon kay ang gingsulat niya hay parti
sa akon.
47 Pero tungod wayà kamo nagapati sa iya mga gingsulat,
pauno nindo mapatihan ang akon mga ginahambay?”

6

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 5,000 ka Tawo
Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17

1 Pagkatapos adto nga mga natabò, nagtabok sina Hesus
sa Lawà ng Galilea* nga ginatawag da, Lawà ng Tiberias*.
2 Kag kadamò-damò gid nga tawo ang nagasinunod sa iya,
kay nakità ninda ang mga milagro nga pagpang-ayo niya sa
mga may sakit.
3 Niyan nagtukad si Hesus kag ang iya mga disipulo sa
bakuyod kag nagpungkò didto.
4 Malapit na adto ang pyesta ng mga Judio nga ginatawag,
Pagligad ng Anghel.
5 Pagtan-aw ni Hesus, nakità niya ang madamò gid nga
mga tawo nga nagapalapit sa iya. Nganì naghambay siya

kay Felipe, “Sa diin baya kita makabakay ning pagkaon
agud makakaon ini tanan nga tawo?”
6 Imaw ini ang pangutana ni Hesus kay gusto lang niya
nga tistingon si Felipe. Pero sayod na ni Hesus kung ano
ang iya humanon.
7 Nagsabat si Felipe, “Ini nga kadamò nga tawo, aber wayo
ka bulan nga sweldo ng ordinaryo nga trabahador, kuyang
pa ini nga ibakay ning inda pagkaon aber tigmaintik!”
8 Pagkatapos, si Andres nga manghod ni Simon Pedro, isa
da sa mga disipulo ni Hesus naghambay,
9 “Igwa diri ning solterito nga may bayon nga lima ka
bilog nga tinapay kag duha nga isdà. Pero ano lang ini sa
tiyad inà kadamò nga tawo?”
10 Hambay ni Hesus, “Papungkua nindo ang mga tawo.”
Nganì gingpapungkò ninda sinda kay malapad da ang
gunahon didto nga lugar. Sa kadamò ng tawo, mga 5,000
ang lyaki.
11 Pagkatapos, gingbuoy ni Hesus ang tinapay kag nag-
pasalamat sa Dios kag gingpapanao niya ini sa mga tawo.
Imaw da ang iya ginghuman sa isdà kag gingpapataw-an
ang tanan hasta gusto ninda.
12 Nang mabusog na sinda, naghambay si Hesus sa iya
mga disipulo, “Tipuna nindo ang nabilin agud wayà may
mauyak.”
13 Nganì gingtipon ninda ang nabilin sa lima ka bilog nga
tinapay nga gingpakaon sa mga tawo kag nakapunò pa ng
dose ka ayat* nga sobra ng mga nagkaon.
14 Pagkakità ng mga tawo sa milagro nga ginghuman ni
Hesus, naghambay sinda, “Imaw na gida ini ang gingham-
bay nga propeta nga maabot sa kalibutan!”†
15 Nasayuran na nga daan ni Hesus nga gusto ng mga tawo
nga piliton siya nga maging harì ninda, nganì naghalin siya
didto kag nagpakadto sa bakuyod nga siya lang.

Ang Pagpanaw ni Hesus sa Ibabaw ng Dagat
Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52

16 Nang manayumsom na, naglusob sa baybay ang mga
disipulo ni Hesus,
17 kag nagsakay sa dyapang* agud magtabok pakadto sa
Capernaum. Maduyom na, pero wayà pa nag-abot si Hesus.
18 Mintras nagabyahe sinda, nagkusog ang hangin kag
nagdagkò ang humbak.
19 Nang makabugsay na sinda ning mga lima o unom ka
kilometro, nakità ninda si Hesus nga nagapanaw sa ibabaw

† **6:14 6:14** Deuteronomio 18:15-18

ng dagat nga nagapalapit sa inda. Nganì hinadlukan gid
sinda.
20 Pero naghambay si Hesus, “Ako ini! Ayaw kamo
mahadlok.”
21 Nganì nalipay gid sinda nga gingpasakay si Hesus.
Pagkasakay ni Hesus, nakaabot nga daan sinda sa piliw nga
inda kadtuan.

Ang Pagpangità ng mga Tawo kay Hesus

22 Pagkaaga, nakità ng mga tawo nga nabilin sa kabuak
ng dagat nga wayà ning iban nga dyapang didto, kundì adto
lang ang gingsakyan ng mga disipulo. Sayod ninda nga si
Hesus hay bukon kaibahan ng mga disipulo nang paglarga
ninda.
23 Niyan, halin sa Tiberias may nag-abot nga iban nga
mga dyapang sa lugar nga didto nagpakaon ang Ginoo ning
tinapay nga iya gingpasalamatan sa Dios.
24 Nang makità ng mga tawo nga si Hesus wayà didto o
ang iya mga disipulo, nagsakay sinda sa mga dyapang kag
nagkadto sa Capernaum agud pangitaon si Hesus.

Ang Pagkaon nga Nagatao ning Kabuhì

25 Nang makità ninda si Hesus sa kabuak, hambay ninda,
“Maestro, kasan-o ka pa nag-abot diri?”
26 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko
sa indo, ginapinangità nindo ako bukon kay nakità nindo
ang mga milagro nga akon ginghuman, kundì kay nakakaon
kamo ning tinapay kag nabusog.
27 Ayaw kamo magpangabudlay para sa pagkaon nga
nasisirà lang da, kundì ang tinguhaon nindo hay ang
pagkaon nga indì masirà. Ako nga Ungà ng Tawo ang
magtao ini sa indo, para magkaigwa kamo kabuhì nga wayà
katapusan. Kay gingpakità ng Dios nga Amay nga ako ang
gingtaw-an niya otoridad.”
28 Nganì nagpangutana sinda, “Ano ang dapat namon nga
humanon, agud masunod namon ang kabubut-on ng Dios?”
29 Nagsabat si Hesus, “Imaw ini ang gusto ng Dios nga
humanon nindo: magtuo kamo sa akon nga iya gingsugò.”
30-31 Pero naghambay sinda, “Niyan, ano nga milagro
ang imo humanon agud makità namon para magtuo kami
sa imo? Ang amon mga kalulo-lulohan hay nagkaon ng
ginatawag, Manna*, didto sa tiway nga lugar, sunò sa
gingsulat, ‘Gingtaw-an sinda ni Moises ning pagkaon nga
halin sa langit!’ Niyan, ano ang imo humanon?”
32 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa
indo, bukon si Moises ang nagtao sa inda ning pagkaon
nga halin sa langit, kundì ang akon Amay. Niyan siya da

ang nagatao sa indo ning matuod nga pagkaon nga halin sa
langit.
33 Kay ang matuod nga pagkaon nga ginatao ng Dios, wayà
ning iban kundì siya nga naghalin sa langit kag nagatao ning
kabuhì nga wayà katapusan sa mga tawo diri sa kalibutan.”
34 Sa nga daan naghambay sinda, “Nong, taw-i abi kami
permi inà nga pagkaon.”
35 Naghambay si Hesus, “Ako mismo ang tinapay nga
nagatao ning kabuhì. Ang aber sin-o nga nagapalapit sa
akon hay indì na magutom kag ang nagatuo sa akon hay
indì na mauhaw hasta san-o.
36 Pero pareho ng ginghambay ko sa indo, aber nakità na
nindo ako, wayà pa gihapon kamo nagatuo sa akon.
37 Ang tanan nga ginatao ng Amay sa akon hay maga-
palapit sa akon kag ang aber sin-o nga magpalapit sa akon
hay indì ko gid pagasikwayon.
38 Kay nagkari ako halin sa langit, bukon para tumanon
ang akon kabubut-on, kundì ang kabubut-on ng nagsugò sa
akon.
39 Niyan imaw ini ang kabubut-on ng nagsugò sa akon:
nga indì ko gid pabay-an ang mga tawo nga gingtao ng Dios
sa akon, para wayà may maduyà aber isa, kundì akon sinda
pagabanhawon sa ulihi nga adlaw.
40 Kay ini ang kabubut-on ng akon Amay: ang aber
sin-o nga nagakilaya kag nagatuo sa akon nga Ungà ng
Dios hay magkaigwa ning kabuhì nga wayà katapusan kag
pagabanhawon ko siya sa ulihi nga adlaw.”
41 Nganì nagminuyumuyo ang mga Judio parti sa ging-
hambay ni Hesus kay hambay niya, “Ako ang tinapay nga
naghalin sa langit.”
42 Naghambay sinda, “Dì ba ini si Hesus nga ungà ni Jose?
Kilaya gid naton ang iya tatay kag nanay. Basì naghambay
siya nga nagbabà siya halin sa langit?”
43 Nagsabat si Hesus, “Ayaw kamo magminuyumuyo.
44 Wayà ning aber isa nga makapalapit sa akon para
magtuo, mintras indì siya day-on ng Amay nga nagsugò sa
akon. Kag pagabanhawon ko siya sa ulihi nga adlaw.
45 Ini ang gingsulat ng mga propeta, ‘Pagatudluan ng Dios
ang tanan nga mga tawo.’ Nganì ang tanan nga nagapamatì
kag nagatuon sa ginatudlò ng akon Amay hay nagapalapit
sa akon.
46 Wayà gid ning aber isa nga nakakità sa Amay. Ako nga
naghalin sa Dios nga Amay, imaw lang gid ang nakakità sa
iya.
47 “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang nagatuo
sa akon hay igwa ning kabuhì nga wayà katapusan.

48 Ako ang tinapay nga nagatao ning kabuhì.
49 Nagkaon ang indo mga kalulo-lulohan ning manna
didto sa tiway nga lugar, pero nagkamatay gihapon sinda.
50 Pero ang aber sin-o nga magkaon ini nga tinapay nga
nagbabà halin sa langit hay indì na mamatay.
51 Ako ang tinapay nga nagatao ning kabuhì nga nagbabà
halin sa langit. Ang aber sin-o nga magkaon ini nga tinapay
hay mabubuhì ng wayà katapusan. Ini nga tinapay nga
itatao ko para sa mga tawo sa kalibutan hay wayà ning iban
kundì ang akon unod.”
52 Niyan nagdiniskusyon ang mga Judio nga nagahambay,
“Imposible! Pauno niya itao ang iya unod para kaunon
naton?”
53 Nganì naghambay si Hesus, “Sa matuod lang ginaham-
bay ko sa indo, mintras indì nindo kaunon ang unod ng
Ungà ng Tawo kag inumon ang iya dugò, indì gid kamo
magkaigwa ning kabuhì nga wayà katapusan.
54 Pero ang aber sin-o nga magkaon ng akon unod kag
mag-inom ng akon dugò hay igwa ng ini nga kabuhì kag
pagabanhawon ko siya sa ulihi nga adlaw.
55 Kay ang akon unod ang matuod nga pagkaon kag ang
akon dugò ang matuod nga ilimnon.
56 Ang bisan sin-o nga nagakaon ng akon unod kag
nagainom ng akon dugò hay nagapabilin nga nagapakig-isa
sa akon kag ako sa iya.
57 Ang akon Amay nga nagsugò sa akon ang ginahalinan
ng kabuhì kag nagakabuhì ako tungod sa iya; imaw da ang
nagakaon sa akon magakabuhì tungod sa akon.
58 Ako ang tinapay nga halin sa langit. Bukon ini pareho
sa manna nga gingkaon ng indo mga kalulo-lulohan, kay
nagkamatay gihapon sinda. Pero ang nagakaon ng ini nga
tinapay nga akon ginahambay sa indo hay magakabuhì sa
wayà katapusan.”
59 Ginghambay ini ni Hesus nang siya nagapanudlò didto
sa sinagoga* sa Capernaum.

Ang Hambay nga Nagatao ning Kabuhì

60 Nang mabatian ini ng madamò nga disipulo ni Hesus,
hambay ninda, “Kahugà-hugà ang iya ginatudlò, sin-o ang
makakaintindi ini?”
61 Aber wayà may nagbalità kay Hesus, sayod niya nga
nagareklamo ang iya mga disipulo, nganì naghambay siya,
“Naglain ba ang indo buot tungod sa akon ginatudlò?
62 Ano baya kung makità nindo ang Ungà ng Tawo nga
nagabalik paibabaw sa iya ginghalinan?

63 Ang Espiritu Santo ang nagatao ning espirituhanon nga
kabuhì, bukon ang unod. Kay wayà ning gahom ang lawas
para magtao ini nga kabuhì. Ang akon ginghambay sa indo
hay halin sa Espiritu Santo kag nagatao ning kabuhì.
64 Pero igwa dirà ning pila sa indo nga wayà nagatuo sa
akon." Ginghambay ini ni Hesus kay nang una pa lang
sayod niya kung sin-o ang wayà nagatuo sa iya kag kung
sin-o ang magatraidor sa iya.
65 Naghambay pa siya, "Nganì naghambay ako sa indo nga
wayà ning aber isa nga makapalapit sa akon mintras indì
itugot sa iya ng akon Amay."
66 Tunà adto, madamò sa mga disipulo ni Hesus ang
nagbayà sa iya kag wayà na nagsunod.
67 Nganì nagpangutana si Hesus sa iya dose nga apostoles,
"Kamo, gusto da ba nindo nga bayaan ako?"
68 Nagsabat si Simon Pedro, "Ginoo, kanin-o pa kami
makadto? Ikaw lang ang may ginatudlò nga nagatao kabuhì
nga wayà katapusan.
69 Nagatuo kami sa imo kag sayod namon nga ikaw imaw
ang Balaan nga gingsugò ng Dios."
70 Naghambay si Hesus, "Dì ba gingpilì ko kamo nga dose?
Pero ang isa sa indo hay ginasapian ng diyablo."*
71 Si Judas nga ungà ni Simon Iscariote ang gusto niya
hambayon. Siya hay isa sa dose nga apostoles, nga sa ulihi
imaw ang magatraidor kay Hesus.

7

Ang mga Manghod nga Lyaki ni Hesus

1 Pagkatapos adto, ginglibot ni Hesus ang mga baryo
sa probinsya ng Galilea. Indì niya gusto magkadto sa
probinsya ng Judea, kay ang mga miyugdumaya nga Judio
didto ginatinguhà siya nga patyon.
2 Niyan malapit na ang pyesta ng mga Judio nga gi-
natawag, Pyesta ng mga Tolda*.
3 Nganì naghambay ang mga manghod nga lyaki ni Hesus
sa iya, "Sige! Panaw na kag magkadto sa Judea agud
makità ng imo mga disipulo ang mga makatitingaya nga imo
ginahuman.
4 Kay kung gusto ng tawo makilaya ng tanan, wayà niya
ginatagua ang iya mga ginahuman. Nagahuman ka lang da
ning mga makatitingaya, aba, basì indì ka magpakilaya sa
bilog nga kalibutan?"

---

* **6:70 6:70** Ang Diyablo hay titulo ni Satanas nga ang gusto hambayon miyugpanglibak. Siya ang pinakapunò ng tanan nga malain nga espiritu.

5 Ginghambay ini ng mga manghod ni Hesus kay aber
sinda hay wayà nagatuo sa iya.
6 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà pa nagaabot ang akon
oras, pero sa indo, puydi kamo magkadto aber ano nga oras.
7 Wayà nahahangit sa indo ang mga tawo diri sa kalibu-
tan. Pero sa akon, nahahangit gid sinda kay ginabisto ko
ang inda malain nga mga hinimuan.
8 Kamo lang ang kadto sa pyesta, indì ako magkadto kay
wayà pa nagaabot ang akon oras.”
9 Pagkahambay ini ni Hesus, nagpabilin siya sa Galilea.

Ang Pagpanudlò ni Hesus sa Templo

10 Pero pagkahalin ng mga manghod ni Hesus, nagkadto
da siya sa pyesta, ugaling patagò lang.
11 Ginapinangità siya ng mga miyugdumaya nga Judio sa
pyesta. Naghambay sinda, “Diin baya adto nga tawo?”
12 Niyan, may mga tawo nga nagahinutikan parti kay
Hesus. Ang iban naghambay, “Maayo siya nga tawo.” Ang
hambay naman ng iban, “Bukon! Ginapatayang lang niya
ang mga tawo.”
13 Pero wayà gid sinda nagahambay ning makusog parti
sa iya tungod sa kahadlok sa mga miyugdumaya nga Judio.
14 Nang nagatungà-tungà na ang Pyesta, nagkadto si
Hesus sa templo kag nagtudlò.
15 Natingaya gid ang mga miyugdumaya nga Judio kag
naghambay, “Pauno baya ini nga tawo nakatuon? Basì
madamò siya nasasayuran?”
16 Nganì nagsabat si Hesus sa inda, “Ang akon ginatudlò
hay bukon halin sa akon, kundì halin sa Dios nga nagsugò
sa akon.
17 Ang aber sin-o nga nagahandom nga tumanon ang
kabubut-on ng Dios, masasayuran gid niya kung ang akon
ginatudlò hay halin sa Dios o akon-akon lang.
18 Ang tawo nga nagatudlò sa iya kaugalingon nga ka-
mayad hay nagahandom ng pagdayaw sa iya kaugalingon.
Pero ang nagatinguhà ng pagdayaw sa nagsugò sa iya hay
nagatudlò ning matuod kag wayà siya nagapinusong.
19 Dì ba gingtao ni Moises sa indo ang Kasuguan? Pero
wayà gid aber isa sa indo nga nagatuman. Kay kung
nagatuman kamo, basì gusto nindo ako patyon?”
20 Nagsabat ang mga tawo, “Ikaw hay ginasapian ng
demonyo! Sin-o ang gusto magpatay sa imo?”
21 Nagsabat si Hesus, “Natingaya gid kamo tanan kay may
isa ka tawo nga ging-ayo ko sa Adlaw nga Inugpahuway.

22 Pero kamo da nagatrabaho sa Adlaw nga Inugpahuway
sa pagsunod nindo sa Kasuguan ni Moises parti sa pagpal-
tak* sa lapsag. (Sa matuod lang ining indo namat-an hay
bukon halin kay Moises kundì sa indo mga kalulo-lulohan.)
23 Ginapaltak nindo ang lapsag sa Adlaw nga Inug-
pahuway,* pero wayà nindo ini ginakabig nga paglapas sa
Kasuguan ni Moises. Kung tiyad ini, basì nahahangit kamo
sa akon kay ging-ayo ko gid ang isa ka tawo sa Adlaw nga
Inugpahuway?
24 Ayaw magpanghusga sunò sa pangluwas nga indo
nakikità, kundì hunahunaa anay ini ning maayo, agud
makahusga kamo ning tamà.”

Si Hesus hay Halin sa Dios

25 Niyan naghambay ang iban nga mga taga-Jerusalem,
“Dì ba, imaw ini ang tawo nga gusto patyon ng mga pinunò
naton?
26 Yarà siya ho, nagahambay sa publiko, basì wayà may
nagahambay kontra sa iya? Siguro nagapati na ang mga
pinunò nga siya ang Kristo.
27 Pero imposible, kay sayod naton kung diin naghalin ini
nga tawo. Kung mag-abot na ang Kristo, wayà ning aber
sin-o nga makasayod kung diin siya maghalin.”
28 Nganì nang nagatudlò pa si Hesus sa templo, nagham-
bay siya ning makusog, “Kilaya na ba nindo kung sin-o gid
ako kag sayod ba nindo kung sa diin ako naghalin? Nagkari
ako bukon sa akon kaugalingon nga kagustuhan, kundì ang
Dios nga matuod ang nagsugò sa akon. Wayà nindo siya
nakikilaya,
29 pero ako, kilaya ko gid siya kay halin ako sa iya kag siya
mismo ang nagsugò sa akon.”
30 Nganì nang mabatian ini ng mga miyugdumaya ng
Judio, gingtinguhà ninda nga dakpon si Hesus. Pero wayà
ning may nag-aristo sa iya kay wayà pa nag-abot ang oras
nga ini hay matabò.
31 Aber tiyad ini, madamò nga tawo ang nagtuo sa iya kag
naghambay, “Pag-abot ng Kristo, makakahuman arà siya
ning mas labaw nga mga milagro kaysa sa ginghuman ng
ini nga tawo?”

Ang Pagdakop ning mga Gwardya kay Hesus

32 Nang mabatian ng mga Pariseo ang paghinutikan ng
mga tawo parti kay Hesus, nagsugò sinda kag ang mga

---

* **7:23 7:23** Sa pangwayo nga adlaw pagkaungà sa lapsag, aber natamà sa Adlaw nga Inugpahuway, ginapaltak gihapon ng mga Judio ang lapsag. Pero ini hay bukon pagsuway sa Kasuguan.

pinunò nga parì ning mga gwardya ng templo para dakpon
siya.
33 Naghambay si Hesus, “Matag-od na lang ang oras nga
makaibahan nindo ako, pagkatapos mabalik na ako sa
nagsugò sa akon.
34 Pangitaon nindo ako pero indì nindo ako makità, kay
indì kamo makakadto sa akon kadtuan.”
35 Nganì nagpinangutan-an ang mga miyugdumaya ng
Judio, “Diin baya ini nga tawo makadto nga indì na naton
siya makikità? Makadto ba arà siya sa mga malayò nga
lugar nga ginaistaran ng iban nga mga kasimanwa naton
agud magtudlò sa mga Griego?
36 Ano ang gusto niya hambayon, ‘Pangitaon nindo ako
pero indì nindo ako makità, kay indì kamo makakadto sa
akon kadtuan’?”

Ang Tubì nga Nagatao ning Kabuhì

37 Niyan sa ulihi nga adlaw ng pyesta nga imaw ini ang
pinakaimportante, nagtindog si Hesus kag naghambay ning
makusog, “Ang bisan sin-o nga ginauhaw hay magpalapit
sa akon kag mag-inom.
38 Kay ginahambay ng Kasulatan, ‘Ang aber sin-o nga
nagatuo sa akon, may tubì nga nagatao ning kabuhì nga
magailig daw tuburan halin sa iya tagipusuon.’ ”†
39 (Ang gusto hambayon ni Hesus sa tubì nga nagatao ning
kabuhì hay ang Espiritu Santo nga malapit na itao sa mga
nagatuo sa iya. Kay nang adto nga tyempo wayà pa maitao
ang Espiritu Santo kay wayà pa si Hesus gingdaya palangit
kag gingtaw-an ning pinakamataas nga pagdayaw.)

Wayà Magkaisa tungod kay Hesus

40 Nang mabatian ng kadamuan ang ginghambay ni
Hesus, ang iban naghambay, “Imaw na gida ini ang propeta
nga aton ginahuyat.”†
41 Ang iban naman naghambay, “Siya ang Kristo!” Pero
naghambay pa gid ang iban, “Bukon! Kay indì puydi nga
maghalin ang Kristo sa Galilea!
42 Dì ba ginahambay ng Kasulatan nga ang Kristo hay
inapo ni David kag magahalin sa Betlehem, ang banwa nga
didto natawo si David?”
43 Nganì wayà nagkaisa ang mga tawo kung sin-o gid si
Hesus.
44 Ang iban gusto siya dakpon, pero wayà ning may nag-
aristo sa iya.

Wayà Magtuo ang mga Pinunò ng mga Judio kay Hesus

---

† **7:38 7:38** Isaias 58:11 † **7:40 7:40** Deuteronomio 18:15-18

45 Niyan, nagbalik ang mga gwardya ng templo sa mga
pinunò nga parì kag sa mga Pariseo nga nagsugò sa inda
agud dakpon si Hesus. Nagpangutana ang nagsugò sa inda,
“Basì wayà nindo siya pagday-a diri?”
46 Nagsabat ang mga gwardya, “Wayà pa ning aber sin-o
nga nagahambay kumpara sa inà nga tawo!”
47 Naghambay ang mga Pariseo, “Ang gusto nindo ham-
bayon patì kamo, naluko na da niya?
48 Nakakità na ba kamo ning aber isa sa amon nga pinunò
o Pariseo nga nagatuo sa iya? Wayà gid!
49 Ang mga tawo lang gid nga wayà kasayod sa Kasuguan
ang nagatuo sa iya. Parusahan gid sinda ng Dios!”
50 Ang isa diri sa mga Pariseo hay si Nicodemus†nga dati
anay nagpakigkità kay Hesus. Niyan naghambay siya sa
inda,
51 “Dì ba, ginabawal ng aton Kasuguan nga husgahan
ang isa ka tawo nga wayà pa maimbistigahi? Dapat anay
mapamatian naton siya agud masayuran naton kung ano
ang iya ginghuman.”
52 Nagsabat sinda, “Basì, taga-Galilea ka da? Usisaa ang
mga Kasulatan kag masasayuran mo nga wayà ning propeta
nga magahalin sa Galilea!”
53 [Pagkatapos adto, nagpaulì na sinda tanan.]

8

Ang Babayi nga Nadakop nga Nagpangawatan

1 [Niyan nagkadto si Hesus sa Bukid ng mga Olibo*.
2 Aga pa gid nagkadto siya liwat sa templo kag tanan
nga mga tawo nagpalapit sa iya. Nagpungkò siya kag
gingtudluan sinda.
3 Niyan, ang mga eskriba* kag mga Pariseo hay nagdaya
ning babayi nga naabutan nga nagapangawatan kag ging-
patindog ninda siya sa atubangan ng kadamuan.
4 Naghambay sinda kay Hesus, “Maestro, naabot ini nga
babayi sa akto nga nagapangawatan.
5 Niyan sunò sa Kasuguan ni Moises, dapat buguyon ang
tiyad ini nga babayi hasta sa mamatay. Para sa imo, ano
ang imo mahahambay?”
6 Imaw ini ang inda ginghambay para tistingon si Hesus,
agud igwa sinda ning maiakusar kontra sa iya. Pero wayà
nagsabat si Hesus, kundì nagdukò siya kag nagsulat sa dutà
paagi sa iya tudlò.
7 Kay padayon gihapon ang inda kapapangutana sa iya,
nagtindog siya kag naghambay sa inda, “O sige, kung sin-o

† **7:50 7:50** 3:1, 19:39

sa indo ang wayà ning salà, imaw ang una nga magbugoy
ning bato sa iya.”
8 Pagkatapos, nagdukò siya kag nagsulat liwat sa dutà.
9 Nang mabatian ninda adto, isa-isa sinda nga naghalin,
magtunà sa pinakamaguyang hasta nga si Hesus na lang ang
nabilin kag ang babayi nga nagatindog sa iya atubangan.
10 Pagkatapos, nagtindog si Hesus kag naghambay sa
babayi, “Babayi, diin na sinda? Wayà ba ning may
nagparusa sa imo?”
11 Nagsabat siya, “Wayà, Nong.”
Naghambay si Hesus, “Indì ko da ikaw parusahan. Umulì
ka na kag tunà niyan ayaw na magpakasalà liwat.”]

Si Hesus ang Iwag sa Kalibutan

12 Pagkatapos naghambay liwat si Hesus sa mga Pariseo,
“Ako ang iwag nga nagahayag sa mga tawo sa kalibutan.
Ang aber sin-o nga nagasunod sa akon agud maging disipulo
ko hay igwa ning iwag nga nagatuytoy sa iya kabuhì kag indì
na magkabuhì sa kaduyom.”
13 Tapos naghambay sinda, “Ikaw lang da ang nagapa-
matuod parti sa imo kaugalingon. Nganì indì mapatihan
ang imo pamatuod.”
14 Nagsabat si Hesus, “Aber nagapamatuod ako parti sa
akon kaugalingon, matuod gid ang ginahambay ko, kay
sayod ko kung diin ako naghalin kag kung diin ako pakadto.
Pero kamo wayà makakasayod kung diin ako naghalin kag
kung diin ako pakadto.
15 Ang paghusga nindo hay indì masaligan kay sunò ini
sa panghunahunà ng tawo, pero ako wayà nagahusga aber
kanin-o.
16 Bisan maghusga ako, tamà ang paghusga ko, kay bukon
lang ako ang magahusga kundì ako kag ang akon Amay nga
nagsugò sa akon.
17 Dì ba nakasulat sa indo Kasuguan nga masaligan kung
pareho ang pamatuod ng duha ka tawo?
18 Ako ang nagapamatuod sa akon kaugalingon kag ang
akon Amay nga nagsugò sa akon, siya da mismo ang
nagapamatuod parti sa akon.”
19 Nganì nagpangutana sinda, “Diin ang imo Amay?”
Nagsabat si Hesus, “Wayà nindo ako makilaya o ang akon
Amay. Kung kilaya kuntà nindo ako, nakilaya da nindo ang
akon Amay.”
20 Ining mga ginghambay ni Hesus hay gingtudlò niya
didto hampig sa ginabutangan ning ginahalad nga kwarta
sa templo. Pero wayà siya gingdakpa kay wayà pa nag-abot
ang oras nga ini hay matabò.

Ang Paandam ni Hesus sa mga Miyugdumaya ng Judio

21 Naghambay si Hesus liwat sa mga miyugdumaya ng
Judio, “Indì na ako magdugay, mahalin ako kag pangitaon
nindo ako. Pero mamamatay gid kamo nga ang indo mga
salà wayà napapatawad. Indì kamo makakadto sa akon
kadtuan.”
22 Nganì naghambay sinda sa isa kag isa, “Basì nagham-
bay siya, ‘Indì kamo makakadto sa akon kadtuan?’ Mabikti
ba arà siya?”
23 Naghambay siya, “Kamo hay halin sa kalibutan pero
ako hay halin sa langit. Kamo hay taga-diri sa kalibutan,
pero ako hay bukon.
24 Imaw ini ang rason nganì ginghambay ko sa indo
nga mamamatay gid kamo nga ang indo mga salà wayà
napapatawad. Sigurado nga matatabò ini sa indo kung
kamo indì magtuo nga Ako imaw Ako.”†
25 Nagpangutana sinda, “Sin-o ka gid nganì?”
Nagsabat si Hesus, “Ginghambay ko na sa indo tunà pa
nang una kung sin-o ako.
26 Madamò pa ako ning maihahambay kag maihuhusga
kontra sa indo ginahuman. Pero ang akon lang ginahambay
sa mga tawo diri sa kalibutan hay ang akon nabatian sa
iya nga nagsugò sa akon. Kag ang iya ginahambay hay
matuod.”
27 Wayà gid sinda makaintindi nga parti sa iya Amay sa
langit ang ginghambay ni Hesus.
28 Nganì naghambay si Hesus, “Pag itaas na nindo ang
Ungà ng Tawo sa kahoy, masasayuran nindo nga Ako imaw
Ako. Wayà ako may ginghuman paagi sa akon kaugalingon
nga otoridad, kundì kung ano ang gingtudlò ng akon Amay,
imaw lang ang akon ginahambay.
29 Kag siya nga nagsugò sa akon hay kaibahan ko, wayà
gid niya ako ginabayai kay kung ano ang makapalipay sa
iya imaw gid permi ang akon ginahuman.”
30 Pagkabatì ng mga tawo sa mga ginghambay ni Hesus,
madamò ang nagtuo sa iya.

Ang Matuod nga mga Inapo ni Abraham

31 Nganì naghambay si Hesus sa mga Judio nga nagatuo sa
iya, “Kung padayon nindo nga sundon ang akon ginatudlò,
matuod gid kamo nga akon mga disipulo.
32 Kag maiintindihan nindo ang kamatuuran kag ang
kamatuuran imaw ang makapahilway sa indo.”

---

† **8:24 8:24** Exodus 3:14

33 Nagsabat sinda, “Ang kalulo-lulohan namon si Abra-
ham kag wayà gid kami naulipon aber kanin-o. Basì
ginghambay mo nga mahilway kami?”

34 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa
indo, ang aber sin-o nga nagapadayon sa pagpakasalà hay
ulipon ng salà.
35 Ang ulipon hay bukon permanenti nga miyembro sa
panimayay pero ang ungà hay permanenti gid.
36 Nganì kung pagahilwayon kamo ng Ungà ng Dios,
matuod gid nga mahihilway kamo!

37 “Sayod ko nga kamo hay inapo ni Abraham. Ugaling
ginatinguhà gid nindo nga ako patyon, kay wayà nindo
ginabatuna ang akon ginatudlò.
38 Ginahambay ko ang mga butang nga akon nakità nang
kaibahan ko ang akon Amay. Pero kamo, ginahuman nindo
kung ano ang nabatian nindo sa indo tatay.”

39 Naghambay ang mga miyugdumaya ng Judio, “Ang
amon kalulo-lulohan si Abraham!” Nagsabat si Hesus,
“Kung kamo hay inapo ni Abraham, dapat sundon kuntà
nindo ang iya maayo nga ihimplo.
40 Pero ang indo ginahuman hay ginatinguhà gid nindo
ako nga patyon, aber ginahambay ko lang da ang kamatu-
uran nga akon nabatian sa Dios. Wayà ginghumana ni
Abraham ang ginahuman nindo!
41 Ang indo ginahuman hay pareho da ng ginahuman ng
indo tatay.” Nganì nagsabat sinda, “Bukon kami mga ungà
sa luwas. Ang Dios lang mismo ang amon Amay.”

42 Naghambay si Hesus, “Kung ang Dios ang indo Amay,
dapat higugmaon kuntà nindo ako kay naghalin ako sa Dios.
Nagkari ako bukon sa akon kaugalingon nga kagustuhan
kundì sa iya nga nagsugò sa akon.
43 Basì indì nindo maintindihan ang akon ginahambay?
Kay indì nindo gusto batunon ang akon mensahe.
44 Kamo hay mga ungà ng diyablo! Kag ang gusto nindo
humanon hay ang mga hilig ng indo tatay. Miyugpamatay
siya tunà pa nang una kag permi siya nagakontra sa
kamatuuran, kay wayà ning kamatuuran nga makikità sa
iya. Kung nagabinakak siya, sunò ini sa iya kinaugalì kay
pusong siya kag tatay ng tanan nga bakakon.
45 Pero ako, ang ginahambay ko sa indo hay ang kamatu-
uran gid kag inà ang rason nga wayà nindo ako ginapatihi.
46 Sin-o sa indo ang makakapamatuod nga nakahuman
ako salà? Wayà! Kung ginahambay ko ang kamatuuran,
basì wayà nindo ako ginapatihi?

47 Ang mga ungà ng Dios hay nagapamatì sa iya mensahe.
Indì kamo gusto magpamatì kay bukon kamo mga ungà ng
Dios.”

Si Hesus kag si Abraham

48 Nagsabat ang mga miyugdumaya ng Judio kay Hesus,
“Matuod gid ang ginahambay namon nga ikaw hay taga-
Samaria* kag ginasapian ng demonyo.”
49 Nagsabat si Hesus, “Wayà ako ginagamhi ng de-
monyo kundì ginapadunggan ko ang akon Amay, pero
ginapakahuy-an nindo ako.
50 Wayà ako nagatinguhà ng pagdayaw para sa akon
kaugalingon, pero ang Dios imaw ang nagahandom ng
pagdayaw para sa akon kag siya ang magahusga kontra sa
indo.
51 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-
o nga nagatuman ng akon ginatudlò, hay indì na makaagi
ning kamatayon.”
52 Naghambay ang mga miyugdumaya ng Judio, “Niyan
sigurado gid kami nga ginasapian ka ng demonyo. Kay
namatay na si Abraham kag imaw da ang mga propeta, pero
ikaw nagahambay, ‘Ang aber sin-o nga nagatuman ng akon
ginatudlò, hay indì na makaagi ning kamatayon.’
53 Aba! Sobra ka pa ba sa amon kalulo-lulohan nga si
Abraham nga namatay? Namatay da ang mga propeta,
kanin-o mo ginapapareho ang imo kaugalingon?”
54 Nagsabat si Hesus, “Kung ginahakwat ko ang akon
kaugalingon nga bangkò, wayà gid ini puyos. Ang akon
Amay imaw ang nagadayaw sa akon. Siya ang ginahambay
nindo nga indo Dios.
55 Wayà nindo siya nakikilaya, pero ako, kilaya ko gid siya!
Kung ginahambay ko nga wayà ko siya nakikilaya, pusong
ako pareho nindo. Pero kilaya ko gid siya kag ginatuman
ko ang iya ginasugò sa akon.
56 Nalipay gid si Abraham nga indo kalulo-lulohan nang
nasayuran niya nga makikità niya ang akon pag-abot.
Nakità nganì niya ini kag nalipay gid siya.”
57 Nganì naghambay ang mga miyugdumaya ng Judio,
“Pauno mo mahambay nga nakità mo na si Abraham? Wayà
ka pa nganì ning 50 ka años!”
58 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa
indo, bago natawo si Abraham, Ako imaw Ako.”

---

* **8:48 8:48** Mababà ang pagtrato ng mga Judio sa mga taga-Samaria kag wayà sinda nagapakig-imaw sa inda. Nganì ang tawag ninda kay Hesus hay taga-Samaria bilang pag-insulto sa iya.

59 Tungod sa iya ginghambay, nagpuyot sinda ning bato
agud buguyon siya, pero nakapanagò siya kag nakaluwas
sa templo.

9

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Buta

1 Mintras nagapanaw si Hesus kag ang iya mga disipulo,
nakità ninda ang isa ka tawo nga buta tunà nang ging-ungà.
2 Nagpangutana ang mga disipulo sa iya, “Maestro, sin-o
ang nakasalà nganì ging-ungà nga buta ini nga tawo, siya o
ang iya mga ginikanan?”
3 Nagsabat si Hesus, “Bukon tungod sa iya salà o sa salà
ng iya mga ginikanan. Natabò ini sa iya agud makità ng
mga tawo ang gahom ng Dios paagi sa pag-ayo sa iya.
4 Mintras may adlaw pa, kahinangyan nga trabahuon
naton ang mga ginapatrabaho sa aton ng Dios nga nagsugò
sa akon. Kay kung gab-i na, indì na naton mahuman ang
iya ginapahuman.
5 Mintras yari pa ako sa kalibutan, ako ang iwag nga
nagatao ning kahayag sa mga tawo.”
6 Pagkahambay ini ni Hesus, nagpilà siya sa dutà kag
ginghuman niya nga lunang ang pilà kag gingpahid niya
ini sa mata ng tawo.
7 Hambay ni Hesus, “Kadto sa dipusito ng tubì sa Siloam
kag manghilam-os ka.” (Ang gusto hambayon ng Siloam,
‘Gingsugò’.) Nganì nagkadto siya kag nagpanghilam-os kag
nagbalik siya nga nakakakità na.
8 Nagpinangutan-an ang iya mga kalapit kag ang mga
nakakità sa iya dati nang nagapinalimos pa siya, “Dì ba
imaw ini ang tawo nga nagapungkò kag nagapinalimos
dati?”
9 Naghambay ang iban, “Siya nganì!”
Pero naghambay naman ang iban, “Bukon, kahitsura lang
niya.”
Nganì nagsabat ang tawo, “Ako gida ang tawo nga indo
ginahambay.”
10 Nganì nagpangutana sinda sa iya, “Kung imaw, pauno
ka nakakità?”
11 Nagsabat siya, “Ang tawo nga ang pangayan Hesus hay
naghuman ning lunang kag gingpahid sa akon mata kag
naghambay sa akon, ‘Kadto sa dipusito ng tubì sa Siloam kag
manghilam-os ka.’ Nganì nagkadto ako kag nagpanghilam-
os, tapos nakakità na ako.”
12 Nagpangutana pa gid sinda, “Diin na ang tawo nga
nagpaayo sa imo?”

Nagsabat siya, “Ilam kung diin, wayà ako kasayod.”

Ang Pag-imbistigar ng mga Pinunò sa dati nga Buta

13 Pagkatapos, gingdaya ninda ang tawo nga dati buta sa
mga Pariseo.
14 Adto hay Adlaw nga Inugpahuway nang ginghuman ni
Hesus ang lunang kag ging-ayo niya ang buta.
15 Nganì nagpangutana da ang mga Pariseo sa iya kung
pauno siya nakakità. Nagsabat siya, “Gingpahiran niya ning
lunang ang akon mata, pagkatapos nagpanghilam-os ako
kag nakakakità na ako.”
16 Naghambay ang iban nga mga Pariseo, “Bukon halin sa
Dios adto nga tawo kay wayà siya nagasunod sa kasuguan
parti sa Adlaw nga Inugpahuway.”
Pero naghambay ang iban, “Pauno makahuman ning mga
milagro ang makasasalà?” Kag wayà sinda nagkaisa.
17 Nganì, nagpangutana sinda liwat sa tawo nga dati
buta, “Ano ang mahahambay mo sa adto nga tawo, kay
ginghambay mo nga ging-ayo niya ang imo mata?”
Nagsabat ang tawo, “Siya hay propeta.”
18 Pero wayà nagpati ang mga miyugdumaya ng Judio
nga buta siya dati kag niyan hay nakakakità na. Nganì
gingpatawag ninda ang iya mga ginikanan.
19 Pagkatapos, gingpangutana ninda sinda, “Imaw ba ini
ang indo ungà? Matuod gida ba nga ging-ungà siya nga
buta? Basì nakakakità na siya niyan?”
20 Nagsabat ang iya mga ginikanan, “Huo, ungà namon
siya kag matuod gid nga natawo siya nga buta.
21 Pero wayà na kami makasayod kung pauno siya
nakakità niyan kag wayà da kami makasayod kung sin-o
ang nagpaayo sa iya mata. Pangutan-a na lang nindo siya
kay may edad na da siya, makakasabat na siya para sa iya
kaugalingon.”
22 Imaw ini ang sabat ng iya mga ginikanan kay nahadlok
sinda sa mga miyugdumaya ng Judio. Kay nagkinasugtanan
sinda nga ang aber sin-o nga mag-akò nga si Hesus ang
Kristo hay indì na kabigon nga miyembro sa sinagoga.
23 Nganì ginghambay ng mga ginikanan ng tawo, “May
edad na da siya, makakasabat na siya para sa iya kaugalin-
gon.”
24 Nganì, gingpatawag ninda liwat ang tawo nga dati
buta kag ginghambayan, “Magbalità ka ning matuod kay
nagapamatì ang Dios*. Sayod namon makasasalà adto nga
tawo.”

---

* **9:24 9:24** Sa literal: magtao ning pagdayaw sa Dios. Ini hay ginagamit kung nagapanumpà ang mga Judio.

25 Nagsabat siya, “Wayà ako makasayod kung siya hay
makasasalà o bukon. Isa lang ang sayod ko, buta ako dati,
pero niyan nakakakità na.”
26 Nagpangutana sinda liwat, “Ano ang ginghuman niya
sa imo? Pauno niya ging-ayo ang imo mata?”
27 Nagsabat naman siya, “Gingbalità ko na sa indo, pero
wayà kamo nagpati. Basì gusto na naman nindo nga
mabatian liwat? Gusto da ba nindo nga maging disipulo
niya?”
28 Tungod diri, tudo ang kahangit ng mga pinunò kag
gingmulay ninda siya, “Ikaw ang disipulo ng adto nga tawo!
Pero kami hay mga disipulo ni Moises.
29 Sayod namon nga nagpakig-istorya ang Dios kay Moises
nang una, pero adto nga tawo wayà nganì kami makasayod
kung diin siya naghalin!”
30 Nagsabat ang tawo nga dati buta, “Taya! Imaw nganì
inà ang makatitingaya! Ging-ayo ng adto nga tawo ang akon
mata, pero wayà kamo makasayod kung diin siya naghalin.
31 Sayod naton nga ang Dios wayà nagapamatì sa mga
makasasalà, pero nagasabat siya sa aber sin-o nga matutom
nga nagahigugmà sa iya kag nagasunod sa iya kabubut-on.
32 Tunà pa nang gingtuga ang kalibutan, wayà pa gid kita
nakabatì nga may tawo nga nakapaayo sa ging-ungà nga
buta.
33 Kung adto nga tawo bukon halin sa Dios, indì siya
makakahuman ning tiyad ini.”
34 Nagsabat ang mga miyugdumaya ng Judio, “Ikaw hay
makasasalà gid tunà nang ging-ungà. Tapos ikaw pa ba ang
magtudlò sa amon?” Kag adto nga daan gingpalayas ninda
siya paluwas sa sinagoga.

Ang Espirituhanon nga Pagkabuta

35 Nabatian ni Hesus nga inda gingpalayas sa sinagoga
ang tawo nga dati buta. Nganì gingpangità niya siya kag
ging-istorya, “Ikaw, nagatuo ka ba sa Ungà ng Tawo?”
36 Nagsabat ang tawo, “Nong, sin-o siya? Balitai abi ako
agud magtuo ako sa iya.”
37 Naghambay si Hesus, “Nakità mo na siya kag siya ang
nagapakig-istorya sa imo niyan.”
38 Naghambay ang tawo, “Ginoo, nagatuo ako sa imo!”
Kag nagsamba siya kay Hesus.
39 Naghambay naman si Hesus, “Nagkari ako diri sa
kalibutan para husgahan ang mga tawo, agud makak-
ità ang mga nakakasayod nga sinda buta sa kamatuu-
ran kag mabuta ang mga nagahunahunà nga sinda hay
nakakasayod ng kamatuuran.”

40 Niyan, may iban nga mga Pariseo nga malapit hampig
kay Hesus kag nakabatì sinda sa iya ginahambay. Nagham-
bay sinda sa iya, “Ano? Gusto mo ba hambayon nga kami
da hay mga buta?”
41 Nagsabat si Hesus, “Kung mga buta kamo, mapatawad
kuntà ang indo kasal-anan. Pero kay ginahambay nindo
nga nakakakità kamo, imaw ini ang nagapamatuod nga may
mga salà gihapon kamo.”

10

Si Hesus ang Matuod nga Pastor

1 Nagtudlò si Hesus paagi sa ini nga parabola*, “Sa matuod
lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga nagasuyod
sa kulungan* ng karnero nga wayà nagaagi sa pwertahan,
kundì nagasakà sa kuray hay miyugpangawat kag tulisan!
2 Kay ang matuod nga pastor* ng karnero hay nagasuyod
paagi sa pwertahan.
3 Ginaabrihan ng miyugbantay ang pwertahan para sa
pastor kag ang mga karnero nagapamatì sa iya boses.
Ginatawag ng pastor ang iya kaugalingon nga mga karnero
sa inda mga pangayan kag nagauna siya sa inda paluwas.
4 Kung mailuwas na tanan, nagapanaw siya nga nauuna
sa inda. Ang mga karnero hay nagasunod sa iya kay kilaya
gid ninda ang iya boses.
5 Pero indì sinda magsunod sa tawo nga bukon ninda
kilaya, kundì madyagan sinda palayò sa iya kay wayà ninda
nakilaya ang iya boses.”
6 Gingtudluan ni Hesus ang mga tawo paagi sa ini nga
parabola, pero wayà sinda makaintindi sa mga butang nga
iya ginghambay.
7 Nganì naghambay siya liwat sa inda, hambay niya, “Sa
matuod lang ginahambay ko sa indo, ako hay pareho sa
pwertahan para sa mga karnero.
8 Ang tanan nga nauuna sa akon hay mga miyugpangawat
kag tulisan. Pero ang akon mga karnero hay wayà
nagpamatì sa inda.
9 Ako ang pwertahan. Ang aber sin-o nga nagasuyod paagi
sa akon hay magkaigwa ning kaluwasan. Bantayan ko gid
siya sa iya pagsuyod kag pagluwas, pareho sa karnero nga
makakakità ning maayo nga sabsabon.
10 Ang miyugpangawat hay nagakari agud mangawat,
magpatay kag mangsirà. Pero ako hay nagkari agud
magkaigwa ang akon mga karnero ning kabuhì nga kaayo-
ayo kag wayà kuyang.

11 “Ako ang maayo nga pastor. Ang maayo nga pastor hay
isakripisyo niya aber ang iya kabuhì para sa mga karnero.
12 Ang ginasuhuyan hay madyagan palayò, kung makità
niya nga may nagapalapit nga mapintas nga hayop. Gin-
abayaan lang niya ang mga karnero kay bukon ini iya kag
bukon siya ang inda pastor. Nganì ang mapintas nga hayop
hay ginapanglahay ang mga karnero kag nagakabuyag-
buyag sinda.
13 Ang ginasuhuyan hay madyagan palayò kay suhuyan
lang siya, nganì wayà ning kabayaka sa mga karnero.
14-15 “Ako ang maayo nga pastor. Kung pauno ang
pagkakilaya ng Amay sa akon kag ang akon pagkakilaya sa
iya, pareho da ini ng akon pagkakilaya sa akon mga karnero
kag ng inda pagkakilaya sa akon. Kag isakripisyo ko aber
ang akon kabuhì para sa mga karnero.
16 Igwa da ako ning iban nga mga karnero nga wayà sa ini
nga kulungan. Kahinangyan day-on ko da sinda pasuyod.
Pamatian da ninda ang akon boses kag magiging isa sinda
ka punà kag mababantayan sinda ng isa ka pastor.
17 “Ang rason nga ginahigugmà ako ng akon Amay, hay
tungod isakripisyo ko ang akon kabuhì para pagkatapos
banhawon ko ini.
18 Wayà gid ning tawo nga makapatay sa akon kung indì
ko gusto isakripisyo ang akon kabuhì. Pero kabubut-on ko
nga ginatao ang akon kabuhì. Igwa ako ning otoridad nga
isakripisyo ang akon kaugalingon nga kabuhì kag igwa da
ako ning otoridad nga banhawon ko ini kay imaw ini ang
gingsugò ng Amay sa akon.”
19 Tungod sa mga ginghambay ni Hesus wayà nagkaisa
ang mga Judio.
20 Madamò sa inda ang naghambay, “Siya hay ginasapian
ng demonyo kag buang, basì kamo mamatì sa iya?”
21 Ang iban nagahambay, “Ini nga mga hambay niya hay
bukon halin sa ginasapian ng demonyo. Makakapaayo ba
ang demonyo ng mata nga buta?”

Ang Pagsikway ng mga Miyugdumaya ng Judio kay Hesus

22 Pagkatapos adto, nag-abot ang Pyesta ng Pagdumdom
sa Pagbendisyon ng Templo* sa Jerusalem. Adto hay
tiglalamig.
23 Mintras nagapanaw si Hesus sa templo sa may lugar
nga ginatawag, Balkon ni Solomon,
24 may pila nga mga Judio ang nagatipon palibot sa iya
kag naghambay, “Hasta san-o mo kami pahunahunaon kung

* **10:22 10:22** Ini nga pyesta hay ginahiwat kung Disyembre kag ginatawag naman, Pyesta ng mga Iwag.

sin-o ka gid? Kung ikaw ang Kristo, balitai na kami ning
deritso!”
25 Nagsabat si Hesus, “Gingbalitaan ko na kamo, pero
wayà kamo nagapati. Ang mga makatitingaya nga ginahu-
man ko paagi sa otoridad ng akon Amay hay nagapamatuod
kung sin-o ako.
26 Pero wayà kamo nagapati kay bukon kamo akon mga
karnero.
27 Ang akon mga karnero hay nagapamatì sa akon boses.
Kilaya ko sinda kag ginasunod ninda ako.
28 Taw-an ko sinda ning kabuhì nga wayà katapusan kag
indì sinda mamatay.† Kag wayà gid ning aber sin-o nga
makaagaw sa inda sa akon kamot.
29 Ang mga karnero nga gingtao sa akon ng akon Amay
ang pinakaimportante kaysa sa tanan‡, nganì indì gid sinda
maagaw sa mga kamot ng akon Amay.
30 Ako kag ang akon Amay hay isa lang.”

31 Pagkabatì adto ng mga Judio, nagpuyot liwat sinda ning
mga bato agud buguyon siya.
32 Pero naghambay si Hesus sa inda, “Gingpakità ko
sa indo ang madamò nga maayo nga ginghuman ko nga
gingsugò ng akon Amay. Diin sa mga ini ang kabangdanan
nga gusto nindo ako buguyon?”
33 Nagsabat ang mga Judio, “Bukon sa maayo nga
hinimuan mo buguyon ka namon, kundì sa ginahambay
mo nga malain kontra sa Dios, kay ikaw bilang tawo,
ginahuman mo ang imo kaugalingon nga Dios!”
34 Nagsabat naman si Hesus, “Dì ba gingsulat sa indo
Kasulatan nga ginghambay ng Dios, ‘Ginahambay ko, kamo
hay mga dios’?†
35 Sayod nindo nga matuod ang Kasulatan kag indì puydi
baliwayaon. Nganì kung gingtawag ng Dios ang mga tawo
nga nagbaton sa iya mensahe, ‘mga dios’,
36 basì ako nga gingpilì kag gingsugò ng Dios diri sa
kalibutan, hay indo ginaakusar nga nagahambay malain
kontra sa Dios, kay ginghambay ko nga ako Ungà ng Dios?
37 Kung wayà ko ginahumana ang mga ginasugò sa akon
ng Amay, ayaw kamo magtuo sa akon.
38 Pero kung ginatuman ko ini, aber indì kamo magtuo sa
akon, dapat magpati na lang kamo sa mga makatitingaya

---

† **10:28 10:28** Indì mamatay, gusto hambayon indì parusahan sa impyerno ng wayà katapusan. ‡ **10:29 10:29** Sa iban nga mga kopya ng Griego: ang akon Amay, nga nagtao ng mga karnero sa akon, ang pinakamakagagahom kaysa sa tanan. † **10:34 10:34** Salmo 82:6

nga ginghuman ko. Paagi diri masasayuran kag maiintindi-
han gid nindo nga ang Amay yari sa akon kag ako yarà sa
iya.”
39 Nang inda ini mabatian, gingtinguhà liwat ninda nga
dakpon si Hesus pero nakalikaw siya.
40 Pagkatapos adto, nagkadto liwat si Hesus sa kabuak
ng subà ng Jordan kung diin una nga nagpangbawtismo si
Juan. Kag didto siya nagtinir.
41 Madamò nga tawo ang nagakinadto sa iya kag nagahi-
nambay sa isa kag isa, “Aber si Juan wayà gid may nahuman
nga milagro, matuod gid ang tanan niya nga ginghambay
parti sa ini nga tawo.”
42 Kag madamò ang nagtuo kay Hesus didto.

11

Ang Pagkamatay ni Lazaro

1-2 Igwa ning magmanghod nga taga-Betania*, sina Marta,
Maria kag Lazaro. Si Maria imaw ang magabubò ning
pahumot sa siki ng Ginoo kag magapahid ng iya buhok.
Niyan nagkasakit si Lazaro,
3 nganì nagsugò sina Maria kag Marta ng tawo kay Hesus
kag gingpahambay, “Ginoo, ang imo palanggà nga amigo
hay grabi ang sakit.”
4 Pagkabatì ni Hesus sa pasayod, hambay niya, “Indì siya
mamatay sa inà nga sakit, kundì natabò ini agud madayaw
ang Dios kag paagi diri madayaw da ako nga Ungà ng Dios.”
5 Palanggà gid ni Hesus ang tuyo nga magmanghod nga
sina Marta, Maria kag Lazaro.
6 Pero aber nabatian niya nga grabi si Lazaro, nagtinir
siya ning duha pa ka adlaw sa lugar kung sa diin siya.
7 Pagkatapos naghambay siya sa iya mga disipulo, “Kari
na, makadto kita liwat sa probinsya ng Judea.”
8 Pero naghambay ang iya mga disipulo, “Maestro, dì ba
mga pila pa lang ka adlaw ang nagligad gingtinguhà ka nga
buguyon ng mga Judio didto? Tapos gusto mo naman nga
magkadto liwat!”
9 Nagsabat si Hesus paagi sa parabola, “Dì ba, igwa
ning dose ka oras ang isa ka adlaw? Ang aber sin-o nga
nagapanaw kung adlaw, indì mapasuyaod kay nakikità niya
ang kahayag sa kalibutan.
10 Pero ang aber sin-o nga nagapanaw kung gab-i, mapa-
pasuyaod kay kaduyom.”

---

* **11:1-2 11:1-2** Ini nga baryo hay makikità hampig sa este ng Jerusalem. Ini nga Betania hay iba sa Betania sa Juan 1:28.

11 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus, “Ang aton
amigo nga si Lazaro hay nagakatuyog lang, nganì makadto
ako agud pukawon siya.”
12 Nagsabat ang iya mga disipulo, “Ginoo, kung na-
gakatuyog siya, maayo nganì adto agud magaayo gid siya.”
13 Ang kalaom ng mga disipulo sa ginghambay ni Hesus
hay nagakatuyog lang matuod si Lazaro, pero ang gusto
hambayon niya, patay na siya.
14 Nganì gingklaro gid ni Hesus sa inda, “Patay na gida si
Lazaro.
15 Pero nalilipay ako para sa indo nga wayà ako didto nang
namatay siya, agud magtuo kamo sa akon. Kari na, makadto
na kita sa iya.”
16 Si Tomas nga may hayò nga ‘Kapid’ naghambay sa iban
nga mga disipulo, “Manunot kita agud mamatay kaibahan
niya!”

Si Hesus ang Nagabuhì sa mga Patay

17 Niyan pag-abot nina Hesus, gingpasayod sa iya nga upat
na ka adlaw nga nakalubong sa lubungan ang lawas ni
Lazaro.
18 Ang Betania hay mga tuyo lang ka kilometro halin sa
Jerusalem,
19 kag madamò nga Judio ang nagkadto kana Marta kag
Maria, agud maglamay sa pagkamatay ng inda manghod.
20 Pagkabatì ni Marta nga paabuton si Hesus, nagpanaw
siya agud sugaton siya, pero nagpabilin si Maria sa suyod
ng bayay nga nagapungkò.
21 Pagkakità ni Marta kay Hesus, naghambay siya, “Ginoo,
kung yari ka lang, wayà kuntà namatay ang manghod ko!
22 Pero sayod ko nga bisan arinyan, itatao sa imo ng Dios
ang aber ano nga pangayuon mo sa iya.”
23 Naghambay si Hesus, “Mababanhaw ang imo
manghod.”
24 Naghambay naman si Marta, “Sayod ko nga mabanhaw
siya sa ulihi nga adlaw kung pagabanhawon ang tanan nga
mga patay.”
25 Tapos naghambay si Hesus, “Ako ang nagabanhaw sa
mga patay kag nagatao ning kabuhì. Ang nagatuo sa akon
aber siya mamatay, mababanhaw.
26 Ang bisan sin-o nga nagakabuhì kag nagatuo sa akon
hay indì gid makabaton ning parusa nga wayà katapusan.
Nagapati ka ba diri?”
27 Nagsabat si Marta, “Huo, Ginoo. Nagapati gid ako
nga ikaw ang Kristo, ang Ungà ng Dios nga nagkari diri sa
kalibutan.”

Ang Pagtangis ni Hesus

28 Pagkahambay adto ni Marta, nagbalik siya sa inda
bayay agud tawagon si Maria. Ginghutikan niya, “Yari ang
Maestro kag ginapatawag ka.”
29 Nang mabatian niya ini, nagtindog siya nga daan kag
nagkadto kay Hesus.
30 Wayà pa makasuyod si Hesus sa baryo ng Betania, yadto
pa siya sa lugar nga gingsumpungan ninda ni Marta.
31 Pagkakità ng mga Judio nga yadto sa suyod ng bayay
nga nagalipay kay Maria nga siya nagtindog kag dalì-dalì
nga nagluwas, nagsunod sinda sa iya. Ang kalaom ninda
makadto siya sa lubungan agud didto magtangis.
32 Niyan pag-abot ni Maria sa lugar kung diin si Hesus,
naghapà siya sa atubangan niya kag naghambay, “Gi-
noo, kung yari ka lang, wayà kuntà namatay ang akon
manghod!”
33 Nang makità ni Hesus nga nagatangis siya kag imaw da
ang mga kaibahan niya, naglain gid ang iya pamatyag kag
nalisod gid siya.
34 Nganì nagpangutana si Hesus, “Sa diin nindo
ginglubong si Lazaro?”
Nagsabat sinda, “Ginoo, kari agud makità mo.”
35 Nagtangis si Hesus.
36 Nganì naghambay ang mga Judio sa isa kag isa, “Tan-
awa, sobra gid ang iya pagpalanggà kay Lazaro!”
37 Pero ang iban naghambay, “Dì ba napaayo niya ang
mata ng buta? Basì wayà niya napigahi ang pagkamatay ni
Lazaro?”

Ang Pagkabanhaw ni Lazaro

38 Mintras nagapalapit si Hesus sa lubungan, naglain gid
liwat ang iya pamatyag.
Ini hay kuyba kag nasarhan ning kabahoy nga bato.
39 Nganì gingsugò ni Hesus ang mga tawo didto, “Paligira
nindo ang sara.”
Hambay ni Marta nga maguyáng ng namatay, “Ginoo,
mabahò na inà kay upat na ka adlaw nga nalubong.”
40 Nagsabat si Hesus, “Dì ba ginghambay ko sa imo nga
kung magpati ka, makikità mo ang gahom ng Dios?”
41 Nganì gingpaligid ninda ang bato. Naghangad si
Hesus sa langit kag nagpangamuyò, “Amay ko sa langit,
nagapasalamat ako kay ginapamatian mo ako.
42 Kag sayod ko nga permi ka nagapamatì sa akon. Pero
ginahambay ko ini para sa mga tawo nga nagatindog diri
agud magpati sinda nga ikaw ang nagsugò sa akon.”

43 Pagkahambay niya ini, nagsinggit siya, “Lazaro, luwas
dirà!”
44 Kag nagluwas ang namatay! Nakaputos pa ng mahabà
nga tela ang iya mga kamot kag siki. Kag ang iya uyo hay
napuputos pa ng tela. Hambay ni Hesus sa inda, “Hubari
nindo siya agud makapanaw.”

Ang Plano nga Pagpatay kay Hesus
Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2

45 Madamò ang mga Judio nga nagbisita kay Maria kag
nakakità ng ginghuman ni Hesus, nganì nagtuo sinda sa iya.
46 Pero ang iban sa inda hay nagkadto sa mga Pariseo*
kag gingbalità sa inda ang ginghuman ni Hesus kay Lazaro.
47 Nganì nagtipon-tipon ang mga pinunò nga parì kag ang
mga Pariseo sa Korte ng mga Judio* kag naghambay sinda,
“Ano ang dapat naton nga humanon? Kay naghuman ning
madamò nga milagro ini nga tawo!
48 Kung pabay-an lang naton siya, magapati ang tanan
sa iya. Kung tiyad ini, isipon ng gobyerno ng Roma nga
nagarebelde kita kontra sa inda. Tapos, girahon kita diri kag
gubaon ang aton nasyon kag ang aton balaan nga lugar.”
49 Pero isa sa inda nga ang pangayan hay Caifas nga
Pinakamataas nga Parì adto nga tuig, naghambay, “Ay,
kamo! Wayà gid kamo kasayod kung ano ang indo
ginapanghahambay!
50 Wayà ba nindo naiisip nga mas maayo sa aton nga isa
lang ang mamatay para sa mga tawo, kaysa sa masirà ang
bilog nga nasyon?”
51 Ginghambay niya ini bukon halin sa iya kaugalingon
nga hunahunà, kundì bilang Pinakamataas nga Parì adto
nga tuig, gingpasayod ng Dios paagi sa iya nga kahinangyan
mamatay si Hesus para sa nasyon ng Judio
52 kag bukon lang para sa inda nasyon kundì para sa
tanan nga magiging ungà ng Dios nga nagaistar sa iba-iba
nga mga nasyon, agud magiging isa sinda tanan.
53 Magtunà adto, nagaplano ang mga miyugdumaya ng
Judio kung pauno patyon si Hesus.
54 Nganì wayà na si Hesus nagapanaw ning lantaran sa
Judea, kundì naghalin siya didto kag nagkadto sa baryo
malapit sa tiway nga lugar, nga sakop ng syudad nga
ginatawag, Efraim. Kag didto siya nagtinir kaibahan ang
iya mga disipulo.
55 Niyan malapit na adto ang Pyesta ng Pagligad ng
Anghel*. Nganì madamò nga Judio halin sa iba-iba nga mga
probinsya ang nagkadto sa Jerusalem, agud bago mag-abot

ang Pyesta, malimpyo na ninda ang inda kaugalingon sa
templo sunò sa layi ng inda relihiyon.
56 Ginapinangità ng mga tawo si Hesus mintras nagatin-
dog sinda sa templo kag nagpinangutan-an sinda, “Ano sa
imo? Makari ba arà siya ini nga Pyesta?”
57 Ginahambay ninda ini kay nagsugò ang mga pinunò
nga parì kag ang mga Pariseo nga kung aber sin-o ang
makasayod kung diin si Hesus, dapat ipasayod sa inda agud
maaristo na ninda siya.

12

Ang Pagbubò ni Maria ning Pahumot kay Hesus
Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9

1 Niyan unom na lang ka adlaw kag Pyesta na ng Pagligad
ng Anghel. Nagkadto sina Hesus sa Betania, kung sa diin
nagaistar si Lazaro nga iya gingbanhaw.
2 Didto nagpreparar sina Marta ning dakò nga ihapon
para mapadunggan si Hesus. Si Lazaro hay nagakaon
kaibahan si Hesus kag si Marta ang nagatahaw.
3 Mintras nagakaon sinda, si Maria hay nagbuoy naman
ning bali tungà sa litro nga kamahay gid kag maayo nga
klasi nga pahumot. Ini hay halin sa mahumot nga tanom
nga ginatawag, Nardo. Gingbubuan niya ning pahumot ang
siki ni Hesus kag gingpunasan niya ini ng iya buhok. Kag
napunò ning kahumot ang suyod ng bayay.
4 Pero si Judas Iscariote, isa sa mga disipulo ni Hesus, (nga
imaw ang magatraidor sa iya) hay naghambay,
5 “Basì wayà pagbaligyaan ang pahumot kag itao ang
kwarta sa mga pobre? Ang kantidad inà hay tuyo ka gatos
nga denarius*!”
6 Ginghambay niya ini, bukon kay nagakabayaka siya
sa inda, kundì siya hay miyugpangawat kay siya ang
nagahawid ng inda kwarta kag permi siya diri nagakupit.
7 Niyan naghambay si Hesus, “Pabay-i lang siya, gingta-
gana niya inà para ipreparar ang akon lawas sa adlaw ng
akon paglubong.
8 Ang mga pobre hay permi nindo kaibahan, pero ako hay
indì nindo permi makaibahan.”

Ang Plano nga Pagpatay kay Lazaro

9 Pagkasayod ng madamò nga Judio nga yadto si Hesus sa
Betania, nagkadto sinda bukon lang para makità si Hesus,
kundì gusto da ninda makità si Lazaro nga iya gingbanhaw.
10 Nganì ang mga pinunò nga parì hay nagplano nga patì
si Lazaro hay patyon da,

11 kay siya ang naging kabangdanan kung basì ang
madamò nga Judio hay nagabuyag sa inda grupo kag
nagatuo kay Hesus.

Ang Madinaugon nga Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem
Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40

12 Nang masunod nga adlaw, kadamò-damò nga tawo
nga nagapamista ang nakabatì nga si Hesus paabuton sa
Jerusalem.
13 Nganì nagbuoy sinda ning mga dahon ng palmera agud
sugaton siya, nga nagasinggit,
"Hosana!* Ginapakamaayo ng Ginoo ang iya gingsugò nga
magaharì sa Israel!"†
14 May nakità si Hesus nga batà pa nga asno kag iya ini
gingsakyan. Sa iya ginghuman, natabò ang ginahambay ng
Kasulatan,
15 "Ayaw kamo mahadlok mga taga-Zion†,
sirua ang indo Harì, nagaabot nga nagasakay sa batà pa nga
asno!"†
16 Adto nga oras, wayà pa maintindihi ng mga disipulo
ni Hesus kung ano ini ang gusto hambayon. Pero nang
nabanhaw siya, imaw pa lang adto ang pagkadumdom
ninda nga ini ang nakasulat parti kay Hesus kag natabò gid
ini sa iya.
17 Niyan nagapamatuod sa natabò ang madamò nga tawo
nga kaibahan ni Hesus nang gingtawag niya si Lazaro sa
lubungan kag gingbanhaw.
18 Nganì kadamò-damò nga tawo ang nagsugat kay Hesus
kay nabalitaan ninda adto nga milagro nga iya ginghuman.
19 Nganì naghambay ang mga Pariseo sa isa kag isa, "Tan-
awa nindo! Ang tanan nga mga tawo hay nagasunod na gid
sa iya. Wayà na gid kita ning aber ano pa nga mahuhuman!"

Ang mga Griego Nagpangità kay Hesus

20 Niyan igwa ning pila nga mga Griego nga kaibahan
sa mga nagkadto sa Jerusalem agud magsamba sa Dios sa
Pyesta.
21 Nagpalapit sinda kay Felipe nga taga-Betsaida nga
sakop sa probinsya ng Galilea kag naghambay sa iya, "Nong,
nagahandom kuntà kami nga mapakigkità kay Hesus."
22 Nagkadto si Felipe kag gingbalità ini kay Andres. Tapos
nagkadto sinda nga duha kag ginghambay ini kay Hesus.

---

* **12:13 12:13** *Hosana*: Ang gusto hambayon, 'dayawon ang Dios', pero sa literal, 'luwasa kami niyan.' † **12:13 12:13** Salmo 118:25-26 † **12:15 12:15** Sa Griego hay ungà nga babayi ng Zion. † **12:15 12:15** Zacarias 9:9

23 Nagsabat si Hesus, “Nag-abot na ang tamà nga oras nga
ako nga Ungà ng Tawo* hay pagadayawon, tungod sa akon
pagkamatay.
24 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang akon
kabuhì hay pareho sa binhì ng humay. Kung indì ini
ipugas sa dutà, indì ini magtubò; magapabilin ini nga isa
lang ka binhì. Pero kung ini nga binhì ipugas, pareho ng
ilubong kag mamatay, ini hay magatubò kag magauhay ning
madamò.
25 Ang nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduyaan ini;
pero ang nagabaliwayà ng iya kabuhì diri sa kalibutan,
makakabaton siya kabuhì nga wayà katapusan.
26 Ang aber sin-o nga nagaserbisyo sa akon hay kahi-
nangyan nga magsunod sa akon kag kung diin ako, yadto
da ang akon suluguon. Ang bisan sin-o nga nagaserbisyo sa
akon hay padunggan* ng akon Amay.”

*Ang Propesiya ni Hesus sa iya Pagkamatay kag Pagkaban-
haw*

27 Naghambay pa gid si Hesus, “Tudo gid ang kalisod ng
akon tagipusuon! Amay, ano ang akon hambayon? Puydi ba
luwason mo ako sa ini nga kahugaan? Pero indì puydi kay
imaw ini ang kabangdanan ng akon pagkari, nga magtiis ng
mga kahugaan sa ini nga oras.”
28 Tapos naghambay si Hesus, “Amay ko sa langit, ipakità
mo sa mga tawo kung mauno kaayo ang imo kahimayaan*!”
Pagkatapos may boses nga naghambay halin sa langit,
“Gingpakità ko na ang akon kahimayaan paagi sa imo kag
ipakità ko pa gid liwat.”
29 Nang mabatian ang boses ng madamò nga tawo nga
nagatindog didto, ang kalaom ng iban hay dayugdog, pero
ang iban naghambay, “May anghel nga naghambay sa iya.”
30 Pero nagsabat si Hesus, “Gingpabatì sa indo ng Dios ang
boses, bukon para sa akon kundì para sa indo.
31 Imaw na ini ang oras nga husgahan ang mga tawo nga
wayà relasyon sa akon kag oras na da nga si Satanas, ang
nagagahom sa kalibutan† hay maperdi.
32 Kag kung itaas ako halin sa kalibutan, papalapiton ko
ang madamò nga tawo nga magsunod sa akon.”
33 (Sa iya paghambay adto, gingpasayod niya kung pauno
siya mamamatay.)
34 Nganì nagsabat ang mga tawo, “Sayod namon nga
sunò sa Kasuguan, ang Kristo hay magakabuhì ng wayà
katapusan. Pauno mo mahambay nga ang Ungà ng Tawo

† **12:31 12:31** 1 Corinto 2:6-8; 2 Corinto 4:4; Efeso 2:2

hay kahinangyan mamatay sa kahoy?” Nagpangutana pa
gid sinda, “Sin-o gid ba ini nga Ungà ng Tawo?”
35 Nganì nagsabat si Hesus liwat, “Madalì na lang maduyà
ang iwag nga kaibahan nindo. Nganì magpadayon kamo
nga magkabuhì kaibahan ng iwag mintras yari pa, kay basì
kung maabutan kamo ning duyom. Kay ang nagapanaw sa
maduyom hay wayà makasayod kung diin pakadto.
36 Mintras kaibahan nindo ako, nga imaw ang iwag, mag-
pati kamo sa akon agud magkabuhì kamo ning matarong.”‡

Wayà Magtuo ang mga Judio kay Hesus

Pagkatapos ni Hesus mahambay adto, nagpanaw siya kag
nagpanagò sa mga tawo.
37 Aber nakità na ninda ang madamò nga milagro nga
gingpanghuman ni Hesus, wayà gihapon sinda nagtuo sa
iya.
38 Natabò ini agud matuman ang gingsulat nang una ni
Propeta* Isaias,
“Ginoo, wayà ning may nagapati sa amon ginabalità.
Indì sinda makaintindi aber gingpakità mo na sa inda ang
imo gahom.”†
39 Indì ninda gusto magpati, nganì indì da sinda makatuo.
Imaw pa gid ini ang ginghambay ng Dios paagi kay Isaias:
40 “Gingbuta ko ang inda mga mata kag gingpatugas ko ang
inda uyo.
Kay basì kung makakità sinda, makaintindi ang inda mga
hunahunà;
kag makabalik sa akon para paayuhon ko sinda.”†
41 Ginghambay ini ni Isaias, kay nakità niya ang kahi-
mayaan ni Hesus kag nagsulat siya parti sa iya.
42 Bisan tiyad adto ang ginghambay ni Isaias, madamò
sa mga miyugdumaya ng Judio ang nagtuo kay Hesus. Pero
wayà ninda ini ginaakua sa iban, kay nahadlok sinda sa mga
Pariseo, basì kung sinda hay indì na kabigon nga miyembro
sa sinagoga.
43 Kay mas ginapalabi pa ninda ang pagdayaw ng mga
tawo kaysa sa pagdayaw ng Dios.

Ang Hambay ni Hesus ang Magasentensya sa mga Tawo

44 Pagkatapos naghambay ning makusog si Hesus sa
madamò nga tawo, “Ang bisan sin-o nga nagatuo sa akon,
bukon lang ako ang ginatuuhan, kundì patì ang nagsugò sa
akon.

‡ **12:36 12:36** Sa literal: maging mga ungà ng iwag. Basaha sa Mateo 5:14; Efeso 5:8-9; 1 Tesalonica 5:5. † **12:38 12:38** Isaias 53:1 † **12:40 12:40** Isaias 6:10

45 Ang aber sin-o nga nakakità sa akon, nakakità da sa
nagsugò sa akon.
46 Nagkari ako bilang iwag sa mga tawo diri sa kalibutan,
agud ang aber sin-o nga magtuo sa akon, indì magpadayon
sa pagkabuhì sa kaduyom.
47 “Ang bisan sin-o nga nagapamatì ng akon mga gina-
hambay pero wayà nagatuman, bukon ako ang magahusga
sa iya. Kay wayà ako nagkari sa kalibutan para husgahan
ang mga tawo, kundì agud sinda luwason.
48 Pero may magahusga sa aber sin-o nga wayà nagabaton
sa akon kag wayà nagapati sa akon mga ginahambay.
Ang akon mismo ginghambay kag gingtudlò, imaw ang
magahusga sa iya sa ulihi nga adlaw!
49 Kay ang akon ginatudlò hay bukon halin sa kaugalingon
ko nga otoridad, kundì ang Amay ko nga nagpadaya sa akon,
imaw ang nagsugò kung ano ang akon dapat ihambay kag
itudlò.
50 Nganì ginahambay ko lang kung ano ang gingsugò ng
akon Amay sa akon, kay sayod ko gid nga ang iya ginasugò
hay imaw ang ginahalinan ng kabuhì nga wayà katapusan.”

13

Ang Paghugas ni Hesus sa Siki ng mga Disipulo

1 Niyan bisperas na ng Pyesta ng Pagligad ng Anghel.
Sayod ni Hesus nga nag-abot na ang oras ng iya paghalin
diri sa kalibutan kag mabalik na siya sa Dios nga iya Amay.
Palanggà gid niya ang iya mga disipulo sa kalibutan kag
niyan, gusto niya nga ipakità kung mauno kadakò ang iya
pagpalanggà sa inda.
2 Nang adto nga gab-i, nagaihapon si Hesus kag ang iya
mga disipulo. Gingbutang na ng diyablo sa isip ni Judas
nga ungà ni Simon Iscariote, nga traiduron niya si Hesus.
3 Pero sayod ni Hesus nga gingtao na ng Amay ang tanan
nga otoridad sa iya kag sayod da niya nga halin siya sa Dios
kag magabalik da siya sa Dios.
4 Nganì mintras nagakaon pa sinda, nagtindog si Hesus
kag ging-uba niya ang iya pangsuy-ob. Tapos gingbuoy niya
ang tualya kag gingbugkos ini sa iya hawak.
5 Pagkatapos nagbubò siya ning tubì sa planggana kag
gingtunaan niya nga hugasan ang mga siki ng iya mga
disipulo kag gingpunasan ng tualya nga nakabugkos sa iya
hawak.
6 Paglapit niya kay Simon Pedro, naghambay si Pedro,
“Ginoo, basì? Bukon dapat ikaw ang maghugas ng akon
mga siki!”

7 Nagsabat si Hesus, “Ang akon ginahuman niyan hay indì
mo pa maintindihan, pero sa ulihi maiintindihan mo da.”
8 Naghambay si Pedro, “Ayaw! Indì gid puydi nga ikaw
ang maghugas ng akon siki!”
Nagsabat si Hesus, “Kung indì ka magpahugas sa akon,
wayà ka ning relasyon sa akon.”
9 Nagsabat naman si Simon Pedro, “Ginoo, kung tiyad inà,
bukon lang ang akon siki ang imo hugasan kundì patì ang
akon kamot kag uyo.”
10 Pero naghambay si Hesus, “Ang tawo nga nakapaligos
hay limpyo na ang iya bilog nga lawas kag indì na kahi-
nangyan nga hugasan pa, puyra lang sa iya siki. Malimpyo
na kamo pero bukon tanan sa indo.”
11 Kay sayod niya kung sin-o ang magatraidor sa iya, nganì
ginghambay niya, “Bukon kamo tanan hay malimpyo.”
12 Pagkatapos niya mahugasan ang inda mga siki, ging-
suksok niya liwat ang iya pangsuy-ob kag nagbalik para
magkaon. Nagpangutana siya, “Naintindihan ba nindo
kung basì ginghuman ko ini sa indo?
13 Ginatawag nindo ako nga Maestro kag Ginoo; kag tamà
kamo kay ako gida ang Maestro kag Ginoo.
14 Aber nganì ako nga indo Ginoo kag Maestro hay
naghugas ng indo mga siki, dapat da nga maghinugasan
kamo ng indo mga siki.
15 Gingtaw-an ko kamo ning ihimplo agud indo patuyaran
ang akon ginghuman sa indo.
16 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà ulipon
nga mas mataas pa sa iya amo kag wayà gingsugò nga mas
importante pa sa nagsugò sa iya.
17 Niyan nga naintindihan na nindo ini nga mga butang,
bulahan kamo kung humanon nindo ini.”

Ang Paghambay ni Hesus parti sa Pagtraidor sa Iya
Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23

18 Hambay pa ni Hesus, “Ang akon ginahambay hay
bukon para sa indo tanan, kay kilaya ko gid ang kada isa sa
indo nga akon gingpilì. Pero dapat matabò ang ginahambay
ng Kasulatan, ‘Ang tawo nga kaibahan ko nga nagakaon
imaw ang magatraidor sa akon.’†
19 Ginahambay ko ini sa indo niyan bago matabò agud
kung matabò na ini, magatuo kamo nga Ako imaw Ako.
20 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang nagabaton
sa aber sin-o nga suguon ko hay nagabaton sa akon; kag ang
nagabaton sa akon nagabaton da sa nagsugò sa akon.”

† **13:18 13:18** Salmo 41:9

21 Pagkahambay ini ni Hesus, tudo gid ang iya kalisod,
nganì gingpakità niya ang iya nababatyagan sa inda, “Sa
matuod lang ginahambay ko sa indo, isa sa indo ang
magatraidor sa akon.”
22 Ang mga disipulo hay nagsiniruan sa isa kag isa, kay
wayà sinda makasayod kung sin-o sa inda ang ginahambay
ni Hesus.
23 Isa sa mga disipulo nga pinalanggà gid niya ang
nagapungkò hampig sa iya alihid.
24 Nganì gingsinyasan siya ni Simon Pedro nga pangutan-
on si Hesus kung sin-o sa inda ang iya ginahambay.
25 Nganì nag-islog pa gid siya kay Hesus, naghilig sa iya
dughan kag nagpangutana, “Ginoo, sin-o adto?”
26 Nagsabat si Hesus, “Kung sin-o ang taw-an ko ning
tinapay nga akon isawsaw, siya ang magatraidor sa akon.”
Nganì gingsawsaw niya ang tinapay kag gingtao kay Judas
nga ungà ni Simon Iscariote.
27 Pagkabaton niya ng tinapay, nagsuyod si Satanas sa iya.
Nganì naghambay si Hesus kay Judas, “Himua na nga daan
ang imo gusto nga humanon.”
28 Didto sa mga nagaihapon, wayà gid ning may
nakasayod kung basì ginghambay adto ni Hesus kay Judas.
29 Ang kalaom ng iban gingsugò lang ni Hesus si Judas
para magbakay ng inda mga kahinangyanon sa pyesta, o
magtao bulig sa mga pobre kay siya ang nagahawid ng inda
kwarta.
30 Nganì pagkakaon ni Judas ng tinapay, nagluwas siya
nga daan. Adto hay gab-i na.

Ang Bag-o nga Sugò

31 Pagkahalin ni Judas, naghambay si Hesus, “Niyan
pagadayawon na ako nga Ungà ng Tawo kag pagadayawon
da ang Dios paagi sa matatabò sa akon.
32 Kung pagadayawon ang Dios paagi sa akon, pagadaya-
won da niya ako didto sa langit kag ini hay humanon niya
nga daan.
33 Mga pinalanggà ko, matag-od na lang gid ang oras nga
makaibahan nindo ako. Pangitaon nindo ako, pero pareho
ng akon ginghambay sa mga Judio kag niyan ginahambay
ko da sa indo, ‘Indì kamo makakadto sa akon kadtuan.’
34 Nganì ginatao ko sa indo ini nga bag-o nga sugò: magh-
inigugmaan kamo. Kung pauno ko kamo ginghigugmà,
dapat da kamo maghinigugmaan.
35 Masasayuran ng tanan nga kamo akon mga disipulo,
kung magahinigugmaan kamo.”

Ang Propesiya ni Hesus nga indì siya Pagkilay-on ni Pedro
Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34

36 Pagkatapos nagpangutana si Simon Pedro kay Hesus,
“Ginoo, sa diin ka ba makadto?” Nagsabat si Hesus,
“Indì ka niyan makakadto sa akon kadtuan, pero sa ulihi
makakasunod ka da.”
37 Nagpangutana liwat si Pedro, “Ginoo, basì indì ako
makanunot sa imo niyan? Isakripisyo ko ang akon kabuhì
para sa imo, aber mamatay pa ako.”
38 Pero nagpangutana si Hesus, “Isakripisyo mo ang imo
kabuhì para sa akon, aber mamatay ka pa? Sa matuod lang
ginahambay ko sa imo, bago magtuktuyaok ang suyog, indì
mo ako pagkilay-on ning tuyo ka beses.”

14

Hesus ang Dayan, ang Kamatuuran kag ang Kabuhì

1 Naghambay pa gid si Hesus sa inda, “Ayaw kamo
magkabayaka, kundì magsalig kamo sa Dios kag magsalig
da kamo sa akon.
2 Didto sa langit nga ginaistaran ng akon Amay hay
madamò ning istaran. Mauna ako didto agud magpreparar
ning istaran para sa indo. Indì ko ini ihambay sa indo kung
bukon ini matuod.
3 Kag kung naipreparar ko na ang indo istaran, mabalik
ako liwat agud day-on kamo para kung diin ako, yadto da
kamo.
4 Kag niyan sayod na nindo ang dayan pakadto sa lugar
nga akon kadtuan.”
5 Nagpangutana si Tomas, “Ginoo, wayà namon masayuri
kung diin ka pakadto, pauno kami makasayod ng dayan?”
6 Nagsabat si Hesus, “Ako ang dayan pakadto sa Dios nga
Amay, ako ang ginahalinan ng kamatuuran parti sa iya kag
ako ang nagatao ning kabuhì. Wayà gid may makakadto sa
akon Amay kung bukon paagi sa pagtuo sa akon.
7 Kung nakilaya nindo ako, makikilaya da nindo ang akon
Amay. Kag tunà nganì niyan, kilaya na gid nindo siya kag
indo na da nakità.”

Ang Dios nga Amay kag si Hesus

8 Nagpangabay si Felipe, “Ginoo, ipakità mo abi sa amon
ang imo Amay agud makuntinto na kami.”
9 Nagsabat si Hesus, “Felipe, madugay na nindo ako nga
kaibahan, wayà pa gid galì ikaw makakilaya sa akon? Ang
nakakità sa akon hay nakakità na da sa akon Amay. Basì
naghambay ka, ‘Ipakità mo abi sa amon ang imo Amay?’

10 Wayà ka ba nagapati nga ako yarà sa Amay kag ang
Amay yari sa akon? Ang mga hambay nga akon ginatudlò
sa indo hay bukon halin sa akon kaugalingon nga otoridad;
kundì ang akon Amay nga nagaistar sa akon imaw ang
nagahuman ng mga butang paagi sa akon.
11 Magpati kamo sa akon nga ako yarà sa Amay kag
ang Amay yari sa akon. Kung indì kamo magpati sa mga
ginahambay ko, dapat aber pauno, magpati kamo sa akon
tungod sa mga makatitingaya nga ginghuman ko.
12 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang tawo nga
nagatuo sa akon hay makakahuman da pareho ng mga
ginahuman ko kag sobra pa gid, kay mabalik na ako sa akon
Amay.
13 Humanon ko aber ano ang indo pangayuon sa Dios kay
igwa kamo relasyon sa akon,* agud madayaw ang Amay
paagi sa akon nga iya Ungà.
14 Kung magpangayò kamo ning aber ano, humanon ko
ini kay igwa kamo relasyon sa akon.”

Ang Espiritu Santo nga Gingpromisa ni Hesus

15 “Kung ginahigugmà nindo ako, kahinangyan tumanon
nindo ang akon mga sugò.
16 Kag mangamuyò ako sa akon Amay sa langit agud
suguon sa indo ang kabaylo ko para magbulig† sa indo kag
makaibahan nindo sa wayà katapusan.
17 Siya ang Espiritu Santo nga magatudlò sa indo ng
kamatuuran parti sa Dios. Ang mga tawo nga wayà relasyon
sa Dios, indì makabaton sa Espiritu Santo kay wayà ninda
siya nakità o nakilaya. Pero kamo, kilaya nindo ang Espiritu
Santo kay nagakabuhì siya sa indo kag magapabilin nga
nagapakig-isa sa indo.
18 Indì ko kamo pagbayaan pareho ng ilo, kay balikan ko
gid kamo.
19 Matag-od na lang gid nga oras kag indì na ako makità
ng mga tawo sa kalibutan. Pero makikità gid ako nindo, kay
ako hay mababanhaw. Kay ako hay mababanhaw, kamo da
hay mababanhaw.
20 Pag-abot nang adto nga adlaw, masasayuran gid nindo
nga ako hay nagapakig-isa sa akon Amay kag kamo hay
nagapakig-isa sa akon kag ako sa indo.
21 “Ang aber sin-o nga nagabaton kag nagatuman ng
akon mga sugò, imaw ang nagahigugmà sa akon. Ang

---

* **14:13 14:13** Sa literal: Kag aber ano ang indo pangayuon sa Dios sa akon pangayan hay humanon ko. † **14:16 14:16** Sa Griego hay Parakletos, ang gusto hambayon hay Miyugdamay, Miyugpakusog o Miyug-apin.

nagahigugmà sa akon hay pagahigugmaon da ng akon
Amay, higugmaon ko da siya kag magapakilaya pa gid ako
sa iya.”
22 Nagpangutana si Judas (bukon si Judas Iscariote),
“Ginoo, basì sa amon ka lang nagapakilaya kung sin-o ka?
Basì wayà ka nagapakilaya sa iban nga mga tawo?”
23 Nagsabat si Hesus, “Kay ang aber sin-o nga na-
gahigugmà sa akon, tumanon niya ang akon ginatudlò.
Higugmaon siya ng akon Amay kag makadto kami sa iya,
agud magatinir kami kaibahan niya.
24 Pero ang tawo nga wayà nagahigugmà sa akon hay
wayà nagasunod sa akon ginatudlò. Ang ginatudlò ko nga
indo nabatian hay bukon halin sa akon kundì halin sa Amay
nga nagsugò sa akon.
25 “Ini nga mga butang hay akon ginahambay sa indo
mintras kaibahan pa nindo ako.
26 Pero suguon ng akon Amay ang Espiritu Santo bilang
kabaylo ko agud magbulig† siya sa indo. Siya ang magatudlò
kag magapadumdom sa indo ng tanan nga akon gingham-
bay.
27 “Ang akon katawhayan* hay ginabilin ko nga regalo sa
indo. Ini nga katawhayan nga ginatao ko sa indo hay bukon
pareho sa katawhayan nga ginatao ng ini nga kalibutan,
nganì ayaw kamo magkabayaka o magkahadlok.
28 “Nabatian na nindo ang akon ginghambay dati sa indo,
‘Mahalin ako kag balikan ko gid kamo.’ Kung nagahigugmà
kamo sa akon, dapat kamo magkalipay kay makadto ako sa
Amay nga mas labaw kaysa sa akon.
29 Kag niyan ginahambay ko ini sa indo bago matabò agud
kung matabò na ini, magatuo kamo sa akon.
30 “Indì ko na pagpakahabaon ang akon paghambay sa
indo kay nagaabot na si Satanas nga nagagahom sa mga
tawo nga wayà relasyon sa Dios. Wayà siya gahom sa akon.
31 Pero ginatuman ko gid ang ginasugò ng akon Amay
agud masayuran ng tanan nga tawo nga ginahigugmà ko
gid siya.
“Kari na, kay mahalin na kita diri.”

15

Ang Matuod nga Punò ng Ubas

1 Nagtudlò si Hesus paagi sa isa ka parabola, “Ako
ang matuod nga punò ng ubas* kag ang akon Amay ang
miyugdipara sa ubasan.

† **14:26 14:26** 14:16

2 Ang kada sanga nga wayà nagabunga hay iya ginautod
kag ang kada sanga nga nagapamunga hay iya ginapungon,
agud mas magabuyaboy pa gid ang bunga.
3 Kamo hay daw pareho sa mga sanga nga napungon kag
nalimpyuhan na paagi sa akon mga hambay nga gingtudlò
sa indo.
4 Magpabilin kamo sa akon kag ako da sa indo. Ang mga
sanga indì makabunga, puyra lang kung magapabilin sa
bayagon. Imaw da kamo, indì kamo makabunga puyra lang
kung kamo magpabilin sa akon.
5 “Ako ang punò ng ubas, kamo ang mga sanga. Ang
aber sin-o nga nagapabilin sa akon kag ako da sa iya, imaw
ang magapamunga ning buyaboy. Kay kung buyag kamo sa
akon, wayà gid kamo may mahuhuman.
6 Kung wayà nagapabilin ang tawo sa akon, ipilak
siya pareho sa sanga nga layà, ginatipon kag pagkatapos
ginapilak sa kalayo agud masunog.
7 Kung nagapabilin kamo sa akon kag ginakabuhì nindo
ang akon mga ginatudlò, aber ano ang gusto nindo nga
pangayuon, itatao ini.
8 Kung magpamunga kamo ning buyaboy, ang akon Amay
hay pagadayawon ng mga tawo. Paagi diri masasayuran
ninda nga kamo hay akon mga disipulo.
9 Kung pauno ang paghigugmà ng akon Amay sa akon,
tiyad da inà ang akon paghigugmà sa indo. Magpabilin
kamo sa akon agud indo mabatyagan ang akon paghigugmà.
10 Kung ginatuman nindo ang akon mga sugò, padayon
nindo nga mababatyagan ang akon paghigugmà. Pareho
ng akon pagtuman sa mga sugò ng akon Amay, padayon ko
da nga mababatyagan ang iya paghigugmà.
11 “Ginahambay ko ini nga mga butang sa indo agud
mabatyagan da nindo ang akon kalipay kag makumplito
ang indo kalipay.
12 Imaw ini ang akon sugò sa indo: maghinigugmaan
kamo pareho ng akon paghigugmà sa indo.
13 Wayà na ning paghigugmà nga mas sobra pa sa
paghigugmà ng isa nga tawo nga nagasakripisyo ng iya
kabuhì para sa iya mga amigo.
14 Kamo ang akon matuod nga mga amigo kung ginatu-
man nindo ang akon ginasugò sa indo.
15 Indì ko na kamo pagtawagon nga mga ulipon kay ang
ulipon hay wayà makasayod kung ano ang ginahuman ng
iya amo. Kundì ginatawag ko kamo nga mga amigo kay ang
tanan nga nabatian ko sa akon Amay hay gingpasayod ko
sa indo.

16 Bukon kamo ang nagpilì sa akon kundì ako ang nagpilì
sa indo. Gingsugò ko kamo para magpanaw kag magtudlò
sa mga tawo, agud makapamunga kamo ning bunga nga
nagapadayon. Kung tiyad ini, anuman ang indo pangayuon
sa akon Amay sa akon pangayan, itatao gid niya ini sa indo.*
17 Ginahambay ko liwat sa indo, imaw ini ang akon sugò:
maghinigugmaan kamo."

Ang Kahangit ng mga Tawo sa mga Disipulo

18 Naghambay pa gid si Hesus sa iya mga disipulo, "Kung
nahahangit sa indo ang mga tawo nga wayà relasyon sa
Dios, dapat nindo masayuran nga sa akon anay sinda
nahangit bago sa indo.
19 Kung pareho kuntà kamo ng mga tawo nga wayà
relasyon sa Dios, palanggaon gid ninda kamo. Pero bukon
na kamo pareho ninda kay gingpilì ko kamo agud ibuyag sa
inda, nganì nahahangit sinda sa indo.
20 Dumduma nindo ang akon ginghambay sa indo, 'Wayà
ning ulipon nga mas mataas sa iya amo.' Kung ginghingabot
ako ninda, papasakitan da ninda kamo. Kung gingtuman
ninda ang akon gingtudlò, tumanon da ninda ang indo
itudlò!
21 Pero papasakitan ninda kamo kay may relasyon kamo
sa akon kag wayà ninda nakikilaya ang nagsugò sa akon.
22 Kung wayà ako nagkari sa inda para ihambay ang
mensahe ng akon Amay, wayà kuntà sinda nagkasalà bisan
indì magtuo sa akon. Pero niyan wayà na sinda ning
maibalibad sa inda salà.
23 Ang aber sin-o nga nahahangit sa akon hay nahahangit
da sa akon Amay.
24 Kung wayà ako naghuman sa inda ng makatitingaya
nga butang nga wayà ning aber sin-o nga nakahuman, wayà
kuntà sinda salà. Aber nakità na gid ninda ang akon mga
ginghuman, nahangit pa gihapon sinda sa akon kag sa akon
da Amay.
25 Pero natabò ini agud matuman ang ginahambay sa
inda Kasulatan, 'Nahangit gid sinda sa akon aber wayà ning
kabangdanan.'†
26 "Pero suguon ko diri sa indo ang kabaylo ko halin sa
akon Amay agud magbulig† sa indo. Siya ang Espiritu Santo
nga magatudlò ng kamatuuran parti sa Dios. Pag-abot niya,
magapamatuod siya parti sa akon.

---

* **15:16 15:16** *Sa akon pangayan*: ang gusto hambayon, anuman ang indo pangayuon sa akon Amay, itatao gid niya ini sa indo tungod sa indo relasyon sa akon. † **15:25 15:25** Salmo 35:19, 69:4 † **15:26 15:26** 14:16

27 Kag kamo hay magapamatuod da parti sa akon kay
kaibahan ko kamo tunà nang nagpanudlò ako sa mga tawo
ng mga mensahe parti sa Dios.”

16

1 “Ginahambay ko ini tanan sa indo agud indì maduyà
ang indo pagtuo sa akon.
2 Kay palayason kamo ng indo mga kasimanwa sa mga
sinagoga. Maabot ang oras nga madamò sa inda ang magap-
atay sa indo kag magahunahunà pa nga sinda nagaserbisyo
sa Dios.
3 Humanon ninda ini tanan sa indo kay wayà ninda ako
nakikilaya o ang akon Amay.
4 Ginahambay ko ini agud pag-abot ng oras nga humanon
ninda ini tanan sa indo, madudumduman nindo ang akon
ginghambay.”

Ang Ministeryo ng Espiritu Santo

“Wayà ko anay kamo gingbalitai ng ini nga mga butang
kay kaibahan pa nindo ako.
5 Pero niyan mabalik na ako sa nagsugò sa akon. Wayà
gid ning aber isa sa indo ang nagpangutana kung sa diin
ako makadto.
6 Niyan tungod sa mga butang nga akon ginghambay sa
indo, napunò gid ning kalisod ang indo tagipusuon.
7 Pero ginahambay ko sa indo ang matuod, ang akon
paghalin hay para sa indo kaayuhan. Kay kung indì ako
maghalin, indì mag-abot ang kabaylo ko para magbulig† sa
indo. Pero kung maghalin ako, susuguon ko siya sa indo.
8 Kag kung mag-abot siya, pamatuuran niya sa mga tawo
nga wayà relasyon sa Dios nga salà ang inda pang-intindi
parti sa kasal-anan, sa akon pagiging matarong kag sa
paabuton nga paghusga sa mga tawo.
9 Parti sa kasal-anan, pamatuuran niya nga makasasalà
sinda kay wayà sinda nagtuo sa akon.
10 Parti sa akon pagiging matarong, pamatuuran niya nga
matarong ako kay makadto na ako sa akon Amay kag indì
na ninda ako makità.
11 Kag parti sa paghusga sa mga tawo, pamatuuran niya
nga matatabò gid ini kay ginghusgahan na ang Pinunò* nga
nagagahom sa mga tawo nga wayà relasyon sa Dios.
12 “Madamò pa kuntà ang akon ihambay sa indo, ugaling
indì pa nindo ini maintindihan niyan.
13 Pag-abot ng Espiritu Santo, siya ang magatudlò ng
kamatuuran parti sa Dios. Kag buligan niya kamo nga

† **16:7 16:7** 14:16 * **16:11 16:11** Ini nga Pinunò hay si Satanas. Basaha sa 1 Juan 5:19.

maintindihan ang tanan nga kamatuuran. Indì siya ma-
gahambay sa iya lang kaugalingon, kundì ang ihahambay
niya sa indo hay kung ano lang ang iya mabatian sa akon
kag ipasayod da niya kung ano ang matatabò sa paabuton.
14 Padunggan niya ako kay ipaintindi niya sa indo ang
akon mga gingpanudlò kag gingpanghuman.
15 Kay ang tanan nga igwa sa akon Amay hay yari da sa
akon. Nganì ginghambay ko nga ipasayod ng Espiritu Santo
sa indo ang akon mga gingpanudlò.”

Ang Kalisod Bayluhan ng Kalipay

16 “Matag-od na lang ang oras kag indì na nindo ako
makità. Pero sa indì magdugay, makikità nindo ako liwat.”
17 Nganì nagpinangutan-an sa isa kag isa ang iban niya
nga mga disipulo, “Ano baya ang gusto niya hambayon,
‘Matag-od na lang ang oras kag indì na nindo ako makità.
Pero sa indì magdugay, makikità nindo ako liwat kay
makadto na ako sa akon Amay’?”
18 Hambay pa ninda, “Ano baya ang gusto niya nga
hambayon, ‘Matag-od na lang ang oras’? Indì naton ini
maintindihan kung ano ang gusto hambayon!”
19 Sayod ni Hesus nga gusto kuntà ninda magpangutana,
nganì naghambay siya, “Dì ba, ang gusto nindo nga
ipangutana hay kung ano ang gusto ko nga hambayon,
‘Matag-od na lang ang oras kag indì na nindo ako makità.
Pero sa indì magdugay, makikità nindo ako liwat’?
20 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magauwang
kamo pero magakalipay gid ang mga tawo nga wayà re-
lasyon sa Dios. Magatangis kamo sa kalisod, pero ang indo
kalisod hay maduduyà kag mababayluhan ning kalipay.
21 Pareho ng babayi nga paungaon, nagatiis siya ning
kasakit kay nag-abot na ang iya oras. Pero pagkatapos nga
matawo ang iya lapsag, indì na niya madumduman ang
kasakit. Nalilipay siya kay natawo na ang isa ka lapsag sa
kalibutan.
22 Pareho da ini sa indo, nalilisod gid kamo niyan pero
mapakigkità ako sa indo liwat kag malilipay gid ang indo
tagipusuon. Kag wayà gid ning bisan sin-o nga makaagaw
sa indo ini nga kalipay.
23 “Pag-abot nang adto nga adlaw, indì na kahinangyan
nga sa akon kamo magpangayò ning aber ano. Sa matuod
lang ginahambay ko sa indo, anuman ang indo pangayuon
sa akon Amay, itatao gid niya ini sa indo kay may relasyon
kamo sa akon.
24 Hasta niyan wayà pa kamo ning ginapangayò sa Dios
nga Amay paagi sa akon pangayan. Pangayò kamo sa

iya agud makabaton kamo kag para makumplito ang indo
kalipay.”

Ang Pagperdi ni Hesus sa Kalibutan

25 “Ginghambay ko ini sa indo paagi sa mga parabola*.
Pero maabot ang oras nga indì na ako maghambay ning
parabola* kundì ipasayod ko na sa indo ning klaro ang parti
sa akon Amay.
26 Adto nga adlaw, kamo na mismo ang mangayò sa iya
paagi sa akon pangayan. Indì na kahinangyan nga ako pa
ang magpangayò sa akon Amay para sa indo.
27 Ang akon Amay mismo ang nagahigugmà sa indo
kay naghigugmà kamo sa akon kag nagpati nga ako hay
naghalin sa Dios.
28 Naghalin ako sa akon Amay kag nagkari ako diri sa
kalibutan. Niyan mahalin na ako diri sa kalibutan kag
mabalik na ako sa akon Amay.”
29 Naghambay ang iya mga disipulo, “Niyan klaro na gid
ang imo mga ginahambay sa amon kag bukon na paagi sa
mga parabola!
30 Niyan sayod namon nga nasasayuran mo gid ang tanan
nga butang kag aber nganì wayà kami nagapangutana,
sayod mo ang amon ginahunahunà. Nganì nagapati kami
nga ikaw hay halin sa Dios.”
31 Naghambay si Hesus, “Nagatuo na ba kamo niyan?
32 Madalì na lang ang oras kag imaw na gid ini, nga kamo
hay magkabuyag-buyag kag magbalik sa indo lugar. Aber
bayaan nindo ako, may kaibahan gihapon ako kay ibhan
ako ng akon Amay.
33 Ginahambay ko ini sa indo agud magkaigwa kamo
ning katawhayan sa pagpakig-isa sa akon. Makakaagi kamo
ning mga kahugaan sa kalibutan, pero pakusuga ang indo
kaugalingon! Naperdi ko na ang mga paagi ng kalibutan
nga kontra sa kabubut-on ng Dios.”

17

Ang Pangamuyò ni Hesus para sa iya Kaugalingon

1 Pagkahambay adto ni Hesus, naghangad siya kag
naghambay, “Amay ko sa langit, nag-abot na ang oras.
Padunggi ako nga imo Ungà agud padunggan ko da ikaw.
2 Kay gingtaw-an mo ako ning otoridad para magdumaya
sa tanan nga tawo, agud taw-an ko ning kabuhì nga wayà
katapusan ang tanan nga tawo nga gingtao mo sa akon.

3 Kag imaw ini ang kabuhì nga wayà katapusan: igwa
sinda ning relasyon sa imo nga imaw lang ang matuod nga
Dios kag sa akon* nga imo gingsugò.
4 Gingpadunggan ko ikaw sa mga tawo sa kalibutan paagi
sa pagtapos ng gingpahuman mo sa akon.
5 Nganì niyan, Amay ko sa langit, kung kaibahan ta na
ikaw, taw-an sa akon ang kahimayaan nga igwa ako nang
kaibahan ko ikaw bago pa natuga ang kalibutan.”

Ang Pangamuyò ni Hesus para sa iya mga Disipulo

6 “Gingpakilaya ko ikaw sa mga tawo nga ginglain mo sa
kalibutan kag gingtao mo sa akon. Nang una imo sinda kag
gingsalig mo sinda sa akon. Kag gingtuman ninda ang imo
gingpanudlò.
7 Niyan sayod ninda nga ang tanan nga imo gingsalig sa
akon hay halin sa imo.
8 Gingtudlò ko sa inda ang ginghambay mo sa akon kag
gingbaton ninda ini. Nganì sayod gid ninda nga ako hay
naghalin sa imo kag nagpati sinda nga ikaw ang nagsugò sa
akon.
9 “Amay ko, nagapangamuyò ako para sa ini nga mga
disipulo ko. Ini nga pangamuyò bukon para sa mga tawo
nga wayà relasyon sa akon, kundì para sa mga tawo nga
gingsalig mo sa akon kay imo sinda.
10 Ang tanan nga tawo nga may relasyon sa akon hay
imo kag ang tanan nga imo hay akon. Kag ako hay
ginapadunggan tungod sa inda.
11 Niyan mahalin na ako diri sa kalibutan kag mabalik
na ako sa imo, pero mabilin pa sinda sa kalibutan. Amay
ko nga Balaan, bantayi sinda paagi sa imo gahom† nga
gingtao mo sa akon, agud magakaisa sinda pareho naton
nga nagakaisa.
12 Mintras kaibahan ko sinda, gingbantayan ko gid sinda
paagi sa imo gahom nga gingtao mo sa akon. Nganì aber
isa sa inda wayà may namatay, puyra lang sa tawo nga ang
kadtuan hay sa impyerno, agud matabò ang ginahambay ng
Kasulatan.
13 Niyan mabalik na ako sa imo. Ini nga mga butang
hay akon ginapangamuyò mintras yari pa ako sa kalibutan,
agud magkaigwa sinda ning kalipay pareho sa akon kag
makumplito ini nga kalipay sa inda.
14 Ginghambay ko na sa inda ang imo mensahe, nganì
nahangit sa inda ang mga tawo nga wayà relasyon sa

---

* **17:3 17:3** Sa literal: kay Hesu-Kristo. † **17:11 17:11** Sa literal: sa imo pangayan.

imo. Kay wayà na sinda nagapasakop sa ini nga kalibutan,
pareho ko da nga wayà nagapasakop sa kalibutan.
15 Wayà ko ginapangamuyua nga buy-on mo na sinda
sa kalibutan, kundì proteksyunan mo sinda kontra kay
Satanas.
16 Wayà na sinda nagapasakop sa ini nga kalibutan,
pareho ko da nga wayà nagapasakop sa kalibutan.
17 Ilain mo sinda para sa pagserbisyo sa imo paagi sa
pagtudlò ng kamatuuran. Ang imo hambay imaw ang
kamatuuran.
18 Kung pauno gingsugò mo ako diri sa mga tawo sa
kalibutan para humanon ang imo kabubut-on, ginasugò ko
da sinda sa kalibutan.
19 Ginalain ko ang akon kaugalingon para sa pagserbisyo
sa imo, agud mailain da ninda ang inda kaugalingon paagi
sa pagtudlò ng kamatuuran.”

Ang Pangamuyò ni Hesus para sa Tanan nga Magatuo

20 “Bukon lang ang akon mga disipulo ang akon gina-
pangamuyò, kundì ang tanan da nga magatuo sa akon paagi
sa inda pamatuod.
21 Amay ko sa langit, ang akon pangamuyò sa imo nga
kabay pa sinda tanan hay magakaisa. Kung pauno nga
ikaw nagapakig-isa sa akon kag ako sa imo, kabay pa nga
magapakig-isa da sinda sa aton, agud magpati ang mga tawo
nga wayà nagatuo sa imo nga ikaw ang nagsugò sa akon.
22 Ginatao ko sa inda ang kahimayaan nga imo gingtao sa
akon, agud magkaisa gid sinda pareho naton nga nagakaisa.
23 Ang gusto hambayon, nagapakig-isa ako sa inda kag
ikaw sa akon, agud maging isa gid sinda. Paagi diri
masasayuran ng mga tawo nga wayà nagatuo sa imo nga
ikaw ang nagsugò sa akon kag ginahigugmà mo ang mga
nagatuo sa akon pareho ng paghigugmà mo sa akon.
24 “Amay ko sa langit, gusto ko gid ini nga mga tawo nga
gingtao mo sa akon hay makaibahan ko didto mismo sa
langit, agud makità da ninda ang kahimayaan ko. Gingtao
mo ini nga kahimayaan sa akon kay gingpalanggà mo ako
bago pa natuga ang kalibutan.
25 Matarong nga Amay, wayà ka nakilaya ng mga tawo nga
wayà nagatuo sa imo. Pero kilaya ko gid ikaw kag sayod ini
ng akon mga disipulo nga ikaw ang nagsugò sa akon.
26 Gingpakilaya ko ikaw‡ sa inda kag ipakilaya pa gid, para
ang imo paghigugmà sa akon hay mabatyagan da ninda kag
agud ako hay permi ninda makaibahan.”

‡ **17:26 17:26** Sa literal: ang imo pangayan.

18

Ang Pagdakop kay Hesus
Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-52; Lucas 22:47-53

1 Pagkatapos pangamuyò ni Hesus, nagpanaw siya kaibahan ang iya mga disipulo kag nagtabok sinda sa kabuak ng
sapà ng Kidron. Didto sinda nagkadto sa lugar nga may mga
tanom nga kahoy nga olibo*.
2 Niyan si Judas nga imaw ang magatraidor sa iya hay
tundog da adto nga lugar kay permi didto nagatipon si
Hesus kag ang iya mga disipulo.
3 Nganì nagkadto didto si Judas kaibahan ang madamò
nga sundalo kag ang mga gwardya ng templo, nga gingsugò
ng mga pinunò nga parì kag mga Pariseo*. Igwa sinda daya
nga mga muron, iwagan kag armas.
4 Sayod ni Hesus ang tanan nga matatabò sa iya, nganì
gingsumpong niya nga daan adto nga mga tawo kag
gingpangutana, “Sin-o ang indo ginapangità?”
5 Nagsabat sinda, “Si Hesus nga taga-Nazaret.” Nagsabat
naman siya, “Ako si Hesus.”
Yadto da ang traidor nga si Judas nga nagatindog kaibahan ninda.
6 Pagkahambay niya nga, “Ako si Hesus,” napaatras sinda
tanan kag nagkatumba sa dutà.
7 Nganì gingpangutana sinda liwat ni Hesus, “Sin-o gid ba
ang ginapangità nindo?” Nagsabat sinda liwat, “Si Hesus
nga taga-Nazaret.”
8 Naghambay si Hesus, “Ginghambay ko na nganì sa indo
nga ako si Hesus. Niyan kung ako ang indo ginapangità,
pabay-i lang nga makahalin ining akon mga kaibahan.”
9 Imaw ini ang iya ginghambay agud matuman ang iya
ginghambay sa Dios, “Indì ko gid pabay-an ang mga gingtao
mo sa akon, para wayà may maduyà aber isa.”
10 Niyan, si Simon Pedro hay may daya nga maisot nga
sundang. Ginggabot niya ini kag ginglabò ang ulipon ng
Pinakamataas nga Parì kag nautod ang iya tuo nga talinga.
Ang pangayan ng ulipon hay si Malcus.
11 Naghambay si Hesus kay Pedro, “Balikan sa tagob ang
imo sundang! Wayà ka ba makasayod nga dapat ko antuson
ang kahugaan nga gingtao ng akon Amay sa akon?”

Ang Pagdaya kay Anas

12 Pagkatapos, gingdakop kag ginggapos si Hesus ng mga
sundalo nga ginapamunuan ng inda kumander, kaibahan
ang mga gwardya ng templo nga gingsugò ng mga Judio.
13 Gingdaya anay siya kay Anas nga panugangan ni Caifas
nga imaw ang Pinakamataas nga Parì adto nga tuig.

14 (Si Caifas imaw ang naglaygay dati sa mga Judio, “Mas
maayo nga isa lang ang mamatay para sa mga tawo.”)

Wayà Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57

15 Niyan si Simon Pedro kag ang isa pa nga disipulo
hay nagsunod kana Hesus. Ini nga disipulo hay kilaya ng
Pinakamataas nga Parì, nganì nakasuyod siya sa dyaag ng
iya bayay, kaibahan nina Hesus.
16 Pero si Pedro hay nabilin nga nagatindog sa luwas
ng pwertahan. Nganì nagbalik adtong iya kaibahan nga
disipulo kag nagpamuhon sa babayi nga miyugbantay ng
pwertahan, tapos gingpasuyod niya si Pedro.
17 Gingpangutana ng adtong babayi si Pedro, “Dì ba
disipulo ka da ng inà nga tawo?” Nagsabat si Pedro,
“Bukon.”
18 Tiglalamig adto, nganì may gingpabaga nga uling.
Nagatindog ang mga ulipon kag ang mga gwardya ng templo
palibot para magpainit-init. Si Pedro hay nagpalapit da
kaibahan ninda nga nagatindog kag nagapadangga da.

Ang Pag-imbistigar ng Pinakamataas nga Parì kay Hesus
Mateo 26:57-66; Marcos 14:53-65; Lucas 22:66-71

19 Niyan gingpangutana si Hesus ng Pinakamataas nga
Parì parti sa iya mga disipulo kag sa iya ginatudlò.
20 Nagsabat si Hesus, “Permi ako nagahambay sa atuban-
gan ng tanan, kay nagatudlò ako sa sinagoga* kag sa templo
kung sa diin nagatipon-tipon da ang tanan nga mga Judio.
Kag wayà ako may ginahambay nga pasikreto.
21 Basì ginapangutana mo ako? Pangutan-a ang mga
nakabatì sa akon kay sayod ninda kung ano ang akon
ginghambay.”
22 Pagkahambay adto ni Hesus, tinampà siya ng isa sa
mga gwardya ng templo nga nagatindog malapit sa iya kag
ginghambayan siya, “Basì tiyad ka inà kung magsabat sa
Pinakamataas nga Parì?”
23 Nagsabat si Hesus, “Kung salà ang akon ginghambay,
ihambay mo kung diin didto! Pero kung tamà ang akon
ginghambay, basì gingtampà mo ako?”
24 Pagkatapos adto, gingpadaya ni Anas si Hesus nga
nakagapos pa kay Caifas nga Pinakamataas nga Parì.

Wayà na naman Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62

25 Mintras nagatindog gihapon didto si Simon Pedro kag
nagapainit-init, may nagpangutana sa iya, “Dì ba disipulo

ka da ng inà nga tawo?” Nagbalibad liwat si Pedro, “Bukon
ako adto!”
26 Niyan gingpangutana naman si Pedro ng isa sa mga
ulipon ng Pinakamataas nga Parì, nga hali ng tawo nga ang
talinga ging-utod niya, “Dì ba, ikaw adtong nakità ko nga
kaibahan niya didto sa gardin?”
27 Pero nagbalibad na naman si Pedro, “Bukon!” Kag adto
nga daan nagtuktuyaok ang suyog.

Ang Pag-imbistigar ni Pilato kay Hesus
Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5

28 Pagkaimbistigar kay Hesus sa bayay ni Caifas, gingdaya
siya ng mga miyugdumaya ng Judio sa palasyo ng gober-
nador. Adto hay bago magsubat ang adlaw. Wayà sinda
magsuyod sa palasyo, kay sunò sa inda mga layi, kung
magsuyod sinda sa bayay ng bukon Judio*, indì na sinda
pagtugutan nga magkaon ng ihapon nga para sa Pyesta ng
Pagligad ng Anghel*.
29 Nganì nagluwas si Pilato sa iya palasyo kag iya sinda
gingpangutana, “Ano ang akusasyon nindo kontra sa ini nga
tawo?”
30 Nagsabat sinda, “Kung wayà siya may ginghuman nga
malain, wayà namon siya pagday-a diri sa imo.”
31 Naghambay si Pilato, “Day-a nindo siya kag husgahan
sunò sa indo Kasuguan.” Nagsabat ang mga Judio, “Pero
wayà kami otoridad nga magsentensya ning kamatayon
aber kanin-o.”
32 Natabò ini agud matuman ang ginghambay ni Hesus
kung pauno siya mamatay.
33 Nganì nang mabatian adto ni Pilato, nagsuyod siya liwat
sa palasyo. Gingpatawag niya si Hesus kag gingpangutana,
“Ikaw ba ang harì ng mga Judio?”
34 Nagsabat si Hesus, “Imo gid ba inà pangutana o may
iban nga nagbalità sa imo parti sa akon?”
35 Nagsabat si Pilato, “Basì? Ano ba ang kalaom mo sa
akon, Judio? Ang imo mga kasimanwa kag ang mga pinunò
nga parì ang nagdaya sa imo diri sa akon. Ano ba ang imo
nahuman?”
36 Nagsabat si Hesus, “Ang akon gingharian hay bukon
diri sa kalibutan. Kung diri sa kalibutan ang akon
gingharian, nagbatò kuntà ang akon mga tagasunod agud
indì ako maitugyan sa mga Judio. Pero ang akon gingharian
hay bukon sa ini nga kalibutan.”
37 Hambay ni Pilato, “Kung imaw, harì ka galì?” Nagsabat
si Hesus, “Ikaw ang naghambay nga harì ako. Imaw
ini ang kabangdanan kung basì ako natawo kag nagkari
diri sa kalibutan agud magpamatuod parti sa kamatuuran.

Ang aber sin-o nga gusto magsunod sa kamatuuran hay
nagapamatì sa akon hambay.”
38 Naghambay liwat si Pilato, “Ano gid galì ang kamatuu-
ran?”

Ang Pagsentensya kay Hesus
Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25

Pagkahambay adto ni Pilato, nagluwas siya liwat kag
naghambay sa mga Judio, “Wayà ako may nakità nga salà
sa ini nga tawo.
39 Pero sunò sa indo tradisyon, kahinangyan ko mag-
paluwas ng isa ka priso sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel.
Gusto ba nindo nga buhian ko ang Harì ng mga Judio para
sa indo?”
40 Pero nagsinggit sinda liwat, “Indì! Bukon inà nga
tawo! Si Barabas ang gusto namon!” (Si Barabas hay isa
ka rebelde.)

19

1 Nganì gingpabuoy ni Pilato si Hesus kag gingpalatigo.
2 Ginghumanan siya ng mga sundalo ning korona nga
tunukon kag gingsuksok ini sa iya uyo. Gingpasuksukan
da ninda siya kapa nga maron.
3 Nagapinalapit sinda sa iya kag nagahambay, “Mabuhay
ang Harì ng mga Judio!” Kag gingtinampà ninda siya.
4 Nagluwas liwat si Pilato sa iya palasyo kag naghambay
sa mga Judio, “Tan-awa nindo, paluwason ko siya agud
masayuran nindo nga wayà ako may makità nga salà sa
iya!”
5 Gingpadaya sa luwas si Hesus nga nakasuksok ning
korona nga tunukon kag kapa nga maron. Hambay ni
Pilato, “Sirua nindo ini nga tawo!”
6 Pagkakità ng mga pinunò nga parì kag ng mga gwardya
sa templo, nagsinggit sinda, “Ilangsang siya sa krus!
Ilangsang siya sa krus!” Naghambay si Pilato, “Kamo ang
magbuoy sa iya diri kag kamo ang maglangsang sa iya, kay
wayà gid ako may makità nga salà sa iya!”
7 Nagsabat ang mga Judio, “May Kasuguan kami! Dapat
siya mamatay sunò sa amon Kasuguan, kay ginahuman niya
ang iya kaugalingon nga Ungà ng Dios!”
8 Pagkabatì adto ni Pilato, lalò na gid siya nga hinadlukan.
9 Nganì gingpadaya niya liwat si Hesus sa suyod ng
palasyo kag iya gingpangutana, “Taga-diin ka?” Pero wayà
nagsabat si Hesus.
10 Nganì naghambay si Pilato, “Basì indì ka magsabat sa
akon? Wayà ka ba makasayod nga may otoridad ako nga
buhian ka o ipalangsang sa krus?”

11 Nagsabat si Hesus, “Wayà ka otoridad nga magsen-
tensya ning kamatayon sa akon kung wayà ka gingtaw-i
otoridad ng Dios. Nganì, mas madakò ang kasal-anan ng
tawo nga nagtugyan sa akon diri sa imo.”
12 Pagkabatì adto ni Pilato, lalò pa gid niya nga gingtin-
guhà nga buhian si Hesus. Pero nagsinggit ang mga Judio
sa luwas, “Kung buhian mo inà nga tawo, bukon ka amigo
ng Emperador ng Roma! Kay ang aber sin-o nga ginahuman
nga harì ang iya kaugalingon hay kaaway ng Emperador.”
13 Pagkabatì adto ni Pilato, gingpadaya niya si Hesus sa
luwas. Tapos nagpungkò si Pilato sa pungkuan ng hukom
sa lugar nga ginatawag, Plataporma nga Bato. (Sa Hebreo
hay Gabbata.)
14 Adto hay adlaw ng pagpreparar para sa Pyesta ng
Pagligad ng Anghel* kag ang oras hay mga alas dose na.
Naghambay si Pilato sa mga Judio, “Sirua nindo ang indo
Harì!”
15 Pero nagsinggit sinda, “Patya inà! Patya inà! Ilangsang
siya sa krus!” Nagpangutana si Pilato, “Gusto ba nindo
nga ipalangsang ko sa krus ang indo Harì?” Nagsabat ang
mga pinunò nga parì, “Wayà kami iban nga harì kundì ang
Emperador!”
16 Nganì gingtugyan si Hesus ni Pilato sa iya mga sundalo
agud ilangsang sa krus. Pagkatapos adto, gingbuoy ninda si
Hesus.

Ang Paglangsang kay Hesus sa Krus
Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43

17 Pagkatapos gingdaya si Hesus paluwas nga pas-an ang
iya krus pakadto sa lugar nga ginatawag, Lugar ng Bungò.
(Sa Hebreo hay Golgota.)
18 Pag-abot didto, ginglangsang ninda si Hesus sa krus.
May duha da ka tawo nga ginglangsang kaibahan niya. Ang
isa sa tuo, ang isa sa waya kag si Hesus hay sa inda tungà.
19 Nagpahuman si Pilato ng karatula kag gingpabutang
sa ibabaw ng krus, nga may nakasulat, Si Hesus nga taga-
Nazaret, ang Harì ng mga Judio.
20 Nganì nabasa adto ng madamò nga Judio kay malapit
sa Jerusalem ang ginglangsangan kay Hesus kag isa pa
nakasulat adto sa linggwahe ng Hebreo, Latin kag Griego.
21 Pagkabasa adto ng mga pinunò nga parì, nagreklamo
sinda kay Pilato nga ang hambay, “Ayaw pagsulata nga ‘Harì
ng mga Judio’, kundì ‘Hambay ng ini nga tawo siya ang Harì
ng mga Judio.’ ”
22 Nagsabat si Pilato, “Ang akon gingpasulat hay nakasulat
na.”

23 Niyan, bago ginglangsang ng mga sundalo si Hesus,
gingbuoy anay ninda ang iya ginasuksok kag gingparte sa
upat ka bilog, kada sundalo isa ka parte. Gingbuoy da ninda
ang iya barò nga pang-idayom. Isa ini ka bilog nga wayà
ning tahì halin sa liab hasta sa tuhod.
24 Nganì naghambay sinda sa isa kag isa, “Indì naton ini
tungaon, magbunot-bunutan na lang kita kung kay sin-o ini
mapakadto.”
Natabò ini agud matuman ang ginahambay ng Kasulatan,
“Gingparte-parte ninda ang akon mga barò
kag gingbunot-bunutan ninda ang akon barò nga pang-
idayom.”†
Imaw nganì adto ang ginghuman ng mga sundalo.
25 Nagatindog naman malapit sa krus ni Hesus ang iya
nanay, ang manghod nga babayi ng iya nanay, ang asawa
ni Clopas nga si Maria kag ang taga-Magdala nga si Maria.
26 Nang makità ni Hesus ang iya nanay kag ang iya
pinalanggà nga disipulo nga nagatindog didto, naghambay
siya sa iya nanay, “Nay, kabiga inà nga disipulo ko nga imo
ungà.”
27 Naghambay naman siya sa disipulo, “Kabiga siya nga
imo nanay.” Tunà adto, gingbaton siya ng disipulo bilang
miyembro sa iya pamilya.

Ang Pagkamatay ni Hesus
Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49

28 Pagkatapos adto, sayod ni Hesus nga natapos na ang
tanan nga gingpahuman ng iya Amay kag agud matuman
ang Kasulatan, naghambay siya, “Ginauhaw ako!”
29 Igwa didto hambawan nga punò ning maaslom nga
ilimnon. Pagkabatì adto ng mga sundalo, nagbuoy sinda
espongha kag gingsawsaw ini sa ilimnon kag gingpalapit sa
bàbà ni Hesus.
30 Pagkasupsop niya ng ilimnon, hambay niya, “Natapos
na!” Kag nagdungok siya kag nabugtuan siya ginhawa.

Ang Pagbunò kay Hesus sa Kilid

31 Adto hay adlaw ng pagpreparar para sa Adlaw nga
Inugpahuway* kag indì gusto ng mga miyugdumaya ng
Judio nga mabilin didto sa krus ang mga lawas nga
ginglangsang. Kay ang masunod hay Adlaw nga Inug-
pahuway kag importante gid ini nga adlaw para sa mga
Judio, kay natamà sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel. Nganì
gingpangabay ng mga Judio kay Pilato nga ipabalì na lang
ang mga batiis ng mga ginglangsang, agud mamatay sinda
nga daan kag mabuoy ang inda lawas sa krus.

† **19:24 19:24** Salmo 22:18

32 Nganì nagkadto ang mga sundalo kag gingpangbalì ang
mga batiis ng duha ka tawo nga nakalangsang kaibahan ni
Hesus.
33 Pero pag-abot ninda kay Hesus kag pagkakità nga patay
na siya, wayà na ninda pagbalia ang iya mga siki.
34 Pero gingbunò ng isa nga sundalo si Hesus sa kilid ning
bangkaw kag adto nga daan, nag-ilig ang dugò kag tubì.
35 Ang nakakità mismo sa natabò imaw ang nagpamatuod.
Kag masaligan ang iya ginabalità kay sayod niya nga
matuod ang iya ginahambay, agud magtuo kamo.
36 Natabò ini nga mga butang agud matuman ang gina-
hambay ng Kasulatan, "Wayà gid bisan isa sa iya mga tuy-an
ang mababalì."†
37 Kag may ginahambay pa gid sa Kasulatan, "Tan-awon
ninda ang tawo nga inda gingbunò."†

Ang Paglubong kay Hesus
Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56

38 Pagkatapos adto, si Jose nga taga-Arimatea hay
nagkadto kay Pilato kag nagpamuhon nga kung puydi buy-
on niya ang lawas ni Hesus didto sa krus. (Si Jose hay isa sa
mga disipulo ni Hesus pero sikreto lang kay nahadlok siya
sa mga miyugdumaya ng Judio.) Tapos gingtugutan siya ni
Pilato, nganì gingpatunton niya ang lawas ni Hesus.
39 Nagnunot da sa iya si Nicodemus. (Siya ang nagkadto
anay kay Hesus nang gab-i.)† Nagdaya siya ning mga 100 ka
litro nga pahumot nga ginghalò nga mira* kag aloe.
40 Nganì gingpabuoy ninda ang lawas ni Hesus kag
gingpabutangan ning pahumot mintras gingpasamburan
ning mahay kag maayo nga klasi nga tela. (Imaw ini ang
patakaran ng mga Judio sa paglubong.)
41 Didto sa ginglangsangan kay Hesus, igwa malapit nga
lugar nga may mga tanom. Igwa didto bag-o nga lubungan
nga ginghuman sa alihid ng bakuyod. Ini hay wayà pa
nalulubungi.
42 Niyan, tungod adto hay adlaw ng pagpreparar ng mga
Judio para sa Adlaw nga Inugpahuway kag malapit lang
didto ang lubungan, didto na lang ninda ginglubong si
Hesus.

20

Ang Pagkabanhaw ni Hesus
Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12

1 Aga pa gid ng una nga adlaw ng simana*, maduyom-

† **19:36 19:36** Exodus 12:46 † **19:37 19:37** Zacarias 12:10 † **19:39 19:39** 3:1-2
* **20:1 20:1** Ang una nga adlaw ng simana sa inda hay Dominggo sa aton.

duyom pa, nagkadto na si Maria nga taga-Magdala sa
ginglubungan kay Hesus. Pag-abot niya didto, nakità niya
nga napaligid na ang bato nga nagasara sa pwertahan ng
lubungan.
2 Nganì nagdyagan siya kag nagkadto kay Simon Pedro
kag sa disipulo nga pinalanggà ni Hesus kag nagbalità,
“Gingbuoy ninda ang Ginoo sa lubungan kag wayà kami†
kasayod kung diin ninda siya gingbutang.”
3 Nganì nagluwas si Pedro kaibahan adto nga disipulo kag
nagkadto sa lubungan.
4 Nagdyagan sinda nga duha, pero mas matulin adtong
disipulo nga kaibahan ni Pedro, nganì siya ang una nga
nakaabot sa lubungan.
5 Nagdukò siya kag naglìlì sa suyod. Nakità niya nga yadto
nakabutang ang tela nga ginggamit sa paglubong kay Hesus,
pero wayà siya magsuyod.
6 Malagat-lagat, umabot da si Simon Pedro kag deri-
deritso siya nga nagsuyod sa lubungan. Nakità niya nga
nakabutang didto ang tela
7 patì ang panyò nga gingputos sa uyo ni Hesus. Bukon
ini kaibahan sa maayo nga klasi nga tela, kundì nakabuyag
sa alihid kag nakalukot ini ning maayo.
8 Tapos nagsuyod da ang disipulo nga nauna mag-abot kag
sa iya nakità, nagpati siya.
9 (Pero aber tiyad adto, wayà gihapon ninda naintindihi
ang ginahambay ng Kasulatan nga kahinangyan mabanhaw
si Hesus.)
10 Pagkatapos nag-ulì ang duha nga disipulo sa inda lugar.

Ang Pagpakità ni Hesus kay Maria nga taga-Magdala

11 Niyan si Maria nga taga-Magdala hay nagatindog gi-
hapon didto sa luwas ng lubungan nga nagatangis. Mintras
nagatangis, nagdukò siya kag naglìlì sa suyod ng lubungan
12 kag nakità niya ang duha nga anghel nga nakabarò ng
putì kag nagapungkò sa dati nga gingbutangan ng lawas
ni Hesus. Ang isa hay hampig sa uyuhan kag ang isa sa
sikwayan.
13 Nagpangutana sinda sa iya, “Nang, basì nagatangis ka?”
Nagsabat siya, “Kay gingbuoy ninda ang akon Ginoo kag
wayà ako kasayod kung diin ninda siya gingbutang.”
14 Pagkahambay niya adto, naglingig siya kag nakità niya
nga may tawo nga nagatindog, pero wayà niya nakilaya nga
si Hesus adto.

---

† **20:2 20:2** Ang gusto hambayon ng ‘kami’ hay ang kaibahan ni Maria sunò kay Mateo 28:1, Marcos 16:1 kag Lucas 24:1.

15 Naghambay si Hesus, “Nang, basì nagatangis ka? Sin-
o ang imo ginapangità?” Ang kalaom ni Maria, siya
ang miyugbantay ng lugar nga may mga tanom, nganì
naghambay siya, “Nong, kung kamo ang nagbuoy sa iya,
tudluan abi sa akon kung diin nindo siya gingbutang kay
akon buy-on.”
16 Gingtawag siya ni Hesus, “Maria.” Nag-atubang si
Maria kag naghambay kay Hesus sa Hebreo nga linggwahe,
“Rabboni!” (Ang gusto hambayon “Maestro”.)
17 Hambay ni Hesus, “Ayaw ako paghawiri kay wayà pa
ako makabalik sa akon Amay. Kadto sa akon mga kauturan
kag balitai nga mabalik na ako sa akon Amay nga indo da
Amay, sa akon Dios nga indo da Dios.”
18 Nganì nagkadto si Maria nga taga-Magdala sa mga
disipulo kag nagbalità, “Nakità ko ang Ginoo!” Kag
ginghambay da niya sa inda ang gingbilin sa iya ni Hesus.

Ang Pagpakità ni Hesus sa mga Disipulo

19 Pagkagab-i, nang adto da nga adlaw ng Dominggo,
nagtipon-tipon ang mga disipulo ni Hesus. Nakatrangka ang
pwertahan ng bayay nga inda ginatipunan kay nahadlok
sinda sa mga miyugdumaya ng Judio. Gulpi lang nga nag-
abot si Hesus kag nagtindog sa tungà ninda. Hambay niya
sa inda, “Ang katawhayan yarà sa indo.”
20 Pagkahambay niya adto, gingpakità niya ang iya mga
kamot kag ang iya kilid sa inda. Nganì nalipay gid ang mga
disipulo nang makità ang Ginoo.
21 Naghambay liwat si Hesus sa inda, “Ang katawhayan
yarà sa indo. Kung pauno nga gingsugò ako ng akon Amay,
ginasugò ko da kamo.”
22 Pagkahambay niya adto, ginghuyupan niya sinda kag
naghambay, “Batuna nindo ang Espiritu Santo,
23 ang aber sin-o nga balitaan nindo nga ginapatawad
na ang inda mga kasal-anan, gingpatawad na da ng Dios.
Pero ang aber sin-o nga hambayan nindo nga wayà sinda
ginapatawad sa inda mga kasal-anan, wayà da gingpatawad
ng Dios.”

Ang Pagpakità ni Hesus kay Tomas

24 Pero si Tomas nga may hayò nga ‘Kapid’, isa sa dose
nga disipulo hay bukon ninda kaibahan nang magpakità si
Hesus.
25 Nganì gingbalitaan siya ng iban nga disipulo, “Nakità
namon ang Ginoo!” Nagsabat si Tomas, “Indì ako magpati,
mintras indì ko mismo makità kag matuslok ng akon

tudlò ang ging-agihan ng langsang sa iya mga kamot kag
matandog ng akon payad ang iya kilid.”
26 Pagkaligad ng wayo ka adlaw, nagtipon-tipon liwat sa
suyod ng bayay ang mga disipulo kag kaibahan ninda si
Tomas. Aber nakatrangka ang pwertahan, gulpi lang nga
nagsuyod si Hesus kag nagtindog sa inda tungà. Hambay
niya sa inda, “Ang katawhayan yarà sa indo.”
27 Pagkatapos hambay niya kay Tomas, “Sirua ang akon
mga kamot kag tuslukan ang imo tudlò sa akon pilas. Kag
haphapa ng imo payad ang akon kilid. Ayaw magduha-
duha, magtuo ka na.”
28 Hambay ni Tomas, “Ikaw ang akon Ginoo kag ang akon
Dios!”
29 Tapos naghambay si Hesus, “Tomas, nagatuo ka na ba
kay nakità mo ako? Bulahan ang mga nagatuo sa akon aber
wayà ninda ako makità.”

Ang Kabangdanan nga Gingsulat ini nga Libro

30 Kadamò pa gid ang mga milagro nga ginghuman ni
Hesus nga nakità ng iya mga disipulo, nga wayà gingsulatan
sa ini nga libro.
31 Pero gingsulat ko ini nga mga butang agud magtuo
kamo nga si Hesus ang Kristo, ang Ungà ng Dios. Kag
paagi sa indo pagtuo, makakabaton kamo kabuhì nga wayà
katapusan kay kamo hay may relasyon sa iya‡.

21

Ang Pagpakità ni Hesus sa Pito ka Disipulo

1 Pagkatapos adto, nagpakità liwat si Hesus sa mga
disipulo didto sa alihid ng Lawà ng Tiberias*. Tiyad ini ang
natabò:
2 Magkaibahan sina Simon Pedro, si Tomas nga ang
hayò hay ‘Kapid’, si Natanael nga taga-Cana nga sakop sa
probinsya ng Galilea, ang mga ungà ni Zebedee kag duha
pa nga disipulo.
3 Naghambay si Simon Pedro sa inda, “Mapalawod ako.”
Nagsabat sinda, “Manunot kami.” Nganì nagsakay sinda
sa dyapang* kag nagpalawod. Pero wayà gid sinda may
nabuoy sa bilog nga gab-i.
4 Nang pasubaton na ang adlaw, nagatindog si Hesus sa
baybay pero wayà siya makilaya ng mga disipulo.
5 Nganì hambay ni Hesus sa inda, “Mga amigo, igwa ba
kamo ning buoy?” Nagsabat sinda, “Wayà gid!”
6 Hambay niya, “Taktakan nindo ang pukot hampig sa
tuo ng dyapang kag makakabuoy kamo.” Nganì gingtaktak

‡ **20:31 20:31** Sa literal: sa iya pangayan.

ninda ang pukot kag sa kadamò ng tuyoy, hayos indì na
ninda ini kaya batakon.
7 Nganì hambay ng disipulo nga pinalanggà ni Hesus kay
Pedro, “Ang Ginoo adto!” Pagkabatì niya adto, gingsuksok
niya ang iya barò kay nakauba siya mintras nagatrabaho
kag lumumpat sa tubì kag lumangoy pakadto sa takas.
8 Ang iban nga disipulo nga yadto sa dyapang hay
nagbugsay papiliw kag gingguyod ang pukot nga kadamò
tuyoy kay bukon sinda malayò sa baybay, mga 60 lang ka
dupa* ang kalayò.
9 Pag-abot ninda sa takas, nakità ninda nga igwa ning
baga nga may isdà nga ginaihaw kag igwa da ning tinapay.
10 Hambay ni Hesus sa inda, “Magdaya kamo diri ning
pila ka bilog nga isdà nga indo nabuoy.”
11 Nganì nagbalik si Simon Pedro sa dyapang kag nagbulig
sa pagbira ng pukot pabaybay. Punò gid ang pukot ning
kadagkò nga tuyoy, ini hay 153 tanan. Aber tiyad adto
kadamò ang isdà, wayà gid nagisì ang pukot.
12 Hambay sa inda ni Hesus, “Kari na kamo, mamahaw
kita.” Wayà gid may nagpangahas aber isa sa mga disipulo
nga magpangutana kung sin-o siya. Kay kilaya ninda nga
siya ang Ginoo.
13 Nagpalapit si Hesus, gingbuoy niya ang tinapay kag
gingtao sa inda, imaw da ang inihaw nga isdà.
14 Imaw ini ang pangtuyo ka beses nga nagpakità si Hesus
sa mga disipulo pagkatapos siya mabanhaw.

Ang Pagbaton Liwat ni Hesus kay Pedro

15 Mintras nagapamahaw sinda, gingpangutana ni Hesus
si Simon Pedro, “Simon, ungà ni Juan, ginahigugmà mo
ba ako labaw pa sa paghigugmà sa akon ng imo mga
kaibahan?” Nagsabat siya, “Huo, Ginoo, sayod mo nga
ginahigugmà ko gid ikaw.” Hambay ni Hesus, “Pakauna
ning maayo ang akon mga kordero.”
16 Nagpangutana liwat si Hesus, “Simon, ungà ni Juan,
ginahigugmà mo ba ako?” Nagsabat siya, “Huo, Ginoo,
sayod mo nga ginahigugmà ko gid ikaw.” Hambay ni Hesus,
“Diparaha ning maayo ang akon mga karnero.”
17 Pangtuyo ka beses nagpangutana si Hesus, “Simon,
ungà ni Juan, ginahigugmà mo ba ako?” Nalisod si Pedro
kay tuyo na gid ka beses siya gingpangutana ni Hesus,
“Ginahigugmà mo ba ako?” Nganì nagsabat siya kay Hesus,
“Ginoo, sayod mo ang tanan nga butang. Sayod mo nga

* **21:8 21:8** Ang 60 ka dupa, sa Griego hay duha ka gatos ka cubits.

ginahigugmà ko gid ikaw.” Hambay ni Hesus, “Pakauna
ning maayo ang akon mga karnero.†
18 Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, nang batà ka
pa, ikaw ang nagahugot ng imo kaugalingon nga sinturon‡
kag nagapanaw ka kung diin mo gusto. Pero pag guyang
mo, pagaunaton mo ang imo mga butkon. Tapos iban ang
magapos sa imo kag day-on ka sa lugar nga indì mo gusto
kadtuan.”
19 (Ginghambay ini ni Hesus agud ipasayod kay Pedro
kung pauno siya mamatay kag kung pauno niya mapadung-
gan ang Dios paagi sa iya kamatayon.) Pagkatapos adto,
hambay ni Hesus sa iya, “Magsunod ka sa akon.”

Ang Hambay ni Hesus parti sa iya Pinalanggà nga Disipulo

20 Naglingig si Pedro kag nakità niya nga nagasunod sa
inda ang disipulo nga pinalanggà ni Hesus. Siya adto ang
nagapungkò hampig sa alihid ni Hesus nang nagaihapon
sinda kag nag-islog pa gid siya kay Hesus, naghilig sa
iya dughan kag nagpangutana, “Ginoo, sin-o adto ang
magatraidor sa imo?”
21 Niyan, pagkakità ni Pedro sa iya, nagpangutana siya
kay Hesus, “Ginoo, pauno ini nga tawo, ano ang matatabò
sa iya?”
22 Nagsabat si Hesus, “Kung gusto ko nga mabuhì siya
hasta nga magbalik ako diri sa kalibutan, ano adto sa imo?
Basta ikaw, magsunod ka sa akon§!”
23 Nganì nabantog ang balità sa mga kauturan nga ini
nga disipulo hay indì mamatay. Pero bukon tiyad adto ang
ginghambay ni Hesus parti sa iya, kundì, “Kung gusto ko
nga mabuhì siya hasta nga magbalik ako, ano adto sa imo?”

Ang Katapusan

24 Ako ini nga disipulo ang nagapamatuod kag nagsulat
ng ini nga mga butang. Sayod namon nga matuod ang akon
ginabalità.
25 Kadamò pa gid ang mga gingpanghuman ni Hesus.
Kung isulat ini tanan, para sa akon, indì mag-igò ang mga
libro nga masusulat aber pa sa bilog nga kalibutan.

---

† **21:17 21:15-17** Ang gusto hambayon ng akon mga kordero o karnero hay mga tagasunod ni Hesus. ‡ **21:18 21:18** Ang gusto hambayon, ang iya kaugalingon nga desisyon ang nasusunod. § **21:22 21:19, 22** *Magsunod ka sa akon*: ang gusto hambayon hay maging disipulo ni Hesus, magtuman siya kay Hesus, maging kapareho sa iya sa ugalì, paghambay kag magtudlò siya sa mga tawo parti sa Dios.

ANG GINGHUMAN
ng mga Apostoles
Pasayod

Ini ang pangaduha nga libro nga gingsulat ni Lucas. Isa siya sa mga kaibahan ni Apostol Pablo sa mga misyon. Ang ginapasayod niya sa ini nga libro hay kung pauno ging-palapnag ng premiro nga mga nagatuo ang Maayong Balità tunà sa Jerusalem, sa Judea, sa Samaria kag hasta sa bilog nga kalibutan (1:8). Gingsulat da diri ang makatitingaya nga mga butang nga ginghuman ng mga apostoles paagi sa gahom ng Espiritu Santo mintras ginawali ninda ang mensahe parti kay Hesu-Kristo.

May tuyo ini ka parte: Pang-una, ang pagtunà ng Kristianismo sa Jerusalem pagkatapos magbalik si Hesus sa langit; pangaduha, ang pagpalapnag ng Maayong Balità sa iba-iba nga lugar sa palibot ng Israel; kag pangtuyo, ang pagpadayon pa gid ng pagpalapnag ng ini nga mensahe pakadto sa mga lugar ng Mediteraneo hasta sa Roma kag sa bilog nga kalibutan.

Ang isa sa mga ginapakità diri hay ang pag-abot ng ging-pangakò ng Dios paagi kay Hesus—ang Espiritu Santo nga may pambihirà nga gahom nga nabaton ng mga nagatuo sa Jerusalem sa adlaw ng Pentecostes*. Ang Espiritu Santo hay padayon nga nagabantay kag nagapakusog sa mga nagatuo kag sa inda mga miyugdumaya hasta arinyan sa aton tyempo.

1 Halangdon nga Teofilus:
Sa akon una nga libro ging-istorya ko ang parti sa tanan nga
ginghuman kag gingtudlò ni Hesus tunà pa sa premiro
2 hasta sa adlaw nga gingdaya siya sa langit. Bago ini
natabò, igwa siya gingtugon paagi sa gahom ng Espiritu
Santo sa mga apostoles nga iya gingpilì.
3 Pagkatapos ng iya pagpakasakit kag pagkamatay sa krus,
nagpakità siya sa inda kag nagpamatuod sa madamò nga
paagi nga siya hay nabanhaw. Ginghuman niya ini sa suyod
ng 40 ka adlaw kag gingtudluan sinda parti sa gingharian
ng Dios.
4 Isa ka adlaw mintras nagakaon sinda, ginghambayan
sinda ni Hesus: “Ayaw anay kamo maghalin sa Jerusalem.
Huyata nindo ang gingpromisa ng aton Amay nga gingham-
bay ko sa indo.

5 Nagbawtismo si Juan sa tubì, pero pagkaligad ng pila ka
adlaw, pagabawtismuhan kamo sa Espiritu Santo.”

Ang Pagbalik ni Hesus sa Langit
Marcos 16:19-20; Lucas 24:50-53

6 Isa ka adlaw mintras nagatipon ang mga apostoles
kaibahan si Hesus, nagpangutana sinda sa iya, “Ginoo,
imaw na ba ini ang tyempo nga ibalik mo liwat ang
gingharian ng Israel?”
7 Nagsabat siya, “Ang mga tyempo o adlaw hay gingtakdà
ng Amay sa iya otoridad kag indì na kahinangyan nga
masayuran pa nindo kung san-o ini matatabò.
8 Pero pag-abot ng Espiritu Santo sa indo, makakabaton
kamo ning gahom. Pagkatapos, magapamatuod kamo parti
sa akon sa Jerusalem, sa bilog nga Judea kag Samaria hasta
sa bilog nga kalibutan.”
9 Pagkahambay niya ini, gingdaya siya palangit kag
mintras nagatan-aw sinda sa iya, naduyà siya kay
natabunan ng mga panganod.
10 Mintras nagahangad pa sinda sa langit kung sa diin
naduyà si Hesus, gulpi lang nga nagtindog sa inda alihid
ang duha nga lyaki nga nakaputì.
11 Hambay ninda, “Mga taga-Galilea, basì nagatindog pa
kamo diri kag nagahangad sa langit? Ining si Hesus nga
indo nakità nga gingdaya palangit hay mabalik diri sa
kalibutan. Kag kung pauno siya nagpaibabaw tiyad da ini
ang iya pagbalik.”

Ang Pagpilì ng Kabaylo ni Judas
Mateo 27:3-10

12 Niyan, nagbalik ang mga apostoles sa Jerusalem halin
sa Bukid ng mga Olibo*. Ang kalayò ng ini nga bukid halin
sa syudad ng Jerusalem hay isa ka kilometro.
13 Pag-abot ninda didto, nagsakà sinda sa kwarto didto
sa ibabaw ng bayay nga inda ginadayunan. Sinda hay sina
Pedro, Juan, Santiago*, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome,
Mateo, Santiago nga ungà ni Alfeus, Simon nga dati hay
nagrebelde sa gobyerno ng Roma kag si Judas nga ungà ni
Santiago.
14 Permi sinda nagatipon para magpangamuyò, kaibahan
ang pila ka babayi patì si Maria nga nanay ni Hesus kag
yadto da ang mga manghod niya nga lyaki.
15 Pagkaligad ng pila ka adlaw, nagtipon ang 120 nga mga
nagatuo kay Hesus. Nagtindog si Pedro sa inda tungà kag
naghambay,
16 “Mga kauturan ko, kahinangyan nga matuman ang yarà
sa Kasulatan nga ginghambay ng Espiritu Santo paagi kay

David. Ini hay parti kay Judas nga imaw ang nagbulig sa
mga nagdakop kay Hesus.
17 Kaibahan siya sa amon grupo kag gingpilì nga
miyugserbisyo sa ini nga ministeryo.”
18 (Nagbakay si Judas ning dutà sa kwarta nga iya nabaton
sa iya malain nga ginghuman. Didto siya nahuyog nga una
ang uyo. Nagbusdì ang iya tiyan kag nagluwas ang iya tinae.
19 Nasayuran ini ng tanan nga nagaistar sa Jerusalem,
nganì gingtawag ninda adto nga dutà sa inda linggwahe ng
Akeldama, ang gusto hambayon, Dutà ng Dugò.)
20 Naghambay pa si Pedro parti sa gingsulat ni David sa
mga Salmo:
“ ‘Pabay-i na lang ang iya ginaistaran,
kag dapat wayà na gid ning may mag-istar didto.’
Kag nakasulat da,
‘Itao na lang sa iban ang iya ministeryo.’†
21 “Nganì niyan, kahinangyan nga magpilì kita ning
kabaylo ni Judas. Ang dapat naton pilion hay adtong
kaibahan naton sa tanan nga oras nang yari pa sa aton si
Ginoong Hesus
22 tunà nang pagbawtismo ni Juan hasta sa pagdaya sa iya
pakadto sa langit. Kay kahinangyan nga magpamatuod siya
pareho naton sa pagkabanhaw ni Hesus.”
23 Nganì duha ka tawo ang inda gingpilian: si Matias kag
si Jose nga ginatawag da nga Barsabas o Justus.
24 Pagkatapos nagpangamuyò sinda, “Ginoo, ikaw ang
nakakasayod ng tagipusuon ng tanan nga tawo. Ipakità mo
sa amon kung sin-o sa duha ang imo gingpilì
25 nga maging kabaylo ni Judas. Kay gingbayaan niya ang
iya pagserbisyo bilang apostol* kag nagkadto sa lugar nga
angay sa iya.”
26 Pagkatapos nagbunot-bunutan sinda kag ang nabunot
hay si Matias. Nganì siya ang gingdugang sa onse nga
apostoles.

2

Ang Pag-abot ng Espiritu Santo

1 Nang mag-abot ang adlaw ng Pentecostes* nagtipon ang
tanan nga mga nagatuo sa isa ka lugar.
2 Kag gulpi na lang may nabatian nga tunog halin sa langit
nga pareho sa huni ng makusog nga hangin kag ang tanan
nga yadto sa suyod ng bayay nakabatì.
3 Pagkatapos may nakità sinda nga daw dilà ng kalayo kag
ini hay nagtugpà sa kada isa sa inda.

† **1:20 1:20** Salmo 69:25, 109:8

4 Gingpunò sinda tanan ng Espiritu Santo kag nagpang-
hambay sinda sa iba-iba nga mga linggwahe nga wayà
ninda nasayuri nga gingtao sa inda ng Espiritu.
5 Sa adto da nga tyempo, may mga diosnanon nga mga
Judio nga nagatinir didto sa Jerusalem nga halin sa tanan
nga mga nasyon sa bilog nga kalibutan.
6 Pagkabatì ninda ng adto nga tunog, nagkadto sinda
sa lugar nga ginatipunan ng mga nagatuo kag natingaya
gid sinda kay ang kada isa sa inda hay nakabatì ng
iya kaugalingon nga linggwahe nga ginahambay ng mga
nagatuo.
7 Natingaya gid sinda kag nagpinangutan-an, “Dì ba tanan
inà sinda hay mga taga-Galilea?
8 Basì nakakahambay sinda ng aton kaugalingon nga
linggwahe?
9 Ang iban sa aton hay taga-Partia, Medes kag Elam. Igwa
da ning mga taga-Mesopotamia, Judea, Capadosia, Pontus
kag Asia.
10 Ang iban hay taga-Frigia, Pamfilia, Egipto kag halin sa
mga lugar nga sakop ng Libya nga malapit sa Cyrene. Igwa
da mga bisita halin sa Roma,
11 mga Judio kag bukon nga nagbaton sa relihiyon ng
mga Judio. Kag ang iban hay halin sa Crete kag Arabia.
Pero nababatian naton sinda nga nagahambay sa aton
kaugalingon nga mga linggwahe parti sa mga makatitingaya
gid nga butang nga ginghuman ng Dios.”
12 Natingaya ang tanan kag indì gid ninda maintindihan,
nganì nagpinangutan-an sinda, “Ano ang gusto hambayon
ini?”
13 Pero ging-insulto ng iban ang mga nagatuo kag nagham-
bay, “Mga bayong inà nga mga tawo!”

Ang Pagwali ni Pedro

14 Nganì nagtindog si Pedro kaibahan ang onse nga
apostoles kag naghambay ning makusog sa mga tawo, “Mga
kapareho ko nga mga Judio kag kamo tanan nga nagaistar
sa Jerusalem, pamatì kamo sa akon kay ihambay ko kung
ano ang gusto hambayon ini.
15 Salà ang indo ginahunahunà nga bayong ini nga mga
tawo, kay alas nuwebe pa lang ng aga.
16 Imaw ini ang gingpropesiya ni Propeta* Joel nang una,
17 ‘Naghambay ang Dios, “Ini ang akon humanon sa ulihi
nga mga adlaw:
Itatao ko ang akon Espiritu sa tanan nga tawo.
Ang indo mga ungà nga lyaki kag babayi hay maga-
propesiya,

ang indo mga soltero hay makakakità ning mga panan-
awon,
kag ang indo mga maguyang nga lyaki hay maga-
pananamgo.
18 Aber ang akon mga ulipon, lyaki o babayi,
hay pagataw-an ko ng akon Espiritu sa adto nga tyempo,
kag sinda hay magapropesiya.
19 Kag magapakità ako ning mga milagro sa langit
kag mga makatitingaya nga butang diri sa kalibutan:
dugò, kalayo kag madakmoy nga aso.
20 Ang adlaw hay magaduyom kag magapuya ang bulan
pareho ng dugò.
Ini hay matatabò bago mag-abot ang makatitingaya gid
nga adlaw ng Ginoo*.
21 Kag ang aber sin-o nga magatawag sa pangayan ng Ginoo
hay maluluwas.†” ’ ”
22 Naghambay pa gid si Pedro, “Mga kapareho ko nga
Israelita, pamatii nindo ako. Si Hesus nga taga-Nazaret
hay gingsugò ng Dios sa indo kag gingpamatuuran ini ng
Dios paagi sa mga pambihirà nga gahom, makatitingaya nga
butang kag milagro nga ginghuman ng Dios paagi sa iya.
Sayod gid ini nindo kay natabò ini tanan diri sa indo.
23 Sayod gid ng Dios bago ini natabò nga si Hesus hay
itugyan sa indo kag ini gid ang iya gingplano. Gingpapatay
nindo siya sa mga makasasalà nga tawo nga naglangsang
sa iya sa krus.†
24 Pero gingbanhaw siya ng Dios kag gingluwas sa gahom
ng kamatayon, kay ang kamatayon wayà gid ning gahom
para pugungon siya.†
25 Kay naghambay si David parti sa iya:
‘Nakità ko ang Ginoo yarà gid permi sa akon alihid,
kag tungod yarà siya sa akon, indì ako mahadlok.
26 Nganì nalilipay gid ako,
kag indì mapunggan ang akon pagdayaw sa Dios,
kag aber mamatay ako igwa ako ning paglaom.
27 Kay sayod ko nga indì mo ako pagpabay-an didto sa lugar
ng mga patay,
kag indì mo tugutan nga malunot ang imo matinu-
manon nga suluguon.
28 Gingtudlò mo sa akon ang dayan pakadto sa kabuhì,
kag tungod ikaw permi ang akon kaibahan, ako hay
napunò ning kalipay.’†

---

* **2:20 2:20** *Adlaw ng Ginoo*: Ang adlaw ng paghusga ng Dios sa tanan nga mga tawo. † **2:21 2:17-21** Joel 2:28-32 † **2:23 2:23** Mateo 27:35; Marcos 15:24; Lucas 23:33; Juan 19:18 † **2:24 2:24** Mateo 28:5-6; Marcos 16:6; Lucas 24:5 † **2:28 2:25-28** Salmo 16:8-11

29 “Mga kapareho ko nga Judio, matuod gid ang akon
ginahambay sa indo nga ang bantog nga kalulo-lulohan
naton nga si David hay namatay kag ginglubong kag ang
iya lubungan hay yari hasta arinyan.
30 Siya hay propeta nganì nasayuran niya nga ang Dios
nagpanumpà sa iya nga ang isa sa iya mga inapo maga-
panublì ng iya gingharian.†
31 Kag nasayuran da niya kung ano ang humanon ng Dios,
nganì naghambay siya parti sa pagkabanhaw ni Kristo*:
‘Wayà siya gingpabay-i sa lugar ng mga patay,
kag ang iya lawas hay wayà naglunot sa lubungan.’
32 Ang iya ginahambay hay wayà ning iban kundì si Hesus
nga gingbanhaw ng Dios kag tanan kami hay nagapamatuod
sa ini nga natabò.
33 Gingpapungkò siya hampig sa tuo ng Dios nga iya Amay
kag nabaton niya ang Espiritu Santo nga gingpromisa sa
iya ng Amay. Ini nga Espiritu Santo hay gingpadaya ni
Hesus sa amon kag ang iya gahom imaw ang indo nakità
kag nabatian niyan.
34 Bukon si David ang gingtaas sa langit pero hambay niya,
‘Naghambay ang Ginoo† sa akon Ginoo: Pungkò diri sa
akon tuo,
35 hasta mapasukò ko sa imo ang imo mga kaaway.’†
36 Nganì dapat gid nga masayuran ng tanan nga Israelita
nga ini nga Hesus nga indo ginglangsang sa krus imaw ang
gingpilì ng Dios nga maging Ginoo kag Kristo!”
37 Nang mabatian ini ninda, nakonsensya gid sinda
kag nagpangutana kay Pedro kag sa iban nga apostoles,
“Mga kapareho namon nga Judio, ano ang dapat namon
humanon?”
38 Nagsabat si Pedro, “Hinuysuyi nindo ang indo mga
salà kag magpabawtismo sa pangayan ni Hesu-Kristo, agud
patawaron ang indo mga salà kag mabaton nindo ang regalo
ng Dios nga imaw ang Espiritu Santo.
39 Kay ini nga Espiritu Santo gingpromisa para sa indo, sa
indo mga ungà, sa tanan nga yadto sa malayò kag sa tanan
nga ginatawag ng Ginoo nga aton Dios para magpalapit sa
iya.”
40 Kag kadamò pa ang pagpamatuod ni Pedro paagi sa iya
gingpanghambay kag nagpangabay siya sa inda, “Luwasa
nindo ang indo kaugalingon sa parusa para sa malain nga
mga tawo sa ini nga tyempo.”

---

† **2:30 2:30** Salmo 132:11; 2 Samuel 7:12-13 † **2:34 2:34** *Ginoo*: May impormasyon sa Pasayod kung basì tiyad ini ang pagkasulat. † **2:35 2:34-35** Salmo 110:1

41 Kadamò ang nagpati sa iya mensahe kag nag-
pabawtismo. Sa adto nga adlaw mga 3,000 ang nadugang
sa mga nagatuo kay Kristo.
42 Mahugod sinda magtuon sa mga ginatudlò ng mga
apostoles, magtipon-tipon bilang mag-utod, magbuak-buak
ning tinapay kag magpangamuyò.

Ang Pagkabuhì ng mga Nagatuo kay Kristo

43 Kadamò ang mga makatitingaya nga butang kag mi-
lagro nga ginghuman ng Dios paagi sa mga apostoles.
Nganì nagkabuhì ang mga nagatuo nga may pagtahod kag
kahadlok sa Dios.
44 Kaayo ang inda pagsinundanan kag ang inda mga
pagkabutang hay para sa tanan.†
45 Gingpamaligyà ninda ang inda mga pagkabutang kag
propidad kag gingparte-parte ang kwarta sa tanan sunò sa
inda mga kahinangyanon.
46 Adlaw-adlaw nagatipon sinda sa templo kag nagabuak-
buak ning tinapay sa inda mga bayay. Nagadungan da sinda
sa pagkaon nga may kalipay kag may mapainubuson nga
tagipusuon
47 kag nagadayaw sinda sa Dios. Ang tanan nga tawo
hay may maayo nga kabubut-on sa inda. Kag adlaw-
adlaw ginadugang ng Ginoo sa inda ang mga tawo nga iya
ginaluwas.

3

Ang Pag-ayo ng Tawo nga Lupog

1 Isa ka adlaw nang mga alas tres ng hapon, nagkadto sina
Pedro kag Juan sa templo. Oras adto ng pagpangamuyò.
2 May lyaki didto nga lupog tunà pa nang siya hay natawo.
Adlaw-adlaw ginadaya siya ng mga tawo sa pwertahan
ng templo nga ginatawag, Maayo nga Pwertahan, para
magpalimos sa mga nagasuyod.
3 Nang makità niya sina Pedro kag Juan nga pasuyuron
sa templo, nagpangayò siya ning limos.
4 Gingtutok siya nina Pedro kag Juan kag naghambay si
Pedro sa iya, “Tan-aw sa amon.”
5 Kag nagsirò siya sa inda nga nagapaabot nga taw-an siya
ning limos.
6 Pero naghambay si Pedro sa iya, “Wayà ako ning
kwarta*, pero itao ko sa imo ang igwa ako: sa pangayan†
ni Hesu-Kristo nga taga-Nazaret, tindog kag magpanaw!”

---

† **2:44 2:44** 4:32-35 * **3:6 3:6** Sa literal: bulawan kag pilak. † **3:6 3:6** *Pangayan*: ang gusto nga hambayon hay gahom o otoridad.

7 Pagkatapos ginghawiran ni Pedro ang iya tuo nga kamot
kag gingpatindog siya. Kag adto nga daan nagkusog ang iya
siki kag bukong-bukong.
8 Palumpat siya nga nagtindog kag nagtunà nga
magpanaw-panaw. Pagkatapos nagnunot siya sa inda
pasuyod sa templo. Sige ang iya kapapanaw kag kalulumpat
mintras nagadayaw sa Dios.
9 Nakità siya ng tanan nga nagapanaw na kag nagadayaw
sa Dios.
10 Nasayuran ninda nga siya adto ang permi nagapungkò
kag nagapalimos sa Maayo nga Pwertahan ng templo. Nganì
natingaya gid sinda sa natabò sa iya.

Ang Pagwali ni Pedro sa Balkon ni Solomon

11 Mintras nagahawid ang lyaki kana Pedro kag Juan
pakadto sa lugar nga ginatawag, Balkon ni Solomon, nag-
pangdyagan ang tanan nga tawo pakadto sa inda kay tudo
gid ang inda katingaya.
12 Nang makità ni Pedro ang mga tawo, naghambay siya,
“Mga kapareho ko nga Israelita, basì natingaya gid kamo
sa natabò? Basì nagasinirò kamo sa amon nga daw paagi
sa amon kaugalingon nga gahom o pagkadiosnanon hay
napapanaw namon siya?
13 Ang Dios nina Abraham, Isaac, Jacob† kag ng aton mga
kalulo-lulohan hay imaw ang nagpakadakò sa iya suluguon
nga si Hesus. Imaw ini ang Hesus nga indo gingtugyan sa
mga otoridad kag indo gingsikway sa atubangan ni Pilato,
aber gusto kuntà niya nga siya hay buhian.
14 Balaan kag Matarong siya, pero gingsikway nindo kag
gingpangayò kay Pilato nga buhian ang miyugpatay ning
tawo.
15 Gingpapatay nindo ang nagatao ning kabuhì, pero
gingbanhaw siya ng Dios. Kag kami hay makapamatuod
sa iya pagkabanhaw.
16 Paagi sa pangayan ni Hesu-Kristo kag pagtuo sa iya,
nagkusog ini nga tawo nga indo nakikità kag nakikilaya.
Ang pagtuo kay Hesus hay nagtao sa iya ning maayo nga
lawas nga nakikità nindo tanan arinyan.
17 “Niyan, mga kapareho ko nga Judio, sayod ko nga kamo
kag ang indo mga pinunò hay imaw ang naghuman ini kay
Hesus kay wayà kamo nakasayod kung sin-o gid siya.
18 Gingpasayod na ng Dios nang una paagi sa mga propeta
nga si Kristo hay kahinangyan gid mag-agi ning kasakit kag
sa indo ginghuman sa iya, natuman ang ginghambay ng
Dios.

---

† **3:13 3:13** Exodus 3:15

19 Nganì hinuysuyi nindo ang indo salà kag magbalik sa
Dios para patawaron niya ang indo mga kasal-anan
20 kag magaabot sa indo ang espirituhanon nga kusog
halin sa Ginoo. Pagkatapos ipadaya niya si Kristo nga imaw
si Hesus nga gingpilì na niya para sa indo.
21 Pero kahinangyan anay siya nga magtinir sa langit
hasta mag-abot ang tyempo nga bag-uhon ng Dios ang tanan
nga butang nga imaw ang gingpahambay na niya nang una
pa paagi sa iya mga propeta.
22 Kay ginghambay ni Moises, ‘Ang Ginoo nga aton Dios
hay magatao sa indo ng isa ka propeta pareho sa akon, nga
sa indo da magahalin. Tumana gid nindo ang tanan nga
ihambay niya sa indo.†
23 Ang aber sin-o nga indì magtuman sa ini nga propeta
hay parusahan ng Dios.’†
24 Tiyad da ini ang ginghambay ng tanan nga mga propeta
tunà kay Samuel. Sinda tanan naghambay parti sa mga
butang nga matatabò sa ini nga tyempo.
25 Ang mga gingpromisa ng Dios paagi sa mga propeta
hay para gid sa aton nga mga Judio kag kaibahan kita sa
kasugtanan nga ginghuman ng Dios sa aton kalulo-lulohan.
Kay naghambay siya kay Abraham, ‘Pakamaayuhon ko ang
tanan nga tawo sa kalibutan paagi sa imo mga inapo.’†
26 Nganì nang gingsugò ng Dios ang iya gingpilì nga
suluguon sa kalibutan, kita nga mga Judio ang iya una nga
gingkadtuan para buligan niya kita nga magtalikod sa aton
malain nga ginahuman.”

4

Si Pedro kag si Juan sa Korte ng mga Judio

1 Mintras nagahambay pa sina Pedro kag Juan sa mga
tawo, gingpalapitan sinda ng mga parì, ng kapitan ng mga
gwardya sa templo kag ng mga Saduceo*.
2 Nahangit gid sinda sa duha nga apostoles kay nagatudlò
sinda sa mga tawo nga nabanhaw si Hesus kag ini hay
nagapamatuod nga may pagkabanhaw.
3 Nganì gingdakop ninda sina Pedro kag Juan para
imbistigahan. Pero tungod gab-i na, gingsuyod na lang anay
sinda sa prisuhan hasta mag-aga.
4 Pero kadamò na sa mga nakabatì ng inda mga ging-
panudlò ang nagtuo kay Hesus. Sa mga lyaki lang nga
nagtuo nag-abot na sa 5,000.

---

† **3:22 3:22** Deuteronomio 18:15, 18 † **3:23 3:23** Deuteronomio 18:19 † **3:25 3:25** Gingtunaan 22:18

5 Pagkaaga, nagtipon sa Jerusalem ang mga pinunò nga
parì, mga miyugdumaya ng Judio kag mga eskriba*.
6 Kaibahan didto sina Anas nga Pinakamataas nga Parì,
Caifas, Juan, Alexander kag ang iban pa nga mga miyembro
ng pamilya ng Pinakamataas nga Parì.
7 Gingpadaya ninda sina Pedro kag Juan sa inda atuban-
gan kag gingpangutana, "Sa ano nga gahom o kanin-o
pangayan nindo ginahuman ang mga butang nga ini?"
8 Niyan si Pedro nga punò ng Espiritu Santo nagsabat sa
inda, "Mga pinunò ng mga parì kag mga miyugdumaya ng
Judio,
9 kung kami arinyan hay ginaimbistigahan nindo tungod
sa maayo nga ginghuman namon sa ini nga lupog kag kung
pauno siya nag-ayo,
10 dapat masayuran nindo tanan kag ng tanan nga
Israelita nga ini nga tawo nga nagatindog sa indo atubangan
hay nag-ayo paagi sa gahom ng pangayan ni Hesu-Kristo nga
taga-Nazaret. Siya hay gingpalangsang nindo kag namatay,
pero gingbanhaw ng aton Dios.
11 Si Hesus imaw ang ginahambay ng Kasulatan:
'Ang bato nga gingsikway nindo nga mga panday;
imaw ang naging pinakaimportante nga bato ng pun-
dasyon.'†
12 Ang kaluwasan hay paagi lang gid kay Hesus, kay wayà
gid ning iban sa bilog nga kalibutan nga makaluwas sa
aton."
13 Nang makità ninda nga wayà gid mahadlok sina Pedro
kag Juan kag nasayuran ninda nga wayà sinda ning iniskwe-
lahan kag mga ordinaryo lang nga mga tawo, natingaya gid
sinda. Kag nasayuran ninda nga mga kaibahan galì ini ni
Hesus nang una.
14 Gusto kuntà ninda nga maghambay ning kontra sa
milagro nga ginghuman nina Pedro, pero tungod ang lyaki
nga ging-ayo hay nagatindog sa alihid ninda, naghipos na
lang sinda.
15 Nganì gingpahalin anay sina Pedro sa Korte ng mga
Judio* kag pagkatapos nag-istorya sinda sa isa kag isa.
16 Hambay ninda, "Ano ang aton humanon sa inda? Kay
bantog na sa bilog nga Jerusalem nga nakahuman sinda
ning milagro kag indì gid naton inà mabalibaran.
17 Pero para indì na magkayat ini nga balità, bawalan
naton sinda nga mag-istorya aber kanin-o parti kay Hesus."
18 Nganì gingpatawag ninda sina Pedro kag Juan kag
gingsugò nga indì na maghambay o magtudlò parti kay
Hesus.

† **4:11 4:11** Salmo 118:22

19 Pero nagsabat sina Pedro kag Juan sa inda, “Kamo na
ang maghusga kung ano ang tamà sa panirò ng Dios, ang
magtuman ba sa indo o ang magtuman sa Dios?
20 Indì puydi nga magpara kami sa paghambay parti sa
amon nakità kag nabatian.”
21 Pero gingpaandaman gihapon sinda nga indì na gid
magpamalità kag pagkatapos gingbuhian na sinda. Aber
gusto ninda parusahan, indì ninda mahuman kay naga-
dayaw ang tanan nga tawo sa Dios tungod sa milagro nga
natabò.
22 Kay ang lyaki nga nag-ayo paagi sa milagro hay sobra
na sa 40 ka años ang iya edad.

Ang Pangamuyò ng mga Nagatuo

23 Pagkatapos buhian sina Pedro kag Juan, nagkadto
sinda sa inda mga kaibahan kag nagbalità kung ano ang
ginghambay ng mga Pinakamataas nga Parì kag ng mga
miyugdumaya ng Judio.
24 Nang mabatian ninda ini, nagpangamuyò sinda tanan
sa Dios, “O Ginoo nga makagagahom sa tanan, ikaw ang
naghuman ng langit, ng dutà, ng dagat kag ng tanan nga
butang nga yarà dirà.
25 Paagi sa Espiritu Santo gingpahambay mo sa amon
kalulo-lulohan nga si David nga imo suluguon:
‘Basì sobra gid ang kahangit ng mga bukon Judio*,
kag basì ang mga tawo hay nagaplano ning wayà puyos?
26 Ang mga harì sa kalibutan kag ang mga pinunò hay
nagatipon kag nagapreparar
para magkontra sa Ginoo kag sa iya Kristo.’†
27 Sayod namon nga matuod gid ang imo gingpahambay
nang una, kay diri gid sa Jerusalem si Herodes, si Poncio Pi-
lato, ang mga bukon Judio kag ang mga Israelita nagkatipon
para kontrahon ang imo balaan nga suluguon nga si Hesus
nga imo gingpilì nga maging harì.†
28 Sa inda ginghuman, natuman na ang imo gingplano nang
una. Kag ini hay natabò paagi sa imo gahom kag kabubut-
on.
29 Kag niyan, Ginoo, ginapahog ninda kami. Buligi kami kag
taw-i ning kaisog nga magwali ng imo hambay.
30 Pakitaan ang imo gahom! Itugot nga paagì sa pangayan
ng imo balaan nga suluguon nga si Hesus makapaayo kami
ning mga may sakit kag makahuman ning mga milagro kag
makatitingaya nga mga butang!”

---

† **4:26 4:25-26** Salmo 2:1-2 † **4:27 4:27** Mateo 27:1-2; Marcos 15:1; Lucas 23:1, 7-11; Juan 18:28-29

31 Pagkatapos ninda pangamuyò, ang lugar nga inda
ginatipunan hay naghubog. Gingpunò sinda tanan ng
Espiritu Santo kag nagwali ng hambay ng Dios nga wayà
ning kahadlok.

Ang Pagkakaisa ng mga Nagatuo

32 Nagkaisa ang tanan nga mga nagatuo sa inda hunahunà
kag tagipusuon. Wayà ninda ginasariliha ang inda mga
pagkabutang kundì ang tanan nga igwa sinda hay para da
sa tanan.†
33 Paagi sa dakò gid nga gahom, padayon nga naga-
pamatuod ang mga apostoles nga si Ginoong Hesus hay
nabanhaw. Kag abunda gid ang bulig ng Dios sa tanan nga
nagatuo.
34 Wayà na may nagakuyang sa inda kay may mga kautu-
ran nga nagbaligyà ng inda mga dutà kag mga pagkabutang
35 kag gingtao ninda ang kwarta sa mga apostoles. Kag
gingpanagtag ini ninda sa mga nagatuo sunò sa kahi-
nangyan ng isa kag isa.
36 Imaw da ini ang ginghuman ni Jose nga taga-Cyprus
nga inapo ni Levi. Ginatawag siya ng mga apostoles
nga Bernabe nga ang gusto hambayon, ‘ang tawo nga
nagapakusog ng buot’.
37 Gingbaligyà niya ang iya dutà kag gingtao ang kwarta
sa mga apostoles.

5

Sina Ananias kag Safira

1 May mag-asawa nga nagbaligyà da ng inda dutà. Ang
pangayan ng lyaki hay Ananias kag ang iya asawa hay
Safira.
2 Gingtagò ni Ananias ang iban nga bayad kag sayod da
ini ng iya asawa. Gingdaya niya ang nabilin nga kwarta kag
gingtao sa mga apostoles.
3 Pero naghambay si Pedro sa iya, “Ananias, basì nag-
padaog ka kay Satanas? Nagpinusong ka sa Espiritu Santo
kay ang iban nga bayad sa imo dutà gingtagò mo!
4 Nang wayà mo pa nabaligyà ang dutà, dì ba sa imo
adto? Kag nang nabaligyà mo na, dì ba ikaw ang magbuot
kung unhon mo ang kwarta? Basì ginghungod mo gid nga
humanon ini? Bukon ka sa amon nagpinusong kundì sa
Dios!”
5 Nang mabatian ini ni Ananias, natumba siya kag
namatay. Kag ang tanan nga nakabatì sa natabò hay
hinadlukan gid.

---

† **4:32 4:32** Ginghuman 2:44-45

6 Pagkatapos, gingpalapitan siya ng mga kabataan kag
gingputos ang iya lawas. Gingbayawan ninda ini paluwas
kag ginglubong.
7 Pagkaligad ng mga tuyo ka oras, nag-abot ang iya asawa
nga wayà kasayod sa natabò.
8 Gingpangutana siya ni Pedro, “Balitaan sa akon, imaw
lang gid ba ini tanan ang bayad nga nabaton nindo?” Kag
nagsabat naman siya, “Huo, imaw lang gid inà.”
9 Pero hambay ni Pedro, “Basì nagkaisa kamo para
tilawan ang Espiritu ng Ginoo? Sirua, yarà na sa pwertahan
adtong mga kabataan nga naglubong sa imo asawa kag
pagabayawan ka da ninda paluwas!”
10 Adto nga daan natumba siya kag namatay. Pagsuyod
ng mga kabataan, nakità ninda nga patay na da siya nganì
gingbayawan siya paluwas kag ginglubong sa alihid ng iya
asawa.
11 Kag hinadlukan gid ang tanan nga nagatuo kay Hesu-
Kristo didto kag tanan nga nakabatì.

Ang mga Milagro ng mga Apostoles

12 Kadamò ang mga milagro kag makatitingaya nga
butang ang ginghuman ng mga apostoles sa mga tawo.
Kag nagatipon permi ang tanan nga nagatuo sa Balkon ni
Solomon.
13 Ang iban nga wayà nagatuo hay wayà gid nagalakot
pero ginatahod gid ang mga nagatuo ng tanan nga tawo sa
Jerusalem.
14 Kag kadamò pa nga mga tawo ang nadugang sa mga
nagatuo sa Ginoo, mga lyaki kag mga babayi.
15 Tungod sa mga milagro ng mga apostoles, gingdaya ng
mga tawo ang mga may sakit sa alihid ng mga karsada kag
gingbutang sa mga banig para malandungan ng anino ni
Pedro kung mag-agi siya sa inda.
16 Kadamò da ang mga tawo nga nagtipon didto halin sa
mga banwa palibot sa Jerusalem. Kag gingdaya ninda ang
mga may sakit kag ang mga ginasapian ning malain nga
mga espiritu kag tanan sinda hay nag-ayo.

Ang Paghingabot sa mga Apostoles

17 Pero naili gid ang Pinakamataas nga Parì kag ang iya
mga kaibahan nga miyembro ng sekta ng Saduceo.
18 Nganì gingdakop ninda ang mga apostoles kag ging-
priso.
19 Pero pagkagab-i gingbuksan ng anghel ng Ginoo ang
mga pwertahan ng prisuhan kag gingpaluwas sinda. Ham-
bay ng anghel sa inda,

20 “Kadto kamo sa templo kag tudlui ang mga tawo parti
sa bag-o nga kabuhì nga ginatao ng Dios.”
21 Gingtuman ninda ang gingsugò ng anghel nganì nang
aga pa gid nagsuyod sinda sa templo kag nagtudlò sa mga
tawo.
Nang mag-abot ang Pinakamataas nga Parì kag ang iya
mga kaibahan, gingpatawag ninda ang tanan nga miyembro
ng Korte ng mga Judio kag ang tanan nga pinunò ng Israel
para mitingon. Gingpabuoy ninda sa prisuhan ang mga
apostoles.
22 Pero pagkadto didto ng mga opisyales ng templo, wayà
na sa prisuhan ang mga apostoles, nganì nagbalik sinda kag
nagbalità,
23 “Nakità namon nga nakatrangka gid maayo ang
prisuhan kag ang mga gwardya hay nagatindog sa may
pwertahan, pero pagbukas namon wayà na ning tawo sa
suyod!”
24 Pagkabatì ng kapitan sa mga gwardya ng templo kag
ng mga pinunò nga parì ng inda gingbalità, nagulpihan gid
sinda kag natingaya kung ano ang natabò sa mga apostoles.
25 Pagkatapos may tawo nga nag-abot kag nagbalità, “Ang
mga lyaki nga indo gingpriso hay yadto na gidaw sa templo
kag nagatudlò sa mga tawo!”
26 Nganì nagkadto didto ang kapitan kag ang iya mga
tawohan kag gingdaya pabalik ang mga apostoles. Pero
wayà sinda gingsakita kay nahadlok nga basì kung buguyon
sinda ng mga tawo.
27 Gingdaya ninda ang mga apostoles kag gingpaatubang
sa Korte ng mga Judio. Gingpangutana sinda ng Pinaka-
mataas nga Parì,
28 “Dì ba gingbawalan na namon kamo nga magtudlò parti
kay Hesus? Pero sirua ang indo ginghuman! Nasayuran na
sa bilog nga Jerusalem ang indo ginatudlò kag kami pa ang
indo ginapabintangan nga nagpatay sa iya.”†
29 Pero nagsabat si Pedro kag ang mga apostoles, “Ang
Dios ang dapat namon tumanon kag bukon ang mga tawo!
30 Gingpatay nindo si Hesus paagi sa paglangsang sa krus.
Pero gingbanhaw siya ng Dios ng aton kalulo-lulohan.
31 Gingpataas ng Dios si Hesus kag gingpapungkò hampig
sa iya tuo bilang Pinunò kag Manluluwas, para taw-an ning
tsansa ang mga Israelita nga maghinuysoy sa inda kasal-
anan agud patawaron ang inda mga salà.
32 Kami ang nagapamatuod sa ini nga mga natabò. Kag
ang Espiritu Santo nga gingtao ng Dios sa tanan nga mga

† **5:28 5:28** Mateo 27:25

nagatuman sa iya hay nagapamatuod da sa ini nga mga
natabò.”
33 Nang mabatian ninda ini, nahangit gid sinda kag gusto
gid ninda nga patyon ang mga apostoles.
34 Pero nagtindog ang isa ka Pariseo* nga ang pangayan
hay Gamaliel. Kaibahan siya sa Korte ng mga Judio.
Miyugtudlò siya ng Kasuguan kag ginatahod ng tanan.
Gingsugò niya nga paluwason anay ang mga apostoles.
35 Niyan hambay niya sa konseho, “Mga kapareho ko nga
Israelita, isipon anay nindo ning maayo kung ano ang indo
humanon sa ini nga mga tawo.
36 Kay nang una, may isa ka tawo nga ang pangayan hay
Teudas. Ginapakadakò niya ang iya kaugalingon kag igwa
siya ning mga 400 nga tagasunod. Pero gingpatay siya kag
ang iya mga tagasunod hay nagkabuyag-buyag kag naduyà
lang da adto nga grupo.
37 Pagkatapos niya, si Judas naman nga taga-Galilea kag
nakakumbinsi da siya ning mga tagasunod nang tyempo
ng pagsensus. Pero gingpatay da siya kag tanan niya nga
tagasunod hay nagkabuyag-buyag da.
38 Nganì sa ini nga kaso, ginahambay ko sa indo, buhii ini
nga mga tawo kag ayaw sinda pagsakita. Kay kung ining
inda ginahuman kag ginaplano hay halin sa tawo lang, indì
ini magpadayon.
39 Pero kung ini hay halin sa Dios, indì naton sinda
mapunggan. Kag isa pa, basì kung ang matabò, ang Dios
na gid ang aton ginakontra!”
Gingtuman ng konseho ang ginglaygay ni Gamaliel.
40 Gingpatawag ninda liwat ang mga apostoles kag
gingpalatigo. Pagkatapos gingbawalan sinda liwat nga
maghambay o magtudlò parti kay Hesus kag gingbuhian
sinda.
41 Paghalin ninda sa Korte ng mga Judio, nalipay gid
sinda kay sayod ninda nga gingtaw-an sinda ng Dios
ning pribilihiyo nga makaagi ng kahugaan tungod sa inda
pagsunod kay Hesus.
42 Kada adlaw, nagakadto sinda sa templo kag sa mga
bayay kag padayon sinda nga nagatudlò kag nagawali ng
Maayong Balità* nga si Hesus imaw ang Kristo.

6

Ang Pagpilì sa Pito nga Miyugserbisyo

1 Nang adto nga mga adlaw, nagapakadamò na gid ang
mga disipulo. Nagreklamo ang mga Judio nga ang inda
linggwahe hay Griego kontra sa mga Judio nga ang inda

linggwahe hay Hebreo. Kay wayà ginataw-i ning pang-
adlaw-adlaw nga rasyon ang inda mga bayo nga babayi.
2 Nganì gingpatawag ng dose nga apostoles ang tanan nga
mga nagatuo kag naghambay, “Bukon tamà nga pabay-an
namon ang pagwali ng hambay ng Dios kag asikasuhon ang
mga kahinangyanon ng mga bayo.
3 Nganì, mga kauturan, magpilì kamo halin sa indo ning
pito ka lyaki nga ginarespito gid, punò ng Espiritu Santo
kag kamayad. Sinda ang magadumaya sa mga materyal nga
bulig.
4 Kag kami naman, gamiton namon ang amon oras sa
pagpangamuyò kag pagwali ng hambay ng Dios.”
5 Nalipay ang tanan nga nagatuo sa ginghambay ng mga
apostoles kag gingpilì ninda si Esteban, ang tawo nga hugot
ang pagtuo kay Hesus kag punò ng Espiritu Santo. Gingpilì
da ninda sina Felipe, Procorus, Nicanor, Timon, Parmenas
kag Nicolas nga bukon Judio nga taga-Antioc pero nagbaton
sa relihiyon ng mga Judio.
6 Gingdaya ang mga napilì sa atubangan ng mga apostoles
kag gingtungtungan ninda ng inda kamot kag gingpanga-
muyuan.
7 Nganì padayon nga naglapnag ang hambay ng Dios.
Nagdugang pa gid ang mga nagatuo sa Jerusalem kag
kadamò da nga mga parì ang nagtuo kay Hesus.

Ang Pagdakop kay Esteban

8 Gingtaw-an ng Dios ning dakò nga gahom si Esteban kag
gingbuligan gid siya. Nganì kadamò nga makatitingaya nga
butang kag milagro ang iya ginghuman nga nakità ng mga
tawo.
9 Pero may pila ka tawo nga nagkontra sa iya. Ini nga
mga tawo hay mga Judio nga halin sa Cyrene, Alexandria,
Cilicia kag Asia. Mga miyembro sinda ng sinagoga* nga
kung tawagon hay Sinagoga ng mga Hilway nga Ulipon*.
Nagpakigdibati sinda kay Esteban.
10 Pero tungod gingtaw-an si Esteban ning kamayad ng
Espiritu Santo, indì ninda siya maperdi.
11 Nganì sikreto ninda nga gingsuysugan ang pila ka tawo
kag inda gingpahambay, “Nabatian namon nga nagaham-
bay si Esteban ning malain kontra kay Moises kag sa Dios.”
12 Paagi diri gingpahangit ninda ang mga tawo, mga
miyugdumaya ng Judio kag mga eskriba. Gingdakop ninda
si Esteban kag gingdaya sa Korte ng mga Judio.

---

* **6:9 6:9** *Hilway nga Ulipon*: Ini hay mga Judio nga dati hay naging ulipon, pero niyan hay hilway na.

13 May gingdaya sinda nga pila ka tawo para magtestigo
ning pinusong kontra kay Esteban. Naghambay sinda, “Ini
nga lyaki hay wayà gid nagapara sa iya pag-insulto sa aton
balaan nga lugar kag sa Kasuguan ni Moises.
14 Kay nabatian namon siya nga nagahambay nga ang
aton templo gubaon ni Hesus nga taga-Nazaret kag bay-
luhan niya ang mga tradisyon nga ginapasunod sa aton ni
Moises.”
15 Kag tanan nga nagapungkò sa Korte ng mga Judio
hay nagsirò gid kay Esteban kag nakità ninda nga ang iya
hitsura hay masilaw nga pareho sa hitsura ng anghel.

7

Ang Pagwali ni Esteban

1 Niyan nagpangutana ang Pinakamataas nga Parì kay
Esteban, “Matuod ba ining inda ginaakusar sa imo?”
2 Nagsabat si Esteban, “Mga kapareho ko nga Judio,
pamatii nindo ako. Nagpakità ang mahimayaon nga Dios
sa aton kalulo-lulohan nga si Abraham nang yadto pa siya
sa Mesopotamia, bago siya nagsaylo sa Haran.
3 Naghambay ang Dios kay Abraham, ‘Maghalin ka sa imo
banwa kag bayai ang imo mga kahalihan kag magkadto sa
lugar nga akon itudlò sa imo.’
4 Nganì naghalin siya sa lugar ng Caldea kag nag-istar sa
Haran. Nang namatay ang iya tatay, gingpasaylo naman
siya ng Dios sa ini nga lugar nga aton ginaistaran niyan.†
5 Adto nga tyempo wayà pa nataw-i ng Dios si Abraham
aber maisot lang nga dutà. Pero nagpromisa ang Dios nga
ini nga lugar hay itatao sa iya kag sa iya mga inapo. Wayà
pa ning ungà si Abraham nang gingpromisa adto ng Dios.†
6 Naghambay ang Dios sa iya, ‘Ang imo mga inapo hay
magiging istranghero sa iban nga lugar kag didto humanon
sinda nga mga ulipon kag pahugaan sinda sa suyod ng 400
ka tuig.†
7 Pero pagaparusahan ko ang nasyon nga magaulipon sa
inda. Pagkatapos makakahalin sinda didto kag makakaba-
lik na sa ini nga lugar kag diri sinda magasamba sa akon.’†
8 Kag bilang tandà ng iya promisa, nagsugò ang Dios
kay Abraham nga ang tanan nga mga lyaki hay dapat
papaltakan*. Nganì pagkatawo ng iya ungà nga si Isaac,
gingpapaltakan niya nang wayo pa lang siya ka adlaw.
Imaw da ini ang ginghuman ni Isaac sa iya ungà nga si

† **7:4 7:4** Gingtunaan 11:31, 12:4 † **7:5 7:5** Gingtunaan 12:7, 13:15, 15:18, 17:8
† **7:6 7:6-7** Gingtunaan 15:13-14 † **7:7 7:7** Exodus 3:12

Jacob. Kag imaw da ang ginghuman ni Jacob sa iya dose
nga ungà nga imaw ang ginghalinan naton nga mga Judio.†
9 “Niyan, si Jose nga isa sa dose nga ungà ni Jacob hay
gingkailihan ng iya mga maguyáng. Nganì gingbaligyà
ninda siya kag naging ulipon sa Egipto. Pero tungod ang
Dios hay kaibahan niya,†
10 gingbuligan siya sa tanan nga kahugaan nga iya
naagihan. Gingtaw-an siya ng Dios ning kamayad nganì
nagustuhan siya ng Faraon nga harì ng Egipto kag ginghu-
man siya nga gobernador sa bilog nga Egipto kag naging
miyugpamahayà ng tanan nga manggad ng Faraon.†
11 Pagkatapos nagkaigwa ning taggutom sa bilog nga
Egipto kag Canaan. Ginghugaan gid ang mga tawo didto
kag ang aton mga kalulo-lulohan hay wayà gid ning may
mabuy-an pagkaon.†
12 Pero nang mabatian ni Jacob nga may pagkaon sa
Egipto, gingpakadto niya didto ang aton mga kalulo-
lulohan.* Imaw adto ang una ninda nga pagkadto sa Egipto.
13 Sa ikaduha ninda nga pagkadto, nagpakilaya na si Jose
sa iya mga hali kag nakilaya ng Faraon ang pamilya ni Jose.†
14 Pagkatapos gingtugon ni Jose nga pakadtuon ang iya
tatay nga si Jacob sa Egipto kag patì ang tanan niya nga
mga kahalihan. (75 sinda tanan.)†
15 Nganì nagkadto si Jacob kag ang aton kalulo-lulohan sa
Egipto kag didto sinda nag-istar hasta sinda mamatay.†
16 Ang inda mga tuy-an hay gingdaya sa Shekem kag
ginglubong sa lubungan nga gingbakay ni Abraham nang
una sa mga ungà ni Hamor.†
17 “Pero nang malapit na gid ang oras nga matuman ang
gingpromisa ng Dios kay Abraham, nagdamò pa gid ang
aton mga kalulo-lulohan sa Egipto.
18 Nag-abot da ang adlaw nga nagkaigwa ang Egipto ning
harì nga wayà nakakilaya kay Jose.†
19 Gingluko niya ang aton mga kalulo-lulohan kag ging-
pahugaan. Gingpilit niya sinda nga bayaan ang inda mga
lapsag agud magkamatay.†
20 Imaw da adto nga tyempo nga ging-ungà si Moises.
Kaayo-ayo gid siya nga lapsag kag nalipay ang Dios sa iya.

---

† **7:8 7:8** Gingtunaan 17:10-14, 21:2-4, 25:26, 29:31-35:18 † **7:9 7:9** Gingtunaan 37:11, 37:28, 39:2, 21 † **7:10 7:10** Gingtunaan 41:39-41 † **7:11 7:11** Gingtunaan 42:1-2 * **7:12 7:12** Ang aton mga kalulo-lulohan nga imaw ang mga ungà ni Jacob. † **7:13 7:13** Gingtunaan 45:1, 16 † **7:14 7:14** Gingtunaan 45:9, 10, 17, 18, 46:27 † **7:15 7:15** Gingtunaan 46:1-7, 49:33 † **7:16 7:16** Gingtunaan 23:3-16, 33:19, 50:7-13; Josue 24:32 † **7:18 7:17-18** Exodus 1:7-8 † **7:19 7:19** Exodus 1:10, 11, 22

Gingdipara siya ng iya mga ginikanan sa suyod ng tuyo ka
bulan.†
21 Kag nang napilitan na sinda nga bayaan siya sa luwas
ng bayay, gingbuoy siya ng ungà nga babayi ng Faraon kag
gingkabig pareho sa iya kaugalingon nga ungà.†
22 Nganì gingtudluan si Moises ng tanan nga kamayad
sa Egipto kag naging bantog siya tungod sa iya mga
paghambay kag sa iya mga ginahuman.

23 "Nang si Moises hay 40 ka años na, naisip niya nga
bisitahon ang iya mga kapareho nga mga Israelita.†
24 Didto nakità niya ang isa sa inda nga ginapintasan
ng Egiptuhanon. Ging-apinan niya ang iya kapareho nga
Israelita kag bilang bayos gingpatay niya ang Egiptuhanon.
25 Sa ginghuman ni Moises, kalaom niya maintindihan
siya ng mga kapareho niya nga luwason sinda ng Dios paagi
sa iya pero wayà galì.
26 Nang masunod nga adlaw nakità niya ang duha ka
Israelita nga nagaaway. Gusto kuntà niya nga husayon ang
duha, nganì naghambay siya sa inda, 'Pareho kamo nga
Israelita. Basì nagainaway kamo?'
27 Pero gingtuyod siya ng lyaki nga nagapangsakit ng iya
kapareho kag ginghambayan, 'Sin-o ang naghuman sa imo
nga maging pinunò kag miyughusay namon?
28 Ano, patyon mo da ba ako pareho ng imo ginghuman
sa Egiptuhanon kahapon?'
29 Nang mabatian adto ni Moises, naghalin siya sa
Egipto kag nagkadto sa Midian. Didto siya nag-istar kag
nakapangasawa. Kag didto da natawo ang iya duha nga
ungà nga lyaki.†

30 "Pagkaligad ng 40 ka tuig, may isa ka anghel nga
nagpakità kay Moises nang yadto siya sa tiway nga lugar
malapit sa Bukid ng Sinai. Nakità niya ang anghel sa
nagadayab nga mababà nga kahoy.
31 Natingaya gid si Moises sa iya nakità! Nang nagpalapit
siya para siruon kung ano gid adto, nabatian niya ang boses
ng Ginoo nga nagahambay,
32 'Ako ang Dios ng imo kalulo-lulohan nga sina Abraham,
Isaac kag Jacob.' Nang mabatian adto ni Moises, nagpan-
gurog siya sa kahadlok kag wayà siya nagpangahas nga
magsirò.
33 Pagkatapos naghambay ang Dios sa iya, 'Ubaha ang imo
sandalyas kay balaan ang lugar nga imo ginatindugan.

---

† **7:20 7:20** Exodus 2:2 † **7:21 7:21** Exodus 2:3, 10 † **7:23 7:23-29** Exodus 2:11-15 † **7:29 7:29** Exodus 18:3, 4

34 Nakità ko gid ang mga kahugaan nga ginatiis ng akon
gingpilì nga mga tawo didto sa Egipto kag nabatian ko ang
inda pag-uwang. Nganì nagpanaog ako para luwason sinda.
Niyan, magpreparar ka kay ikaw ang akon suguon didto sa
Egipto.’†
35 “Imaw ini ang Moises nga gingsikway ng iya mga
kapareho nga Israelita nga naghambay, ‘Sin-o ang naghu-
man sa imo nga maging pinunò kag miyughusay namon?’
Imaw da ini ang Moises nga gingsugò ng Dios nga maging
pinunò kag manluluwas ng mga Israelita sa bulig ng anghel
nga nagpakità sa iya didto sa nagadayab nga mababà nga
kahoy.†
36 Si Moises imaw ang nagdaya sa mga Israelita paluwas
sa Egipto. Naghuman siya ning mga makatitingaya nga
butang kag milagro sa Egipto, sa Dagat nga Puya kag sa
tiway nga lugar nga inda ging-agihan sa suyod ng 40 ka
tuig.†
37 Si Moises da ang naghambay sa mga Israelita, ‘Mapa-
daya ang Dios sa indo ning isa ka propeta nga pareho sa
akon nga sa indo da magahalin.’†
38 Nang yadto na ang aton mga kalulo-lulohan sa tiway
nga lugar, si Moises ang kaibahan ninda. Siya ang ging-
istorya ng anghel ng Dios sa Bukid ng Sinai. Didto niya sa
bukid gingbaton ang hambay ng Dios nga imaw adto ang
nagatao ning kabuhì para itao da niya sa aton.†
39 “Pero wayà gingtumana si Moises ng aton mga kalulo-
lulohan, kundì gingsikway pa ninda siya bilang inda pinunò
kay gusto ninda nga magbalik sa Egipto.
40 Nganì naghambay sinda kay Aaron, ‘Humani kami ning
mga dios-diosan para magapanguna sa amon. Wayà na
kami nakasayod kung ano na ang natabò kay Moises nga
nagpaluwas sa amon sa Egipto.’†
41 Nganì naghuman sinda ning dios-diosan nga ang
hitsura hay batà nga baka. Ginghalaran ninda ini kag
nagpyesta sinda para magsilibrar sa ginghuman ng inda
kaugalingon nga kamot.†
42 Sa adto nga ginghuman ninda gingtalikuran sinda ng
Dios. Gingpabay-an niya sinda nga magsamba sa mga
bituon sa langit, pareho ng gingsulat ng mga propeta:
‘Kamo nga mga Israelita! Sa suyod ng 40 ka tuig nindo diri
sa tiway nga lugar, nag-ihaw kamo ning mga hayop
kag indo ginghalad.

† **7:34 7:30-34** Exodus 3:1-10 † **7:35 7:35** Exodus 2:14 † **7:36 7:36** Exodus 7:5, 14:21; Mga Bilang 14:33 † **7:37 7:37** Deuteronomio 18:15, 18 † **7:38 7:38** Exodus 19:1-20:17; Deuteronomio 5:1-33 † **7:40 7:40** Exodus 32:1 † **7:41 7:41** Exodus 32:2-6

Pero bukon ako ang indo ginghalaran.
43 Gingdaya-daya pa nindo ang tolda ng indo dios-diosan
nga si Molec,
kag ang rebulto nga bituon ng indo dios-diosan nga si Refan.
Ginghuman nindo ini nga mga dios-diosan para sambahon.
Nganì palayason ko kamo pakadto pa gid sa unahan ng
Babilonia.'†
44 "Nang yadto pa sa tiway nga lugar ang aton mga kalulo-
lulohan, daya ninda ang tolda nga yadto ang presensya ng
Dios. Ini nga tolda hay ginghuman ni Moises nang gingsugò
siya ng Dios kag gingsunod niya ang plano nga gingpakità
sa iya.†
45 Nang ulihi, pagkamatay ng aton mga kalulo-lulohan,
ang inda mga ungà naman ang nagdaya ng tolda. Ang
pinunò ninda hay si Josue*. Nasakop ninda ang dutà nga
gingpromisa ng Dios, pagkatapos mapalayas ng Dios ang
mga nagaistar didto. Kag gingtinir na didto ang tolda nga
gingdaya ng mga Israelita hasta sa tyempo ni Haring David.†
46 Nalipay gid ang Dios kay David nganì nagpamuhon siya
sa Dios nga tugutan siya nga magpaugdok ning templo para
sa Dios agud makasamba didto ang mga inapo ni Jacob.†
47 Pero si Solomon imaw ang nagpaugdok ning templo ng
Dios.†
48 "Ugaling lang ang Pinakamataas nga Dios wayà nagais-
tar sa ginghuman ng tawo. Pareho sa ginghambay ng Dios
paagi sa iya propeta,
49 'Ang langit ang akon trono,
kag ang dutà ang tungtungan ng akon siki.
Anong klasi nga templo ang ipaugdok mo para sa akon?
Diin ba ang lugar nga akon istaran?
50 Ako gid ang naghuman ng ini tanan nga mga butang.'†"
51 Nagpadayon si Esteban sa iya paghambay, "Matugas
gid ang indo mga uyo! Wayà nindo ginatumana kag
ginapamatii ang mensahe ng Dios! Pareho kamo ng indo
mga kalulo-lulohan kay permi lang nindo ginakontra ang
Espiritu Santo!
52 Igwa ba aber isa sa mga propeta nga wayà ginghingabot
ng indo mga kalulo-lulohan? Gingpamatay ninda ang
mga mensahero nga nagpropesiya parti sa pag-abot ng iya
Matarong nga Suluguon†. Kag niyan kamo ang nagtraidor
kag nagpatay sa iya.

---

† **7:43 7:42-43** Amos 5:25-27 † **7:44 7:44** Exodus 25:9, 40 † **7:45 7:45** Josue 3:14-17 † **7:46 7:46** 2 Samuel 7:1-16; 1 Cronica 17:1-14 † **7:47 7:47** 1 Harì 6:1-38; 2 Cronica 3:1-17 † **7:50 7:49-50** Isaias 66:1-2 † **7:52 7:52** *Matarong nga Suluguon*: ang gusto nga hambayon si Hesus.

53 Kamo ang nagbaton ng Kasuguan ng Dios paagi sa mga
anghel pero wayà nindo ini pagtumana!”

Ang Pagbugoy kay Esteban

54 Nang mabatian ini ng mga tawo sa Korte ng mga
Judio, nahangit gid sinda. Nagpagot gid ang inda ngipon
sa kahangit kay Esteban.
55 Pero si Esteban nga punò gid ng Espiritu Santo
naghangad sa langit kag nakità niya ang kahimayaan ng
Dios kag si Hesus nga nagatindog sa tuo ng Dios.
56 Hambay niya, “Sirua nindo, nakità ko nga bukas ang
langit kag yadto si Hesus nga Ungà ng Tawo* nga nagatindog
sa tuo ng Dios!”
57 Nagsinggit sinda kag gingtabunan ninda ang inda
mga talinga para indì ninda mabatian ang ginahambay ni
Esteban kag nagdinagusò sinda tanan pakadto sa iya.
58 Gingyudyod siya paluwas ng syudad para buguyon.
Bago siya gingbugoy, ging-uba anay ng mga nagtestigo
kontra kay Esteban ang inda mga pangsuy-ob nga barò kag
gingbilin hampig sa ginatindugan ng isa ka soltero nga ang
pangayan hay Saulo.
59 Mintras ginabugoy si Esteban, nagpangamuyò siya,
“Ginoong Hesus, batuna ang akon espiritu.”
60 Pagkatapos nagluhod siya kag nagsinggit ning makusog,
“Ginoo, ayaw na sinda pagpanabata sa ini nga kasal-anan!”
Pagkahambay niya ini hay nabugtuan siya ning ginhawa.

8

1 Kag nagsugot si Saulo sa inda pagpatay kay Esteban.

Ang Paghingabot ni Saulo sa mga Nagatuo

Tunà adto nga adlaw sobra gid ang paghingabot sa
mga nagatuo kay Kristo sa Jerusalem kag sinda tanan hay
nagkabuyag-buyag sa bilog nga probinsya ng Judea kag
Samaria. Ang mga apostoles lang ang wayà naghalin sa
Jerusalem.
2 Ginglubong si Esteban ng mga diosnanon nga mga lyaki
kag nagtangis gid sinda sa kalisod.
3 Pero nagtinguhà gid si Saulo nga mawayà na ang mga
nagatuo. Nganì nagpangbayay-bayay siya kag gingyudyod
paluwas ang mga nagatuo mapalyaki man o mapababayi
kag gingpapriso.†

Ang Pagwali ng Maayong Balità sa Samaria

4 Nagkabuyag-buyag ang mga nagatuo kag nagwali sinda
ng Maayong Balità aber diin sinda magkadto.

† **8:3 8:3** Ginghuman 22:4-5, 26:9-11

5 Isa sa mga nagatuo hay si Felipe. Nagkadto siya sa isa
ka syudad ng Samaria kag didto nagwali sa mga tawo parti
kay Kristo.
6 Pagkabatì ng mga tawo sa mga ginghambay ni Felipe kag
nang makità ninda ang mga milagro nga iya ginghuman,
nagpamatì gid sinda ning maayo.
7 Kadamò ang tawo nga may malain nga mga espiritu
ang ging-ayo niya. Nagsininggit ang mga espiritu mintras
nagaluwas sa mga tawo. Kadamò da nga mga paralisado
kag mga lupog ang iya ging-ayo.
8 Nganì tudo gid ang kalipay ng mga tawo sa adto nga
syudad.

9 May isa ka tawo nga nagaistar didto nga ang pangayan
hay Simon. Kadugay na nga natitingaya gid ang mga taga-
Samaria sa iya abilidad sa madyik. Ginapakadakò niya
permi ang iya kaugalingon nga siya kuno hay importante
gid nga tawo.
10 Ang tanan nga tawo sa syudad tunà sa pinakamababà
hasta sa pinakamataas hay nagapamatì gid ning maayo sa
iya. Naghambay sinda, “Ini nga tawo hay may gahom ng
Dios nga ginatawag, Dakò nga Gahom.”
11 Nagpamatì gid sinda ning maayo sa iya kay kadugay na
nga napahangà niya ang mga tawo sa iya madyik.
12 Pero nang magwali si Felipe ng Maayong Balità parti sa
gingharian ng Dios kag sa pangayan ni Hesu-Kristo, nagtuo
sinda kag nagpabawtismo mapalyaki man o mapababayi.
13 Aber si Simon hay nagtuo da. Pagkabawtismo sa iya,
permi na siya naganunot kay Felipe. Kag natingaya gid
siya sa mga milagro kag makakatingaya nga butang nga
ginghuman ni Felipe.

14 Nang mabatian ng mga apostoles sa Jerusalem nga ang
mga taga-Samaria hay nagbaton na sa hambay ng Dios,
gingsugò ninda didto sina Pedro kag Juan.
15 Pag-abot ninda didto, nagpangamuyò sinda para sa mga
nagatuo nga mabaton ninda ang Espiritu Santo.
16 Kay wayà pa sinda makabaton ng Espiritu Santo.
Gingbawtismuhan pa lang sinda sa pangayan ni Ginoong
Hesus.
17 Nganì gingtungtong sa inda ni Pedro kag ni Juan ang
inda mga kamot kag nabaton ninda ang Espiritu Santo.
18 Nakità ni Simon nga pagtungtong ng mga apostoles ng
inda mga kamot sa mga nagatuo hay nabaton ninda ang
Espiritu Santo. Nganì gingday-an niya si Pedro kag si Juan
ning kwarta

19 kag naghambay siya, “Taw-i da ako ning gahom nga
tiyad inà para ang aber sin-o nga tungtungan ko ng akon
kamot hay makabaton ng Espiritu Santo.”
20 Pero nagsabat si Pedro sa iya, “Kabay pa nga makadto
ka sa impyerno kaibahan ang imo kwarta! Kay ang kalaom
mo puydi mabakay ang regalo ng Dios!
21 Wayà ka ning parte diri sa ministeryo kay ang imo
tagipusuon hay bukon tamà sa panirò ng Dios.
22 Nganì hinuysuyi ini nga kalainan mo kag magpanga-
muyò ka sa Ginoo nga patawaron ang imo isip nga malain.
23 Kay nakità ko nga sobra gid ang imo kaili kag nakagapos
ka gid sa kasal-anan.”
24 Nagsabat si Simon, “Pangamuyui abi nindo ako sa
Ginoo para indì gid matabò sa akon ang indo ginahambay.”
25 Pagkatapos magpamatuod nina Pedro kag Juan parti
kay Hesu-Kristo kag magwali ng mensahe ng Ginoo, nagba-
lik sinda sa Jerusalem nga nagawali ng Maayong Balità sa
madamò nga baryo nga inda naagihan sa Samaria.

Si Felipe kag ang Opisyal nga taga-Etiopia

26 Niyan, may anghel ng Ginoo nga naghambay kay Felipe,
“Kadto nga daan sa sur kag mag-agi sa karsada halin sa
Jerusalem pakadto sa Gaza.” (Ini nga karsada hay wayà na
masyado ginaagihi.)
27 Nganì nagpanaw si Felipe kag didto nakità niya ang isa
ka tawo nga taga-Etiopia. Pabalik na siya halin sa Jerusalem
kung sa diin nagsamba siya sa Dios. Importante siya nga
opisyal sa palasyo ni Candace nga Rayna ng Etiopia kag
miyugpamahayà ng tanan niya nga manggad.
28 Nang pabalik na siya nga nagasakay sa karwahe,
nagabasa siya ng libro ni Propeta Isaias.
29 Pagkatapos naghambay ang Espiritu Santo kay Felipe,
“Kadto didto kag magdungan sa iya karwahe.”
30 Nganì nagdyagan si Felipe palapit sa karwahe. Nang
naabutan niya, nabatian niya nga ginabasa ng opisyal ang
libro ni Propeta Isaias. Gingpangutana siya ni Felipe,
“Naintindihan mo ba ang imo ginabasa?”
31 Nagsabat ang opisyal, “Pauno ko ini maintindihan kung
wayà may mag-isplikar sa akon?” Kag ging-agda niya si
Felipe sa karwahe nga magpungkò sa alihid niya.
32 Imaw ini ang parte ng Kasulatan nga iya ginabasa:
“Pareho siya ng karnero nga ginadaya sa ihawan,
kag pareho sa kordero nga wayà gid nagalingaw mintras
ginatupihan.
Wayà gid siya ning reklamo.
33 Gingpakahuy-an siya kag wayà gingtaw-i ning hustisya.

Sin-o ang makakahambay parti sa iya kaapo-apuhan? Wayà!
Kay ang iya kabuhì diri sa dutà hay katag-od lang.”†
34 Nagpangutana ang opisyal kay Felipe, “Iisplikar mo abi
sa akon kung sin-o ini nga ginatukoy ng propeta, ang iya
kaugalingon o ang iban nga tawo?”
35 Nganì, tunà sa adto nga parte ng Kasulatan nga
gingsulat ni Isaias, ging-isplikar ni Felipe ang Maayong
Balità parti kay Hesus.
36 Mintras nagabyahe sinda, nakaagi sinda sa lugar nga
may tubì. Naghambay ang opisyal, “May tubì diri! Ano pa
ang makakapugong sa akon para magpabawtismo?”
37 [Kag nagsabat si Felipe, “Puydi ka na magpabawtismo
kung nagatuo ka gid ning hugot sa imo tagipusuon.” Kag
nagsabat siya, “Huo, nagatuo ako nga si Hesu-Kristo ang
Ungà ng Dios.”]
38 Nganì gingpaduyog ng opisyal ang karwahe. Naglusong
si Felipe kag ang opisyal sa sapà kag gingbawtismuhan siya.
39 Paghaw-as ninda sa tubì, gingbuoy si Felipe ng Espiritu
ng Ginoo. Ang opisyal naman hay nalipay gid nga nagpa-
dayon sa iya byahe, aber wayà na niya makità si Felipe.
40 Pero namangnuhan na lang ni Felipe nga yadto na siya
sa Azotus. Nagwali siya ng Maayong Balità sa mga banwa
nga iya ginaagihan hasta nakaabot siya sa Cesarea.

9

Ang Pagpakità ni Hesus kay Saulo
Ginghuman 22:6-16, 26:12-18

1 Padayon pa gid ang pagpamahog ni Saulo sa mga
nagatuo sa Ginoo nga patyon niya sinda. Nagkadto pa siya
sa Pinakamataas nga Parì
2 kag nagpangayò ning mga sulat nga magatao sa iya
ning otoridad kag magapakilaya sa iya sa mga sinagoga sa
Damascus. Ini hay para kung may makità siya nga mga
nagasunod ng Pamaagi nga ginatudlò ni Hesus, mapalyaki
man o mapababayi, puydi sinda dakpon kag day-on pabalik
sa Jerusalem.
3 Nang malapit na si Saulo sa syudad ng Damascus, may
kahayag nga halin sa langit nga gulpi lang nagsiga palibot
sa iya.
4 Natumba siya sa dutà kag nabatian niya ang boses nga
nagahambay sa iya, “Saulo, Saulo, basì ginahingabot mo
ako?”

† **8:33 8:32-33** Isaias 53:7-8

5 Nagpangutana siya, “Ginoo, sin-o ka?” Kag nabatian
niya ang boses, “Ako si Hesus nga imo ginahingabot.
6 Tindog kag kumadto ka sa syudad, kay didto may
mahambay sa imo kung ano ang dapat mo nga humanon.”
7 Wayà gid ning may nakahambay sa mga kaibahan niya
kay nabatian ninda ang boses, pero wayà gid sinda may
nakità.
8 Nagtindog si Saulo, pero pagmukyat niya indì na siya
makakità. Nganì ging-agbay na lang siya ng iya mga
kaibahan hasta sa Damascus.
9 Sa suyod ng tuyo ka adlaw indì gid siya makakità kag
wayà siya magkaon o mag-inom.
10 Didto sa Damascus, igwa ning nagatuo kay Hesus
nga ang pangayan hay Ananias. Paagi sa panan-awon,
naghambay ang Ginoo, “Ananias.” Nagsabat siya, “Ginoo,
yari ako.”
11 Naghambay ang Ginoo sa iya, “Kadto sa dayan nga
ginatawag, Matadlong kag didto sa bayay ni Judas, sugiron
mo ang tawo nga taga-Tarsus nga ang iya pangayan hay
Saulo. Kay ini nga oras, nagapangamuyò siya
12 kag gingpakità ko na sa iya paagi sa panan-awon nga
ikaw hay nagsuyod kag nagtungtong ng imo mga kamot sa
iya para makakità siya liwat.”
13 Pero nagsabat si Ananias, “Ginoo, kadamò na ako ning
nabatian parti sa ini nga tawo. Kapintas kuno siya sa imo
mga balaan nga tawo sa Jerusalem.
14 Nagkari siya diri sa Damascus nga may otoridad halin
sa Pinakamataas nga Parì para dakpon ang tanan nga
nagasamba sa imo.”
15 Pero naghambay ang Ginoo kay Ananias, “Kadto na kay
gingpilì ko siya nga magserbisyo sa akon, para ipakilaya ang
akon pangayan sa mga bukon Judio kag sa inda mga harì
kag sa mga Israelita.
16 Kag ipakità ko da sa iya ang mga kahugaan nga dapat
niya maagihan tungod sa iya pagserbisyo sa akon.”
17 Nganì gingkadtuan ni Ananias si Saulo sa bayay nga
iya ginadayunan. Pagsuyod niya, gingtungtong niya ang
iya mga kamot kay Saulo kag naghambay, “Saulo, utod
ko, gingsugò ako ni Ginoong Hesus diri sa imo. Siya
ang nagpakità sa imo sa dayan nang nagapakari ka diri.
Gingsugò niya ako para makakità ka liwat kag para mapunò
ka ng Espiritu Santo.”
18 Kag adto nga daan may nahuyog nga pareho sa mga
himbis ng isdà halin sa mga mata ni Saulo kag nakakità na
siya liwat. Pagkatapos nagtindog siya kag nagpabawtismo.
19 Nagkaon siya kag nagkusog liwat ang iya lawas.

Ang Pagwali ni Saulo sa Damascus

Nagtinir si Saulo ning mga pila ka adlaw sa Damascus
kaibahan ang mga nagatuo.
20 Nagkadto siya sa mga sinagoga kag nagtunà magwali
parti kay Hesus. Hambay niya, “Siya ang Ungà ng Dios.”
21 Natingaya gid ang tanan nga nakabatì sa iya kag
naghambay, “Dì ba ini nga lyaki imaw ang nagapamatay sa
mga nagatuo kay Hesus sa Jerusalem? Kag dì ba nagkari
siya para dakpon ang mga nagatuo kag day-on sa mga
pinunò nga parì?”
22 Nagdugang pa gid ang gahom ni Saulo para magwali.
Gingpamatuuran niya nga si Hesus imaw ang Kristo. Kag
indì makasabat sa iya ang mga Judio nga nagaistar sa
Damascus.
23 Pagkaligad ng mga pila ka adlaw, nagtipon ang mga
Judio para magplano nga patyon si Saulo.
24 Pero nasayuran ni Saulo ang inda plano. Adlaw-gab-i
nagabantay sinda sa mga pwertahan ng syudad kay patyon
ninda siya kung inda makità.
25 Nganì pagkagab-i, gingsuyod siya ng iya mga disipulo
sa bangkat* kag gingtunton paluwas, paagi sa bintanà ng
pader ng syudad.†

Ang Pagkadto ni Saulo sa Jerusalem

26 Pag-abot ni Saulo sa Jerusalem, gingtinguhà niya nga
makaibahan sa grupo ng mga nagatuo didto. Pero nahadlok
sinda sa iya kay indì sinda magpati nga nagatuo na siya kay
Hesus.
27 Pero gingbuligan siya ni Bernabe kag gingdaya sa mga
apostoles. Ging-isplikar niya sa inda kung pauno nakità ni
Saulo ang Ginoo sa dayan kag kung ano ang ginghambay sa
iya. Kag ging-istorya da niya kung pauno nagwali si Saulo
nga may kaisog sa pangayan ni Hesus sa Damascus.
28 Nganì tunà adto nakaibahan na ninda si Saulo kag
nagtiyog sinda sa bilog nga Jerusalem nga nagawali ng may
kaisog parti sa Ginoo.
29 Nagpakig-istorya siya kag nagpakigdibati sa mga Judio
nga ang linggwahe hay Griego, pero nahangit sinda kag
gingplanuhan siya nga patyon.
30 Nang masayuran ini ng mga nagatuo, ginghatod ninda
si Saulo sa Cesarea kag gingpabalik sa Tarsus.
31 Pagkatapos adto, ang mga nagatuo sa bilog nga Judea,
Galilea kag Samaria hay nagkaigwa na ning katawhayan*
kag nagtibay pa gid ang inda pagtuo. Nagkabuhì sinda nga

† **9:25 9:23-25** 2 Corinto 11:32-33

may kahadlok sa Ginoo kag sa bulig ng Espiritu Santo hay
nagpakadamò pa gid sinda.

Ang Pagkadto ni Pedro sa Lyda kag sa Jopa

32 Nagkadto si Pedro sa iba-iba nga lugar para magbisita
sa mga balaan nga tawo ng Dios. Nagkadto da siya sa Lyda.
33 Didto nakità niya ang isa ka tawo nga ang pangayan
hay Eneas. Paralisado siya kag wayà gid nakakabangon sa
suyod ng wayo ka tuig.
34 Naghambay si Pedro sa iya, “Eneas, ging-ayo ka na ni
Hesu-Kristo. Bangon na kag lukuta ang imo higdaan!” Kag
adto nga daan nagbangon siya.
35 Nakità ng tanan nga taga-Lyda kag taga-Sharon nga
maayo na si Eneas nganì nagtuo da sinda sa Ginoo.

36 Sa Jopa igwa ning nagatuo nga babayi nga ang pan-
gayan hay Tabita. (Sa Griego ini hay Dorcas.)* Ini nga
babayi kadamò ang iya ginghuman nga maayo. Mabin-
uligon gid siya sa mga pobre.
37 Nang adto nga tyempo, nagmasakit siya kag namatay.
Gingpaligusan ninda ang iya lawas kag gingbutang sa
kwarto sa ibabaw.
38 Bukon malayò ang Jopa sa Lyda. Nganì nang mabatian
ng mga nagatuo nga yadto si Pedro sa Lyda, gingpakadto
ninda ang duha ka tawo kay Pedro para magpangabay,
“Kung puydi, magkari ka diri sa amon nga daan.”
39 Nganì nagnunot si Pedro sa inda kag pag-abot niya
didto, gingdaya siya sa kwarto kung sa diin yadto ang
patay. Yadto da ang mga bayo sa kwarto nga nagatinangis.
Gingpakità ninda kay Pedro ang iba-iba nga barò nga
gingtahì ni Dorcas nang buhì pa siya.
40 Gingpaluwas anay sinda tanan ni Pedro bago siya
nagpangamuyò. Pagkatapos nag-atubang siya sa patay kag
naghambay, “Tabita, bangon na.” Nagmukyat si Tabita kag
nang makità niya si Pedro, nagpungkò siya.
41 Ginghawiran ni Pedro ang iya kamot kag gingbuligan
nga magtindog. Pagkatapos gingtawag ni Pedro ang tanan
nga balaan nga tawo ng Dios patì ang inda kaibahan nga
mga bayo didto kag gingpakità sa inda si Tabita nga buhì
na.
42 Nabantog ini sa bilog nga Jopa kag kadamò pa gid ang
nagtuo sa Ginoo.
43 Nagtinir pa si Pedro ning mga pila ka adlaw sa Jopa sa
bayay ni Simon nga miyugbuyad ning panit ng hayop.

---

* **9:36 9:36** Pareho ang gusto nga hambayon ng Tabita kag Dorcas, ‘usa’.

10

Si Pedro kag si Cornelius

1 Didto sa Cesarea, igwa ning isa ka tawo nga ang
pangayan hay Cornelius. Siya hay kapitan ng mga sundalo
ng Romano nga ginatawag, Batalyon ng mga taga-Italia.
2 Diosnanon siya kag ang bilog niya nga panimayay kag
sinda hay permi nagasamba. Maatag siya sa mga pobre nga
Judio kag permi gid siya nagapangamuyò sa Dios.
3 Isa ka adlaw nang mga alas tres ng hapon, klaro gid ang
iya panan-awon nga isa ka anghel ng Dios ang nagsuyod sa
iya bayay kag gingtawag siya, "Cornelius."
4 Pagkakità niya sa anghel hinadlukan siya kag nagham-
bay, "Ano ang imo kahinangyan, Ginoo?" Nagsabat ang
anghel, "Gingpamatian ng Dios ang imo pangamuyò kag
nalipay gid siya sa imo pagbulig sa mga pobre. Nganì wayà
ka gid gingkalimuti ng Dios.
5 Kag arinyan pakadtua ang pila ka tawo sa Jopa kag
ipasugat mo si Simon nga ginatawag nga Pedro.
6 Didto siya nagadayon kay Simon nga miyugbuyad ning
panit ng hayop. Ang iya bayay yadto sa alihid ng dagat."
7 Nang makahalin na ang anghel nga iya kaistorya,
gingtawag niya ang duha sa iya mga kabulig kag ang
diosnanon nga sundalo nga nagaserbisyo sa iya.
8 Ging-istorya niya ang natabò kag gingpakadto sinda sa
Jopa.
9 Nang masunod nga adlaw mga alas dose ng hapon,
mintras malapit na sinda sa Jopa, nagsakà si Pedro sa
pantay nga bubong* ng bayay nga iya ginadayunan para
magpangamuyò.
10 Ginagutom na siya kag gusto niya magkaon. Kag
mintras ginapreparar ang pagkaon, may gingpakità sa iya
ang Dios.
11 Nakità niya nga nagbukas ang langit kag may ginatun-
ton nga daw haboy nga malapad kag may higot sa upat nga
kanto.
12 Kag sa ini nga haboy nakità niya ang tanan nga klasi
ng mga hayop. May mga nagapanaw, nagakamang kag
nagalupad.
13 Tapos may nabatian siya nga boses nga naghambay,
"Pedro, tindog! Mag-ihaw ka kag kumaon!"
14 Pero nagsabat si Pedro, "Ginoo, indì puydi kay wayà gid
ako nagakaon ning mga hayop nga tiyad inà nga mahigkò
kag ginabawal nga kaunon."

---

* **10:9 10:9** *Pantay nga bubong*: Tiyad ini ang inda mga bubong kag didto sinda kung kaamat nagapahuway.

15 Nabatian niya liwat ang boses nga nagahambay, “Ayaw
pagtawaga nga mahigkò ang aber ano nga butang nga
ginglimpyo na ng Dios.”
16 Tuyo ka beses ini natabò kag pagkatapos gulpi ini nga
nabatak palangit.

17 Mintras ginainisip pa ni Pedro kung ano ang gusto
hambayon ng iya panan-awon, nag-abot ang tuyo ka tawo
nga gingsugò ni Cornelius. Kay natundugan na ninda ang
bayay ni Simon nganì nagderitso sinda sa pwertahan
18 kag nagpanawag. Nagpangutana sinda kung didto
nagadayon si Simon nga ginatawag nga Pedro.

19 Mintras ginahunahunà pa ni Pedro kung ano ang gusto
hambayon ng iya panan-awon, naghambay ang Espiritu
Santo sa iya, “Pamatì! May tuyo ka tawo nga nagapangità
sa imo.
20 Panaog kag magnunot ka sa inda nga wayà ning
pangduha-duha, kay ako ang nagsugò sa inda.”
21 Nganì nagpanaog si Pedro kag naghambay sa mga tawo,
“Ako ang indo ginapangità. Basì kamo nagkari?”
22 Nagsabat sinda, “Gingpakari kami diri ni Cornelius
nga kapitan ng mga sundalo. Maayo siya nga tawo kag
diosnanon. Ginatahod siya ng tanan nga Judio. Naghambay
sa iya ang anghel ng Dios nga sugaton ka kag day-on sa iya
bayay para mabatian kung ano ang imo ihambay.”
23 Nganì gingpadayon sinda ni Pedro kag didto sinda
gingpatuyog.

Nang masunod nga adlaw, pagkabatì ni Pedro, nagnunot
siya sa inda. May pila da nga mga nagatuo sa Jopa ang
nagnunot sa iya.
24 Nang masunod nga adlaw, nag-abot sinda sa Cesarea.
Nagahuyat sa inda si Cornelius kag ang iya mga kahalihan
kag ang iya mga malapit nga amigo nga iya gingpang-agda.
25 Nang pasuyuron si Pedro sa bayay, gingsugat siya ni
Cornelius kag naghapà para sambahon.
26 Pero gingpatindog siya ni Pedro kag ginghambayan,
“Pagtindog, kay tawo lang da ako.”
27 Mintras nagairgo sinda pasuyod sa bayay, nakità ni
Pedro nga kadamò na ang tawo nga nagakatipon didto.
28 Naghambay si Pedro sa inda, “Sayod na nindo nga
bawal gid sa amon nga mga Judio ang magbisita o
magkaibahan sa mga bukon Judio. Pero gingpakità na sa
akon ng Dios nga indì ko dapat pagkabigon nga mahigkò ang
aber sin-o nga tawo kag indì pagbawalan ang pagkaibahan
sa inda.

29 Nganì nang gingpasugat nindo ako nga magkari diri,
wayà ako nagpaindì. Pangutan-on ko na lang kamo kung
basì gingpakari nindo ako diri?”
30 Nagsabat si Cornelius, “Tuyo na ka adlaw ang nagligad
mintras nagapangamuyò ako sa bayay ng mga tiyad ini nga
oras, alas tres ng hapon. Gulpi nga nagpakità sa akon ang
isa ka lyaki nga nakabarò ning masilaw kag nagtindog sa
akon atubangan.
31 Hambay niya, ‘Cornelius! Gingpamatian ng Dios ang
imo pangamuyò kag ginadumdom niya ang imo pagbulig
sa mga pobre.
32 Nganì niyan, magsugò ka ning tawo pakadto sa Jopa
kag ipasugat si Simon nga ginatawag, Pedro. Didto siya
nagadayon sa bayay ni Simon nga miyugbuyad ning panit
ng hayop. Nagaistar siya sa alihid ng dagat.’
33 Nganì gingpasugat ko ikaw nga daan. Salamat gid kay
nagkari ka. Niyan, yari na kami tanan sa presensya ng
Dios para magpamatì kung ano ang gingsugò ng Ginoo nga
ihambay mo sa amon.”

Ang Pagbaton ng mga bukon Judio sa Maayong Balità

34 Nganì naghambay si Pedro, “Niyan, sayod ko nga
matuod gid nga wayà ning may ginapalabi ang Dios.†
35 Kung ang tawo hay may kahadlok sa Dios kag tamà ang
ginahuman, ginabaton niya aber ano ang iya lahì.
36 Sayod nindo ang Maayong Balità nga gingpaabot niya
sa amon nga mga Israelita hay imaw ini: ang mga tawo hay
magkaigwa ning tamà nga relasyon sa Dios paagi sa pagtuo
kay Hesu-Kristo. Siya ang Ginoo ng tanan.
37 Sayod da nindo ang natabò sa bilog nga Judea parti kay
Hesus, magtunà sa Galilea pagkatapos ng pagwali ni Juan
parti sa pagbawtismo.
38 Gingtaw-an ng Dios si Hesus nga taga-Nazaret ng
Espiritu Santo kag gahom. Pagkatapos nagkadto siya sa
iba-iba nga lugar kag tungod kaibahan niya ang Dios
nakahuman siya ning kaayuhan kag nagpaayo ng tanan nga
gingpahugaan ng diyablo.
39 Kami gid ang makakapamatuod sa tanan nga iya
ginghuman kay nakità namon ini sa Jerusalem kag sa
iban nga mga banwa ng Judio. Pagkatapos gingpapatay
siya ng mga miyugdumaya ng Judio sa Jerusalem paagi sa
paglangsang sa krus.
40 Pero gingbanhaw siya ng Dios sa ikatuyo ka adlaw kag
gingtugutan siya nga magpakità sa amon.

---

† **10:34 10:34** Deuteronomio 10:17

41 Wayà siya nagpakità sa tanan kundì sa amon lang nga
mga gingpilì ng Dios nga mga saksi para ibalità sa iban ang
parti sa iya. Nagkaon kag nag-inom kami kaibahan niya
pagkatapos nga siya hay nabanhaw.
42 Gingsugò niya kami para magwali sa mga tawo kag
para pamatuuran nga siya ang gingpilì ng Dios nga maging
hukom sa mga buhì kag sa mga patay.
43 Si Hesu-Kristo imaw ang ginghambay ng tanan nga mga
propeta nga ang tanan nga nagatuo sa iya hay patawaron
sa inda mga kasal-anan paagi sa iya pangayan."

Ang Pagbaton ng mga bukon Judio sa Espiritu Santo

44 Mintras nagawali pa si Pedro, nag-abot ang Espiritu
Santo sa tanan nga nagapamatì ng iya mensahe.
45 Ang mga nagatuo nga Judio nga nagnunot kay Pedro
halin sa Jopa hay natingaya kay gingtao ng Dios ang iya
regalo nga Espiritu Santo aber sa mga bukon Judio.
46 Kay inda nabatian nga sinda hay nagahambay sa iba-
iba nga linggwahe nga wayà ninda nasayuri kag nagadayaw
sa Dios. Tapos naghambay si Pedro,
47 "Nakabaton na ini nga mga tawo ning Espiritu Santo
pareho naton aber bukon sinda Judio. Nganì wayà na may
makakapugong sa inda para sinda hay bawtismuhan sa
tubì."
48 Kag nagsugò siya sa inda nga magpabawtismo sa
pangayan ni Hesu-Kristo. Pagkatapos adto, gingpangabay
ninda si Pedro nga magtinir anay sa inda ning pila ka adlaw.

11

Ang Pag-isplikar ni Pedro parti sa iya Ginghuman

1 Nabatian ng mga apostoles kag mga nagatuo sa Judea
nga ang mga bukon Judio* hay nagbaton na da sa hambay
ng Dios.
2 Nganì pagbalik ni Pedro sa Jerusalem, ginghambayan
siya ng mga nagatuo nga mga Judio nga istrikto sa pagsunod
sa inda patakaran.
3 Hambay ninda, "Basì nagkadto ka didto kag nagkaon pa
sa bayay ng mga bukon Judio nga bukon paltak?"
4 Nganì ging-isplikar ni Pedro sa inda ang tanan nga
natabò sa iya.
5 Hambay niya, "Mintras nagapangamuyò ako sa syudad
ng Jopa, may panan-awon nga gingpakità sa akon ang
Dios. Nakità ko ang daw sa malapad nga haboy nga
ginatunton halin sa langit. Nahigutan ini sa upat ka kanto
kag gingduyog malapit sa akon.

6 Nang gingsirò ko ini ning maayo, nakità ko nga ang
suyod iba-iba nga klasi ng mga hayop nga mga mapintas,
may nagakamang kag may nagalupad.
7 Kag may nabatian ako nga boses nga nagahambay,
‘Pedro, tindog! Mag-ihaw ka kag kumaon!’
8 Pero nagsabat ako, ‘Ginoo, indì ko ini mahuman kay
wayà pa gid ako nakakaon ning mga hayop nga mahigkò
kag ginabawal nga kaunon.’
9 Pagkatapos nabatian ko liwat adto nga boses halin sa
langit, ‘Ayaw pagtawaga nga mahigkò ang aber ano nga
ginglimpyo na ng Dios.’
10 Tuyo ka beses ini nga natabò kag pagkatapos gingbatak
adto palangit.
11 Adto da nga oras, may tuyo ka tawo halin sa Cesarea
nga nag-abot sa bayay nga akon ginadayunan. Sinda hay
gingsugò para pangitaon ako.
12 Naghambay sa akon ang Espiritu Santo nga magnunot
sa inda nga wayà ning pangduha-duha. May unom nga
mga kauturan nga nagnunot sa akon pakadto sa bayay ni
Cornelius sa Cesarea.
13 Pag-abot namon didto ging-istorya niya sa amon kung
pauno niya nakità ang isa ka anghel nga nagatindog sa
iya bayay kag naghambay sa iya, ‘Magsugò ka ning tawo
pakadto sa Jopa para sugaton si Simon nga ginatawag,
Pedro.
14 Mahambay siya sa imo kung pauno ikaw maluwas patì
ang imo bilog nga panimayay.’
15 Kag nang nagahambay na ako, nag-abot ang Espiritu
Santo sa inda pareho ng pag-abot niya sa aton nang una.
16 Kag nadumduman ko ang ginghambay ng Ginoo,
‘Nagbawtismo si Juan sa tubì, pero pagabawtismuhan kamo
sa Espiritu Santo.’†
17 Gingtaw-an ng Dios ang mga bukon Judio ning regalo
nga pareho sa gingtao niya sa aton nang nagtuo kita kay
Ginoong Hesu-Kristo. Nganì kung imaw ini ang kabubut-on
ng Dios, sin-o ako para magpugong sa iya!”
18 Nang mabatian ninda ini, wayà na sinda ning may
ginghambay pa nga kontra kay Pedro, kundì gingdayaw
ninda ang Dios. Naghambay sinda, “Gingtaw-an da ng
Dios ang mga bukon Judio ning tsansa nga maghinuysoy
sa inda salà para magkaigwa sinda ning kabuhì nga wayà
katapusan!”

Ang mga Nagatuo sa Antioc

† **11:16 11:16** Ginghuman 1:5

19 Tunà ng mamatay si Esteban, nagkabuyag-buyag ang
kadamuan nga mga nagatuo tungod sa paghingabot. May
nagkadto sa Fenicia kag ang iban sa Cyprus kag ang iban
pa hay sa Antioc. Gingwali ninda ang Maayong Balità aber
diin sinda magkadto, pero sa mga Judio lang.†
20 Pero may mga iban sa inda nga taga-Cyprus kag taga-
Cyrene nga nagkadto sa Antioc para magwali ng Maayong
Balità parti kay Ginoong Hesus sa mga bukon Judio.
21 Yarà sa inda ang gahom ng Dios, nganì kadamò gid ang
nagtuo sa Ginoo kag nagtalikod sa inda salà.

22 Ini nga natabò hay nasayuran ng mga nagatuo sa
Jerusalem, nganì gingpakadto ninda si Bernabe sa Antioc.
23 Pag-abot niya didto, nalipay siya kay nakità niya ang
mga pagpakamaayo ng Dios sa mga tawo. Kag gingtudluan
niya sinda nga maging matutom gid sa Ginoo kag magpa-
dayon sa pagsunod sa Dios.
24 Maayo gid nga tawo si Bernabe kag punò siya ng
Espiritu Santo kag hugot gid ang iya pagtuo sa Dios. Nganì
kadamò didto ang nagtuo sa Ginoo.

25 Pagkatapos nagkadto si Bernabe sa Tarsus para sugiron
si Saulo
26 kag nang nakità na siya, gingdaya niya pabalik sa
Antioc. Isa gid ka tuig nga nakaibahan ninda ang mga
nagatuo didto kag kadamò nga tawo ang inda gingtudluan.
Ang mga nagatuo sa Antioc imaw ang una nga gingtawag
nga Kristyano.

27 Nang adto nga tyempo, may mga propeta* nga nagkadto
sa Antioc halin sa Jerusalem.
28 Ang isa sa inda hay si Agabus. Nagtindog siya kag paagi
sa gahom ng Espiritu Santo nagpropesiya siya nga may
paabuton nga sobra nga taggutom sa bilog nga kalibutan.
Natabò ini sa tyempo nang nagharì si Emperador Claudius
sa Roma.†
29 Nganì nagkaisa ang mga nagatuo nga magpadaya ang
kada isa ning bulig kumpormi sa inda kaya didto sa inda
mga kauturan nga taga-Judea.
30 Gingpadaya ninda ini kay Bernabe kag kay Saulo para
itao sa mga miyugdumaya ng mga nagatuo sa Jerusalem.

12

Ang Paghingabot ni Herodes sa mga Nagatuo

† **11:19 11:19** Ginghuman 8:1-4 † **11:28 11:28** Ginghuman 21:10

1 Nang adto nga tyempo, nagtunà si Haring Herodes* sa
paghingabot sa pila ka tawo nga mga nagatuo.
2 Gingpapatay niya si Santiago, nga hali ni Juan paagi sa
espada.
3 Nang makità niya nga nalipay ang mga Judio sa
iya ginghuman, si Pedro naman ang masunod niya nga
gingpadakop. (Ini hay natabò ng Pyesta ng Tinapay nga
wayà ning Pampaalsa*.)
4 Pagkatapos gingpapriso niya si Pedro kag gingpag-
wardyahan sa upat ka grupo ng mga sundalo nga tig-upat-
upat. Ang plano ni Herodes hay bistahon si Pedro kag
sentensyahan nga patyon sa publiko pagkatapos ng Pyesta
ng Pagligad ng Anghel*.
5 Mintras yadto sa prisuhan si Pedro, padayon nga
nagpangamuyò ning hugot sa tagipusuon ang mga nagatuo
para sa iya.

Ang Pagpaluwas kay Pedro sa Prisuhan

6 Nang adto gid nga gab-i bago ipaatubang ni Herodes si
Pedro sa mga tawo, nagakatuyog siya nga nakagapos ning
duha ka kadina sa tungà ng duha ka sundalo. Kag may mga
gwardya pa nga nagabantay sa pwertahan ng prisuhan.
7 Gulpi nga nagpakità ang isa ka anghel ng Ginoo kag
naghayag sa suyod ng selda. Gingyugoyugò niya si Pedro
para pukawon nga ang hambay, “Dalì! Bangon dirà!” Kag
natangsò ang mga kadina sa iya mga kamot.
8 Kag naghambay pa ang anghel, “Paghagkos na kag
suksukan ang imo sandalyas.” Kag gingsunod niya ini.
Pagkatapos hambay pa gid ng anghel, “Suksukan ang imo
pangsuy-ob kag sunod sa akon.”
9 Kag nagsunod si Pedro sa iya paluwas ng prisuhan, aber
wayà siya nakasayod kung matuod ba ini ang nagakatabò.
Ang kalaom niya hay nakakità lang siya ning panan-awon.
10 Nang makalampas na sinda sa una kag pangaduha
nga gwardya, nakaabot sinda sa pwertahan nga saysayon
nga nagaatubang sa syudad. Nag-abri ini ng iya lang kag
nagluwas sinda. Nang nagapanaw sinda sa isa ka dayan,
gulpi lang nga gingbayaan si Pedro ng anghel.
11 Kag didto lang namangnuhan ni Pedro nga matuod galì
ang tanan nga natabò sa iya kag naghambay siya, “Arinyan
sigurado na gid ako nga ang Ginoo hay nagpadaya ng iya
anghel para luwason ako sa kamot ni Herodes kag sa tanan
nga ginapaabot ng mga Judio nga matabò sa akon.”

---

* **12:1 12:1** *Haring Herodes*: Ini hay si Herodes Agripa I. Apo siya ni Herodes nga mababasa sa Mateo 2:1, 14:1; Lucas 1:5.

12 Nang naintindihan na niya nga nakaluwas na siya,
nagkadto siya sa bayay ni Maria nga nanay ni Juan
nga ginatawag da nga Marcos. Kadamò nga tawo ang
nagakatipon didto kag nagapangamuyò.
13 Nagpanuktok si Pedro sa pwertahan nganì nagpalapit
ang ulipon nga si Roda para magsirò kung sin-o ang
nagapanuktok.
14 Nakilaya niya ang boses ni Pedro kag sa iya kalipay,
imbis nga abrihan niya ang pwertahan, nagdyagan siya
pasuyod para ipasayod sa iya mga kaibahan nga si Pedro
yarà sa luwas.
15 Naghambay sinda sa iya, “Nagapinabuang ka lang!”
Pero nagpilit gid si Roda nga matuod ang iya ginahambay.
Nganì nagsabat sinda, “Basì kung anghel inà ni Pedro.”
16 Pero sige pa gid ang pagpanuktok ni Pedro kag nang
ging-abrihan na ninda ang pwertahan, nakità ninda siya
kag natingaya gid sinda!
17 Gingsinyasan niya sinda nga maghipos kag ging-isplikar
niya sa inda kung pauno siya gingpaluwas ng Ginoo sa
prisuhan. Kag hambay pa niya, “Balitaan ini kay Santiago
kag sa iban pa nga mga nagatuo.” Tapos naghalin siya kag
nagkadto sa iban nga lugar.
18 Pagkaaga, nagkinagulo gid ang mga sundalo kay wayà
na si Pedro kag wayà sinda nakasayod kung ano ang natabò
sa iya.
19 Nagsugò si Herodes nga sugiron siya, pero wayà gid
ninda siya makità. Nganì ging-imbistigahan niya ang mga
sundalo kag pagkatapos gingpapatay niya sinda. Pagkat-
apos adto, naghalin si Herodes sa Judea kag nagkadto sa
Cesarea kag didto nagtinir.

Ang Pagkamatay ni Herodes

20 Sobra gid ang kahangit ni Haring Herodes sa mga
taga-Tyre kag taga-Sidon. Nganì may mga grupo halin
sa inda nga nagkadto sa harì. Ging-amigo anay ninda si
Blastus, isa sa mga importante nga opisyal ng harì, para
buligan niya sinda. Tapos nagkadto sinda kay Herodes para
magpakighusay, kay didto sa lugar ng harì sinda nagabuoy
ng inda pagkaon.
21 Pag-abot ng adlaw nga gingpilì niya nga magpakigkità
sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon, nagsuksok siya ng iya barò
nga pangharì kag nagpungkò sa trono kag nagdiskurso ng
iya mensahe.
22 Nagsinggit ang mga tawo, “Ang nagahambay ini hay
bukon tawo kundì dios!”

23 Adto nga daan gingparusahan siya ng anghel ng Ginoo
kay wayà niya gingtao ang pagdayaw para sa Dios. Ging-
uyod siya hasta sa mamatay.
24 Pero padayon nga naglapnag ang hambay ng Dios kag
nagdamò pa gid ang mga nagatuo.
25 Nang natapos na nina Bernabe kag Saulo ang ging-
panghuman ninda didto sa Jerusalem, nagbalik sinda sa
Antioc. Gingdaya da ninda si Juan nga ginatawag da nga
Marcos.

13

Ang Pagpilì kag Pagsugò kana Bernabe kag Saulo

1 Sa Antioc hay may mga propeta kag mga manunudlò
nga miyembro ng kongregasyon didto. Imaw ini ang
inda pangayan: sina Bernabe, Simeon nga ang hayò hay
Negro, Lucio nga taga-Cyrene, Manaen nga nagbahoy sa
panimayay ni Gobernador Herodes kag si Saulo.
2 Mintras nagasamba sinda sa Ginoo kag nagapuasa,
naghambay ang Espiritu Santo sa inda, “Laina nindo para
sa akon sina Bernabe kag Saulo kay may ipahuman ako sa
inda.”
3 Pagkatapos ng inda pagpuasa kag pagpangamuyò, ging-
tungtong ninda ang inda mga kamot kana Bernabe kag
Saulo kag pagkatapos gingpapanaw na sinda.

Ang Pagwali nina Bernabe kag Saulo sa Cyprus

4 Nganì nagkadto sina Bernabe kag Saulo sa Seleucia
kumpormi sa ginasugò ng Espiritu Santo. Halin didto
naglarga sinda pakadto sa isla ng Cyprus.
5 Pag-abot ninda sa Salamis, nagwali sinda ng hambay ng
Dios sa mga sinagoga*. Kaibahan ninda si Juan Marcos para
magbulig sa inda.
6 Gingtiyog ninda ang bilog nga isla hasta makaabot sinda
sa banwa ng Pafos. Nakità ninda didto ang isa ka madyikero
nga si Bar-Hesus. Judio siya kag nagapakunukuno nga siya
hay propeta.
7 Amigo siya ni Sergius Paulus nga gobernador ng ini nga
isla. Si Sergius Paulus hay kamayad nga tawo. Gingpatawag
niya sina Bernabe kag Saulo kay gusto niya magpamatì ng
hambay ng Dios.
8 Pero gingkontra sinda ng madyikero nga si Elimas.
(Ini ang pangayan ni Bar-Hesus sa linggwahe ng Griego.)
Ginghuman niya ang tanan nga paagi para indì magtuo ang
gobernador kay Hesus.
9 Pero si Saulo nga kilaya da sa pangayan nga Pablo hay
punò ng Espiritu Santo. Gingtutok gid niya si Elimas

10 kag naghambay, “Ungà ka ng Diyablo!* Kaaway ka
ng tanan nga mga matarong. Puro lang pandayà kag
kalainan ang imo ginahuman! Ginabaliskad mo permi ang
kamatuuran parti sa Ginoo!
11 Arinyan pagaparusahan ka ng Ginoo. Mabubuta ka
kag indì makakakità ning kahayag sa suyod ng pila ka
adlaw.” Nagduyom nga daan ang panirò ni Elimas kag
nabuta siya. Nagpanghaphap na lang siya nga nagapangità
ng magaagbay sa iya.
12 Nang makità ng gobernador ang natabò, nagtuo siya
kay natingaya gid siya sa mga ginatudlò parti sa Ginoo.

Ang Pagwali nina Pablo kag Bernabe sa Antioc

13 Naglarga si Pablo kag ang iya mga kaibahanan halin sa
Pafos pakadto sa Perga nga syudad ng Pamfilia. Pag-abot
ninda didto gingbayaan sinda ni Juan Marcos kag nagbalik
siya sa Jerusalem.
14 Pero nagpadayon sina Pablo halin sa Perga kag
nagkadto sa Antioc nga sakop ng Pisidia. Pag-abot ng
Adlaw nga Inugpahuway*, nagkadto sinda sa sinagoga kag
nagpungkò didto.
15 May nagbasa ning Kasuguan ni Moises kag ng gingsulat
ng mga propeta. Pagkatapos, may gingsugò ang pinunò
ng sinagoga para maghambay kana Pablo, “Mga kauturan,
kung igwa kamo ning gusto nga ihambay nga magapakusog
ng buot ng mga tawo, ihambay na nindo.”
16 Nganì nagtindog si Pablo kag gingsinyasan ang mga
tawo nga magpamatì sa iya. Hambay niya, “Mga kapareho
ko nga Israelita kag kamo tanan nga mga bukon Judio nga
yari nagasamba da sa Dios, pamatii nindo ako.
17 Ang Dios ng mga Israelita imaw ang nagpilì sa aton mga
kalulo-lulohan kag gingpadamò niya sinda nang yadto pa
sinda nagaistar sa Egipto. Kag paagi sa iya dakò nga gahom
gingbuligan niya sinda para makahalin didto.†
18 Mintras nagapanaw sinda sa tiway nga lugar, gingtiisan
sinda ng Dios† sa suyod ng 40 ka tuig.†
19 Pagkatapos gingpamatay niya ang pito ka mga lahì ng
tawo sa lugar ng Canaan. Kag gingtao niya ang dutà sa aton
mga kalulo-lulohan.†
20 Ini tanan hay ginghuman ng Dios sa suyod ng 450 ka
tuig.†

---

* **13:10 13:10** Ang Diyablo hay titulo ni Satanas. Ang gusto hambayon hay miyugpanglibak, siya ang pinakapunò ng tanan nga malain nga espiritu. † **13:17 13:17** Exodus 1:7, 12:51 † **13:18 13:18** Sa iban nga mga kopya ng Griego, ging-atipan. † **13:18 13:18** Mga Bilang 14:34; Deuteronomio 1:31 † **13:19 13:19** Deuteronomio 7:1; Josue 14:1 † **13:20 13:20** Mga Hukom 2:16; 1 Samuel 3:20

“Pagkatapos gingtaw-an niya sinda ning mga tawo nga
magadumaya sa inda hasta sa tyempo ni Propeta Samuel.
21 Niyan nagpangayò sinda ning harì kag gingtao sa inda
ng Dios si Saulo nga ungà ni Kish, isa sa mga inapo ni
Benjamin. Nagharì si Saulo sa inda sa suyod ng 40 ka tuig.†
22 Nang gingpahalin siya ng Dios, si David naman ang iya
ging-ilis nga harì. Imaw ini ang hambay ng Dios parti sa
iya: ‘Nalipay gid ako sa batasan ni David nga ungà ni Jesse
kay nagatuman siya sa tanan ko nga ginapahuman sa iya.’
”†
23 Kag naghambay pa gid si Pablo sa mga tawo, “Sa inapo
ni David naghalin si Hesus nga imaw ang Manluluwas nga
gingpromisa ng Dios sa Israel.
24 Bago pa si Hesus nag-abot, nagwali si Juan sa tanan
nga Israelita nga dapat maghinuysoy sinda sa inda salà kag
magpabawtismo.†
25 Kag nang matatapos na ni Juan ang iya ministeryo,
naghambay siya sa mga tawo, ‘Siguro nagahunahunà kamo
nga ako imaw na ang indo ginapaabot. Pero bukon ako.
May masunod sa akon kag indì nganì ako angay aber
maging iya suluguon.’‡†

26 “Mga kauturan nga inapo ni Abraham kag tanan
nga bukon Judio nga nagasamba sa Dios, kita imaw
ang gingpaday-an ng Dios ng Maayong Balità parti sa
kaluwasan.
27 Pero ang mga tawo nga nagaistar sa Jerusalem kag
ang inda mga pinunò wayà nagakilaya nga si Hesus ang
Manluluwas. Wayà da sinda makaintindi ng ginahambay
ng mga propeta nga ginabasa ninda kada Adlaw nga
Inugpahuway. Pero sinda imaw gid ang nagpamatuod ng
ginahambay ng mga propeta nang gingparusahan ninda si
Hesus nga patyon.
28 Kag aber wayà sinda may nakità nga rason para
ipapatay siya, gingpangayò gihapon ninda kay Pilato nga
ipapatay si Hesus.†
29 Nang mahuman na ninda ang tanan nga nakasulat sa
Kasuguan nga matatabò kay Hesus, gingbuoy ninda siya sa
krus kag gingbutang sa lubungan.†
30 Pero gingbanhaw siya ng Dios.

---

† **13:21 13:21** 1 Samuel 8:5, 10:21 † **13:22 13:22** 1 Samuel 13:14, 16:12; Salmo 89:20 † **13:24 13:24** Marcos 1:4; Lucas 3:3 ‡ **13:25 13:25** *Aber maging iya suluguon*: sa literal, aber magtangsò ng iya sandalyas. † **13:25 13:25** Juan 1:20; Mateo 3:11; Marcos 1:7; Lucas 3:16; Juan 1:27 † **13:28 13:28** Mateo 27:22, 23; Marcos 15:13, 14; Lucas 23:21-23; Juan 19:15 † **13:29 13:29** Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42

31 Kag sa suyod ng kadamò nga adlaw, nagpakità siya sa
mga tawo nga nagnunot sa iya halin sa Galilea pakadto sa
Jerusalem kag ang mga tawo nga ini ang nagapamalità sa
mga Israelita parti kay Hesus.†
32 Kag niyan yari kami para ipaabot sa indo ang Maayong
Balità nga gingpromisa ng Dios sa aton mga kalulo-lulohan
33 nga gingtuman na niya sa aton nga inda mga inapo.
Ginghuman niya ini nang gingbanhaw niya si Hesus. Imaw
ini ang nakasulat sa pangaduha nga Salmo,
‘Ikaw ang akon Ungà;
arinyan ipakità ko sa tanan nga ako ang imo Amay.’†
34 Parti naman sa iya pagkabanhaw, indì na gid siya
mamatay liwat kay naghambay ang Dios,
‘Itao ko gid sa indo ang kaayuhan nga gingpromisa ko
kay David.’†
35 Kag naghambay pa siya sa iban nga parte ng Salmo,
‘Indì ikaw magtugot nga malunot ang lawas ng imo
matutom nga Suluguon.’†
36 Bukon si David ang ginahambay diri kay pagkatapos ng
iya pagserbisyo sa Dios nang iya tyempo, namatay siya kag
ginglubong sa alihid ng iya mga kalulo-lulohan kag ang iya
lawas hay nalunot.
37 Pero si Hesus nga gingbanhaw ng Dios hay wayà gid
nalunot ang lawas.
38 Nganì mga kauturan ko, dapat nindo maintindihan
ining amon ginapasayod sa indo nga paagi kay Hesus hay
mapapatawad kita ng Dios sa aton mga salà.
39 Ang aber sin-o nga nagatuo kay Hesus hay ginakabig ng
Dios nga matarong. Indì ini mahuman paagi sa pagtuman
ng mga Kasuguan ni Moises.
40 Nganì mag-andam kamo para indì matabò sa indo ang
ginghambay ng mga propeta:
41 ‘Kamo nga mga nagahambay ning kontra sa akon!
Matitingaya gid kamo kag mamamatay!
Kay ang akon humanon arinyan hay indì gid nindo
mapatihan,
aber pa may mag-isplikar sa indo.’†”
42 Nang pahalinon na sina Pablo kag Bernabe sa sinagoga,
nagpakitluoy ang mga tawo sa inda nga magbalik sa
masunod nga Adlaw nga Inugpahuway para magtudlò pa
gid parti sa ini nga mga butang.
43 Nang maghalin na ang mga tawo sa inda pagtipon,
gingsundan sina Pablo kag Bernabe ng kadamò nga Judio

† **13:31 13:31** Ginghuman 1:3 † **13:33 13:33** Salmo 2:7 † **13:34 13:34** Isaias 55:3 † **13:35 13:35** Salmo 16:10 † **13:41 13:41** Habakuk 1:5

kag mga nagasamba sa Dios nga nagbaton sa relihiyon
ng mga Judio. Ginghambayan sinda nina Pablo kag
Bernabe kag ginglaygayan nga magpadayon sa pagsalig sa
pagpakamaayo ng Dios.
44 Nang masunod nga Adlaw nga Inugpahuway, hayos ang
tanan nga taga-didto hay nagtipon para magpamatì ning
hambay ng Dios.
45 Pero nang makità ng mga Judio ang mga tawo, naili gid
sinda kag gingkontra ang tanan nga ginahambay ni Pablo
kag ging-insulto pa ninda siya.
46 Pero nagsabat sina Pablo kag Bernabe nga may kaisog.
Naghambay sinda, “Kahinangyan gid nga iwali anay sa
indo ang hambay ng Dios. Pero tungod ginasikway nindo
ini, nagapakilaya nga bukon kamo angay nga magbaton ng
kabuhì nga wayà katapusan. Nganì tunà niyan, sa mga
bukon Judio na kami mawali ng Maayong Balità.
47 Kay imaw ini ang sugò ng Ginoo sa amon:
‘Ginghuman ko ikaw nga daw iwag para sa mga bukon
Judio,
para paagi sa imo, ang kaluwasan magaabot gid sa bilog nga
kalibutan.’†”
48 Nang mabatian ini ng mga bukon Judio, nalipay gid
sinda kag gingdayaw ninda ang hambay ng Ginoo. Kag
ang tanan nga gingpilì ng Dios para sa kabuhì nga wayà
katapusan hay nagtuo.
49 Kag naglapnag ang hambay ng Ginoo didto sa bilog nga
lugar.
50 Pero gingsuysugan ng iban nga mga Judio ang mga
pinunò ng syudad patì ang kilaya nga mga babayi nga
nagasamba sa Dios nga kontrahon sina Pablo kag Bernabe.
Tapos ginghingabot sinda kag gingpalayas sa inda lugar.
51 Nganì gingpagpag ng mga apostoles ang dapodapo sa
inda siki para paandam sa inda.§ Pagkatapos nagpanaw
sinda pakadto sa syudad ng Iconium.†
52 Kag ang mga nagatuo kay Hesus didto sa Antioc hay
napunò ng Espiritu Santo kag nalipay gid sinda.

14

Sina Pablo kag Bernabe sa Iconium

1 Ang natabò sa Iconium hay pareho da sa natabò sa
Antioc. Nagkadto sina Pablo kag Bernabe sa sinagoga para
magpasayod ng Maayong Balità. Maayo ang inda pagtudlò

† **13:47 13:47** Isaias 49:6 § **13:51 13:51** Ang gusto hambayon ini hay sinda ang magapanabat sa inda pagsikway ng Dios. † **13:51 13:51** Mateo 10:14; Marcos 6:11; Lucas 9:5, 10:11

didto nganì kadamò ang nagtuo nga mga Judio kag mga
Griego.
2 Pero gingsuysugan ng mga wayà nagatuo nga mga Judio
ang mga bukon Judio kag ginggulo ang inda hunahunà para
kontrahon ang mga nagatuo.
3 Nganì nadugay ang pagtinir didto nina Pablo kag Bern-
abe nga nagawali parti sa Ginoo nga wayà ning kahadlok.
Gingpakità ng Ginoo nga matuod ang inda ginawali parti sa
iya pagpakamaayo kay gingtaw-an niya sinda ning gahom
nga makahuman ning mga milagro kag makatitingaya nga
mga butang.
4 Nganì ang mga tawo sa adto nga syudad hay natungà.
May nag-apin sa mga Judio kag ang iban nag-apin sa mga
apostoles.
5 May iban nga mga bukon Judio kag mga Judio, kaibahan
ang inda mga pinunò nga nagplano nga sakiton kag
buguyon ang mga apostoles.
6 Nang masayuran ini ng mga apostoles, naglikaw sinda
pakadto sa Lystra kag sa Derbe, mga syudad nga sakop ng
Lycaonia kag sa palibot nga mga lugar.
7 Kag didto, nagpadayon sinda sa pagwali ng Maayong
Balità.

Sina Pablo kag Bernabe sa Lystra

8 Didto sa Lystra hay may isa ka tawo nga indì gid
makapanaw kay lupog siya tunà pa nang siya hay ging-
ungà.
9 Nagapamatì siya nang ginawali ni Pablo. Gingtutok siya
ni Pablo kag nakità niya nga may pagtuo ang lupog nga ang
Ginoo makaayo sa iya.
10 Nganì naghambay ning makusog si Pablo, “Pagtindog
ning tadlong!” Naglumpat ang lyaki kag nagtunà panaw.
11 Nang makità ng mga tawo ang ginghuman ni Pablo,
nagsinggit sinda sa linggwahe ng Lycaonia. Hambay ninda,
“Naging tawo ang mga dios kag nagpanaog sa aton!”
12 Gingtawag ninda si Bernabe nga Zeus kag si Pablo nga
Hermes kay siya ang miyughambay.
13 Ang templo ng inda dios nga si Zeus hay malapit lang
sa luwas ng syudad. Nganì nagdaya ang parì ni Zeus ning
toro nga mga baka nga may kulintas nga buyak didto sa
pwertahan ng syudad. Gusto kuntà niya kag ng mga tawo
nga ihalad adto sa mga apostoles.
14 Nang masayuran ini nina Bernabe kag Pablo, ginggisì
ninda ang inda mga barò sa kalisod kag nagdyagan sa tungà
ng mga tawo nga nagasinggit,

15 “Mga amigo, basì nindo ginahuman ini? Kami hay mga
tawo lang da pareho nindo! Yari kami para magwali ng
Maayong Balità para bayaan nindo ini nga wayà puyos nga
mga butang kag magpalapit sa Dios nga buhì. Siya imaw
ang naghuman ng langit, dutà, dagat kag tanan nga mga
butang nga yadto didto.†
16 Nang una pa nga mga tyempo, gingpabay-an lang ng
Dios ang mga tawo nga sundon ang inda gusto.
17 Pero sa tanan nga oras ginapakilaya ng Dios ang iya
kaugalingon sa mga tawo paagi sa iya ginahuman nga
maayo. Ginataw-an niya kamo ning uyan kag mga anihon
sa tamà nga oras para igwa kamo ning pagkaon kag para
malipay kamo.”
18 Pero aber imaw ini ang ginahambay ng mga apostoles,
indì ninda mapunggan ang mga tawo nga maghalad sa inda.
19 Pero may mga Judio nga nag-abot halin sa Antioc
nga sakop ng Pisidia kag sa Iconium kag gingsuysugan
ninda ang mga tawo nga mag-ampin sa inda kontra sa mga
apostoles. Tapos gingbugoy ninda si Pablo kag ingguyod
paluwas ng syudad kay ang kalaom ninda patay na siya.
20 Pero nang gingpalibutan siya ng mga nagatuo, nagban-
gon siya kag nagbalik sa syudad. Nang masunod nga adlaw
nagkadto sina Pablo kag Bernabe sa Derbe.

Ang Pagbalik nina Pablo kag Bernabe sa Antioc

21 Gingwali nina Pablo kag Bernabe ang Maayong Balità
didto sa Derbe kag kadamò ang inda nakumbinsi nga
magsunod kay Hesu-Kristo. Pagkatapos nagbalik sinda sa
Lystra, Iconium kag sa Antioc nga sakop ng Pisidia.
22 Didto gingpakusog ninda ang buot ng mga nagatuo
kag ginglaygayan sinda nga magpadayon sa inda pagtuo.
Hambay ninda, “Kahinangyan nga makaagi gid kita ng
kadamò nga kahugaan bago makasuyod sa gingharian ng
Dios.”
23 Sa kada lugar nga may mga nagatuo, nagpilì sina Pablo
ning mga miyugdumaya para sa inda. Nagpuasa sinda kag
nagpangamuyò, tapos gingtugyan sinda sa Ginoo nga inda
ginatuuhan.
24 Pagkatapos nag-agi sinda sa mga lugar nga sakop ng
Pisidia kag nag-abot sa Pamfilia.
25 Nagwali sinda didto sa Perga, tapos nagkadto sa Atalia.
26 Halin didto, naglarga sinda pabalik sa Antioc kung sa
diin gingsalig sinda ng mga nagatuo nga pakamaayuhon
sinda ng Dios sa ministeryo nga natapos na.

† **14:15 14:15** Exodus 20:11; Salmo 146:6

27 Pag-abot nina Pablo sa Antioc, gingtipon ninda ang mga
nagatuo kag gingbalità ang parti sa tanan nga gingpahuman
ng Dios sa inda kag kung pauno ang Dios nagtao ning tsansa
sa mga bukon Judio para magtuo da sinda.
28 Kag nagtinir sinda didto ning madugay kaibahan ang
mga nagatuo.

15

Ang Pagtipon sa Jerusalem

1 May mga tawo nga halin sa Judea nga nagkadto sa Antioc
kag nagtudlò sa mga nagatuo. Hambay ninda, "Indì kamo
maluwas kung indì kamo magpapaltak pareho sa patakaran
nga gingtudlò ni Moises."†
2 Pero wayà gid magsugot sina Pablo kag Bernabe sa inda
ginatudlò kag nagdinibati gid sinda ng adto nga mga tawo.
Nganì nagdesisyon ang mga nagatuo didto nga pakadtuon
sina Pablo kag Bernabe kag ang iban pa nga kauturan
sa Jerusalem para ini nga problema hay ipaabot sa mga
apostoles kag sa mga miyugdumaya ng kongregasyon didto.
3 Nganì gingpakadto sina Pablo ng kongregasyon. Pag-agi
ninda sa Fenicia kag sa Samaria, gingbalità ninda didto nga
madamò na ang nakumbinsi nga bukon Judio nga magtuo
kay Kristo. Nang mabatian ninda ini, nalipay gid sinda.
4 Pag-abot ninda sa Jerusalem nalipay ang mga nagatuo
didto, mga apostoles kag mga miyugdumaya ng kongre-
gasyon nang makità sinda. Gingbalità nina Pablo ang tanan
nga ginghuman ng Dios paagi sa inda.
5 Pero may mga nagatuo didto nga miyembro sa grupo ng
mga Pariseo. Nagtindog sinda kag naghambay, "Dapat nga
magpapaltak ang mga bukon Judio kag hambayan sinda nga
magsunod sa Kasuguan ni Moises."
6 Nagtipon ang mga apostoles kag mga miyugdumaya para
istoryahan ang parti sa ini nga butang.
7 Pagkatapos ng mahabà nga dibati, nagtindog si Pedro
kag naghambay, "Mga kauturan, nasayuran na nindo nang
una pa nga isa ako sa mga gingpilì ng Dios para iwali
ang Maayong Balità sa mga bukon Judio para sinda hay
makabatì kag magtuo.†
8 Kag ang Dios nga nakakasayod ng tagipusuon ng kada
isa, hay nagpamatuod nga gingbaton niya ang mga bukon
Judio paagi sa pagtao sa inda ng Espiritu Santo pareho ng
iya ginghuman sa aton.†

† **15:1 15:1** Levitico 12:3 † **15:7 15:7** Ginghuman 10:1-43 † **15:8 15:8** 10:44, 2:4

9 Pareho lang kita kag ang mga bukon Judio sa panirò
ng Dios kay gingpatawad niya ang inda salà tungod nagtuo
sinda.
10 Nganì, basì ginatilawan nindo ang Dios paagi sa pagpilit
nga ipatuman sa mga nagatuo ang mga patakaran kag layi
ng mga Judio nga indì ta nganì matuman kag aber ng aton
mga kalulo-lulohan?
11 Paagi sa pagpakamaayo ni Ginoong Hesus, nagtuo kita
nga maluwas pareho da ninda.”
12 Nang mabatian ninda ang ginghambay ni Pedro,
naghipos ang tanan nga nagatipon didto. Pagkatapos
nagpamatì sinda kana Bernabe kag Pablo sa inda pagbalità
ng tanan nga milagro kag makatitingaya nga butang nga
ginghuman ng Dios sa mga bukon Judio paagi sa inda.
13 Pagkatapos ninda maghambay, nagsabat si Santiago,
“Mga kauturan, pamatii nindo ako.
14 Ging-isplikar sa aton ni Simon Pedro ang una nga
pagtawag ng Dios sa mga bukon Judio agud sinda da hay
maging iya mga tawo nga sakop niya.
15 Ini hay nagakumpormi sa gingsulat ng mga propeta
pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
16 ‘Pagkatapos ini, mabalik ako
kag akon ipatindog liwat ang gingharian ni David
pareho sa tolda nga nagubà.
Iugdok ko ini liwat halin sa pagkasirà,
kag patibayon ko ini
17 agud ang iban pa nga mga tawo magpangità sa akon,
patì tanan nga mga bukon Judio nga akon gingtawag
para maging akon.
18 Imaw gid ini ang ginghambay ng Ginoo nga gingpasayod
na sa aton nang una pa gid.’†”
19 Nagpadayon si Santiago sa paghambay, “Nganì kung sa
akon lang, indì na naton dapat pahugaan ang mga bukon
Judio nga nagatuo na sa Dios.
20 Dapat sulatan na lang naton sinda nga indì magkaon
ning mga pagkaon nga ginghalad sa mga dios-diosan, indì
mag-iba nga wayà pa makasay, indì magkaon ng aber ano
nga hayop nga wayà napadugui kag indì da magkaon ning
dugò.†
21 Kay tunà pa nang una nga tyempo ang Kasuguan ni
Moises hay ginabasa na sa mga sinagoga kada Adlaw nga
Inugpahuway. Kag ini hay ginatudlò ninda sa kada banwa.”

Ang Sulat para sa mga Nagatuo nga bukon Judio

† **15:18 15:16-18** Amos 9:11-12 † **15:20 15:20** Exodus 34:15-17; Levitico 17:10-16, 18:6-23

22 Pagkatapos, ang mga apostoles kag ang mga miyug-
dumaya kaibahan ang tanan nga nagatuo hay nagkasugot
nga magpilì ning pila ka tawo sa inda mga miyembro para
pakadtuon sa Antioc kaibahan nina Pablo kag Bernabe.
Gingpilì ninda ang duha ka tawo nga ginatahod gid ng mga
nagatuo nga sina Judas nga ginatawag da nga Barsabas kag
Silas.
23 Kag gingpadaya da ninda ang sulat nga ang suyod hay
imaw ini:
"Kami nga mga apostoles kag mga miyugdumaya diri
sa Jerusalem, nga indo mga kauturan, nagapangamusta
sa indo nga mga bukon Judio dirà sa Antioc, Syria kag
Cilicia.
24 Nabatian namon nga may mga tawo halin diri sa
amon nga nagkarà sa indo kag ginggulo ang indo mga
hunahunà paagi sa inda mga ginghambay. Wayà kami
nagsugò sa inda nga magkarà dirà kag magtudlò ning tiyad
inà.
25 Nganì nagtipon kami diri kag nagkaisa nga magpilì
ning mga tawo para pakaraon dirà, kaibahan ang amon
mga pinalanggà nga sina Bernabe kag Pablo.
26 Gingtayà ninda ang inda kabuhì para magserbisyo sa
aton Ginoong Hesu-Kristo.
27 Gingpakarà da namon sina Judas kag Silas para
iisplikar sa indo ang suyod ng sulat.
28 Sa bulig ng Espiritu Santo hay nagkaisa kami nga indì
na namon pagdugangan ang indo mga pas-anon, puyra lang
sa mga dapat nindo tumanon:
29 Ayaw kamo magkaon ning mga pagkaon nga gina-
halad sa mga dios-diosan, ayaw magkaon ning dugò, ayaw
magkaon ning aber ano nga karne ng hayop nga wayà
napadugui kag ayaw mag-iba nga wayà pa makasay. Maayo
gid kung tumanon nindo ini nga mga butang. Hasta na lang
diri."
30 Nganì nagpanaw ang mga tawo nga inda gingsugò. Pag-
abot ninda sa Antioc, gingtipon ninda ang tanan nga mga
nagatuo kag gingtao ninda ang sulat.
31 Pagkabasa ninda ini, nalipay gid sinda sa mensahe nga
imaw ang nagtao ning kakusog sa inda buot.
32 Sina Judas kag Silas hay mga propeta da. Kadamò ang
inda ginghambay nga imaw ang nagpalig-on ng inda pagtuo.
33 Pagkatapos ng pila ka adlaw nga pagtinir ninda didto,
nagbalik na sinda sa mga nagsugò sa inda. Bago sinda
naghalin, gingpangamuyuan sinda ng mga nagatuo nga
maging maayo ang inda pagbyahe.
34 [Nagpabilin si Silas didto.]

35 Pero nagpabilin sina Pablo kag Bernabe ning madugay
sa Antioc. Kadamò ang inda kaibahan nga nagtudlò kag
nagwali ng hambay ng Ginoo.

Ang Pagbinuyagan nina Pablo kag Bernabe

36 Pagkaligad ng pila ka adlaw, naghambay si Pablo
kay Bernabe, “Kari, balikan naton kag bisitahon ang mga
kauturan sa tanan nga banwa nga gingwalihan naton ng
hambay ng Ginoo para masayuran naton kung ano na ang
inda kamutangan.”
37 Gusto kuntà ni Bernabe nga day-on si Juan nga
ginatawag da nga Marcos.
38 Pero wayà nagpasugot si Pablo kay wayà siya nagpa-
dayon hasta matapos ang inda misyon, kundì gingbayaan
niya sinda sa Pamfilia.†
39 Sobra gid ang inda diniskusyon, nganì nagbinuyagan
sinda. Gingdaya ni Bernabe si Marcos kag nagbyahe
pakadto sa Cyprus.
40 Pero gingdaya naman ni Pablo si Silas. Bago sinda
naghalin, gingpangamuyuan anay sinda ng mga nagatuo
nga buligan sinda pagbyahe.
41 Nagkadto sinda sa iba-iba nga mga banwa sa Syria kag
sa Cilicia kag gingpakusog ninda ang buot ng mga nagatuo
didto.

16

Ang Pagdaya kay Timoteo sa Misyon

1 Nagbyahe si Pablo pakadto sa Derbe kag Lystra kung sa
diin igwa didto ning isa ka nagatuo nga ang pangayan hay
si Timoteo. Ang iya nanay hay Judio nga matutom da nga
nagatuo kag ang iya tatay hay Griego.
2 Kag nagahambay ang mga nagatuo sa Lystra kag
Iconium nga maayo nga tawo si Timoteo.
3 Gusto ni Pablo nga day-on si Timoteo nganì gingpapal-
takan siya para wayà may mahambay ang mga Judio didto
kay sayod ninda nga Griego ang iya tatay.*
4 Sa kada banwa nga inda ginakadtuan, ginapasayod
ninda ang desisyon ng mga apostoles kag ng mga miyugdu-
maya ng kongregasyon sa Jerusalem. Ginghambayan ninda
ang mga nagatuo kag gingsugò nga tumanon ninda ini.
5 Nganì nagkusog pa gid ang inda pagtuo kag adlaw-adlaw
nadudugangan pa gid sinda.

---

† **15:38 15:38** Ginghuman 13:13 * **16:3 16:3** Bukon Judio ang tatay ni Timoteo, nganì wayà siya napapaltaki nang lapsag pa siya. Niyan gingpapaltak siya para batunon ng mga Judio.

Ang Panan-awon ni Pablo

6 Nagkadto sina Pablo sa mga lugar nga sakop ng Frigia
kag Galacia kay wayà sinda pagtuguti ng Espiritu Santo nga
magwali ng hambay ng Dios sa probinsya ng Asia.
7 Nang makaabot sinda sa duyunan ng Mysia, gingtinguhà
ninda nga magsuyod sa Bitinia pero wayà sinda pagtuguti
ng Espiritu ni Hesus.
8 Nganì nag-agi na lang sinda sa Mysia kag nagderitso sa
Troas.
9 Kag adto nga gab-i, nagkaigwa si Pablo ning panan-
awon. Nakità niya ang isa ka tawo nga taga-Macedonia nga
nagatindog kag nagapakitluoy sa iya. Hambay niya, "Tabok
diri sa Macedonia kag buligi kami."
10 Pagkatapos ng adto nga panan-awon, nagpangità gid
kami† ning paagi nga makakadto kay nabatyagan gid
namon nga ginatawag kami ng Dios para magwali sa
Macedonia ng Maayong Balità.

Ang Pagtuo ni Lydia kay Hesus

11 Nagbyahe kami halin sa Troas kag nagderitso sa isla
ng Samotrace. Nang masunod nga adlaw nagkadto kami sa
Neapolis.
12 Halin didto nagkadto kami sa Filipos nga imaw ang
pinakasentro nga syudad ng Macedonia kag sakop ng
Imperyo ng Roma. Nagtinir kami sa Filipos ng pila ka adlaw.
13 Nang Adlaw nga Inugpahuway, nagluwas kami sa
syudad kag nagkadto sa alihid ng subà kay naisip namon
nga may lugar didto nga ginatipunan ng mga Judio para
magpangamuyò. Nagpungkò kami didto kag nagpakig-
istorya sa mga babayi nga nagatipon didto.
14 Isa sa mga nagapamatì hay si Lydia nga taga-Tiatira nga
miyugbaligya ning mamahayon nga tela nga kolor ube kag
nagasamba da siya sa Dios. Gingtandog ng Ginoo ang iya
tagipusuon nga batunon ang ginawali ni Pablo.
15 Nagpabawtismo siya kag patì ang iya panimayay.
Pagkatapos hambay niya, "Kung nagapati kamo nga matuod
gid nga nagatuo na ako sa Ginoo, kari kamo kag magdayon
sa amon bayay." Nganì napilitan kami.

Sina Pablo kag Silas sa Prisuhan

16 Isa ka adlaw, nang pakadto kami sa lugar nga gi-
natipunan para magpangamuyò, nakasumpong kami ning
isa ka ulipon nga dalagita. Ginasapian siya ning malain nga
espiritu nganì nakakapanghulà siya. Kadakò nga kwarta
ang nababaton ng iya mga amo sa iya pagpanghulà.

---

† **16:10 16:10** Tunà sa ini nga byahe, naging kaibahan na si Lucas ni Pablo.

17 Nagasinunod-sunod sa amon ini nga babayi kag na-
gasininggit, “Ini nga mga tawo hay suluguon ng Pinaka-
mataas nga Dios! Ginawali ninda sa indo kung pauno kamo
maluwas!”
18 Adlaw-adlaw imaw adto ang iya ginahuman hasta nga
naugot si Pablo. Nganì ging-atubang siya kag ginghambayan
ang malain nga espiritu, “Sa pangayan ni Hesu-Kristo,
lumayas ka!” Adto gid nga daan naglayas ang malain nga
espiritu.
19 Nang makità ng iya mga amo nga naduyaan na sinda ng
inda pagkakakitaan, gingdakop ninda sina Pablo kag Silas
kag gingguyod pakadto sa plasa para iatubang sa otoridad.
20 Hambay ninda sa mga pinunò ng syudad, “Ini hay mga
Judio nga nagapanggulo sa aton.
21 Nagatudlò sinda ning mga kaugalian nga kontra sa aton
layi. Mga Romano kita nganì indì naton dapat sundon ang
inda ginatudlò.”
22 Nganì gingdakop sinda ng mga tawo didto; gingpauba-
han ng mga opisyales kag gingpabunay.
23 Pagkatapos sinda bunayan ng sobra, gingpapriso sinda
kag gingpabantayan gid ning maayo.
24 Nganì gingsuyod sinda ng gwardya sa pinakasuyod
ng selda kag ginggapos pa ang inda mga siki sa tungà ng
mabug-at nga kahoy.
25 Nang mga tungang gab-i na, sina Pablo kag Silas hay
nagapangamuyò kag nagakanta ning pagdayaw sa Dios.
Kag ang iban nga mga priso hay nagapamatì sa inda.
26 Gulpi na lang nga naglinog ning kakusog-kusog kag
naghubog ang mga pundasyon ng prisuhan. Adto nga
daan naabrihan ang tanan nga pwertahan sa prisuhan kag
natangsò ang mga kadina ng tanan nga priso.
27 Nakabatì ang gwardya kag nang makità niya nga bukas
ang mga pwertahan, kalaom niya hay nakabuhì na ang
mga priso. Nganì ginggabot niya ang iya espada para
magpakamatay.
28 Pero nagsinggit si Pablo, “Ayaw gipakamatay! Yari kami
tanan!”
29 Nagpabuoy ning iwag ang gwardya kag dalì-dalì nga
nagsuyod kag naghapà sa atubangan nina Pablo kag Silas
nga nagapangurog.
30 Pagkatapos gingdaya niya sinda paluwas kag ging-
pangutana, “Ano ang akon humanon para maluwas?”
31 Nagsabat sinda, “Magtuo ka kay Ginoong Hesus kag
maluluwas ka patì ang imo bilog nga panimayay.”
32 Pagkatapos nagwali sinda ng hambay ng Ginoo sa iya
kag sa tanan nga yadto sa iya bayay.

33 Adto da nga gab-i, ginghugasan ng gwardya ang inda
mga pilas kag nagpabawtismo siya patì ang iya bilog nga
panimayay.
34 Pagkatapos gingdaya niya sina Pablo kag Silas sa iya
bayay kag gingpakaon. Nalipay gid ang gwardya kag ang
iya bilog nga panimayay kay nagatuo na sinda sa Dios.
35 Pagkaaga, nagpadaya ang mga opisyales ning mga pulis
para maghambay, “Paluwasa na sinda.”
36 Kag gingbalità ini ng gwardya kay Pablo. Hambay niya,
“Nagpasugò ang mga opisyales nga buhian na kamo. Nganì
luwas na kamo kag maayo lang nga pagpanaw.”
37 Pero nagsabat si Pablo sa mga pulis, “Gingpabunay
ninda kami sa atubangan ng kadamò nga tawo aber wayà
pa kami naimbistigahi. Kag pagkatapos gingpapriso pa
ninda kami aber mga pumuluyò kami ng Roma! Tapos
arinyan sikreto nga paluwason ninda kami? Indì puydi inà!
Sinda mismo ang dapat magpaluwas sa amon.”
38 Gingbalità ng mga pulis ang ginghambay ni Pablo sa
mga opisyales kag hinadlukan gid sinda nang masayuran
nga mga Romano galì sina Pablo kag Silas.
39 Nganì nagkadto sinda kag nagpangayò ning patawad sa
inda. Pagkatapos ginghatod ninda sina Pablo sa luwas ng
prisuhan kag gingpangabay nga maghalin na sinda sa adto
nga syudad.
40 Nang makaluwas na sina Pablo kag Silas sa prisuhan,
nagkadto sinda sa bayay ni Lydia. Nagpakigkità sinda sa
mga nagatuo kag gingpalig-on ang inda pagtuo. Pagkatapos
hay nagpanaw sinda.

17

Sina Pablo kag Silas sa Tesalonica

1 Nag-agi sina Pablo kag Silas sa Amfipolis kag sa Apolonia
hasta nakaabot sa Tesalonica. Sa ini nga banwa hay may
sinagoga ang mga Judio.
2 Kag nagsuyod sina Pablo didto pareho ng iya permi gi-
nahuman kag sa suyod ng tuyo ka Adlaw nga Inugpahuway,
nagpakigdiskusyon siya sa mga tawo parti sa Kasulatan.
3 Ging-isplikar kag gingpamatuuran niya nga kahi-
nangyan mag-agi ang Kristo ning kasakit kag mabanhaw.
Hambay ni Pablo, “Ini nga Hesus nga akon ginawali sa indo
imaw ang Kristo.”
4 May mga iban sa inda nga nakumbinsi kag nagsunod
kana Pablo kag Silas. Nagtuo da ang kadamò nga diosnanon
nga Griego kag mga kilaya nga babayi.

5 Pero naili ang iban nga mga Judio nga wayà nagatuo.
Nganì gingtipon ninda ang pila ka mga bugoy para buligan
sinda sa pagpanggulo ng syudad. Gingsuyod ninda ang
bayay ng isa ka tawo nga ang pangayan hay Jason para
sugiron sina Pablo kag Silas agud iatubang sa kadamò nga
tawo.
6 Pero nang wayà ninda makità sinda nga duha, ging-
guyod ninda si Jason kag ang iban nga mga nagatuo sa
atubangan ng mga opisyales ng syudad kag nagsinggit, “Ini
nga mga tawo hay nagapanggulo aber diin magkadto! Yari
na sinda arinyan sa aton syudad
7 kag gingpadayon pa sinda ni Jason sa iya bayay.
Ginakontra ninda ang mga layi ng Emperador kay ginaham-
bay ninda nga igwa pa isa ka harì nga ang pangayan hay
Hesus!”
8 Pagkabatì adto ng mga tawo kag ng mga opisyales hay
nagkinagulo sinda.
9 Pagkatapos nga gingpapyansa ninda si Jason kag ang iya
mga kaibahan gingbuhian na sinda.

Sina Pablo kag Silas sa Berea

10 Adto da nga gab-i, gingpakadto ng mga nagatuo sina
Pablo kag Silas sa Berea. Pag-abot ninda didto, nagkadto
sinda sa sinagoga ng mga Judio.
11 Mas bukas ang hunahunà ng mga tawo didto bukon
pareho ng mga taga-Tesalonica. Kay gusto gid ninda
magpamatì ng mensahe kag ginaistudyuhan gid ninda ning
maayo kada adlaw ang mga Kasulatan para makità kung
ang ginatudlò ni Pablo hay matuod.
12 Nganì kadamò sa inda ang nagtuo patì ang mga kilaya
nga babayi nga Griego kag mga lyaki.
13 Pero nang masayuran ng mga Judio nga taga-Tesalonica
nga nagwali si Pablo ng hambay ng Dios sa Berea, nagkadto
sinda didto kag gingsuysugan ang mga tawo nga manggulo.
14 Nganì gingpakadto nga daan ng mga nagatuo si Pablo sa
alihid ng dagat. Pero sina Silas kag Timoteo hay nagpabilin
sa Berea.
15 Ang mga tawo nga naghatod kay Pablo hay nagnunot
hasta sa Atenas. Pagkatapos nagbalik sinda sa Berea nga
may tugon halin kay Pablo nga sina Silas kag Timoteo hay
ginapaapas nga daan sa iya.

Si Pablo sa Atenas

16 Mintras nagahuyat si Pablo kana Silas kag Timoteo sa
Atenas, naglain gid ang iya pamatyag nang makità niya nga
kadamò gid ang inda mga dios-diosan.

17 Nganì nagpakigdiskusyon siya didto sa suyod ng sinagoga, sa mga Judio kag sa mga diosnanon nga bukon Judio;
imaw da ang iya ginahuman adlaw-adlaw didto sa plasa.
18 May duha ka klasi ng mga manunudlò ang nagpakigdibati kay Pablo. Ang isa hay ginatawag, mga Epicureo kag
ang isa hay mga Estoico. Naghambay ang iban sa inda, “Ano
ang ginahinambay ng ignorante nga ini?” Ang iban naman
naghambay, “Daw labot nga mga dios ang iya ginawali.”
Ginghambay ninda ini kay si Pablo hay nagawali parti kay
Hesus kag sa iya pagkabanhaw.
19 Nganì gingdaya ninda si Pablo sa ginatipunan ng
konseho ng Atenas nga ginatawag, Areopagus. Naghambay
sinda kay Pablo, “Gusto namon masayuran ining bag-o mo
nga ginatudlò.
20 Kay may iban ka nga mga butang nga ginatudlò nga
bag-o sa amon nganì gusto namon masayuran kung ano ang
gusto ini hambayon.”
21 Ginghambay ninda ini kay ang tanan nga taga-Atenas
kag ang mga istranghero nga didto nagaistar hay mahilig
gid sa pagpakig-istorya o pagpamatì permi parti sa mga bag-
o nga mga pagpanudlò.
22 Nganì nagtindog si Pablo sa atubangan ng mga tawo nga
nagatipon didto sa Areopagus kag naghambay, “Mga taga-
Atenas! Nakità ko nga kamo hay relihiyuso gid nga mga
tawo.
23 Kay sa akon paglibot diri sa indo syudad kag pagsirò
sa mga lugar nga indo ginasambahan, may nakità ako nga
isa ka altar* nga may nakasulat, ‘Para sa dios nga wayà
nakikilaya.’ Ang Dios nga ginasamba nindo nga wayà pa
nindo nakikilaya, imaw ang ginawali ko sa indo arinyan.
24 Ang Dios nga nagtuga ng kalibutan kag ng tanan nga
yari diri, siya ang Ginoo ng langit kag dutà kag wayà
nagaistar sa mga templo nga ginghuman ng mga tawo.
25 Wayà da siya nagakahinangyan ning bulig halin sa tawo
tungod siya gid ang nagatao ning kabuhì kag ginhawa kag
ng tanan nga aton ginakahinangyan.†
26 Halin sa isa lang ka tawo, ginghuman niya ang tanan
nga lahì sa bilog nga kalibutan. Gingplano da ng Dios tunà
pa nang una ang mga duyunan kung diin maistar ang mga
tawo patì ang tyempo nga sinda hay magakabuhì.
27 Ginghuman niya ini para pangitaon naton siya kag basì
pa na lang kung makità naton siya kay sa matuod lang,
bukon malayò ang Dios sa kada isa sa aton,
28 kay

† **17:25 17:24-25** 1 Harì 8:27; Isaias 42:5; Ginghuman 7:48

‘Sakop niya ang aton kabuhì, paghuyag kag pagkatawo.’

Pareho sa ginghambay ng iban nindo nga mga makatà,

‘Kita tanan hay mga ungà gid niya.’

29 Kag tungod kita hay mga ungà ng Dios, indì dapat naton
isipon nga ang Dios hay pareho sa dios-diosan nga bulawan,
pilak o bato nga himò ng mga tawo kag halin sa inda
imahinasyon.
30 Nang mga nagligad nga tyempo nga wayà pa kakilaya
ang mga tawo sa Dios, wayà niya ging-intindiha ang inda
mga kasal-anan pero niyan ginasugò niya sinda tanan nga
maghinuysoy sa salà kag sa malain nga inda ginahuman.
31 Kay may adlaw na nga gingpilì ang Dios para husgahan
niya ning matarong ang tanan nga tawo sa kalibutan paagi
sa isa ka tawo nga iya gingpilì. Gingpamatuuran niya ini
tanan paagi sa pagbanhaw niya sa ini nga tawo.”

32 Pagkahambay ni Pablo parti sa pagkabanhaw, ging-
ngitlan siya ng iban. Pero ang iban nga nagapamatì hay
naghambay, “Gusto ka namon nga mapamatian liwat parti
diri.”

33 Pagkatapos naghalin si Pablo sa inda ginatipunan.

34 Pero may iban sa inda nga nagsunod kay Pablo kag
nagtuo kay Hesus. Kaibahan didto si Dionisius nga miyem-
bro ng Areopagus, ang isa ka babayi nga ang pangayan hay
Damaris kag may iban pa gid.

18

Si Pablo sa Corinto

1 Pagkatapos adto, naghalin si Pablo sa Atenas kag
nagkadto sa Corinto.

2 Didto nakilaya niya si Aquila nga Judio nga taga-Pontus.
Bag-o lang siya nag-abot halin sa Italia kaibahan ang
iya asawa nga si Priscila, kay gingpalayas ni Emperador
Claudius ang tanan nga Judio sa Roma. Gingbisita sinda
ni Pablo sa inda bayay.

3 Kag tungod pareho sinda nga miyughuman ning tolda
nga panit, didto siya nagdayon kag nagbulig kaibahan
ninda.

4 Kada Adlaw nga Inugpahuway, nagapakigdibati siya
didto sa sinagoga kag ginatinguhà nga makumbinsi ang mga
Judio kag mga Griego nga magtuo kay Hesus.

5 Nang mag-abot sina Silas kag Timoteo halin sa Mace-
donia, ginggamit ni Pablo ang tanan niya nga oras para
magwali ng Maayong Balità. Gingpamatuuran niya sa mga
Judio nga si Hesus imaw ang Kristo.

6 Pero gingkontra kag ginghambayan ninda siya ning
malain, nganì gingpagpag niya ang dapodapo sa iya barò
bilang paandam kontra sa inda. Naghambay siya, “Kasal-
anan gid nindo kung parusahan kamo ng Dios sa impyerno
nga wayà katapusan. Wayà na ako ning panabton. Tunà
niyan sa mga bukon Judio* na ako mawali.”
7 Nganì naghalin siya didto kag nagdayon sa bayay ni
Titius* Justus. Ini nga tawo hay bukon Judio nga nagasamba
sa Dios kag ang iya bayay hay yadto sa alihid ng sinagoga.
8 Nagtuo da sa Ginoo si Crispus nga pinunò ng sinagoga
kag ang iya bilog nga panimayay kag kadamò pa nga
mga taga-Corinto nga nakabatì kay Pablo ang nagtuo kag
nagpabawtismo.
9 Isa ka gab-i, nagpakità ang Ginoo kay Pablo paagi sa
panan-awon kag naghambay, “Ayaw mahadlok. Magpa-
dayon ka sa imo pagwali ng Maayong Balità kag ayaw
magpara
10 kay kaibahan mo ako. Kadamò ang akon gingpilì sa
ini nga banwa nganì wayà ning may magpangahas nga
magsakit sa imo.”
11 Kag nag-istar didto si Pablo kag nagtudlò sa mga tawo
ng hambay ng Dios sa suyod ng isa ka tuig kag tungà.
12 Pero nang si Galio hay gobernador ng Acaya, nagkaisa
ang mga Judio kontra kay Pablo kag inda gingdakop kag
gingdaya sa korte.
13 Naghambay sinda, “Ini nga lyaki hay nagapangumbinsi
sa mga tawo nga magsamba sa Dios kung sa diin kontra ini
sa aton Kasuguan.”
14 Mahambay na kuntà si Pablo pero naghambay si Galio
sa mga Judio, “Kung ini hay parti sa kalainan o kasal-anan
nga iya nahimò, wayà ako ning rason nga indì maghusay sa
indo nga mga Judio.
15 Pero kay ang indo ginadiskusyonan hay parti lang sa
mga hambay, mga pangayan kag sa indo Kasuguan, kamo
na lang ang maghusay inà. Wayà ako labot sa inà nga mga
butang.”
16 Kag gingpaluwas niya sinda sa korte.
17 Pagkatapos gingdakop ninda si Sostenes nga pinunò ng
sinagoga kag inda gingbunay sa atubangan ng korte. Pero
wayà ini ging-intindiha ni Galio.

Ang Pagbalik ni Pablo sa Antioc

18 Pagkatapos nagtinir si Pablo sa Corinto ning kadamò pa
nga mga adlaw kaibahan ang mga kauturan didto. Tapos

---

* **18:7 18:7** *Titius*: Sa iban nga mga kopya ng Griego hay Tito.

nagpamuhon siya sa inda kag naglarga pakadto sa Syria
kaibahan sina Priscila kag Aquila. Nang yadto na siya
sa Cencrea, nagpatupi siya pagkatapos matuman ang iya
pangakò sa Dios.†
19 Pag-abot ninda sa Efeso gingbilin niya didto sina
Priscila kag Aquila. Pero bago siya naghalin nagkadto anay
siya sa sinagoga kag nagpakig-istorya sa mga Judio.
20 Gingpangabay ninda siya nga magtinir lang anay didto,
pero wayà siya magsugot.
21 Nagpamuhon siya sa inda kag ang hambay niya,
"Mabalik ako diri sa indo kung itugot ng Dios." Pagkatapos
naglarga siya halin sa Efeso.
22 Pagdunggò ni Pablo sa Cesarea, nagkadto siya sa
Jerusalem kag gingkamusta niya ang mga nagatuo didto.
Tapos nagderitso siya sa Antioc.
23 Wayà magdugay ang iya pagtinir didto kag nagpadayon
siya sa pagbyahe. Ginglibot niya ang mga lugar nga sakop
ng Galacia kag Frigia kag gingpakusog niya ang pagtuo ng
mga disipulo didto.

Si Apolos sa Efeso

24 Niyan, may isa ka Judio nga taga-Alexandria nga
nagkadto sa Efeso. Ang iya pangayan hay si Apolos. Maayo
gid siya maghambay kag kadamò ang nasayuran niya sa
mga Kasulatan.
25 Natudluan na siya parti sa Pamaagi ng Ginoo† kag
kahugod siya magtudlò kag tamà gid ang iya ginatudlò
parti kay Hesus. Pero ang bawtismo lang ni Juan ang iya
nasayuran.
26 Wayà siya nahadlok maghambay sa mga tawo sa
sinagoga. Nang mabatian ini nina Priscila kag Aquila, ging-
agda ninda siya sa inda bayay kag didto ging-isplikar ninda
ning maayo ang Pamaagi ng Ginoo.
27 Kag nang magplano si Apolos nga magkadto sa Acaya,
gingbuligan siya ng mga nagatuo sa Efeso kag gingsulatan
ninda ang mga nagatuo sa Acaya nga batunon ninda si
Apolos. Pag-abot niya didto, kadakò gid ang iya naibulig
sa mga nagatuo paagi sa kaayo ng Dios.
28 Kay sa iya pagpakigdibati sa mga Judio sa publiko wayà
gid sinda ning may mahuman kag gingpamatuuran niya sa
inda paagi sa mga Kasulatan nga si Hesus gid ang Kristo.

---

† **18:18 18:18** Mga Bilang 6:18 † **18:25 18:25** *Pamaagi ng Ginoo*: gusto hambayon pagkabuhì nga gusto ng Dios sa mga tawo. Imaw da sa bersikulo 26.

19

Si Pablo sa Efeso

1 Mintras yadto si Apolos sa Corinto, si Pablo naman hay
nag-agi sa mga bakuyod ng probinsya hasta nga nakaabot
siya sa Efeso. May nakità siya didto nga mga nagatuo.
2 Gingpangutana niya sinda, “Nabaton ba nindo ang
Espiritu Santo nang nagtuo kamo?” Nagsabat sinda, “Wayà
gid nganì kami makabatì nga may ginatawag nga Espiritu
Santo.”
3 Nganì nagpangutana si Pablo sa inda, “Kung tiyad inà, sa
ano kamo nabawtismuhan?” Nagsabat sinda, “Sa bawtismo
ni Juan.”
4 Naghambay si Pablo, “Ang bawtismo ni Juan hay para sa
mga nagahinuysoy sa inda salà. Pero naghambay da si Juan
sa mga Judio nga kahinangyan magtuo sinda sa magasunod
sa iya kag imaw ini si Hesus.”†
5 Nang mabatian ninda ini, nagpabawtismo sinda sa
pangayan ni Ginoong Hesus.
6 Nang gingtungtong ni Pablo ang iya kamot sa inda, nag-
abot sa inda ang Espiritu Santo. Tapos naghambay sinda ng
iba-iba nga mga linggwahe nga wayà ninda nasayuri kag
nagpropesiya sinda.
7 Mga dose sinda tanan nga lyaki.
8 Sa suyod ng tuyo ka bulan, si Pablo hay nagakadto sa
sinagoga. Wayà siya mahadlok maghambay sa mga tawo
kag magpakigdibati sa inda para makumbinsi sinda parti
sa gingharian ng Dios.
9 Pero ang iban sa inda hay matugas gid ang uyo kag indì
gid magtuo kag naghambay pa sinda ning malain parti sa
Pamaagi ng Ginoo didto sa atubangan ng kadamuan. Nganì
naghalin si Pablo sa inda kaibahan ang mga nagatuo. Kag
didto na lang siya nagkadto adlaw-adlaw sa mabahoy nga
kwarto kung sa diin nagatudlò si Tyranus para magpadayon
sa pagtudlò sa mga tawo.
10 Sa suyod ng duha ka tuig imaw ini ang iya ginahuman
nganì ang tanan nga nagaistar didto sa probinsya ng Asia,
Judio kag bukon Judio, hay nakabatì ng hambay ng Dios.

Ang mga Ungà ni Esceva

11 Kadamò ang pambihirà nga milagro nga gingpanghu-
man ng Dios paagi kay Pablo.
12 Kay aber ang mga panyò o mga barò nga iya ginggamit
nga ginadaya sa mga may sakit hay nagapaayo kag naga-
palayas ng malain nga mga espiritu sa inda.

---

† **19:4 19:4** Mateo 3:11; Marcos 1:4, 7-8; Lucas 3:4, 16; Juan 1:26-27

13 May mga Judio nga nagalibot kag nagapalayas da
ning malain nga mga espiritu. Gingpangahasan ninda nga
gamiton ang pangayan ni Ginoong Hesus para palayason
ang malain nga mga espiritu. Naghambay sinda, “Sa
pangayan ni Hesus nga ginawali ni Pablo, layas kamo!”
14 Kaibahan sa mga naghuman ini hay ang pito ka ungà
nga lyaki ni Esceva, isa ka pinunò ng parì ng mga Judio.
15 Pero gingsabat sinda ng malain nga espiritu, “Kilaya ko
si Hesus kag kilaya ko da si Pablo, pero sin-o kamo?”
16 Pagkatapos ginglumpatan sinda ng tawo nga ginasapian
ng malain nga espiritu kag gingpangsakit. Nagdyagan
sinda tanan paluwas sa bayay nga kadamò ang pilas kag
nagkaubahan.
17 Ini nga natabò hay nabalitaan ng tanan nga mga
Judio kag mga bukon Judio nga nagaistar sa Efeso, nganì
hinadlukan gid sinda kag ang pangayan ni Ginoong Hesus
hay inda pa gid gingdayaw.
18 Kadamò ang mga nagtuo didto nga nag-akò ng inda
malain nga ginahuman.
19 Kag kadamò da nga madyikero ang nagdaya ng inda
mga librita kag gingsunog sa atubangan ng tanan. Ang
kantidad ini tanan hay umabot sa 50,000 drachma*
20 Paagi sa gahom ng Ginoo, naglapnag pa gid ang hambay
ng Dios kag kadamò pa gid ang nagtuo.

Ang Kaguluhan sa Efeso

21 Pagkatapos ng adto nga mga natabò, nagdesisyon si
Pablo nga mag-agi sa Macedonia kag Acaya bago magderitso
sa Jerusalem. Hambay niya, “Pagkahalin ko sa Jerusalem,
dapat makadto da ako sa Roma.”
22 Gingpauna niya sa Macedonia sina Timoteo kag Erastus,
ang duha sa mga nagabulig sa iya kag nagpabilin pa siya
didto sa probinsya ng Asia sa suyod ng pila ka adlaw.
23 Adto nga tyempo may natabò nga dakò nga kinagulo sa
Efeso tungod sa Pamaagi ng Ginoo nga ginatudlò ni Pablo.
24 May isa ka platero† nga ang pangayan hay Demetrius.
Siya kag ang iya mga trabahador hay nagapanghuman ning
maintik nga mga templo nga pilak ng inda diosa nga si
Artemis‡. Paagi diri, nakakakwarta sinda ning dakò.
25 Nganì gingpatipon niya ang iya mga trabahador kag ang
iban nga mga platero kag naghambay siya sa inda, “Mga

---

* **19:19 19:19** *Drachma*: Ini hay inda ginagamit nga kwarta kag ang isa ka drachma hay suhoy sa isa ka adlaw nga trabaho. † **19:24 19:24** *Platero*: nagasaysay o nagahuman ning mga alahas o imahen nga pilak o bulawan. ‡ **19:24 19:24** Artemis o Diana.

amigo, nasayuran gid nindo nga ining aton negosyo hay
maayo gid nga pangabuhian.
26 Niyan, nakità kag nabatian nindo ang ginahuman ng ini
nga tawo nga si Pablo. Gingkumbinsi niya ang kadamò nga
tawo diri sa Efeso kag sa bilog nga probinsya ng Asia nga
ang mga dios nga ginghuman ng tawo hay bukon matuod
nga dios kag nagpati gid sinda sa iya.
27 Nganì basì kung masirà ang aton pangabuhian kag
bukon lang inà, kundì delikado da ang templo ng aton
bantog nga diosa nga si Artemis kay basì kung maging
wayà puyos kag maduyà ang pagkabantog ng aton diosa nga
ginasamba naton tanan sa Asia kag sa bilog nga kalibutan.”

28 Nang mabatian ini ng mga tawo, nahangit gid sinda kag
nagsininggit, “Makagagahom si Artemis nga diosa ng mga
taga-Efeso!”
29 Kag nagkinagulo pa gid sa bilog nga syudad. Nganì ging-
dakop ninda sina Gaius kag Aristarcus nga taga-Macedonia,
mga kaibahan ni Pablo. Pagkatapos nagpangdyagan sinda
pasuyod sa inda ginatipunan nga ginayudyod ang duha.
30 Nagtinguhà kuntà si Pablo nga maghambay sa atuban-
gan ng mga tawo, pero wayà siya gingtuguti ng mga
nagatuo.
31 Aber ang mga amigo ni Pablo nga opisyales sa probin-
sya ng Asia hay nagsugò para magpakitluoy sa iya nga indì
gid siya magpakità didto sa inda ginatipunan.
32 Niyan, ang mga tawo didto hay nagkinagulo pa gid. May
nagasininggit ning isa ka butang kag ang iban naman hay
labot ang inda ginasinggit. Ang kadamuan sa inda hay wayà
kasayod kung basì nagatipon sinda didto.
33 Ang kalaom ng mga tawo didto si Alexander ang
kabangdanan kay siya ang gingbutang ng mga Judio sa
atubangan ng mga tawo. Gingtaas niya ang iya kamot para
pahipuson ang mga tawo agud siya hay makaisplikar.
34 Pero nang masayuran ninda nga Judio galì siya,
dungan-dungan sinda nagsininggit sa suyod ng duha ka
oras, “Makagagahom si Artemis ng mga taga-Efeso!”

35 Nang ulihi, nag-abot ang pinunò ng banwa kag ging-
pahipos ang mga tawo. Hambay niya, “Mga kasimanwa ko,
ang tanan nga mga tawo hay nakasayod nga kita nga taga-
Efeso imaw ang miyugpamahayà ng templo ni Artemis nga
makagagahom kag ng sagrado nga bato nga nahuyog halin
sa langit.
36 Wayà ning may makabalibad parti diri. Nganì kalma
lang kamo kag magdahan-dahan!

37 Gingdaya nindo ini nga mga tawo diri, aber wayà sinda
nagpangawat sa aton templo kag naghambay ning malain
kontra sa aton diosa.
38 Kung si Demetrius kag ang iya mga kaibahan nga
platero hay may reklamo kontra sa aber kanin-o, igwa kita
ning mga korte kag mga husgado. Dapat day-on ninda didto
ang inda mga kaso!
39 Pero kung igwa pa gid kamo ning iban nga reklamo, inà
hay kahinangyan nga husayon sa kabilugan nga pagtitipon
ng mga pumuluyò sunò sa layi.
40 Niyan, delikado kita sa aton ginahuman. Kay basì kung
iakusar kita sa pinunò ng Roma nga kita ang nagpanggulo
niyan nga adlaw. Wayà gid kita ning maitao nga rason kung
basì natabò ini."
41 Nang matapos na siya maghambay, gingpaulì niya ang
mga tawo.

20

Si Pablo sa Macedonia kag Grecia

1 Nang wayà na ang gulo, gingpatawag ni Pablo ang mga
disipulo kag gingpakusog niya ang inda buot. Pagkatapos
nagpamuhon siya kag nagkadto sa Macedonia.
2 Kadamò nga lugar ang iya gingkadtuan didto kag
gingpakusog niya ang buot ng mga nagatuo paagi sa iya
mga mensahe. Pagkatapos nagkadto na siya sa Grecia*
3 Nagtinir siya didto sa suyod ng tuyo ka bulan. Pahalinon
na kuntà siya pakadto sa Syria ugaling nasayuran niya nga
ang mga Judio hay nagaplano nga patyon siya. Nganì nagde-
sisyon siya nga sa Macedonia na liwat mag-agi pabalik.
4 Nagnunot sa iya si Sopater nga ungà ni Pyrhus nga taga-
Berea. Kaibahan da niya sina Aristarcus, Secundus nga
taga-Tesalonica, Gaius nga taga-Derbe, Timoteo kag ang mga
taga-Asia nga sina Tykicus kag Trofimus.
5 Pag-abot namon sa Filipos, nag-una sinda sa amon sa
Troas kag didto ninda kami ginghuyat.
6 Nang matapos na ang Pyesta ng Tinapay nga wayà
Pampaalsa*, naglarga kami halin sa Filipos pakadto sa
Troas. Lima ka adlaw ang amon byahe bago nakaabot didto
kag nag-apas kami sa amon mga kaibahan. Didto kami
nagtinir ning pito ka adlaw.

Ang Pagkabanhaw ni Euticus

---

* **20:2 20:2** Ang lugar ng Grecia hay ginatawag da nga Acaya.

7 Nang Sabado nga gab-i†, nagtipon kami para magbuak-
buak ng tinapay agud dumdumon ang pagkamatay ni Hesu-
Kristo. Nagtudlò si Pablo sa inda hasta magtungang gab-i,
kay mahalin na siya pagkaaga.
8 Kadamò ang mga iwag sa kwarto sa ibabaw nga amon
ginatipunan.
9 May soltero didto nga ang iya pangayan hay Euticus
nga nagapungkò sa bintanà. Tungod sa sobra nga kadugay
ng paghambay ni Pablo, pinilaw siya kag nakatuyog ning
hamuok. Nganì nahuyog siya sa bintanà halin sa ikatuyo
ka iskalon. Patay na siya nang inda ginghakwat.
10 Pero nagpanaog si Pablo kag pag-abot niya kay Euticus,
ginghapaan niya kag gingkupkupan. Hambay niya, "Ayaw
kamo mabayaka, buhì siya."
11 Pagkatapos nagbalik si Pablo sa ibabaw, nagbuak-buak
ng tinapay kag nagkaon. Nagpadayon siya sa pagwali sa
inda hasta nga nagsubat ang adlaw, tapos naghalin na siya.
12 Ang soltero naman nga nahuyog hay gingdaya ninda
pabalik sa iya bayay nga buhì kag ini hay nagtao sa inda
ning dakò nga kalipay.

Ang Pagbyahe ni Pablo halin sa Troas pakadto sa Miletus

13 Naglarga kami pakadto sa Asos kay didto kami magak-
ità ni Pablo sunò sa iya tugon sa amon kay mabaktas lang
siya pakadto didto.
14 Nang magkità kami sa Asos, gingpasakay namon siya
sa amon ginasakyan kag nagderitso kami sa Mitilene.
15 Halin didto nagpadayon kami sa pagbyahe kag
pagkaaga nag-abot kami sa Kios. Nang masunod nga adlaw,
nakaabot kami sa Samos kag pagkaligad ng isa pa ka adlaw
yadto na kami sa Miletus.
16 Nagdesisyon si Pablo nga indì na lang siya mag-agi sa
Efeso para indì na siya maawat sa probinsya ng Asia. Kay
gusto gid niya nga kung puydi makaabot sa Jerusalem bago
ang adlaw ng Pentecostes*.

Ang Bilin ni Pablo sa mga Miyugdumaya sa Efeso

17 Halin sa Miletus may gingsugò si Pablo agud tawagon
ang mga miyugdumaya ng kongregasyon sa Efeso.
18 Pag-abot ninda didto, naghambay siya sa inda, "Sayod
nindo kung pauno ang akon pagkabuhì nang ako hay
kaibahan pa nindo, magtunà nang pag-abot ko diri sa
probinsya ng Asia.

---

† **20:7 20:7** *Sabado nga gab-i*: sa literal, Una nga adlaw ng simana.

19 Nagserbisyo ako sa Ginoo nga may pagpakababà kag
pagtangis tungod sa kadamò nga pagtilaw nga akon ging-
antos sa mga malain nga plano sa akon ng mga Judio.
20 Nasayuran da nindo nga wayà gid ning pang-ayang-
ayang ang akon pagbalità sa indo ng mga butang nga para
sa indo kaayuhan nga akon gingtudlò sa publiko kag sa mga
bayay-bayay.
21 Gingpaandaman ko ang mga Judio kag mga bukon Judio
nga kahinangyan maghinuysoy na sinda sa inda mga salà
kag magbalik sa Dios kag magtuo sa aton Ginoong Hesu-
Kristo.
22 Niyan, makadto ako sa Jerusalem bilang pagsunod sa
Espiritu Santo kag wayà ako makasayod kung ano ang
matatabò sa akon didto.
23 Ang sayod ko lang, aber diin nga syudad ako magkadto,
ginapasayod sa akon ng Espiritu Santo nga ang nagahuyat
sa akon hay pagkapriso kag mga pagpasakit.
24 Pero wayà ning kwenta aber ano ang matabò sa akon
kabuhì basta matapos ko lang ang ministeryo nga gingtao sa
akon ni Ginoong Hesus nga imaw ang pagwali ng Maayong
Balità parti sa kaayo ng Dios para sa mga tawo.†
25 "Gingkadtuan ko kamo tanan para magwali sa indo
parti sa paghaharì ng Dios, pero niyan sayod ko nga indì
na nindo ako makikità liwat.
26 Nganì sa ini nga adlaw ginahambay ko gid sa indo, kung
igwa sa indo ning indì maluwas, wayà na ako ning panabton
sa Dios.
27 Kay wayà ako ning gingtagò sa indo parti sa tanan nga
gingplano ng Dios.
28 Bantayi gid nindo ang indo kaugalingon kag ang tanan
nga mga tawo ng Dios nga ginapadipara sa indo ng Espiritu
Santo. Proteksyuni nindo ang iglesya ng Dios nga gingtubos
niya paagi sa dugò ng iya Ungà.
29 Kay sayod ko nga kung makahalin na ako, may mga
manunudlò nga magasuyod sa indo grupo nga daw pareho
sa mapintas nga hayop. Siraon ninda kamo paagi sa inda
mga pagpanudlò nga bukon tamà.
30 Magaabot ang oras nga sa indo mismo magahalin ang
mga tawo nga magatudlò ning bukon tamà para ang mga
nagatuo hay magatayang kag magasunod sa inda.
31 Nganì mag-andam kamo kag dumduma nindo nga
sa suyod ng tuyo ka tuig, adlaw-gab-i wayà ako nagpara
pagwali sa indo tanan nga may pagtangis.
32 "Kag niyan, ginatugyan ko kamo sa Dios kag sa iya
mga hambay nga punò ning pagpakamaayo. Ini ang

† **20:24 20:24** 2 Timoteo 4:7

magapakusog ng indo buot agud makapadayon kamo para
mabaton nindo ang gingpromisa ng Dios. Ini ang panublion
nga iya ginatagana sa tanan nga ginglain niya nga maging
iya.
33 Wayà ako naghingabot ng indo kwarta, bulawan o mga
barò.
34 Sayod gid nindo nga nagtrabaho ako para may pang-
gastos ako sa akon kaugalingon kag sa akon mga kaibahan.
35 Ginghuman ko ini tanan para ipakità ko sa indo nga
sa tiyad ini nga paagi makakabulig kita sa mga maluya.
Dumdumon ta ang mga hambay ni Hesus, ‘Mas malipayon
ang nagatao kaysa sa nagabaton.’ ”
36 Pagkatapos hambay ni Pablo, nagluhod siya kag nag-
pangamuyò sinda tanan.
37 Nagtinangis sinda tanan kag gingkupkupan ninda si
Pablo kag gingharuan.
38 Nalisod gid sinda kay naghambay si Pablo nga indì na
sinda magkità liwat. Pagkatapos ginghatod ninda siya sa
iya sakayan.

21

Ang Pagkadto ni Pablo sa Jerusalem

1 Nang magpamuhon na kami sa mga miyugdumaya
ng mga nagatuo sa Efeso, naglarga kami kag nagderitso
pakadto sa Cos. Nang masunod nga adlaw nagpakadto kami
sa Rodes kag halin didto naglarga kami pakadto sa Patara.
2 Didto hay may nakità kami nga sakayan nga pakadtuon
sa Fenicia, nganì nagsaylo kami didto.
3 Mintras nagabyahe kami, nalantawan namon ang isla
ng Cyprus pero nagpadayon lang kami pa sur pakadto sa
Syria. Nagdunggò anay kami sa pantalan ng Tyre kay may
gingdiskarga didto.
4 Gingpangità namon ang mga disipulo didto kag nag-
dayon kami sa inda sa suyod ng pito ka adlaw. Paagi sa
gahom ng Espiritu Santo ging-istorya ninda si Pablo nga indì
magkadto sa Jerusalem.
5 Pero nag-abot ang tyempo nga mahalin na kami kag
nagpadayon sa amon pagbyahe. Ginghatod ninda kami
tanan, kaibahan ng inda mga asawa kag mga ungà pakadto
sa luwas ng syudad. Pag-abot namon sa alihid ng dagat,
nagluhod kami tanan kag nagpangamuyò.
6 Nang nakapamuhon na kami sa inda, nagsakà na kami
sa sakayan kag sinda naman hay nagpaulì na.

7 Nagpadayon kami ng amon byahe halin sa Tyre pakadto
sa Tolemais. Pag-abot namon didto, nagbisita kami sa mga
kauturan kag nagtinir sa inda ning isa ka adlaw.
8 Pagkaaga, nagkadto kami sa Cesarea sa bayay ni Felipe
nga ebanghelista kag didto kami nagdayon. Isa siya sa pito
nga gingpilì nang una nga magbulig sa mga apostoles sa
Jerusalem.†
9 Igwa siya ning upat ka ungà nga dalaga nga mga
propeta*.
10 Pagkaligad ng pila ka adlaw, may nag-abot nga propeta
halin sa Judea nga ang pangayan hay si Agabus.†
11 Nagpalapit siya sa amon kag gingbuoy ang hagkos ni
Pablo kag ginggapos ang iya kaugalingon nga kamot kag
siki. Pagkatapos naghambay siya, “Imaw ini ang hambay
ng Espiritu Santo, ‘Tiyad ini ang humanon ng mga Judio sa
Jerusalem sa tag-iya ng ini nga hagkos kag itugyan siya sa
mga bukon Judio.’ ”
12 Nang amon ini mabatian, kami kag ang mga nagatuo
didto hay nagpangabay gid kay Pablo nga indì na magkadto
sa Jerusalem.
13 Pero nagsabat siya, “Basì nagatangis kamo kag ginapal-
isod nindo ako? Preparado ako bukon lang magpagapos
kundì aber mamatay pa sa Jerusalem para kay Ginoong
Hesus.”
14 Indì gid namon mapunggan si Pablo nganì nagpara
kami sa amon pagkumbinsi sa iya kag naghambay na lang,
“Kabay pa nga ang kabubut-on ng Ginoo ang matuman.”
15 Pagkatapos ng pila ka adlaw, nagpanghipid kami ng
amon mga daya kag nagpadayon pakadto sa Jerusalem.
16 Ang iban nga mga disipulo sa Cesarea hay nagnunot da
sa amon. Gingdaya ninda kami sa bayay ni Nason nga taga-
Cyprus kag didto kami nagdayon. Siya hay isa sa mga una
nga nagtuo.

Ang Pagbisita ni Pablo kay Santiago sa Jerusalem

17 Pag-abot namon sa Jerusalem, malipay ang pagbaton sa
amon ng mga kauturan didto.
18 Nang masunod nga adlaw, kaibahan namon si Pablo
nga nagbisita kay Santiago. Yadto da ang mga miyugdu-
maya ng kongregasyon sa Jerusalem.
19 Gingkamusta sinda ni Pablo kag gingbalitaan niya sinda
ng tanan nga ginghuman ng Dios sa mga bukon Judio paagi
sa iya.
20 Nang mabatian ninda ini, nagdayaw sinda tanan sa
Dios. Pagkatapos naghambay sinda kay Pablo, “Sayod mo,

† **21:8 21:8** Ginghuman 6:5, 8:5 † **21:10 21:10** Ginghuman 11:28

utod namon, pila na ka libo nga mga Judio ang nagtuo kay
Hesus kag sinda tanan hay nagasunod gid sa Kasuguan ni
Moises.
21 Nakabatì sinda nga nagatudlò ka sa tanan nga Judio
nga nagaistar sa mga lugar ng mga bukon Judio nga wayà
nagatuman sa Kasuguan ni Moises. Nagahambay ka kuno
nga indì na ninda papaltakan ang inda mga ungà kag indì
na magsunod sa iban pa nga mga patakaran nga ginasunod
ng mga Judio.
22 Niyan, ano ang maayo naton nga humanon? Kay
sigurado gid nga masasayuran ninda nga nag-abot ka na.
23 Tiyad ini ang maayo mo nga humanon. May upat diri
ka lyaki nga may pangakò sa Dios.
24 Magnunot ka sa inda kag maglakot sa inda seremonya
ng paglimpyo. Pagtapos adto, ikaw na ang bahayà sa
magagastos para makapakalbo na sinda. Sa ini nga paagi
masasayuran ng tanan nga bukon matuod ang ginabalità
ninda parti sa imo kay nakità ninda nga ikaw da hay
nagatuman ng Kasuguan ni Moises.†
25 Kung parti sa mga bukon Judio nga nagatuo, nagpadaya
na kami ning sulat sa inda parti sa amon gingkasugtanan
nga indì gid sinda magkaon ning mga pagkaon nga ginaha-
lad sa mga dios-diosan, ning dugò, ning pagkaon ng aber
ano nga karne ng hayop nga wayà napadugui kag indì mag-
iba nga wayà pa makasay.”†
26 Nganì nang masunod nga adlaw, nagnunot si Pablo sa
adto nga mga lyaki kag nagpartisipar sa inda ginghuman
para magtunà ng inda seremonya ng paglimpyo. Pagkata-
pos nagkadto sinda sa templo kag gingpasayod sa parì kung
san-o matapos ang inda paglimpyo, para makahalad na sa
Dios ang kada isa sa inda.

Ang Pagdakop kay Pablo sa Templo

27 Nang malapit na matapos ang ikapito ka adlaw ng inda
paglimpyo, may mga Judio nga halin sa probinsya ng Asia
nga nakakità kay Pablo sa templo. Gingsuysugan ninda ang
tanan nga tawo didto nga dakpon si Pablo.
28 Nagsinggit sinda, “Mga kapareho namon nga Israelita,
buligi kami! Imaw ini ang tawo nga aber diin magkadto,
nagatudlò ning kontra sa aton nga mga Judio, kontra sa
Kasuguan ni Moises kag kontra sa ini nga lugar. Bukon lang
inà, kundì gingdaya pa gid niya diri sa suyod ng templo ang
mga bukon Judio kag gingbulingan niya ang aton balaan
nga lugar.”

---

† **21:24 21:23-24** Mga Bilang 6:13-21 † **21:25 21:25** Ginghuman 15:29

29 Ginghambay ninda ini kay dati, nakità ninda si
Trofimus nga taga-Efeso nga kaibahan ni Pablo sa Jerusalem
kag ang kalaom ninda gingdaya siya ni Pablo sa suyod ng
templo.†
30 Nganì nagkinagulo ang mga tawo sa bilog nga
Jerusalem kag nagpangdyagan sinda pakadto sa templo.
Gingdakop ninda si Pablo kag gingyudyod paluwas. Ging-
pangsarhan nga daan ninda ang mga pwertahan ng templo.
31 Patyon na gid kuntà ng mga tawo si Pablo, pero may
nagpasayod sa kumander ng mga sundalo ng Romano nga
ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem hay nagkagulo.
32 Adto nga daan gingtawag niya ang mga sundalo kag
mga kapitan kag nagdalì-dalì sinda pakadto sa ginatipunan
ng mga tawo. Pagkakità ng mga tawo sa inda, nagpara sinda
sa pagbalda kay Pablo.
33 Gingpalapitan si Pablo ng kumander kag gingpadakop
kag gingpagapos ning duha ka kadina. Pagkatapos nag-
pangutana siya sa mga tawo, “Sin-o ini nga tawo kag ano
ang iya nahuman?”
34 Pero iba-iba ang inda mga sabat. Sa sobra nga kagulo,
indì masayuran ng kumander kung ano gid ang natabò.
Nganì gingsugò niya nga day-on si Pablo sa kampo.
35 Pag-abot ninda sa hagdanan, si Pablo hay ginghakwat
na lang ng mga sundalo kay nagpakabayulinti pa gid ang
mga tawo
36 nga nagasunod sa inda kag nagasininggit, “Patya inà!”

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa iya Kaugalingon

37 Nang isuyod na si Pablo sa kampo, naghambay siya
sa kumander, “Igwa lang kuntà ako ning ihambay sa
imo.” Gingpangutana siya ng kumander, “Antigo ka galì
maghambay ning Griego?
38 Kung tiyad inà, bukon ka galì adtong taga-Egipto nga
wayà pa lang madugay ang pagrebelde sa gobyerno. 4,000
ka tawo nga maisog kag puro armado ang iya gingdaya sa
tiway nga lugar.”
39 Nagsabat si Pablo, “Isa ako ka Judio nga ging-ungà
sa Tarsus, sakop ng probinsya ng Cilicia. Ang Tarsus
hay importante nga syudad. Kung puydi, tuguti ako nga
maghambay sa mga tawo.”
40 Gingtugutan si Pablo ng kumander nga maghambay,
nganì nagtindog siya sa hagdanan kag nagsinyas sa mga
tawo nga may ihambay siya. Nang silinsyo na ang tanan,
naghambay si Pablo sa inda kaugalingon nga linggwahe ng
Hebreo. Kag imaw ini ang iya hambay:

† **21:29 21:29** Ginghuman 20:4

22

1 “Mga amigo ko kag mga miyugdumaya ng Israel, pamatii
ang akon sabat sa mga akusasyon nindo kontra sa akon.”
2 Nang mabatian ninda nga nagahambay siya ning He-
breo, naghipos gid sinda kag si Pablo hay nagpadayon sa
paghambay:
3 “Isa ako ka Judio nga natawo sa Tarsus ng Cilicia,
pero nagdakò ako diri sa Jerusalem. Si Gamaliel ang akon
manunudlò kag gingtudluan gid niya ako ning maayo parti
sa Kasuguan nga gingsunod ng aton mga kalulo-lulohan.
Kag pareho sa indo arinyan, mahugod da ako sa pagserbisyo
sa Dios.†
4 Ginghingabot ko kag gingpapatay ang mga nagasunod sa
Pamaagi ng Ginoo. Gingpagapos ko sinda kag gingpapriso
maging lyaki kag babayi.
5 Makapamatuod ang pinakamataas nga parì kag ang
tanan nga miyugdumaya ng Judio sa akon ginahambay.
Sinda gid ang nagtao sa akon ning mga sulat nga akon
gingdaya pakadto sa aton mga kapareho nga Judio sa
Damascus. Ini ang nagtao sa akon ning otoridad para
makapangdakop ning mga nagatuo kay Hesus para day-on
pabalik diri sa Jerusalem para parusahan.†

Ang Pamatuod ni Pablo kung Pauno siya Nagtuo kay Hesus
9:1-19, 26:12-18

6 “Nang mga alas dose ng hapon, mintras nagabyahe ako
kag malapit na sa Damascus, igwa ning kasilaw-silaw nga
kahayag halin sa langit nga gulpi lang nagsiga palibot sa
akon.
7 Natumba ako sa dutà kag may nabatian ako nga boses
nga nagahambay, ‘Saulo, Saulo! Basì ginahingabot mo ako?’
8 Nagpangutana ako, ‘Ginoo, sin-o ikaw?’ Pagkatapos
nagsabat siya sa akon, ‘Ako si Hesus nga taga-Nazaret nga
imo ginahingabot.’
9 Nakità ng akon mga kaibahan ang kahayag pero wayà
sinda nakaintindi ng ginahambay sa akon.
10 Kag nagpangutana pa gid ako, ‘Ginoo, ano ang akon
humanon?’ Naghambay ang Ginoo sa akon, ‘Pagtindog kag
kumadto sa Damascus. Didto may magahambay sa imo
kung ano ang tanan nga ipahuman ko sa imo.’
11 Kag nabuta ako sa kasilaw ng adto nga kahayag nganì
ging-agbay na lang ako ng akon mga kaibahan pakadto sa
Damascus.

---

† **22:3 22:3** Ginghuman 5:34-39 † **22:5 22:4-5** Ginghuman 8:3, 26:9-11

12 “Didto hay may tawo nga ang pangayan hay Ananias.
Matutom siya sa pagsunod sa Kasuguan kag ginatahod ng
tanan nga Judio nga nagaistar didto.
13 Nagkadto siya sa akon kag nagtindog sa akon alihid kag
naghambay, ‘Utod ko nga Saulo, makakakità ka na!’ Kag
adto gid nga oras nagbalik ang akon panirò kag nakità ko
siya.
14 Pagkatapos naghambay siya sa akon, ‘Ang Dios ng
aton mga kalulo-lulohan, imaw ang nagpilì sa imo para
masayuran ang iya kabubut-on kag para makità mo ang
Matarong nga Suluguon ng Dios kag mabatian ang iya boses.
15 Kay ikaw ang magapamatuod sa tanan nga imo nakità
kag nabatian.
16 Kag niyan, ano pa ang imo ginahuyat? Pagtindog na!
Magpabawtismo ka kag magtawag sa iya pangayan para
patawaron ang imo mga salà.’ ”

Ang Pagsugò kay Pablo sa mga bukon Judio

17 “Pagkatapos adto, nagbalik ako sa Jerusalem kag nang
nagapangamuyò ako sa templo, igwa ako ning nakità nga
panan-awon.
18 Nakità ko si Hesus nga nagahambay sa akon, ‘Dalì, halin
na diri sa Jerusalem kay ang mga tawo diri indì magbaton
ng imo pamatuod parti sa akon.’
19 Naghambay ako, ‘Ginoo, sayod gid ninda ang tanan.
Kay nagkadto ako sa mga sinagoga* kag gingpangdakop ko
kag gingpangsakit ang mga nagatuo sa imo.
20 Yadto da ako nang gingpatay ang imo miyugpamatuod
nga si Esteban kag nagsugot da ako para patyon siya kag
ako pa nganì ang nagbantay ng mga barò ng mga nagpatay
sa iya.’†
21 Pero naghambay ang Ginoo sa akon, ‘Panaw na, kay
pakadtuon ta ikaw sa malayò nga lugar para iwali ang
Maayong Balità sa mga bukon Judio.’ ”
22 Padayon nga nagapamatì ang mga tawo kay Pablo pero
pagkabatì ng ulihi niya nga ginghambay, nagsininggit sinda,
“Patya inà! Indì siya dapat mabuhì!”
23 Sige gid ang inda kasisinggit kag gingpang-itsa ang inda
mga pangsuy-ob nga barò kag gingpangsabwag ninda ang
dapodapo paibabaw.
24 Nganì gingsugò ng kumander ang iya mga sundalo nga
pasuyuron na si Pablo sa kampo. Gingsugò da niya nga
latiguhon siya kag imbistigahan kung basì nagasininggit ang
mga Judio ning tiyad ini kontra sa iya.

† **22:20 22:20** Ginghuman 7:58

25 Pero nang ginggapos na ninda siya para latiguhon,
naghambay si Pablo sa kapitan nga nagatindog didto,
“Ginatugot ba sa layi nga latiguhon ang isa ka pumuluyò
ng Roma mintras wayà pa naimbistigahi kung may salà?”
26 Nang mabatian ini ng kapitan, nagkadto siya sa
kumander kag ginghambayan, “Ano ining ginapanghuman
mo? Ini nga tawo hay pumuluyò ng Roma!”
27 Nganì nagkadto ang kumander kay Pablo kag nag-
pangutana, “Balitai ako, pumuluyò ka ba ng Roma?”
Nagsabat si Pablo, “Huo.”
28 Ang kumander naghambay, “Ako hay naging pumuluyò
ng Roma paagi sa pagbayad ning dakò nga kantidad.”
Nagsabat Si Pablo, “Pero ako ging-ungà nga pumuluyò ng
Roma.”
29 Nagpalayò nga daan ang mga tawo nga maimbistigar
kuntà sa iya. Hinadlukan da ang kumander nang nasayuran
niya ini kay gingpakadenahan niya si Pablo nga Romano
galì.

Ang Pag-atubang ni Pablo sa Korte ng mga Judio

30 Gusto gid masayuran ng kumander kung basì gi-
naakusahan ng mga Judio si Pablo. Nganì nang masunod
nga adlaw gingpatangsò niya ang mga kadina ni Pablo
kag gingpatawag niya ang mga pinunò nga parì kag ng
tanan nga miyembro ng Korte ng mga Judio*. Tapos
gingpaatubang niya si Pablo sa inda.

23

1 Nagsirò si Pablo sa mga miyembro ng Korte ng mga
Judio kag naghambay, “Mga kapareho ko nga Judio, kung
parti sa akon pagkabuhì, malimpyo ang akon konsensya sa
atubangan ng Dios aber hasta niyan.”
2 Pagkahambay adto ni Pablo, gingsugò ni Ananias nga
Pinakamataas nga Parì ang mga nagatindog malapit kay
Pablo nga tampaon ang iya bàbà.
3 Naghambay si Pablo sa iya, “Hipokrito ka! Tampaon ka
da ng Dios! Nagapungkò ka dirà nga nagahusga sa akon
paagi sa Kasuguan, pero ginakontra mo da ang Kasuguan
kay gingpatampà mo ako!”†
4 Naghambay ang mga tawo nga malapit kay Pablo,
“Ginainsulto mo ang Pinakamataas nga Parì ng Dios!”
5 Nagsabat si Pablo, “Mga kapareho ko nga Judio, wayà
ako nakasayod nga siya galì ang Pinakamataas nga Parì.
Kung sayod ko lang, wayà kuntà ako naghambay ning tiyad

† **23:3 23:3** Mateo 23:27-28

inà kay ginahambay ng Kasulatan: ‘Ayaw maghambay ning
malain kontra sa nagadumaya sa indo.’†”
6 Nang makità ni Pablo nga sa Korte ng mga Judio hay
may mga Saduceo* kag mga Pariseo*, naghambay siya ning
makusog sa inda, “Mga kapareho ko nga Judio, Pariseo ako
kag Pariseo da ang akon tatay. Yari ako niyan ginahusgahan
kay nagasalig gid ako nga igwa ning pagkabanhaw.”†
7 Pagkahambay niya ini, nagdiniskusyon gid ang mga
Pariseo kag mga Saduceo kag wayà na nagkaisa ang Korte.
8 Natabò ini kay ang mga Saduceo nagahambay nga wayà
ning pagkabanhaw. Wayà da sinda nagapati nga may mga
anghel o mga espiritu. Pero ini tanan ginapatihan ng mga
Pariseo.†
9 Nganì, nagkusog ang inda pagsininggit. May mga
eskriba nga mga Pariseo ang nagtindog kag naghambay,
“Wayà kami ning may nakità nga salà sa ini nga tawo. Basì
kung may espiritu o anghel nga nagpakighambay sa iya?”
10 Nag-init pa gid ang pagdiniskusyon hasta nga hinad-
lukan ang kumander kay basì kung bira-birahon ninda
si Pablo. Nganì gingsugò niya ang iya mga sundalo nga
magpanaog kag buy-on siya para day-on sa kampo.
11 Pagkagab-i, nagpakità ang Ginoo kay Pablo kag
naghambay, “Ayaw mahadlok! Kay pareho sa imo pagpa-
matuod sa akon diri sa Jerusalem, imaw da ini ang imo
humanon sa Roma.”

Ang Plano nga Pagpatay kay Pablo

12 Pagkaaga, nagtipon liwat ang mga Judio kag nagplano
ng inda humanon. Ang kada isa hay nagsumpà nga indì
sinda magkaon kag mag-inom hasta nga mapatay ninda si
Pablo.
13 Ang mga Judio nga nagplano nga patyon si Pablo hay
sobra sa 40 ka tawo.
14 Kag nagkadto sinda sa mga pinunò nga parì kag mga
miyugdumaya ng Judio kag naghambay, “Nagsumpà kami
nga indì magkaon mintras nga wayà namon napapatay si
Pablo.
15 Nganì kamo kag ang Korte ng mga Judio hay mag-
pangabay sa kumander nga gusto nindo ipadaya liwat
sa indo si Pablo. Hambaya lang nga gusto nindo mag-
imbistigar ning maayo. Pero bago siya diri makaabot,
patyon na namon siya.”
16 Pero ini nga plano hay nabatian ng gumangkon nga
lyaki ni Pablo, ang ungà ng iya hali nga babayi. Nganì
nagkadto siya sa kampo kag gingbalità niya ini kay Pablo.

---

† **23:5 23:5** Exodus 22:28 † **23:6 23:6** 26:5; Filipos 3:5 † **23:8 23:8** Mateo 22:23; Marcos 12:18; Lucas 20:27

17 Gingtawag ni Pablo ang isa sa mga kapitan didto kag
naghambay, “Day-on mo ini nga soltero sa imo kumander
kay may ibalità siya.”
18 Nganì gingdaya ng kapitan ang soltero sa kumander
kag naghambay, “Gingtawag ako ng priso nga si Pablo kag
nagpangabay siya nga day-on ko ini nga soltero diri sa imo
kay may ibalità kuno siya.”
19 Ginghawiran ng kumander ang kamot ng soltero kag
gingdaya sa lugar nga indì sinda mabatian ng iban kag
gingpangutana, “Ano gid ang imo ibalità sa akon?”
20 Nagsabat siya, “Nagkasugot ang mga Judio nga
ipangabay sa imo nga day-on si Pablo buwas sa Korte kag
daw usisaon pa gid siya ning maayo
21 pero ayaw sinda pagpatihi kay sobra sinda 40 ka tawo
nga nagapanagò kag nagahuyat nga harangan siya para
patyon. Nagpanumpà sinda nga indì magkaon kag mag-
inom mintras wayà ninda napapatay si Pablo. Preparado
na sinda kag nagahuyat na lang ng imo desisyon.”
22 Naghambay ang kumander, “Ayaw magbalità aber
kanin-o nga gingbalitaan mo ako parti diri.” Pagkatapos
gingpabalik na niya ang soltero.

Ang Pagpadaya kay Gobernador Felix

23 Gingpatawag ng kumander ang duha sa iya mga
kapitan kag ginghambayan, “Magpreparar kamo ning duha
ka gatos nga sundalo kay pakadtuon ko kamo sa Cesarea.
Magdaya da kamo ning 70 nga miyugpangabayò kag duha
ka gatos nga sundalo nga may bangkaw. Maghalin kamo
diri niyan mga alas nuwebe ng gab-i.
24 Magpreparar da kamo ning mga kabayò nga sakyan ni
Pablo kag bantayan gid nindo siya ning maayo, para indì
siya mauno hasta nga makaabot kay Gobernador Felix.”
25 Pagkatapos nagsulat ang kumander ng tiyad ini:
26 “Halangdon nga Gobernador Felix, ako si Claudius
Lysias. Nagapangamusta ako sa imo.
27 Ini nga tawo nga akon gingpadaya sa imo, hay ging-
dakop ng mga Judio kag patyon na kuntà ninda. Pero nang
masayuran ko nga siya hay Romano, nagdaya ako ng mga
sundalo para tabangan siya.
28 Gusto ko masayuran kung ano ang inda akusasyon sa
iya, nganì gingdaya ko siya sa inda Korte.
29 Didto ko nasayuran nga ginaakusahan siya parti lang
gid sa inda Kasuguan, pero wayà siya ning may nahuman
nga malain para patyon o prisuhon.
30 Kag nang gingbalitaan ako nga ginaplanuhan siya ng
mga Judio nga patyon, naisip ko nga mas maayo pa ipadaya

siya dirà sa imo. Kag ginghambayan ko na ang mga nagreklamo kontra sa iya nga sa imo day-on ang inda akusasyon.”

31 Gingtuman ng mga sundalo ang gingsugò sa inda. Kag adto nga gab-i, gingbuoy ninda si Pablo kag gingdaya sa Antipatris.

32 Nang masunod nga adlaw, nagbalik sa kampo ang mga sundalo. Ang mga nagasakay sa kabayò imaw lang ang nagderitso nga kaibahan ni Pablo.

33 Pag-abot ninda sa Cesarea, gingtao ninda ang sulat sa Gobernador kag gingtugyan si Pablo sa iya.

34 Gingbasa ng Gobernador ang sulat kag gingpangutana niya si Pablo kung taga-diin siya nga probinsya. Nang masayuran niya nga taga-Cilicia si Pablo,

35 naghambay siya, “Bistahon ang imo kaso kung mag-abot na ang mga nag-akusar sa imo.” Kag gingpabantayan niya si Pablo sa palasyo ni Herodes.

24

Ang Akusasyon ng mga Judio kontra kay Pablo

1 Pagkaligad ng mga lima ka adlaw, nagkadto ang pinaka-mataas nga parì nga si Ananias sa Cesarea. Kaibahan niya ang pila ka mga miyugdumaya ng Judio kag isa ka abogado nga si Tertulus. Nag-atubang sinda kay Gobernador Felix kag ging-isplikar ang inda akusasyon kontra kay Pablo.

2 Nang gingtawag na si Pablo, gingtunaan ni Tertulus ang inda pag-akusar sa iya. Hambay niya, “Halangdon nga Gobernador, tungod sa imo maayo nga pagdumaya, padayon ang katawhayan sa amon nasyon kag kadamò ang imo nahuman nga kaayuhan sa amon lugar.

3 Nganì dakò gid ang amon pagpasalamat sa imo. Kag ginadumdom gid namon ini permi.

4 Para indì na namon maawat ang imo oras, ginapangabay ko lang nga kung puydi, pamatian mo anay ang amon matag-od nga pag-isplikar.

5 Nakità namon nga nagapanggulo ini nga tawo kag siya ang ginahalinan ng kaguluhan ng mga Judio aber diin siya magkadto kag siya ang pinunò ng sekta ng mga Nazareno.

6 Patì ang amon templo gingtinguhà niya insultuhon, nganì gingdakop namon siya. [Husgahan na kuntà namon siya paagi sa amon Kasuguan.

7 Pero nag-abot si Kumander Lysias kag gingpwersa niya nga buy-on sa amon si Pablo.

8 Gingsugò niya ang mga nagaakusar kontra kay Pablo
nga magkari diri sa imo.] Kung usisaon mo ini nga tawo
masayuran mo gid ang tanan nga amon ginaakusar sa iya.”
9 Kag gingpamatuuran da ng mga Judio ang tanan nga
ginghambay ni Tertulus.

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa atubangan ni Felix

10 Pagkatapos gingsinyasan ng gobernador si Pablo nga
maghambay kag nagsabat siya: “Sayod ko nga madugay ka
na nga naging hukom sa ini nga nasyon. Nganì ginakalipay
ko ang pagdipinsa ng akon kaugalingon sa imo atubangan.
11 Kung imo usisaon, masasayuran mo nga mga dose
pa lang ka adlaw ang pag-abot ko sa Jerusalem para
magsamba.
12 Ini nga mga Judio wayà nakakità nga
nagapakigdiskusyon ako aber kanin-o sa suyod ng templo.
Kag wayà da ninda ako nakità nga nagapanggulo sa mga
tawo didto sa mga sinagoga o aber diin nga lugar ng syudad.
13 Indì da ninda mapamatuuran sa imo ang inda mga
akusasyon sa akon.
14 Pero ang akon ginaakò sa imo imaw ini: ginasamba
ko ang Dios ng amon kalulo-lulohan kag nagasunod ako
ng Pamaagi ng Ginoo nga ginahambay ng mga tawo diri
nga salà kuno nga sekta. Nagapati gid ako sa tanan nga
nakasulat sa Kasuguan ni Moises kag sa mga gingsulat ng
mga propeta.
15 Ang akon pagsalig sa Dios pareho da ng inda pagsalig
nga ang tanan nga tawo, matarong man o bukon, hay
pagabanhawon niya.
16 Nganì ginatinguhà ko gid nga maghuman ning maayo
para maging malimpyo gid ang akon konsensya sa atuban-
gan ng Dios kag sa tanan nga tawo.
17 “Pila da ka tuig nga wayà ako sa Jerusalem kag nagbalik
ako didto para magdaya ng kwarta nga inugbulig sa akon
mga kapareho nga Judio nga nagakahinangyan gid kag para
maghalad da sa templo.
18 Kag didto naabutan ninda ako nga ginatapos ang
seremonya sa paglimpyo. Kalakà lang ang mga tawo didto
kag wayà ning gulo.†
19 Pero may mga Judio didto nga halin sa probinsya ng
Asia. Sinda kuntà ang mag-atubang sa imo kung may
akusasyon gid sinda kontra sa akon.
20 Pero tungod wayà sinda diri, pabalitaa ang mga tawo
nga yari diri niyan kung ano nga salà ang inda nakità sa
akon nang gingpaatubang ako sa Korte ng mga Judio.

† **24:18 24:17-18** Ginghuman 21:17-28

21 Kay wayà ako ning iban nga ginghambay nang nagatin-
dog ako didto kundì tiyad ini sa makusog nga boses: ‘Niyan
yari ako sa indo atubangan kay nagapati ako nga ang patay
pagabanhawon.’†”
22 Kay kadamò na ang nasayuran ni Felix parti sa Pamaagi
ng Ginoo, gingpara niya ang pagbista. Hambay niya,
“Madesisyon ako pag mag-abot na si Kumander Lysias.”
23 Pagkatapos gingsugò niya ang kapitan nga bantayan si
Pablo, pero taw-an da ning kahilwayan kag tugutan ang iya
mga amigo nga magtao ng iya mga kahinangyanon.

Si Pablo sa Atubangan nina Felix kag Drusila

24 Makaligad ang pila ka adlaw, nag-abot didto si Felix
kaibahan ang iya asawa nga si Drusila nga isa ka Judio.
Gingpatawag niya si Pablo kag nagpamatì sa iya gina-
pasayod parti sa pagtuo kay Kristo Hesus.
25 Pero nang nagahambay na si Pablo parti sa matarong
nga pagkabuhì, sa pagpugong sa kaugalingon kag sa
paabuton nga adlaw ng paghusga, hinadlukan si Felix kag
naghambay, “Sige, tamà na inà. Ipatawag ta na lang ugaling
liwat kung may oras na ako.”
26 Kag permi niya ginapatawag si Pablo para magpakig-
istorya sa iya kay nagalaom siya nga taw-an siya ning
kwarta.
27 Makaligad ang duha ka tuig, si Porcius Festus ang nag-
ilis kay Felix bilang gobernador. Kag tungod gusto ni Felix
nga mapalipay niya ang mga Judio, gingpabay-an niya si
Pablo sa prisuhan.

25

Ang Pag-atubang ni Pablo sa Emperador

1 Niyan, nag-abot si Festus sa probinsya ng Judea bilang
gobernador kag pagkaligad ng tuyo ka adlaw nagkadto siya
sa Jerusalem halin sa Cesarea.
2 Didto gingdaya ng mga pinunò nga parì kag mga
miyugdumaya ng Judio ang inda mga akusasyon kontra kay
Pablo. Kag nagpangabay sinda kay Festus
3 nga taw-an sinda ning pabor nga ipadaya si Pablo sa
Jerusalem. Pero igwa sinda ning plano nga patyon si Pablo
mintras nagapakadto sa Jerusalem.
4 Nagsabat si Festus, “Didto na lang si Pablo sa prisuhan
ng Cesarea kay mabalik da ako nga daan didto.
5 Nganì panunta nindo sa akon ang indo mga pinunò kag
didto nindo siya akusahan kung matuod nga may malain
siya nga nahuman.”

† **24:21 24:21** Ginghuman 23:6

6 Nagtinir si Festus sa Jerusalem ning mga wayo o napuyò
ka adlaw kag pagkatapos nagbalik siya sa Cesarea. Nang
masunod nga adlaw, nagpungkò siya sa korte kag nagsugò
nga paatubangon si Pablo sa iya.
7 Pag-abot ni Pablo, gingpalibutan siya ng mga Judio nga
halin sa Jerusalem. Kadamò ang inda ginahambay nga
mabug-at nga akusasyon kontra sa iya nga indì da nganì
ninda mapamatuuran.
8 Naghambay si Pablo bilang dipinsa sa iya kaugalingon,
“Wayà gid ako ning nahuman nga kontra sa Kasuguan ng
mga Judio sa templo o sa Emperador ng Roma.”
9 Kay gusto ni Festus nga taw-an ning pabor ang mga
Judio, gingpangutana niya si Pablo, “Gusto mo ba magkadto
sa Jerusalem kag didto ka bistahon?”
10 Nagsabat si Pablo, “Diri ako nagatindog sa korte ng
Emperador kag diri ako dapat sentensyahan. Wayà ako ning
may nahuman nga salà kontra sa mga Judio kag sayod mo
gid ini.
11 Kung matuod nga gingsuway ko ang Kasuguan kag
angay ako sentensyahan ning kamatayon, batunon ko. Pero
kung wayà ning kamatuuran ang inda mga akusasyon
kontra sa akon, wayà ning may makatugyan sa akon sa
inda. Nganì gusto ko nga ang mag-imbistigar sa akon hay
ang Emperador.”
12 Nagpangunsulta si Festus sa mga miyembro ng iya
korte. Pagkatapos naghambay siya kay Pablo, “Tungod
gusto mo nga mag-atubang sa Emperador, sa Emperador
ka makadto.”

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa Atubangan ni Agripa

13 Pagkaligad ng pila ka adlaw, nag-abot sa Cesarea
si Haring Agripa kag ang iya manghod nga si Bernice,
kay gusto ninda nga bisitahon si Festus bilang bag-o nga
gobernador.
14 Nang makatinir sinda didto ning pila ka adlaw, ging-
balità ni Festus sa harì ang parti kay Pablo. Hambay niya,
“May isa diri ka priso nga gingbilin ng dati nga gobernador
nga si Felix.
15 Pagkadto ko sa Jerusalem, ini nga tawo hay ging-akusar
sa akon ng mga pinunò ng parì kag mga miyugdumaya ng
Judio kag gingpangabay ninda nga parusahan.
16 Gingsabat ko sinda nga bukon patakaran ng mga
Romano nga parusahan ang aber sin-o mintras wayà pa
mataw-i ning tsansa nga dipinsahan ang iya kaugalingon
sa mga nagaakusar sa iya.

17 Nganì pag-abot ko diri, wayà na ako nag-uyak ning oras
kundì nang masunod nga adlaw nagpungkò ako sa korte kag
akon gingpatawag ini nga tawo.
18 Pagtindog ng iya mga kalaban para akusahan siya,
wayà da galì sinda ning may mabug-at nga akusasyon nga
akon ginaasahan.
19 Ang inda lang ginadibatihan hay wayà ning iban kundì
ang parti sa inda relihiyon kag sa isa ka tawo nga ang
pangayan hay si Hesus. Patay na ini nga tawo pero kung
si Pablo ang pahambayon buhì siya.
20 Indì ko masayuran kung ano ang akon humanon sa ini
nga kaso. Nganì gingpangutana ko si Pablo kung gusto niya
sa Jerusalem bistahon ang iya kaso.
21 Pero gingpangabay ni Pablo nga isalig sa Emperador
ang desisyon ng iya kaso. Nganì, nagsugò ako nga bantayan
siya hasta nga ipadaya ko siya sa Emperador."
22 Naghambay si Agripa kay Festus, "Gusto ko gid nga
mabatian ini nga tawo." Nagsabat si Festus, "Sige, buwas
mababatian mo siya."
23 Nang masunod nga adlaw, nag-abot sina Agripa kag
Bernice nga sobra ang pagpadayaw sa inda pagkaharianon,
kaibahan ang mga kumander ng mga sundalo kag mga
kilaya nga mga tawo sa syudad. Nagsuyod sinda sa
ginabistahan. Pagkatapos nagsugò si Festus nga day-on si
Pablo sa suyod.
24 Naghambay si Festus, "Haring Agripa kag kamo tanan
nga yari diri, yari ang tawo nga ging-akusar sa akon ng mga
Judio diri sa Cesarea kag sa Jerusalem. Nagsininggit sinda
nga dapat indì na siya mabuhì.
25 Pero sa akon pag-imbistigar, wayà gid ako ning may
nakità nga malain nga nahuman ini nga tawo para senten-
syahan ning kamatayon. Kag tungod nga nagpangabay siya
nga paimbistigaran ini nga kaso sa Emperador, gingdesisyu-
nan ko nga ipadaya siya sa Roma.
26 Pero wayà gid ako ning may maisulat sa Emperador
parti sa iya. Nganì gingpadaya ko siya sa indo atubangan
lalò na gid sa imo, Haring Agripa, para pagkatapos ng aton
pag-usisà sa iya may maisulat na ako.
27 Kay kung sa akon lang, bukon tamà nga may isa ka
priso nga ipadaya sa Emperador nga wayà ning klaro nga
akusasyon kontra sa iya."

26

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa Atubangan ni Agripa

1 Niyan naghambay si Agripa kay Pablo, “Sige, puydi
ka na maghambay para dipinsahan ang imo kaugalingon.”
Gingtaas ni Pablo ang iya kamot kag gingtunaan niya ang
iya pagdipinsa.
2 “Haring Agripa, maayo gid kay makahambay ako niyan
nga adlaw para dipinsahan ang akon kaugalingon sa imo
atubangan parti sa tanan nga mga akusasyon ng mga Judio
kontra sa akon.
3 Lalò na gid kay nasayuran mo ning maayo ang tanan
nga mga patakaran kag mga butang nga ginadibatihan ng
mga Judio. Nganì nagapangabay ako sa imo ning mahabà
nga pasensya sa akon mga ihambay.
4 “Nasasayuran ng tanan nga Judio ang akon pagkabuhì
sa akon banwa kag sa Jerusalem magtunà nang maisot pa
ako.
5 Kung magbalità lang sinda ning matuod, sinda mismo
makapamatuod nga tunà pa nang una, miyembro ako ng
mga Pariseo nga imaw ang pinakaistrikto nga sekta sa
relihiyon ng mga Judio.†
6 Kag niyan yari ako sa indo atubangan, ginahusgahan
kay nagasalig ako nga matabò gid ang gingpromisa ng Dios
sa amon mga kalulo-lulohan.
7 Ini nga promisa hay ginalauman da ng amon dose nga
tribo, nganì adlaw-gab-i ginasamba ninda ang Dios. Kag
Haring Agripa, tungod sa akon pagsalig sa ini nga butang,
ginaakusahan ako ng ini nga mga Judio!
8 Kag kamo nga mga Judio, basì wayà kamo nagatuo nga
ang Dios hay nagabuhì ng mga patay?
9 “Nang una, ako mismo nagahunahunà nga dapat ko
gid humanon ang akon makakaya para kontrahon ang
pangayan ni Hesus nga taga-Nazaret.
10 Kag imaw gid ini ang akon ginghuman sa Jerusalem.
Gingtaw-an ako ning otoridad ng mga pinunò nga parì
para ipapriso ang kadamò nga balaan nga tawo ng
Dios. Kag nang gingsentensyahan sinda ning kamatayon,
nagkumpormi da ako.
11 Madamò ka beses ginglibot ko ang mga sinagoga para
parusahan ang mga nagatuo kay Hesus kag piliton nga
maghambay ning malain kontra sa iya. Kag tungod sa sobra
ko gid nga kahangit sa inda, ginghingabot ko sinda aber sa
malayò nga mga syudad.”†

Ang Pamatuod ni Pablo kung Pauno siya Nagtuo kay Hesus
Ginghuman 9:1-19, 22:6-16

---

† **26:5 26:5** 23:6; Filipos 3:5 † **26:11 26:9-11** Ginghuman 8:3, 22:4-5

12 “Imaw ini ang rason kung basì nagkadto ako sa
Damascus nga may permiso kag otoridad halin sa mga
pinunò nga parì.
13 Haring Agripa, nang adto nga adlaw mga alas dose,
mintras nagapanaw ako, igwa ako ning nakità nga kahayag
halin sa langit nga masilaw pa sa adlaw. Nahayagan ako
kag ang akon mga kaibahan.
14 Natumba kami tanan sa dutà kag igwa ako ning
nabatian nga boses sa Hebreo nga linggwahe, ‘Saulo, Saulo!
Basì ginahingabot mo ako? Ginapahugaan mo lang ang imo
kaugalingon, daw ka nagasipà sa matayom.’
15 Nagpangutana ako, ‘Ginoo, sin-o ikaw?’ Nagsabat ang
Ginoo, ‘Ako si Hesus nga imo ginahingabot.
16 Pagtindog! Nagpakità ako sa imo kay ikaw ang akon
gingpilì para magserbisyo sa akon. Kag magapamatuod ka
sa imo nakità niyan parti sa akon kag sa mga butang nga
ipakità ko pa sa imo sa paabuton nga mga adlaw.
17 Luwason ko ikaw sa mga Judio kag sa mga bukon Judio.
Pakadtuon ko ikaw sa inda
18 para mabuksan ang inda mga mata agud magabalik
sinda halin sa kaduyom pakadto sa kahayag kag magata-
likod sa gahom ni Satanas kag magbalik sa Dios. Kag paagi
sa inda pagtuo sa akon, patawaron sinda sa inda mga kasal-
anan kag makaibahan na sinda sa mga ginalain ng Dios nga
maging iya tungod sa inda pagtuo.’ ”

Ang Pagbalità ni Pablo ng iya Ministeryo

19 “Nganì, Haring Agripa, gingtuman ko ang panan-awon
nga gingpakità sa akon halin sa langit.
20 Nagwali ako, una sa Damascus kag pagkatapos sa
Jerusalem. Halin didto ginglibot ko ang bilog nga Judea
kag gingkadtuan ko da ang mga bukon Judio. Gingwalihan
ko sinda nga dapat gid maghinuysoy sa inda mga salà kag
magbalik na sa Dios kag maghuman ng mga butang nga
nagapakità nga sinda hay nagahinuysoy na sa inda salà.†
21 Imaw ini ang rason kung basì gingdakop ako ng mga
Judio didto sa templo kag gingtinguhà gid ninda nga patyon
ako.
22 Pero gingbuligan gid ako ng Dios hasta arinyan. Nganì
yari ako diri nagapamatuod sa tanan, mga kilaya man nga
tawo o bukon. Ang tanan ko ini nga ginahambay, imaw
da inà ang ginghambay nang una ng mga propeta kag ni
Moises nga matatabò:
23 nga ang Kristo hay magaagi gid ning kasakit kag
kamatayon. Kag siya ang una nga mabanhaw halin sa mga

† **26:20 26:20** Ginghuman 9:20, 28-29

patay para magdaya ng kahayag sa mga Judio kag mga
bukon Judio.”†
24 Mintras nagahambay pa si Pablo, nagsinggit si Festus,
“Pablo, nagabuang ka na! Ang imo sobra nga tinun-an
imaw ang nagapabuang sa imo!”
25 Pero nagsabat si Pablo, “Bukon ako buang, halangdon
nga Festus. Kamatuuran kag matarong ang akon mga
ginahambay.
26 Ini nga mga butang hay nasayuran gid ni Haring Agripa.
Nganì wayà ako nagaduha-duha nga maghambay sa iya.
Sigurado gid ako nga ini tanan nga mga butang sayod gid
niya kay wayà ini natabò sa tagò nga lugar.
27 Haring Agripa, nagapati ka ba sa ginahambay ng mga
propeta? Sayod ko nagapati ka.”
28 Naghambay si Agripa kay Pablo, “Ang kalaom mo hay
madalì mo ako makumbinsi nga maging Kristyano?”
29 Nagsabat si Pablo, “Sa madalì o sa madugay, naga-
pangamuyò gid ako sa Dios nga bukon lang ikaw kundì ang
tanan nga nagapamatì sa akon niyan hay maging kapareho
ko, puyra lang sa akon pagkapriso.”
30 Pagkatapos nagtindog ang harì, ang gobernador, si
Bernice kag ang tanan nga nagapungkò didto.
31 Mintras nagapaluwas sinda, hambay ninda sa isa kag
isa, “Wayà ning may ginghuman nga malain ini nga tawo
nga dapat sentensyahan ning kamatayon o prisuhon.”
32 Naghambay si Agripa kay Festus, “Kung wayà lang siya
nagpangabay nga mag-apila sa Emperador, makaluwas na
kuntà siya.”

27

Nagbyahe si Pablo pakadto sa Roma

1 Nang sigurado na nga malarga kami pa-Italia, si Pablo
kag ang iban pa nga mga priso hay gingbutang sa pamu-
munò ni Julius, isa nga kapitan ng mga sundalo ng Roma
nga ginatawag, Batalyon ng Emperador.
2 Niyan didto sa Cesarea may isa ka salakyan nga halin sa
Adramitium nga palargahon pakadto sa mga dungguan ng
probinsya ng Asia. Imaw ang amon gingsakyan. Nagnunot
da sa amon si Aristarcus nga taga-Tesalonica nga sakop ng
Macedonia.
3 Nang masunod nga adlaw, nagdunggò kami sa Sidon.
Maayo gid ang pagdipara ni Julius kay Pablo. Gingtugutan
siya nga magbisita sa iya mga amigo didto para mataw-an
siya ng iya mga kahinangyanon.

† **26:23 26:23** Isaias 42:6, 49:6; 1 Corinto 15:20

4 Paglarga namon, nagpangalihid ang salakyan sa kabuak
ng Cyprus kay sungsungon ang hangin.
5 Pagkatapos nga makalampas kami sa tungod ng Cilicia
kag Pamfilia, nakaabot kami sa Myra sa probinsya ng Lycia.
6 Didto nakità ng kapitan ng mga sundalo ang salakyan
pakadto sa Italia halin sa Alexandria. Nganì, gingpasakay
niya kami didto.
7 Sa suyod ng pila ka adlaw, maluya lang ang amon
pagbyahe kag ginahugaan gid kami hasta nga nakaabot sa
lugar malapit sa Cnidus. Kay sungsungon ang hangin, indì
kami makaderitso nganì didto kami nag-agi sa kabuak nga
isla ng Crete sa tungod ng Salmone.
8 Ginghugaan gid kami kay kabaskog ang hangin nganì
nagpangalihid lang kami hasta nakaabot sa lugar nga
ginatawag, Maayo nga mga Dungguan. Malapit ini sa banwa
ng Lasea.
9 Naatraso na gid kami kag ang amon pagbyahe hay nag-
ing delikado na kay nakaligad na ang adlaw ng pagpuasa*
tandà nga tigbabaskog na. Nganì nagpaandam si Pablo sa
inda,
10 "Mga amigo, nakikità ko nga delikado na kung magder-
itso pa kita kay bukon lang mga pangarga kag salakyan ang
maduduyà, kundì patì ang aton kabuhì."
11 Pero mas gingpatihan ng kapitan ng mga sundalo ang
hambay ng piluto kag ng tag-iya ng salakyan kaysa kay
Pablo.
12 Kag tungod bukon maayo nga magtinir ning madugay
didto nga dungguan pag tiglalamig, ang kadamuan sa amon
nagsugot nga magderitso sa pagbyahe kay nagalaom kami
nga makaabot kuntà sa Fenix kag didto magtinir mintras
tiglalamig pa. Kay ini hay pantalan sa Crete nga may maayo
nga dungguan kung tiglalamig.

Ang Bagyo sa Lawod

13 Nang nagdahan-dahan huyop ang habagat, naghu-
nahunà ang amon mga kaibahan nga puydi na kami
makabyahe. Nganì gingbatak ninda ang angkla kag nag-
pangalihid sa Crete.
14 Pero wayà magdugay, nagkambyo ang hangin kag nag-
abot ang makusog nga untog. Ginatawag ini nga, norte-
este.†
15 Pag-abot ng kakusog-kusog nga hangin, indì na kami
makaabante, nganì nagpaanod na lang kami kung diin kami
ipadpad.

---

* **27:9 27:9** *Adlaw ng pagpuasa*: Ini hay ginatawag da nga *Yom Kippur* o *Adlaw ng Pagtubos.* † **27:14 27:14** *Norte-este*: ini hay kakusog-kusog gid nga hangin.

16 Nang makapasalipod ang salakyan sa kabuak ng maisot
nga isla nga ginatawag, Cauda, binatak namon ang bote
pero nahugaan gid kami bago nahuman adto.
17 Nang mabatak na ang bote, ginghigutan ninda ning
mabahoy nga pisì ang salakyan para indì ini mabuak.
Hinadlukan sinda kay basì kung magsadsad ang salakyan
sa baybay nga malapit sa Libya,‡ nganì gingtunton ninda
ang layag kag nagpaanod.
18 Nagpadayon pa gid ang kakusog-kusog nga bagyo,
nganì nang masunod nga adlaw gingpamilak ninda sa dagat
ang mga kargada.
19 Nang pangtuyo ka adlaw, ang mga kagamitan naman
ng salakyan ang inda gingpamilak.
20 Kadugay nga wayà namon makità ang adlaw kag mga
bituon kag wayà pa gid nagapara ang bagyo. Nang ulihi
nawad-an na kami ning paglaom nga makalibre pa kami.

21 Pila na ka adlaw nga ang mga tawo wayà gid makakaon.
Nganì nagtindog si Pablo kag naghambay sa inda, “Mga
amigo, kung nagpati lang kamo sa akon nga indì kita dapat
maghalin sa Crete, nalikawan kuntà naton ang kahugaan
kag kasiraan.
22 Pero niyan nagapangabay ako nga paisuga nindo ang
indo buot, kay wayà ning isa sa aton nga mamamatay. Ang
salakyan lang ang mawawasak.
23 Kay kagab-i, ang Dios nga nagatag-iya sa akon kag siya
nga akon ginaserbisyuhan hay nagpadaya ning anghel sa
akon.
24 Hambay niya, ‘Pablo, ayaw mahadlok. Dapat ka mag-
atubang sa Emperador sa Roma. Tungod sa imo, luwason
ng Dios ang tanan nga kaibahan mo.’
25 Nganì, mga amigo, paisuga nindo ang indo buot, kay
nagasalig ako sa Dios nga matuman ang tanan nga iya
ginghambay sa akon.
26 Ugaling lang idagsà gid kita sa isa ka isla.”

27 Pagkaligad ng duha ka simana, napadpad kami sa Dagat
ng Mediteraneo. Nang mga tungang gab-i na, natantiya ng
mga tripulante nga malapit na kami sa piliw.
28 Nganì gingsukat ninda kag nasayuran nga mga 20
brasas ang kadayom. Malagat-lagat gingsukat naman ninda
liwat kag mga 15 brasas na lang.
29 Sa kahadlok ninda nga mabanggà ang salakyan sa mga
bato, gingtunton ninda ang upat nga angkla sa pupa kag
nagpangamuyò sinda nga mag-aga na.

---

‡ **27:17 27:17** *Libya*: sa Griego, *Syrtis.*

30 Gusto kuntà ng mga tripulante nga maghalin sa
salakyan. Nganì gingtunton ninda ang bote nga daw sa
ginahuyog lang ninda ang mga angkla sa pruwa.
31 Pero naghambay si Pablo sa kapitan kag sa mga
sundalo, “Kung indì magpabilin ang mga tripulante sa
salakyan, madidisgrasya gid kamo.”
32 Nganì ging-utod ng mga sundalo ang pisì ng bote kag
gingpabay-an na lang ninda ini nga maanod.
33 Nang malapit na mag-aga, nagpangabay si Pablo sa
inda tanan nga magkaon. Hambay niya, “Duha na ka
simana kamo nga wayà makakaon tungod sa kabayaka kag
paghinuyat.
34 Nganì kaon na kamo! Kahinangyan nindo ini para
magkusog kamo kay wayà gid ning may mamatay sa indo
aber isa.”
35 Pagkatapos hambay ni Pablo, nagbuoy siya ning tina-
pay kag sa atubangan ng tanan nagpasalamat sa Dios.
Gingbuak-buak niya ang tinapay kag nagkaon.
36 Nagkusog ang inda buot kag nagkaon sinda tanan.
37 276 kami tanan nga pasahero sa salakyan.
38 Nang nakakaon ang tanan kag mabusog, ging-
panghuyog ninda sa dagat ang inda pangarga nga mga trigo
para gumaan ang salakyan.

Ang Pagkawasak ng Salakyan

39 Pagkaaga, nakakità na kami ning dutà pero wayà
masayuri ng mga tripulante kung ano adto nga lugar. May
nakità sinda nga baybay, nganì gingplano ninda nga didto
day-on ang salakyan kung puydi.
40 Gingpang-utod ninda ang mga pisì nga nakahigot sa
mga angkla kag gingbilin sa dagat. Gingbaskad da ninda
ang pisì nga nakahigot sa timon. Pagkatapos, ging-isa ninda
ang layag sa atubangan para ang salakyan hay ituyod ng
hangin pakadto sa baybay.
41 Pero nabara ang salakyan kay mababaw. Naglubong
ang pruwa kag indì na makahalin. Ang pupa naman hay
nagkawasak-wasak kay ginalinampusan ng makusog nga
humbak.
42 Pamatyon kuntà ng mga sundalo ang tanan nga mga
priso para wayà may makalangoy palayò kag makatakas.
43 Pero gingpunggan sinda ng inda kapitan kay gusto
niya nga luwason si Pablo. Nganì gingsugò niya ang tanan
nga antigo maglangoy nga sinda ang una maglumpat kag
magpapiliw.
44 Ang mga nabilin naman hay nagsunod nga nagahawid
sa mga tabla kag sa mga parte ng salakyan nga nagalutaw.

Nganì tanan kami hay nakaabot sa piliw nga wayà kami mauno.

28

Sina Pablo sa Malta

1 Nang makaluwas na kami sa peligro, nasayuran namon
nga adto nga isla hay ginatawag nga Malta.
2 Maayo gid ang inda pagbaton sa amon didto. Kay nang
mag-uyan kag ginalamig na kami, nagdabok sinda kag ging-
asikaso kami ning maayo.
3 Nagtipon si Pablo ning isa ka bugkos nga kahoy nga
panggatong. Pero nang ginabutang niya ini sa kalayo, may
nagluwas nga sawa sa kahoy kay nainitan kag gingkagat
siya sa kamot.
4 Nang makità ng mga taga-didto ang sawa nga nakakabit
sa kamot ni Pablo, naghambay sinda sa isa kag isa.
“Sigurado gid nga miyugpatay ini nga tawo. Nakaluwas siya
sa kamatayon sa dagat, pero wayà magtugot ang langit nga
mabuhì pa siya.”
5 Pero gingwilik lang ni Pablo ang sawa didto sa kalayo
kag wayà da siya mauno.
6 Nagapaabat-abat ang mga tawo nga magpanghubag ang
lawas ni Pablo o matumba siya kag gulpi nga mamatay.
Pero kadugay na sinda nagahuyat kag wayà gid siya mauno.
Nganì nagbaylo ang inda isip kag hambay ninda, “Isa siya
nga dios!”
7 Ang pangayan ng pinunò ng adto nga puyò hay si Publius
kag malapit sa adto nga lugar ang iya dutà. Gingbaton niya
kami ning maayo kag ging-agda kami nga magtinir sa inda
sa suyod ng tuyo ka adlaw.
8 Natabuan da nga ang tatay ni Publius hay ginasagnat
kag may disintirya. Nganì gingpalapitan siya ni Pablo kag
gingpangamuyuan. Pagkatapos gingtungtong niya ang iya
mga kamot sa may sakit kag ini hay nag-ayo.
9 Tungod sa natabò, ang iban nga may mga sakit didto sa
isla hay nagkadto kay Pablo kag ging-ayo niya sinda.
10 Kadamò ang inda gingtao sa amon nga mga regalo. Kag
nang malarga na kami, gingday-an ninda kami sa salakyan
ng tanan namon nga kahinangyanon para sa pagbyahe.

Ang Pag-abot ni Pablo sa Roma

11 Pagkatapos ng tuyo ka bulan nga pagtinir namon sa isla
ng Malta, nagsakay kami sa isa ka salakyan nga nakadunggò
didto nang tiglalamig. Ini nga salakyan hay halin sa
Alexandria, nga ang nakamarka sa pruwa hay ‘Kapid nga
Dios’.

12 Nag-abot kami sa Syracuse kag didto kami nagtinir ning
tuyo ka adlaw.
13 Halin didto nagpadayon kami sa pagbyahe hasta
makaabot kami sa Regium. Nang masunod nga adlaw
naghuyop ang habagat kag sa suyod ng duha ka adlaw
nakaabot kami sa Puteoli.
14 Didto may nakità kami nga mga nagatuo kag ging-
agda ninda kami nga magtinir didto ning isa ka simana.
Pagkatapos nagderitso kami sa Roma.
15 Nang makasayod ang mga nagatuo sa Roma nga
nag-abot na kami, gingsugat ninda kami sa Merkado ng
Apius kag sa Tres Tabernas. Nang makità sinda ni Pablo,
nagpasalamat siya sa Dios kag nagkusog ang iya buot.

Si Pablo sa Roma

16 Nang mag-abot kami sa Roma, gingtugutan si Pablo nga
mag-istar kung diin niya gusto kag may isa ka sundalo nga
magabantay sa iya.
17 Pagkaligad ng tuyo ka adlaw, gingpatawag ni Pablo ang
mga miyugdumaya ng Judio sa Roma. Nang nagatipon na
sinda naghambay siya, “Mga kapareho ko nga Judio, aber
wayà ako ning may nahuman nga kontra sa aton nasyon
o sa patakaran ng aton kalulo-lulohan, gingdakop ako sa
Jerusalem kag ging-akusar sa mga opisyales nga Romano.
18 Ging-imbistigahan ako ninda kag nang masayuran
ninda nga wayà gid ako ning may nahuman nga malain
para sentensyahan nga patyon, buhian na kuntà ninda ako.
19 Pero wayà nagsugot ang mga Judio, nganì napilitan ako
nga mag-apila sa Emperador aber wayà ning reklamo sa
akon ang mga kasimanwa ko.†
20 Imaw ini ang rason kung basì gingpatawag ko kamo
para magpakig-istorya ako sa indo kay nakakadena ako
tungod nagapati ako sa ginalauman ng mga Israelita.”
21 Nagsabat sinda, “Wayà kami nakabaton ning sulat halin
sa Judea parti sa imo. Ang aton kapareho nga mga Judio nga
nag-abot diri wayà da ning daya nga balità o hambay nga
malain kontra sa imo.
22 Pero gusto da namon nga mabatian kung ano ang imo
mahahambay kay sayod namon nga aber diin ginapaka-
malain ng mga tawo ang imo sekta nga inà.”
23 Nganì nagkasugot sinda kung san-o sinda magtipon.
Pag-abot nang adto nga adlaw, mas kadamò pa gid kaysa
sa una ang nagtipon didto sa bayay nga ginadayunan
ni Pablo. Magtunà ng aga hasta ng gab-i, ging-isplikar
niya kag gingpamatuuran ang parti sa gingharian ng Dios.

† **28:19 28:19** Ginghuman 25:11

Gingtinguhà gid ni Pablo nga makumbinsi sinda parti kay
Hesus paagi sa Kasuguan ni Moises kag sa mga gingsulat ng
mga propeta.
24 May iban sa inda nga nakumbinsi kag nagtuo, pero may
iban nga wayà magpati.
25 Tungod wayà sinda nagkasugot, nagpaulì na sinda.
Pero bago sinda naghalin, may ginghambay pa si Pablo sa
inda, “Wayà gid nagsalà ang ginghambay ng Espiritu Santo
sa aton mga kalulo-lulohan paagi kay Propeta Isaias.
26 Hambay niya:
‘Kumadto ka sa ini nga mga tawo kag hambayi sinda:
Magapinamatì lang kamo nga magapinamatì, pero indì
kamo makaintindi;
magasinirò lang kamo nga magasinirò, pero indì kamo
makakità.
27 Kay matugas ang uyo ng ini nga mga tawo,
gingtabunan ninda ang inda mga talinga kag gingpiy-
ong ang inda mga mata.
Kay basì kung makakità sinda, makabatì,
kag makaintindi sinda kung ano ang tamà,
kag makabalik sa akon para paayuhon ko sinda.’†”
28 Naghambay pa si Pablo, “Nganì, ginapasayod ko sa indo
nga ang mensahe ng Dios parti sa kaluwasan, gingpasayod
na sa mga bukon Judio kag magapamatì gid sinda.”
29 [Pagkahambay ini ni Pablo, nagpaulì ang mga Judio nga
mainit ang diskusyunan.]
30 Sa suyod ng duha ka tuig nag-istar si Pablo sa iya
ginaplitihan nga bayay kag ginabaton niya maayo ang tanan
nga nagabisita sa iya.
31 Gingwali niya ang parti sa gingharian ng Dios kag
gingtudlò ang parti kay Ginoong Hesu-Kristo nga may kaisog
kag wayà gid ning may makapugong sa iya.

† **28:27 28:26-27** Isaias 6:9-10

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-ROMA

Pasayod

Ini nga sulat hay halin kay Apostol Pablo para sa mga taga-Roma nga nagatuo kay Hesu-Kristo. Gingsulatan niya sinda parti sa iya gingplano nga pagbisita. Ging-isplikar da niya ang Maayong Balità nga pagaluwason ng Dios ang mga tawo paagi sa pagtuo kay Hesu-Kristo. Ini ang mababasa sa 1:17, "Kay ginapasayod sa Maayong Balità nga kabigon nga matarong ng Dios ang mga tawo paagi lang gid sa pagtuo."

Gingklaro pa gid niya nga wayà tawo nga magiging matarong paagi sa pagsunod sa Kasuguan ng Dios, kay wayà gid aber isa nga makasunod diri. Ginakabig ng Dios ang tawo nga matarong paagi lang gid sa iya pagtuo kay Hesu-Kristo (3:20-22).

Sa kapitulo 5 hasta 8, ginatudlò ni Pablo nga makakabaton ning bag-o nga kabuhì ang aber sin-o nga nagatuo paagi sa iya pagpakig-isa kay Hesu-Kristo. Ang mga nagatuo hay may maayo na nga relasyon sa Dios kag gingtao sa inda ang Espiritu Santo nga naghilway sa inda sa gahom ng salà.

Sa kapitulo 9 hasta 11, ging-isplikar niya ang plano ng Dios para sa mga Judio kag bukon Judio. Nang una ang kadamuan nga mga Judio wayà nagbaton kay Kristo nganì ang kaluwasan hay gingpaabot sa mga bukon Judio. Pero maabot ang adlaw nga magabaton kag magatuo da ang mga Judio kay Kristo bilang inda Ginoo kag Manluluwas.

Sa mga ulihi nga kapitulo, igwa ning mga sugò kag bilin si Pablo sa mga nagatuo parti sa inda pagkabuhì, lalò na ang inda paghinigugmaan kag pagbaton sa isa kag isa. Gingbilinan da niya sinda parti sa inda responsibilidad sa mga nagadumaya sa gobyerno.

1 Ako si Pablo nga ulipon ni Kristo* Hesus.
Gingpilì ako ng Dios nga maging apostol* kag ginglain
para magpasayod ng Maayong Balità* halin sa Dios.
2 Ining Maayong Balità hay gingpangakò ng Dios nang
una kag gingpasulat sa iya mga propeta* sa Balaan nga
Kasulatan.
3-4 Ini hay parti sa iya Ungà, nga si Hesu-Kristo nga aton
Ginoo nga inapo ni Haring David sa iya pagkatawo; pero
sunò sa balaan nga kinaugalì ng Dios,* gingpakità ng Dios

* **1:3-4 1:3-4** O paagi sa Espiritu Santo.

nga siya hay iya Ungà sa makagagahom nga paagi nang
gingbanhaw siya ng Dios.
5 Paagi kay Kristo nabaton namon ang pribilihiyo kag
otoridad nga maging apostoles agud makumbinsi ang mga
tawo sa tanan nga nasyon nga magtuo kag magsunod sa iya.
Ginahuman namon ini, bilang pagserbisyo kay Kristo agud
dayawon siya.
6 Kamo nga mga nagatuo dirà sa Roma hay kaibahan da
sa mga tawo nga gingpilì ng Dios agud magpakig-isa kay
Hesu-Kristo.
7 Ginasulat ko ini para sa indo dirà sa Roma, nga
ginahigugmà ng Dios kag gingpilì nga maging iya mga
balaan nga tawo. Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya*
kag katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay kag kay
Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Handom ni Pablo nga Magbisita sa Roma

8 Una sa tanan nagapasalamat ako sa aton Dios paagi kay
Hesu-Kristo para sa indo tanan, kay ang indo pagtuo hay
nababatian sa bilog nga kalibutan.
9 Padayon ako nga nagapangamuyò para sa indo kag
sayod ini ng Dios nga ginaserbisyuhan sa bilog ko nga
tagipusuon sa pagpasayod ng Maayong Balità parti sa iya
Ungà.
10 Permi ko ginapangamuyò sa Dios nga kung ini hay
kabubut-on niya, tugutan niya ako para makakarà dirà sa
indo.
11 Dakò gid ang akon handom nga makità kamo, agud
mataw-an ko kamo ng mga pagpanudlò nga gingpasayod ng
Espiritu ng Dios sa akon para mapalig-on ang indo pagtuo.
12 Ang gusto ko hambayon, magbinuligan kita mintras
yarà ako sa indo para mapalig-on ang indo pagtuo kag
mapakusog da nindo ang akon pagtuo.
13 Mga kauturan kay Kristo, gusto ko nga masayuran
nindo nga pila na gid ako ka beses nagplano nga magkarà
dirà sa indo, pero may nagaharang sa akon hasta arinyan.
Gusto ko nga makakarà dirà, agud makabulig ako sa pila ka
mga tawo nga magtuo kay Kristo, pareho ng nahuman ko
sa iban nga mga bukon Judio nga akon gingkadtuan.
14 Kay may obligasyon ako nga magwali sa tanan nga
tawo: sa mga nagaistar sa syudad kag mga nagaistar sa
kabukiran;† sa mga mataas ang tinun-an kag sa bukon.
15 Nganì dakò gid ang akon handom nga makapasayod da
ng Maayong Balità dirà sa indo sa Roma.

† **1:14 1:14** Sa literal: sa mga Griego kag sa mga bukon sibilisado.

Ang Gahom ng Maayong Balità

16 Wayà ko ginakahuyà ining Maayong Balità. Kay paagi
diri, ginapakità ng Dios ang iya gahom para maluwas ang
kada isa nga magtuo, una sa mga Judio kag imaw da sa mga
bukon Judio.
17 Kay ginapasayod sa Maayong Balità nga kabigon nga
matarong ng Dios ang mga tawo paagi lang gid sa pagtuo.
Sunò sa Kasulatan, "Ang tawo nga gingkabig nga matarong
ng Dios tungod sa iya pagtuo hay magakaigwa kabuhì nga
wayà katapusan."†

Ang Salà ng Tawo

18 Pero ginapasayod ng Dios halin sa langit ang iya
parusa kontra sa tanan nga kasal-anan kag kalainan nga
ginahuman ng mga tawo. Ining inda ginahuman imaw ang
nagapugong sa inda para masayuran ang kamatuuran.
19 Parusahan sinda ng Dios kay masasayuran na kuntà
ninda ang parti sa Dios tungod ang Dios imaw ang nag-
pasayod sa inda.
20 Tunà pa nang gingtuga ang kalibutan, ang iya wayà
katapusan nga gahom kag kinaugalì hay indì ta makità,
pero paagi sa mga butang nga iya gingtuga, ini tanan
hay nasayuran na naton. Nganì wayà na sinda ning may
ibalibad pa nga wayà sinda nakasayod parti sa Dios.
21 Aber nasayuran ninda nga may Dios, wayà sinda
nagadayaw kag nagapasalamat sa iya. Kundì, naging wayà
puyos ang inda panghunahunà kag naduyman ang inda
mga isip nga indì makaintindi ng kamatuuran.
22 Nagahambay sinda nga mayad sinda, pero nagapakità
lang nga sinda hay mga buang-buang.
23 Kay wayà sinda nagasamba sa Dios nga wayà ka-
matayon, kundì ang inda ginasamba hay ang mga dios-
diosan nga inda ginghuman, pareho ng mga tawo nga
may kamatayon, mga sapat nga nagalupad, nagapanaw kag
nagakamang.
24 Nganì gingpabay-an na sinda ng Dios sa paghuman ng
malaw-ay nga mga handom ng inda tagipusuon kag ang
resulta, makahuhuyà ang ginahuman ng isa kag isa sa inda
mga lawas.
25 Ginabayluhan ninda ng pinusong ang kamatuuran parti
sa Dios. Ginasamba ninda kag ginaserbisyuhan ang mga
gingtuga ng Dios kag bukon ang Nagtuga nga siya ang dapat
dayawon sa wayà katapusan. Kabay pa!
26 Tungod diri, gingpabay-an na sinda ng Dios nga maghu-
man ning makahuhuyà nga butang nga inda ginahandom.

† **1:17 1:17** Habakuk 2:4

Nagaubay ang mga babayi sa inda kapareho nga babayi
imbis sa lyaki nga imaw ang natural.
27 Imaw da ang mga lyaki, indì na sinda mag-ubay sa
babayi, nga imaw ang natural. Ang ginahandom ng inda
lawas hay sa inda kapareho nga lyaki. Makahuhuyà ang
inda ginahuman sa lawas ng inda kapareho nga lyaki. Kag
tungod sa ini nga malain nga ginahuman, paparusahan
sinda ng Dios ng parusa nga angay gid sa inda ginahuman
nga bukon tamà.
28 Tungod ginghungod ninda nga indì pagkilay-on ang
Dios, gingpabay-an na niya sinda sa inda malain nga
hunahunà. Nganì ginahuman ninda ang mga butang nga
indì dapat humanon.
29 Naging ulipon sinda ng tanan nga malain, malaw-ay,
kahakog, kalain kag kaili. Yarà sa inda ang pagpamatay,
pag-inaway, pagdinayà kag ang paghunahunà ng malain
nga humanon sa inda isigkatawo. Nagapinangtsismis sinda
30 kag nagapinanglibak. Hangit sinda sa Dios, wayà
nagatahod sa inda isigkatawo, nagapinahambog, nagap-
inahadak kag nagapinangità paagi para maghuman ning
malain. Wayà sinda nagatuman sa inda mga ginikanan,
31 nagahinunahunà ning wayà kapuyos-puyos, indì
masaligan, wayà paghigugmà kag wayà kaluoy sa inda
isigkatawo.
32 Nasayuran ninda nga naghambay ang Dios nga ang mga
tawo nga nagahuman ini nga mga salà hay angay parusahan
hasta sa wayà katapusan, pero nagapadayon gihapon sinda.
Kag bukon lang inà, kundì nalilipay pa gid sinda sa mga
tawo nga nagahuman ng pareho sa inda ginahuman.

2

Ang Paghusga ng Dios

1 Nganì, wayà ka na may maibalibad. Niyan basì kung
may maghambay dirà sa indo nga angay parusahan ng Dios
adtong malain nga mga tawo. Pero ikaw nga nagahambay
inà ginahusgahan mo da ang imo kaugalingon, kay kung
ano ang inda ginahuman imaw da ang imo ginahuman.
2 Nasayuran ta nga matarong ang paghusga ng Dios sa
mga tawo nga nagahuman ng malain.
3 Ikaw nga nagahusga sa iban nga nagahuman ng malain,
kalaom mo ba parusahan ng Dios ang iban kag ikaw hay
indì nga imaw da ang imo ginahuman?
4 Wayà mo ba naisip kung mauno kaayo, kamatiniison kag
kamapinasensyahon ang Dios sa imo? Wayà mo ba nakikità

nga ginataw-an ka niya ning tsansa nga magtalikod sa imo salà?
5 Pero tungod matugas ang imo uyo kag indì ka magta-
likod sa salà, ginadugangan mo ang imo parusa sa adlaw
nga parusahan ka ng Dios kung ipakità na niya ang iya
matarong nga paghusga.
6 Kay magabayos ang Dios sa kada isa sunò sa iya mga
hinimuan.†
7 Taw-an niya ng kabuhì nga wayà katapusan ang mga
tawo nga nagapadayon sa paghuman ning maayo kay gi-
nahandom ninda ang pagdayaw, pagpadungog kag kabuhì
nga wayà kamatayon halin sa Dios.
8 Pero ang mga tawo nga makasarili kag wayà naga-
sunod sa kamatuuran kundì nagahuman ning kalainan hay
makakabaton gid ng parusa kag kaugot ng Dios.
9 Kay ang aber sin-o nga nagahuman ning malain hay
makakabaton gid ng kasakit kag kahugaan, lalò na ang mga
Judio kag imaw da ang mga bukon Judio.
10 Pero ang aber sin-o nga nagahuman ning maayo hay
makakabaton ng pagdayaw, pagpadungog halin sa Dios kag
katawhayan, lalò na ang mga Judio kag imaw da ang mga
bukon Judio.
11 Kay pare-pareho ang tanan nga tawo sa panirò ng Dios.
12 Ang aber sin-o nga nagahuman ning salà hay ma-
paparusahan,* aber wayà sinda kasayod ng Kasuguan ni
Moises. Pero ang paghusga sa inda hay bukon basi sa
Kasuguan. Kag ang aber sin-o naman nga nakasayod ng
Kasuguan pero nagapadayon sa paghuman ning salà, hay
pagahusgahan ng Dios sunò sa Kasuguan.
13 Kay ang mga ginakabig nga matarong ng Dios hay
adto lang ang nagatuman ng Kasuguan kag bukon ang
nagapamatì lang.
14 Ang mga bukon Judio wayà nakasayod ng Kasuguan ni
Moises. Pero ginahuman ninda ang ginapangayò ng Kasug-
uan sunò sa inda kinaugalì, aber wayà sinda Kasuguan kag
ini hay naging kasuguan para sa inda.
15 Ang inda ginahuman hay nagapakità nga ang ginatudlò
ng Kasuguan hay yarà sa inda tagipusuon. Ginapakità da
ng inda konsensya nga ini hay matuod, tungod ang inda
konsensya hay kung kaisa nagakonbiktar sa inda kag kung
kaisa nagatugot sa inda.
16 Ini hay matatabò sa adto nga adlaw kung husgahan ng
Dios ang mga tinagò sa hunahunà ng mga tawo, paagi kay
Kristo Hesus sunò sa Maayong Balità nga akon ginapasayod.

---

† **2:6 2:6** Salmo 62:12 * **2:12 2:12** Ang gusto hambayon, mapakadto sa impyerno.

Ang mga Judio kag ang Kasuguan

17 Niyan, ikaw nga akon kapareho nga Judio, nagasalig sa
Kasuguan kag nagapahambog pa nga may relasyon sa Dios.
18 Sayod mo kung ano ang kabubut-on ng Dios kag kung
ano ang pinakamaayo nga humanon nga natun-an mo halin
sa Kasuguan.
19 Nagapati ikaw nga miyugtuytoy ka sa mga tawo nga
buta sa kamatuuran parti sa Dios kag makatao ning kahayag
sa mga tawo nga naduyman ang inda hunahunà.
20 Nagapati da ikaw nga miyuglaygay ka sa mga tawo nga
maluya ang pang-intindi kag manunudlò sa mga tawo nga
lapsag pa parti sa Dios. Imaw inà ang imo hunahunà kay
sayod mo kuno ang tamà nga kamayad kag kamatuuran
halin sa Kasuguan.
21 Nagatudlò ikaw sa iban, pero wayà mo ginatudlui ang
imo kaugalingon. Nagawali ka nga indì magpangawat, pero
nagapangawat ka.
22 Nagahambay ikaw nga ayaw magpangawatan, pero
imaw da inà ang imo ginahuman. Ginalainan gid ikaw
sa mga rebulto nga ginasamba ng mga bukon Judio, pero
nagapangawat ikaw sa inda mga templo.
23 Nagapakadakò ikaw nga yarà sa imo ang Kasuguan,
pero ginapakahuy-an mo ang Dios tungod sa imo pagsuway
sa Kasuguan.
24 Ginahambay ng Kasulatan, “Tungod sa indo nga mga
Judio, may nahahambay nga malain ang mga bukon Judio
kontra sa Dios.”†
25 Nagapati ikaw nga gingpilì ka ng Dios tungod sa imo
pagiging paltak*. Ang pagiging paltak hay may puyos lang
kung ginatuman mo ang Kasuguan. Pero kung wayà mo
ginatuman ini, pareho lang ikaw sa mga bukon Judio nga
bukon paltak.
26 Kag imaw da sa mga tawo nga bukon paltak: kung sinda
nagatuman sa Kasuguan, ginakabig da sinda ng Dios nga
mga pinaltak, aber sinda hay bukon paltak.
27 Nganì ang mga bukon paltak nga nagatuman sa Kasug-
uan hay pagahusgahan ang mga Judio nga mga pinaltak.
Aber yarà sa inda ini nga gingsulat nga Kasuguan, wayà
sinda nagatuman.
28 Bukon matuod nga Judio ang isa ka tawo kay ang iya
mga ginikanan hay Judio o tungod siya hay paltak.
29 Ang matuod nga Judio hay ang tawo nga nagbag-o
ang iya kabuhì paagi sa bulig ng Espiritu Santo kag bukon
tungod sa napaltak siya sunò sa Kasuguan. Ang tawo nga

† **2:24 2:24** Isaias 52:5

tiyad inà hay ginadayaw ng Dios aber wayà siya ginadayaw
ng mga tawo.

3

Matutom ang Dios

1 Kung tiyad ini, may bintaha ba ang Judio o may puyos
ba ang pagiging paltak?
2 Sa matuod lang, madamò ang bintaha. Una sa tanan,
gingsalig sa mga Judio ang hambay ng Dios.
3 Matuod nga may iban nga mga Judio nga wayà nagapati,
pero puydi ba nga indì da pagtumanon ng Dios ang mga
gingpangakò niya nang una?
4 Indì inà puydi! Aber ang tanan nga tawo hay bakakon,
ang Dios hay masaligan gihapon sa iya mga hambay, pareho
ng ginahambay ng Kasulatan parti sa iya,
"Tamà ikaw sa imo mga ginahambay,
kag kung may tawo nga maghambay nga ikaw hay salà,
mapapamatuuran mo gid nga ikaw hay tamà."†
5 Kung ang aton makasasalà nga kinaugalì hay nagapakità
nga matarong ang Dios, makahambay ba kita nga bukon
matarong ang Dios kay siya ang nagaparusa sa aton? (Ini
hay tawhanon lang nga rason.)
6 Indì inà puydi! Kay kung ang Dios hay bukon matarong,
pauno niya pagahusgahan ang mga tawo sa kalibutan?
7 Kung paagi sa akon pagpinusong, mapakità nga bukon
bakakon ang Dios kag tungod sa ini madayaw siya, basì
parusahan ako bilang makasasalà?
8 May mga nagahambay, "Maghuman kita ning malain
agud magaluwas ang maayo!" Imaw kuno ini ang amon
ginatudlò, sunò sa mga tawo nga gusto magsirà sa amon.
Inà nga mga tawo hay dapat gid parusahan ng Dios!

Ang Tanan nga Tawo Makasasalà

9 Niyan, ano ang aton mahahambay? Kita ba nga mga
Judio hay mas maayo kaysa sa mga bukon Judio? Bukon inà
matuod! Gingpamatuuran ko na nga ang tanan nga tawo,
Judio man o bukon hay makasasalà.
10 Kay imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan:
"Wayà gid aber isa nga matarong,
11 wayà may nakaintindi parti sa Dios kag wayà may
nagatinguhà para makilaya siya.
12 Ang tanan nagtayang sa matuod nga dayan kag pare-
pareho nga naging wayà puyos ang inda kabuhì.
Wayà gid may nagahuman maayo. Wayà aber isa!†

† **3:4 3:4** Salmo 51:4 † **3:12 3:10-12** Salmo 14:1-3, 53:1-3

13 Ang inda mga ginahambay hay malain, pareho ng
mabahò nga halin sa abierto nga lubungan.
Ang inda mga ginaistorya, puro pagdinayà.†
Ang inda mga ginahambay hay nakakamatay pareho sa
dalit ng sawa.†
14 Ang nagaluwas sa inda mga bàbà, puro masakit nga mga
hambay kag pagsumpà.†
15 Madalì sinda magpamatay.
16 Ginasiraan kag ginapasakitan ninda ang mga tawo.
17 Kag wayà sinda nagahandom nga magkaigwa ning maayo
nga relasyon sa inda isigkatawo.†
18 Kag wayà sinda kahadlok sa Dios.”†
19 Niyan, sayod naton nga kung ano ang ginahambay ng
Kasulatan, ginahambay ini sa mga Judio nga nagakabuhì
sunò sa Kasuguan. Nganì wayà na kita maibalibad nga indì
kita parusahan. Ang tanan hay manabat sa Dios tungod sa
inda mga salà.
20 Wayà gid tawo nga kabigon nga matarong sa panirò
ng Dios paagi sa pagtuman ng Kasuguan, kay paagi sa
Kasuguan makikilaya ng tawo nga siya hay makasasalà.

Ang Pagpakamatarong ng Dios sa Tawo

21 Pero niyan gingpasayod na kung pauno kabigon nga
matarong ng Dios ang tawo. Ini hay bukon paagi sa
pagtuman sa Kasuguan. Ang Kasuguan mismo kag mga
propeta ang nagapamatuod diri.
22 Kabigon nga matarong ng Dios ang tawo paagi sa
pagtuo kay Hesu-Kristo. Ang aber sin-o nga nagatuo hay
kabigon nga matarong ng Dios kay siya hay wayà may
ginapalabi.
23 Kay ang tanan hay nagpakasalà kag wayà gid aber isa
nga angay sa iya panirò.
24 Pero tungod sa pagpakamaayo niya, gingkabig kita nga
matarong kag ini hay regalo ng Dios paagi kay Kristo Hesus
nga nagtubos sa aton.
25 Gingsugò siya ng Dios agud ihalad ang iya kabuhì para
sa aton agud paagi sa aton pagtuo sa iya dugò*, ang aton
mga salà hay mapatawad kag indì na kita parusahan ng
Dios. Ginghuman ini ng Dios para ipakità nga siya hay
matarong. Nang una, pinabay-an lang niya ang kasal-anan
ng mga tawo, kay siya hay mapinasensyahon.

---

† **3:13 3:13** Salmo 5:9 † **3:13 3:13** Salmo 140:3 † **3:14 3:14** Salmo 10:7 † **3:17 3:15-17** Isaias 59:7-8 † **3:18 3:18** Salmo 36:1 * **3:25 3:25** *Iya dugò*: gusto hambayon paagi sa iya pagkamatay sa krus.

26 Pero arinyan ginghusgahan niya ang kasal-anan ng mga
tawo agud ipakità niya nga siya hay matarong kag kabigon
niya nga matarong ang aber sin-o nga nagatuo kay Hesus.
27 Nganì wayà gid aber sin-o nga makapahambog, kay
kabigon kita nga matarong ng Dios bukon paagi sa aton
pagtuman sa Kasuguan, kundì paagi sa aton pagtuo kay
Hesu-Kristo.
28 Kay nagapati kita nga kabigon nga matarong ng Dios
ang tawo paagi sa pagtuo kag bukon sa pagtuman ng
Kasuguan.
29 Matuod nga ang Dios hay Dios ng mga Judio kag imaw
da ng mga bukon Judio. Syempre siya hay Dios ng tanan,
30 kay may isa lang nga Dios. Kag ginakabig niya nga
matarong ang mga Judio kung sinda magtuo kay Hesus kag
imaw da ang mga bukon Judio kung magtuo da sinda kay
Hesus.
31 Bukon ini gusto hambayon nga ginabaliwayà naton ang
Kasuguan tungod sa pagtuo, kundì ginatuman pa naton ini.

4

Si Abraham ang aton Ihimplo

1 Bilang ihimplo kung pauno ginakabig nga matarong
ng Dios ang tawo, ano ang amon mahahambay parti kay
Abraham nga amon kalulo-lulohan nga mga Judio?
2 Kung gingkabig siya nga matarong ng Dios tungod sa iya
maayo nga mga hinimuan, may maipapahambog siya. Pero
ang matuod, wayà siya may maipahambog sa Dios.
3 Nasayuran naton ini kay ginahambay ng Kasulatan,
"Nagtuo si Abraham sa Dios kag tungod diri gingkabig siya
nga matarong ng Dios."†
4 Ang tawo nga nagatrabaho hay ginasuhuyan. Ang suhoy
hay indì makabig nga regalo kay iya ini gingpangabudlayan.
5 Pero ang tawo hay ginakabig nga matarong ng Dios, bukon
paagi sa iya maayo nga mga ginghuman, kundì paagi sa iya
pagtuo sa Dios nga nagapatawad sa makasasalà.
6 Imaw da ini ang gusto hambayon ni David nang nagham-
bay siya nga gingpakamaayo ang tawo nga gingkabig nga
matarong ng Dios bukon paagi sa iya maayo nga mga
hinimuan.
7 Naghambay siya,
"Bulahan ang mga tawo nga ang inda mga pagsuway hay
gingpatawad,
kag ang inda mga salà hay ginglimot na ng Dios.

† **4:3 4:3** Gingtunaan 15:6

8 Bulahan ang tawo nga ang iya salà hay wayà na ginadum-
duma ng Ginoo.”†

9 Ining ginghambay ni David hay bukon lang para sa mga
Judio, kundì para da sa mga bukon Judio. Ang ginahambay
namon hay pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
“Nagtuo si Abraham sa Dios kag tungod sa iya pagtuo,
gingkabig siya nga matarong ng Dios.”
10 Kasan-o ba ini natabò? Pagkatapos siya mapaltak o bago
siya mapaltak? Gingkabig na siya nga matarong bago siya
mapaltak.
11 Gingpaltak siya nang ulihi bilang tandà nga gingkabig na
siya nga matarong ng Dios tungod sa iya pagtuo nang wayà
pa siya mapaltak. Imaw inà nga si Abraham hay gingkabig
nga tatay ng tanan nga wayà napaltak pero nagatuo sa Dios.
Kag tungod sa inda pagtuo, gingkabig sinda nga matarong
ng Dios.
12 Si Abraham hay tatay da ng mga pinaltak, bukon lang
tungod sa inda pagiging paltak, kundì tungod nagatuo sinda
pareho sa pagtuo ng amon tatay nga si Abraham nang wayà
pa siya mapaltak.

Ang Pangakò ng Dios Nabaton paagi sa Pagtuo

13 Nang una, nagpangakò ang Dios kay Abraham kag
sa iya mga inapo nga ang kalibutan hay maging inda.
Gingpangakò ini bukon tungod sa pagtuman ni Abraham
sa Kasuguan, kundì gingkabig siya nga matarong paagi sa
iya pagtuo.
14 Kung ang mga nasakop sa Kasuguan* imaw lang ang
makabaton ng gingpangakò ng Dios, wayà puyos ang aton
pagtuo sa Dios kag gingbaliwayà na ang pangakò ng Dios.
15 Ang Kasuguan imaw ang kabangdanan kung basì may
parusa nga halin sa Dios. Kay kung wayà ang kasuguan,
wayà da ning pagsuway.
16 Nganì ang pangakò ng Dios hay paagi lang sa pagtuo,
agud ini hay maitao ng Dios nga wayà bayad kag maging
pamatuod nga ini hay mababaton ng tanan nga inapo ni
Abraham, bukon lang sa mga Judio nga sakop sa Kasuguan,
kundì sa mga bukon Judio nga nagatuo da pareho kay
Abraham. Kay si Abraham imaw ang tatay ng tanan nga
nagatuo, Judio man o bukon.
17 Ginahambay ng Kasulatan,
“Ginghuman ko ikaw nga tatay ng madamò nga nasyon.”†

---

† **4:8 4:7-8** Salmo 32:1-2 * **4:14 4:14** *Ang mga nasakop sa Kasuguan*: gusto hambayon, ang mga Judio nga nagtinguhà nga magsunod sa Kasuguan ni Moises. † **4:17 4:17** Gingtunaan 17:5

Ini nga pangakò hay sigurado gid kay ang Dios ang
naghuman ini. Kag ang Dios nga gingtuuhan ni Abraham
imaw da ang Dios nga nagatao kabuhì sa mga patay† kag
nagatuga ng mga butang nga wayà pa.
18 Aber wayà na gid paglaom nga makaungà, nagtuo
gihapon si Abraham nga siya hay maging tatay ng madamò
nga nasyon. Nganì sa iya pagtuo, natuman ang pangakò ng
Dios. Sunò gid sa ginghambay ng Dios sa iya,
"Magiging pareho kadamò sa mga bituon ang imo mga
inapo."†
19 Nang nagpangakò ang Dios kay Abraham, mga 100 na ka
tuig ang iya edad. Sayod niya nga maguyang na siya kag
imposible na nga makaungà pa. Sayod da niya nga ang iya
asawa hay indì na makaungà kay baog si Sara. Pero wayà
nagpangluya ang iya pagtuo sa Dios.
20 Wayà gid siya nagduha-duha sa pangakò ng Dios, kundì
nagtuo siya. Nganì gingpakusog siya ng Dios tungod sa iya
pagtuo. Kag gingdayaw niya ang Dios
21 kay nagsalig gid siya nga tumanon ng Dios ang iya
gingpangakò.
22 Nganì tungod sa iya pagtuo, gingkabig siya nga matarong
ng Dios.
23 Pero ang ginahambay ng Kasulatan nga, 'gingkabig siya
nga matarong' hay gingsulat bukon lang para kay Abraham,
24 kundì para da sa aton. Kabigon da kita nga matarong
kung nagatuo kita sa Dios nga nagbanhaw kay Hesus nga
aton Ginoo.
25 Gingpatay si Hesus tungod sa aton mga salà kag gingban-
haw siya agud kabigon kita nga matarong.

5

Maayo na ang aton Relasyon sa Dios

1 Niyan, kay gingkabig na kita nga matarong paagi sa aton
pagtuo, igwa na kita maayo nga relasyon sa Dios. Ini hay
natabò tungod sa ginghuman ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
2 Paagi da sa iya, nakakapalapit kita sa Dios; kag paagi sa
pagtuo, nabaton naton ini nga pagpakamaayo ng Dios kag
nagakalipay kita sa paglaom nga makaibahan kita sa iya
kahimayaan.
3 Kag bukon lang inà, kundì nagakalipay da kita sa aton
mga pag-antos, kay sayod naton nga paagi sa pag-antos
maging matiniison kita.

---

† **4:17 4:17** *Patay*: Daw patay si Abraham kag si Sara kay maguyang na gid sinda kag baog pa si Sara. † **4:18 4:18** Gingtunaan 15:5

4 Kag kung maging matiniison kita, nalilipay ang Dios sa
aton. Kag kung ang Dios nalilipay sa aton, may paglaom
kita nga maayo ang aton paabuton.
5 Kag indì puydi nga indì ta mabaton ang aton ginalauman
kay gingpabatyag ng Dios ang iya sobra nga paghigugmà sa
aton tagipusuon, paagi sa Espiritu Santo nga gingtao sa aton.
6 Nang wayà gid kita mahuman para makalikaw sa
parusa, sa tamà nga tyempo namatay si Kristo para sa aton
nga mga bukon diosnanon.
7 Bihirà sa isa ka tawo nga gusto mamatay para sa
matarong nga tawo. Siguro igwa da gusto mamatay para
sa maayo nga tawo.
8 Pero gingpakità ng Dios ang iya paghigugmà sa aton
nang mamatay si Kristo para sa aton aber kita hay
makasasalà pa.
9 Kag tungod gingkabig na kita niyan nga matarong ng
Dios paagi sa dugò ni Kristo, igwa gid kita kasiguruhan
paagi kay Kristo nga maluwas sa parusa ng Dios.
10 Nang una, mga kaaway kita ng Dios, pero paagi sa
pagkamatay ng iya Ungà, naibalik na ang aton relasyon
sa iya. Kag niyan nga may maayo kita liwat nga relasyon
sa Dios, sigurado nga luwason niya kita sa paabuton nga
parusa paagi sa kabuhì ni Kristo.
11 Kag bukon lang inà, kundì nagakalipay kita niyan
tungod sa Dios paagi sa aton Ginoong Hesu-Kristo. Paagi
sa iya, nabalik na ang aton maayo nga relasyon sa Dios.

Si Adan kag Si Kristo

12 Ang salà nag-abot sa kalibutan kay gingsuway ni Adan
ang sugò ng Dios kag ang iya salà hay nagresulta ng
kamatayon. Nganì ang tanan nga tawo hay mamatay, kay
ang tanan hay nakasalà.
13 Kay bago gingtao ng Dios ang Kasuguan, yari na sa
kalibutan ang salà. Pero wayà panabton ang tawo sa salà
kung wayà ang Kasuguan.
14 Pero magtunà kay Adan hasta kay Moises, may gahom
na ang kamatayon sa mga tawo aber pa sa mga wayà
nakasalà pareho ng pagsuway ni Adan sa sugò ng Dios.

Si Adan hay simbulo ni Kristo* nga adto nga tyempo hay
ginapaabot.
15 Pero ining duha hay bukon pareho, kay ang regalo ng
Dios hay bukon kapareho sa resulta ng salà. Matuod gid
nga ang salà ng isa ka tawo hay nagdaya ng kamatayon

---

* **5:14 5:14** Magkapareho si Adan kag si Kristo kay ang ginghuman ninda hay may epikto sa tanan nga tawo.

sa madamò nga tawo. Pero sobra pa gid diri ang pag-
pakamaayo ng Dios nga imaw ang regalo nga nag-abot sa
madamò nga tawo paagi sa isa ka tawo nga si Hesu-Kristo.
16 Ang resulta ng regalo ng Dios hay iba gid sa resulta ng
salà ni Adan. Ang salà ni Adan hay nagresulta ng parusa,
pero tungod sa regalo ng Dios, aber madamò ang aton
ginghuman nga salà, gingkabig kita nga matarong ng Dios.
17 Kung tungod sa salà ng isa ka tawo, may gahom na
ang kamatayon sa tanan, daw ano pa gid kadakò ang
maging resulta ng ginghuman ng isa ka tawo nga si Hesu-
Kristo! Kay ang mga tawo nga nagabaton ng dakò nga
pagpakamaayo kag regalo ng Dios paagi kay Kristo, hay
kabigon niya nga matarong kag magakaigwa kabuhì kag
magaharì kaibahan ni Kristo sa iya gingharian.
18 Nganì tungod sa isa ka salà nga ginghuman ni Adan,
ang tanan nga tawo hay ginghusgahan nga pagaparusahan.
Imaw da, tungod sa isa ka matarong nga ginghuman ni
Kristo, gingkabig nga matarong ng Dios ang tanan nga
tawo†, kag taw-an sinda kabuhì.
19 Tungod sa isa ka tawo nga wayà nagtuman sa Dios,
madamò ang naging makasasalà. Imaw da, paagi sa
pagtuman ng isa ka tawo, madamò ang kabigon nga
matarong ng Dios.
20 Gingtao ng Dios ang Kasuguan agud makità ng mga
tawo nga nagapakadamò ang inda pagsuway. Pero aber
nagdugang ang salà, nagdugang pa gid nganì ang pagpaka-
maayo ng Dios.
21 Nganì matuod nga nagharì ang salà sa tanan nga tawo
kag nagresulta ng kamatayon sa tanan. Pero niyan na-
gadaog kag nagaharì ang pagpakamaayo ng Dios. Gingkabig
na niya kita nga matarong kag nagaresulta ini ng kabuhì
nga wayà katapusan. Ini tanan hay tungod sa ginghuman
ni Hesu-Kristo nga aton Ginoo.

6

Niyan Bag-o na ang Aton Kabuhì

1 Niyan, ano ang aton mahahambay? Magapadayon
pa ba kita sa pagpakasalà agud magdugang pa gid ang
pagpakamaayo ng Dios sa aton?
2 Indì na gid! Indì puydi nga magpadayon kita sa
pagpakasalà kay wayà na nagaharì ang salà sa aton.

† **5:18 5:18** Ang tanan nga tawo: gusto hambayon, adto lang ang tanan nga nagatuo o nagabaton ng iya pagpakamaayo.

3 Sayod gid nindo nga nang gingbawtismuhan kita sa
pagpakig-isa naton kay Kristo Hesus, ang gusto ini ham-
bayon hay kaibahan da kita sa iya kamatayon.
4 Nganì ang pagbawtismo sa aton nagapakilaya nga
pagkamatay ni Kristo kita daw namatay da kag kita
ginglubong kaibahan niya, agud pagkabanhaw ni Kristo
paagi sa makatitingaya nga gahom ng Dios nga Amay,
magakabuhì kita sa bag-o nga kabuhì.
5 Kag kung nagakaisa kita kay Kristo sa iya kamatayon,
sigurado gid nga magkaigwa kita ng bag-o nga kabuhì
pareho ng natabò sa iya nang gingbanhaw siya.
6 Sayod naton nga ang aton dati nga makasasalà nga
kinaugalì hay ginglangsang na sa krus kaibahan ni Kristo,
agud indì na magharì ang aton makasasalà nga kinaugalì
sa aton. Imaw inà nga indì kita dapat maulipon ng salà.
7 Kay kung patay na ang tawo, hilway na siya sa gahom
ng salà.
8 Kag kung namatay kita kaibahan ni Kristo, nagatuo kita
nga mabuhì da kita kaibahan niya.
9 Kay sayod naton nga tungod si Kristo hay nabanhaw,
indì na puydi nga mamatay siya liwat. Wayà na gahom ang
kamatayon sa iya.
10 Namatay siya ng kaisa lang gid para sa mga salà ng mga
tawo kag indì na gid ini maliwat. Buhì siya niyan kag ang
iya kabuhì para sa Dios.
11 Nganì, tungod sa indo pagpakig-isa kay Kristo Hesus,
kabiga nindo nga ang indo kaugalingon patay na sa salà
kag niyan nagakabuhì kamo para sa Dios.
12 Nganì, ayaw na nindo pagtuguti nga magharì ang salà
sa indo lawas agud indì na kamo magtuman ng indo mga
malain nga handom.
13 Ayaw nindo paggamita ang aber ano nga parte ng indo
lawas para maghuman ng malain, kundì ipasakop nindo
ang indo lawas sa Dios, agud gamiton niya ang indo lawas
para maghuman ning matarong. Himua nindo ini bilang
mga tawo nga gingbanhaw halin sa kamatayon kag gingtaw-
an bag-o nga kabuhì.
14 Ang salà hay indì dapat magharì sa indo, kay wayà na
kamo nasakop ng Kasuguan, kundì nagakabuhì na kamo sa
pagpakamaayo ng Dios.

Ang Ulipon ng Matarong nga Pagkabuhì

15 Niyan, tungod kita wayà na nasakop ng Kasuguan kundì
nagakabuhì na sa pagpakamaayo ng Dios, magapakasalà pa
ba kita? Indì na gid!

16 Dapat nindo masayuran nga kung maulipon kita ng
tawo, nagatuman gid kita sa iya. Mga ulipon kita ng aber
ano nga aton ginatuman. Nganì kung nagahuman kita
ning salà, mga ulipon kita ng salà kag ang resulta ini hay
kamatayon. Pero kung nagatuman kita sa Dios, mga ulipon
kita ng Dios kag ang resulta ini hay maging matarong kita.
17 Nang una, mga ulipon kamo ng salà. Pero salamat
sa Dios kay niyan halin na gid sa tagipusuon ang indo
pagtuman sa mga kamatuuran nga gingtudlò sa indo.
18 Ginghilway na kamo ng Dios sa gahom ng salà kag
niyan naging ulipon kamo ng matarong nga pagkabuhì.
19 Ginagamit ko bilang ihimplo ang parti sa pagkaulipon
kay maluya ang indo pang-intindi. Nang una gingpagamit
nindo ang tanan nga parte ng indo lawas bilang mga ulipon
ng salà paagi sa paghuman ng malaw-ay nga mga butang
kag kalainan. Kag ang resulta mas lalò pa gid kamo nga
naging malain. Pero niyan, itugyan nindo ang indo bilog
nga lawas bilang mga ulipon ng matarong nga pagkabuhì.
Kag ang resulta naging malimpyo ang indo kabuhì.
20 Nang mga ulipon pa kamo ng salà, ang matarong nga
pagkabuhì wayà sa indo.
21 May kaayuhan ba kamo nga nabuoy sa indo pagkabuhì
nang una nga niyan ginakahuyà na nindo? Ang resulta adto
hay imaw ang kamatayon.
22 Pero niyan ginghilway na kamo sa salà kag mga ulipon
na kamo ng Dios. Kag ang indo nabaton hay imaw ang
malimpyo nga pagkabuhì. Ang resulta ini hay ang kabuhì
nga wayà katapusan.
23 Kay ang bayad sa salà hay ang kamatayon espiritwal,†
pero ang regalo ng Dios hay kabuhì nga wayà katapusan
tungod sa aton pagpakig-isa kay Kristo Hesus nga aton
Ginoo.

7

Hilway na Kita sa Kasuguan

1 Mga kauturan, sayod nindo ang parti sa mga layi. Nganì
sigurado ako nga maintindihan nindo ang akon ginaisplikar
sa indo. Kung buhì pa ang tawo, ang layi hay may gahom
pa sa iya.
2 Halimbawà, ang babayi nga may asawa, sunò sa layi
daw nahigot siya sa iya asawa mintras buhì pa ini. Pero
kung ang iya asawa hay patay na, hilway na siya sa layi
nga naghigot sa iya asawa.

† **6:23 6:23** Efeso 2:1; Colosas 2:13

3 Nganì kung mag-asawa siya sa iban nga lyaki mintras
buhì pa ang iya asawa, nagapangawatan siya. Pero kung
patay na ang iya asawa kag mag-asawa siya sa iban, wayà
siya nagasuway sa layi kag wayà da siya nagapangawatan.
4 Nganì, mga kauturan ko, tiyad da inà ang natabò sa indo.
Wayà na gahom sa indo ang Kasuguan, kay namatay na
kamo paagi sa kamatayon ni Kristo. Nagpakig-isa na kamo
kay Kristo nga nabanhaw, agud magkabuhì kita ning maayo
para magserbisyo sa Dios.
5 Nang nagakabuhì pa kita sa aton lawasnon nga kinau-
galì, ang malain nga mga handom imaw ang nagaharì sa
aton. Kag nagdugang pa nganì tungod sa Kasuguan. Kag
tungod sa aton ginghuman, ang resulta hay ang kamatayon.
6 Pero niyan, hilway na kita tungod ginakabig kita nga
patay sa Kasuguan nga nag-ulipon sa aton. Ini hay posible
tungod sa aton pagpakig-isa sa kamatayon ni Kristo. Ang
aton pagserbisyo sa Dios niyan hay sunò na sa bag-o nga
kabuhì nga resulta ng aton pagsunod sa Espiritu Santo kag
bukon sa dati nga pagkabuhì nga resulta ng aton pagsunod
sa Kasuguan.

Ang Kasuguan kag ang Salà

7 Niyan basì kung may maghambay, “Kung tiyad inà,
malain ba galì ang Kasuguan?” Bukon gid! Kay kung
wayà ang Kasuguan, wayà ako nakasayod kung ano ang
salà. Halimbawà, kung wayà nakasulat sa Kasuguan, “Indì
ka maghinakog,”† wayà ako nakasayod nga malain ang
paghinakog.
8 Pero tungod sa salà nga yari na nga daan sa akon,
pagkasayod ko nga malain galì ang paghinakog, nagdugang
pa gid ang akon kahakog. Nganì kung wayà Kasuguan, indì
da kita makasayod kung ano ang ginatawag nga salà.
9 Nang una, naisip ko nga maayo ang akon kabuhì kay
wayà ko pa nasayuri ang Kasuguan. Pero pagkasayod ko ng
Kasuguan, nakità ko nga ako galì hay makasasalà,
10 kag didto ko nasayuran nga ako galì hay gingsentensya-
han na ng kamatayon. Nganì ang Kasuguan nga imaw dapat
ang magtao ning kabuhì sa akon, imaw pa ang nagdaya sa
akon ng kamatayon.
11 Kay ang Kasuguan imaw ang ginggamit ng salà nga
yari sa akon, agud madayà ako kag ang resulta hay
nasentensyahan ako ng kamatayon kay wayà ko masunod
ang Kasuguan.
12 Ang Kasuguan hay balaan kag ang tanan nga sugò diri
hay balaan, matarong kag maayo.

† **7:7 7:7** Exodus 20:17; Deuteronomio 5:21

13 Ang gusto ba hambayon, ang maayo hay nagdaya sa
akon sa kamatayon? Bukon gid! Gingsentensyahan ako
tungod sa akon salà. Kag paagi sa Kasuguan, makikità nga
malain gid ang salà, kay ginggamit niya ang Kasuguan nga
maayo para maparusahan ako ng kamatayon. Nganì paagi
sa Kasuguan, nakità ta kung mauno gid kalain ang salà.

Ang Maayo nga Gusto Humanon ng Tawo Indì niya Mahuman

14 Sayod naton nga ang Kasuguan naghalin sa Espiritu ng
Dios. Pero ako tawhanon kag ulipon ng salà.
15 Indì ko maintindihan kung basì ginahuman ko ini, kay
ang maayo nga butang nga gusto ko humanon hay indì ko
mahuman, pero ang butang nga indì ko gusto humanon
imaw ang akon ginahuman.
16 Kag kung wayà ako nagasugot sa akon ginahuman nga
malain, ang gusto hambayon nagasugot ako nga tamà ang
nakasulat sa Kasuguan.
17 Nganì bukon ako ang nagahuman ng malain, kundì ang
kinaugalì nga makasasalà nga yari sa akon.
18 Kay sayod ko nga diri sa akon, sa akon lawasnon nga
kinaugalì, wayà gid maayo, kay aber gusto ko maghuman
ning maayo indì ko mahuman.
19 Kay ang maayo nga gusto ko humanon indì ko mahu-
man, pero ang malain nga indì ko gusto humanon imaw ang
akon ginahuman.
20 Niyan, kung ginahuman ko ang indì ko gusto nga
humanon, bukon na ako ang nagahuman ini, kundì ang
kinaugalì nga makasasalà nga yari sa akon.
21 Niyan imaw ini ang nasayuran ko sa akon kaugalingon:
kung gusto ko maghuman ning maayo, ang akon malain nga
kinaugalì hay yarà da mismo.
22 Nalilipay gid ang akon tagipusuon sa Kasuguan ng Dios,
23 pero igwa ning iban nga prinsipyo nga nagahikot sa
akon kinaugalì, nga nagakontra sa Kasuguan nga gusto ko
sundon. Tungod diri naging ulipon ako ng gahom ng salà
nga yari sa akon.
24 Makaluluoy gid ako! Sin-o ba ang makahilway sa akon,
sa ini nga makasasalà nga pagkatawo nga ginahusgahan ng
kamatayon?
25 Wayà iban kundì ang Dios paagi kay Hesu-Kristo nga
aton Ginoo! Salamat sa Dios!
Nganì, imaw ini ang akon kamutangan, ang akon hu-
nahunà nagapasakop sa Kasuguan ng Dios, pero ang akon
lawasnon nga kinaugalì nagapasakop sa gahom ng salà.

8

Ang Pagkabuhì paagi sa Espiritu Santo

1 Imaw nganì inà, indì na parusahan ng Dios ang mga
nagpakig-isa kay Kristo Hesus.
2 Kay pagkatapos nga kita nagpakig-isa na kay Kristo
Hesus, nagagahom na sa aton ang Espiritu Santo nga
nagatao ng kabuhì. Nganì hilway na kita sa salà kag
kamatayon nga naggahom sa aton.
3 Ang Kasuguan indì makabuoy ng gahom ng salà sa aton
kabuhì, kay maluya ang aton lawasnon nga kinaugalì, nganì
indì kita makasunod sa Kasuguan. Gingsugò ng Dios ang iya
Ungà nga maging tawo pareho sa aton, agud maging halad*
para sa aton salà. Kag sa iya pagkamatay, gingsirà ng Dios
ang gahom ng salà.
4 Ginghuman niya ini agud ang ginapatuman ng Kasug-
uan matuman sa aton nga wayà na nagakabuhì sunò sa
gusto ng aton lawasnon nga kinaugalì, kundì sunò sa gusto
ng Espiritu Santo.
5 Kay ang aber sin-o nga nagakabuhì sunò sa lawasnon
nga kinaugalì hay wayà iban nga ginahunahunà, kundì
kung ano ang nagustuhan nga mga butang ng iya lawasnon
nga kinaugalì. Pero ang aber sin-o nga nagakabuhì sunò
sa pagtuytoy ng Espiritu Santo, ginahunahunà lang ang
nagustuhan nga mga butang ng Espiritu Santo.
6 Kung ang hunahunà ng tawo hay permi lang ang
lawasnon nga kinaugalì, ang resulta imaw ang kamatayon
nga wayà katapusan*. Pero kung ang mga butang nga
gusto ng Espiritu Santo imaw lang ang iya ginahunahunà,
makakabaton siya ning kabuhì kag katawhayan.
7 Kay ang tawo nga ang ginahunahunà lang hay ang
lawasnon nga kinaugalì ginakabig nga kaaway ng Dios.
Wayà siya nagasunod sa Kasuguan ng Dios kag ang matuod,
indì siya makasunod diri.
8 Ang mga tawo nga nagasunod ng inda lawasnon nga
kinaugalì indì gid makapalipay sa Dios.
9 Pero kamo wayà na sa paggahom ng indo lawasnon nga
kinaugalì, kundì nagagahom na ang Espiritu sa indo kay
nagaistar ang Espiritu ng Dios sa indo. Ang tawo nga wayà
sa iya ang Espiritu ni Kristo, wayà siya relasyon kay Kristo.
10 Pero tungod si Kristo hay yarà sa indo, aber mamatay
ang indo lawas tungod sa salà, mabuhì gihapon ang indo
espiritu kay gingkabig kamo nga matarong ng Dios.

---

* **8:6 8:6** *Kamatayon nga wayà katapusan*: Ang gusto hambayon hay mabuyag ang tawo sa Dios hasta sa wayà ning katapusan.

11 Niyan, tungod ang Espiritu ng Dios nga nagbanhaw kay
Hesus nagaistar sa indo, ang Dios nga nagbanhaw kay Kristo
imaw da ang magatao ning kabuhì sa indo mga lawas nga
may kamatayon. Kag humanon niya ini paagi sa iya Espiritu
Santo nga nagaistar sa indo.
12 Nganì mga kauturan, kahinangyan sundon naton ang
Dios kag dapat isikway ta ang aton pagkabuhì sa lawasnon
nga kinaugalì.
13 Kay kung magkabuhì kamo sunò sa indo lawasnon nga
kinaugalì, mamamatay kamo sa espiritwal. Pero kung paagi
sa Espiritu Santo hay isikway nindo ang malain nga mga
hinimuan ng indo lawas, mabubuhì kamo hasta sa wayà
katapusan.

Ang mga Ungà ng Dios

14 Ang mga tawo nga ginatuytuyan ng Espiritu ng Dios
imaw ang matuod nga mga ungà ng Dios.
15 Kay ang Espiritu nga indo nabaton hay wayà naghuman
sa indo para maging mga ulipon, nga nagakahadlok pareho
ng indo nabatyagan nang una, kundì ginghuman niya kamo
para maging mga ungà ng Dios. Niyan, matatawag na naton
ang Dios, “Abba, Amay.”†
16 Ang Espiritu Santo kaibahan ng aton espiritu, imaw ang
nagapamatuod nga kita hay mga ungà ng Dios.
17 Kag tungod kita hay mga ungà na ng Dios, mga
miyugpanublì na kita ng mga pagpakamaayo nga itatao ng
Dios para sa iya mga ungà. Mga miyugpanublì da kita
kaibahan ni Kristo. Kay kung nagaantos kita niyan pareho
kay Kristo nang una, magaabot ang adlaw nga padunggan*
da kita kaibahan niya.

Ang Maayo gid nga Kamutangan sa Paabuton

18 Kung sa akon lang, ang mga pag-antos arinyan hay indì
gid maikumpara sa kaayo-ayo nga kamutangan nga itatao
sa aton sa langit.
19 Kay nagahuyat gid nga may madakò nga handom ang
tanan nga gingtuga ng Dios sa paabuton nga tyempo kung
ipakilaya na ng Dios kung sin-o ang iya mga ungà.
20 Kay wayà makatuman ang tanan nga gingtuga ng Dios
sa iya plano nga para sa inda. Natabò ini bukon sunò sa
inda gusto kundì tungod nga imaw ini ang kabubut-on ng
Dios. Pero may paglaom pa,
21 kay magaabot ang adlaw nga ang mga gingtuga ng Dios
indì na malunot, kundì maging kaibahan ng mga ungà ng

† **8:15 8:15** *Abba* sa Aramaic, ang gusto hambayon hay Tatay.

Dios nga mahilway nga mabutang sa kaayo-ayo gid nga
kamutangan.
22 Sayod naton nga hasta niyan ang tanan nga gingtuga
ng Dios hay nagaagunta sa kasakit pareho ng nababatyagan
nga kasakit ng minug-ungà.
23 Pero bukon lang sinda, kundì kita da nga nakabaton ng
Espiritu Santo nga imaw ang una nga regalo ng Dios, hay
nagaagunta da mintras nagapaabot kita sa adlaw nga bag-
uhon ng Dios ang aton mga lawas kag kabigon niya kita nga
iya mga ungà.
24 Naluwas na kita kag nagapaabot na lang nga
makumplito ini nga kaluwasan. Ang paglaom hay indì
matawag nga paglaom kung yarà na ang ginalauman. Kay
sin-o ba ang magalaom pa kung yarà na?
25 Pero kung nagalaom kita sa butang nga wayà pa sa aton,
nagahuyat kita nga may pag-antos.
26 Bukon lang ang paglaom naton ang nagabulig sa aton,
kay ang Espiritu Santo da hay nagabulig sa aton mga
kaluyahon. Kay wayà kita makasayod kung ano gid ang
aton dapat ipangamuyò, nganì ang Espiritu Santo imaw ang
nagapangabay sa Dios para sa aton paagi sa mga pag-agunta
nga indì mamitlang.
27 Kag siya nga nakakasayod ng suyod ng tagipusuon ng
tawo, imaw da ang nakakasayod ng hunahunà ng Espiritu
Santo. Kay nagapangabay ang Espiritu Santo sa Dios para
sa iya mga balaan nga tawo kag ini hay sunò sa kabubut-on
ng Dios.
28 Sayod naton nga ang tanan nga nagakatabò ginahuman
ng Dios para sa kaayuhan ng mga nagahigugmà sa iya, nga
imaw ang iya mga gingpilì sunò sa iya plano.
29 Kay tunà pa nang una, sayod na ng Dios kung sin-o ang
iya maging mga ungà. Kag gingplano na niya nga daan para
maging kapareho sinda sa iya Ungà nga si Hesus, agud siya
ang maging panganay sa madamò nga kauturan.
30 Kag sayod na ng Dios kung sin-o ang iya maging
mga ungà, nganì gingtawag niya sinda; kag sinda nga iya
gingtawag, iya da gingkabig nga matarong; kag ang iya
gingkabig nga matarong, hay iya da gingpadunggan.

Ang Paghigugmà ng Dios

31 Niyan, kung hunahunaon ta ini nga mga butang,
makahambay kita nga ang Dios hay nagaapin gid sa aton
kag wayà may makaperdi sa aton.
32 Wayà niya ging-awaan ang iya Ungà, kundì ginghalad
niya para sa aton tanan. Kung gingtao niya ang iya Ungà,

sigurado gid nga itatao da niya sa aton kaibahan ng iya
Ungà, ang tanan nga butang.
33 Wayà may makaakusar sa aton nga mga gingpilì ng
Dios, nga kita hay mga makasasalà gihapon, kay ang Dios
mismo ang nagahambay nga kita hay gingkabig na nga
matarong.
34 Wayà na may makahambay nga dapat kita parusahan,
kay si Kristo Hesus mismo ang gingparusahan kag namatay
para sa aton. Kag bukon lang inà, gingbanhaw siya kag
niyan yadto siya sa tuo ng Dios nga nagapangabay sa iya
para sa aton.
35 Wayà gid may makabuyag sa aton sa paghigugmà ni
Kristo. Aber mag-agi kita sa mga kahugaan tungod sa mga
problema, o kalisod, o paghingabot, o kung wayà kita may
makaon, o kung wayà kita may maisuksok, o kung yarà kita
sa peligro, o kung aber patyon pa kita; nasisiguro ta gid nga
ginahigugmà pa gihapon kita ni Kristo.
36 Sayod naton ini tanan kay ini ang ginahambay ng
Kasulatan,
"Tungod sa amon pagtuo sa imo,
kami hay permi sa peligro ng kamatayon.
Pareho kami sa mga karnero nga ihawon."†
37 Pero aber imaw ini ang aton kamutangan, magadaog gid
kita kag makakaya ta gid nga atubangon ini tanan paagi sa
bulig ni Kristo nga nagahigugmà sa aton.
38-39 Kay sigurado gid ako nga wayà may makapabuyag sa
aton sa paghigugmà ng Dios nga iya gingpakità paagi kay
Kristo Hesus nga aton Ginoo. Aber pa ang nagakatabò
sa kabuhì o ang kamatayon, ang mga anghel o ang mga
demonyo, ang nagakatabò niyan o ang magakatabò sa
paabuton, ang mga may gahom, ang mga butang nga yarà
sa ibabaw o sa idayom ng dutà, o aber ano pa nga mga
butang nga gingtuga ng Dios indì gid makapabuyag sa aton
sa iya paghigugmà.

9

Ang mga Israelita nga Gingpilì ng Dios

1 Niyan ining akon ihambay sa indo hay matuod gid,
bukon ini pinusong kay nagapakig-isa ako kay Kristo. Ang
akon konsensya nga ginatuytuyan ng Espiritu Santo hay
nagapamatuod da nga matuod ang akon ihambay,
2 nga grabi gid ang akon kalisod kag padayon nga kasakit
ang akon nababatyagan sa tagipusuon

† **8:36 8:36** Salmo 44:22

3 tungod sa akon mga kahalihan kag mga kasimanwa.
Kung puydi lang kuntà, gusto ko nga ako na lang ang
parusahan ng Dios kag ipabuyag kay Kristo para lang
mahilway sinda sa parusa.
4 Sinda hay mga Israelita nga ging-ampon ng Dios bilang
iya mga ungà kag gingpakità sa inda ng Dios kung mauno
ang iya pagka-Dios. Naghuman ang Dios ng mga kasugtanan
para sa inda kag gingtao sa inda ang Kasuguan. Gingtud-
luan sinda ng tamà nga pagsamba sa iya kag madamò ang
iya mga pangakò sa inda.
5 Mga inapo sinda ng mga kalulo-lulohan nga gingpilì ng
Dios nang una kag sa inda lahì naghalin si Kristo nang siya
hay naging tawo. Dayawon ang Dios nga makagagahom sa
tanan hasta sa wayà katapusan! Kabay pa.
6 Aber naghambay ako tiyad inà, wayà ninda napusli ini
nga mga pribilihiyo. Bukon ini gusto hambayon nga wayà
pagtumana ng Dios ang iya pangakò, kay bukon ang tanan
nga inapo ni Israel hay ginakabig nga matuod nga Israelita.
7 Bukon tanan nga naghalin kay Abraham hay ginakabig
nga iya inapo. Kay naghambay ang Dios kay Abraham,
“Kay Isaac magahalin ang imo mga inapo nga akon ging-
pangakò.”†
8 Gusto hambayon, bukon tanan nga inapo ni Abraham
hay ginakabig nga mga ungà ng Dios, kundì ang ging-ungà
lang sunò sa pangakò kay Abraham ang kilayahon nga mga
ungà ng Dios.
9 Kay imaw ini ang pangakò ng Dios kay Abraham,
“Mabalik ako diri sa masunod nga tuig* kag si Sara hay
may ungà na nga lyaki.”†
10 Bukon lang si Abraham, kundì paagi sa kapid nga ungà
nina Rebeka kag Isaac nga amon kalulo-lulohan, gingpakità
ng Dios nga bukon tanan nga inapo ni Abraham ginakabig
nga iya mga ungà.
11-12 Nang wayà pa ging-ungà ni Rebeka ang kapid,
naghambay ang Dios sa iya, “Ang maguyáng hay magaser-
bisyo sa manghod.”† Ginghambay niya ini nang wayà pa
sinda makahuman maayo o malain. Kay gusto itudlò ng
Dios nga siya ang magpilì sa tawo kag ginahuman niya ini
bukon basi sa inda maayo nga mga hinimuan, kundì sunò
sa iya kabubut-on.
13 Ginahambay ng Kasulatan,
“Ginghigugmà ko si Jacob,

---

† **9:7 9:7** Gingtunaan 21:12 * **9:9 9:9** *Sa masunod nga tuig*: o, sa tamà nga tyempo. † **9:9 9:9** Gingtunaan 18:10, 14 † **9:11-12 9:11-12** Gingtunaan 25:23

pero wayà ko nagustuhi si Esau.”†
14 Niyan, ano ang aton mahahambay? Nga ang ginghu-
man ng Dios hay bukon tamà? Bukon tiyad inà!
15 Kay naghambay ang Dios kay Moises,
“Kaluy-an ko ang gusto ko kaluy-an
kag pakamaayuhon ko ang gusto ko pakamaayuhon.”†
16 Nganì ang kaayo ng Dios hay bukon basi sa kagustuhan ng
tawo o sa hinimuan ninda, kundì tungod lang gid sa kaluoy
ng Dios.
17 Kay ginahambay ng Kasulatan, hambay ng Dios sa harì ng
Egipto, “Ginghuman ko ikaw nga harì agud paagi sa akon
humanon kontra sa imo, maipakità ko ang akon gahom
kag para maging bantog ang akon pangayan sa bilog nga
kalibutan.”†
18 Nganì ginakaluy-an ng Dios ang gusto niya kaluy-an kag
ginapatugas niya ang uyo ng mga tawo nga gusto niya
patugason.

Ang Kahangit kag Kaluoy ng Dios

19 Niyan, kung may magpangutana sa akon, “Basì gin-
abasoy pa ng Dios ang mga tawo? Wayà naman gida may
makakontra sa iya mga gusto nga matabò.”
20 Pero sin-o ka gid nga magsabat sa Dios? Kita hay
mga tinuga lang ng Dios, nganì indì kita makareklamo sa
Nagtuga kung basì ginghuman niya kita nga tiyad ini.
21 Pareho ng miyughuman ng kuyon, pagusto siya kung
ano ang iya humanon sa lunang nga iya ginahawiran. Kung
gusto niya, adto nga lunang mahuhuman niya nga mga
butangan nga duha ka klasi. Ang isa para sa espisyal nga
ukasyon kag ang isa hay para sa ordinaryo lang.
22 Imaw da ini sa Dios. Igwa siya pudir nga humanon
kung ano ang gusto niya. Kung gusto niya nga ipakità
ang iya gahom kag ang iya kahangit sa kasal-anan paagi
sa pagparusa, inà hay iya pudir. Pero ginatiisan lang gid
anay sinda ng Dios, nga dapat kuntà hay iya na parusahan!
23 Siya hay nagpasensya sa inda agud maipakità niya ang
iya pambihirà nga kaayo sa mga tawo nga iya ginakaluy-an,
nga iya na nga daan gingpreparar para padunggan.
24 Kag kita hay imaw ang mga tawo nga iya gingtawag,
bukon lang halin sa mga Judio kundì halin da sa mga bukon
Judio.
25 Imaw ini ang nakasulat sa libro ni Propeta Hosea,
“Ang mga tawo nga bukon akon,
tawagon ko nga ‘akon mga tawo.’

† **9:13 9:13** Malakias 1:2, 3 † **9:15 9:15** Exodus 33:19 † **9:17 9:17** Exodus 9:16

Kag sinda nga wayà ko ginahigugmaa dati,
hay akon higugmaon.†
26 Didto sa lugar nga gingtawag sinda, ‘Bukon akon mga tawo,’
sa ulihi pagatawagon sinda didto, ‘Mga ungà ng buhì nga Dios.’†”
27 Imaw da ini ang ginghambay ni Propeta Isaias parti sa mga Israelita:
“Aber daw pareho sa baybay ang kadamò ng mga inapo ni Israel, malakà lang sa inda ang maluwas.
28 Kay humanon nga daan kag siguraduhon ng Dios ang iya paghusga para parusahan ang mga tawo sa kalibutan.”†
29 Naghambay pa gid si Isaias,
“Kung ang Ginoo nga Makagagahom hay wayà may ging-bilin nga malakà nga inapo sa amon,
pareho na kuntà kami sa Sodom kag Gomora.”†

Ang Israel kag ang Maayong Balità

30 Ang akon gusto hambayon hay imaw ini: ang mga bukon Judio nga wayà nagtinguhà nga maging matarong hay imaw ang gingkabig nga matarong ng Dios tungod sa inda pagtuo.
31 Pero ang mga Israelita nga nagtinguhà sa pagtuman ng Kasuguan agud maging matarong hay bukon naging matarong.
32 Basì? Kay imbis nga magtuo sinda kay Hesu-Kristo, nagsalig sinda sa inda maayo nga mga hinimuan. Napa-suyaod sinda sa “bato nga nakakasuyaod.”
33 Sunò sa Kasulatan, ginahambay ng Dios,
“Pamatì kamo! Mabutang ako sa Zion ning bato nga masusuyauran ng mga tawo
kag magapadusmò sa inda.
Pero ang mga tawo nga nagatuo sa iya, indì gid ma-pahuyà.”†

10

1 Mga kauturan, dakò gid ang akon handom nga maluwas ang akon mga kapareho nga Judio kag ini hay ginapanga-muyò ko sa Dios.
2 Makapamatuod ako nga mahugod sinda sa pagserbisyo sa Dios, pero bukon sunò sa kamatuuran.
3 Kay wayà sinda kasayod ng paagi ng Dios kung pauno niya kabigon nga matarong ang tawo. Ang inda ginahuman,

† **9:25 9:25** Hosea 2:23 † **9:26 9:26** Hosea 1:10 † **9:28 9:27-28** Isaias 10:22-23
† **9:29 9:29** Isaias 1:9 † **9:33 9:33** Isaias 8:14, 28:16

nagatinguhà sinda sa inda kaugalingon nga paagi kag wayà
ninda ginasunod ang paagi ng Dios.
4 Wayà sinda makaintindi nga paagi kay Kristo, ang tanan
nga Kasuguan hay natuman na. Kay ang bisan sin-o nga
nagatuo sa iya hay imaw lang ang ginakabig nga matarong.

Ang Kaluwasan para sa Tanan

5 Imaw ini ang gingsulat ni Moises parti sa kung pauno
ginakabig nga matarong paagi sa pagtuman ng Kasuguan:
"Ang tawo nga nagatuman sa Kasuguan, imaw ang makak-
abaton ng kabuhì nga wayà katapusan."†
6 Pero imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan parti sa
kung pauno ginakabig nga matarong ang tawo paagi sa
pagtuo, "Indì ka maghambay sa imo kaugalingon, 'Sin-o ba
ang mapalangit?' " (gusto hambayon, agud ibabà si Kristo
paidayom).
7 "Indì ka da maghambay, 'Sin-o ang manaog sa idayom
ng dutà?' " (gusto hambayon, agud buy-on si Kristo halin
sa mga patay).
8 Kundì tiyad ini ang ginahambay ng Kasulatan,
"Yarà sa imo ang hambay,
yarà sa imo mismo bàbà kag tagipusuon."†
Kag ining hambay ng Dios wayà ning iban kundì ang parti
sa pagtuo nga amon ginawali:
9 kung akuon mo nga si Hesus imaw ang Ginoo kag nagatuo
ka sa imo tagipusuon nga gingbanhaw siya ng Dios halin sa
kamatayon, maluwas ka.
10 Kay ang tawo hay kabigon nga matarong ng Dios kung
nagatuo siya ning hugot sa iya tagipusuon. Kag kung
ginaakò niya nga nagatuo siya, maluwas siya.
11 Kay ginahambay ng Kasulatan, "Ang nagatuo sa iya indì
gid mapahuyà."†
12 Kag ini nga pangakò hay para sa tanan nga tawo, Judio
man o bukon, kay ang Ginoo hay Ginoo ng tanan kag
nagatao siya ng abunda nga mga pagpakamaayo sa tanan
nga nagatawag sa iya.
13 Kay ginahambay ng Kasulatan, "Ang aber sin-o nga
nagatawag sa Ginoo hay maluwas."†
14 Pero pauno sinda makatawag sa iya kung indì sinda
magtuo? Kag pauno sinda makatuo sa iya kung wayà ninda
mabatii ang parti sa iya? Kag pauno sinda makabatì kung
wayà may magbalità sa inda?

---

† **10:5 10:5** Levitico 18:5 † **10:8 10:6-8** Deuteronomio 30:12-14 sa bersyon ng Septuagint † **10:11 10:11** Isaias 28:16 † **10:13 10:13** Joel 2:32

15 Kag pauno sinda makapanaw kag makabalità kung
wayà sinda pagsugua? Sunò sa Kasulatan, “Mauno kaayo
nga siruon ang nagaabot nga mga mensahero nga naga-
pasayod ng Maayong Balità.”†
16 Pero bukon tanan hay nagbaton ng Maayong Balità.
Pareho ng ginghambay ni Isaias, “Ginoo, sin-o ba ang
nagpati sa amon mensahe?”†
17 Niyan nasayuran naton nga ang pagtuo hay halin sa
pagpamatì kag makapamatì lang ang mga tawo kung may
magapasayod ng mensahe parti kay Kristo.
18 Niyan, nakabatì ba arà ang mga Israelita sa ini nga
mensahe? Indì puydi nga wayà sinda nakabatì. Kay
ginahambay ng Kasulatan,
“Ang mensahe hay nakaabot sa bilog nga kalibutan,
ini nga hambay hay nasayuran aber diin nga lugar.”†
19 Imaw pa ini ang isa ko nga pangutana, “Wayà ba arà sinda
nakaintindi?” Indì puydi nga wayà sinda nakaintindi. Kay
sa gingsulat ni Moises naghambay ang Dios sa inda,
“Pailihon ko kamo sa iban nga nasyon.
Pahangiton ko kamo paagi sa pagpakamaayo sa mga tawo
nga wayà nakakilaya sa akon.”†
20 Naghambay da ang Dios sa inda paagi kay Isaias. Kag
nang paghambay ni Isaias ini, wayà gid siya nahadlok sa
mga tawo, hambay niya,
“Nakità ako ng mga tawo nga wayà nagapangità sa akon.
Nagpakilaya ako sa inda aber wayà sinda nagapangutana
parti sa akon.”
21 Pero parti sa mga Israelita nga iya gingpilì, hambay ng
Dios, “Nagapinaabot ako nga magbalik sa akon ang mga
matugas ning uyo kag mga masuwayon.”†

11

Ang Kaluoy ng Dios sa mga Judio

1 Nganì ang pangutana ko, “Gingsikway na ba ng Dios
ang iya mga gingpilì nga Israelita?” Wayà gid! Kay ako
mismo isa ka Israelita, inapo ni Abraham kag halin sa lahì
ni Benjamin.
2 Wayà gingsikway ng Dios ang iya mga tawo nga gingpilì
na niya nang una pa. Wayà ba nindo nadumdumi ang
ginahambay ng Kasulatan parti kay Propeta Elias? Dì
ba nagreklamo siya sa Dios parti sa ginahuman ng mga
Israelita?

---

† **10:15 10:15** Isaias 52:7 † **10:16 10:16** Isaias 53:1 † **10:18 10:18** Salmo 19:4 sa bersyon ng Septuagint † **10:19 10:19** Deuteronomio 32:21 † **10:21 10:20-21** Isaias 65:1-2

3 Hambay niya, “Ginoo, gingpamatay ninda ang imo
mga propeta kag ginggubà ninda ang imo mga altar* nga
ginahalaran ng mga hayop. Ako na lang nga isa ang nabilin
kag ginatinguhà da ninda ako nga patyon.”†
4 Pero nagsabat ang Ginoo sa iya, “May gingbilin ako para
sa akon nga 7,000 nga mga Israelita nga wayà nagluhod sa
imahen ni Baal.”†
5 Imaw da ini niyan sa aton tyempo. May mga nabilin
pa nga mga Israelita nga nagatuo sa Dios, kay gingpilì niya
sinda tungod sa iya pagpakamaayo.
6 Ang pagpilì sa inda hay bukon tungod sa inda maayo nga
hinimuan kundì sunò sa pagpakamaayo ng Dios kay kung
ginabasi sa maayo nga hinimuan, indì na ini matawag nga
pagpakamaayo.
7 Niyan, mahambay naton nga ang mga Israelita wayà
nakabaton ng inda ginahandom nga maging matarong.
Ang gingpilì lang ng Dios imaw ang nakabaton ng inda
ginahandom, pero ang iban hay gingpatugas ang inda uyo.
8 Imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan parti sa inda,
“Daw sa gingpatuyog sinda ng Dios ning hamuok
kag hasta niyan indì ninda maintindihan ang inda nakità
kag nabatian.”†
9 Naghambay da si Haring David parti sa inda,
“Kabay pa nga ang inda mga punsyon* imaw ang maging
siod nga makapagpasuyaod kag makadakop sa inda
kag maparusahan sinda ng Dios.
10 Kabay pa nga magduyom ang inda hunahunà agud indì
ninda maintindihan ang kamatuuran
kag kabay pa da nga ang kabug-at kag kahugaan hay
magpadayon sa inda.”†

Ang Kaluwasan ng mga Bukon Judio

11 Napasuyaod ang mga Judio kay wayà sinda nagtuo
kay Kristo. Nganì ini ang pangutana ko. “Ang gusto ba
hambayon padayon na lang gid ang inda pagkadaphag?”
Indì! Nganì tungod sa inda pagsuway, nataw-an ng tsansa
ang mga bukon Judio nga maluwas. Kag paagi diri, mapaili
ang mga Judio.
12 Niyan, kung ang pagsuway kag ang kakuyangan ng
mga Judio hay nagdaya ng madamò nga pagpakamaayo sa
mga tawo sa bilog nga kalibutan, daw ano pa gid nga mga

† **11:3 11:3** 1 Harì 19:10, 14 † **11:4 11:4** 1 Harì 19:18 † **11:8 11:8** Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10 * **11:9 11:9** Sa literal: lamisa. Ang gusto hambayon, ang mga punsyon sa inda nga paghalad sa templo o mga pyesta. † **11:10 11:9-10** Salmo 69:22-23

pagpakamaayo ang maging resulta kung makumplito ang
mga Judio nga dapat magtuo sa iya.

13 Niyan, nagahambay ako sa indo nga mga bukon Judio.
Ginghuman ako ng Dios nga apostol para sa indo agud
ibalità ko sa indo ang parti kay Kristo. Kag ginakabig ko
nga importante gid ini nga pagserbisyo nga gingtao sa akon
kag ginahuman ko ang tanan,
14 agud basì pa, paagi diri mapaili ko sa indo ang akon
mga kapareho nga mga Judio, agud ang iban sa inda magtuo
da kag maluwas.
15 Kay kung ang pagsikway ng Dios sa mga Judio naging
kabangdanan nga ang iban nga mga tawo sa kalibutan
nakabalik sa Dios, daw ano pa gid ang maging resulta kung
ang mga Judio batunon liwat ng Dios. Maging pareho sinda
sa mga patay nga nabanhaw.

16 Ang ihimplo ng mga Judio hay tiyad ini: kung ang parte
ng tinapay nahalad sa Dios, ang bilog nga tinapay hay sa
Dios. Kag kung ang gamot ng kahoy sa Dios, ang mga sanga
ng kahoy hay sa Dios.††
17 Ang mga Judio hay pareho sa mga sanga ng kahoy
nga olibo* nga gingpang-utod. Kag kamo nga mga bukon
Judio hay pareho sa mga sanga ng olibo nga layas nga ging-
sugdong sa ging-uturan nga mga sanga. Nganì napartehan
kamo ng mga kaayuhan nga gingtao ng Dios sa mga Judio.
18 Pero ayaw kamo magpahambog nga mas maayo kamo
sa mga sanga nga gingpang-utod. Dapat nindo isipon nga
kamo hay mga sanga lang. Bukon kamo ang nagabuhì sa
gamot, kundì ang gamot imaw ang nagabuhì sa indo.

19 Basì kung igwa sa indo may maghambay, “Gingpang-
utod sinda agud kami ang isugdong.”
20 Tamà gid inà! Gingpang-utod sinda kay wayà sinda
nagtuo kay Kristo kag kamo ang gingsugdong kay nagtuo
kamo. Nganì ayaw kamo magpahambog, kundì mahadlok
kamo.
21 Kay kung ginapang-utod ng Dios ang natural nga mga
sanga nga imaw ang mga Judio, madalì ang pagpang-utod
sa indo, kay kamo gingsugdong lang nga mga sanga.
22 Diri makikità ang kaayo ng Dios kag ang iya
pagkaistrikto. Istrikto siya sa mga tawo nga indì magtuo
sa iya, pero maayo siya sa indo, kung nagapabilin kamo sa
iya kaayo. Pero kung indì, pang-uturon da niya kamo.

---

† **11:16 11:16** Ang gusto hambayon, kung si Abraham hay sa Dios tungod sa kasugtanan nga ginghuman ng Dios, ang iya mga inapo hay sa Dios da. † **11:16 11:16** Mga Bilang 15:19, 20

23 Kag kung indì na magpatugas ang mga Judio kundì
magtuo da, isugdong niya liwat sinda sa punò, kay puydi
inà sa Dios.
24 Kay kamo nga mga bukon Judio hay pareho sa mga
sanga ng layas nga olibo nga gingpang-utod kag gingpang-
sugdong sa natural nga olibo nga imaw ang mga Judio, aber
pa nga bukon ini natural nga paagi. Kung ginghuman inà
ng Dios, mas madalì para sa iya nga ibalik ang natural nga
mga sanga sa iya ginghalinan nga punò.

Ang Kaluoy ng Dios para sa Tanan

25 Mga kauturan ko kay Kristo, gusto ko nga masayuran
nindo ining wayà gingpasayura nang una nga kamatuuran,
agud indì kamo magpahambog. Ang pagpatugas ng tagi-
pusuon ng mga Israelita hay bukon permanenti kag hasta
lang gid sa tyempo nga makumplito na ang mga bukon Judio
nga dapat magtuo sa iya.
26 Pagkatapos ini, luwason ng Dios ang tanan nga Israelita,
pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
“Magahalin sa Zion ang Manluluwas;
buy-on niya ang tanan nga kalainan ng mga inapo ni Jacob.
27 Kag imaw ini ang akon kasugtanan sa inda:
patawaron ko ang inda mga salà.”†
28 Tungod gingsikway ng mga Judio ang Maayong Balità,
naging kaaway sinda ng Dios. Natabò ini para kamo nga
mga bukon Judio mataw-an ning pribilihiyo nga maluwas.
Pero kay gingpilì sinda ng Dios, ginahigugmà gihapon niya
sinda kay gingpangakò niya ini nang una sa inda mga
kalulo-lulohan nga higugmaon niya ang inda mga inapo.
29 Kay wayà nagabag-o ang hunahunà ng Dios parti sa mga
tawo nga iya ginapilì kag ginapakamaayo.
30 Nang una, kamo nga mga bukon Judio hay wayà nag-
tuman sa Dios. Pero niyan, kay ang mga Judio hay wayà
nagtuman sa iya, ginakaluy-an kamo ng Dios.
31 Kag imaw da ang matatabò sa inda, aber niyan wayà
sinda nagatuman sa Dios, kaluy-an da niya sinda tungod
ginakaluy-an niya kamo.
32 Kay gingtugutan ng Dios nga ang tanan nga tawo hay
maulipon ng inda mga pagsuway, agud maipakità niya sa
tanan ang iya kaluoy.

Pagpasalamat sa mga Kaayo ng Dios

33 Makatitingaya gid ang kaayo ng Dios! Indì ta maubos
maisip ang iya kamayad kag ang iya nasasayuran! Sin-o ba
ang makaintindi ng iya hunahunà kag ng iya mga pamaagi?

† **11:27 11:26-27** Isaias 27:9, 59:20-21

34 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
“Sin-o ba ang nakasayod sa hunahunà ng Ginoo?
Sin-o ba ang makatudlò sa iya kung ano ang iya dapat humanon?†
35 Wayà kita may maitatao sa iya
agud may bayaran siya sa aton.”†
36 Kay ang tanan nga butang halin sa Dios kag para sa iya.
Siya da ang nagapamahayà sa tanan. Ginahuman niya ini
agud dayawon siya sa wayà katapusan! Kabay pa.

12

Ang Pagkabuhì bilang Kristyano

1 Nganì mga kauturan, tungod sa abunda nga kaluoy ng
Dios sa aton, nagapangabay ako sa indo, ihalad nindo ang
indo kaugalingon bilang buhì kag malimpyo nga halad sa
Dios. Itugyan nindo ang indo kaugalingon sa pagserbisyo
sa iya sunò sa iya kagustuhan. Imaw inà ang tamà nga
pagsamba nindo sa iya.
2 Ayaw kamo magpatuyad sa mga ginahuman nga
kalainan ng mga tawo sa ini nga kalibutan. Kundì tuguti
ang Dios nga bag-uhon niya ang indo hunahunà, agud
masayuran nindo ang kabubut-on ng Dios: kung ano ang
maayo, tamà kag ang iya nagustuhan.
3 Tungod sa pribilihiyo kag otoridad nga maging apostol
nga gingtao ng Dios sa akon, ginalaygayan ko kamo tanan.
Ayaw kamo maghunahunà nga daw kung sin-o na gid kamo,
kundì hunahunaon nindo maayo kung ano ang indo mga
abilidad nga gingtao ng Dios sunò sa indo pagtuo.
4 Kay kung pauno nga ang aton lawas hay may madamò
nga parte kag ang kada parte hay may kaugalingon nga
trabaho,
5 kita nga mga nagatuo hay imaw da. Aber matuod
madamò kita, isa lang kita ka lawas sa aton pagpakig-isa
kay Kristo kag nagasugdong ang kada parte sa isa kag isa.
6 Kag tungod ang kada isa sa aton hay may kaugalingon
nga abilidad nga nabaton sunò sa pagpakamaayo ng Dios,
kahinangyan gamiton ta ang gingtao niya. Kung may
gingtaw-an abilidad para magpasayod ng mensahe ng Dios,
dapat gamiton niya inà sunò sa iya pagtuo.
7 Kung may gingtaw-an abilidad para magserbisyo sa iya
isigkatawo, magserbisyo siya nga may kahugod; kung para
magtudlò, magtudlò maayo;

† **11:34 11:34** Isaias 40:13 † **11:35 11:35** Job 41:11

8 kung para maglaygay, maglaygay sa iya mga kauturan;
kung para magtao sa mga pobre, magtao halin sa tagi-
pusuon; kung para magdumaya, magdumaya ning seryuso;
kag kung para magbulig sa mga nahuhugaan, magbulig nga
may kalipay.

9 Kahinangyan matuod gid ang aton paghigugmà.
Likawan ta ang malain kag humanon permi ang maayo.
10 Bilang mag-utod kay Kristo maghinigugmaan kita ning
hugot sa aton tagipusuon kag tahuron naton ang iban ng
mas labaw pa sa inda pagtahod sa aton.
11 Maghugod gid kita kag indì magtinamad; magserbisyo
kita sa Ginoo nga hugot sa aton tagipusuon.
12 Kag tungod igwa kita paglaom, dapat maging mali-
payon kita. Antuson ta ang mga kahugaan kag magpanga-
muyò kita permi.
13 Buligan ta ang mga balaan nga tawo ng Dios sa inda
mga kahinangyan kag batunon ta sa aton bayay ang mga
taga-iban nga lugar.
14 Ipangamuyò nindo sa Dios nga pakamaayuhon niya ang
mga tawo nga nagahingabot sa indo tungod sa indo pagtuo.
Ayaw nindo sinda pagsumpaa, kundì ipangamuyò nindo
sinda nga pakamaayuhon ng Dios.
15 Magkalipay kamo kaibahan ang mga nagakalipay kag
magkalisod kaibahan ang mga nagapangalisod.
16 Magkabuhì kamo nga nagakaisa. Ayaw kamo mag-
pahambog, kundì amiguhon ang mga tawo aber ang mga
pobre. Ayaw kamo maghunahunà nga sayod na gid nindo
ang tanan.

17 Kung may maghuman ning malain sa indo, ayaw kamo
magbayos ning malain. Kundì isipon nindo kung pauno
kamo makahuman ning maayo sa panirò ng mga tawo.
18 Himua nindo ang indo mahuhuman para magkabuhì
kamo nga may katawhayan sa tanan nga tawo.
19 Mga pinalanggà, ayaw gid kamo magbayos, pabay-i ang
Ginoo nga magparusa sa inda. Kay ini ang ginghambay
ng Ginoo sa Kasulatan, “Ako ang magabayos, ako ang
magaparusa sa inda.”†
20 Nganì tumanon ta ang ginahambay ng Kasulatan,
“Kung ang imo kaaway ginagutom, pakauna; kung gin-
auhaw, painuma. Kay kung humanon mo ini, mapapahuyà
siya sa iya ginahuman sa imo.”†
21 Ayaw kamo magpadaog sa malain, kundì dauga nindo
ang malain paagi sa paghuman ning maayo.

---

† **12:19 12:19** Deuteronomio 32:35 † **12:20 12:20** Hambayanon 25:21-22

13

Ang aton Obligasyon sa mga Nagadumaya sa Gobyerno

1 Ang kada isa sa aton hay dapat magpasakop sa mga
nagadumaya sa gobyerno, kay ang tanan nga otoridad ng
gobyerno halin sa Dios kag ang mga miyugdumaya hay
gingbutang ng Dios.
2 Nganì ang mga nagakontra sa gobyerno, nagakontra sa
kabubut-on ng Dios kag sinda hay pagaparusahan.
3 Ang mga tawo nga nagahuman ning maayo, wayà dapat
ikahadlok sa mga nagadumaya, pero ang mga nagahuman
ning malain imaw ang dapat mahadlok. Nganì agud indì
kamo mahadlok sa mga nagadumaya, maghuman kamo
ning maayo kag dayawon pa kamo ninda.
4 Kay gingbutang sinda bilang miyugserbiyso ng Dios
para sa aton kaayuhan. Pero kung nakahuman kamo ning
malain, dapat mahadlok kamo sa inda, kay may otoridad
sinda magparusa. Kay gingbutang sinda bilang miyugser-
biyso ng Dios agud parusahan ang mga nagahuman ning
malain.
5 Nganì dapat magpasakop kita sa aton gobyerno; bukon
lang tungod nahadlok kita sa parusa, kundì tungod nasayu-
ran ta da nga imaw ini ang dapat naton nga humanon.
6 Imaw da ini ang rason kung basì nagabayad kita ng aton
buhis, kay ang mga miyugdumaya hay mga miyugserbisyo
ng Dios nga nagapangabudlay para gid sa ini nga butang.
7 Nganì dapat nindo bayaran ang tanan nindo nga buhis.
Tahura nindo kag padunggi ang mga may otoridad.

Ang aton Obligasyon sa Isa kag Isa

8 Kung kamo hay igwa utang, bayaran nindo nga daan.
Kag ang isa ka butang nga dapat nindo humanon hay
ini: maghinigugmaan kamo. Kay ang nagahigugmà sa iya
isigkatawo imaw ang nagatuman sa Kasuguan.
9 Kay ang mga sugò nga, “Ayaw magpangawatan, ayaw
magpamatay, ayaw magpangawat, ayaw maghinakog,”† kag
ang iban pa nga mga sugò hay gingpinsan lang sa isa ka
sugò nga nagahambay, “Higugmaon mo ang imo isigkatawo
pareho ng paghigugmà mo sa imo kaugalingon.”†
10 Kung ginahigugmà ta ang aton isigkatawo, wayà kita
nagahuman ning malain sa inda. Imaw inà nga kung may
paghigugmà kita, ginatuman ta ang bilog nga Kasuguan.
11 Dapat nindo humanon ini, kay nasayuran nindo nga
oras na nga dapat kamo magbatì. Kay ang kabilugan ng

† **13:9 13:9** Exodus 20:13-15, 17; Deuteronomio 5:17-19, 21 † **13:9 13:9** Levitico 19:18

aton kaluwasan mas malapit na kaysa sa una nga nagtuo
kita kay Hesus.
12 Ang gab-i hay nagalipas na kag ang adlaw hay masubat
na. Nganì isikway naton kag bayaan ang malain nga mga
hinimuan nga daw sa kaduyom kag isuksok naton ang tamà
nga pagkabuhì nga daw panagang naton nga yarà na sa
kahayag.
13 Kay kita hay sa kahayag, dapat kita magkabuhì ng
tamà. Indì kita magbinayong o magsunod sa mga mahigkò
nga pagkinalipay. Indì kita maghuman ning imoral o
magpagusto sa paghuman ng kalainan. Indì kita mag-
inaway o magkasina.
14 Ang aton humanon, dapat magkabuhì kita pareho ng
pagkabuhì ni Ginoong Hesu-Kristo, agud maproteksyunan
niya kita kag daw igwa kita ning mga armas. Kag indì
naton pagtaw-an tsansa ang aton lawasnon nga kinaugalì
para maghuman ning malain.

14

Indì nindo Paghusgahan ang Iban

1 Batuna nindo ang tawo nga maluya ang pagtuo kag ayaw
siya paghusgahi sa iya mga ginahunahunà.
2 May mga kauturan nga nagapati nga puydi sinda
magkaon ning aber ano kag may mga kauturan nga maluya
ang inda pagtuo kag ang inda ginakaon hay utan lang.
3 Dapat indì minuson ng utod nga nagakaon ng aber ano
ang utod nga nagakaon ng utan lang kag ang utod nga utan
lang ang ginakaon indì da dapat maghusga sa nagakaon ng
aber ano. Kay sinda nga duha hay pareho nga ginabaton ng
Dios,
4 kag sa Dios sinda manabat. Nganì sin-o ka nga maghusga
sa kabulig ng iban? Ang iya lang gid ning amo ang
makahambay kung maayo o malain ang iya ginahuman.
Kag mahuhuman gid niya ang maayo, kay ang Ginoo imaw
ang magabulig sa iya para maghuman ning maayo.
5 May mga tawo nga nagakabig nga may adlaw nga mas
importante kaysa sa iban nga adlaw. Kag may nagakabig da
nga ang tanan nga adlaw hay pare-pareho lang. Ang kada
isa hay dapat siguraduhon gid sa iya kaugalingon nga isip
nga ang iya ginahuman hay tamà.
6 Ang tawo nga may ginapalabi nga adlaw, ginahuman
niya ini para sa Ginoo. Kag ang tawo nga nagakaon ng
aber ano, ginahuman da niya ini para sa Ginoo, tungod
nagapasalamat siya sa Dios sa iya ginakaon. Ang iban nga

wayà nagakaon ng iban nga pagkaon, ginahuman niya ini
para da sa Ginoo kag nagapasalamat da siya sa Dios.
7 Kay wayà ning aber sin-o sa aton nga mga nagatuo ang
nabubuhì o namamatay para lang sa aton kaugalingon.
8 Kung nabubuhì kita, nabubuhì kita para sa Ginoo; kag
kung mamatay kita, para da sa Ginoo. Nganì kung mabuhì
man kita o mamatay, kita hay sa Ginoo.
9 Ini ang kabangdanan kung basì si Kristo hay namatay
kag nabanhaw, agud maging Ginoo siya ng mga buhì kag
mga patay.
10 Nganì indì nindo husgahan o pakaminuson ang indo
mga kauturan kay Kristo. Kay kita tanan magaatubang sa
Dios kag siya ang magahusga kung maayo o malain ang aton
ginghuman.
11 Kay ginahambay ng Kasulatan,
“Ako, ang Ginoo nga buhì,
ginapanumpà ko gid nga magaabot ang adlaw,
magaluhod ang tanan nga tawo sa akon,
pagakilay-on ako kag dayawon nga ako ang Dios.”†
12 Nganì ang kada isa sa aton hay manabat sa Dios sa aton
mga ginghuman diri sa kalibutan.

Indì kita maging Kabangdanan nga Magkasalà ang Iban

13 Nganì indì na kita manghusga sa isa kag isa. Kundì,
likawan ta ang mga butang nga maging kabangdanan nga
makasalà ang aton utod kay Kristo.
14 Tungod ako hay nagpakig-isa kay Ginoong Hesus, sayod
ko kag kumbinsido gid ako nga wayà pagkaon nga mahigkò
sa panirò ng Dios. Pero ang aber sin-o nga nagapati nga
may pagkaon nga indì dapat kaunon, ini hay dapat indì niya
kaunon.
15 Niyan, kung nagalain ang buot ng imo utod tungod sa
imo ginakaon, ayaw na ini pagkauna. Kung ipadayon mo
ini nga kaunon, wayà mo siya ginahigugmaa. Namatay da
si Kristo para sa iya, nganì ayaw pagsiraa ang iya pagtuo
tungod sa imo ginakaon.
16 Ayaw nindo pagpabay-i nga maghambay ning malain
ang iban tungod sa indo ginaisip nga maayo.
17 Kay ang paghaharì ng Dios hay bukon parti sa pagkaon
kag pag-inom, kundì parti sa matarong nga kabuhì, maayo
nga relasyon sa isa kag isa kag kalipay nga halin sa Espiritu
Santo.
18 Ang aber sin-o nga nagaserbisyo kay Kristo sa ini nga
paagi hay imaw ang nagapalipay sa Dios kag ginatahod ng
mga tawo.

† **14:11 14:11** Isaias 45:23

19 Nganì tinguhaon ta gid ang paghuman ng mga butang
nga nagaresulta ning maayo nga relasyon kag nagapalig-on
sa pagtuo ng isa kag isa.
20 Ayaw pagsiraa ang pagtuo ng tawo nga gingluwas ng
Dios tungod lang sa pagkaon. Puydi makaon ang tanan
nga klasi ng pagkaon, pero bukon maayo nga magkaon ng
pagkaon nga maging kabangdanan nga makasalà ang iban.
21 Ang maayo nga humanon, indì ka magkaon ng karne
o mag-inom ng mga ilimnon o maghuman ng aber ano nga
maging kabangdanan nga makasalà ang imo utod.
22 Nganì kung ano man ang ginapatihan mo parti sa ini
nga mga butang, dapat ikaw na lang kag ang Dios ang
nakakasayod. Bulahan ang tawo nga wayà ginagulo ng iya
konsensya sa mga butang nga ginahuman niya kay para sa
iya ini hay tamà.
23 Pero kung nagaduha-duha siya sa iya pagkaon kag gi-
nakaon niya ini, nagakasalà na siya kay ang iya ginahuman
hay bukon basi sa iya ginatuuhan. Kasal-anan ang aber ano
nga ginahuman ta nga bukon basi sa aton ginatuuhan.

15

Magkabuhì para Mapalipay ang Iban

1 Kita nga malig-on na sa pagtuo, dapat magpasensya kag
magbulig sa mga kaibahan ta nga maluya pa. Bukon lang
ang magpalipay sa aton kaugalingon ang aton isipon,
2 kundì ang kada isa sa aton hay magpalipay sa iban nga
mga nagatuo, para sa inda kaayuhan kag sa ikalig-on ng
inda pagtuo.
3 Aber nganì si Kristo hay wayà nagkabuhì para lang
mapalipay ang iya kaugalingon. Kundì sunò sa ginahambay
ng Kasulatan, “Ang mga pag-insulto ng mga tawo sa imo hay
nabatyagan ko.”†
4 Ang tanan nga ginahambay sa Kasulatan nang una hay
gingsulat para magtudlò sa aton. Kay paagi sa Kasulatan,
kita hay nakakatiis sa mga kahugaan kag nagatibay ang
aton paglaom sa paabuton.
5 Kabay pa nga ang Dios nga nagatao sa aton ng pag-
antos sa mga kahugaan kag nagapakusog sa aton, imaw
ang magabulig sa indo nga magkaisa kamo bilang mga
tagasunod ni Kristo Hesus,
6 agud magkaisa kamo sa pagdayaw sa Dios kag Amay ng
aton Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Maayong Balità para sa mga Bukon Judio

† **15:3 15:3** Salmo 69:9

7 Gingbaton kamo ni Kristo, nganì batuna da nindo ang
isa kag isa agud madayaw ang Dios.
8 Ang rason kung basì gingsugò si Hesus para magserbisyo
sa mga Judio hay bukon lang para ipakità nga ang Dios
masaligan sa pagtuman ng iya mga pangakò nang una sa
inda mga kalulo-lulohan,
9 kundì para ipakità da sa mga bukon Judio ang kaluoy ng
Dios, agud magdayaw da sinda sa Dios. Kay ginahambay ng
Kasulatan,
"Nganì padunggan* ko ikaw sa mga bukon Judio.
Kantahan ko ikaw ng mga pagdayaw."†
10 Kag nagahambay pa gid,
"Kamo nga mga bukon Judio,
magkalipay kamo kaibahan ang mga tawo nga sakop ng
Ginoo!"†
11 Kag nagahambay pa gid,
"Tanan kamo nga mga bukon Judio,
dayawa nindo ang Ginoo.
Tanan kamo nga mga tawo nga sakop niya,
dayawa nindo siya!"†
12 Naghambay da si Isaias,
"Magahalin sa mga inapo ni Jesse* ang miyugdumaya ng
mga bukon Judio,
kag magasalig sinda sa iya."†
13 Kabay pa nga ang Dios nga nagatao ng paglaom imaw da
ang magtao sa indo ng kalipay kag katawhayan tungod sa
indo pagtuo sa iya, agud paagi sa gahom ng Espiritu Santo
magadugang pa gid ang indo paglaom.

Ang Pagserbisyo ni Pablo sa mga Bukon Judio

14 Mga kauturan, nasisiguro ko gid nga maayo kamo nga
mga tawo. Nasisiguro ko da nga madamò na ang indo
natun-an parti sa pagtuo kag kaya na nindo magtudlò sa
isa kag isa.
15 Pero nagsulat gihapon ako sa indo nga may
pagkaprangka parti sa pila ka butang nga dapat ipadumdom
sa indo tungod sa kaluoy ng Dios nga gingtao sa akon,
16 nga maging miyugserbisyo ako ni Kristo Hesus para sa
mga bukon Judio. Nagaserbisyo ako sa inda pareho ng parì
paagi sa pagtudlò ng Maayong Balità halin sa Dios, agud
maging halad sinda nga makapalipay sa iya kag maging
balaan paagi sa Espiritu Santo.

---

† **15:9 15:9** 2 Samuel 22:50; Salmo 18:49 † **15:10 15:10** Deuteronomio 32:43
† **15:11 15:11** Salmo 117:1 * **15:12 15:12** *Jesse*: Si Jesse ang tatay ni Haring
David. † **15:12 15:12** Isaias 11:10

17 Kag tungod nagpakig-isa na ako kay Kristo Hesus, puydi
ako makapahambog ng akon nahuman sa pagserbisyo sa
Dios.
18 Kag wayà ako iban nga ipahambog kundì ang mga
ginghuman ni Kristo paagi sa akon, nga ang mga bukon Ju-
dio hay nagasunod na sa iya paagi sa akon mga pagpanudlò
kag mga hinimuan,
19 sa bulig ng mga milagro kag makatitingaya nga butang,
kag ini tanan hay paagi sa gahom ng Espiritu Santo. Ang
resulta gingpasayod ko ang Maayong Balità parti kay Kristo
aber diin ako nagkadto kag naglibot pa nganì ako halin sa
Jerusalem hasta sa Iliricum.
20 Ginahandom ko lang gid nga magwali sa mga lugar nga
ang mga tawo hay wayà pa makabatì ng Maayong Balità
parti kay Kristo, kay indì ko gusto nga magbutang ning
pundasyon nga nabutangan na ng iban.
21 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan,

"Makikilaya siya ng wayà pa makasayod parti sa iya,
kag makakaintindi ang mga wayà pa makabatì parti sa
iya."†

Ang Plano ni Pablo nga Magkadto sa Roma

22 Nganì indì pa ako makakarà dirà sa indo tungod sa akon
pagserbisyo diri.
23 Pero niyan, tungod natapos ko na ang akon trabaho sa
ini nga mga lugar, kay pila na ka tuig ang akon handom nga
makakarà dirà sa indo,
24 siguro magakità na gid kita. Kay ang akon plano maagi
ako dirà sa indo kung magkadto ako sa España. Gusto ko
nga maging malipay sa pagpakigkità ko sa indo dirà, aber
sa madalì lang nga tyempo. Bago ako magkadto sa España,
mabuligan nindo ako sa akon mga kahinangyanon sa akon
pagbyahe.
25 Pero niyan makadto anay ako sa Jerusalem agud ihatod
ang bulig para sa mga balaan nga tawo ng Dios didto.
26 Kay ang mga nagatuo sa Macedonia kag Acaya hay
nagbuluntaryo nga magtao ng bulig sa mga pobre nga mga
balaan nga tawo ng Dios didto sa Jerusalem.
27 Malipay sinda nga humanon ini. Kag dapat lang nga
humanon ninda kay may utang nga buot sinda sa mga
balaan nga tawo ng Dios sa Jerusalem. Kay paagi sa inda,
ang mga bukon Judio hay napartehan ng mga espirituhanon
nga pagpakamaayo kaibahan ninda tungod sa Maayong
Balità. Nganì dapat nga buligan ng mga bukon Judio ang

† **15:21 15:21** Isaias 52:15

mga tawo ng Dios sa Jerusalem sa inda materyal nga mga
kahinangyan.
28 Pagkatapos nga maitao ko sa inda ini nga mga bulig,
maagi ako dirà sa indo bago ako magkadto sa España.
29 Kag nagapati ako nga pag-abot ko dirà, madamò nga
pagpakamaayo halin kay Kristo ang mababaton naton sa
isa kag isa.
30 Nganì mga kauturan, tungod kay Ginoong Hesu-Kristo
kag tungod sa paghigugmà nga gingtao ng Espiritu Santo
sa aton, nagapangabay ako nga buligan nindo ako paagi sa
indo pagpangamuyò sa Dios ng hugot sa tagipusuon para sa
akon.
31 Mangamuyò kamo nga indì ako mauno ng mga wayà
nagatuo sa Judea kag mangamuyò da kamo nga malipay
ang mga balaan nga tawo ng Dios sa Jerusalem sa bulig nga
akon day-on sa inda.
32 Niyan, kung itugot ng Dios, makarà ako dirà sa indo nga
punò ning kalipay kag makapahuway ako kaibahan nindo.
33 Kabay pa ang Dios nga nagatao ng katawhayan hay yarà
sa indo tanan. Kabay pa!

16

Mga Pagpangamusta ni Pablo

1 Niyan gusto ko nga ipakilaya sa indo ang aton utod nga
si Febe. Miyugserbisyo siya nga nagabulig sa mga nagatuo
sa Cencrea.
2 Batuna nindo siya bilang indo utod sa Ginoo kag imaw
gid ini ang dapat nindo humanon sa mga balaan nga tawo
ng Dios. Buligan nindo siya sa iya mga kahinangyan, kay
madamò ang iya nabuligan. Ako nganì hay nabuligan da
niya.
3 Ikamusta nindo ako sa mag-asawa nga sina Priscila kag
Aquila. Ini sinda hay kaibahan ko da nga nagaserbisyo kay
Kristo Hesus.
4 Namiligro na ang inda kabuhì para lang sa akon; kag
bukon lang ako ang nagapasalamat para sa inda, kundì ang
tanan da nga nagatuo nga bukon Judio.
5 Kamusta da sa mga nagatuo nga nagatipon didto sa inda
bayay para magsamba sa Dios.
Nagapangamusta da ako sa akon palanggà nga amigo
nga si Epenetus. Siya ang una nga nagtuo kay Kristo sa
probinsya ng Asia.
6 Kamusta da kay Maria. Nagpangabudlay siya ng tudo
gid para sa indo.
7 Kamusta da sa akon mga kapareho nga Judio nga sina
Andronicus kag Junias. Ini sinda hay kaibahan ko nga

napriso. Kilaya gid sinda ng mga apostoles kag una pa sinda
sa akon nga naging Kristyano.
8 Nagapangamusta da ako kay Ampliatus nga akon
palanggà nga amigo sa Ginoo.
9 Kamusta da kay Urbanus nga kaibahan namon nga
nagaserbisyo kay Kristo kag sa akon palanggà nga amigo
nga si Stakis.
10 Kamusta da kay Apeles. Aber madamò ang iya
naagihan nga mga pagtilaw, wayà gid siya nagtalikod kay
Kristo. Kamusta da sa panimayay ni Aristobulus,
11 kay Herodion nga akon kapareho nga Judio kag sa mga
nagatuo sa Ginoo sa panimayay ni Narcisus.
12 Nagapangamusta da ako kana Trifena kag Trifosa. Ini
sinda hay mahugod nga nagaserbisyo sa Ginoo. Kamusta
da sa aton palanggà nga amiga nga si Persis, siya hay
nagserbisyo gid ng tudo para sa Ginoo.
13 Nagapangamusta da ako kay Rufus. Ini siya hay gingpilì
ng Ginoo. Kamusta da sa iya nanay, nga ang pagkabig niya
sa akon hay pareho gid sa iya ungà.
14 Kamusta da kana Asyncritus, Flegon, Hermes, Patrobas,
Hermas kag sa tanan nga mga kauturan kay Kristo nga
kaibahan ninda.
15 Kamusta kana Filologus, Julia, Nereus kag sa iya
manghod nga babayi, kay Olimpas kag sa tanan nga balaan
nga tawo ng Dios nga kaibahan ninda.
16 Magkinamustahan kamo bilang mag-utod kay Kristo.*
Ang tanan nga nagatuo kay Kristo nagapangamusta dirà sa
indo.

Ang Katapusan nga mga Laygay

17 Mga kauturan kay Kristo, mag-andam kamo sa mga
tawo nga ginahalinan ng pagkabuyag-buyag kag pagkasirà
ng pagtuo ng mga kauturan. Ginakontra ninda ang mga
pagpanudlò nga nabaton nindo. Likawi nindo sinda.
18 Ang mga tawo nga nagahuman inà hay wayà nagaser-
bisyo kay Kristo nga aton Ginoo, kundì ang inda lang gusto†
ang inda ginasunod. Paagi sa inda maayo kag mga matam-
is nga paghambay, ginapatayang ninda ang mga tawo nga
madalì magpati.
19 Bantog gid ang indo pagtuman kay Kristo, nganì
nalilipay gid ako. Pero gusto ko nga maging mayad kamo
kung parti sa paghuman ning maayo kag ignorante kung
parti sa paghuman ning malain.

---

* **16:16 16:16** *Magkinamustahan… kay Kristo*: sa literal, magkinamustahan… nga may balaan nga harò. † **16:18 16:18** *Ang inda… gusto*: sa literal, ang inda tiyan.

20 Ang Dios ang nagatao sa aton ng katawhayan kag
madalì na lang niya siraon ang gahom ni Satanas kag
ipaperdi‡ siya sa indo!
Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya ng aton Ginoong
Hesu-Kristo.
21 Ang akon kaibahan nga nagaserbisyo nga si Timoteo
hay nagapangamusta da sa indo, patì sina Lucius, Jason kag
Sosipater nga akon kapareho nga mga Judio.
22 (Ako si Tertius, nga miyugsulat ni Pablo, hay naga-
pangamusta da sa indo, bilang isa sa mga tagasunod ng
Ginoo.)
23 Ginakamusta da kamo ni Gaius nga ginadayunan ko
kag didto da nagatipon ang mga nagatuo sa iya bayay para
magsamba sa Dios. Si Erastus nga tresurero ng syudad kag
ang aton utod nga si Quartus hay nagapangamusta da sa
indo.
24 [Kabay pa nga mabaton nindo tanan ang grasya ng aton
Ginoong Hesu-Kristo. Kabay pa.]

Pagdayaw sa Dios

25 Dayawon ta ang Dios nga makapalig-on sa indo pagtuo
sunò sa Maayong Balità nga akon ginapasayod sa indo.
Ining Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo hay madugay
nga wayà gingpasayura,
26 pero gingpasayod na ini niyan paagi sa mga gingpasulat
sa mga propeta. Ini hay sunò sa sugò ng wayà kamatayon
nga Dios, agud ang tanan nga bukon Judio hay magtuo kag
magtuman sa iya.
27 Paagi kay Hesu-Kristo, dayawon ta hasta sa wayà
katapusan ang Dios nga imaw lang ang nakakasayod ng
tanan! Kabay pa.

‡ **16:20 16:20** *Ipaperdi*: sa literal, timakan nindo si Satanas.

Ang Una nga Sulat ni Pablo sa mga TAGA-CORINTO

Pasayod

Ini ang primero sa duha nga gingsulat ni Apostol Pablo sa mga nagatuo sa Corinto. Sa matuod lang, bago ini, may gingsulat si Pablo sa inda (5:9) pero ini nga sulat hay naduyà na. Nang adto nga tyempo, isa sa mga importante nga syudad ng mga Griego ang Corinto kag ini da ang sentro nga syudad ng Acaya. Ini nga syudad hay bantog sa mga negosyo, iba-iba nga kultura kag relihiyon; kag bantog da nga may iba-iba nga imoralidad.

Gingsulatan sinda ni Pablo para ayuson ang mga problema sa kabuhì kag pagtuo ng mga Kristyano sa iglesya didto. Nababayaka siya sa pag-iniyaiya didto kag sa imoralidad ng mga nagatuo nga gingbalità sa iya.

Gingsabat da niya ang inda mga pangutana parti sa pag-asawa, relasyon ng lyaki kag babayi, mga pagkaon nga ginghalad sa dios-diosan, kaayusan sa iglesya, mga regalo ng Espiritu Santo kag pagkabanhaw.

Sa kapitulo 13 gingtaw-an ning importansya ni Pablo ang pinakamaayo nga paagi ng pagkabuhì, wayà ning iba kundì ang paghigugmà sa isigkatawo. Ini nga kapitulo ang pinakabantog nga parte ng ini nga libro.

1 Ako si Pablo nga gingpilì agud maging apostol* ni Kristo*
Hesus sunò sa kabubut-on ng Dios. Ako kag si Sostenes nga
aton utod kay Kristo
2 hay nagapangamusta sa indo nga mga nagatuo sa Dios
dirà sa Corinto. Ginglain na kamo ng Dios agud maging
iya tungod sa indo pagpakig-isa kay Kristo Hesus. Gingpilì
niya kamo nga maging iya mga balaan nga tawo kaibahan
ng tanan nga nagatuo sa pangayan ng aton Ginoong Hesu-
Kristo aber diin nga lugar. Siya hay Ginoo naton kag Ginoo
da ninda.
3 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag
katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong
Hesu-Kristo.

Ang mga Pagpasalamat ni Pablo sa Dios

4 Nagapasalamat ako permi sa akon Dios para sa indo
kay gingtao niya ang mga pagpakamaayo sa indo tungod
sa pagpakig-isa nindo kay Kristo Hesus.

5 Tungod sa indo pagpakig-isa sa iya, gingpakamaayo gid
kamo ng Dios sa tanan nga paagi, kaibahan ang tanan nga
indo paghambay kag kamayad.
6 Paagi diri napamatuuran sa indo nga matuod ang amon
gingtudlò parti kay Kristo.
7 Nganì wayà gid kamo magkuyang sa espirituhanon nga
mga abilidad nga gingtao ng Dios sa indo mintras nagahuyat
kamo sa pagbalik ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
8 Pakusugon niya ang indo pagtuo hasta sa katapusan,
agud wayà may ikasaway sa indo pag-abot ng adlaw nang
paghusga sa tanan nga tawo ng aton Ginoong Hesu-Kristo*.
9 Matutom ang Dios nga nagtawag sa indo sa pagpakig-isa
sa iya Ungà nga si Hesu-Kristo nga aton Ginoo.

Ang mga Nagatuo kay Kristo Dapat Magkaisa

10 Mga kauturan kay Kristo, nagapangabay gid ako sa
indo sa pangayan† ng aton Ginoong Hesu-Kristo, nga
magkinasugtanan kamo tanan kag likawan nindo ang pag-
iniyaiya. Magkaisa kamo sa indo mga panghunahunà kag
katuyuan.
11 Nasambit ko ini kay may nagbalità sa akon halin sa
panimayay ni Cloe nga may nagainaway dirà sa indo.
12 Ang gusto ko hambayon imaw ini: igwa kuno dirà
sa indo nagahambay, “Ako hay kay Pablo,” kag igwa da
nagahambay, “Ako hay kay Apolos,” ang iban pa gid naga-
hambay, “Ako hay kay Pedro‡,” kag ang iban nagahambay,
“Ako hay kay Kristo.”
13 Bukon inà maayo! Basì, natutungà ba si Kristo? Si
Pablo hay wayà nagpalangsang sa krus para sa indo. Wayà
da kamo bawtismuhì sa pangayan ni Pablo.
14 Nagapasalamat ako sa Dios nga wayà ako may ging-
bawtismuhan sa indo puyra lang kay Crispus kag kay Gaius.
15 Nganì wayà may makahambay nga gingbawtismuhan
kamo sa akon pangayan.
16 (Gingbawtismuhan ko da galì si Stefanas kag ang iya
panimayay. Pero puyra sa ini nga mga tawo wayà na ako
may nadumduman pa.)
17 Kay wayà ako pagsugua ni Kristo para magbawtismo,
kundì para magwali ng Maayong Balità*. Kag ang akon
pagtudlò hay bukon paagi sa mga maayo nga paghambay,
kay basì kung madaya ko ang mga tawo kay Kristo paagi
sa akon kaugalingon nga abilidad kag maduyaan na gahom
ang kamatayon ni Kristo sa krus.

---

* **1:8 1:8** *Pag-abot… Hesu-Kristo*: sa literal, ng adlaw ng aton Ginoo. Basaha sa 3:13 kag 5:5. † **1:10 1:10** *Sa pangayan*: gusto hambayon, paagi sa gahom o otoridad. ‡ **1:12 1:12** *Pedro*: sa literal, Cefas.

Si Kristo ang Gahom kag Kamayad ng Dios

18 Kay ang pagpanudlò parti sa kamatayon ni Kristo sa
krus hay kalukuhan lang sa mga tawo nga nagapakadto sa
impyerno, pero sa aton nga ginaluwas, ini hay gahom ng
Dios.
19 Kay ginahambay ng Kasulatan,
“Pagasiraon ko ang kamayad ng mga tawo nga mayad
kag ipakità ko nga wayà puyos ang pang-intindi ng mga
intelihinte.”†
20 Ano niyan ang puyos ng mga mayad, ng mga eskriba* kag
ng mga maayo mangdibati sa ini nga tyempo? Wayà gid!
Kay gingpakità ng Dios nga kalukuhan lang ang kalibutanon
nga kamayad.
21 Kay paagi sa kamayad ng Dios, wayà siya magtugot
nga makilaya siya ng mga tawo sa kalibutan paagi sa
kalibutanon nga kamayad. Kundì gingkalipay ng Dios nga
luwason ang mga tawo paagi sa inda pagtuo sa ginawali
nga Maayong Balità sunò sa mga tawo nga wayà nagatuo
hay kalukuhan lang.
22 Ang mga Judio indì magtuo kung wayà milagro nga
makità kag ang mga Griego, ginatimbang-timbang ninda
kung ang ginatudlò sa inda hay nagakumpormi sa inda
ginahambay nga kamayad.
23 Pero kami, ginawali namon si Kristo nga ginglangsang
sa krus. Ini nga pagwali indì mabaton ng mga Judio kag
kalukuhan lang para sa mga bukon Judio.
24 Pero sa mga tawo nga gingpilì ng Dios, Judio man o Griego,
si Kristo imaw ang gahom ng Dios kag ang kamayad ng Dios.
25 Kay ang ginahunahunà ninda nga kalukuhan ng Dios
hay mas sobra pa kaysa sa kamayad ng mga tawo kag
ang ginahunahunà ninda nga kaluyahon ng Dios hay mas
makusog pa kaysa sa kusog ng mga tawo.
26 Mga kauturan ko kay Kristo, dumduma nindo kung ano
ang indo kamutangan nang wayà pa kamo gingpilì ng Dios.
Sunò sa panirò ng tawo, pila lang gid sa indo ang ginakabig
nga mayad o may ikasarang kag pila lang da ang naghalin
sa kilaya nga mga pamilya.
27 Pero gingpilì ng Dios ang ginakabig ng mga tawo
sa kalibutan nga bukon mayad agud mahuy-an ang mga
mayad; kag gingpilì da niya ang mga tawo nga wayà gid
gahom agud mahuy-an ang mga tawo nga gamhanan.
28 Gingpilì ng Dios ang mga bukon importante, ang mga
ginakabig nga wayà puyos, agud ipakità niya nga bukon galì
importante ang ginakabig ng mga tawo nga importante.

† **1:19 1:19** Isaias 29:14

29 Nganì wayà tawo nga makapahambog sa atubangan ng
Dios.
30 Tungod sa Dios nagapakig-isa kita kay Kristo Hesus. Si
Kristo imaw ang kamayad ng Dios para sa aton. Paagi sa
iya, gingkabig kita nga matarong ng Dios, ginglain niya kita
nga maging iya kag gingtubos na kita sa aton mga salà.
31 Nganì, pareho ng ginahambay ng Kasulatan, “Ang aber
sin-o nga gusto magpahambog, dapat ipahambog lang gid
niya ang ginghuman ng Ginoo.”†

2

Ang Mensahe ni Pablo parti sa Kamatayon ni Kristo

1 Mga kauturan kay Kristo, para sa akon, nang pagkarà
ko dirà sa indo para magwali ng wayà pa nasasayuri nang
una nga kamatuuran ng Dios, wayà ako naggamit ning
madayom nga mga hambay o kamayad.
2 Kay nagdesisyon na ako nang yarà ako sa indo, wayà
ako ning dapat nga ipasayod kundì si Hesu-Kristo lang kag
ang iya pagkalangsang sa krus.
3 Ako mismo hay maluya kag wayà ako nagsalig sa akon
abilidad nang yarà ako dirà sa indo. Nagpangurog pa nganì
ako sa kakuybà.
4 Nang paghambay ko kag pagwali sa indo, wayà ako
naggamit matam-is kag kamayad nga mga hambay agud
makumbinsi kamo, kundì ang Espiritu Santo imaw ang
nagpamatuod sa akon gingpanghambay paagi sa iya gahom,
5 agud ang indo pagtuo hay bukon basi sa kamayad ng
tawo kundì sa gahom ng Dios.

Ang Kamayad ng Dios paagi sa Espiritu Santo

6 Kung sa bagay, nagatudlò kami ng kamayad sa mga
tawo nga malig-on na ang inda pagtuo sa Dios, pero ini
nga kamayad hay bukon halin sa mga tawo o sa mga
nagadumaya diri sa kalibutan, nga nakatagana na nga
magakaduyà.
7 Ining kamayad nga amon ginahambay hay imaw ang
tinagò nga kamayad ng Dios nga wayà gingpasayod nang
una. Bago pa gingtuga ang kalibutan, gingplano na ng Dios
ini nga mga butang agud makaparte kita sa iya kahimayaan.
8 Ang mga nagadumaya sa ini nga kalibutan hay wayà
nakaintindi ng kamayad ng Dios. Kay kung naintindihan
ninda, wayà kuntà ninda ginglangsang sa krus ang Ginoo
nga mahimayaon.
9 Pero sunò sa ginahambay ng Kasulatan,
“Wayà pa gid nakikità ng mata o nababatian ng talinga,

† **1:31 1:31** Jeremias 9:24

o nahunahunà ng tawo ang mga gingpreparar ng Dios sa
mga tawo nga nagahigugmà sa iya.”†
10 Niyan gingpasayod ini nga plano ng Dios sa aton paagi sa
iya Espiritu. Kay ang tanan nga butang hay nasasayuran ng
Espiritu Santo, bisan pa ang mga madayom nga hunahunà
ng Dios.
11 Pareho sa aton nga mga tawo, wayà may nakasayod ng
ginahunahunà ng isa ka tawo puyra lang sa iya kaugalingon
nga espiritu. Imaw da ang Dios, wayà may nakasayod ng iya
hunahunà puyra lang sa Espiritu ng Dios.
12 Kag kita gid ang gingtaw-an ng Espiritu nga halin sa Dios
kag bukon ang mga tawo sa kalibutan, agud maintindihan
ta ang mga pagpakamaayo nga gingtao ng Dios sa aton.
13 Nganì ang mga hambay nga amon ginatudlò hay bukon
halin sa kamayad ng tawo, kundì halin sa Espiritu Santo.
Ginaisplikar namon ang mga espiritwal nga kamatuuran
paagi sa paghambay nga ginatao ng Espiritu Santo.
14 Ang tawo nga wayà Espiritu ng Dios hay indì magbaton
ng mga pagpanudlò nga halin sa Espiritu, kay para sa iya
kalukuhan lang ini. Kag indì niya ini maintindihan kay ang
Espiritu lang gid ng Dios imaw ang makabulig sa iya para
maintindihan ini.
15 Pero ang tawo nga yarà sa iya ang Espiritu ng Dios hay
nakakaintindi ng tanan nga ginatudlò ng Espiritu. Pero
indì ini maintindihan ng mga tawo nga wayà sa inda ang
Espiritu ng Dios.
16 Ginahambay ng Kasulatan,
“Sin-o ba ang nakakasayod ng hunahunà ng Ginoo?
Sin-o ba ang makakatudlò sa iya kung ano ang iya dapat
humanon?”†
Pero kita, yari sa aton ang hunahunà ni Kristo.

3

Ang mga Nagaserbisyo sa Dios

1 Mga kauturan, nang una indì ako makatudlò sa indo
pareho ng mga tawo nga ginatuytuyan ng Espiritu Santo,
kundì mga tawo nga nagakabuhì sa inda tawhanon nga
kinaugalì kag mga lapsag pa sa pagtuo kay Kristo.
2 Imaw inà nga malupos lang gid ang akon mga pag-
panudlò, kay indì pa nindo kaya ang madayom nga mga
pagpanudlò. Kag bisan nganì niyan indì pa gid kamo
makaintindi.
3 Kay hasta niyan, nagakabuhì pa kamo sunò sa handom
ng indo tawhanon nga kinaugalì tungod naiili pa kamo

† **2:9 2:9** Isaias 64:4 † **2:16 2:16** Isaias 40:13

kag nagainaway. Ining indo ginahuman hay nagapamatuod
lang nga pareho pa gihapon kamo sa mga tawo sa kalibutan.
4 Kay may nagahambay, “Ako hay kay Pablo,” kag igwa da
nagahambay, “Ako hay kay Apolos.” Dì ba pareho lang gid
kamo sa mga tawo sa kalibutan, kay nagainiyaiya kamo?

5 Isipa nindo: Sin-o gid si Apolos? Kag sin-o gid si
Pablo? Mga miyugserbisyo lang da kami ng Ginoo nga iya
ginggamit agud magtuo kamo. Ang kada isa sa amon hay
nagahuman lang ng trabaho nga gingtao ng Ginoo sa amon.
6 Ako ang nagtanom kag si Apolos ang nagbunyag, pero
ang Dios imaw ang nagapatubò.
7 Bukon importante ang nagatanom kag ang nagabunyag.
Ang Dios lang gid ang importante kay siya ang nagapatubò.
8 Ang nagatanom kag ang nagabunyag hay pareho lang
ang ginahandom kag kada isa hay bayusan ng Dios sunò sa
inda pagpangabudlay.
9 Ako kag si Apolos hay nagabinuligan sa pagpangabudlay
para sa Dios. Kamo hay pareho ng uma nga ginapaata-
manan sa amon ng Dios.

Kamo hay pareho da ng bayay nga iya ginapatindog.
10 Kag sunò sa kaluoy ng Dios, gingtugutan niya ako bilang
eksperto nga karpentero nga imaw ang nagtukod ng pun-
dasyon. Pagkatapos, ang iban naman nga karpentero hay
imaw ang nagapadayon sa pagtrabaho. Pero kahinangyan
gid nga siguruhon ng kada karpentero nga maayo ang iya
trabaho.
11 Kay indì puydi nga magbutang ning iban pa nga
pundasyon puyra sa gingbutang na, nga imaw si Hesu-
Kristo.
12 May mga tawo nga tamà ang inda ginatudlò. Sinda hay
pareho sa nagapatindog sa pundasyon nga ang ginagamit
nga mga materyales hay bulawan, pilak, o mga mamahayon
nga bato. Ang iban hay wayà puyos ang inda mga ginatudlò.
Pareho sinda sa mga tawo nga ang inda ginagamit sa
pagpatindog hay kahoy, kugon kag uhot.
13 Pero sa Adlaw ng Paghusga, masasayuran kung ano nga
klasi ng mga materyales ang ginggamit ng kada isa, kay
pagatistingon ini sa kalayo. Ang gusto hambayon, ipasayod
kung ano ang resulta ng mga trabaho ng kada isa.
14 Kung ang gingpatindog sa pundasyon hay indì ma-
sunog, magabaton ang nagpatindog ng premyo.
15 Pero kung masunog, wayà gid siya may mabaton nga
premyo; pero maluwas ang iya kaugalingon. Ang iya
ihimplo hay pareho sa tawo nga nakaluwas sa bayay nga
nasunog, pero wayà gid siya may nadaya.

16 Dì ba templo kamo ng Dios kag ang Espiritu ng Dios
nagaistar sa indo?
17 Nganì ang aber sin-o nga magsirà ng templo ng Dios,
parusahan ng Dios tungod ang templo ng Dios hay balaan.
Kag ang templo nga inà hay wayà ning iban kundì kamo
mismo.
18 Ayaw pagdayaa ang indo kaugalingon. Kung igwa sa
indo nagahunahunà nga mayad siya sunò sa mga tawo sa
kalibutan, dapat ibaliwayà lang niya inà nga kamayad agud
maging mayad siya sa panirò ng Dios.
19 Kay para sa Dios, ang ginakabig nga kamayad ng
mga tawo sa ini nga kalibutan hay kalukuhan lang. Kay
ginahambay ng Kasulatan, “Ginasiod ng Dios ang mga
mayad sa inda kadayà.”†
20 Kag nakasulat pa gid, “Nasasayuran ng Ginoo nga
ang ginahunahunà ng mga tawo nga kamayad hay wayà
puyos.”†
21 Nganì indì dapat ipahambog ang aber sin-o, kay kami
tanan hay para sa indo kaayuhan.
22 Ako, si Apolos kag si Pedro hay para sa indo tanan. Aber
ini nga kalibutan, ang kabuhì kag ang kamatayon kag ang
nagakatabò niyan kag sa paabuton, ini tanan hay para sa
indo kaayuhan.
23 Kag kamo hay kay Kristo kag si Kristo hay sa Dios.

4

Ang mga Apostoles ni Kristo

1 Nganì dapat kabigon nindo kami nga mga miyugserbisyo
ni Kristo nga ginasaligan ng Dios nga magbalità ng kamatu-
uran nga wayà gingpasayod nang una.
2 Niyan, ang mga miyugserbisyo nga ginasaligan dapat
magpakità nga masasaligan gid sinda.
3 Sa akon, baliwayà kung ano ang paghusga nindo o ang
paghusga ng tawo. Ako da mismo hay wayà nagahusga sa
akon kaugalingon.
4 Kung sa bagay, malimpyo ang akon konsensya, pero
indì gusto hambayon nga wayà na ako ning salà sa akon
ginahuman. Ang Ginoo lang gid ang makakahambay kung
tamà o bukon ang akon ginahuman.
5 Nganì ayaw kamo maghusga mintras wayà pa mag-abot
ang tamà nga tyempo. Huyata nindo ang pag-abot ng Ginoo.
Imaw inà ang oras nga ipapakità niya ang tanan nga sikreto
kag ipapasayod ang mga motibo ng mga tawo. Pagkatapos

† **3:19 3:19** Job 5:13 † **3:20 3:20** Salmo 94:11

ang kada isa hay magabaton ning pagdayaw nga halin sa
Dios sunò sa iya ginghuman.
6 Mga kauturan, ginggamit ko nga ihimplo para sa indo
ang akon kaugalingon kag si Apolos, para matun-an nindo
nga indì kamo magsobra sa ginahambay ng Kasulatan.
Agud indì nindo ipahambog ang isa kag maghambay nga
mas maayo ang isa kaysa sa iban.
7 Basì nagahunahunà kamo nga mas maayo gid kamo
kaysa sa iban? Ano ang gingbaton nindo nga bukon halin sa
Dios? Kag kung sa Dios naghalin, basì ginapahambog nindo
nga daw sa indo gid?
8 Nagahunahunà kamo nga wayà na kamo kuyang, nga
manggaranon na kamo kag nagaharì na, aber kami hay
wayà pa! Kabay pa nagaharì na kamo, agud makaharì da
kami kaibahan nindo!
9 Kay ginaisip ko, kami nga mga apostoles hay gingbutang
ng Dios sa pinakamababà nga kamutangan, pareho sa mga
tawo nga sentensyado na nga patyon kag ginasirò kami ng
kalibutan, ng tanan nga anghel kag tanan nga tawo.
10 Tungod sa amon pagserbisyo kay Kristo, nagahambay
ang mga tawo nga mga buang kami. Pero kamo, nagahu-
nahunà nga mga mayad tungod yarà kamo kay Kristo. Kami
hay mga maluya sa abilidad; pero kamo, nagahunahunà
nga makusog! Ginadayaw kamo ng mga tawo, pero kami
hay ginapakahuy-an lang ninda.
11 Hasta nganì niyan ginaagwanta lang namon ang
kagutom kag kauhaw. Wayà kami maayo nga mga barò,
ginasinumbag kami ng mga tawo kag nagasaylo-saylo kami
ning istaran kay wayà kami ning kaugalingon nga bayay.
12 Nagatrabaho gid kami kag nagapangabudlay para lang
mabuhì. Kung ginahambayan kami malain ng mga tawo,
ginapangamuyò namon nga pakamaayuhon pa gid sinda ng
Dios. Kag kung ginahingabot kami, ginatiis lang namon.
13 Kung ginapakahuy-an kami, nagasabat kami ning
madahan. Hasta niyan, sa hunahunà ng mga tawo sa
kalibutan daw basura lang kami, pinakamakaluluoy nga
klasi ng mga tawo.
14 Wayà ko ini gingsulat para pakahuy-an kamo, kundì
gusto ko nga tudluan kamo bilang pinalanggà ko nga mga
ungà.
15 Kay aber kadamò-damò ang mga nagatudlò sa indo
parti kay Kristo Hesus, isa lang gid ang indo tatay sa pagtuo
kag inà hay wayà iban kundì ako. Mga ungà ko kamo sa
pagtuo kay Kristo Hesus tungod ako ang nagdaya sa indo
ng Maayong Balità.

16 Nganì nagapangabay gid ako sa indo nga patuyari nindo ako.
17 Imaw inà nga ginasugò ko dirà sa indo si Timoteo nga akon palanggà kag masaligan nga ungà sa Ginoo, agud magpadumdom siya sa indo ng akon mga pamaagi sa pagkabuhì sa akon pagsunod kay Kristo. Ini nga mga pamaagi hay akon da ginatudlò sa tanan nga mga nagatuo aber diin nga lugar.
18 Ang iban sa indo nagapahambog na, kay kalaom ninda indì na ako magkarà dirà.
19 Pero kung itugot ng Ginoo, makarà ako dirà nga daan. Kag siruon ko gid kung may gahom sinda halin sa Espiritu Santo o kung ang inda ginahambay hay pagpahambog lang.
20 Kay ang matuod, kung ang Dios imaw ang nagaharì sa aton kabuhì, masasayuran da inà ng iban paagi sa gahom ng Dios sa aton kag bukon sa aton mga hambay lang.
21 Nganì magpilì kamo kung ano ang indo gusto pag-abot ko dirà: disiplinahon ko kamo o higugmaon nga may kabuot?

5

Ang Pagdisiplina sa Nagatuo

1 Hayos indì gid ako makapati sa gingbalità sa akon nga igwa dirà sa indo ning nagaiba sa pangaduha nga asawa ng iya tatay. Ini nga pag-iba hay sobra pa sa ginahuman ng mga wayà nagatuo sa Dios, kay wayà nganì ninda inà ginahumana.
2 Kag aber may naghuman ng tiyad inà nga imoralidad sa indo, nahuman pa nindo magpahambog! Wayà kamo nagpangalisod kag dapat kuntà isikway nindo sa indo grupo ang lyaki nga naghuman inà.
3-4 Aber wayà ako dirà sa indo, ginadumdom ko kamo sa akon tagipusuon. Kag sa pangayan* ng aton Ginoong Hesus, ginghusgahan ko na ang naghuman inà nga salà. Nganì sa indo pagtipon-tipon, kabiga nindo nga yarà ako kaibahan nindo sa espiritu. Kag sunò sa gahom nga gingtao sa aton ng aton Ginoong Hesus,
5 itugyan nindo inà nga tawo kay Satanas agud pahugaan ang iya lawas para maluwas ang iya espiritu sa adlaw ng paghusga sa tanan nga tawo ng Ginoo.
6 Bukon maayo nga nagapahambog kamo. Dì ba sayod nindo ang hambayanon, ‘Ang maisot nga pampaalsa hay napapaalsa ang bilog nga minasa?’

---

* **5:3-4 5:3-4** *Sa pangayan*: gusto hambayon, paagi sa gahom o otoridad.

7 Nganì buy-a nindo ang indo dati nga mga salà pareho
sa lumà nga pampaalsa, agud maging malimpyo kag bag-
o kamo. Ang matuod, ginghilway na kamo, kay si Kristo
hay ginghalad na para sa aton. Pareho siya sa kordero nga
ginahalad kung Pyesta ng Pagligad ng Anghel*.
8 Nganì magsilibrar kita ng inà nga Pyesta kag magkaon
ng tinapay nga wayà ning lumà nga pampaalsa, nga ang
gusto hambayon hay talikuran ta na ang aton mga salà kag
indì na kita maghuman ng mga malain. Kundì magkabuhì
kita nga malimpyo na sa salà kung sa diin sinsero gid ang
aton pagsunod sa kamatuuran.
9 Ginghambay ko sa akon una nga sulat nga indì kamo
magkaibahan sa mga nagahuman ning imoral.
10 Ang gusto ko hambayon, bukon ang mga tawo nga wayà
pa makakilaya sa Dios nga mga imoral o mga hakog kag mga
tulisan o mga nagasamba sa mga dios-diosan. Kay kung
sinda tanan indo likawan, kahinangyan maghalin na kamo
sa ini nga kalibutan.
11 Ang akon gusto hambayon hay adtong mga tawo nga
nagapakilaya nga sinda da hay mga kauturan sa Ginoo
pero mga imoral, mga hakog, mga nagasamba sa mga
dios-diosan, mga nagahambay ning malain sa mga tawo,
mga nagabinayong kag mga tulisan. Indì kamo dapat
magkaibahan sa inda aber sa pagkaon.
12-13 Kung sa bagay wayà kita pudir maghusga sa mga
wayà nagatuo. Ang Dios lang ang magahusga sa inda.
Pero kahinangyan gid nga husgahan nindo kung maayo o
malain ang ginahuman ng aton kapareho nga nagatuo, kay
ginahambay ng Kasulatan, “Isikway nindo sa indo grupo
ang malain nga tawo.”†

6

Likawan ang Pag-akusar sa mga Kauturan

1 Kung ang isa sa indo hay may reklamo kontra sa
iya kapareho nga nagatuo, basì wayà siya nahuhuyà kag
ginadaya pa niya inà sa mga wayà makakilaya sa Dios para
husgahan? Basì wayà niya inà ginadaya sa mga nagatuo
nga imaw ang mga balaan nga tawo ng Dios agud husayon
ang problema?
2 Wayà ba kamo makasayod nga sa ulihi nga mga
adlaw kita nga mga balaan nga tawo ng Dios imaw ang
magahusga sa mga tawo sa kalibutan? Nganì kung kamo
ang magahusga sa mga tawo sa kalibutan, basì indì kamo
makahusay ng tiyad inà kaisot nga butang?

† **5:12-13 5:12-13** Deuteronomio 17:7

3 Wayà ba kamo makasayod nga aber nganì ang mga
anghel hay aton pagahusgahan? Indì ba nindo kaya nga
husayon ang mga butang sa ini nga kalibutan?
4 Nganì kung may mga kaso kamo sa isa kag isa, basì
ginadaya pa nindo inà sa mga hukom nga wayà nganì
ginakilay-a ng mga nagatuo sa Dios?
5 Dapat mahuyà kamo! Ano, wayà gid ba dirà sa indo ning
antigo maghusay ng problema sa indo kapareho?
6 Pareho kamo nga nagatuo, pero kamo da mismo ang
nagainakusahan kag didto pa mismo sa atubangan ng mga
wayà nagatuo.
7 Sa indo pag-inakusahan sa korte, kamo mismo ang perdi.
Mas maayo pa nga pabay-an na lang nindo ang nagahuman
ning malain kag nagapangdayà sa indo.
8 Pero ang indo ginahuman, kamo mismo ang nagapang-
dayà kag nagahuman ning malain aber pa sa indo mga
kauturan sa Ginoo.
9-10 Wayà ba kamo makasayod nga ang mga tawo nga
nagahuman malain hay indì makapanublì ng gingharian ng
Dios? Nganì ayaw nindo pagdayaa ang indo kaugalingon!
Kay indì makapanublì ng gingharian ng Dios ang mga
nagahuman ning imoral, ang mga nagasamba sa mga dios-
diosan, ang mga nagapanginbabayi o mga nagapanginlyaki,
ang mga lyaki nga nagabaligyà ng inda lawas para sa iban
nga lyaki, ang mga lyaki nga nagaasawa sa pareho ninda
nga lyaki, ang mga miyugpangawat, ang mga hakog, ang
mga nagabinayong, ang mga nagahambay malain kontra sa
mga tawo kag ang mga tulisan.
11 Ang iban sa indo hay tiyad ini dati. Pero nalimpyo
na kamo sa indo mga salà, ginglain na kamo ng Dios nga
maging iya kag gingkabig na kamo nga matarong tungod sa
pangayan* ni Ginoong Hesu-Kristo kag tungod sa Espiritu
ng aton Dios.

Dayawa ang Dios paagi sa indo Lawas

12 May magahambay, "Puydi ako maghuman aber ano."
Pero ang ginahambay ko, bukon tanan nga mga butang
hay mapuslan nindo. Nganì bisan ginatugot sa akon ang
maghuman aber ano, indì ako magpaulipon sa aber ano nga
mga butang.
13 May magahambay da, "Ang pagkaon hay ginghuman
para sa tiyan kag ang tiyan hay ginghuman para sa
pagkaon." Matuod inà, ugaling magaabot ang adlaw
nga ang tiyan kag ang pagkaon hay pagasiraon ng Dios.

---

* **6:11 6:11** *Sa pangayan*: gusto hambayon, paagi sa gahom o otoridad.

Pero bukon matuod nga ginghuman ang lawas ng tawo
para maghuman ning imoral, kundì ginghuman ini para
magserbisyo sa Ginoo kag ang Ginoo imaw ang nagadipara
sa lawas.
14 Kag sa ulihi, ining aton lawas hay banhawon ng Dios
paagi sa iya gahom, pareho ng ginghuman niya sa aton
Ginoo.
15 Wayà ba kamo makasayod nga ang aton lawas hay
parte ng lawas ni Kristo? Puydi ba nga ang parte ng lawas
ni Kristo hay gamiton ta para maging kaparte sa babayi nga
nagabaligyà ng iya lawas? Indì gid puydi!
16 Wayà ba kamo makasayod nga kung ang lyaki nagaiba
sa tiyad inà nga babayi, sinda nga duha hay maging isa
na ka lawas? Kay ginahambay ng Kasulatan parti sa mag-
asawa, “Sinda nga duha hay maging isa.”††
17 Pero ang nagpakig-isa sa Ginoo hay isa na sinda sa
espiritu.
18 Nganì likawi gid nindo ang pagpakig-relasyon ning
imoral! Ang iban nga mga salà nga ginahuman ng tawo
hay indì makaapikto sa lawas ning grabi, pero ang tawo
nga nagahuman ning imoral hay nagapakasalà kontra sa
iya kaugalingon nga lawas.
19 Wayà ba kamo makasayod nga ang indo lawas hay
templo ng Espiritu Santo nga gingtao ng Dios kag siya hay
nagaistar sa indo? Nganì inang indo lawas hay bukon indo
kundì sa Dios.
20 Kay gingbakay na kamo sa dakò gid nga kantidad, nganì
gamita nindo ang indo lawas para madayaw ang Dios.

7

Ang parti sa Pag-asawa

1 Kung parti sa mga butang nga indo gingsulat sa akon,
imaw ini ang akon sabat: “Maayo kuntà sa lyaki nga indì
na mag-asawa.”
2 Pero kay madamò ang nagahuman ning imoral kag agud
malikawan nindo ini, ang kada lyaki hay dapat mag-ubay
sa iya lang gid asawa kag imaw da ang kada babayi.
3 Kahinangyan tumanon ng lyaki ang iya obligasyon sa
iya asawa kag imaw da ang babayi.
4 Kay ang lawas ng babayi hay sa iya na asawa kag ang
lawas da ng lyaki hay sa iya na asawa.
5 Nganì indì nindo pagpaindian ang isa kag isa, puyra
lang kung nagkasugot kamo nga mag-asawa nga indì
anay mag-ubay sa matag-od lang nga tyempo, kay gusto

† **6:16 6:16** Sinda nga duha hay sina Adan kag Eva. † **6:16 6:16** Gingtunaan 2:24

nindo nga gamiton ang indo oras para mangamuyò. Pero
pagkatapos, mag-ubay na kamo liwat kay basì kung indì
kamo makapugong ng indo nababatyagan kag matintar
kamo ni Satanas.
6 Ang ginahambay ko hay bukon sugò, kundì ginatugutan
ko kamo sa indo gusto.
7 Gusto ko kuntà kamo tanan hay maging pareho sa akon
nga wayà asawa. Pero bukon pareho ang pagkatawag sa
aton ng Dios, kay may iban nga gingtaw-an ng abilidad nga
indì mag-asawa kag may iban nga wayà.
8 Kamo nga wayà pa asawa kag kamo nga mga bayo, mas
maayo pa kung magpadayon kamo sa pagkabuhì nga isa
lang pareho sa akon.
9 Pero kung indì na kamo makapugong ng indo naba-
batyagan, mag-asawa na lang kamo. Kay maayo pa inà
kaysa sa mag-antos kamo tungod sa indo madakò nga
handom nga may kaubay.
10-11 Sa mga mag-asawa, imaw ini ang ginasugò mismo ng
Ginoo, bukon ako: ang asawa nga babayi hay indì dapat
magbuyag sa iya asawa kag ang asawa nga lyaki hay indì
da magbuyag sa iya asawa. Pero kung may babayi nga
magbuyag sa iya asawa, dapat magpabilin siya nga wayà
asawa, o magbalik na lang siya sa iya asawa.
12 Kung parti naman sa iban, imaw ini ang gusto ko
ihambay (ini hay sa akon lang, wayà may ginghambay ang
Ginoo parti diri): kung ang nagatuo nga lyaki may asawa
nga wayà nagatuo pero gusto gihapon nga mag-iba sa iya,
dapat indì niya pagbuyagan.
13 Kag kung ang nagatuo nga babayi hay may asawa nga
wayà nagatuo pero gusto gihapon nga mag-iba sa iya, indì
da niya dapat pagbuyagan.
14 Kay ang wayà nagatuo nga asawa nga lyaki hay
mapapalapit sa Dios tungod sa iya nagatuo nga asawa; kag
ang wayà nagatuo nga asawa nga babayi hay mapapalapit
da sa Dios tungod sa iya nagatuo nga asawa. Kay kung indì,
patì ang inda mga ungà hay pareho da sa mga ungà ng wayà
nagatuo sa Dios. Pero ang matuod, mapapalapit da sinda sa
Dios.
15 Pero kung gusto ng wayà nagatuo nga magbuyag,
tuguti. Hilway ka na sa ini nga butang, kay gingtawag kita
ng Dios sa matawhay nga pagkabuhì.
16 Kay ikaw nga nagatuo, wayà mo masasayuri basì kung
ikaw ang paagi nga maluwas ng Dios ang imo asawa.

Magpabilin Kamo sa Pagkatawag ng Dios

17 Ugaling lang ang kada isa hay dapat magkabuhì sunò sa
kamutangan nga gingtao ng Ginoo sa iya. Dapat magpabilin
siya sa iya kamutangan nang siya hay gingtawag ng Dios
nga magtuo. Imaw ini ang pagsulundan nga akon ginatudlò
sa tanan nga nagatuo.
18 Halimbawà, kung may lyaki nga napaltak* na nang
wayà pa siya gingtawag ng Dios, indì na niya pagtilawan nga
ilisan pa ang iya kamutangan. Kag kung igwa da ning bukon
paltak nang wayà pa siya gingtawag, indì na kahinangyan
nga magpapaltak pa siya.
19 Kay bukon importante kung paltak ang tawo o bukon.
Ang importante hay ang pagtuman sa mga sugò ng Dios.
20 Nganì magpabilin ang kada isa sunò sa iya kamutangan
nang siya hay gingpilì ng Dios.
21 Kung ikaw isa ka ulipon nang gingtawag ng Dios, dì
bali. Pero kung makahilway ka sa pagkaulipon, tinguhaa
inà.
22 Kay ang tawo nga ulipon nang gingtawag ng Ginoo,
niyan hilway na sa panirò ng Ginoo. Kag ang tawo nga
bukon ulipon nang siya hay gingtawag, niyan ulipon na ni
Kristo.
23 Gingbakay na kamo ng Dios sa dakò nga kantidad, nganì
indì kamo basta lang nga magpaulipon sa mga tawo.
24 Nganì mga kauturan kay Kristo, magpabilin ang kada
isa sa Dios sunò sa iya kamutangan nang siya hay gingtawag
nga magtuo sa iya.

Ang parti sa mga Wayà Asawa kag sa mga Bayo

25 Kung parti sa mga wayà pa asawa, wayà ako sugò halin
sa Ginoo. Pero bilang tawo nga masaligan tungod sa kaluoy
ng Dios, imaw ini ang akon laygay.
26 Tungod sa mga kahugaan niyan, ang akon naiisip
hay mas maayo pa kung magpabilin na lang kita sa aton
kamutangan.
27 Nganì kung may asawa ka na, ayaw siya pagbuyagi.
Kag kung wayà ka asawa, ayaw na lang mag-asawa.
28 Pero kung ang lyaki hay mag-asawa gida, bukon ini
salà. Kag kung ang dalaga hay mag-asawa, bukon da ini
salà. Pero kung mag-asawa kamo, may mga kahugaan sa
indo kabuhì. Nagahambay ako nga kuntà makalikaw kamo
sa mga kahugaan.
29 Ang gusto ko hambayon, mga kauturan, matag-od na
lang ang tyempo nga nabilin. Nganì tunà niyan, ang mga
may asawa dapat magkabuhì nga daw wayà asawa.

30 Ang mga nagapangalisod hay dapat magkabuhì nga
daw wayà nagapangalisod kag ang mga nagakalipay magk-
abuhì nga daw wayà nagakalipay. Ang mga nagapamakay
dapat indì magsalig nga magapabilin sa inda ang inda mga
gingpamakay.
31 Kag aber ano ang aton mga nagagamit sa kalibutan,
dapat indì mawili sa inà nga mga butang, tungod maduduyà
da ang tanan nga butang sa ini nga kalibutan.

32 Gusto ko kuntà nga mahilway kamo sa mga kabayak-on.
Ang wayà asawa nga lyaki hay wayà iban nga ginakabayak-
an kundì ang mga butang para sa Ginoo kag kung pauno
siya makatao kalipay sa iya.
33 Pero ang lyaki nga may asawa hay nagakabayaka parti
sa mga butang sa kalibutan kag kung pauno siya makatao
kalipay sa iya asawa.
34 Imaw inà nga natungà permi ang iya panghunahunà.
Ang mga babayi nga bayo kag ang mga dalaga hay wayà
iban nga ginakabayak-an kundì ang mga butang para sa
Ginoo, kay gusto ninda nga ihalad ang inda bilog nga kabuhì
para magserbisyo sa iya. Pero ang babayi nga may asawa
hay nagakabayaka parti sa mga butang sa kalibutan kag
kung pauno siya makatao ning kalipay sa iya asawa.

35 Ginahambay ko ini para sa indo kaayuhan. Wayà
ko kamo ginabawali nga mag-asawa, kundì gusto ko lang
nga maging kaayo-ayo kag wayà makadisturbo sa indo
pagserbisyo sa Ginoo.

36 Niyan, parti sa magnobyo kag magnobya: kung ginaisip
ng lyaki nga bukon tamà ang iya pagtrato sa iya nobya kay
indì na siya makapugong ng iya nababatyagan kag gusto
niya mag-asawa, dapat nga magpakasay na sinda. Maayo
pa nga magpakasay na lang sinda. Bukon ini salà.
37 Pero kung desidido ang isa ka lyaki nga indì na
niya pag-asawahon ang iya nobya kag para sa iya bukon
pa kahinangyan nga mag-asawa kag mapupunggan pa
niya ang iya kaugalingon nga handom, maayo ang iya
ginahuman.
38 Niyan maayo kung pangasaw-on ng nobyo ang iya
nobya; pero mas maayo pa gid ang indì mag-asawa.

39 Ang babayi hay dapat magapabilin sa iya asawa mintras
buhì pa ang iya asawa. Pero kung patay na ang iya
asawa puydi na siya mag-asawa liwat sa aber sin-o nga iya
nagustuhan. Pero kahinangyan nagatuo ang pilion niya.
40 Kung sa akon lang, mas malipayon siya kung indì na
siya mag-asawa. Ini hay laygay ko lang, pero nagapati ako

nga ang Espiritu ng Dios nga yari sa akon hay imaw ang nagtudlò sa akon.

8

Ang parti sa Pagkaon nga Ginghalad sa Dios-diosan

1 Niyan, parti naman sa mga pagkaon nga ginghalad sa mga dios-diosan, kung makakaon ba kita ini o indì. Aber mahambay naton nga kita tanan hay may nasayuran na, dumdumon ta nga ang nasayuran ng tawo kung kaisa imaw ang ginahalinan ng pagpahambog. Mas importante nga may paghigugmà kita, kay ini hay makapatibay sa iban.

2 Ang tawo nga nagahunahunà nga may nasayuran na siya hay nagapakilaya lang nga kuyang pa gid ang dapat niya masayuran.

3 Pero ang tawo nga nagahigugmà sa Dios imaw ang ginakilaya ng Dios nga iya.

4 Nganì kung parti sa mga pagkaon nga ginghalad sa mga dios-diosan, nakasayod kita nga ang mga dios-diosan sa kalibutan hay bukon matuod, kay may isa lang gid nga Dios.

5 Aber nagahambay ang iban nga may mga dios sa langit kag sa dutà kag madamò ang ginatawag nga mga dios kag mga ginoo,

6 para sa aton may isa lang gid nga Dios, ang aton Amay nga nagtuga ng tanan nga butang kag nagakabuhì kita para sa iya. Kag may isa lang gid nga Ginoo, si Hesu-Kristo. Paagi sa iya, nahuman ang tanan nga butang kag paagi da sa iya naging ungà kita ng Dios.

7 Pero may mga nagatuo nga wayà nasasayuri ini. Kag tungod dati anay hay nagasamba sinda sa mga dios-diosan, imaw inà nga hasta niyan kung magkaon sinda ng pagkaon nga ginghalad didto, sa inda hunahunà daw kaibahan na sinda nga nagasamba sa mga dios-diosan. Nganì tungod kuyang pa ang inda nasasayuran, nakonsensya sinda, kay para sa inda bukon tamà ang inda ginahuman.

8 Kung sa bagay, ang pagkaon hay wayà labot sa aton relasyon sa Dios. Wayà may maduyà sa aton relasyon sa Dios kung indì kita magkaon kag wayà da may madugang kung magkaon kita.

9 Pero aber hilway kamo, mag-andam kamo kay basì kung imaw inà ang maging kabangdanan nga magkasalà ang mga tawo nga maluya ang inda pagtuo.

10 Halimbawà, may iban nga wayà pa nasayuran kag ikaw nga may nasayuran na. Nakità niya nga nagakaon ka sa templo ng mga dios-diosan, indì ba makaengganyo ini sa

iya nga magkaon da ng pagkaon nga ginghalad sa mga dios-
diosan, aber sa iya pagkaintindi hay salà inà?
11 Nganì ang imo utod nga maluya ang pagtuo, kung sa
diin namatay da si Kristo, hay maduduyaan pagtuo tungod
sa imo kamayad.
12 Sa ini nga paagi nakasalà ka kay Kristo, kay nakasalà
ka sa imo utod nga maluya ang pagtuo, sa imo pag-ingganyo
sa iya sa paghuman ng butang nga kontra sa iya konsensya.
13 Nganì para sa akon, kung ang akon ginakaon maging
kabangdanan nga magkasalà ang akon utod, indì na lang gid
ako magkaon ning karne aber san-o, agud indì magkasalà
ang akon utod tungod sa akon.

9

Ang Pudir kag Responsibilidad bilang Apostol

1 Hunahunaa nindo ako! Dì ba hilway ako? Dì ba
apostol ako? Dì ba nagpakità mismo sa akon si Hesus
nga aton Ginoo? Kag dì ba nagtuo kamo tungod sa akon
pagpangabudlay?
2 Bisan ang iban wayà nagakilaya sa akon bilang apostol,
apostol gid ako sa indo tungod kamo mismo ang ebidensya,
kay paagi sa akon kamo hay may relasyon na sa Ginoo.
3 Imaw ini ang ginasabat ko sa mga tawo nga naga-
pangsirà sa akon.
4 Wayà ba ako pudir nga magpangayò ng akon pagkaon
sa mga tawo nga nakakabaton ng akon pagpanudlò?
5 Kag wayà ba ako pudir para magdaya ng asawa nga
nagatuo sa mga pagbyahe ko pareho ng ginahuman ng iban
nga mga apostoles kag ng mga manghod ng Ginoo kag ni
Pedro?
6 Ano, kami lang ba ni Bernabe ang kahinangyan nga
magpangabudlay para sa amon pagpangabuhì?
7 May sundalo ba nga siya mismo ang nagagastos ng
iya pagserbisyo? May tawo ba nga nagatanom nga wayà
nagapuyos ng bunga ng iya tinanom? Kag may nagaalilà
ba ning mga kambing nga wayà nagainom ng gatas ng iya
ginaalilà?
8 Ining akon ginahambay hay bukon lang sa tawhanon
nga panghunahunà, kundì imaw da ini ang ginatudlò ng
Kasuguan ni Moises.
9 Kay nakasulat sa Kasuguan, “Ayaw magbusali ang bàbà
ng baka mintras ginagamit sa paggiok agud makakaon.”†
Nagakabayaka lang ba sa baka ang Dios? Wayà!

† **9:9 9:9** Deuteronomio 25:4

10 Syempre, ini hay parti sa aton ang iya ginahambay. Hal-
imbawà, ang mga nagaarado kag nagagiok hay nagalaom sa
patubas, tungod nagapaabot da sinda nga may parte sa ani.
11 Kag para sa amon, nagpugas kami sa indo ng espiri-
tuhanon nga mga binhì; dakò na gid ba nga butang kung
magpaabot kami nga magtao kamo ning mga butang nga
kahinangyan namon sa adlaw-adlaw?
12 Kung ang iban nga mga manunudlò hay may pudir sa
pagpaabot ini halin sa indo, mas lalò na gid kami. Pero aber
may pudir kami sa pagpaabot ng bulig halin sa indo, wayà
kami nagpangayò sa indo. Ging-antos namon ang tanan,
agud wayà makapugong sa pagwali ng Maayong Balità parti
kay Kristo.
13 Sayod gid nindo nga ang mga nagaserbisyo sa templo
hay dirà da nagabuoy ng inda pagkaon kag ang mga
nagaserbisyo sa altar* hay nagabuoy da ng inda parti sa
mga karne nga ginahalad diri.
14 Sa ini da nga paagi, nagsugò ang Ginoo nga ang mga
miyugwali ng Maayong Balità hay dapat magbaton bulig sa
mga nakabaton ng Maayong Balità, agud mabuhì sinda.†
15 Pero wayà ko paggamita ang akon pudir nga inà. Kag
wayà da ako nagasulat niyan agud ipasayod sa indo nga
taw-an nindo ako. Maayo pa nga mamatay ako kaysa sa
humanon ko inà. Siguruhon ko nga wayà bisan sin-o nga
makabuoy ng akon ginapahambog nga wayà bayad ang
akon pagwali ng Maayong Balità.
16 Kung sa bagay, wayà ko ginapahambog ang akon
pagwali ng Maayong Balità, kay gingtugyan na ng Ginoo
ini nga responsibilidad sa akon. Kung indì ko iwali ang
Maayong Balità, makaluluoy ako!
17 Kung nagawali ako nga halin sa akon kabubut-on,
magapaabot ako ning premyo. Pero kung bukon halin sa
akon kabubut-on, magatuman gihapon ako kay imaw ini
ang trabaho nga gingsalig sa akon ng Dios.
18 Ano niyan ang premyo nga akon mababaton? Ang
ginaisip ko nga premyo hay ang kalipay nga wayà ako
nagapabayad sa akon pagwali ng Maayong Balità, agud indì
ko magamit ang akon pudir sa ini nga premyo sa akon
pagpangabudlay para sa Maayong Balità.
19 Kay bisan wayà may nagaulipon sa akon, ako hay daw
nagapaulipon sa tanan, agud madamò pa gid ang akon
madaya nga magtuo kay Kristo.
20 Imaw inà nga kung kaibahan ko ang mga Judio
nagakabuhì ako pareho ng Judio, agud madaya ko sinda

† **9:14 9:14** Mateo 10:10; Lucas 7:10

para magtuo kay Kristo. Nganì bisan bukon ako sakop
sa Kasuguan ng mga Judio, kung kaibahan ko ang mga
nagapasakop sa Kasuguan, ginasunod ko ini, agud madaya
ko sinda sa pagtuo.
21 Kag imaw da kung kaibahan ko ang mga bukon Judio.
Wayà ako nagasunod sa Kasuguan nga para sa mga Judio,
kundì ginasunod ko ang inda pagkabuhì agud magtuo sinda
kay Hesus nga Ginoo. Bukon ini gusto hambayon nga
wayà ko ginasunod ang mga sugò ng Dios, kay ang matuod,
ginasunod ko ang mga sugò ni Kristo.
22 Kung kaibahan ko ang mga kauturan nga maluya ang
pagtuo, nagapakigbagay ako sa inda, agud mapakusog ko
sinda sa Ginoo. Nagapakigbagay ako sa tanan bisan ano ang
inda kamutangan, agud sa bisan ano nga paagi maluwas ng
Dios ang iban sa inda tungod sa akon.
23 Ginahuman ko ini tanan tungod sa Maayong Balità,
agud makabaton ako ng mga pagpakamaayo kaibahan ng
mga nagatuo.
24 Sa aton pagsunod sa Ginoo pareho kita sa mga na-
gadyagan. Sa palumbaan, sayod gid nindo nga madamò
ang nagalakot, pero isa lang ang makakabaton ning pre-
myo. Nganì pakaayuha nindo ang indo pagdyagan, agud
makabaton kamo ning premyo.
25 Ang kada miyugkanam hay nagapraktis gid ning maayo
nga may pagdisiplina sa iya kaugalingon, agud makabaton
siya ning premyo. Pero ang premyo nga iya mababaton hay
indì magdugay. Kita nga mga nagatuo hay makakabaton
ning premyo nga indì gid maduyà.
26 Imaw inà nga sa akon pagserbisyo sa Ginoo, deritso gid
ang akon dyagan pakadto sa katapusan. Kag kung ako hay
pareho sa boksingero, wayà ako nagasumbag sa hangin.
27 Nganì kung may mga malain nga handom sa akon
lawas, ginatinguhà ko gid nga pugungon ini kay basì kung
pagkatapos ko matudluan ang mga tawo, ako pa ang indì
makabaton ning premyo halin sa Dios.

10

Ang Paandam parti sa Pagsamba sa Dios-diosan

1 Mga kauturan, gusto ko nga madumduman nindo ang
natabò sa aton mga kalulo-lulohan nga kaibahan ni Moises.
Gingtuytuyan sinda tanan ng Dios paagi sa panganod kag
gingbuligan niya sinda tanan sa inda pagpanaw sa uga nga
dutà patabok sa Puya nga Dagat.†

† **10:1 10:1** Exodus 14

2 Paagi sa adto nga panganod kag dagat, daw ging-
bawtismuhan sinda tanan bilang mga tagasunod ni Moises.
3 Nagkaon sinda tanan ng pagkaon nga gingtao ng Dios
paagi sa iya gahom.†
4 Kag nag-inom sinda tanan ng inumon nga gingpatubod
ng Dios, kay nag-inom sinda ning tubì halin sa bukon
ordinaryo nga bato halin sa Dios.† Adto nga bato nga
nagnunot sa inda hay si Kristo mismo.
5 Pero bisan gingbuligan sinda tanan ng Dios, kadamuan
sa inda hay wayà gid napalipay ang Dios. Nganì nagkayat
ang inda mga patay nga lawas didto sa tiway nga lugar.
6 Natabò ini tanan sa inda agud magpaandam sa aton
nga indì kita maghinandom sa paghuman ning mga malain
pareho ng inda mga ginghandom.
7 Indì kamo magsamba sa mga dios-diosan pareho ng
ginghuman ng iban sa inda. Kay ginahambay ng Kasulatan,
“Nagkinaon sinda kag nag-ininom kag nagpagusto pangali-
pay sa inda pagsamba sa dios-diosan.”†
8 Kag indì gid kita magsunod sa ginghuman ng iban sa
inda nga naghuman ning imoral. Nganì gingparusahan
sinda ng Dios kag 23,000 ang nagkamatay sa isa lang ka
adlaw.†
9 Kag indì naton pagtistingon si Kristo pareho ng ginghu-
man ng iban sa inda. Nganì gingkagat sinda ng mga sawa
kag nagkamatay sinda.†
10 Kag indì kamo magnireklamo pareho ng ginghuman ng
iban sa inda. Nganì gingpaday-an sinda ng Dios ng anghel
nga miyugpamatay para patyon sinda.†
11 Ining mga natabò sa inda hay nagapaandam sa aton.
Kag gingsulat ini nga mga nagkatabò agud magpaandam da
sa aton nga nagakabuhì sa tyempo nga madalì na lang mag-
abot ang katapusan.
12 Nganì kung nagahunahunà kamo nga ang indo pagtuo
hay malig-on na, mag-andam kamo kay basì kung makasalà
da kamo.
13 Wayà pagtilaw nga nagaabot sa indo nga wayà da
nagaabot sa iban nga mga tawo. Pero masaligan ang Dios,
kay indì niya kamo pagtugutan nga tistingon ning sobra
sa indo kaya. Kag kung mag-abot ang pagtilaw sa indo,
magahuman siya paagi agud matiisan nindo ini.
14 Nganì, mga pinalanggà ko, indì gid kamo magsamba sa
mga dios-diosan.

---

† **10:3 10:3** Exodus 16:35 † **10:4 10:4** Exodus 17:6; Mga Bilang 20:11 † **10:7 10:7** Exodus 32:6 † **10:8 10:8** Mga Bilang 25:1-9 † **10:9 10:9** Mga Bilang 21:5-9 † **10:10 10:10** Mga Bilang 16:41-50

15 Nagahambay ako sa indo kay kamo hay nakakaintindi.
Nganì isip-isipa nindo ang akon ginahambay sa indo.
16 Kung magtipon-tipon kita para magkumyunyon, na-
gainom kita nga may pagpasalamat sa Dios. Dì ba paagi
diri nagapakig-isa kita sa dugò ni Kristo? Kag may tinapay
da kita nga ginabuak-buak kag ginakaon. Dì ba paagi diri
nagapakig-isa kita sa lawas ni Kristo?
17 Kita, bisan madamò, hay isa lang ka lawas tungod isa
lang ka tinapay ang ginakaon naton tanan.

18 Tan-awa nindo ang namat-an ng mga Israelita. Ang
mga nagakaon ng mga halad* hay nagalakot sa ginahuman
sa altar.
19 Ano ang gusto ko hambayon paagi sa ini nga
pagkumpara ng mga paghalad? May puyos ba ang mga dios-
diosan kag ang pagkaon nga ginahalad sa inda? Wayà!
20 Ang gusto ko hambayon hay para sa mga demonyo kag
bukon para sa Dios ang mga ginahalad ng mga tawo nga
wayà nagatuo sa Dios. Kag indì ko gusto nga maglakot kamo
sa mga demonyo.
21 Indì puydi nga mag-inom kamo sa tasa ng Ginoo kag sa
tasa ng mga demonyo. Kag indì puydi nga magkaon kamo
sa pinggan ng Ginoo kag sa pinggan ng mga demonyo.
22 Gusto ba naton magpangimon ang Ginoo? Kay kung
mahangit siya, nasayuran naton nga indì gid kita maka-
likaw sa iya parusa.

23 Kag niyan may magahambay, “Puydi ako maghuman
ng bisan ano.” Pero ang ginahambay ko, bukon tanan
nga mga butang hay mapupuslan nindo. Nganì bisan
ginatugot sa akon ang maghuman bisan ano, bukon tanan
hay makapakusog sa iban.
24 Ayaw nindo paghunahunaa ang indo lang kaugalingon
nga kaayuhan, kundì hunahunaa da nindo ang kaayuhan
ng iban.

25 Kauna nindo ang bisan ano nga ginabaligyà nga karne
sa tindahan kag ayaw na magpangutana kung inà hay
ginghalad sa mga dios-diosan o wayà, agud indì kamo
pagdisturbuhon ng indo konsensya.
26 Kay ginahambay ng Kasulatan, “Ang kalibutan kag ang
tanan nga yari diri hay sa Ginoo.”†

27 Kung may wayà nagatuo nga mag-imbitar sa indo nga
magkaon sa inda kag gusto da nindo magkadto, kauna
nindo ang bisan ano nga gingpreparar para sa indo nga

† **10:26 10:26** Salmo 24:1

wayà na pangutana kung inà ba hay ginghalad sa mga dios-
diosan o wayà, agud indì kamo pagdisturbuhon ng indo
konsensya.
28 Pero kung may naghambay sa indo nga inà nga pagkaon
hay ginghalad sa mga dios-diosan, ayaw nindo pagkauna,
tungod sa inà nga tawo nga naghambay sa indo, agud indì
kamo pagdisturbuhon ng indo konsensya.
29 Bukon ang indo kaugalingon nga konsensya ang akon
gusto hambayon kundì ang konsensya ng iban nga tawo.
Niyan magahambay kamo, “Basì pugungon ko ang akon
kaugalingon tungod sa konsensya ng iban?
30 Kung ginapasalamatan ko sa Dios ang akon ginakaon,
basì abi pakalainon ako tungod sa pagkaon nga akon
ginapasalamatan?”
31 Ini ang akon sabat sa indo: bisan ano ang indo
humanon, aber magkaon o mag-inom, himua nindo ang
tanan sa katuyuan nga madayaw ang Dios,
32 agud indì gid kamo mabasoy ng mga Judio o ng mga
Griego, o ng mga nagatuo sa Dios.
33 Patuyari lang nindo ang akon ginahuman: permi ako
nagapangità paagi nga mabuligan ko ang tanan nga tawo sa
tanan ko nga ginahuman. Wayà ako nagapangità ng akon
kaugalingon nga kaayuhan kundì ang kaayuhan ng iban,
agud maluwas sinda.

11

1 Nganì patuyari nindo ako, pareho ng pagpatuyad ko kay
Kristo.

Ang Pagtabon sa Uyo kung Nagasamba

2 Ginadayaw ko kamo, kay permi nindo ako ginadumdom
kag ginasunod nindo ang mga tradisyon nga gingpasa ko sa
indo.
3 Niyan gusto ko nga masayuran nindo nga si Kristo hay
imaw ang uyo ng kada lyaki kag ang lyaki hay imaw ang
uyo ng babayi*, kag ang Dios hay imaw ang uyo ni Kristo.
4 Nganì sa indo pagtipon-tipon, kung ang lyaki hay
magpangamuyò o magbalità ng mensahe halin sa Dios nga
may tabon ang iya uyo, ginapakahuy-an niya ang iya uyo
nga imaw si Kristo.
5 Kag kung ang babayi hay magpangamuyò o magbalità
ning mensahe halin sa Dios nga wayà tabon ang iya uyo,
ginapakahuy-an niya ang iya uyo nga imaw ang iya asawa
kag daw napayot siya.

---

* **11:3 11:3** *Babayi*: o iya asawa.

6 Kung ang babayi hay wayà nagatabon ng iya uyo,
maayo pa nga magpautod na lang siya ng iya buhok.
Pero makahuhuyà sa babayi kung siya hay magpautod o
magpapayot. Nganì dapat tabunan niya ang iya uyo.
7 Ang lyaki indì dapat magtabon ng iya uyo, kay ginghu-
man siya nga kapareho ng Dios kag paagi sa iya nakikità
ang kadayawan ng Dios. Kag paagi sa babayi nakikità ang
kadayawan ng lyaki.
8 Kay ang lyaki hay wayà paghumana halin sa babayi,
kundì ang babayi imaw ang ginghuman halin sa lyaki.
9 Kag wayà da paghumana ang lyaki para sa babayi, kundì
ang babayi hay ginghuman para sa lyaki.
10 Nganì imaw inà nga kahinangyan magtabon ang babayi
ng iya uyo, agud bisan ang mga anghel makasayod nga
nagapasakop siya sa otoridad.
11 Pero dapat da dumdumon nindo nga sa aton kabuhì sa
Ginoo, kahinangyan ng babayi ang lyaki kag kahinangyan
da ng lyaki ang babayi.
12 Kay ang una nga babayi hay ginghuman halin sa lyaki
kag niyan ang lyaki hay ginaungà ng babayi. Pero ang tanan
hay halin sa Dios.
13 Isip-isipa nindo ini: angay ba nga ang babayi hay
magpangamuyò sa Dios nga wayà tabon ang iya uyo?
14 Syempre angay sa lyaki nga matag-od ang iya buhok,
kay makahuhuyà kung mahabà ini.
15 Pero sa babayi, ang mahabà nga buhok hay nagapag-
wapa sa iya. Kay gingtaw-an siya ng Dios ning mahabà nga
buhok para itabon sa iya uyo.
16 Pero kung igwa gusto nga magkontra sa amon ginatudlò
nga ini, ang mahambay ko lang, “Wayà kami iban nga
namat-an puyra diri. Kag imaw da ini ang ginasunod ng
mga nagatuo sa Dios aber diin nga lugar.”

Ang Balaan nga Ihapon
Mateo 26:20-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20

17 May isa pa gid ako nga gusto ihambay niyan sa indo kag
sa ini nga butang wayà ko kamo ginadayaw, kay ang indo
pagtipon-tipon hay wayà nagadaya ng kaayuhan, kundì
kalainan.
18 Kay nakabatì ako nga kung nagatipon-tipon kamo nga
mga nagatuo, nagainiyaiya kamo kag nagapati ako nga may
kamatuuran ini.
19 Siguro kahinangyan da nga matabò inà dirà sa indo
agud masayuran kung sin-o gid sa indo ang mga matuod
nga nagatuo.

20 Kung nagatipon-tipon kamo, wayà nindo ginahumana
ang sunò sa katuyuan ng Ihapon ng Ginoo,
21 kay wayà kamo nagahinuyatan kung magkaon. Nganì
ang iban sa indo hay busog kag bayong, pero ang iban hay
ginagutom kag ginauhaw.
22 Basì indì anay kamo magkaon kag mag-inom sa indo
kaugalingon nga bayay? Tungod sa tiyad ini nga indo
ginahuman, ginapakahuy-an nindo ang mga pobre kag
ang tanan nga mga nagatuo sa Dios nga nagakatipon hay
ginabaliwayà nindo. Ano ba ang akon ihambay sa indo?
Dayawon ko ba kamo sa indo ginahuman nga inà? Indì
gid!

23 Imaw ini ang gingtudlò sa akon ng Ginoo kag gingtudlò
ko da sa indo: Nang adto da nga gab-i nga gingtraidor ang
Ginoong Hesus, nagbuoy siya ning tinapay,
24 kag nagpasalamat sa Dios. Gingbuak-buak niya ini kag
naghambay, “Imaw ini ang akon lawas nga gingtao para sa
indo. Himua nindo ini para sa pagdumdom sa akon.”
25 Pagkatapos ninda kaon ng ihapon, imaw da ang iya
ginghuman sa tasa nga may ilimnon kag naghambay, “Ini
nga ilimnon ang bag-o nga kasugtanan nga gingsilyuhan
paagi sa akon dugò. Kada kamo mag-inom ini, himua nindo
ini para sa pagdumdom sa akon.”
26 Kada kamo magkaon ng ini nga tinapay kag mag-inom
ng ini nga ilimnon, ginabalità nindo ang kamatayon ng
Ginoo hasta sa iya pagbalik.

27 Nganì ang bisan sin-o nga magkaon ng ini nga tinapay
kag mag-inom ng ini nga ilimnon ng Ginoo nga bukon angay
hay nagakasalà siya kontra sa lawas kag dugò ng Ginoo.
28 Kahinangyan usisaon anay ng kada isa ang iya kau-
galingon bago siya magkaon ng tinapay kag mag-inom ng
ilimnon.
29 Kay kung magkaon siya kag mag-inom nga wayà
niya ginakilay-a ang gusto hambayon ng lawas ng Ginoo,
nagadaya lang siya ng parusa sa iya kaugalingon.
30 Imaw inà nga madamò sa indo ang maluya kag
masakiton kag ang iban nganì hay nagkamatay na.
31 Pero kung usisaon anay naton ang aton kaugalingon,
indì kita maparusahan ng Dios.
32 Kung kita nga mga nagatuo ginaparusahan ng Dios, gi-
natudluan niya kita agud indì kita pagparusahan kaibahan
ng mga tawo sa kalibutan.

33 Nganì, mga kauturan ko kay Kristo, kung magtipon-
tipon kamo para sa Ihapon ng Ginoo, maghinuyatan kamo.

34 Kung may ginagutom sa indo, magkaon anay siya sa iya
bayay, agud sa indo pagtipon-tipon indì kamo maparusahan
ng Ginoo. Kung parti sa iban nga mga butang, asikasuhon
ko na lang ugaling kung makaabot na ako dirà.

12

Mga Abilidad nga Ginatao ng Espiritu Santo

1 Niyan, mga kauturan ko kay Kristo, kung parti sa
mga abilidad nga ginatao ng Espiritu Santo, gusto ko nga
masayuran nindo ini.
2 Nasayuran nindo nga nang wayà pa kamo nagatuo
sa Dios, gingpinatayang kag gingtinuytuyan kamo agud
magsamba sa mga dios-diosan nga wayà kabuhì.
3 Nganì gusto ko nga masayuran nindo nga wayà tawo
nga ginatuytuyan ng Espiritu ng Dios nga makahambay,
“Sumpaon si Hesus!” Kag wayà da may makahambay, “Si
Hesus ang Ginoo,” kung wayà siya ginatuytuyi ng Espiritu
Santo.
4 Iba-iba ang mga abilidad, pero isa lang ka Espiritu Santo
ang ginahalinan ini.
5 Iba-iba ang paagi sa pagserbisyo, pero isa lang nga Ginoo
ang aton ginaserbisyuhan.
6 Iba-iba ang ginapahuman ng Dios sa aton, pero isa
lang nga Dios ang nagatao ng gahom sa aton tanan agud
mahuman ta ini.
7 Ang kada isa hay ginataw-an ng Dios ning abilidad
nga nagapakità nga ang Espiritu hay yarà sa iya, agud
makabulig siya sa iya kapareho nga nagatuo.
8 Ang iban ginataw-an ng Espiritu ning abilidad sa
paghambay parti sa kamatuuran ng Dios kag ang iban
naman ning abilidad sa paghambay parti sa kamayad ng
Dios.
9 May igwa da ginataw-an ng pareho nga Espiritu ng dakò
gid nga pagtuo kag ning abilidad sa pagpang-ayo ng mga
nagamasakit.
10 Ang iban ginataw-an ng gahom sa paghuman ning mga
milagro; ang iban, abilidad sa pagbalità ng mensahe halin
sa Dios; kag ang iban abilidad sa pagkasayod kung ano ang
nagagahom sa isa ka tawo kung Espiritu Santo o bukon.
May ginataw-an da ning abilidad nga maghambay ng iban
nga mga linggwahe nga wayà ninda nasayuri kag igwa da
ginataw-an ning abilidad sa paghambay kung ano ang gusto
hambayon ng adto nga mga linggwahe.
11 Pero isa lang gid ka Espiritu ang nagatao ini tanan kag
ginapanao niya ini sa kada tawo sunò sa iya kabubut-on.

Ang mga Parte ng Lawas ni Kristo

12 Niyan isipa ang lawas ng tawo, isa lang ini pero
madamò nga parte. Bisan iba-iba ang kada parte, isa lang
gid ini ka lawas. Pareho da ini sa aton nga mga nagatuo
nga madamò pero isa lang ka lawas ni Kristo.
13 Kay isa lang gid ka Espiritu Santo ang gingbawtismo
sa aton tanan, Judio man o Griego, ulipon man o hilway,
agud maging isa ka lawas. Kag isa da ka Espiritu Santo ang
gingbaton naton tanan.*
14 Ang lawas ng tawo hay isa lang pero may madamò nga
parte.
15 Kung maghambay ang siki, "Tungod ako hay bukon
kamot, bukon ako parte ng lawas," sa matuod lang siya hay
parte gihapon ng lawas.
16 Kag kung maghambay ang talinga, "Tungod ako hay
bukon mata, bukon ako parte ng lawas," sa matuod lang,
siya hay parte gihapon ng lawas.
17 Kay kung ang bilog nga lawas ng tawo hay puro lang
mata, pauno ang iya pagkabatì? Kag kung ang bilog nga
lawas hay puro lang talinga, pauno ang iya pagpanimahò?
18 Pero wayà kita paghumana ng Dios nga tiyad inà,
gingbutang niya ang iba-iba nga parte sa aton lawas sunò
sa iya gusto.
19 Kung ang lawas hay isa lang ka parte, indì na inà
matatawag nga lawas.
20 Ang matuod, madamò ang mga parte ng aton lawas,
pero isa lang gid ka lawas.
21 Kag ang mata hay indì makahambay sa kamot, "Indì ko
ikaw kahinangyan," kag ang uyo indì da makahambay sa
siki, "Indì ko ikaw kahinangyan."
22 Sa matuod lang, ang mga parte ng lawas nga daw
maluya hay kahinangyan ta gid.
23 Ang mga parte ng lawas nga daw bukon gid im-
portante, aton ginadipara ng maayo; kag ang mga parte
nga makahuhuyà nga indì dapat makità, aton da ini
ginatabunan ning maayo.
24 Indì na naton kahinangyan nga humanon ini sa aton
mga parte nga kaayo na siruon. Pero gingbutang ng Dios sa
tamà nga lugar ang mga parte ng lawas, agud mataw-an ng
dungog ang mga parte nga daw bukon gid importante.
25 Ginghuman ini ng Dios agud wayà may mag-iyaiya,
kundì magbinuligan ang kada parte ng lawas.

---

* **12:13 12:13** *Isa da ka Espiritu Santo ang gingbaton naton tanan*: sa literal, nag-inom kita tanan sa isa ka Espiritu.

26 Nganì kung ang isa ka parte hay nagaantos, ang tanan
nga parte hay nagaantos da. Kag kung ang isa ka parte hay
ginadayaw, ang tanan nga parte hay nalilipay da.
27 Ang gusto ko hambayon imaw ini: kita nga mga
nagatuo hay imaw ang lawas ni Kristo kag ang kada isa sa
aton hay parte ng iya lawas.
28 Kag sa ini nga lawas nga imaw ang iglesya, nagbutang
ang Dios: una sa tanan, ng mga apostoles; ikaduha,
mga propeta*; ikatuyo, mga manunudlò ng hambay ng
Dios; pagkatapos mga miyughuman ning mga milagro, mga
miyug-ayo ng mga may sakit, mga miyugbulig sa mga
nagatuo, mga administrador kag mga miyughambay ng
iban nga mga linggwahe nga wayà ninda nasayuri.
29 Nasayuran da nindo nga bukon kita tanan hay mga
apostoles, o mga propeta, o mga manunudlò, o mga
miyughuman ning mga milagro.
30 Kita tanan hay wayà da pagtaw-i ning abilidad sa pag-
ayo ng may sakit, o paghambay sa iban nga linggwahe nga
wayà nasayuri o paghambay kung ano ang gusto hambayon
ng adto nga mga linggwahe.
31 Pero handuma gid nindo nga mabaton halin sa Dios ang
mga importante gid nga mga abilidad.
Kag niyan itudlò ko sa indo ang pinakamaayo sa tanan
nga paagi ng pagkabuhì.

13

Ang Paghigugmà

1 Aber makahambay pa ako ng iban nga mga linggwahe
ng mga tawo kag ng mga anghel, pero kung wayà ako
paghigugmà sa akon isigkatawo, pareho lang ako sa tambor
nga malingaw o bagtingan nga matingil.
2 Kag aber makabalità ako ng mensahe halin sa Dios kag
makasayod ng tanan nga tinagò nga mga kamatuuran patì
ang iba-iba nga mga kamayad kag bisan mapasaylo ko ang
mga bukid tungod sa akon dakò nga pagtuo, pero kung wayà
ako paghigugmà, wayà gid ako puyos.
3 Aber ipanao ko sa mga pobre ang tanan ko nga
pagkabutang kag aber ihalad ko ang akon lawas para
sunugon*, kung wayà ako paghigugmà wayà gihapon ako
puyos.
4 Ang tawo nga nagahigugmà hay mapinasensyahon,
mabuot sa iya isigkatawo, bukon mailihon, bukon maham-
bog o hadakon,

* **13:3 13:3** *Lawas para sunugon*: sa iban nga mga kopya ng Griego, lawas agud makapahambog.

5 bukon bastos, bukon maiyaiyahon sa kaugalingon nga
kaayuhan, bukon madalì mahangit, bukon madinumuton
sa salà ng iban,
6 wayà nalipay sa mga malain nga hinimuan kundì
nalilipay sa kamatuuran,
7 permi mainantuson, permi may pagsalig, permi may
paglaom kag permi matiniison.
8 Ang paghigugmà hay wayà gid katapusan, pero may
katapusan ang mga pagbalità ng mensahe halin sa Dios kag
ang mga paghambay sa iban nga mga linggwahe nga wayà
nasayuri, patì ang mga pag-isplikar ng kamayad ng Dios.
9 Kay ang mga butang nga aton nasayuran patì ang aton
pagbalità ng mensahe halin sa Dios hay bukon pa gid
kumplito.
10 Pero pag-abot ng adlaw nga makumplito na ang tanan,
maduduyà na ang bukon kumplito.
11 Nang ungà pa ako, ang akon paghambay, ang akon
paghunahunà kag ang akon pang-intindi hay pareho ng
ungà. Pero niyan nga may edad na ako, gingbayaan ko ang
batasan ng pagiging ungà.
12 Sa niyan, daw nagasirò kita sa espiho nga malubog;
pero magaabot ang adlaw nga maging klaro gid ang tanan.
Niyan limitado ang aton nasasayuran; pero magaabot ang
adlaw nga masasayuran ta ang tanan parti sa Dios, pareho
ng pagkakilaya ng Dios sa aton.
13 Nganì, tuyo ka butang ang nagapadayon: ang pagtuo,
paglaom kag paghigugmà. Pero ang paghigugmà gid ang
labaw sa tanan.

14

Ang Paghambay ng Linggwahe nga wayà Nasayuri

1 Nganì tinguhaa gid nindo ang paghigugmà, pero han-
duma da nindo nga mataw-an kamo ng mga abilidad halin
sa Espiritu Santo, lalò na gid ang pagbalità ng mensahe
halin sa Dios.
2 Ang tawo nga nagahambay sa iban nga linggwahe
nga wayà niya nasayuri hay wayà nagapakig-istorya sa
mga tawo kundì sa Dios, tungod ang mga tawo hay
indì makaintindi sa iya. Ang Espiritu Santo imaw ang
nakapahambay sa iya ng mga butang nga indì maintindihan
ng mga tawo.
3 Pero ang nagabalità ng mensahe halin sa Dios hay
nagahambay sa mga tawo agud makapalig-on sa inda
pagtuo, makapakusog sa inda buot kag makapalipay sa inda
kaugalingon.

4 Ang tawo nga nagahambay sa iban nga linggwahe
nga wayà niya nasayuri hay nagapalig-on ng iya kaugalin-
gon, pero ang nagabalità ng mensahe halin sa Dios hay
nagapalig-on sa mga nagatuo.
5 Gusto ko kuntà kamo tanan hay makahambay sa iban
nga linggwahe nga wayà nasayuri, pero mas maayo gid
kung makabalità kamo ng mensahe halin sa Dios. Tungod
ang tawo nga nagabalità ng mensahe halin sa Dios hay mas
importante pa kaysa sa tawo nga nagahambay sa iban nga
linggwahe, puyra lang kung ihambay da adtong iya gusto
hambayon agud mapalig-on ang mga nagatuo.

6 Niyan, mga kauturan, ano baya ang mapupuslan nindo
kung magkarà ako dirà sa indo kag maghambay sa iban nga
linggwahe nga indì nindo maintindihan? Syempre wayà
gid! Kahinangyan may ibalità ako sa indo sa gingpasayod
ng Dios sa akon, o may iisplikar ako nga kamayad ng Dios,
o may ibalità ako nga mensahe halin sa Dios, o may itudlò
ako nga hambay ng Dios.
7 Bisan sa ihimplo ng mga instrumento nga wayà kabuhì
pareho sa plawta o alpa, kung bukon klaro ang pagpatunog
ng mga nota, pauno masayuran ng nagapamatì kung ano
ang ginapatunog?
8 Kag bisan sa miyugtrumpeta ng mga sundalo, kung
bukon klaro ang pagpatunog, wayà may magpreparar para
sa gira.
9 Imaw da ini sa indo, kung nagahambay ka sa iban nga
linggwahe nga indì maintindihan, pauno ang pagkaintindi
ng nagapamatì ng imo ginahambay? Wayà gid puyos ang
imo ginahambay.
10 Madamò ang mga linggwahe sa kalibutan kag ang kada
isa hay may gusto hambayon.
11 Pero kung indì ko maintindihan ang ginahambay ng
isa ka tawo kag indì da niya maintindihan ang akon
ginahambay, magiging daw istranghero kami kag wayà
kami may mabubuoy sa kada isa.
12 Nganì tungod nagahandom kamo nga makabaton ning
mga abilidad nga halin sa Espiritu Santo, handuma gid
nindo nga mabaton ang mga abilidad nga makapalig-on sa
mga nagatuo.

13 Nganì ang tawo nga nagahambay sa iban nga linggwahe
nga wayà niya nasayuri dapat magpangamuyò nga taw-
an da siya ning abilidad nga ihambay kung ano ang gusto
hambayon adto.
14 Kay kung nagapangamuyò ako sa iban nga linggwahe
nga wayà ko nasayuri, bisan matuod nagapangamuyò ang

akon espiritu, pero indì ini mapuslan ng akon hunahunà.
15 Nganì ano ang akon dapat humanon? Magapangamuyò
o magakanta ako sa akon espiritu kag magapangamuyò o
magakanta da ako nga maintindihan ng akon hunahunà.
16 Kung magpasalamat ka sa Dios sa imo espiritu lang
kag indì maintindihan ng iban nga wayà adto nga abil-
idad, pauno sinda makahambay, “Matuod gid!” sa imo
pagpasalamat? Kay wayà nganì sinda makaintindi kung
ano ang imo ginahambay.
17 Bisan ang imo pagpasalamat sa Dios hay kaayo-ayo, ang
inda pagtuo hay indì mapalig-on.
18 Nagapasalamat ako sa Dios nga wayà may makalabaw
sa akon kung parti sa paghambay ng iban nga mga
linggwahe nga wayà nasayuri.
19 Pero sa mga pagtipon-tipon ng mga nagatuo, mas
maayo pa maghambay ako ng lima lang ka hambay nga
maintindihan, agud matudluan ko sinda, kaysa sa libo-libo
ka hambay nga indì maintindihan.
20 Mga kauturan, indì ko gusto nga maghunahunà kamo
pareho ng ungà. Syempre, kung parti sa malain, maging
pareho kamo sa ungà nga wayà nakasayod ng malain. Pero
sa indo hunahunà, maging maguyang kamo.
21 Nganì isipa ang ginahambay ng Kasulatan, naghambay
ang Ginoo,

“Magahambay ako sa ini nga mga tawo paagi sa iba-iba nga
mga linggwahe kag paagi sa mga bàbà ng mga taga-
iban nga lugar,

pero indì gid sinda magpamatì sa akon.”†
22 Nganì ang paghambay sa iban nga linggwahe nga wayà
nasayuri hay bukon tandà para sa mga nagatuo kundì para
sa mga wayà nagatuo. Pero ang pagbalità ng mensahe halin
sa Dios hay bukon tandà para sa mga wayà nagatuo, kundì
para sa mga nagatuo.
23 Nganì, kung magtipon-tipon ang mga nagatuo kag kung
tanan kamo maghambay sa mga linggwahe nga wayà
nasayuri kag may mga nagatambong nga wayà pa nagatuo
o wayà nakasayod kung ano ang indo ginahuman, indì ba
arà sinda maghambay nga mga buang kamo?
24 Pero kung tanan kamo magbalità ng mensahe halin sa
Dios kag may nagatambong nga wayà pa nagatuo o wayà
nakasayod kung ano ang indo ginahuman, masasayuran
niya nga siya galì hay makasasalà tungod sa tanan nga iya
nabatian.

---

† **14:21 14:21** Isaias 28:11-12

25 Mabibisto niya patì ang mga sikreto nga iya ginahu-
nahunà, nganì magaluhod siya nga nagahinuysoy kag
magasamba sa Dios. Kag makakahambay siya nga ang Dios
hay yarà gid sa indo!

Ang Tamà nga Paagi sa Pagsamba

26 Nganì, mga kauturan, imaw ini ang dapat nindo
humanon kung magtipon-tipon kamo: ang iban magkanta,
ang iban magtudlò, ang iban magbalità ng gingpasayod ng
Dios sa iya, ang iban maghambay sa linggwahe nga wayà
nasayuri kag ang iban hay maghambay kung ano ang gusto
hambayon ng adto nga linggwahe. Kag ang tanan nga
ginahuman nindo, himua nindo para sa pagpalig-on sa mga
nagatuo.
27 Kung igwa maghambay sa linggwahe nga wayà
nasayuri, dapat duha lang o tuyo ang maghambay, pero
dapat hay ilis-ilis kag kahinangyan igwa ning maghambay
kung ano ang gusto hambayon adto.
28 Pero kung wayà gid may maghambay kung ano ang
gusto hambayon, dapat maghipos sinda kag maghambay na
lang sa inda kaugalingon kag sa Dios.
29 Kung igwa sa indo may abilidad sa pagbalità ng
mensahe halin sa Dios, tuguti nindo nga maghambay ang
duha o tuyo. Kag ang iban hay magpamatì kag isipon gid
maayo kung halin sa Dios ang inda ginahambay.
30 Niyan, kung may inughambay nga gingpasayod ng Dios
sa isa sa mga nagapungkò didto, dapat maghipos ang una
nga nagahambay agud makahambay da ang iban.
31 Sa ini nga paagi, tanan kamo hay makailis-ilis balità ng
mensahe halin sa Dios, agud ang tanan hay makatuon kag
magakusog ang pagtuo.
32 Ang propeta nga nagabaton ng ini nga abilidad hay
dapat magpugong sa paggamit ini.
33 Kay ang Dios wayà nagatao ng kagulo kundì
katawhayan.

Kung parti sa mga babayi, himua nindo ang ginahuman
ng mga balaan nga tawo ng Dios sa tanan nga iglesya.
34 Dapat maghipos ang mga babayi sa indo mga pagtipon-
tipon kay wayà sinda ginatuguti nga maghambay. Dapat
magpasakop sinda sa otoridad pareho sa nakasulat sa
kasuguan ng mga Judio.
35 Kag kung ang babayi hay may gusto nga matun-
an, maghuyat siya nga makabalik sa inda kag didto sa
inda bayay makapangutana siya sa iya asawa, tungod
makahuhuyà nga maghambay ang babayi sa pagtipon-tipon
ng mga nagatuo.

Ang Kabilugan nga mga Bilin parti sa Pagsamba

36 Ano, nagahunahunà ba kamo nga ang hambay ng Dios
naghalin sa indo? O kamo lang ba ang nakabaton ini?
37 Kung igwa sa indo nagahunahunà nga siya hay propeta
o ginatuytuyan ng Espiritu Santo, dapat kilayahon niya nga
ang akon mga ginasulat sa indo hay sugò mismo ng Ginoo.
38 Kag kung igwa ng wayà nagakilaya sa ini nga akon
ginahambay, ayaw da nindo siya pagkilay-a!
39 Nganì mga kauturan ko kay Kristo, maghandom gid
kamo nga makabalità ng mensahe halin sa Dios kag
ayaw nindo pagpunggi ang iban nga nagahambay sa mga
linggwahe nga wayà nasayuri.
40 Pero himua nindo ang tanan sa tamà kag may kaayusan
nga paagi.

15

Ang Pagkabanhaw ni Kristo

1 Mga kauturan, gusto ko ipadumdom sa indo ang
Maayong Balità nga akon gingpasayod sa indo. Ini hay
ang gingbaton nindo kag hasta niyan imaw da ang indo
ginatindugan.
2 Paagi sa ini nga Maayong Balità, maluluwas kamo kung
ginapanghawiran gid nindo maayo ang akon gingpasayod
sa indo, puyra lang kung bukon matuod ang indo ginatu-
uhan.
3 Gingtudlò ko sa indo ining pinakaimportante nga mga
butang nga gingtudlò sa akon: si Kristo hay namatay agud
mapatawad ang aton mga salà, ini hay natabò sunò sa
Kasulatan.
4 Ginglubong siya kag nabanhaw sa ikatuyo ka adlaw,
sunò da sa Kasulatan.
5 Kag nagpakità siya una kay Pedro kag pagkatapos hay
sa dose nga apostoles.
6 Pagkatapos nagpakità da siya isa ka beses sa mga
kauturan nga sobra 500. Kag kadamuan sa inda hay buhì
pa niyan, pero ang iban hay patay na.
7 Pagkatapos nagpakità da siya kay Santiago* kag sa tanan
nga apostoles.
8 Sa katapusan nagpakità da siya sa akon. Ako hay pareho
sa lapsag nga ging-ungà nga bukon pa oras.
9 Kay ako ang pinakamababà sa mga apostoles kag indì
nganì angay nga tawagon nga apostol, tungod ginghingabot
ko ang mga nagatuo sa Dios.
10 Pero sa kaluoy ng Dios sa akon, niyan apostol na ako.
Kag wayà may makahambay nga wayà puyos ang kaluoy ng

Dios nga gingtao sa akon, tungod ang matuod, mas madamò
ang akon gingpangabudlayan kung ikumpara sa nahuman
ng akon kapareho nga mga apostoles. Pero bukon sa akon
kaugalingon, kundì tungod sa kaluoy ng Dios.
11 Pero wayà deperensya kung ako o sinda ang nagatudlò
sa indo, ang importante hay pareho ang amon ginawali kag
pareho da ang indo ginatuuhan.

Ang parti sa Pagkabanhaw ng mga Nagatuo

12 Kung ginawali sa indo nga nabanhaw si Kristo halin sa
mga namatay, basì ang iban dirà sa indo hay nagahambay
nga wayà pagkabanhaw?
13 Kung wayà pagkabanhaw, gusto hambayon si Kristo
hay wayà da kuntà nabanhaw.
14 Kag kung wayà nabanhaw si Kristo, wayà kuntà puyos
ang amon pagwali kag wayà da puyos ang indo pagtuo.
15 Bukon lang inà, kundì ang gusto hambayon na-
gapinusong kami sa amon pamatuod parti sa Dios, kay
nagpamatuod kami nga gingbanhaw niya si Kristo. Kag
wayà kuntà niya gingbanhawa si Kristo, kung indì da
pagabanhawon ang mga namatay.
16 Kay kung wayà pagkabanhaw ang mga patay, wayà da
kuntà nabanhaw si Kristo.
17 Kag kung si Kristo hay wayà nabanhaw, ang indo pag-
tuo hay wayà puyos kag wayà pa kuntà kamo napatawad
sa indo mga salà.
18 Kag ang gusto pa hambayon, ang mga nagatuo kay
Kristo nga nagkamatay na hay gingparusahan na sa impy-
erno.
19 Kung ang aton paglaom kay Kristo hay para lang sa
aton kabuhì diri sa kalibutan, kita ang pinakamakaluluoy
sa tanan nga tawo.
20 Pero ang matuod, nabanhaw si Kristo kag imaw ini ang
garantiya nga pagabanhawon da ang mga namatay.
21 Tungod sa isa ka tawo, nag-abot ang kamatayon sa
tanan nga tawo, nganì tungod da sa isa ka tawo, mabanhaw
ang mga namatay.
22 Kung ang tanan nga tawo mamatay tungod sa aton
relasyon kay Adan, tungod da sa aton relasyon kay Kristo
kita tanan hay mababanhaw.
23 Ang pagkabanhaw hay may iba-iba nga tyempo. Ang
una gid nga nabanhaw hay si Kristo. Pagkatapos pagbalik
niya, mabanhaw da ang iya mga gingpilì.
24 Kag pagkatapos magaabot ang katapusan. Perdihon
niya ang tanan nga nagaharì, nagadumaya kag tanan nga
igwa gahom kag itugyan niya ang paghaharì sa Dios nga
Amay.

25 Kay dapat magharì si Kristo hasta mapasukò ng Dios sa
iya ang tanan niya nga kaaway.†
26 Ang katapusan gid nga kaaway nga duyaon hay ang
kamatayon.
27 Ginahambay ng Kasulatan nga gingpasakop ng Dios kay
Kristo ang tanan nga butang.† Pero syempre bukon ini gusto
hambayon nga patì ang Dios nga nagpasakop ng tanan kay
Kristo hay kaibahan da.
28 Kundì kung ang tanan hay gingpasakop kay Kristo, si
Kristo nga Ungà ng Dios hay magapasakop da sa Dios nga
nagpasukò ng tanan sa iya, agud ang Dios imaw na ang
magagahom sa tanan.
29 Niyan may mga tawo nga nagapabawtismo para sa
mga namatay. Dì ano ang puyos ng inda ginahuman
kung indì lang da pagabanhawon ang mga patay? Basì
nagapabawtismo pa sinda para sa mga namatay?
30 Kag para sa amon, kung wayà pagkabanhaw, ano ang
amon mabubuoy sa mga peligro nga amon naagihan?
31 Mga kauturan, kung pauno kamatuod nga ginaatubang
ko kada adlaw ang peligro ng kamatayon, matuod da nga
ginapahambog ko kamo tungod sa indo pagpakig-isa kay
Kristo Hesus nga aton Ginoo.
32 Nahugaan gid ako diri sa Efeso, tungod nagakontra
sa akon ang mga tawo nga pareho sa mapintas nga mga
sapat. Pero kung indì pagabanhawon ang mga namatay,
wayà kuntà ako may mabuoy sa ini nga mga pag-antos ko
sunò sa panirò ng tawo. Mas maayo pa nga sundon ta na
lang ang hambayanon nga,
"Magkaon kita kag mag-inom hasta gusto naton,
kay basì kung mamatay na kita buwas."†
33 Indì kamo magpadayà sa tiyad inà nga mga ginahambay
kay "kung magkinaibahan kamo sa mga malain nga tawo,
magapalain ini sa indo maayo nga batasan."
34 Maghunahunà na kamo ng tamà kag bayai na nindo ang
pagpakasalà. Ginahambay ko ini sa indo agud mapahuyà
kamo, kay ang iban sa indo hay wayà gid nakakilaya sa
Dios.

Ang Lawas sa Pagkabanhaw

35 Niyan, siguro may magpangutana kung pauno ban-
hawon ang mga patay kag kung ano nga klasi ng hitsura
magakaigwa sinda.
36 Ano ba nga pangutana inà! Yari ang akon sabat sa inà
nga tawo nga wayà gid may nasayuran: kung magtanom

† **15:25 15:25** Salmo 110:1 † **15:27 15:27** Salmo 8:6 † **15:32 15:32** Isaias 22:13

kita ng isa ka binhì sa dutà, inà nga binhì hay malunot anay
ang panit bago magtubò.
37 Kag bisan ano nga binhì ang imo itanom, halimbawà
ang binhì ng trigo o ang iban pa nga klasi ng mga binhì,
ang korte ng binhì hay bukon pareho ng hitsura ng tanom
pag nagatubò na ini.
38 Pero ang hitsura ini hay gingtao ng Dios sunò sa iya
kabubut-on kag kada binhì hay may iba-iba nga hitsura
kung magtubò.
39 Imaw da ang lawas ng tanan nga may kabuhì, kay ang
mga lawas hay wayà da nagapare-pareho. Iba ang lawas
ng mga tawo kag iba da ang lawas ng mga hayop, iba ang
lawas ng mga pispis kag iba da ang lawas ng mga isdà.
40 Iba-iba ang ginghuman ng Dios diri sa dutà kag didto
sa langit kag ang tanan nga iya ginghuman hay kaayo-ayo.
Pero ang kaayo ng mga butang nga yadto sa langit hay iba
kaysa sa kaayo ng mga butang diri sa dutà.
41 Iba ang kaayo ng adlaw kag iba da ang kaayo ng bulan.
Ang mga bituon hay may iba da nga kaayo. Kag bisan pa
nganì ang mga bituon hay iba-iba ang inda kaayo.
42 Imaw da kung pagabanhawon na ang mga namatay.
Ang ginalubong nga lawas hay malulunot, pero kung
mabanhaw na, indì na gid ini malunot hasta san-o.
43 Ang ginalubong nga lawas malaw-ay siruon kag
maluya, pero kung banhawon na, ini hay kaayo-ayo kag
makusog.
44 Ang ginalubong nga lawas hay dutan-on, pero kung
banhawon na, ini hay maging langitnon nga lawas. Kay
kung may dutan-on nga lawas, may langitnon da nga lawas.
45 Kay ginahambay ng Kasulatan, “Ang una nga tawo nga
si Adan hay gingtaw-an kabuhì.”† Pero ang ulihi nga Adan
nga imaw si Kristo hay naging espiritu nga nagatao kabuhì.
46 Bukon ang langitnon nga lawas ang una nga gingtao
sa aton kundì ang dutan-on nga lawas kag pagkatapos ang
langitnon nga lawas.
47 Ang una nga tawo nga si Adan hay dutan-on. Ginghu-
man siya halin sa dutà. Pero ang ikaduha nga tawo nga
imaw si Kristo hay halin sa langit.
48 Ang mga lawas nga dutan-on hay pareho gid sa lawas
ng tawo nga ginghuman halin sa dutà; pero ang mga lawas
nga langitnon hay pareho gid sa lawas ng tawo nga halin sa
langit.
49 Nganì kung pauno nga ang aton lawas hay pareho kay
Adan nga halin sa dutà, magaabot gid ang adlaw nga ang

† **15:45 15:45** Gingtunaan 2:7

aton lawas hay maging pareho da kay Kristo nga halin sa
langit.
50 Mga kauturan, ang gusto ko hambayon imaw ini:
ining aton lawas nga dutan-on hay indì puydi magbaton
panublion sa gingharian ng Dios. Ining lawas nga malu-
lunot hay indì makapanublì ng kabuhì nga wayà katapusan.
51 Pamatì kamo kay balitaan ko kamo ng ini nga ka-
matuuran nga wayà gingpasayod nang una: indì kita tanan
mamatay, pero bag-uhon ng Dios ang aton lawas tanan.
52 Ini hay gulpi lang matabò, sa isa lang ka pisok ng mata.
Pagtunog nang ulihi gid nga trumpeta, banhawon nga daan
ang mga namatay kag taw-an lawas nga indì na malunot.
Kag kita nga buhì pa hay bag-uhon da ang aton mga lawas.
53 Kay ining lawas nga nalulunot kag namamatay hay
kahinangyan bayluhan ng lawas nga indì na malunot kag
indì na mamatay.
54 Nganì kung ining lawas nga nalulunot kag namamatay
hay mabayluhan na ng indì malunot kag indì mamatay,
matutuman na ang ginahambay ng Kasulatan,
“Gingduyà na ang kamatayon!
Ang pagdaog hay sigurado na!”†
55 “O kamatayon, naperdi na ikaw!
Wayà na ang imo dalit!”†
56 Ang dalit ng kamatayon hay ang salà kag may gahom ang
salà tungod may Kasuguan.
57 Pero salamat sa Dios tungod paagi sa ginghuman ng aton
Ginoong Hesu-Kristo, gingtaw-an niya kita pagdaog sa salà
kag kamatayon!
58 Nganì, mga pinalanggà ko nga kauturan kay Kristo,
magpakalig-on kamo kag indì gid magduha-duha sa indo
pagtuo. Magpakahugod kamo sa ginapahuman sa indo ng
Ginoo, kay nasasayuran nindo nga may puyos gid ang indo
mga pagpangabudlay para sa Ginoo.

16

Ang Bulig para sa mga taga-Judea

1 Kung parti sa indo inugbulig sa mga balaan nga tawo ng
Dios didto sa Judea, himua da nindo ang akon gingsugò sa
mga nagatuo sa Galacia.
2 Kada Dominggo,* ang kada isa sa indo hay maglain na
ning kantidad sunò sa indo kinità. Pagkatapos taguon nindo
ini agud pag-abot ko dirà, preparado na ang indo inugtao.

---

† **15:54 15:54** Isaias 25:8 † **15:55 15:55** Hosea 13:14 * **16:2 16:2** Sa Griego, ini hay ang una nga adlaw ng simana.

3 Pag-abot ko dirà, suguon ko sa Jerusalem ang mga tawo
nga indo gingpilì para magdaya ng indo mga bulig kag ng
akon sulat nga magapakilaya sa inda.
4 Pero kung kahinangyan gid nga magkadto da ako didto
sa Jerusalem, day-on ko na lang sinda.

Ang Plano ni Pablo

5 Paghalin ko sa probinsya ng Macedonia, makarà ako dirà
sa Corinto kay plano ko nga maagi sa Macedonia.
6 Basì kung magadugay ako dirà sa indo kag posible
nga dirà na ako magpaligad ng tiglalamig, agud mabuligan
nindo ako sa akon mga kahinangyanon sa akon pagbyahe
kung diin man ako makadto.
7 Indì ko gusto nga mag-agi ako sa indo ng madalì lang,
kundì gusto ko nga kung yarà na ako sa indo, makatinir ako
ning madugay, kung itugot ng Ginoo.
8 Pero niyan matinir anay ako diri sa Efeso hasta sa adlaw
ng Pentecostes*,
9 tungod madamò diri ang gusto magpamatì ng akon gi-
natudlò nga Maayong Balità kag nagapati ako nga madamò
ang magatuo diri, bisan madamò ang nagakontra.
10 Kung mag-abot dirà si Timoteo, abiabiha nindo siya
agud indì siya matahap sa indo, kay pareho da siya sa akon
nga nagapangabudlay sa Ginoo.
11 Nganì tahura nindo siya. Kag kung maghalin na siya
dirà, buligi da nindo siya sa iya mga kahinangyanon sa iya
pagbyahe agud makabalik siya diri sa akon. Ginapaabot ko
siya kaibahan ng iban pa nga mga kauturan kay Kristo.
12 Kung parti sa aton utod nga si Apolos, gingpangabay
ko gid siya nga magbisita dirà sa indo kaibahan ng iban
nga mga kauturan kay Kristo. Pero bukon pa siya niyan
sigurado nga makakarà dirà. Makarà lang ugaling siya dirà
kung may opurtunidad na siya.

Ang Katapusan nga mga Bilin

13 Magbantay kamo permi kag magpakalig-on sa indo pag-
tuo kay Hesu-Kristo. Magpakaisog kamo kag magpakusog.
14 Kag aber ano ang indo ginahuman, himua nindo inà
nga may paghigugmà.
15 Mga kauturan, nasayuran nindo nga ang una gid nga
mga nagatuo dirà sa Acaya hay wayà iban kundì si Stefanas
kag ang iya pamilya. Ginghalad ninda ang inda kaugalingon
para magserbisyo sa mga balaan nga tawo ng Dios. Imaw
inà nga nagapangabay ako sa indo
16 nga magpasakop kamo sa inda kag patì da sa tanan nga
pareho sa inda nga nagapangabudlay para sa Ginoo.

17 Nalipay gid ako pag-abot nina Stefanas, Fortunatus
kag Acaicus. Kay bisan wayà kamo diri, yari sinda, nganì
nahuman ninda sa akon ang indì nindo mahuman.
18 Ginapakusog ninda ang akon tagipusuon kag patì da
ang indo. Ang mga tawo nga pareho sa inda hay dapat
pasalamatan sa inda mga ginahuman.
19 Ang mga nagatuo diri sa probinsya ng Asia hay
nagapangamusta sa indo. Sina Aquila kag Priscila kag ang
mga nagatuo nga nagatipon sa inda bayay sa pagsamba
sa Dios hay nagapangamusta gid sa indo sa pangayan ng
Ginoo.
20 Nagapangamusta da sa indo ang tanan nga kauturan
kay Kristo diri.
Magkinamustahan kamo bilang mag-utod kay Kristo.†
21 Ako mismo si Pablo ang nagasulat ini nga pagpanga-
musta: Kamusta sa indo tanan.
22 Kabay pa nga parusahan ng Ginoo ang bisan sin-o nga
wayà nagahigugmà sa iya.
O Ginoo, magbalik ka na!
23 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya ni Ginoong
Hesus.
24 Ginahigugmà ko kamo tanan sa aton pagpakig-isa kay
Kristo Hesus. Kabay pa.

† **16:20 16:20** *Magkinamustahan… kay Kristo*: sa literal, magkinamustahan… nga may balaan nga harò.

Ang Pangaduha nga Sulat ni Pablo sa mga TAGA-CORINTO

Pasayod

Pagkatapos ng una nga sulat ni Pablo sa mga nagatuo sa Corinto, nagbisita siya sa inda. Indì sinda magpamatì sa iya mga laygay, nganì naghalin siya didto kag nagbalik sa Efeso. Nalipay siya nang nakità niya si Tito kay gingbalitaan siya nga ang mga taga-Corinto hay naghinuysoy na sa inda kasalanan. Ining pangaduha nga sulat ni Pablo sa mga nagatuo sa Corinto hay para ipaabot sa inda ang iya kalipay tungod naging masinundanon sinda kag para da maglaygay pa gid sa inda. Sa matuod, bago ang una nga sulat sa Corinto, may gingsulat si Pablo sa inda (1 Corinto 5:9) pero ini hay naduyà na.

Gingsabat niya sa ini nga sulat ang mga nagakontra sa iya kag nagapabintang nga wayà siya nagtuman sa iya gingpangakò nga magbisita sa inda. Ginghungod niya nga indì anay magkadto sa Corinto para malikawan niya ang pagdisiplina sa inda kag indì niya gusto nga maglain ang inda buot.

Gingpabatyag diri ni Pablo ang iya dakò nga paghigugmà sa inda kag nagalaom gid siya kag nalilipay nga magkaigwa sinda liwat maayo nga relasyon. Ginahandom da niya nga patawaron kag batunon ninda liwat ang tawo nga nakasalà (2:5-11). Gingpadumdom da niya sa mga nagatuo nga ang Dios hay maatag kag gusto niya nga maging maatag da sinda para mabuligan ang mga kauturan sa Jerusalem kag sa Judea (8:1-9:15).

Sa mga ulihi nga kapitulo, gingdipinsahan niya ang iya pagiging matuod nga apostol sa pila ka mga kauturan sa Corinto nga nagahambay nga sinda ang matuod nga mga apostol.

Ang Pagpangamusta ni Pablo

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus sunò sa
kabubut-on ng Dios. Ako kag si Timoteo nga aton utod kay
Kristo hay nagapangamusta sa indo tanan dirà sa Corinto
nga nagatuo sa Dios, kag mga balaan nga tawo ng Dios sa
bilog nga probinsya ng Acaya.
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag
katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong
Hesu-Kristo.

Ang Pagpasalamat ni Pablo sa Dios

3 Dayawon ang Dios, nga imaw ang Dios ng aton Ginoong
Hesu-Kristo kag iya da Amay. Maluluy-on siya nga Amay
kag Dios nga permi nagapakusog sa aton tagipusuon.
4 Ginapakusog niya ang aton tagipusuon sa tanan ta nga
mga kahugaan, agud makapakusog da kita sa mga tawo
nga may iba-iba nga kahugaan, paagi sa pagpakusog nga
nabaton naton halin sa iya.
5 Kay kung mauno kadamò ang aton naagihan nga mga
kahugaan sa aton pagpakig-isa kay Kristo, imaw da nga
pagpakusog ang aton nababaton paagi sa iya.
6 Niyan kung nagaagi man kami sa mga kahugaan,
ini hay para kamo mapakusog kag maluwas. Kag kung
ginapakusog kami, ini hay para da mapakusog kamo agud
matiis nindo ang mga kahugaan nga pareho ng amon
ginatiis.
7 Nganì matibay ang amon paglaom parti sa indo, kay
sayod namon nga kung pauno kamo nagatiis ng mga
kahugaan pareho sa amon, ginapakusog da kamo ng Dios
pareho sa amon.
8 Mga kauturan kay Kristo, gusto namon nga masayuran
nindo ang natabò sa amon nga kahugaan sa Asia,* kay ang
amon naagihan hay sobra-sobra gid nga kahugà nga daw
indì na gid kaya ng amon kusog, hasta nga nabuy-an na gid
kami paglaom nga mabuhì pa.
9 Kalaom nganì namon imaw na adto ang katapusan
ng amon kabuhì. Pero natabò adto agud indì kami
magsalig sa amon kaugalingon, kundì sa Dios nga imaw ang
nagabanhaw sa mga patay.
10 Gingtabangan niya kami sa makahiyadlok nga ka-
matayon kag padayon pa nga pagaluwason. Siya lang gid
ang amon ginalauman nga imaw gihapon ang magatabang
sa amon.
11 Paagi sa bulig ng indo mga pangamuyò, mababaton
namon ang pagpakamaayo halin sa Dios bilang sabat
sa madamò nga nagapangamuyò, agud madamò da ang
magapasalamat sa iya para sa amon.

Ang Pagbag-o ng Plano ni Pablo

12 Imaw ini ang amon ginapakadakò: ginapamatuuran
ng amon konsensya nga paagi sa bulig ng Dios, ang amon
pagkabuhì hay matarong kag wayà gid kasawayan parti sa
amon mga motibo sa tanan nga tawo kag lalò na gid sa indo.

---

* **1:8 1:8** Nang una ang Asia hay isa sa mga probinsya ng Imperyo ng Roma. Niyan ini nga lugar hay Turkey.

Nahuman namon ini paagi sa pagpakamaayo ng Dios kag
bukon sa amon tawhanon nga kamayad.
13-14 Wayà kami nagasulat ng mga butang nga wayà
nindo maintindihi o mabasahi. Aber indì pa nindo kami
maintindihan, nagalaom ako nga magaabot ang tyempo nga
maiintindihan gid nindo kami ning maayo, agud sa adlaw
ng pag-abot ng aton Ginoong Hesus, maipahambog nindo
kami kag kamo hay maipahambog da namon.

15 Kag tungod sigurado ako nga naiintindihan nindo ako,
nagplano ako dati nga magbisita sa indo, agud mabaton
nindo ang isa pa gid nga pagpakamaayo ng akon pangaduha
nga pagbisita.
16 Gusto ko nga maagi anay dirà sa indo pagkadto ko
sa probinsya ng Macedonia kag sa akon pagbalik maagi
ako liwat dirà, agud mabuligan naman nindo ako sa akon
pagkadto sa Judea.
17 Imaw kuntà adto ang akon plano. Pero tungod wayà
ini madayon, kalaom ba nindo hay indì masaligan ang akon
ginahambay? Pareho ba ako ng iban nga tawo sa kalibutan
nga ang inda ginaplano hay ang para lang gid sa inda
pangsarili nga kaayuhan? Nagahambay sinda "Huo," pero
adto galì "Indì."
18 Pero kung pauno nga ang Dios hay masaligan, masali-
gan da nindo ang amon mensahe sa indo. Bukon ini "Huo,"
pero pagkatapos hay "Indì."
19 Ang Ungà ng Dios nga si Hesu-Kristo, nga amon
ginawali sa indo nina Silas kag Timoteo, hay bukon "Huo"
pero pagkatapos hay "Indì." Siya hay masaligan kag
pagahumanon gid niya ang iya gingpangakò.
20 Tungod kay Kristo, natuman ang tanan nga gingpan-
gakò ng Dios. Nganì makahambay kita ng "Matuod gid!"
paagi sa iya para sa kahimayaan ng Dios.
21 Ang Dios imaw ang nagapalig-on sa aton pagpakig-isa
kay Kristo. Gingpilì niya kita para magserbisyo sa iya.
22 Gingbutang niya ang Espiritu Santo sa aton mga
tagipusuon bilang marka nga sa iya na kita, kung sa
diin ini ang katibayan nga pagabatunon ta ang iya mga
gingpangakò sa aton.

23 Testigo ko ang Dios, nga nagabalità ako ning matuod
kung basì wayà ako nagkarà sa indo sa Corinto, agud
malikawan ko nga madisiplina kamo.
24 Wayà kami nagadikta parti sa indo pagtuo, kay malig-
on na da kamo. Gusto lang kuntà namon nga buligan kamo
agud maging malipayon kamo.

2

1 Niyan nagdesisyon ako nga indì magkarà dirà kung
magatao lang da ako liwat kalisod sa indo.
2 Kay kung ako ang maging rason ng paglain ng indo buot
liwat, sin-o na lang ang magatao sa akon kalipay? Wayà na!
Kay kamo lang ang makatao kalipay sa akon nga nataw-an
ko kalisod nang una.
3 Nganì nagsulat anay ako sa indo, agud kung magkarà
ako dirà, indì ako mapalisod ng mga tawo nga imaw kuntà
ang dapat magtao kalipay sa akon. Kag nagapati ako sa indo
tanan nga kung malipay ako, malilipay da kamo tanan.
4 Pagsulat ko dati sa indo, dakò gid ang akon kahugaan
kag kalisod, nganì ako hay napatangis gid. Indì ko gusto
nga maglain ang indo mga buot, kundì gusto ko lang nga
masayuran nindo nga palanggà ko gid kamo.

Patawara nindo ang Nakasalà

5 Niyan, parti sa tawo dirà nga nakasalà, bukon lang ako
ang iya gingtaw-an ning kalisod, kundì kamo da tanan hay
nalisod aber pauno. Ginghambay ko nga aber pauno kay
indì ko gusto nga pasobrahan.
6 Tamà na ang parusa nga gingtao sa iya ng kadamuan sa
indo.
7 Pero niyan patawara nindo siya kag pakusugon ang
tagipusuon, kay basì kung maapektuhan na gid siya sa tudo
nga kalisod.
8 Nganì nagapangabay ako sa indo nga ipakità nindo sa
iya nga ginapalanggà gihapon nindo siya.
9 Imaw ini ang rason ng pagsulat ko sa indo, kay gusto ko
masayuran kung masaligan ba kamo sa pagtuman ng tanan
nga akon ginahambay sa indo.
10 Kung ginapatawad nindo ang tawo nga nakasalà,
gingpatawad ko na da siya. Kay kung may nakahuman salà
sa akon, gingpatawad ko na siya sa presensya ni Kristo para
sa indo kaayuhan.
11 Dapat naton ini humanon agud indì kita madayà ni
Satanas, kay nasasayuran ta kung ano ang iya malain nga
mga plano.

Si Pablo sa Troas

12 Pag-abot ko didto sa syudad ng Troas agud mag-
pasayod ng Maayong Balità* parti kay Kristo, nakità ko nga
gingpreparar na ng Ginoo ang inda mga tagipusuon para
magpamatì sa akon.
13 Pero indì ako mahimunong kay wayà didto si Tito nga
akon utod kay Kristo. Nganì nagpamuhon ako sa mga
nagatuo didto kag nagkadto sa probinsya ng Macedonia.

Ang Pagdaog tungod kay Kristo

14 Salamat sa Dios, permi niya kita ginaparada sa pagdaog
ni Kristo tungod sa aton pagpakig-isa sa iya. Ginagamit niya
kami para ipakilaya siya sa mga tawo aber diin nga lugar
kag ining amon pagpasayod hay pareho sa pahumot.
15 Kay pareho kami ng mahumot nga halad ni Kristo sa
Dios nga nahuhumutan ng mga tawo nga nagakaluwas kag
patì ng mga nagakamatay espiritwal*.
16 Sa mga tawo nga nagakamatay espiritwal, kami nga
nagapasayod ng kamatuuran hay pareho ng mabahò nga
nagadaya ning kamatayon; pero sa mga tawo nga na-
gakaluwas, pareho kami ng mahumot nga nagadaya ning
kabuhì. Kung tiyad ini, sin-o ang makakaya sa ini nga
trabaho?
17 Makakaya namon tungod sa Dios. Bukon kami pareho
ng iban nga ginawali ang hambay ng Dios agud makak-
warta. Pero kami hay sinsero sa pagwali nga may otoridad
ni Kristo. Kag sayod namon nga nagasirò ang Dios nga
nagsugò sa amon mintras nagawali kami.

3

Ang Bag-o nga Kasugtanan ng Dios sa Tawo

1 Kalaom ba nindo hay ginadayaw na naman namon
ang amon kaugalingon? Bukon kami pareho sa iban nga
nagakahinangyan pa ning mga sulat ng rekomendasyon
para sa indo o halin sa indo, agud batunon sinda.
2 Kamo mismo imaw ang amon sulat ng rekomendasyon
tungod sayod gid namon sa amon mga tagipusuon ang indo
pagkabuhì. Kag ini hay pareho sa sulat nga nasasayuran
kag nababasa ng kada isa.
3 Klaro nga paagi sa indo pagkabuhì, kamo hay pareho ng
sulat ni Kristo nga gingsulat paagi sa amon. Ang ginggamit
sa pagsulat hay bukon tintà kundì ang Espiritu ng Dios
nga buhì kag bukon da gingsulat sa mga malapad nga bato
kundì sa mga tagipusuon ng tawo.
4 Nakasiguro gid kami sa amon ginahambay tungod sa
amon pagsalig sa Dios paagi sa amon relasyon kay Kristo.
5 Kay kung sa amon lang kaugalingon, wayà gid kami
kakayahan sa ini nga trabaho, pero ginataw-an kami ng
Dios ning abilidad.
6 Siya gid ang nagtao sa amon ng kakayahan bilang
mga miyugserbisyo nga nagatudlò ng bag-o nga kasugtanan

* **2:15 2:15** *Mga nagakamatay espiritwal*: gusto hambayon, mga tawo nga parusahan sa impyerno nga wayà katapusan, imaw da sa bersikulo 16 kag 4:3, 9.

nga iya ginghuman, agud paagi diri ang mga tawo hay
makapalapit sa iya. Ining bag-o nga paagi bukon sa
gingsulat nga Kasuguan, kundì paagi sa Espiritu Santo. Kay
ang resulta ng Kasuguan hay parusa nga kamatayon, pero
ang Espiritu Santo hay nagatao ning kabuhì.

7 Nang gingtao ng Dios kay Moises ang Kasuguan nga
iya gingpasulat sa mga bato, ang mga Israelita hay indì
makasirò sa hitsura ni Moises kay ginasilawan gid sinda.
(Pero adto nga kahayag sa iya hitsura hay amat-amat nga
naduduyà.) Niyan kung gingpakità ng Dios ang iya kahi-
mayaan nang gingtao niya ang Kasuguan nga nagaresulta
ning kamatayon,†
8 mas sobra pa diri ang iya ipakità nga kahimayaan kung
ang Espiritu Santo na ang maghikot.
9 Kay kung mahimayaon ang gingtao ng Kasuguan nga
nagahusga ng kamatayon, dì ba mas sobra pa gid nga
mahimayaon ang maitatao ng bag-o nga kasugtanan nga
ang resulta hay pagpakamatarong sa tawo?
10 Sa matuod lang, ang kahimayaan ng lumà nga kasug-
tanan indì gid maikumpara sa dakò nga kahimayaan ng
ining bag-o nga kasugtanan.
11 Kay kung may kahimayaan ang gingpakità dati, nga
amat-amat naduduyà, mas sobra pa nga kahimayaan ang
iya ginapakità sa ining bag-o nga paagi nga nagapadayon
hasta sa wayà katapusan.

12 Kag tungod imaw ini ang amon ginalauman, maisog
kami kag wayà kami may gingtagò nang magbalità kami ng
mensahe halin sa Dios.
13 Bukon kami pareho sa ginghuman ni Moises nga
nagtabon ng bilo sa iya hitsura, agud indì makità ng mga
Israelita ang amat-amat nga naduduyà nga kahayag.
14 Sa matuod lang, wayà sinda makaintindi maayo ng
gusto hambayon ng lumà nga kasugtanan kay matugas ang
inda uyo. Hasta nganì niyan nga ginasulat ko ini, daw
nagatabon gihapon ang akon mga kasimanwa ng bilo kung
ginapamatian ang lumà nga kasugtanan. Mabubuoy lang
ini nga tabon kung nagapakig-isa na ang isa ka tawo kay
Kristo.
15 Huo, hasta nganì niyan kung ginapamatian ninda ang
mga gingpasulat ng Dios kay Moises, indì sinda makaintindi
kay daw may bilo nga nagatabon sa inda mga hunahunà.
16 Pero ang bilo hay mabubuoy kung magpalapit ang tawo
sa Ginoo.

---

† **3:7 3:7** Exodus 34:29-35

17 Niyan, ang Ginoo nga ginahambay diri hay ang Espiritu Santo kag ang Espiritu ng Ginoo imaw ang nagatao
kahilwayan sa tawo.
18 Nganì, tanan kita, nabuoy na ang nagatabon sa aton
hunahunà kag nakikità naton ang kahimayaan ng aton
Ginoo. Kag inà nga kahimayaan nga halin sa Ginoo, imaw
ang Espiritu Santo, kung sa diin imaw ang nagapadayon sa
pagbag-o sa aton, para mas lalò pa nga maging kapareho
kita sa iya nga mahimayaon gid!

4

Ang Katutom sa Pagpasayod ng Maayong Balità

1 Tungod sa kaluoy ng Dios, gingpilì niya kami para
magbalità ng mensahe halin sa iya, nganì wayà kami
mahadlok nga ibalità ini.
2 Gingsikway na namon ang tanan nga sikreto kag
makahuhuyà nga mga hinimuan. Wayà kami nagapang-
dayà kag wayà da namon ginailisi ang gusto hambayon ng
hambay ng Dios. Nasayuran ng mga tawo nga klaro gid kag
bukon sa sikreto ang amon pagbalità ng kamatuuran kag
sayod da ini ng Dios.
3 Pero kung indì maintindihan ang Maayong Balità nga
amon ginaisplikar, indì lang ini maintindihan ng mga tawo
nga nagakamatay espiritwal.
4 Indì sinda magtuo kay gingtabunan ang inda hunahunà
ni Satanas nga imaw ang nagapakadios sa ini nga kalibu-
tan. Gingtabunan niya ini agud indì sinda mahayagan ng
Maayong Balità parti sa kahimayaan ni Kristo nga imaw gid
ang kapareho ng Dios.
5 Ang amon ginawali hay bukon ang amon kaugalingon
kundì si Hesu-Kristo bilang Ginoo. Nagaserbisyo kami sa
indo para kay Hesus.
6 Ang Dios nga naghambay, “Halin sa kaduyom ang
kahayag hay magasiga,” imaw da ang nagtao ng kahayag
sa amon mga hunahunà agud maintindihan namon kung
ano ang iya kahimayaan nga gingpakità paagi sa hitsura ni
Hesu-Kristo.
7 Kami hay pareho lang gid sa kuyon nga gingbutangan ng
ini nga mamahayon nga butang, agud masayuran ng mga
tawo nga ang gahom nga indì mapantayan nga yari sa amon
mga lawas nga maluya hay bukon halin sa amon, kundì sa
Dios.
8 Sa amon kabuhì, madamò nga kahugaan ang amon
naagihan, pero wayà gid kami nadaog. Kung kaisa, indì

namon masayuran kung ano ang humanon, pero wayà kami
naduduyai paglaom.
9 Madamò nga tawo ang nagahingabot sa amon, pero
wayà gid kami pagpabay-i ng Dios. Matuod nga kadamò
ang nagapasakit ng sobra sa amon, pero buhì pa gihapon
kami.
10 Permi kami nabutang sa peligro ng kamatayon pareho
ng natabò kay Hesus, agud paagi sa amon lawas, makità ng
tanan ang kabuhì niya.
11 Ang amon kabuhì hay permi sa peligro ng kamatayon
tungod sa amon pagserbisyo kay Hesus, agud makità ng
tanan nga siya hay buhì kay paagi sa iya bulig kita nga may
lawas nga may kamatayon hay buhì gihapon.
12 Nganì mintras kami hay permi sa peligro ng kamatayon
tungod sa pagserbisyo kay Hesus, ang resulta hay na-
gakaigwa naman kamo ning kabuhì nga wayà katapusan.
13 Tungod igwa kami pagtuo nga pareho ng ginahambay
ng Kasulatan, “Ako hay nagtuo, nganì naghambay ako,”†
imaw da ini ang amon padayon nga ginahuman. Kami hay
nagatuo sa Dios nganì ginahambay namon kung ano ang
amon ginatuuhan.
14 Kay nasayuran namon nga ang Dios nga nagbanhaw
kay Ginoong Hesus imaw da ang magabanhaw sa amon,
pareho ng iya pagkabanhaw kay Hesus. Kag kami kaibahan
nindo hay pagatipunon ng Dios sa iya atubangan.
15 Ang tanan namon nga pag-antos hay para sa indo
kaayuhan, agud mintras nagadamò ang mga tawo nga
nagabaton sa pagpakamaayo ng Dios, magadamò da ang
magapasalamat kag ang resulta hay madayaw ang Dios.
16 Nganì wayà kami nagapangluya sa pagserbisyo sa Dios.
Aber ining amon lawas hay nagaamat-amat pangluya, ang
amon espiritu hay padayon nga nagakusog adlaw-adlaw.
17 Ang amon mga kahugaan niyan hay nagaagi lang kag
bukon ini mabug-at kung ikumpara sa mababaton namon
nga mga bayos sa paabuton. Tungod sa amon mga pag-
antos, ginatagana ng Dios para sa amon ang kaayo-ayo
gid nga kahimayaan nga wayà katapusan kag wayà gid ini
kapareho.
18 Nganì wayà namon ginapalabiha ang mga butang nga
amon nakikità diri sa kalibutan, kundì ang ginapalabi
namon hay ang mga butang nga indì makità. Kay ang
mga butang nga nakikità hay nagaagi lang, pero ang mga
butang nga indì makità hay magapadayon hasta sa wayà
katapusan.

---

† **4:13 4:13** Salmo 116:10

5

Ang Bag-o nga Lawas

1 Ining aton dutan-on nga lawas hay pareho sa bayay nga
aton ginaistaran. Sayod naton nga kung mamatay ini nga
lawas nga pareho sa bayay nga nagubà, may itatao ang Dios
sa aton nga mas matibay nga bayay sa langit nga indì na gid
magubà. Ining langitnon nga lawas hay bukon human ng
tawo kundì ng Dios.
2 Sa niyan, nagaagunta kita sa ining aton dutan-on nga
lawas kay ginahandom naton nga mailisan na ng langitnon
nga lawas pareho ng bag-o nga barò,
3 kay kung mailisan na ang dutan-on nga lawas, bukon
na kita pareho sa nakauba kay bukon kita espiritu lang nga
wayà lawas.
4 Mintras yari pa kita nagaistar sa ini nga lawas, na-
gaagunta kita tungod sa kabudlay. Indì nga gusto ta
nga mamatay* na, kundì gusto ta nga mailisan ng lawas
nga langitnon, agud ining lawas nga may kamatayon hay
mailisan ng bag-o nga lawas nga mabubuhì hasta san-o.
5 Ang Dios ang nagpreparar sa aton agud mabaton ta ining
bag-o nga lawas. Kag gingtao niya ang Espiritu Santo sa aton
agud masiguro ta nga ini hay humanon gid niya sa aton.
6 Nganì permi naton pakusugon ang aton tagipusuon.
Sayod ta nga mintras nagakabuhì pa kita diri sa kalibutan,
bukon pa kita kaibahan ng Ginoo.
7 Kay sa niyan nagakabuhì kita paagi sa pagtuo kag bukon
sunò sa aton nakikità.
8 Wayà kami nagapangluya aber gusto na kuntà namon
bayaan ini nga lawas kag makaibahan ang Ginoo.
9 Nganì nagdesisyon na kami nga magpalipay sa Dios,
aber yari pa kami o yadto na sa iya.
10 Kay tanan kita hay kahinangyan gid mag-atubang kay
Kristo kag ang kada butang parti sa aton hay masasayuran
gid agud pagahusgahan. Kag ang kada isa sa aton hay
magabaton ng bayos sunò sa aton hinimuan, maayo man
o malain, nang nagakabuhì pa kita sa kalibutan.

Ang aton Pagbalik sa Dios paagi kay Kristo

11 Nganì tungod may kahadlok kami sa Ginoo, ginatinguhà
namon nga kumbinsihon ang mga tawo nga magtuo sa iya.
Nasasayuran ng Dios ang amon pagkatawo kag nagasalig
ako nga ini hay sayod da nindo.
12 Bukon ini pagpakadakò liwat ng amon kaugalingon,
kundì gusto lang namon nga mataw-an kamo rason nga

* **5:4 5:4** Sa literal: ubahon ining aton dutan-on nga lawas.

makapahambog parti sa amon, agud may isabat da kamo sa
mga tawo nga nagapahambog ng mga butang nga nakikità
kag bukon ng suyod ng tagipusuon.
13 Kung daw buang kami, ini hay para sa Dios; kag kung
maayo ang amon panghunahunà, inà hay para sa indo.
14 Tungod sa paghigugmà ni Kristo nga nagagahom sa
amon, indì puydi nga indì namon paghumanon ang iya
gusto. Kay sayod namon nga si Kristo hay namatay para
sa tanan, nganì ang tanan pagakabigon na nga patay†.
15 Namatay siya para sa tanan, agud nga ang mga
tawo nga gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì hay indì na
magkabuhì para sa inda kaugalingon, kundì para sa iya nga
namatay kag nabanhaw para sa inda.
16 Nganì niyan, wayà na kami nagasirò sa tawo pareho ng
pagsirò ng tawo nga wayà makakilaya sa Dios. Nang una,
tiyad inà ang amon pagkakilaya kay Kristo. Pero niyan hay
bukon na.
17 Ang aber sin-o nga nagpakig-isa kay Kristo hay bag-o
na nga tinuga. Wayà na ang iya dati nga pagkatawo, kundì
siya hay bag-o na.
18 Ang Dios mismo ang naghuman ini tanan! Gingsugò
niya si Kristo agud may maayo na kami liwat nga relasyon
sa iya. Kag gingtaw-an niya kami ning trabaho para
ipasayod nga ginapabalik na niya ang mga tawo sa iya.
19 Imaw ini ang amon ginapasayod: Ginapabalik na ng
Dios ang mga tawo sa iya paagi kay Kristo. Wayà na niya
ginaisipa ang inda mga salà. Kag gingsalig niya sa amon
ining kaayo-ayo nga balità nga ginapabalik na ng Dios ang
mga tawo sa iya.
20 Nganì nagabalità kami bilang mga gingsugò ni Kristo.
Kag paagi sa amon, nagapangabay ang Dios sa indo para
kay Kristo nga magbalik na kamo sa iya!
21 Si Kristo hay wayà gid salà, pero siya imaw ang
gingparusahan ng Dios tungod sa aton mga salà, agud
kabigon kita ng Dios nga matarong kay nagpakig-isa kita
kay Kristo.

6

1 Tungod kami hay kaibahan ng Dios sa iya ginahuman,
nagapangabay gid kami sa indo nga indì nindo pag-
ibaliwayà ang pagpakamaayo nga indo nabaton sa iya.
2 Kay hambay niya,
“Sa oras ng pagpakità ko ng akon kaayo,

† **5:14 5:14** *Ang tanan pagakabigon na nga patay*: gusto hambayon sinda hay wayà na sa dati nga kabuhì nang wayà pa sinda nagtuo kay Kristo.

gingpamatian ko ikaw.
Kag sa adlaw ng kaluwasan,
gingbuligan ko ikaw.”†
Nganì pamatì kamo! Arinyan na gid ang oras nga gingpilì
ng Dios nga ipakità ang iya kaayo. Niyan gid ang adlaw ng
kaluwasan.
3 Wayà kami nagahuman ng aber ano nga magiging
kabangdanan para maglain ang buot ng mga tawo, agud
wayà malain nga maihambay sa amon pagserbisyo sa Dios.
4 Kundì sa tanan namon nga ginahuman, ginapakità
namon nga kami hay mga miyugserbisyo ng Dios. Ginatiis
gid namon ang madamò nga kaguluhan, kahugaan kag
kasakit.
5 Naagihan namon nga kami hay gingsumbag, gingpriso
kag ging-inataki gid ng mga tawo. Naagihan da namon ang
sobra gid nga trabaho, kung kaisa wayà kami tuyog kag
wayà ning makaon.
6 Ginapakità namon nga kami hay miyugserbisyo ng Dios
paagi sa amon malimpyo nga pagkabuhì kag paagi sa amon
nasasayuran. Naging mainantuson kami sa tanan nga
butang kag mabinuligon sa amon isigkatawo. Nasayuran
da ng mga tawo nga ang Espiritu Santo hay imaw ang
nagatuytoy sa amon kag ang amon paghigugmà sa amon
isigkatawo hay halin gid sa amon tagipusuon.
7 Wayà kami iban nga ginawali kundì ang kamatuuran
kag ginabuligan kami ng Dios paagi sa iya gahom. Ang
pagkabuhì nga matarong hay imaw ang amon armas sa pag-
ataki sa kaaway kag imaw da ang amon panagang.
8 Bilang mga miyugserbisyo ng Dios, kung kaisa gina-
dayaw kami ng mga tawo kag kung kaisa ginainsulto. May
mga tawo nga nagahambay ng malain parti sa amon, pero
igwa da may nagahambay ning maayo. May nagahambay
nga kami kuno hay mga bakakon, pero ang tanan namon
nga ginabalità hay matuod gid.
9 Wayà kami ginakilay-a ng iban nga nagatuo dirà, pero
sa matuod lang, ginakilaya kami ng mga nagatuo aber diin.
Permi kami nabutang sa peligro ng kamatayon, pero buhì
pa da gihapon. Ginadisiplina kami ng Dios pero wayà kami
ginapatay.
10 Sa mga natatabò sa amon, kami hay permi gihapon
malipay aber sa tungà ng mga kalisod. Pobre kami pero
madamò ang amon ginataw-an ng espiritwal nga manggad.
Parti sa mga butang sa kalibutan, wayà kami makabig nga
amon, pero sa matuod lang, kami ang tag-iya ng tanan nga
butang.

† **6:2 6:2** Isaias 49:8

11 Mga pinalanggà ko nga taga-Corinto, wayà kami may
ginatagò sa amon paghambay sa indo, kay dakò gid ang
amon paghigugmà sa indo.
12 Wayà kami nagkuyang sa amon paghigugmà sa indo,
kundì kamo ang nagkuyang ng indo paghigugmà sa amon.
13 Ginairgo ko kamo nga daw akon gid mga ungà. Nganì
higugmaa nindo ako pareho ng akon paghigugmà sa indo.

Ang Templo ng Dios nga Buhì

14 Ayaw gid kamo magpakig-imaw† sa mga wayà nagatuo
kay Kristo. Kay indì puydi nga magkaibahan ang maayo sa
malain; kag indì gid puydi nga magdungan ang kahayag sa
kaduyom.
15 Kag puydi ba si Kristo kag si Belial* magkinasugot? Kag
ano ang pagkakapareho ng nagatuo kag ang wayà nagatuo?
16 Kag dì ba ginabawal nga ibutang ang mga dios-diosan
sa templo ng Dios? Kay kita imaw ang templo ng Dios nga
buhì! Imaw ini ang ginghambay ng Dios,
"Magaistar ako kag magakabuhì kaibahan ninda.
Magiging Dios ninda ako,
kag magiging sakop ko sinda."†
17 Nganì naghambay pa gid ang Ginoo,
"Magpalayò kamo kag magbuyag sa inda†.
Indì kamo magtandog sa mga ginakabig nga mahigkò,‡
kag pagabatunon ko kamo."†
18 "Kag ako ang magiging Amay nindo,
kag kamo hay magiging mga ungà ko."†
Ang Ginoo nga Makagagahom, ang nagahambay ini.

7

1 Mga pinalanggà, tungod tiyad ini ang mga promisa ng
Dios sa aton, bayaan ta na ang tanan nga nagapahigkò sa
aton lawas kag espiritu. Dapat may kahadlok kita sa Dios
kag ilain ta gid ang aton bilog nga kabuhì para sa iya.

Ang Kalipay ni Pablo

2 Batuna abi nindo kami sa indo mga tagipusuon kay wayà
kami may malain nga ginghuman aber isa sa indo. Wayà da
kami may ginghuman nga salà para masirà o madayà ang
aber isa sa indo.

---

† **6:14 6:14** Deuteronomio 22:10 * **6:15 6:15** Belial hay isa sa mga pangayan ni Satanas. † **6:16 6:16** Levitico 26:12; Jeremias 32:38; Ezekiel 37:27 † **6:17 6:17** *Sa inda*: gusto hambayon, sa mga tawo nga wayà nagatuo sa Dios. ‡ **6:17 6:17** *Indì kamo… mahigkò*: gusto hambayon, indì kamo magpakig-imaw sa mga tawo nga nagahuman malain sa panirò ng Dios. † **6:17 6:17** Isaias 52:11; Ezekiel 20:34 † **6:18 6:18** 2 Samuel 7:14; 1 Cronica 17:13

3 Wayà ko ini ginahambay agud husgahan kamo. Kay
pareho ng akon ginghambay dati, ginapalanggà gid namon
kamo kag aber ano ang matabò, mabuhì man o mamatay,
magakaibahan gid kita.
4 Dakò gid ang akon pagsalig sa indo kag ginapakadakò
ko gid kamo. Aber masyado kahugà ang amon naagihan,
gingpakusog gid nindo ang akon buot kag nalipay gid ako
nang mabatian ko ang parti sa indo.

5 Pag-abot namon sa probinsya ng Macedonia, wayà gid
kami nakapahuway kay puro kahugaan ang amon naagihan
aber diin. Ging-away kami ng mga nagakontra sa amon kag
nababayaka da kami parti sa mga nagatuo.
6 Pero ang Dios nga nagapalig-on sa mga nagakalisod
imaw ang nagpalig-on sa amon tungod sa pag-abot ni Tito
diri.
7 Bukon lang ang iya pag-abot ang nakatao kalig-on sa
amon, kundì ang iya da gingbalità nga gingpalig-on nindo
siya. Gingbalitaan niya kami nga dakò ang indo kalangkag
sa akon kag nalisod gid kamo sa natabò sa akon kag tudo
gid ang indo kabayaka. Nganì lalò pa gid ako nalipay.

8 Aber ang akon sulat ang nagtao kalisod sa indo, wayà
ako nagahinuysoy nga gingsulat ko adto. Nang una, matuod
nga naghinuysoy ako kay nakità ko nga nang premiro
nagkalisod kamo pero madalì lang.
9 Pero niyan nalilipay ako, bukon kay nalisod kamo, kundì
tungod imaw adto ang naging paagi agud maghinuysoy
kamo kag magtalikod sa salà. Kay gingpalisod kamo sunò
sa kabubut-on ng Dios, nganì wayà nagtao malain sa indo
adtong amon gingsulat.
10 Kay ang kalisod nga sunò sa kabubut-on ng Dios hay
nagadaya sa tawo para magtalikod sa salà kag inà hay
nagaresulta ng kaluwasan nga indì dapat hinuysuyan. Pero
ang kalisod ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios hay
nagadaya sa inda sa kamatayon.
11 Tan-awa nindo ang resulta ng kalisod nga nag-abot sa
indo sunò sa kabubut-on ng Dios. Naging desidido gid kamo
para ipakità nga kamo hay wayà salà sa butang nga akon
ginahambay sa indo. Nahangit gid kamo sa nakahuman
ng adto nga salà kag hinadlukan kamo kung ano adto
ang magiging resulta. Gusto gid nindo nga magbalik ang
aton maayo nga relasyon. Kag gingparusahan nindo ang
naghuman ng adto nga butang. Sa tanan nga paagi,
gingpakità nindo nga wayà kamo salà sa adto nga butang.

12 Nganì adtong akon sulat hay bukon lang para sa
naghuman ng salà o sa ginghumanan ng salà, kundì lalò

na gid para sa indo tanan agud maipakità gid nindo sa Dios
nga kamo hay sinsero sa amon.
13 Kag sa indo ginghuman, napakusog nindo ang amon
buot.
Kag bukon lang inà, kundì nadugangan pa gid ang amon
kusog kag kalipay nang makità namon ang kalipay ni Tito,
kay matawhay na ang iya hunahunà parti sa indo tanan.
14 Gingpakadakò ko kamo nang una sa iya kag wayà gid
ako mapahuyà. Matuod gid ang tanan nga ginghambay
namon sa indo, napamatuuran mismo ini nga matuod ang
amon pagpakadakò sa iya parti sa indo.
15 Kag mintras nadudumduman ni Tito nga kamo
tanan hay nagsunod sa iya ginghambay kag kung pauno
nindo siya gingbaton nga may dakò nga pagtahod, ang
paghigugmà niya sa indo hay lalò pa gid nga nagadugang.
16 Kag ako hay nalilipay da kay masaligan ko gid kamo.

8

Ang Pagbinuligan ng mga Nagatuo

1 Mga kauturan, gusto namon ibalità sa indo ang ginghu-
man ng mga nagatuo sa Macedonia paagi sa pagpakamaayo
ng Dios sa inda.
2 Aber nag-agi sinda sa kahugaan kag ini hay isa ka dakò
nga pagtilaw sa inda, kalipay-lipay gihapon sinda. Imaw inà
nga aber sinda hay kapobre-pobre, kaatag-atag gid sinda.
3 Makapamatuod ako sa indo nga ang inda pagtao hay
bukon lang sunò sa inda makakaya kundì sobra pa gid kag
ginghuman ninda ini nga buluntaryo.
4 Sinda gid mismo imaw ang nagpangabay sa amon nga
kung puydi taw-an sinda ning pribilihiyo nga makabulig da
sa nagakahinangyan nga mga balaan nga tawo ng Dios sa
Jerusalem.
5 Kag sobra pa gid sa amon ginalauman, ginghalad ninda
una sa tanan ang inda kaugalingon sa Ginoo kag sa amon
sunò sa kabubut-on ng Dios.
6 Tungod sa inda maayo nga hinimuan, nagpangabay
kami kay Tito nga magbalik dirà sa indo para matapos ang
iya gingtunaan nga pagtudlò parti sa pagtao ng indo bulig
sa mga kauturan sa Judea.
7 Kamo dirà sa Corinto hay abunda sa tanan nga butang:
may madakò kamo nga pagtuo sa Dios, maayo magtudlò
kag madamò ang nasayuran sa espiritwal nga mga butang.
Mahugod kamo sa pagserbisyo sa Dios kag dakò ang indo
paghigugmà sa amon. Nganì gusto namon nga ipakità nindo
nga wayà da kamo nagakuyang sa pagtao.

8 Wayà ko kamo ginasugua nga magtao, kundì ginabalità
ko lang sa indo ang dakò gid nga handom nga pagbulig
ng iban agud maipakità da nindo sa amon nga ang indo
paghigugmà hay matuod gid.
9 Sayod nindo kung mauno kadakò ang pagpakamaayo ng
aton Ginoong Hesu-Kristo, bisan manggaranon siya didto
sa langit, nagpakapobre siya diri sa dutà tungod sa iya
pagpakamaayo sa aton; agud paagi sa iya kapobrehon
magiging manggaranon kita.
10 Nganì imaw ini ang akon laygay sa indo: maayo kung
padayunon nindo ang pagtao nga indo gingtunaan nang
nagligad nga tuig. Kamo gid ang una nga nagtao kag kamo
da ang una nga nakahunahunà nga humanon ini.
11 Niyan padayuna nindo inà hasta matapos. Tinguhaa
nindo nga matapos ang indo gingplano nga gusto gid nindo
humanon kag magtao kamo sunò sa indo makakaya.
12 Kay kung gusto gid nindo magtao, batunon ng Dios ang
indo makakaya. Wayà siya nagapaabot nga magtao kamo
ng indì nindo makakaya.
13 Bukon sa gusto ko nga magtao kamo agud maging
maalwan ang iban kag kamo naman ang mabug-atan, kundì
para magapareho ang aton kamutangan.
14 Sa niyan, abunda ang indo pangabuhì, nganì angay lang
nga buligan nindo ang mga nagakahinangyan. Kung mag-
abot ang adlaw nga kamo naman ang magakahinangyan
kag sinda hay maayo na ang kamutangan, sinda naman
ang mabulig sa indo. Sa ini nga paagi, maging pareho ang
kamutangan ng isa kag isa.
15 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan:
“Ang nagtipon ning madamò wayà nagsobra,
kag ang nagtipon ning maisot wayà naman nagkuyang.”†

Si Tito kag ang iya mga Kaibahan

16 Nagapasalamat kami sa Dios nga imaw ang nagbutang
sa tagipusuon ni Tito ng pagkabayaka sa indo pareho da ng
amon pagkabayaka sa indo.
17 Kay bukon lang nga nagsugot siya sa akon pangabay
para magkarà dirà sa indo, kundì siya gid mismo ang
nagpresinta nga magkarà dirà.
18 Panunton namon sa iya ang isa ka utod kay Kristo nga
ginadayaw ng tanan nga nagatuo tungod sa iya pagserbisyo
sa pagpasayod ng Maayong Balità.
19 Bukon lang inà, kundì siya gid nganì ang gingpilì ng
mga nagatuo nga magnunot sa amon para magdaya ng
ini nga bulig para sa mga nagakahinangyan. Ginahuman

† **8:15 8:15** Exodus 16:18

namon ini agud madayaw ang Ginoo kag agud maipakità
sa mga tawo nga gusto gid namon magbulig.
20 Panunton namon ini nga utod kay Tito agud malikawan
namon nga mabasoy kami ng aber sin-o sa amon pagtipon
kag pagpanao ng ining dakò nga bulig.
21 Kay gusto namon nga maghuman ning maayo, bukon
lang sa panirò ng Ginoo kundì sa panirò da ng tawo.
22 May isa pa gid ka utod kay Kristo nga panunton namon
sa inda. Ini nga tawo hay makapila na namon naprobahan
sa iba-iba nga mga butang kag napamatuuran nga may
handom gid siya sa pagbulig kag lalò na gid niyan kay dakò
ang iya pagsalig sa indo.
23 Kung parti kay Tito, siya hay kaibahan ko nga naga-
pangabudlay sa pagbulig sa indo. Kung parti da sa ining
iban pa nga mga kauturan kay Kristo nga maganunot sa iya,
sinda ang gingpadaya ng mga nagatuo. Ang inda kabuhì hay
nagatao ng kadayawan kay Kristo.
24 Nganì, ipakità nindo sa inda ang indo paghigugmà agud
masayuran ninda nga matuod gid ang amon pagpakadakò
sa indo kag masayuran da ini ng mga nagatuo sa iban nga
lugar paagi sa inda.

9

Ang Bulig para sa mga Nagatuo

1 Nganì indì na kahinangyan nga sulatan ko pa kamo parti
sa indo pagbulig sa nagakahinangyan nga mga balaan nga
tawo ng Dios sa Jerusalem,
2 kay nasayuran ko nga gusto gid nindo magbulig.
Ginapakadakò ko nganì kamo sa mga nagatuo nga mga
taga-Macedonia. Nagahambay ako sa inda nga kamo dirà
sa Acaya hay preparado na nga magbulig tunà pa nang
nagligad nga tuig. Pagkabatì ninda adto, natandog gid ang
tagipusuon ng kadamuan sa inda.
3 Nganì ginapauna ko dirà ini nga mga kauturan para
makapreparar na kamo ng indo inugtao, pareho ng akon
ginghambay. Ini ang magapatunay nga matuod ang akon
pagpakadakò parti sa indo.
4 Kay basì kung may mga taga-Macedonia nga magnunot
sa akon kung magkarà na ako dirà kag madiskobre ninda
nga wayà pa da galì kamo makapreparar ng indo inugtao,
mapapahuyà kami (kag lalò na gid kamo). Kay gingpaham-
bog na namon kamo tungod dakò ang amon pagsalig sa
indo.
5 Nganì naisip ko nga kahinangyan ipangabay ining
mga kauturan nga mag-una dirà, agud bago ako mag-abot

matipon na ninda ang indo inugtao nga gingpangakò. Kag
sa ini nga paagi magaluwas nga nagtao kamo tungod gusto
nindo kag bukon napilitan lang.
6 Tandaan naton ini: ang mga tawo nga maisot lang nga
binhì ang ginatanom, maisot lang da ang pagaanihon. Pero
ang nagatanom ning madamò, madamò da ang pagaanihon.
7 Ang kada isa dapat magtao sunò sa iya gusto nga itao.
Bukon nga nagatao nga may kalisod o napipilitan lang, kay
nalilipay ang Dios sa tawo nga nagatao ng may kalipay.
8 Kag mahuman ng Dios nga itao sa indo ang sobra pa
kaysa sa indo mga kahinangyanon, agud indì gid kamo
pagkuyangon kag permi pa kamo makabulig sa iban.
9 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan:
"Nagapanao siya sa mga pobre;
ang iya matarong nga ginahuman hay pagadumdumon
hasta san-o."†
10 Kag ang Dios nga nagatao ng binhì sa mangunguma kag
ning pagkaon para may pagakaunon siya, hay imaw da ang
Dios nga magatao ng indo kahinangyan kag magapadamò
sa indo binhì. Kag paagi diri, magadugang pa gid ang indo
pagbulig sa iban.
11 Pakamaayuhon niya kamo sa tanan nga butang para
permi kamo makabulig sa iban. Kag madamò ang maga-
pasalamat sa Dios tungod sa indo ginapadaya sa inda nga
bulig paagi sa amon.
12 Kay sa ini nga indo pagtao, bukon lang nga mabubuligan
nindo ang nagakahinangyan nga mga balaan nga tawo ng
Dios sa Jerusalem, kundì paagi da diri sobra-sobra gid ang
pagpasalamat ng madamò sa Dios.
13 Kay ang indo bulig hay nagapamatuod nga nagatuman
kamo sa Maayong Balità parti kay Kristo nga indo ginatu-
uhan. Nganì dayawon ng mga tawo ang Dios, bukon lang
kay nagbulig kamo sa mga taga-Jerusalem kundì nakabulig
da kamo sa madamò.
14 Kag magapangamuyò sinda para sa indo nga may dakò
nga paghigugmà tungod sa indì mapantayan nga pagpaka-
maayo ng Dios sa indo.
15 Nganì magpasalamat kita sa Dios tungod sa iya regalo sa
aton nga indì gid maisplikar.

10

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa iya Otoridad

1 Ako si Pablo nga ang hambay ng iban hay mapainubuson
lang kung kaatubang nindo pero maisog kung malayò. Pero

† **9:9 9:9** Salmo 112:9

ako mismo hay nagapangabay sa indo sa ngayan ni Kristo
nga mapainubuson kag mabuot.
2 Nagapangabay ako nga ayaw abi nindo ako pagpilita nga
maghambay ning mabug-at pagkarà ko, pareho ng ipakità
ko nga kaisog sa pila dirà nga nagahambay gihapon nga
kami hay nagakabuhì sa lawasnon nga kinaugalì.
3 Aber kami hay nagakabuhì sa kalibutan, pero sa amon
pagpakig-away sa mga nagakontra sa kamatuuran, wayà
kami nagasalig sa amon lawasnon nga abilidad.
4 Kay ang mga armas nga amon ginagamit sa pagpakig-
away hay bukon paagi sa lawasnon kundì sa gahom ng Dios.
Ginasirà namon ang mga salà nga rason ng mga tawo nga
pareho sa mga matibay nga pader,
5 patì ang kada mahambog nga isip nga pareho sa
mataas nga harang para indì ninda makilaya ang Dios.
Ginakumbinsi namon ang kada hunahunà ninda agud
maging matinumanon sinda sa mga sugò ni Kristo.
6 Kag kung makità namon nga nagatuman na gid kamo
ng tanan, ang wayà nagatuman hay parusahan namon.
7 Ang mga butang lang nga pangluwas ang ginasirò nindo.
Hunahunaa nindo maayo, kung igwa nagapati nga siya hay
kay Kristo, dapat maintindihan niya nga kami da hay kay
Kristo.
8 Aber daw sobra na ang akon pagpakadakò parti sa
otoridad nga gingtao sa amon ng Ginoo, wayà ako nahuyà,
kay ini hay wayà ko ginagamit sa pagsirà ng indo pagtuo,
kundì sa pagpalig-on.
9 Indì ko gusto nga hadlukon ko kamo paagi sa akon mga
sulat.
10 Kay may iban nga nagahambay nga mabug-at kag
maisog ang akon mga ginasulat, pero kung nagaatubang na
hay maluya ako kag ang akon mga ginahambay hay wayà
puyos.
11 Dapat masayuran ng inà nga mga nagahambay ng tiyad
inà, nga kung ano ang amon ginahambay sa mga sulat,
imaw da inà ang amon humanon kung yarà na kami dirà.
12 Indì kami mangahas nga maghakwat ng kaugalingon
namon nga bangkò o magkumpara sa iban dirà nga sobra
ang inda pagpadayaw ng inda kaugalingon. Wayà gid sinda
isip! Sinda-sinda hay nagasinukatan kag nagakinumpara-
han ng inda-inda mga kaugalingon nga kaayo.
13 Pero kami hay wayà nagapakadakò ng sobra, kundì
hasta lang gid sa trabaho nga gingtao ng Dios sa amon kag
kaibahan diri ang trabaho namon sa indo.
14 Kung wayà kami nakaabot dirà sa indo, puydi ninda
mahambay nga nagapanunubra ang amon pagpakadakò.

Pero ang matuod, kami ang una nga nakaabot dirà daya
ang Maayong Balità parti kay Kristo.
15 Nganì bukon sobra ang amon pagpakadakò kay
wayà kami nagaangkon ng pinangabudlayan ng iban kag
ipakadakò. May paglaom kami nga mintras nagadugang
ang indo pagtuo, mas madamò pa gid ang amon mahuhu-
man dirà sa indo sunò sa ginapahuman ng Dios sa amon.
16 Pagkatapos namon dirà sa indo, madaya da namon ang
Maayong Balità sa iban nga mga lugar sa unahan nindo.
Kay indì namon gusto nga buy-on ang pinangabudlayan ng
iban kag ipakadakò.
17 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan, “Ang aber sin-o
nga gusto magpakadakò, dapat ang ipakadakò lang gid niya
hay ang ginghuman ng Ginoo.”†
18 Kay ang Ginoo wayà nagakalipay sa tawo nga na-
gadayaw ng iya kaugalingon, kundì sa tawo nga iya
ginadayaw.

11

*Si Pablo kag ang mga Nagapakunukuno nga mga Apos-
toles*

1 Kabay pa nga matiisan nindo ako kung sa akon pag-
pakadakò hay daw isa ini nga kabuangan. Pagtiisan lang
nindo ako!
2 Kay may diosnanon ako nga kaimon nga nababatyagan
sa indo. Pareho kamo sa isa ka dalaga nga malimpyo ang
pagkababayi, nga akon gingpangakò nga ipakasay sa isa ka
lyaki nga imaw si Kristo.
3 Pero nababayaka ako kay basì kung madayà kamo,
pareho ni Eva nga nadayà ng sawa kag maduyà ang indo
sinsero nga handom nga magsunod kay Kristo.
4 Kay ginabaton lang nindo ang bisan sin-o nga nagakarà
dirà nga nagawali ng iban nga Hesus kaysa sa amon
gingwali sa indo. Kag ginabaton da nindo ang iban nga klasi
ng espiritu kaysa sa indo gingbaton kag ang inda ginatawag
nga maayo kuno nga balità nga iban kaysa sa indo nabaton
sa amon.
5 Para sa akon, bukon ako ulihi sa mga nagahambay nga
sinda gid ang pinakamaayo nga mga apostoles.
6 Aber bukon gida ako pareho sa mga tawo nga gingtud-
luan para maayo maghambay, madamò ang akon nasasayu-
ran parti sa kamatuuran. Sayod nindo inà kay nakità
naman nindo mismo nga inà hay matuod sa tanan namon
nga mga pagpanudlò.

† **10:17 10:17** Jeremias 9:24

7 Wayà ako nagpabayad sa indo nang akon pagpasayod
ng Maayong Balità nga halin sa Dios, kundì ako mismo hay
nagpakababà agud mag-ayo ang indo espirituhanon nga
kabuhì. Salà ba adtong akon ginghuman?
8 Daw gingkawatan ko ang iban nga mga nagatuo paagi
sa pagbaton ng bulig sa inda agud nga makaserbisyo ako sa
indo.
9 Nang yarà ako sa indo kag gingkuyang ako ng akon mga
kahinangyanon, wayà da ako nagpangayò bulig aber kanin-
o sa indo. Ang mga kauturan halin sa Macedonia imaw ang
nagtao sa akon ng akon mga kahinangyan. Ginglikawan
ko nga makapabug-at sa indo kag imaw gida ini permi ang
akon ginahuman.
10 Ining akon ginapakadakò hay indì gid magpara tungod
indì gid ako magpangayò bulig sa indo o sa mga lugar sa
indo palibot nga sakop ng probinsya ng Acaya. Kag tungod
si Kristo yari sa akon, ang akon ginahambay hay matuod
gid.
11 Pero basì kung maghambay kamo nga wayà ako naga-
pangayò ning bulig sa indo kay bukon ko kamo palanggà.
Sayod ng Dios nga palanggà ko gid kamo.
12 Pero ipadayon ko ang akon ginahuman nga indì ako
magbaton ning bulig halin sa indo, agud indì magkaigwa
ng opurtunidad ang mga nagapamalità dirà nga ang pag-
pangabudlay ninda hay pareho sa amon ginahuman.
13 Inà nga mga tawo hay bukon matuod nga mga
apostoles, kundì mga miyugpangdayà sa inda ginahuman
kag nagapakunukuno lang nga sinda hay mga apostoles ni
Kristo.
14 Kung sa bagay, bukon inà makatitingaya! Kay aber
nganì si Satanas hay nagapakunukuno nga nagahayag nga
anghel ng Dios.
15 Nganì bukon makatitingaya kung ang iya mga taga-
sunod hay nagapakunukuno da nga mga miyugserbisyo
ng pagkamatarong. Pero magaabot ang adlaw nga ang
pagadangatan ninda hay ang parusa nga angay sa inda mga
hinimuan.

Ang mga Kahugaan nga Naagihan ni Pablo

16 Pareho ng akon ginghambay dati, ayaw kamo maghu-
nahunà nga buang-buang ako; pero kung imaw inà ang
ginaisip nindo sa akon, wayà problema, basta pabay-i lang
nindo ako nga magpakadakò da aber maisot lang.
17 Kung sa bagay, kung ginapakadakò ko ang akon
kaugalingon, bukon ini halin sa Ginoo kag daw ako ang
buang-buang.

18 Pero tungod madamò dirà ang nagapakadakò parti
sa inda kaugalingon nga ang basihan hay kung ano ang
importante sa kalibutan, ako hay mapahambog da.
19 Nagahunahunà kamo nga mga mayad kamo, pero
nagatiis kamo nga may kalipay nga magpamatì sa mga
buang-buang!
20 Ginatiis nindo kung ulipunon kamo, buy-on ang indo
pagkabutang, lukuhon, pakamaisuton kag pakahuy-an.
21 Makahuhuyà da nga akuon namon nga maluya kami,
pero indì gid namon mahuman inà nga inda ginahuman sa
indo.
Kung may magpahambog ng aber ano, ako da (aber ining
akon pagpakadakò hay daw sa buang-buang ako).
22 Kung sinda hay nagapakadakò nga sinda hay mga
Hebreo kag mga Israelita, imaw da ako. Inapo ba sinda
ni Abraham? Imaw da ako.
23 Kung nagahambay sinda nga sinda hay mga miyugser-
bisyo ni Kristo, mas maayo ako nga miyugserbisyo ni
Kristo kaysa sa inda (aber ining akon pagpakadakò hay
daw sa buang-buang ako). Kay mas sobra ang akon
pagpangabudlay kung ikumpara sa inda. Kag mas madamò
ka beses ako napriso. Permi gid ako gingbunay kag kapila
gid ako ka beses nga isutan lang mamatay.
24 Lima gid ka beses ako ginglatigo ng akon kapareho nga
mga Judio ning tig-39 ka latigo.
25 Tuyo ka beses ako ginghaplit ng mga taga-Roma.* Kag
isa ka beses ako gingbugoy nga hayos ikamatay ko. Tuyo ka
beses ako nakaagi nga malunod ang akon ginasakyan kag
isa ka adlaw kag isa ka gab-i ako nga naglutaw-lutaw sa
lawod.
26 Sa akon permi pagbyahe sa iba-iba nga lugar, ang akon
kabuhì hay nabutang sa peligro sa akon pagtabok sa mga
subà, sa mga tulisan, sa akon kapareho nga mga Judio, sa
mga bukon Judio, sa syudad, sa tiway nga lugar, sa dagat
kag sa mga tawo nga nagapakunukuno nga sinda hay mga
kauturan da sa Ginoo.
27 Naagihan ko da ang mga kabudlay kag mga kahugaan
tungod sa akon trabaho kag kung kaisa wayà nganì ako
katuyog. Kung kaisa naagihan ko ang taggutom kag bisan
nganì mainom wayà gid. May mga beses nga wayà gid ako
may makaon. Naagihan ko da ang kalamig kag kuyang gid
ning barò.
28 Puyra pa ang akon mga naagihan nga nasambit ko,
nagapangalibog pa ako adlaw-adlaw sa kamutangan ng

* **11:25 11:25** Sa literal: gingbunay ng sungkod. Ini hay parusa nga ginahuman ng mga taga-Roma.

tanan nga nagatuo.
29 Kung igwa maluya sa pagtuo, maluya ako. Kag kung
igwa nagakasalà, mas lalò gid ang akon kalisod.
30 Kung kahinangyan gida nga magpakadakò ako,
ipakadakò ko na lang ang mga butang nga nagapakità ng
akon kaluyahon.
31 Wayà ako nagapinusong kag inà hay sayod ng Dios kag
Amay ng aton Ginoong Hesus. Dayawon siya hasta sa wayà
katapusan!
32 Nang yadto ako sa Damascus, gingpabantayan ng
gobernador nga sakop ni Haring Aretas ang pwertahan ng
syudad agud dakpon ako.
33 Pero gingbutang ako ng akon mga kaibahan sa bangkat*
kag gingpaagi sa bintanà, tapos gingtunton sa kabuak ng
pader, nganì nakapalayò ako sa iya.

12

Ang Panan-awon ni Pablo

1 Sayod ko nga wayà puyos ang akon pagpinahambog,
pero napipilitan ako. Niyan ang ihahambay ko sa indo hay
ang mga butang nga gingpakità kag gingpasayod ng Ginoo
sa akon.
2-3 Nagatuo na ako kay Kristo nang matabò ini sa akon
kag 14 na ka tuig ang nakaligad. Gingdaya ako paibabaw
sa ikatuyo nga langit,* sa Paraiso. Ilam lang kung ang akon
lawas yadto gid o ang espiritu ko lang. Ang Dios lang gid
ang nakakasayod.
4 Nakaabot ako sa Paraiso kag nabatian ko ang mga
butang nga indì makaya nga hambayon kag indì dapat
ibalità sa mga tawo.
5 Adtong akon naagihan hay imaw ang akon ipakadakò.
Pero kung parti sa akon kaugalingon, indì ako mag-
pakadakò puyra lang kung parti sa akon mga kaluyahon.
6 Kung sa bagay, kung magpahambog gida ako, indì
ako magiging buang-buang kay magabalità gid ako ning
matuod. Pero likawan ko ang pagpakadakò kay basì kung
magsobra ang pagtan-aw ng aber sin-o sa akon. Gusto ko
nga ang inda pagtan-aw sa akon hay sunò lang sa inda
nakità kag nabatian sa akon.
7 Pero agud indì ako magpahambog ng sobra tungod sa
makatitingaya nga mga gingpasayod ng Dios sa akon, ang
iya ginghuman hay gingtugutan niya nga taw-an ako ning

* **12:2-3 12:2-3** Sa Biblia mababasa ang tuyo ka langit. Ang pang-una hay lugar nga may mga panganod. Ang pangaduha hay lugar nga may adlaw, bulan, mga bituon kag mga planita. Ang pang-tuyo hay istaran ng Dios.

deperensya sa akon lawas. Gingpabay-an lang niya ako
nga paantuson sa ini nga akon deperensya nga daw sa
mensahero ni Satanas, agud indì ako magpakadakò.
8 Tuyo gid ka beses nga gingpangayò ko sa Ginoo nga buy-
on niya ini sa akon.
9 Pero wayà niya pagbuy-a. Kundì ang hambay niya, "Ang
akon bulig imaw lang ang kinahangyan mo. Kay makikità
gid ang akon gahom kung maluya ka." Nganì malipayon gid
ako sa pagpahambog parti sa akon mga kaluyahon, agud
mabatyagan ko permi ang gahom ni Kristo sa akon.
10 Nganì malipayon ako sa akon mga kaluyahon, sa mga
pag-insulto sa akon, sa mga kahugaan, sa mga paghingabot
kag sa mga pagpasakit tungod sa akon pagsunod kay Kristo.
Kay kada ako maluya, ginapakusog ako ng Dios.

Ang Pagpalanggà ni Pablo sa mga taga-Corinto

11 Ako hay daw sa buang-buang sa pagpinahambog, pero
kamo mismo ang nagpilit sa akon nga magpahambog.
Kamo kuntà ang dapat magdayaw sa akon, pero wayà
nindo ako pagdayawa. Aber nasayuran ko nga sa akon
kaugalingon wayà ako may ipakadakò, bukon ako ulihi sa
mga nagahambay nga sinda gid ang pinakamaayo nga mga
apostoles.
12 Nang yarà ako sa indo, padayon ang akon paghuman
ng mga milagro, makatitingaya nga butang kag pambihirà
nga gahom, aber pa nga may mga pag-antos nga nag-abot sa
akon. Kag ini hay nagapamatuod nga matuod gid ako nga
apostol.
13 Ang akon ginghuman dirà sa indo hay pareho da sa
akon ginahuman sa iban nga mga nagatuo, puyra lang nga
wayà ako nagpabug-at sa indo paagi sa pagpangayò ng indo
bulig sa akon. Kung sa inà nga butang nakasalà ako sa indo,
patawara lang nindo ako!
14 Niyan preparado na ako nga magkarà dirà sa indo kag
ini na ang magiging ikatuyo ka beses. Indì gihapon ako
magpangayò ning bulig sa indo, kay bukon da ang indo
pagkabutang ang akon ginapangità kundì kamo mismo.
Kay daw mga ungà ko kamo kag dì ba ang mga ungà hay
wayà nagasuporta sa inda mga ginikanan kundì ang mga
ginikanan imaw ang nagasuporta sa inda mga ungà?
15 Sa matuod lang, malipayon pa nganì ako kung makatao
ako sa indo kag bisan ang akon kabuhì itao ko kung
kahinangyan agud makabulig sa indo. Basì nga bisan dakò
ang akon pagpalanggà sa indo, kaisot lang gid ang indo
pagpalanggà sa akon?

16 Kamo mismo nakakasayod nga wayà ako nagpabug-
at sa indo. Pero basì may maghambay sa indo nga
miyugpangluko ako kag gingluko ko kamo.
17 Basì? Nasayuran da nindo nga wayà ko kamo pagdayaa
paagi sa aber kay sin-o nga akon gingsugò dirà.
18 Gingpangabay ko da si Tito nga magkarà dirà kag
gingpanunot ko da sa iya ang isa pa gid ka utod kay Kristo.
Nagpangwarta ba si Tito sa indo? Indì puydi nga lukuhon
niya kamo kay nakità da nindo nga pareho ang amon
pagkabuhì kag katuyuan.
19 Basì kung dugay na nindo ginaisip nga wayà kami
iban nga ginahuman kundì ang pagdipinsa lang ng amon
kaugalingon sa indo. Mga pinalanggà, kami nga nagpakig-
isa kay Kristo hay nagahambay sa indo sa atubangan ng
Dios nga wayà kami iban nga katuyuan sa tanan nga amon
ginahambay kundì ang pagpalig-on ng indo pagtuo.
20 Nababayaka ako, kay basì kung pag-abot ko dirà,
makità ko nga ang indo ginahuman hay iba kaysa sa akon
ginaasahan sa indo. Kag kung inà ang matabò, makità da
nindo nga iba da ako kaysa sa indo ginaasahan sa akon.
Nababayaka ako, kay basì kung maabutan ko kamo nga na-
gainaway, nagainilihan, nagahinangitan, nagahandom lang
para sa indo kaugalingon, nagahambay ng malain kontra sa
iban, nagatsinismis, nagapinahambog kag nagaginulo.
21 Nababayaka da ako, kay basì kung pag-abot ko dirà,
mapahuyà naman ako sa Dios tungod sa indo. Kag basì
kung magakalisod lang ako kay madamò sa indo ang
nagpakasalà nang una kag hasta niyan wayà pa nagtalikod
sa inda mga mahigkò nga hinimuan pareho ng pagpakig-
relasyon ning imoral kag pagusto sa paghuman ng kalainan.

13

Ang mga Laygay kag mga Bilin

1 Imaw na ini ang akon pangtuyo nga pagkarà dirà sa
indo. Ginahambay ng Kasulatan,
"Ang akusasyon hay dapat mapamatuuran ng duha o tuyo
ka testigo."†
2 Niyan, aber wayà ako dirà sa indo, gusto ko nga
paandaman liwat ang mga nakasalà nang una kag kamo
tanan, nga humanon ko niyan ang mga butang nga akon
ginghambay nang pangaduha ko nga pagkarà dirà. Pag-
abot ko liwat dirà, wayà gid may makalikaw sa akon
pagdisiplina.

† **13:1 13:1** Deuteronomio 19:15

3 Humanon ko ini agud pamatuuran sa indo nga si Kristo
ang nagahambay paagi sa akon, kay imaw da ini ang indo
ginapangità. Bukon siya maluya sa iya pagpanghikot sa
indo, kundì siya hay makagagahom.
4 Matuod nga ginglangsang si Kristo sa krus kay gingpak-
ababà niya ang iya kaugalingon, pero niyan buhì siya
tungod sa gahom ng Dios. Kag tungod nagpakig-isa kami
kay Kristo, nagapakababà kami ng amon kaugalingon
pareho sa iya. Pero sa amon pagserbisyo sa indo, makikità
nindo nga ang gahom ng Dios hay yari da sa amon kay siya
hay kaibahan namon.
5 Usisaa nindo ang indo kaugalingon kung may pagtuo gid
kamo kay Kristo. Tistinga nindo! Wayà ba kamo makasayod
nga si Hesu-Kristo hay yarà sa indo? Puyra lang kung wayà
kamo matuod nga pagtuo.
6 Nagasalig ako nga makità nindo nga kami hay matuod
gid nga mga apostoles ni Kristo.
7 Nagapangamuyò kami sa Dios nga indì kamo maghuman
ning aber ano nga malain. Ginahuman namon ini bukon
kay gusto namon pamatuuran sa indo nga kami hay matuod
gid nga mga apostoles. Pero gusto lang namon maghuman
kamo ning maayo, bisan indì nindo kami pagkilayahon nga
mga apostoles ni Kristo.
8 Kay indì kami makahuman ng aber ano nga kontra sa
kamatuuran, kundì ang para lang gid sa kamatuuran.
9 Nagakalipay kami kay sa pagpakababà namon ng amon
kaugalingon hay naging malig-on kamo sa indo pagtuo.
Ang amon ginapangamuyò hay wayà gid may makità nga
kasawayan sa indo pagkabuhì.
10 Ginasulat ko ini sa indo mintras wayà pa ako dirà, agud
pag-abot ko, indì na ako mapilitan nga maggamit ng akon
otoridad paagi sa masakit nga mga hambay. Kay gingtao sa
akon ng Ginoo ang otoridad nga ini para palig-unon kamo
kag indì para siraon.

Ang Pangkatapusan nga Pagpangamusta

11 Hasta diri na lang ang akon sulat sa indo. Bilang
katapusan, mga kauturan, magkalipay kamo, tadlungon
nindo ang indo pagkabuhì, sunda nindo ang akon mga
laygay, magkaisa kamo kag dapat maayo ang indo relasyon
sa isa kag isa. Kag kung humanon nindo ini, ang Dios nga
ginahalinan ng paghigugmà kag katawhayan ang magaiba
sa indo.
12 Magkinamustahan kamo bilang mag-utod kay Kristo.*

* **13:12 13:12** *Magkinamustahan… kay Kristo*: sa literal, magkinamustahan… nga may balaan nga harò.

13 Ang tanan nga mga balaan nga tawo ng Dios diri hay
nagapangamusta sa indo.
14 Kabay pa nga magkaigwa kamo ng tanan nga grasya
ng aton Ginoong Hesu-Kristo, ng paghigugmà ng Dios kag
ng pagpakig-isa ng Espiritu Santo.

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-GALACIA

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa probinsya ng Galacia nga sakop ng imperyo ng Roma. Ang mga taga-Galacia hay nagasamba sa iba-iba nga mga dios-diosan ng Roma, pero nagwali sina Pablo ng Maayong Balità parti kay Hesus didto kag kadamò ang nagtuo nga mga Judio kag mga bukon Judio.

Gingsulatan ni Pablo ang mga kauturan sa Galacia kay may nagtalikod na sa inda matuod nga pagpanudlò kag nagsunod sa mga kilaya nga Judio nga halin sa Roma nga nagatudlò ning salà. Naghambay sinda nga ang mga kauturan nga bukon Judio hay kahinangyan kuno magsunod sa mga layi kag mga seremonya ng mga Judio agud maging matuod nga Kristyano. Gingsabyaw ni Pablo ang mga kauturan sa Galacia kay ginabaton ninda ining salà nga pagpanudlò kag gingtinguhà niya sinda nga makumbinsi nga magbalik sa matuod nga mensahe ng Maayong Balità (1:6-7).

Ging-isplikar ni Pablo nga salà ang pagpanudlò ng ini nga mga Judio kay ang kaluwasan hay mababaton bukon paagi sa pagsunod sa mga Kasuguan, kundì paagi lang gid sa kaluoy ng Ginoo kag ang kabigon lang nga matarong ang may pagtuo kay Hesu-Kristo (3:11).

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga gingpilì nga apostol*, bukon paagi sa
mga tawo o sa otoridad ng aber sin-o, kundì paagi kay Hesu-
Kristo kag sa Dios nga Amay nga nagbanhaw sa iya halin sa
kamatayon.
2 Ang tanan nga mga kauturan kay Kristo* diri nga
kaibahan ko hay nagapangamusta sa indo nga mga nagatuo
dirà sa probinsya ng Galacia.
3 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag
katawhayan* nga halin sa Dios nga aton Amay kag kay
Ginoong Hesu-Kristo.
4 Gingsakripisyo ni Hesu-Kristo ang iya kabuhì tungod sa
aton mga kasal-anan, agud tabangan kita sa kalainan nga
nagagahom sa ini nga tyempo sa kalibutan. Ginghuman
niya ini sunò sa kabubut-on ng Dios nga aton Amay.
5 Sa Dios ang pagdayaw hasta sa wayà katapusan! Kabay
pa!

May Isa lang nga Maayong Balità

6 Natingaya gid ako nga kadalì kamo nagtalikod sa Dios
nga nagpilì sa indo paagi sa pagpakamaayo ni Kristo kag
nagpati kamo sa iban nga maayo kuno nga balità.
7 Ang matuod hay wayà na ning iban pa nga Maayong
Balità*. Pero may mga tawo dirà nga nagapagulo ng indo
isip kag ang gusto ninda hay ilisan ang Maayong Balità parti
kay Kristo.
8 Pero aber kami o anghel halin sa langit ang magwali
ning iban kaysa sa Maayong Balità nga amon gingwali sa
indo nang una, sumpaon gid siya ng Dios!
9 Pareho ng amon ginghambay dati kag niyan ginaham-
bay ko liwat, “Ang aber sin-o nga magwali sa indo ng
Maayong Balità nga iban kaysa sa indo gingbaton, sumpaon
gid siya ng Dios!”
10 Niyan, nagahandom ba ako ning pagdayaw ng mga
tawo? Wayà! Ang ginatinguhà ko hay ang pagdayaw ng
Dios! Kung ang ginapalipay ko lang hay ang mga tawo,
bukon na ako matuod nga ulipon ni Kristo.

Ang Mensahe ni Pablo halin kay Kristo

11 Mga kauturan, gusto ko nga masayuran nindo nga ang
Maayong Balità nga gingwali ko sa indo hay bukon human-
human ng tawo.
12 Kay wayà ko ini nabaton halin sa tawo o gingtudlò sa
akon ng tawo, kundì si Hesu-Kristo mismo ang nagpasayod
ini sa akon.
13 Nabatian na nindo ang akon gingpanghuman nang ako
hay nagasunod pa sa relihiyon ng mga Judio. Wayà gid ning
kaluoy nga ginghingabot ko ang mga nagatuo kay Kristo kag
gingtinguhà ko nga siraon sinda.
14 Sobra ako ka dibuto kaysa madamò nga kaedad ko nga
Judio. Gingtinguhà ko gid nga tumanon ang mga tradisyon
ng amon mga kalulo-lulohan.
15 Pero paagi sa kaluoy ng Dios, nalipay siya sa pagpilì sa
akon bago pa ako ging-ungà. Kag gingtawag niya ako para
magserbisyo sa iya.
16 Nang gingpakilaya niya ang iya Ungà nga si Hesus sa
akon agud iwali ko ang Maayong Balità sa mga bukon Judio,
wayà gid ako nagpangutana aber kanin-o.
17 Wayà da ako nagkadto sa Jerusalem para magpakigkità
sa mga apostoles nga nauna sa akon. Kundì nagkadto ako
sa Arabia kag pagkatapos nagbalik ako sa Damascus.

18 Pagkatapos ng tuyo ka tuig, nagkadto ako sa Jerusalem
agud magpakigkità kay Pedro* kag nagtinir ako didto ning
15 ka adlaw.
19 Wayà ko makità ang iban nga apostoles puyra lang kay
Santiago* nga manghod ng Ginoo.
20 Matuod ang tanan nga akon gingsulat kag nasasayuran
ng Dios nga wayà ako nagapinusong.
21 Pagkatapos, nagkadto ako sa probinsya ng Syria kag
Cilicia.
22 Pero nang adto nga tyempo, wayà pa ako makilaya ng
mga nagatuo kay Kristo sa Judea.
23 Nabalitaan na lang ninda nga ang dati anay nga
nagapasakit ning sobra sa inda, niyan hay nagawali na ng
parti sa pagtuo nga dati hay iya gingtinguhà nga siraon.
24 Nganì gingdayaw ninda ang Dios tungod sa ginghuman
niya sa akon.

2

Ang Pagbaton kana Pablo kag Bernabe

1 Pagkaligad ng 14 ka tuig, nagbalik ako liwat sa
Jerusalem. Kaibahan ko si Bernabe kag gingdaya ko da si
Tito.
2 Nagkadto ako kay gingpasayod sa akon ng Dios nga
kahinangyan magbalik ako didto. Nagpakigkità ako sa mga
ginakilaya nga miyugdumaya ng mga nagatuo kay Kristo.
Nang kami na lang, ging-isplikar ko sa inda ang Maayong
Balità nga akon ginawali sa mga bukon Judio. Ginghuman
ko adto kay indì ko gusto nga ang akon pagpangabudlay
tunà nang una hasta arinyan hay mawad-an ning puyos.
3 Kag nagkumpormi sinda sa akon ginawali, nganì aber
si Tito nga Griego nga akon kaibahan hay wayà ninda
pagpilita nga magpapaltak*.
4 Pero may iban nga nakasuyod sa aton grupo nga wayà
madiparahi; sinda hay nagapakunukuno nga mga kauturan
agud panid-an ang aton kahilwayan paagi kay Kristo Hesus.
Kay gusto ninda nga ulipunon kita liwat sa idayom ng
Kasuguan ni Moises.
5 Wayà gid kami nagsugot sa inda gusto aber maisot lang
nga oras, agud madahanan namon nga indì mahaluan ning
salà nga pagpanudlò ang Maayong Balità para sa indo.
6 Ang mga ginakilaya nga miyugdumaya ng mga nagatuo
sa Jerusalem hay wayà gid ning may gingdugang sa akon

* **1:18 1:18** Sa literal: Cephas. Ini hay pangayan sa Aramaic, nga ang gusto hambayon ‘bato.’ Ang Pedro hay pangayan sa Griego nga pareho ang gusto hambayon.

ginatudlò. (Aber miyugdumaya pa sinda, wayà ning ano
man sa akon kay sa Dios kami hay pare-pareho lang.)
7 Kundì, nasayuran ninda nga ako ang gingsaligan ng
Dios agud magtudlò ng Maayong Balità sa mga bukon Judio,
pareho kay Pedro nga gingsalig nga magtudlò sa mga Judio.
8 Kay ang Dios nga nagpilì kay Pedro nga maging apostol
para sa mga Judio, imaw da ang nagpilì sa akon nga maging
apostol para sa mga bukon Judio.
9 Nasayuran da nina Santiago, Pedro kag Juan nga ang
Dios imaw ang nagtao sa akon ini nga responsibilidad.
Nganì ginglamano ninda kami bilang tandà nga gingbaton
ninda kami ni Bernabe bilang kaibahan sa pagtudlò ng
Maayong Balità. Kag amon gingkasugtanan nga kami ni
Bernabe hay magawali sa mga bukon Judio kag sinda
naman sa mga Judio.
10 Ang inda lang gingpangabay sa amon hay buligan ang
mga pobre nga nagatuo sa Jerusalem, nga imaw gida ang
akon ginatinguhà nga humanon.

Ang Pagsabyaw ni Pablo kay Pedro sa Antioc

11 Niyan, nang nagbisita si Pedro sa Antioc, gingprangka
ko siya kay salà ang iya ginghuman.
12 Kay nang wayà pa makaabot ang mga tawo nga
gingsugò ni Santiago sa Antioc, nagakaon si Pedro kaibahan
ng mga nagatuo nga bukon Judio. Pero pag-abot ninda,
nagpalayò siya kag nagbuyag sa mga bukon Judio kay
nahadlok siya sa grupo ng mga Judio nga nagapangpilit sa
pagsunod sa layi ng pagpaltak* para maluwas.
13 Kag kaibahan da niya ang iban nga mga Judio nga
nagatuo kay Kristo, patì si Bernabe hay nagsunod kay Pedro,
aber sayod ninda nga bukon tamà ang inda ginghuman nga
pagpakunukuno.
14 Nang makità ko nga ang inda ginahuman hay bukon
tamà sunò sa kamatuuran ng Maayong Balità, ginghambayan
ko si Pedro sa atubangan ninda tanan, “Kung ikaw
nga Judio hay nagakabuhì pareho sa bukon Judio kung sa
diin ginabaliwayà mo ang mga kaugalian ng Judio, pauno
mo mapilit ang mga bukon Judio nga magkabuhì pareho ng
mga Judio?”*

Ang Kaluwasan ng Judio kag bukon Judio paagi sa Pagtuo

15 Aber kami hay ging-ungà nga mga Judio kag bukon mga
Hentil† nga mga makasasalà,

---

* **2:14 2:14** Ang gusto hambayon nga magkabuhì pareho ng mga Judio hay magsunod sa mga sugò ng mga Judio. † **2:15 2:15** *Hentil*: ang gusto hambayon ini hay bukon Judio.

16 sayod namon nga ang tawo hay ginakabig nga
matarong sa panirò ng Dios paagi sa pagtuo kay Hesu-
Kristo kag bukon sa pagsunod sa Kasuguan ni Moises.
Nganì kami da nga mga Judio nga nagtuo kay Kristo Hesus
hay ginakabig nga matarong na sa panirò ng Dios paagi
sa pagtuo kay Kristo kag bukon paagi sa pagsunod sa
Kasuguan. Kay wayà ning bisan sin-o nga kabigon nga
matarong sa panirò ng Dios paagi sa pagsunod sa Kasuguan.
17 Kung sa amon pagtinguhà hay ginakabig kami nga
matarong sa panirò ng Dios paagi sa amon pagpakig-isa kay
Kristo kag ang kinaluwasan hay makasasalà gihapon kami,
ang gusto ba hambayon si Kristo ang nagahuman ning paagi
para kami magkasalà? Syempre bukon!
18 Niyan kung balikan ko pa liwat ang pagtuman sa Ka-
suguan nga akon gingtalikuran, ako na ang nagapamatuod
nga ako hay masinuwayon.
19 Nganì bukon na ako obligado nga magsunod sa Kasug-
uan. Daw pareho na ako ni Kristo nga ginglangsang sa krus,
agud magkabuhì ako sunò sa kabubut-on ng Dios.
20 Mintras ako hay buhì pa, bukon na ako ang nagakabuhì
kundì si Kristo ang nagakabuhì sa akon. Niyan mintras ako
hay buhì sa ini nga lawas, nagakabuhì ako nga nagatuo sa
Ungà ng Dios nga naghigugmà sa akon kag naghalad ng iya
kabuhì para sa akon.
21 Indì ko gusto nga ibaliwayà ang pagpakamaayo ng
Dios. Kay kung ang pagtuman sa Kasuguan imaw ang
paagi para kabigon nga matarong, wayà na ning puyos ang
pagkamatay ni Kristo.

3

Ang Pagsunod sa Kasuguan o ang Pagtuo kay Kristo

1 Mga taga-Galacia, wayà gid kamo ning isip! Sin-o ang
nakapatayang sa indo? Klaro naman ang akon ginghambay
sa indo, mahayag pa ini sa adlaw kung ano ang gusto
hambayon ng kamatayon ni Hesu-Kristo sa krus.
2 Niyan, imaw lang ini ang gusto ko masayuran sa indo:
gingbaton ba nindo ang Espiritu Santo paagi sa pagsunod
sa Kasuguan o paagi sa pagpamatì kag pagtuo sa Maayong
Balità?
3 Wayà gid kamo ning isip! Nagtunà kamo sa pagtuo
kay Kristo paagi sa bulig ng Espiritu Santo, niyan ba hay
gusto nindo nga tapuson ini paagi sa indo kaugalingon nga
pagtinguhà?

4 Wayà na ba ning puyos ang indo naagihan nga mga
kahugaan nang nagtuo kamo kay Kristo? Sigurado gid nga
igwa!
5 Mangutana ako sa indo liwat. Gingtaw-an ba kamo ng
Dios ning Espiritu Santo kag nakahuman kamo ning mga
milagro paagi sa pagsunod nindo sa Kasuguan, o paagi sa
pagpamatì kag pagtuo nindo sa Maayong Balità?
6 Pareho ng natabò kay Abraham, sunò sa Kasulatan,
"Nagtuo siya sa Dios kag gingkabig siya nga matarong."†
7 Nganì klaro gid nga ang aber sin-o nga nagatuo sa Dios
hay imaw ang matuod nga mga inapo ni Abraham.
8 Nang una pa hay gingpasayod na ng Kasulatan nga
kakabigon nga matarong ng Dios ang mga bukon Judio
tungod sa inda pagtuo sa iya. Gingpromisa ng Dios ining
Maayong Balità nang una kay Abraham nga nagahambay,
"Paagi sa imo, pakamaayuhon ko ang tanan nga tawo."†
9 Nganì ang tanan nga nagatuo sa Dios hay ginapaka-
maayo pareho ni Abraham nga nagtuo sa Dios.
10 Pero ang tanan nga nagasalig sa inda pagsunod sa Ka-
suguan hay gingsumpà na. Kay ginahambay ng Kasulatan,
"Sumpaon ang aber sin-o nga wayà nagatuman sa tanan
nga nakasulat sa libro ng Kasuguan."†
11 Niyan klaro gid nga wayà ning tawo nga ginakabig
nga matarong sa panirò ng Dios paagi sa iya pagsunod sa
Kasuguan kay ginahambay ng Kasulatan, "Ang gingkabig
nga matarong sa panirò ng Dios tungod sa iya pagtuo, hay
magkaigwa ning abunda nga kabuhì."†
12 Pero ang pagsunod sa Kasuguan hay iban gid kaysa
pagtuo sa Dios kay ginahambay ng Kasulatan, "Ang tawo
nga gusto magkaigwa ning abunda nga kabuhì, kahi-
nangyan gid nga sundon niya ang tanan nga nakasulat sa
Kasuguan."†
13 Gingtubos na kita ni Kristo sa sumpà ng Kasuguan, nang
gingsumpà siya sa krus para sa aton. Kay ginahambay ng
Kasulatan, "Gingsumpà ang aber sin-o nga gingparusahan
ning kamatayon sa ibabaw ng kahoy."†
14 Paagi sa ginghuman ni Kristo Hesus, itatao ng Dios ang
pagpakamaayo sa mga bukon Judio pareho sa gingtao niya
kay Abraham. Kag paagi sa aton pagtuo sa Dios, mababaton
naton ang Espiritu Santo nga gingpangakò niya.

Ang Pangakò ng Dios indì Puydi Mabag-o

---

† **3:6 3:6** Gingtunaan 15:6 † **3:8 3:8** Gingtunaan 12:3, 18:18, 22:18 † **3:10 3:10** Deuteronomio 27:26 † **3:11 3:11** Habakuk 2:4 † **3:12 3:12** Levitico 18:5 † **3:13 3:13** Deuteronomio 21:23

15 Mga kauturan, pareho ini ng mga natatabò sa aton.
Kung ang duha ka tawo hay nagkasugot sa isa ka butang
kag napirmahan na ang inda kasugtanan, indì na ini
mabaliwayà o madugangan pa.
16 Niyan, nagpromisa ang Dios kay Abraham kag sa iya
apo. Wayà siya naghambay “sa iya mga apo” nga ang gusto
hambayon hay madamò; kundì ang hambay niya “sa imo
apo” nga ang gusto hambayon hay isa lang ka tawo kag ini
hay si Kristo.
17 Imaw ini ang akon gusto hambayon: May ginghuman
anay nga kasugtanan ang Dios kay Abraham kag adto hay
nahuman nang wayà pa ang Kasuguan. Pagkaligad ng 430
ka tuig, gingtao ng Dios ang Kasuguan kay Moises. Nganì
adtong gingpangakò ng Dios hay indì puydi nga baliwayaon.
18 Kay kung ang panublion hay mababaton paagi sa
pagsunod sa Kasuguan, bukon na ini sunò sa pangakò ng
Dios. Pero ang panublion hay gingtao ng Dios kay Abraham
bilang promisa.
19 Niyan, basì gingtao pa gid ang Kasuguan? Gingtao ini
ng Dios agud ipakità sa mga tawo ang inda pagsuway hasta
mag-abot ang apo ni Abraham nga si Kristo. Siya ang apo
nga gingpangakò. Gingpatao ng Dios sa mga anghel ang
Kasuguan paagi sa miyugpatungà sa Dios kag sa mga tawo.
20 Pero nang gingtao ang promisa ng Dios kay Abraham,
wayà gingpaagiha sa miyugpatungà kundì siya mismo.

Ang Ulipon kag Ungà

21 Ang gusto ba hambayon ang Kasuguan hay kontra
sa mga pangakò ng Dios? Bukon! Kay kung gingtao
ang Kasuguan agud makatao ning matarong nga kabuhì,
kabigon nga matarong ang tawo paagi sa pagsunod sa
Kasuguan.
22 Pero sunò sa Kasulatan, ang tanan nga tawo hay
naulipon ng kasal-anan, agud ang magtuo lang kay Hesu-
Kristo ang makakabaton ng gingpangakò ng Dios.
23 Bago pa nag-abot ang tyempo ng pagtuo kay Kristo sa
mga tawo, daw nakagapos kita sa prisuhan kag ginaban-
tayan kita ng Kasuguan hasta nga gingpasayod ang pagtuo
parti kay Kristo.
24 Nganì ang Kasuguan hay pareho sa tawo nga nagaban-
tay sa aton para indì kita maghuman ning malain, hasta si
Kristo nag-abot agud kabigon kita nga matarong sa panirò
ng Dios paagi sa pagtuo kay Kristo.
25 Niyan nga nagtuo na kita sa iya, indì na kita kahi-
nangyan nga bantayan ng Kasuguan.

26 Tanan kamo hay mga ungà ng Dios tungod sa indo
pagtuo kay Kristo Hesus.
27 Kag kamo nga nabawtismuhan sa pagpakig-isa kay
Kristo, hay gingsuksok na nindo pareho ng barò ang kabuhì
ni Kristo.
28 Wayà na ning pagkakaiba ang Judio o Griego, ulipon
o bukon ulipon, lyaki o babayi, kay kamo tanan nga
nagapakig-isa kay Kristo Hesus hay isa na lang.
29 Kag kung nagapakig-isa kamo kay Kristo, matuod gid
nga kamo hay mga apo ni Abraham; kag kung ano ang
gingpangakò ng Dios sa iya, mababaton da nindo.

4

1 Niyan gusto ko ipadayon ang akon ginahambay. Mintras
ungà pa ang miyugpanublì, pareho lang siya sa ulipon, aber
siya ang matuod nga tag-iya ng tanan nga panublion.
2 Kahinangyan sundon niya ang mga nagabantay sa iya
kag ang mga nagaasikaso ng iya panublion, hasta sa tyempo
nga gingtagana ng iya tatay.
3 Nganì tiyad da kita ini dati, wayà pa naton naintindihi
ang kamatuuran nang bag-o pa lang kita nga nagatuo. Ging-
ulipon kita ng malain nga mga espiritu nga nagagahom sa
ini nga kalibutan.
4 Pero nang mag-abot na ang tamà nga tyempo, gingsugò
ng Dios ang iya Ungà sa kalibutan. Ging-ungà siya bilang
tawo* kag nagkabuhì sa idayom ng Kasuguan,
5 para tubuson ang tanan nga nagakabuhì sa idayom ng
Kasuguan, agud kita hay maging mga ungà ng Dios.
6 Kag tungod kita† hay mga ungà ng Dios, gingbutang ng
Dios ang Espiritu ng iya Ungà sa aton tagipusuon, agud
makatawag kita sa Dios, ng ‘Abba!‡ Amay!’
7 Nganì, bukon na ikaw ulipon kundì ungà ng Dios.
Kag tungod ikaw hay iya ungà, miyugpanublì ka ng iya
gingpangakò.

Ang Pagkabayaka ni Pablo sa mga taga-Galacia

8 Nang wayà pa kamo nagakilaya sa Dios, naulipon kamo
ng mga dios-diosan nga bukon matuod.
9 Pero niyan nga nakilaya na nindo ang Dios (o mas maayo
pa gid nganì nga hambayon, niyan nga nakilaya na kamo
ng Dios), basì gusto pa nindo magbalik sa mga espiritu nga
bukon da makagagahom kag wayà kwenta nga nagadumaya
sa ini nga kalibutan? Basì gusto nindo liwat magpaulipon?

---

* **4:4 4:4** Sa Griego: ging-ungà siya ng isa ka babayi. † **4:6 4:6** Sa Griego: hay kamo. ‡ **4:6 4:6** *Abba* sa Aramaic, ang gusto hambayon hay tatay.

10 Ginahambay ko ini kay ginatinguhà nindo nga sundon
ang relihiyon ng mga Judio, parti sa mga adlaw, mga bulan,
mga pyesta kag mga tuig nga inda ginapalabi.
11 Nababayaka ako sa indo kay basì kung ang akon mga
pagpangabudlay hay mawawad-an lang ning puyos.

12 Mga kauturan ko, nagapakitluoy gid ako sa indo,
patuyari nindo ako kay ako hay pareho nindo nga wayà
na sa idayom ng Kasuguan.

Wayà kamo ning malain nga nahuman sa akon nang una,
basì ginahuman nindo ini niyan sa akon?
13 Nadumduman nindo nga maluya ang akon lawas nang
nagwali ako ng Maayong Balità sa indo nang una.
14 Kag aber naging problema sa indo nga maluya ang akon
lawas, wayà nindo ako gingsikwaya o gingpabay-i. Kundì
gingbaton nindo ako nga daw sa anghel nga halin sa Dios,
o pareho mismo ni Kristo Hesus.
15 Dì ba kalipay-lipay gid kamo nang una? Ako mismo
ang makapamatuod nga kung puydi lang nindo lukaton ang
indo mga mata hay ginglukat na nindo para itao sa akon.
16 Pero niyan nga ginahambay ko sa indo ang kamatuu-
ran, basì ginakabig na nindo ako nga kaaway?

17 Niyan, daw nagakabayaka gid sa indo adtong mga tawo
dirà nga nagatudlò nga kamo hay kahinangyan magsunod
sa Kasuguan ni Moises, pero ang inda handom hay bukon
maayo. Ang gusto lang ninda hay ilayò kamo sa akon para
sa inda kamo maging matutom.
18 Tamà ang magkabayaka sa paghuman ning kaayo kung
maayo ang indo motibo, aber wayà ako dirà sa indo.
19 Mga ungà ko sa pagtuo, tungod sa indo, pareho ako sa
isa ka babayi nga paungaon nga nakakabatyag ning sobra
nga kasakit liwat, hasta magkaigwa kamo ning kinaugalì ni
Kristo sa indo kabuhì.
20 Niyan gusto ko gid kuntà kamo makità, agud maistorya
ko kamo ning maayo kay nababayaka gid ako sa indo.

Ang Espiritwal nga Gusto Hambayon parti kana Hagar kag Sara

21 Igwa ako ning gusto ipangutana, kamo nga nagatinguhà
sa pagsunod sa Kasuguan. Wayà ba nindo naintindihi ang
gusto hambayon ng Kasuguan?
22 Kay nakasulat didto nga si Abraham hay igwa ning
duha ka ungà nga lyaki. Ang isa hay ungà ng iya asawa

nga ulipon kag ang isa hay ungà ng iya asawa nga bukon
ulipon.§
23 Ang iya ungà sa ulipon hay ging-ungà sa natural nga
paagi, pero ang iya ungà sa bukon ulipon hay ging-ungà
sunò sa pangakò ng Dios.
24 Ining duha ka babayi hay daw pareho sa parabola*
parti sa duha nga kasugtanan ng Dios. Si Hagar ang ihimplo
sa kasugtanan nga gingtao ng Dios kay Moises sa Bukid ng
Sinai kung sa diin ang mga tawo hay una nga naging ulipon
ng Kasuguan.
25 Si Hagar hay imaw ang Bukid ng Sinai sa Arabia nga
ginakumpara sa Jerusalem niyan, kay siya kag ang iya mga
ungà hay naging ulipon ng Kasuguan.
26 Pero ang babayi nga bukon ulipon hay imaw ang
ihimplo ng langitnon nga Jerusalem, ini hay ginakumpara
sa aton nanay.
27 Kay ginahambay ng Kasulatan,
“Magkalipay ka, O babayi nga baog!
Ikaw nga indì makaungà.
Magsinggit ka sa kalipay!
Ikaw nga wayà nakabatyag ning sobra nga kasakit ng
paungaon.
Kay mas madamò ang ungà ng babayi nga gingbayaan,
kumpara sa babayi nga may asawa.”†
28 Niyan kamo, mga kauturan ko kay Kristo, hay mga ungà
ng Dios sunò sa iya gingpangakò, pareho ni Isaac.
29 Ang ging-ungà sunò sa pangakò hay ginghingabot ng ging-
ungà sa natural nga paagi, imaw da kita niyan nga ging-
ungà sa Espiritu Santo, ginahingabot kita ng mga tawo nga
nagatinguhà nga makasunod sa Kasuguan.
30 Pero ano ang ginahambay ng Kasulatan? “Palayasa
ang babayi nga ulipon kag ang iya ungà. Kay ang ungà
ng babayi nga ulipon hay indì puydi makabaton ning
panublion ng ungà ng babayi nga bukon ulipon.”
31 Nganì mga kauturan, bukon kita mga ungà ng ulipon
kundì ng bukon ulipon.

5

Ang Kahilwayan paagi kay Kristo

1 Ginghilway na kita ni Kristo para magkaigwa ning
matuod nga kahilwayan, nganì magpakatibay kita kag indì
na magpaulipon liwat sa Kasuguan.

---

§ **4:22 4:22** Ang asawa ni Abraham nga ulipon hay si Hagar kag ang asawa nga bukon ulipon hay si Sara. Basaha sa Gingtunaan kapitulo 16, 17 kag 21. † **4:27 4:27** Isaias 54:1

2 Tandai nindo, ako mismo ang nagahambay ini. Ang aber
sin-o nga gusto magpapaltak para masunod ang Kasuguan,
indì gid niya mababaton ang mga espiritwal nga binipisyo
halin kay Kristo.
3 Ginahambay ko liwat, kung ginatinguhà ng aber sin-o sa
indo nga magpapaltak, obligado siya nga sundon ang tanan
nga Kasuguan.
4 Ang nagatinguhà para kabigon ng Dios nga matarong
paagi sa pagsunod sa Kasuguan, gingbaliwayà na niya ang
iya relasyon kay Kristo. Kag indì na siya angay magbaton
ng pagpakamaayo ng Dios nga makaluwas sa iya.

5 Pero kita, paagi sa bulig ng Espiritu Santo kag sa aton
pagtuo kay Kristo, hay nagahuyat gid kag nagalaom nga
kabigon kita nga matarong.
6 Kay kita nga nagpakig-isa kay Kristo Hesus hay bukon
na importante kung paltak o bukon, kundì ang pagtuo nga
nakikità paagi sa paghigugmà sa isa kag isa.

7 Maayo na kuntà ang indo ginghuman nang una. Sin-o
ang nagpugong sa indo, nganì indì na kamo magsunod sa
kamatuuran?
8 Ini nga pag-ingganyo sa indo hay bukon halin sa Dios
nga imaw ang nag-agda sa indo para magkaigwa ning
kahilwayan.
9 Mag-andam kamo, aber may isa lang ka tawo nga malain
sa indo, maapiktuhan ang tanan nga maging malain pareho
sa maisot nga pampaalsa sa tinapay nga napapaalsa ang
madakò nga arina.
10 Tungod sa indo pagpakig-isa sa Ginoo, sigurado gid ako
nga indì kamo magpati sa iban nga pagpanudlò. Pero pa-
gaparusahan ng Dios ang aber sin-o dirà nga nagapanggulo
sa indo.

11 Pero para sa akon, mga kauturan, kung ginatudlò ko
gihapon nga kahinangyan ang pagpaltak, basì nakakaagi pa
ako ning pasakit ng mga tawo? Kung imaw inà ang akon
ginatudlò, wayà na kuntà may natitisod sa akon pagwali
parti sa pagkamatay ni Kristo!
12 Adtong mga tawo nga nagapanggulo sa indo pagtuo hay
indì lang kuntà magpapaltak, kundì magpautod na sinda!

13 Pero kamo, mga kauturan, ging-agda kamo ng Dios
nga maging hilway. Nganì ayaw nindo paggamita ang indo
kahilwayan nga nabaton para maging kabangdanan agud
sundon nindo ang gusto ng indo lawas. Kundì bilang ulipon
ni Kristo, magserbisyo kamo nga may paghigugmà sa isa kag
isa.

14 Kay ang tanan nga Kasuguan hay napinsan sa isa na
lang nga sugò, “Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho
ng imo kaugalingon.”†
15 Pero kung kamo hay nagainaway kag nagasinakitan sa
isa kag isa pareho ng mga hayop, pag-andam! Basì kung
ang kada isa sa indo hay masirà ang pagtuo.

Ang Espiritu ng Dios kag ang Kinaugalì ng Tawo

16 Ang akon gusto nga hambayon hay imaw ini: magk-
abuhì kamo sunò sa bulig ng Espiritu Santo, agud indì
nindo mahuman ang ginahandom ng indo lawasnon nga
kinaugalì.
17 Kay ang ginahandom ng lawasnon nga kinaugalì hay
kontra sa gusto ng Espiritu Santo kag ang gusto ng Espiritu
Santo hay kontra sa lawasnon nga kinaugalì. Nganì ining
duha hay nagakinontrahan sa isa kag isa, nganì indì nindo
mahuman ang mga butang nga gusto nindo humanon.
18 Pero kung ang Espiritu Santo ang indo sundon, bukon
na kamo obligado sa pagsunod sa Kasuguan.
19 Niyan, ang mga ginahuman ng lawasnon nga kinaugalì
hay imaw ini: ang pagpakig-relasyon ning imoral, paghu-
man ning mahigkò, pag-inuyag,
20 pagsamba sa mga dios-diosan, pagkababaylan, pagka-
hangit, pagpang-away sa isigkatawo, pagkaili, pagdumot,
paghinakog, pag-iniyaiya, paggrinupo-grupo,
21 pagkasina, pagbinayong, pagkahilig sa kalibutanon
nga kalipay kag iban pa nga mga butang nga tiyad ini.
Ginapaandaman ko kamo pareho nang una. Ang aber sin-o
nga nagahuman ng tiyad ini nga mga butang indì magbaton
ning panublion sa gingharian ng Dios.
22 Pero ang kinaugalì nga may bunga ng Espiritu Santo
hay imaw ini: mahigugmaon, malipayon, matawhay, map-
inasensyahon sa isigkatawo, mabuot, maayo, matutom,
23 madahan kag antigo magpugong ng kaugalingon. Wayà
ning kasuguan nga puydi magkontra sa mga tawo nga
nagakabuhì sa tiyad ini nga mga kinaugalì.
24 Gingpatay na ng aber sin-o nga nagpakig-isa kay Kristo
Hesus ang inda lawasnon nga kinaugalì, kaibahan ang
malain nga mga hilig kag mga handom.
25 Kung gingtao ng Espiritu Santo ang bag-o nga kabuhì
sa aton, kahinangyan magsunod kita sa iya.
26 Indì kita magpahambog, magpinang-akat o maili sa isa
kag isa.

---

† **5:14 5:14** Levitico 19:18

6

Buligi ang mga Kauturan nga Nahuhugaan

1 Mga kauturan, kung may makità kamo nga kaibahan
nindo nga nagahuman ning kasal-anan, kamo nga nagak-
abuhì sunò sa Espiritu Santo ang magbulig sa iya agud
mapabalik siya sa tamà nga pagkabuhì, pero sa maayo nga
paagi. Kag mag-andam kamo, kay basì kung kamo naman
ang matintar.
2 Magbinuligan kamo sa indo mga kahugaan. Kung indo
ini humanon, ginasunod nindo ang kasuguan ni Kristo.†
3 Kung igwa sa indo ning nagahunahunà nga siya hay
importante pero bukon da galì, ginaluko lang niya ang iya
kaugalingon.
4 Nganì kahinangyan ang kada isa hay mag-usisà sa iya
kaugalingon. Kung ang iya ginahuman hay tamà, dapat
malipay na lang siya kag indì na kahinangyan ikumpara
ang iya kaugalingon sa iban.
5 Kay manabat sa Dios ang kada isa sunò sa iya ginghu-
man.
6 Ang nagatudlò ng hambay ng Dios hay kahinangyan
partehan ng ginatudluan ng tanan nga maayo nga butang.
7 Ayaw nindo paglukuha ang indo kaugalingon, ang Dios
hay indì puydi madayà aber nin-o. Kay kung ano ang
ginatanom ng tawo, imaw da ang iya anihon.
8 Ang nagatinguhà nga magkabuhì sa lawasnon nga kin-
augalì hay makakabaton ning parusa nga wayà katapusan.
Pero ang nagatinguhà nga magkabuhì sa Espiritu Santo hay
makakabaton ning kabuhì nga wayà katapusan.
9 Nganì, indì dapat kita matak-an sa paghuman ning
maayo kay pag-abot nang tamà nga oras, makakabaton gid
kita ning bayos kung indì kita magpara.
10 Nganì kung igwa ning opurtunidad nga makahuman
ning maayo sa tanan nga tawo, lalò na gid sa mga kauturan
sa pagtuo, dapat naton ini humanon.

Ang Katapusan nga Bilin

11 Makikità nindo nga madagkò ang litra ng ini nga sulat,
ako mismo ang nagsulat ini.
12 Ang mga tawo nga nagapangpilit sa indo nga magpa-
paltak hay gusto lang magpakità nga sinda hay mas maayo
kay nagasunod sinda sa seremonya. Ang isa ka rason hay
ginahadlukan sinda nga pasakitan kung itudlò ninda nga
ang kahilwayan hay paagi lang sa kamatayon ni Kristo.
13 Kay aber nganì sinda mismo nga nagpapaltak hay wayà
nagasunod sa Kasuguan. Gusto lang ninda nga kamo hay

† **6:2 6:2** Juan 13:34, 15:12

ipapaltak agud may maipahambog sinda nga kamo hay
nagasunod sa inda seremonya.
14 Para sa akon, wayà ako ning iban nga puydi ipahambog
kundì ang krus kung sa diin namatay ang aton Ginoong
Hesu-Kristo. Tungod sa iya kamatayon, ang mga butang
parti sa relihiyon nga ginakabig nga importante ng mga
tawo hay wayà na ning puyos sa akon kag imaw da ako
sa ini nga mga butang.*
15 Bukon importante kung ang tawo hay paltak o bukon.
Pero ang importante sa tawo hay ang bag-o nga kabuhì
halin sa Dios.
16 Sa tanan nga nagatuman sa ini nga pagpanudlò kag sa
mga Israelita nga gingpilì ng Dios, kabay pa nga mabaton
nindo ang katawhayan kag kaluoy.
17 Nganì tunà niyan, wayà na ning aber sin-o dirà sa indo
nga magpahugà sa akon paagi sa salà nga pagpanudlò. Kay
ang mga pinalian ng pilas sa akon lawas hay tandà nga
ginatudlò ko ang kamatuuran parti kay Kristo.
18 Mga kauturan, kabay pa nga mabaton nindo ang grasya
ng aton Ginoong Hesu-Kristo. Kabay pa!

* **6:14 6:14** Sa literal: ang kalibutan hay ginglangsang na sa akon kag ako sa kalibutan.

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-EFESO

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Efeso mintras siya nakapriso (3:1, 4:1, 6:20) kag gingpadaya niya ini kay Tykicus (6:21-22).

Ang Efeso hay sentro ng negosyo sa probinsya ng Asia kag may sarisarì nga relihiyon nang una didto. Sa Efeso makikità ang templo nga ginghuman para sa dios-diosan nga si Diana (Ginghuman 19:27). Ini hay isa ka kaayo-ayo nga templo nang adto nga tyempo sa bilog nga kalibutan.

Pag-abot ni Pablo sa Efeso, nagtinir siya didto kag nagwali ning sobra duha ka tuig (Ginghuman 19:1-20:1). Paagi sa iya pagwali, kadamò ang nagtuo. Aber ang mga madyikero hay nagdaya ng inda mga librita kag gingsunog ninda nga nakikità ng tanan (Ginghuman 19:19).

Sa kapitulo uno hasta tres, gingtudlò ni Pablo nga matatabò lang ang plano ng Dios paagi kay Kristo. Paagi sa iya, gingluwas ng Dios ang mga Judio kag bukon Judio kag ginghuman sinda nga isa lang ka lawas, nga imaw ang iglesya. Kag sa ini nga mga kapitulo, mababasa ang duha ka kaayo-ayo nga pangamuyò ni Pablo para sa mga nagatuo didto.

Sa kapitulo kwatro hasta sais, gingtaw-an niya liwat ning importansya ang pagkakaisa ng mga Kristyano kag gingtudlò da niya kung pauno sinda magkabuhì. Ging-padumdom da niya sa inda nga dapat ninda gamiton ang tanan nga armas kag proteksyon nga gingtao ng Dios agud maperdi si Satanas.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus paagi
sa kabubut-on ng Dios. Nagapangamusta ako sa indo nga
mga balaan nga tawo ng Dios dirà sa syudad ng Efeso nga
matutom nga nagatuo kay Kristo Hesus.
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag
katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong
Hesu-Kristo.

Ang Espirituhanon nga mga Pagpakamaayo paagi kay Kristo

3 Dayawon ang Dios, nga imaw ang Dios ng aton Ginoong
Hesu-Kristo kag iya da Amay. Tungod sa aton pagpakig-isa

kay Kristo, gingtaw-an niya kita ng tanan nga espirituhanon
nga pagpakamaayo nga halin sa kalangitan.
4 Nang wayà pa matuga ang kalibutan, gingpilì na kita
ng Dios paagi sa aton pagpakig-isa kay Kristo, agud maging
malimpyo ang aton pagkatawo kag wayà ning kasawayan
sa iya atubangan. Tungod sa paghigugmà ng Dios,
5 gingplano na niya nga daan nang una pa nga kita maging
iya mga ungà paagi kay Hesu-Kristo. Ginghuman niya ini
sunò sa iya kagustuhan kag kabubut-on,
6 agud madayaw siya tungod sa iya makatitingaya nga
pagpakamaayo nga gingtao sa aton paagi sa iya pinalanggà
nga Ungà.
7 Paagi sa dugò* ni Kristo, natubos kita kag gingpatawad
sa aton mga kasal-anan sunò sa iya sobra-sobra nga
pagpakamaayo
8 nga gingtao sa aton nga wayà gid ning limitasyon!
Gingtao da ng Dios sa aton ang tanan nga kamayad kag
pang-intindi,
9 agud maintindihan naton ang iya plano nga wayà
gingpasayod nang una, nga iya pagahumanon paagi kay
Kristo sunò sa iya kabubut-on.
10 Kag imaw ini ang iya plano: Kung mag-abot na ang
tamà nga oras, pagaisahon niya ang tanan sa dutà kag sa
kalangitan sa idayom ng pagdumaya ni Kristo.
11 Ginahuman ng Dios ang tanan nga butang sunò sa iya
plano kag kabubut-on. Kag sunò sa iya plano nang una,
gingpilì niya kami agud maging iya mga tawo paagi sa amon
pagpakig-isa kay Kristo.
12 Ginghuman ini ng Dios agud madayaw siya nga
mahimayaon tungod sa amon nga una nga naglaom kay
Kristo.
13 Kag kamo da naging kay Kristo nang mabatian nindo
ang mensahe ng kamatuuran, ang Maayong Balità* nga
si Kristo ang makaluwas sa indo. Nang magtuo kamo sa
iya, gingtaw-an kamo ng Dios ning Espiritu Santo nga iya
gingpromisa bilang tandà nga kamo hay sa iya na.
14 Ang Espiritu Santo hay kasiguruhan na sa aton nga
mababaton ta ang pagpakamaayo nga gingpangakò ng Dios,
hasta kita matubos. Tungod diri, dayawon naton ang
mahimayaon nga Dios.

Ang Pangamuyò para sa mga Nagatuo

---

* **1:7 1:7** *Paagi sa dugò*: gusto hambayon paagi sa iya pagkamatay sa krus.

15 Nganì nang mabatian ko ang indo pagtuo kay Ginoong
Hesus kag ang indo paghigugmà sa tanan nga balaan nga
tawo ng Dios,
16 permi ako nagapasalamat para sa indo. Ginadumdom
ko kamo sa akon mga pangamuyò,
17 nga kabay pa ang Dios ng aton Ginoong Hesu-Kristo,
ang mahimayaon nga Amay, hay magtao sa indo ning
kamayad kag magpasayod sa indo ng kamatuuran parti
sa iya paagi sa bulig ng Espiritu Santo, agud makilaya gid
nindo siya.
18 Kabay pa nga mahayagan ang indo hunahunà agud
masayuran gid nindo kung ano ang indo ginalauman sa
iya pagkapilì sa indo nga maging iya mga ungà kag para
masayuran da nindo kung mauno kadakò kag pambihirà
ang pagpakamaayo nga gingpangakò ng Dios para sa iya
mga balaan nga tawo.
19 Ginapangamuyò ko da nga kabay pa maintindihan
nindo ang gahom ng Dios nga indì mapantayan para sa aton
nga nagatuo sa iya. Ini da nga pambihirà nga gahom nga
nagabulig sa aton
20 ang ginggamit niya sa pagbanhaw kay Kristo kag sa
pagpapungkò niya hampig† sa iya tuo didto sa kalangitan.
21 Nganì sa idayom ng gahom ni Kristo ang tanan nga
pinunò, may otoridad, may gahom kag nagadumaya sa
kalangitan. Ang otoridad nga gingtao sa iya hay mas mataas
kaysa sa otoridad ng aber sin-o sa ini nga tyempo kag imaw
da sa paabuton.
22 Gingpaidayom ng Dios ang tanan nga mga butang sa
gahom ni Kristo kag ginghuman siya nga uyo nga labaw sa
tanan nga butang, para sa mga nagatuo sa iya,
23 nga imaw ang igleysa, ang iya lawas nga naging
kumplito kaibahan niya. Siya da mismo ang nagakumpleto
ng tanan-tanan aber diin.

2

Ang aton Bag-o nga Kabuhì

1 Dati patay† kamo sa espiritwal tungod sa indo pagsuway
kag mga kasal-anan.
2 Nagkabuhì kamo sunò sa malain nga paagi ng kalibutan.
Kag sakop kamo ni Satanas nga imaw ang may otoridad
sa malain nga mga espiritu sa langit. Siya da ang espiritu

† **1:20 1:20** Kung ang tawo ginapapungkò sa tuo hampig, ang gusto hambayon ginapakità nga siya hay may pinakamataas nga otoridad, gahom kag dungog.
† **2:1 2:1** Roma 6:23; Colosas 2:13

nga nagagahom niyan sa mga tawo nga wayà nagasunod sa
Dios.
3 Dati, kita tanan hay pareho da sa inda: nagkabuhì kita
sunò sa gusto ng aton tawhanon nga kinaugalì, gingsunod
naton ang ginahandom ng aton lawas kag ang anuman nga
ginahunahunà ng aton isip. Sa aton kinaugalì, pareho ng
iban, kaibahan da kita nga dapat parusahan tungod sa aton
kasal-anan.
4 Pero abunda gid ang kaluoy ng Dios kag kadakò gid ang
iya paghigugmà sa aton,
5 nga aber kita hay patay sa espiritwal tungod sa aton
kasal-anan, gingbuhì kita niya kaibahan ni Kristo. (Naluwas
nganì kita tungod sa iya pagpakamaayo.)
6 Kag tungod sa aton pagpakig-isa kay Kristo Hesus,
gingbanhaw kita ng Dios kaibahan ni Kristo, kung sa diin
magaharì kita kaibahan niya sa kalangitan.
7 Ginghuman ini ng Dios agud maipakità niya sa tanan
sa paabuton nga mga tyempo ang iya sobra-sobra nga
pagpakamaayo nga iya gingtao sa aton paagi sa aton
pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
8 Tungod sa iya pagpakamaayo, naluwas kamo paagi sa
indo pagtuo. Kag bukon ini resulta ng indo kaugalingon
nga pagtinguhà, kundì ini hay regalo ng Dios.
9 Ini hay bukon tungod sa indo mga hinimuan agud wayà
gid ning may makapahambog.
10 Kay ang aton kabuhì hay gingbag-o ng Dios paagi sa
aton pagpakig-isa kay Kristo Hesus, agud maghuman kita
ning mga maayo, nga iya gingplano nang una pa para sa
aton kung pauno kita magkabuhì.

Paagi kay Kristo Ging-isa ang mga Judio kag Bukon Judio

11 Nganì dumduma nindo ang indo dati nga kamutangan.
Ging-ungà kamo nga bukon Judio kag ginatawag kamo nga
bukon paltak ng mga Judio. Ang mga Judio hay ginatawag
nga paltak*. (Pero adto hay ginahuman ninda sa inda lang
lawas.)
12 Dumduma da nindo nang una nga wayà kamo ning
relasyon kay Kristo, bukon kamo kaibahan sa nasyon ng
Israel kag bukon kamo sakop sa mga kasugtanan nga ang
basihan hay ang promisa ng Dios. Nagkabuhì kamo sa ini
nga kalibutan nga wayà ning paglaom kag wayà ning Dios.
13 Dati malayò kamo sa Dios, pero niyan hay gingpapalapit
kamo paagi sa dugò ni Kristo tungod sa indo pagpakig-isa
sa iya.
14 Kay siya mismo ang basihan kung basì nagkaigwa ning
katawhayan kami nga mga Judio kag kamo nga mga bukon

Judio. Gingbuoy niya ang tudo nga kahangit sa isa kag isa
nga nagpabuyag sa aton pareho ng pader agud ang duha
hay magakaisa.
15 Paagi sa iya pagkamatay sa krus,* indì na kahinangyan
pa nga sundon ang mga kasuguan kag mga ordinansa ng
mga Judio; agud pag-isahon sa iya ang bag-o nga grupo ng
mga tawo halin sa duha ka grupo, para magkaigwa ning
katawhayan.
16 Paagi sa iya pagkamatay sa krus, gingbuoy niya ang
tudo ninda nga kahangit kag gingpabalik niya sa Dios ang
duha ka grupo nga ging-isa na.
17 Nagkari diri si Kristo kag gingwali ang Maayong Balità
nga nagtao katawhayan sa indo nga mga bukon Judio nga
malayò sa Dios kag sa amon da nga mga Judio nga malapit
sa iya.
18 Tungod kay Kristo, pareho na kita nga makakapalapit
sa Dios nga Amay paagi sa isa ka Espiritu Santo.
19 Nganì niyan, kamo nga mga bukon Judio hay bukon na
dayuhan o istranghero, kundì mga kasimanwa na ng mga
balaan nga tawo ng Dios kag mga miyembro na ng pamilya
niya.
20 Kamo hay kaibahan na ng mga nagatuo nga pareho sa
ginapatindog nga templo nga nakapundar sa mga apostoles
kag mga propeta* kag si Kristo mismo ang pinakaimpor-
tante nga bato sa kanto ng pundasyon.
21 Paagi sa iya, kamo hay pareho sa kada parte ng templo
nga nagakasugdong-sugdong hasta maging mabahoy kag
balaan nga templo ng Ginoo.
22 Kag tungod da sa indo pagpakig-isa sa iya, naging
kaibahan kamo sa napatindog nga templo nga ginaistaran
ng Dios paagi sa Espiritu Santo.

3

Ang Plano ng Dios sa mga bukon Judio

1 Tungod diri, ako hay nagapangamuyò sa Dios para sa
indo. Gingpriso ako kay nagaserbisyo ako kay Kristo Hesus
paagi sa pagwali sa indo nga mga bukon Judio.
2 Sigurado gid nga nabatian nindo nga sa pagpakamaayo
ng Dios, gingsaligan niya ako nga maging miyugwali para
sa indo.
3 Gingpasayod sa akon ng Dios ang iya plano nga wayà
gingpasayod nang una kag gingsulat ko na ini dati ning
matag-od lang.

---

* **2:15 2:15** Sa Griego hay sa iya lawas.

4 Mintras ginabasa nindo ini, masasayuran nindo nga nai-
intindihan ko gid ang plano ng Dios nga wayà gingpasayod
nang una, nga ginghuman ni Kristo niyan.
5 Nang una, wayà gid gingpasayod ng Dios sa mga tawo ini
nga plano, pero niyan gingpasayod na niya ini sa iya gingpilì
nga mga apostoles kag mga propeta paagi sa Espiritu Santo.
6 Kag ini ang iya plano: paagi sa Maayong Balità, ang mga
bukon Judio hay makakaibahan ng mga Judio sa panublion
kag makakaibahan bilang miyembro sa isa ka lawas kag
pareho nga makakabaton ng pangakò halin sa Dios tungod
sa inda pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
7 Tungod sa pagpakamaayo ng Dios nga gingtao sa akon,
ginghuman niya ako nga miyugserbisyo para iwali ang
Maayong Balità paagi sa iya gahom nga nagahikot sa akon.
8 Ako ang pinakamababà gid sa tanan nga balaan nga
tawo ng Dios, pero gingtaw-an niya ako ning pribilihiyo nga
maiwali sa mga bukon Judio ang Maayong Balità parti sa
indì matungkad nga pagpakamaayo halin kay Kristo.
9 Wayà gid nagbalità ang Dios nga naghuman ng tanan
nga butang kung ano ang iya plano nga wayà gingpasayod
nang una. Pero niyan gingsugò niya ako sa pag-isplikar sa
tanan nga tawo kung pauno niya ginatuman adto nga plano,
10 agud paagi sa mga nagatuo kay Kristo, maipasayod
niyan ng Dios sa tanan nga pinunò kag may otoridad sa
kalangitan kung ano ang iya kamayad nga ginapakità sa
iba-iba nga paagi.
11 Natabò ini sunò sa plano ng Dios tunà pa nang una nga
iya ginghuman paagi kay Kristo Hesus nga aton Ginoo.
12 Tungod sa aton pagtuo kay Kristo kag sa aton pagpakig-
isa sa iya, makapalapit na kita sa Dios nga wayà ning
kahadlok o pagkatahap.
13 Nganì nagapangabay ako sa indo nga indì kamo
maduyaan ning paglaom tungod sa mga kahugaan nga akon
naaagihan kay para ini sa indo kaayuhan.

Ang Pangamuyò ni Pablo sa mga Nagatuo

14 Nganì pag nadudumduman ko ini nga plano ng Dios,
nagaluhod ako sa pagpangamuyò sa aton Amay,
15 nga imaw ang nagagahom sa tanan sa kalangitan kag
sa kada nasyon sa dutà.*
16 Ginapangamuyò ko nga pakusugon niya ang indo
espirituhanon nga kabuhì paagi sa iya Espiritu Santo, sunò
sa iya dakò kag pambihirà nga gahom,

---

* **3:15 3:15** Sa literal: nga imaw ang nagapangayan sa kada pamilya sa kalangitan kag sa kalibutan.

17 agud magaistar ning permanenti si Kristo sa indo
tagipusuon paagi sa indo pagtuo sa iya. Ginapangamuyò ko
da nga kamo hay maging malig-on tungod sa paghigugmà
ng Dios, pareho sa maayo nga tanom nga madayom ang
gamot kag pareho sa malig-on nga bayay nga matibay ang
pundasyon.
18 Ang resulta, magakaigwa kamo ning pang-intindi kaiba-
han ng tanan nga balaan nga tawo ng Dios, kung mauno gid
kalapad kag kahabà, kataas kag kadayom ang paghigugmà
ni Kristo sa aton.
19 Aber indì pa gid ini maintindihan ning maayo, kabay
pa nga mabatyagan nindo ang paghigugmà ni Kristo agud
mapunò kamo ng tanan nga kinaugalì ng Dios hasta kamo
maging kumplito.
20 Dayawon ta ang Dios nga nakakahuman ng mas sobra
pa sa aton ginapangabay o ginahunahunà paagi sa iya
gahom nga nagahikot sa aton.
21 Dayawon naton ang Dios, kita nga nagatuo kag
nagapakig-isa kay Kristo, hasta sa wayà katapusan. Kabay
pa!

4

Ang Pagkakaisa ng mga Nagatuo bilang Isa ka Lawas

1 Nganì ako nga gingpriso tungod sa pagserbisyo sa Ginoo,
nagapangabay sa indo nga magkabuhì kamo ning tamà
bilang mga gingpilì ng Dios.
2 Maging mapainubuson kamo kag madahan, maging
matiniison kag batunon nindo ang kakuyangan ng isa kag
isa paagi sa indo paghinigugmaan.
3 Nagtao ang Espiritu Santo sa indo ng pagkakaisa, nganì
tinguhaa gid nindo nga maipadayon ini paagi sa matawhay
nindo nga relasyon sa isa kag isa.
4 Kita nga mga nagatuo hay isa ka lawas kag may isa ka
Espiritu Santo. Isa ang aton paglaom, kay pareho da kita
nga nagahuyat sa gingpromisa ng Dios ng pagkapilì niya sa
aton.
5 Isa ang aton Ginoo, isa ang pagtuo kag isa ang bawtismo.
6 Kag may isa kita ka Dios nga Amay ng tanan. Siya ang
nagaharì, nagahikot kag nagaistar sa tanan nga nagatuo.
7 Pero gingtaw-an ni Kristo ang kada isa sa aton ning iba-
iba nga abilidad sunò sa iya pagpakamaayo.
8 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
“Nang magsakà siya sa langit, gingdaya niya ang madamò
nga bihag.
Kag gingtaw-an niya ning mga regalo ang mga tawo.”†

† **4:8 4:8** Salmo 68:18

9 (Niyan ano ang gusto hambayon ng “nagsakà siya sa
langit?” Ang gusto hambayon ini, nagpanaog anay siya sa
mababà nga lugar, nga imaw ang kalibutan.
10 Kag siya nga nagpanaog, imaw da ang nagsakà sa
ibabaw ng tanan nga kalangitan, agud mapunò ng iya
presensya ang tanan aber diin.)
11 Siya ang naghuman sa iban bilang apostoles, ang iban
bilang propeta, ang iban bilang miyugwali ng Maayong
Balità kag ang iban bilang pastor* kag manunudlò.
12 Ginghuman niya ini agud ipreparar ang mga balaan
nga tawo ng Dios sa pagserbisyo para maging malig-on
sinda nga mga nagatuo bilang lawas ni Kristo.
13 Sa ini nga paagi, maabot naton tanan ang pagkakaisa
sa pagtuo kag pagkakilaya sa Ungà ng Dios, agud ang
aton espiritwal nga kabuhì hay maging makusog kag
wayà kuyang, kapareho ni Kristo nga wayà kuyang ang
pagkatawo.
14 Kung ini matabò, bukon na kita pareho sa maisot
nga mga ungà nga madalì mapatayang ng iba-iba nga pag-
panudlò, nga daw ang ginasakyan sa dagat nga ginaanod ng
humbak kag ginapadpad ng hangin. Indì na kita maluluko
ng mga tawo nga nagadinayà nga ang gusto hay day-on kita
sa kalainan paagi sa inda pagpanudlò nga bukon matuod.
15 Kundì, kahinangyan magsunod kag maghambay kita
ning kamatuuran nga may paghigugmà, agud sa tanan nga
butang maging kapareho kita ni Kristo nga imaw ang aton
uyo.
16 Paagi sa iya pagdumaya, ang tanan nga parte ng lawas
nga imaw ang mga nagatuo sa iya hay nagakasugdong-
sugdong kag ang kada parte hay nakakabaton ning sus-
tansya. Nagagana ning tamà ang kada parte, nagabahoy
ang bilog nga lawas kag nagakusog. Ini hay matabò kung
ginahigugmà naton ang isa kag isa.

Ang Bag-o nga Kabuhì paagi kay Kristo

17 Niyan sa otoridad nga gingtao ng Ginoo sa akon, ini
ang akon ginapaandam sa indo: ayaw na kamo magkabuhì
pareho ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios. Wayà ning
puyos ang inda ginaisip
18 kay naduyman ang inda pang-intindi. Nagakabuhì
sinda nga buyag sa Dios tungod sa inda pagiging ignorante,
kay sobra katugas ang inda uyo.
19 Wayà na gid sinda ning huyà. Ang tanan ninda nga
oras hay puro na lang pag-inuyag kag padayon ang inda
paghuman ng tanan nga mga kalaw-ay nga handom. Wayà
gid sinda ning pagpugong sa paghuman ini.

20 Pero kamo, bukon tiyad inà ang natun-an nindo parti
kay Kristo.
21 Kung napamatian gida nindo ang pagpanudlò parti
sa iya kag paagi sa iya hay natudluan kamo ng mga
kamatuuran nga makità gid sa iya kabuhì,
22 dapat lang bayaan nindo ang dati nindo nga pamatasan
pareho sa pag-uba ng lumà nga barò, kay ini hay hinimuan
ng lawasnon nindo nga kinaugalì nga nagasirà sa indo paagi
sa malain nga mga hilig nga nagadayà sa indo.
23 Bag-uha na nindo ang indo tagipusuon kag hunahunà.
24 Kahinangyan iilis nindo ang bag-o nga kinaugalì kay
ginghuman ng Dios nga bag-o ang aton kabuhì pareho sa
iya nga imaw ang matuod nga kabuhì nga matarong kag
wayà ning kasal-anan.
25 Nganì, indì na kamo magpinusong kag dapat magham-
bay ang kada isa ning matuod† sa iya mga kauturan kay
kaibahan kita tanan sa isa ka lawas.
26 Kung mahangit man kamo, likawi nindo nga kamo
makasalà. Kag ayaw nindo pagpadugaya ang indo kahangit
sa bilog nga adlaw.
27 Ayaw nindo pagtaw-i ning lugar ang diyablo nga
matintar kamo.
28 Ang mga miyugpangawat hay indì na dapat magpan-
gawat, kundì magtrabaho sinda mismo sa maayo nga paagi,
agud makabulig da sinda sa mga nagakahinangyan.
29 Ayaw kamo maghambay ning malain, kundì tinguhaa
nindo nga maghambay ning makakabulig kag angay sa sit-
wasyon, agud makatao ning kaayuhan sa mga makakabatì.
30 Ayaw nindo pagpalisura ang Espiritu Santo ng Dios kay
ang Espiritu Santo imaw ang tandà nga kamo hay sa Dios
kag ang katibayan ng pagtubos sa indo sa paabuton nga
adlaw.
31 Buy-a sa indo kabuhì ang tanan nga paglain ng buot,
pagkahangit kag pagdumot. Ayaw na kamo magpanghaya-
gak o magpangtsismis, kundì buy-a ang tanan nga kalainan.
32 Kag maging mabuot kamo sa isa kag isa kag maging
maluluy-on. Magpinatawaran kamo pareho ng pagpatawad
sa indo ng Dios paagi kay Kristo.

5

Ang Malimpyo nga Pagkabuhì

1 Nganì tungod mga pinalanggà kamo nga mga ungà ng
Dios, sundi nindo ang iya ihimplo.

† **4:25 4:25** Zacarias 8:16

2 Dapat padayon nindo nga higugmaon ang indo
isigkatawo pareho ng paghigugmà ni Kristo sa aton. Tungod
sa iya paghigugmà, gingtao niya ang iya kabuhì para sa aton
bilang isa ka halad* kag ini nga sakripisyo hay mahumot sa
Dios nga nakakapalipay sa iya.
3 Tungod kamo mga balaan nga tawo ng Dios, kahi-
nangyan likawan nindo ang parti sa pagpakig-relasyon ning
imoral, ang tanan nga pag-inuyag o ang pagkahakog, bukon
ini angay aber mamitlang sa indo.
4 Imaw da ang aber ano nga mga hambay ning kabastos
o wayà puyos nga istorya kag tiaw-tiaw nga malain, kundì
dapat magpasalamat kamo sa Dios.
5 Kay sayod nindo nga ang nagahuman ning imoral, pag-
inuyag o pagkahakog (ini nga paghinakog hay pareho sa
pagsamba sa mga dios-diosan) hay indì makabaton ning
panublion sa gingharian ni Kristo kag ng Dios.

Ang Pagkabuhì sa Kahayag

6 Ayaw kamo magpadayà aber kanin-o paagi sa mga
hambay nga wayà ning kamatuuran, kay parusahan ng Dios
ining mga tawo nga masinuwayon nga nagahuman ng mga
ini.
7 Ayaw da kamo maglakot sa ginahuman ng ining mga
tawo.
8 Dati, nagakabuhì kamo sa kaduyom, pero niyan na-
gakabuhì kamo sa kahayag kay nagpakig-isa na kamo sa
Ginoo. Nganì dapat ipakità nindo sa indo pagkabuhì nga
nahayagan na kamo.
9 Kay kung ang tawo nahayagan na, masasayuran mo
ini tungod ang iya pamatasan hay maayo, matarong kag
masinundanon sa kamatuuran.
10 Tinguhaa nindo nga makatuon kung ano ang nakaka-
palipay sa Ginoo.
11 Ayaw kamo maglakot sa wayà puyos nga mga ginahu-
man ng iban nga nagakabuhì sa kaduyom. Kundì, dapat
ipakità nindo sa inda nga malain ang inda ginahuman.
12 Makahuhuyà aber imitlang ang mga butang nga inda
ginahuman ning sikreto.
13 Pero kung mabulgar ang tanan nga inda ginahuman
nga sikreto, masasayuran ninda kung mauno ini kalain!
14 Kay ang tanan nga nahayagan hay nakikità na. Nganì
may iban nga nagahambay,

“Batì na, ikaw nga nagakatuyog,
bangon halin sa mga patay,
kag mahahayagan ka ni Kristo.”

15 Nganì pakaayuha nindo kung pauno kamo magkabuhì.
Ayaw kamo magpatuyad sa mga tawo nga wayà pang-
intindi, kundì magkabuhì kamo bilang mga tawo nga
nakakaintindi sa kabubut-on ng Dios.
16 Gamiton nindo ning maayo ang indo oras* kay madamò
nga kalainan ang natatabò sa kalibutan.
17 Ayaw kamo magpinaluko, kundì intindihon nindo kung
ano ang gusto ng Ginoo nga ipahuman sa indo.
18 Ayaw kamo magbinayong kay nakakasirà ini sa indo.
Kundì magpapunò kamo ng Espiritu Santo.
19 Tungod ang Espiritu Santo ang nagatuytoy sa indo,
dapat imaw ini ang humanon nindo: pag nagatipon kamo,
magkantahan kamo ning mga salmo, mga imno kag iban
nga mga kanta nga ginatao ng Espiritu Santo. Kung
magkanta kag magkumpuso kamo, dapat halin gid sa indo
tagipusuon, kay ini hay pagdayaw sa Ginoo.
20 Magpasalamat kamo permi sa Dios nga Amay sa tanan
nga butang tungod sa indo relasyon sa aton Ginoong Hesu-
Kristo.†
21 Kag magpasakop kamo sa isa kag isa tungod sa indo
pagrespito kay Kristo.

Ang Pagpanudlò sa Mag-asawa

22 Kamo nga mga babayi, magpasakop kamo sa indo
asawa, pareho ng indo pagpasakop sa Ginoo.
23 Kay ang lyaki ang uyo ng iya asawa, pareho ni Kristo
nga imaw ang uyo ng iglesya, kita nga mga nagatuo ang iya
lawas kag siya da ang aton Manluluwas.
24 Kung pauno nga ang mga nagatuo nagapasakop kay
Kristo, ang mga babayi hay dapat da nga magpasakop sa
inda asawa paagi sa pagsunod sa tanan nga butang.
25 Kamo naman nga mga lyaki, higugmaa nindo ang indo
asawa pareho ng paghigugmà ni Kristo sa mga nagatuo.
Tungod sa iya paghigugmà gingsakripisyo niya ang iya
kabuhì para sa inda,
26 agud ilain sinda para sa Dios, pagkatapos nga
nalimpyuhan paagi sa paghugas ng hambay ng Dios.
27 Ginghuman niya ini agud mabaton niya ang mga
nagatuo bilang iya asawa nga wayà ning kasal-anan kag
wayà ning kapintasan. Kita hay pareho sa babayi nga
kyasayon nga sobra gid kagwapa kay wayà gid ning may
makità nga buling o kurinot o ano pa nga mga deperensya.
28 Imaw da ang mga lyaki, kahinangyan higugmaon ninda
ang inda asawa, pareho ng paghigugmà ninda sa inda

* **5:16 5:16** Sa literal: tubuson ang oras. † **5:20 5:20** Sa literal: sa pangayan ng aton Ginoong Hesu-Kristo.

kaugalingon nga lawas. Ang nagahigugmà sa iya asawa hay
nagahigugmà sa iya kaugalingon kay sinda hay naging isa
na.
29 Wayà ning tawo nga wayà nagahigugmà sa iya kau-
galingon nga lawas, kundì ginapakaon niya ini kag ginadi-
para. Imaw da ini ang ginahuman ni Kristo sa mga nagatuo
sa iya,
30 kay kita nga nagatuo kay Kristo hay mga parte ng iya
lawas.
31 Ginahambay ng Kasulatan, “Ini ang kabangdanan kung
basì bayaan ng lyaki ang iya tatay kag nanay kag magaiba
siya sa iya asawa, kay maging isa na sinda nga duha.”†
32 Makatitingaya ining madayom nga kamatuuran kag ang
ginahambay ko diri hay ang pagiging isa ni Kristo kag ng
mga tawo nga nagatuo sa iya.
33 Nganì imaw da kamo, mga lyaki, higugmaa nindo
ang indo asawa, pareho ng paghigugmà nindo sa indo
kaugalingon. Kag kamo, mga babayi, tahura nindo ang indo
asawa.

6

Ang Pagpanudlò sa mga Ginikanan kag mga Ungà

1 Kamo nga mga kabataan, tumana nindo ang indo mga
ginikanan tungod sa indo pagpakig-isa sa Ginoo kay imaw
ini ang tamà nga humanon.
2-3 “Tahura ang imo tatay kag nanay, agud magiging
maayo ang imo paabuton kag magahabà ang imo kabuhì
diri sa dutà.”† Imaw ini ang una nga sugò nga may
kaibahan nga pangakò.
4 Kamo naman nga mga ginikanan,* ayaw nindo pag-
pahangita ang indo mga ungà, kundì pabahuya sinda sa
pagdisiplina kag pagpanudlò parti sa kung ano ang gusto
ng Ginoo nga humanon ninda.

Ang Pagpanudlò sa mga Ulipon kag mga Amo

5 Kamo nga mga ulipon, tumana ang indo mga amo diri
sa dutà nga may pagtahod kag pagsunod nga hugot sa
tagipusuon, nga daw si Kristo ang indo ginaserbisyuhan.
6 Nganì magserbisyo kamo bukon lang kung nagasirò ang
indo amo agud malipay sinda, kundì halin sa tagipusuon
bilang mga ulipon ni Kristo nga nagahuman ng kabubut-on
ng Dios.

---

† **5:31 5:31** Gingtunaan 2:24 † **6:2-3 6:2-3** Exodus 20:12; Deuteronomio 5:16
* **6:4 6:4** Sa literal: mga tatay.

7 Magserbisyo kamo nga may maayo nga kabubut-on nga
daw ang Ginoo mismo ang indo ginaserbisyuhan kag bukon
lang ang mga tawo.
8 Tandai nindo, ang kada isa nga nagahuman ning maayo
hay may mababaton halin sa Ginoo, ulipon man siya o
bukon.
9 Kamo naman nga mga amo, tratuha nindo ning maayo
ang indo mga ulipon. Ayaw nindo sinda pagpahugai kay
sayod nindo nga sinda kag kamo hay may pareho nga amo
sa kalangitan kag wayà siya ning may ginapalabi aber sin-o.

Ang Pagpanudlò kung pauno Perdihon si Satanas

10 Mga kauturan kay Kristo, ang pinakaulihi nga maha-
hambay ko sa indo hay imaw ini: magpakalig-on kamo
sa indo pagpakig-isa sa Ginoo paagi sa iya pambihirà nga
gahom.
11 Gamita nindo ang tanan nga armas kag proteksyon nga
gingtao ng Dios agud indì kamo maperdi ng mga plano nga
pagpangluko ng diyablo.
12 Kay ang aton kaaway bukon mga tawo, kundì ang tanan
nga pinunò, mga may otoridad, mga nagagahom sa mga
tawo nga sakop ng kaduyom kag malain nga mga espiritu
nga nagagahom sa kalangitan.
13 Nganì gamita nindo ang tanan nga armas kag pro-
teksyon nga gingtao ng Dios, agud pag-abot nang adlaw nga
ang matatabò sa kalibutan hay malain, makakabatò kamo
kag pagkatapos magiging malig-on gihapon kamo.
14 Nganì magpakatibay kamo! Isuksok nindo bilang
sinturon ang kamatuuran. Gamita nindo bilang panagang
para sa dughan ang pagkamatarong halin sa Dios.
15 Kag isuksok nindo bilang sapatos ang Maayong Balità
nga naibalik na ang aton relasyon sa Dios, agud maging
preparado kita para magbatò.
16 Bukon lang inà, gamita da nindo bilang panagang ang
indo pagtuo, agud indì kamo madutlan ng mga pagtintar ni
Satanas nga daw sa nagadayab nga mga panà.
17 Kag gamita nindo bilang helmet ang pagkilaya nga
kamo gingluwas na. Gamita da nindo ang hambay ng Dios
pareho ng espada nga ginatao ng Espiritu Santo sa indo.
18 Himua nindo ini tanan nga may pagpangamuyò kag
tanan nga klasi ng pagpangabay sa Dios. Mangamuyò kamo
sa tanan nga oras sa bulig ng Espiritu Santo. Maging alisto
kamo kag magpadayon kamo nga magpangamuyò lalò na
para sa mga balaan nga tawo ng Dios.
19 Kag ipangamuyò da nindo ako nga kada ako magwali
hay mataw-an ako ng Dios ning tamà nga ihambay, agud

maipasayod ko nga may kaisog ang Maayong Balità nga
wayà gingpasayod nang una.
20 Kay gingsugò ako ng Dios para magwali ng Maayong
Balità kag ini ang kabangdanan nga ako hay napriso. Nganì
ipangamuyò nindo ako nga makawali ako nga may kaisog
sunò sa dapat ko hambayon.

Ang Bendisyon ni Pablo sa mga Nagatuo

21 Si Tykicus, nga aton palanggà nga utod kag matutom
nga miyugserbisyo sa Ginoo, ang magabalità sa indo parti
sa tanan nga akon kamutangan kag ginahuman diri.
22 Ini ang kabangdanan kung basì gingsugò ko siya dirà
para masayuran nindo ang parti sa amon sitwasyon diri,
agud mapakusog ang indo buot.
23 Mga kauturan, kabay pa nga mabaton nindo ang
katawhayan, imaw da ang paghigugmà kag pagtuo halin sa
Dios nga Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.
24 Kabay pa nga ang grasya ng Dios mabaton ng tanan nga
nagahigugmà ng paghigugmà nga wayà katapusan sa aton
Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-FILIPOS

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Filipos. Nag-abot sina Pablo daya ang Maayong Balità sa Filipos nang pangaduha niya nga misyon kaibahan si Silas. Isa ka gab-i, nagkaigwa ning panan-awon si Pablo kag nakità niya ang tawo nga taga-Macedonia nga ang hambay, "Kari diri sa Macedonia, buligi kami." (Ginghuman 16:9-10) Nganì nagkadto sina Pablo sa Filipos nga sakop ng Macedonia.

Ang Filipos hay isa sa pinakamadugay kag pinakabantog nga syudad sa adto nga tyempo nang nag-abot si Pablo didto. Sarisarì ang relihiyon sa ini nga syudad, makikità ang mga tawo nga dibuto sa inda ginapatihan kag makikità da ang iba-iba nga ginasamba ninda nga mga dios-diosan.

Gingsulatan ni Pablo ang mga kauturan sa Filipos kay gusto niya magtudlò sa inda parti sa pagpaubos pareho sa ihimplo nga gingtao ni Hesu-Kristo nga naging tawo kag namatay para sa aton.

Aber nagasulat si Pablo sa suyod ng prisuhan para sa mga taga-Filipos, ang iya nababatyagan nga kalipay hay indì gid niya mapunggan. Mababasa sa iya sulat ang hambay nga, 'kalipay' ning 22 ka beses. Mababasa da ang iya pagsalig kag pagpasalamat sa mga nagatuo didto nga mabubuligan gid siya sa iya mga kahinangyan. Mababatyagan da ang iya sobra nga paghigugmà kag maayo nga relasyon sa inda.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo kag ang kaibahan ko hay si Timoteo; kami
hay mga ulipon ni Kristo* Hesus. Nagapangamusta kami
sa indo nga mga balaan nga tawo ni Kristo Hesus dirà sa
syudad ng Filipos, imaw da sa mga miyugdumaya kag sa
mga miyugserbisyo ng mga nagatuo.
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag
katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong
Hesu-Kristo.

Ang Pangamuyò kag Pagpasalamat ni Pablo

3 Nagapasalamat gid ako sa Dios kada ko kamo madum-
duman.
4 Ang akon mga pangamuyò para sa indo tanan hay permi
gid may kalipay,

5 tungod sa indo pagbulig sa pagpalapnag ng Maayong
Balità* parti kay Kristo, tunà pa nang gingbaton nindo ini
hasta arinyan.
6 Sigurado gid ako nga ang Dios nga nagtunà ng maayo
nga mga ginghuman sa indo hay magapadayon gid hasta
matapos sa adlaw ng pagbalik ni Kristo Hesus.
7 Dapat lang gid nga tiyad ini ang akon ginahunahunà
para sa indo tanan kay palanggà ko gid kamo. Kaibahan
nindo ako tunà pa nang una sa pagdipinsa ko kag pag-
pamatuod ng Maayong Balità. Kaparte ko pa kamo sa
pribilihiyo nga gingtao ng Dios sa akon, aber arinyan nga
ako hay nakapriso.
8 Sayod gid ng Dios nga ang akon kalangkag sa indo tanan
hay pareho ng paghigugmà sa indo ni Kristo Hesus.
9 Ginapangamuyò ko nga magainit pa gid ang indo
paghigugmaan sa isa kag isa kag madugangan pa gid ang
indo pagkasayod kag pagkaintindi sa kamatuuran,
10 para indo mapilì kung ano ang pinakamaayo nga
humanon, agud maging malimpyo ang indo kabuhì kag
wayà ning may malain nga maihambay kontra sa indo hasta
sa adlaw ng pagbalik ni Kristo.
11 Paagi sa bulig ni Hesu-Kristo, ang indo pagkabuhì
hay punò gid ning pagkamatarong agud mapadunggan kag
madayaw ng mga tawo ang Dios.

Ang Gahom ng Maayong Balità kag Pagkabuhì para kay Kristo

12 Mga kauturan kay Kristo, niyan gusto ko nga masayu-
ran nindo, ang mga butang nga natabò sa akon hay mas
nakabulig ning dakò para maiwali ang Maayong Balità.
13 Nganì, nasayuran ng mga gwardya diri sa palasyo kag
ng iban da nga mga tawo diri nga ako hay napriso tungod
sa akon pagserbisyo kay Kristo.
14 Tungod sa akon pagkapriso, lalò nga naglig-on ang
pagtuo ng kadamuan nga mga kauturan sa Ginoo kag lalò
pa sinda nag-isog nga iwali ang hambay ng Dios.
15 Matuod gid nga ang iban nagawali parti kay Kristo
tungod sa kaili kag pagkumpitensya, pero ang iban naman
nagawali nga tamà ang motibo.
16 Nagawali sinda kay ginahigugmà ninda ako, sayod
ninda nga ako hay gingbutang diri ng Dios para dipinsahan
ang Maayong Balità.
17 Pero ang mga tawo nga naiili hay may malain nga
motibo sa pagwali parti kay Kristo. Ang kalaom ninda lalò
pa ako nga mahuhugaan mintras yari sa prisuhan.

18 Hay ano gid? Aber sa ano pa man nga paagi,
pakunukuno man o matuod, ang importante hay ginawali
si Kristo. Nalilipay pa ako tungod sa natabò. Kag padayon
ako nga nalilipay
19 kay sayod ko nga paagi sa indo mga pangamuyò kag sa
dakò nga bulig ng Espiritu ni Hesu-Kristo hay makaluwas
gid ako diri sa prisuhan.
20 Ang akon madakò nga handom kag paglaom hay indì
ako mapahuyà, kundì may kaisog pareho nang una hasta
niyan agud paagi sa tanan ko nga ginahuman, mabuhì man
o mamatay, hay madayaw ko si Kristo.
21 Kay para sa akon, ang mabuhì para kay Kristo kag ang
mamatay mas bintaha.
22 Pero kung ako hay buhì, maipadayon ko ang pinaka-
maayo nga humanon, nganì indì ko masayuran kung ano
ang akon pilion.
23 Niyan naiipit ako sa duha nga kaisipan: Gusto ko nga
bayaan na ini nga kabuhì para makaibahan si Kristo, kay
para sa akon, imaw ini ang pinakamaayo.
24 Pero mas importante nga buhì ako kay para ini sa indo
kaayuhan.
25 Imaw ini ang akon nasisiguro: Sayod ko nga indì pa ako
mamatay, makakaibahan ko pa kamo para mabuligan kamo
tanan nga mapalig-on ang indo espirituhanon nga kabuhì
kag maging malipay kamo sa indo pagtuo.
26 Agud kung makaibahan ko na kamo liwat, lalò pa gid
nindo nga dayawon si Kristo Hesus tungod sa ginghuman
niya sa akon.
27 Ano man ang matabò, dapat magkabuhì gid kamo
sunò sa Maayong Balità parti kay Kristo. Agud makakarà
man ako kag makità kamo o indì, sayod ko nga kamo hay
matibay nga nagakaisa sa espiritu kag may isa ka handom
nga dipinsahan ang Maayong Balità nga aton ginatuuhan.
28 Ayaw kamo mahadlok sa mga nagakontra sa indo kay
ini ang tandà nga ang destinasyon ninda hay sa impyerno,
pero kamo pagaluwason kag ini hay humanon gid ng Dios!
29 Kay gingtao ng Dios sa indo ang pribilihiyo paagi kay
Kristo: bukon lang ang magtuo sa iya, kundì ang magtiis da
para sa iya.
30 Kag ang indo pagpakiglaban tungod sa Maayong Balità
hay pareho da sa nakità nindo sa akon nang una kag niyan
nabatian gihapon nindo.

2

Ang Pagpakababà ni Hesu-Kristo

1 Sayod nindo nga napapakusog ang indo tagipusuon
tungod sa pagpakig-isa nindo kay Kristo kag napapalipay da
kamo tungod sa iya paghigugmà para sa indo. May maayo
da kamo nga relasyon sa Espiritu Santo kag naluluoy kamo
nga magbulig sa isa kag isa.
2 Tungod diri, magkaisa kamo sa hunahunà, magkaisa
kamo sa paghigugmà, magkaisa kamo sa indo mga handom
kag mga plano, para makumplito gid ang akon kalipay.
3 Indì kamo maghandom para lang sa indo kaugalingon,
o maghinambog, kundì magpakababà kamo kag kabigon
nindo nga mas maayo ang iban kaysa sa indo.
4 Bukon lang ang indo kaugalingon nga kaayuhan ang
indo isipon, kundì ang kaayuhan da ng iban.
5 Ang ugalì nga dapat igwa kamo hay pareho ng kay Kristo
Hesus:
6 Aber ang kinaugalì niya hay Dios,*
wayà niya gingpilit nga maging kapantay gihapon ang
iya kaugalingon bilang Dios.
7 Kundì gingbaliwayà niya ini nga kinaugalì,
nang siya hay naging tawo, nagkabuhì siya bilang
ulipon.
8 Gingpakababà niya ang iya kaugalingon kag naging
masinundanon hasta sa kamatayon,
aber pa kamatayon sa krus.
9 Nganì paagi diri, gingpadunggan siya ng Dios kag gingtaw-
an ning pangayan† nga labaw sa tanan nga pangayan,
10 agud sa pangayan ni Hesus, magaluhod kag magasamba
sa iya ang tanan nga gingtuga ng Dios nga may kabuhì
sa langit kag sa dutà, patì sa idayom ng dutà.
11 Kag ang tanan magahambay nga si Hesu-Kristo ang Ginoo
sa kadayawan ng Dios nga Amay.

Ang Pagsunod sa Kabubut-on ng Dios

12 Nganì, mga pinalanggà ko, kumpara ng indo pagsunod
nang kaibahan pa nindo ako nang una, mas kahinangyan
nga maging masinundanon kamo niyan nga wayà na ako
dirà. Tinguhaa gid nindo nga magkabuhì ning maayo,
nga may pagtahod kag pagsunod sa Dios nga hugot sa
tagipusuon, para maipakità nga kamo hay nakabaton na
ning kaluwasan.
13 Kay ang Dios imaw ang nagahuman ning paagi sa indo.
Ginataw-an niya kamo ning kagustuhan kag abilidad nga
humanon kung ano ang makakapalipay sa iya.

---

* **2:6 2:6** Sa iban nga mga kopya ng Griego: siya hay Dios. † **2:9 2:9** *Pangayan*: ang gusto hambayon hay otoridad.

14 Himua ang tanan nga butang nga wayà ning reklamo
kag diskusyon,
15 agud wayà ning malain nga maihambay laban sa indo,
kag maging malimpyo kamo kag wayà ning kapintasan nga
mga ungà ng Dios sa tungà ng mga tawo nga malain kag
makasasalà. Dapat ang indo maayo nga pagkabuhì hay daw
pareho ng mga bituon sa langit nga nagahayag sa kalibutan,
16 mintras nagapadayon kamo sa pagpati sa hambay ng
Dios nga nagatao ning kabuhì nga wayà katapusan. Agud
maipakadakò ko gid kamo sa adlaw nga magbalik si Kristo,
kay imaw ini ang pamatuod nga napuslan gid ang akon
pagpangabudlay sa indo.
17 Pero aber mamatay pa ako sa pagserbisyo para sa
indo pagtuo, nga ang akon kabuhì pareho sa ilimnon nga
ginabubò sa pagsakripisyo, ako hay nalilipay kag padayon
nga nalilipay kaibahan nindo.
18 Kag imaw da kamo, dapat kamo magkalipay kaibahan
ko nga nalilipay.

Ang Plano kay Timoteo

19 Kung gusto ni Ginoong Hesus, nagalaom ako nga
mapakarà ko nga daan si Timoteo dirà sa indo, agud ako
da hay malipay pag masayuran ko ang indo maayo nga
kamutangan dirà.
20 Kay wayà ning kapareho ko nga nagakabayaka ning
matuod para sa indo kaayuhan, puyra lang sa iya.
21 Tungod ang ginatinguhà ng kadamuan hay para lang
sa inda kaugalingon nga kaayuhan, bukon ang kabubut-on
ni Hesu-Kristo.
22 Pero sayod nindo kung pauno ni Timoteo gingpakità
nga siya hay masaligan. Kay pareho sa relasyon ng ungà
sa iya tatay, nagserbisyo siya kaibahan ko para magwali ng
Maayong Balità.
23 Nganì ako hay nagaplano nga pakaraon siya nga daan
dirà, pag masayuran ko ang akon magiging kamutangan
diri.
24 Pero nagasalig ako sa Ginoo nga ako mismo hay
makakarà gid nga daan dirà sa indo.

Ang Plano kay Epafroditus

25 Naiisip ko nga kahinangyan nga papaulion dirà sa indo
si Epafroditus, ang aton utod sa pagtuo. Siya hay kaibahan
ko nga miyugserbisyo kag kapareho ko nga sundalo ng Dios.
Siya ang indo gingsugò agud magdaya ng akon kahinangyan
kag agud makabulig ko da diri.
26 Ginalangkag na gid siya sa indo kag gusto na gid niya
kamo makità kay nabatian kuno nindo ang iya pagkasakit.

27 Matuod gida nga siya hay nagkasakit kag isutan lang
mamatay. Pero gingkaluy-an siya ng Dios kag bukon
lang siya kundì patì ako, kay kung wayà siya nag-ayo,
magadugang pa gid ang akon kalisod.
28 Nganì gusto ko gid nga makabalik na siya dirà, agud
malipay kamo nga makità siya liwat kag para maduyà ang
akon kabayaka.
29 Nganì batuna nindo siya nga may kalipay bilang utod
sa Ginoo. Ang tawo nga pareho sa iya hay angay gid nga
tahuron.
30 Kay isutan lang siya mamatay tungod sa pagserbisyo
kay Kristo, gingtayà niya ang iya kabuhì, agud mabuligan
niya ako sa pagserbisyo nga indì nindo maitao sa akon.

3

Ang Pagiging Matarong paagi kay Kristo

1 Niyan, mga kauturan ko kay Kristo, magkalipay kamo sa
indo pagpakig-isa sa Ginoo! Wayà ako ginasubhi nga liwat-
liwaton ini nga isulat sa indo, kay ini tanan hay para da sa
indo kaayuhan.
2 Mag-andam kamo sa mga tawo nga ang mga batasan hay
daw sa mapintas nga ayam. Ini nga mga tawo hay malain
nga miyugserbisyo kay nagapangpilit sinda nga dapat kamo
magsunod sa layi ng pagpaltak* para maluwas.
3 Kita ang matuod nga ginakabig ng Dios nga mga paltak
kay ang aton pagsamba hay paagi sa bulig ng iya Espiritu.
Ang aton ginapakadakò hay ang aton kabuhì nga may
relasyon kay Hesu-Kristo. Wayà kita nagasalig sa mga layi
o sa aton mga ginahuman, agud maluwas kita.
4 Pananglit may tawo nga maluwas tungod sa iya pag-
sunod sa pangluwas nga layi, ako na adto nga tawo. Kay
kung may mga rason siya sa pagsalig sa layi agud maluwas,
mas lalò na ako.
5 Kay gingpaltak ako nang wayo ka adlaw, ging-ungà ako
nga Israelita, halin sa tribo ni Benjamin kag ang tanan
nakon nga kalulo-lulohan hay Hebreo. Parti sa pagsunod
sa Kasuguan ng mga Judio, gingsunod ko gid ini kay ako
hay Pariseo*.
6 Parti sa pagiging dibuto ko sa relihiyon, ginghingabot
ko ang mga nagatuo kay Hesu-Kristo. Kung parti sa
pagiging matarong sa pagsunod sa Kasuguan, wayà ning
may maipintas sa akon.
7 Pero adto nga mga butang nga gingkabig ko nga
importante nang una, niyan para sa akon hay wayà na ning
puyos tungod sa ginghuman ni Kristo sa akon.

8 Bukon lang inà, aber pa gid ang tanan nga butang hay
ginakabig ko nga wayà na ning puyos kung ikumpara ko sa
pinakamaayo, ang makilaya si Kristo Hesus nga akon Ginoo.
Para sa iya, gingsikway ko ang tanan kag ginakabig ko nga
daw basura agud magkaigwa ako ning relasyon kay Kristo
9 kag magpakig-isa sa iya. Nganì naging matarong ako,
bukon sa pagsunod sa Kasuguan kundì paagi sa akon pagtuo
kay Hesu-Kristo, kay ang pagkamatarong sa atubangan ng
Dios hay sunò sa pagtuo.
10 Ang ginahandom ko niyan hay ang makilaya pa
gid si Kristo kag mabatyagan ko da ang gahom ng iya
pagkabanhaw kag maging kaparte sa iya mga kahugaan kag
maging kapareho sa iya kamatayon,
11 agud mabanhaw da ako sa mga patay.

Ang Pagtinguhà sa Kabubut-on ng Dios

12 Wayà ko ginahambaya nga naabot ko na ini tanan o
perpikto na ako. Pero nagatinguhà gid ako para mahuman
ang tanan nga gusto ni Kristo Hesus sa akon kay imaw ini
ang iya plano kung sa diin gingpilì niya ako para maging
iya.
13 Mga kauturan ko, wayà ko ginaisipa nga naabot ko na
ini. Pero isa ka butang ang akon ginahuman: ginakalimutan
ko ang mga butang nga nagligad kag ang ginatinguhà ko
niyan hay matapos ang dapat ko nga humanon sa paabuton.
14 Ang ginatinguhà ko gid hay makaabot sa katapusan,
pareho ng karera agud mabaton ang premyo ng Dios nga
kabuhì didto sa langit paagi kay Kristo Hesus.
15 Kita nga mga matibay na sa pagtuo dapat tiyad ini ang
kaisipan. Pero kung bukon tiyad ini ang indo kaisipan,
ipaintindi ini ng Dios sa indo.
16 Ang mas importante hay ipadayon naton nga sundon
ang kamatuuran nga aton natun-an.

17 Mga kauturan ko, sundi nindo ang akon pagkabuhì kag
obserbahi nindo maayo ang mga tawo nga nagasunod sa
amon ihimplo.
18 Pareho ng permi nakon ginahambay sa indo kag
niyan nagahambay ako liwat nga nagatangis, madamò ang
nagahuman ning mga malain bilang kaaway ni Kristo kay
ginabaliwayà ninda ang iya pagkamatay sa krus.
19 Ang destinasyon ninda hay sa impyerno, kay ang
ginapakadios ninda hay ang ginahandom ng inda tiyan kag
ang ginapahambog ninda hay ang inda mga ginahuman nga
dapat kuntà ninda ikahuyà. Ang ginainisip ninda hay ang
mga butang sa kalibutan.

20 Pero kita hay pumuluyò ng langit kag halin didto
ginahuyat naton nga may madakò nga paghandom ang
pagbalik diri ni Ginoong Hesu-Kristo, ang aton Manluluwas.
21 Pag-abot niya diri, babayluhan niya ang aton lawas
nga dutan-on kag iilisan niya ning lawas nga langitnon
pareho ng iya lawas. Humanon niya ini paagi sa iya gahom
nga makasakop ng tanan nga butang sa idayom ng iya
pagdumaya.

4

Ang mga Bilin ni Pablo

1 Nganì, pinalanggà ko nga mga kauturan, kahinangyan
magpakatibay kamo nga nagapakig-isa sa Ginoo. Gi-
nahigugmà ko kamo kag gusto ko gid kamo makità! Kamo
ang akon kalipay kag ginapakadakò ko gid kamo.
2 Eudia, Syntique, nagapangabay ako sa indo ning hugot
sa tagipusuon. Indì na kamo mag-away kay mag-utod kamo
sa Ginoo.
3 Nagapangabay da ako sa imo, matutom ko nga kaibahan
sa pagserbisyo, buligi ining duha nga babayi. Kay sinda
hay nakabulig ko da sa pagpangabudlay para ipalapnag ang
Maayong Balità, kaibahan si Clement kag ang iban nga mga
kapareho ko nga miyugserbisyo nga ang mga pangayan hay
nakasulat na sa Libro ng Kabuhì.*†

Magkalipay Kamo

4 Magkalipay kamo sa indo pagpakig-isa sa Ginoo. Gina-
hambay ko liwat, “Magkalipay kamo!”
5 Ipakità nindo nga kamo hay mabuot sa tanan nga tawo.
Malapit na ang pag-abot ng Ginoo.
6 Indì kamo magpangalibog, kundì ang tanan nga butang
nga indo ginapangabay hay ipasayod nindo sa Dios paagi sa
pangamuyò. Pangayò kamo nga may pagpapasalamat.
7 Kag ang katawhayan ng Dios nga indì maabot ng indo
kaisipan ang magabantay sa indo tagipusuon kag hunahunà
paagi sa indo pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
8 Mga kauturan, ang pinakaulihi nga mahahambay ko
sa indo, isipon nindo ang anuman nga mga butang nga
matuod, ginatahod kag tamà. Hunahunaon gid nindo
ang anuman nga malimpyo, nakakapalipay kag nakaka-
pahanga. Isipon nindo ang anuman nga kaayo-ayo kag
ginadayaw ng mga tawo.

---

* **4:3 4:3** Ang *Libro ng Kabuhì* hay listahan ng mga tawo nga nakabaton ning kabuhì nga wayà katapusan. † **4:3 4:3** Pahayag 3:5, 13:8, 17:8, 20:12, 15, 21:27

9 Himua nindo ang tanan nga indo natun-an, nabaton,
nabatian kag nakità sa akon. Kag ang Dios nga nagatao
ning katawhayan hay magaistar sa indo tagipusuon.

Ang Pagpasalamat sa mga Bulig

10 Tudo gid ang akon kalipay sa Ginoo kay nadumdu-
man nindo ako liwat. Sayod ko nga permi nindo ako
ginadumdom pero wayà lang kamo ning kahigayunan para
mabuligan ako.
11 Ginahambay ko ini bukon tungod nagakahinangyan
ako. Natun-an ko na nga makuntinto anuman ang akon
kamutangan.
12 Naagihan ko ang wayà-wayà gid kag ang maging
abunda. Natun-an ko nga atubangon ang anuman nga
sitwasyon sa akon kabuhì, ang mabusog o magutom, ang
maging abunda o makulì.
13 Mahuhuman ko ang tanan nga butang paagi sa gahom
ni Kristo nga ginatao sa akon.
14 Pero salamat gid, kaayo-ayo ang indo ginghuman kay
gingbuligan nindo ako sa akon mga kahugaan.
15 Sayod da nindo nga kamo lang, mga taga-Filipos, ang
nagbulig sa akon kahinangyanon nang una nga gingwali ko
ang Maayong Balità. Nang paghalin ko sa Macedonia, wayà
ning iban nga iglesya ang naghuman ini, kundì kamo lang
gid.
16 Aber nang yadto ako sa Tesalonica, bukon lang isa ka
beses nindo ako gingpaday-an ning bulig.
17 Kung sa bagay, wayà ako nagahandom ng indo bulig,
pero gusto ko nga makabaton pa gid kamo ning premyo
halin sa Dios.
18 Arinyan, bastanti na ako sa tanan nga butang kag sobra
pa gid. Nabaton ko ang tanan nga akon kahinangyan nga
indo gingpadaya paagi kay Epafroditus. Ini nga mga bulig
hay pareho ng mahumot nga halad sa Dios nga ginabaton
niya nga may kalipay.
19 Kag itatao ng Dios nga akon ginaserbisyuhan ang
kada kahinangyan nindo sunò sa iya abunda nga manggad,
tungod may relasyon kamo kay Kristo.
20 Sa Dios nga aton Amay ang pagdayaw hasta sa wayà
katapusan! Kabay pa.

Ang Katapusan nga Pagpangamusta

21 Kamusta sa tanan nga balaan nga tawo ng Dios kay
Kristo Hesus. Ang mga kauturan nga kaibahan ko diri hay
nagapangamusta sa indo.

22 Nagapangamusta da sa indo ang tanan nga balaan nga
tawo ng Dios, lalò na gid ang nagaserbisyo sa palasyo ng
Emperador.
23 Kabay pa nga ang grasya ni Ginoong Hesu-Kristo yarà
sa indo tanan.

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-COLOSAS

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Colosas, isa ka syudad sa Asia Menor sa este ng Efeso. Bukon si Pablo ang nagpatindog ng iglesya sa ini nga lugar, pero sakop ini ng iya responsibilidad kay nagsugò siya diri ning mga miyugserbisyo halin sa Efeso.

Nagsulat si Pablo kay nasayuran niya nga may mga manunudlò nga bukon matuod didto sa mga nagatuo, nganì gusto niya dipinsahan ang Maayong Balità agud ang mga nagatuo hay indì magbaton sa salà nga mensahe kay ginatudlò ng adtong mga tawo nga kahinangyan sambahon "ang mga espiritu" para magkaigwa ning relasyon ang tawo sa Dios kag magkaigwa ning kaluwasan. Ginapaandaman ni Pablo ang mga nagatuo sa Colosas nga indì magpati sa mensahe nga kahinangyan maghuman sinda ning mga ritwal kag sundon gid ang parti sa Adlaw nga Inugpahuway*, sa mga pyesta, sa mga pagkaon kag iban pa; kundì magtuo lang sinda kay Kristo Hesus.

Ini ang kabilugan ng ginatudlò diri ni Pablo parti kay Kristo Hesus: siya lang ang makakatao ning kaluwasan paagi sa aton pagtuo sa iya. Gingklaro gid ni Pablo kung sin-o si Hesus: ang iya pagka-Dios, ang pagtuga ng Dios ng kalibutan paagi sa iya kag siya ang una nga nabanhaw. Bilang nagatuo kay Hesu-Kristo, dapat patuyaran naton ang iya maayo nga kinaugalì.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus paagi
sa kabubut-on ng Dios. Nagapangamusta ako kag si Timoteo
nga aton utod sa pagtuo
2 sa indo nga mga balaan nga tawo ng Dios, nga matutom
nga mga kauturan sa pagpakig-isa kay Kristo dirà sa syudad
ng Colosas.

Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay.

Ang Pangamuyò ni Pablo para sa mga Nagatuo

3 Nagapasalamat kami permi sa Dios nga Amay ng aton
Ginoong Hesu-Kristo sa pangamuyò namon para sa indo,

4 tungod nabatian namon ang indo pagtuo kay Kristo
Hesus kag ang paghigugmà nga ginapakità nindo sa tanan
nga balaan nga tawo ng Dios.
5 Ginahuman nindo ini tungod sa ginalauman nindo nga
gingtagana para sa indo sa langit. Nabatian nindo nang
una ini nga paglaom nang mabaton nindo ang matuod nga
mensahe parti sa Maayong Balità*,
6 nga gingwali sa indo. Niyan ginapalapnag ini sa
bilog nga kalibutan. Ini hay nagatao ning padayon nga
pagpakamaayo sa mga tawo aber diin nga lugar; pareho ng
natabò sa indo, tunà nang mabatian nindo kag naintindihan
ang kamatuuran parti sa pagpakamaayo ng Dios.
7 Natun-an nindo ini kay Epafras, ang aton palanggà kag
amon kapareho nga ulipon ni Hesus. Siya hay matutom nga
miyugserbisyo ni Kristo bilang amon sakli para sa indo.
8 Gingpasayod da ni Epafras sa amon ang indo
paghigugmà sa mga kauturan paagi sa bulig ng Espiritu.

9 Nganì tunà nang mabatian namon ini, padayon kami
nga nagapangamuyò para sa indo. Nagapangabay kami
sa Dios nga mapunò kamo ng tanan nga espirituhanon
nga kamayad kag pang-intindi agud masayuran nindo ang
kabubut-on ng Dios.
10 Paagi diri, magakabuhì kamo nga nagugustuhan ng
Ginoo, para makakapalipay sa iya ang tanan nindo nga
pagkabuhì, maging mabinungahon ang tanan nindo nga
maayo nga hinimuan kag magadugang ang indo pagkaki-
laya sa Dios.

11 Ginapangamuyò da namon nga palig-unon niya kamo
paagi sa bulig ng iya makatitingaya nga gahom, agud aber
ano ang matabò makatiis kag makaagwanta kamo nga may
kalipay.
12 Magpasalamat kamo sa Dios nga aton Amay kay ginghu-
man niya kamo nga angay makaibahan ng iya mga balaan
nga tawo, agud makabaton ng panublion sa gingharian niya
nga sobra kahayag.
13 Gingluwas niya kita halin sa gahom ng kaduyom kag
gingsaylo sa gingharian ng iya palanggà nga Ungà.
14 Paagi sa pagpakig-isa naton sa iya Ungà, kita hay
gingtubos niya, ang gusto hambayon, gingpatawad kita sa
aton mga kasal-anan.

Si Kristo ang Pinakamataas sa Tanan

15 Si Kristo hay kapareho ng Dios, paagi sa iya makikità
naton kung sin-o ang Dios nga indì makità. Siya hay yarà

na bago pa nagtunà ang tanan, siya ang pinakaimportante
kag pinakamakagagahom sa tanan nga gingtuga.*
16 Kay paagi sa iya, gingtuga ng Dios ang tanan nga butang
sa langit kag sa dutà, nakikità man o indì. Ini hay ang mga
nagaharì, mga miyugdumaya, mga pinunò kag mga may
otoridad sa espirituhanon. Ang tanan hay gingtuga paagi
kay Kristo kag para sa iya.
17 Siya hay yarà na bago pa natuga ang tanan nga butang
kag paagi sa iya ang tanan hay nabutang sa tamà nga lugar.
18 Kag siya ang uyo ng iya lawas, nga imaw ang mga
nagatuo sa iya. Siya ang ginahalinan ng tanan kag ang una
nga nabanhaw sa mga patay,† agud siya ang pinakauna sa
tanan.
19 Kay gusto ng Dios nga ang tanan niya nga pagka-Dios
hay yarà kay Kristo
20 kag paagi kay Kristo, mapabalik ng Dios sa iya ang
tanan nga gingtuga niya. Nganì nagkaigwa liwat ning
maayo nga relasyon sa iya ang tanan nga gingtuga sa dutà
kag sa langit, paagi sa dugò‡ ni Kristo sa krus.
21 Dati, kamo hay wayà relasyon sa Dios kag kaaway
niya tungod sa indo malain nga mga hunahunà kag mga
hinimuan.
22 Pero niyan, gingpabalik kamo liwat ng Dios paagi
sa pagkamatay ni Kristo. Agud kamo hay maging wayà
ning kasal-anan, wayà ning kapintasan kag wayà ning may
maiakusar sa atubangan ng Dios,
23 kung nagapadayon kamo nga may malig-on kag matu-
tom nga pagtuo kag indì kamo maduyaan ning paglaom sa
Maayong Balità. Ini hay indo nabatian kag ginawali sa bilog
nga kalibutan kag ako, si Pablo hay naging miyugserbisyo
nga nagawali ng ini nga Maayong Balità.

Ang Kalipay ni Pablo sa iya Kahugaan

24 Niyan nalilipay ako sa mga kahugaan nga natatabò sa
akon para sa indo, kay paagi sa ini nga kahugaan sa akon
lawas, ginapadayon ko ang mga kahugaan nga ging-antos
ni Kristo para sa iya lawas, nga imaw ang mga nagatuo sa
iya.
25 Ako hay naging miyugserbisyo para sa mga nagatuo
kay gingsalig ng Dios sa akon nga iwali ang bilog niya nga
mensahe para sa indo kaayuhan.

---

* **1:15 1:15** Sa Griego, siya ang panganay sa tanan nga mga gingtuga. † **1:18 1:18** Sa Griego, siya ang panganay sa mga namatay. ‡ **1:20 1:20** *Paagi sa dugò*: gusto hambayon paagi sa iya pagkamatay sa krus.

26 Ini nga mensahe nga wayà masayuri ng mga tawo hay
gingtagò tunà pa nang una nga mga tyempo. Pero niyan,
gingpasayod niya ini sa iya mga balaan nga tawo.
27 Niyan ang gusto ng Dios hay ipasayod kung mauno
kaabunda kag makatitingaya ang iya kaayo sa indo nga mga
bukon Judio, nga dati anay hay wayà gingpasayura. Kag ang
mensahe hay imaw ini: si Kristo hay yarà sa indo kag ini
ang kasiguruhan ng indo paglaom nga makakabaton kamo
ning makatitingaya kag kaayo-ayo sa kahimayaan ng Dios
sa paabuton.
28 Nganì ginawali namon nga may bug-os nga kamayad
si Kristo paagi sa pagpaandam kontra sa salà kag pagtudlò
ning tamà sa kada isa, agud madaya namon sa atubangan
ng Dios ang kada isa nga perpikto sa inda pagpakig-isa kay
Kristo.
29 Ini ang ginatinguhà ko ning tudo paagi sa gahom nga
ginatao sa akon ni Kristo.

2

1 Gusto ko nga masayuran nindo kung mauno kadakò ang
akon pagtinguhà para sa indo kag sa mga taga-Laodicea kag
sa iban nga wayà pa nakakakilaya sa akon.
2 Ginahuman ko ini agud mapakusog ang inda buot kag
magkaisa sinda sa paghigugmà. Kag para magkaigwa sinda
ning kumpleto nga pang-intindi kay ang plano ng Dios
nga wayà gingpasayura nang una, nga imaw si Kristo hay
gingpasayod na sa indo.
3 Si Kristo ang lyabi para maabrihan ang nakatagò nga
manggad ng tanan nga kamayad kag pang-intindi parti sa
Dios.
4 Ginahambay ko ini para wayà ning makapatayang sa
indo aber pa sa inda mga hambay nga nakakaingganyo.
5 Bisan wayà ako dirà sa indo, ginadumdom ko kamo sa
akon tagipusuon. Kag nalilipay gid ako nang mabatian ko
nga kamo hay nagakabuhì ning maayo kag malig-on ang
indo pagtuo kay Kristo.

Ang Bag-o nga Kabuhì kay Kristo

6 Tungod gingbaton na nindo si Kristo Hesus bilang Ginoo,
dapat magpadayon kamo sa pagkabuhì nga nagapakig-isa sa
iya.
7 Ang indo pagtuo sa iya hay pareho sa tanom nga dapat
madayom ang gamot kag sa bayay nga dapat matibay ang
pundasyon. Sunda nindo ang gingtudlò sa indo, agud
makapadayon kamo nga magalig-on sa pagtuo kay Kristo,
nga may kadakò-dakò nga pagpasalamat sa Dios.

8 Pag-andam kamo, basì kung mabihag kamo ng mga
pangpatayang nga wayà puyos halin sa kalibutanon nga
kamayad, kay ini hay sunò sa tradisyon ng mga tawo. Inà
nga mga pagpanudlò hay bukon halin kay Kristo kundì
halin sa malain nga mga espiritu nga nagagahom sa ini nga
kalibutan.
9 Mintras nagaistar si Kristo sa kalibutan, yarà gihapon sa
iya ang tanan nga pagka-Dios.
10 Kag tungod sa indo pagpakig-isa sa iya, wayà na ning
kuyang ang indo bag-o nga kabuhì, kay siya ang pinak-
agamhanan sa tanan nga nagagahom kag may otoridad.
11 Tungod sa indo pagpakig-isa kay Kristo, ginakabig kamo
nga napaltak* na. Ini nga pagpaltak hay bukon sa lawas,
kundì paagi sa himò ni Kristo nga pagbuoy ng malain nga
kinaugalì ng tawo.
12 Nang kamo hay gingbawtismuhan, daw ginglubong
na kamo kaibahan ni Kristo kag gingbanhaw da kamo
kaibahan niya, paagi sa indo pagtuo sa gahom ng Dios nga
nagbanhaw kay Kristo.
13 Kamo hay dati patay* tungod sa indo mga kasal-
anan kag wayà nabuoy ang indo malain nga kinaugalì.
Pero niyan, gingbanhaw kamo ng Dios sa espirituhanon
kaibahan ni Kristo nang gingpatawad ng Dios ang aton
tanan nga salà.
14 Gingpayà niya ang nakasulat nga utang sa listahan sunò
sa layi kontra sa aton. Kag gingbuoy niya ini paagi sa
pagpalangsang sa krus.
15 Paagi sa adto nga pagkamatay niya sa krus, gingbuoy ng
Dios ang gahom ng mga espirituhanon nga pinunò kag ng
may otoridad kag gingpakahuy-an niya sinda nga daw paagi
sa pagparada para maipakità sa publiko nga gingperdi na
niya sinda.

Ang Paandam kontra sa mga Manunudlò nga bukon Matuod

16 Nganì indì na kamo magpadikta sa mga tawo nga
nagahusga sa indo kung ano indo kaunon o inumon, parti
sa pagtahod sa mga pyesta, silibrasyon sa kamatyanan ng
bulan o Adlaw nga Inugpahuway*.
17 Ini tanan nga pagsulundan hay anino lang ng matuod
nga butang nga pagatumanon naton, nga imaw si Kristo.
18 Ayaw nindo pagbatuna ang hambay ng mga tawo
nga naluluyag magpakunukuno nga mapainubuson kag

* **2:13 2:13** Ang patay diri hay ang mga tawo nga patay espiritwal. Ang gusto hambayon, sinda hay wayà ning relasyon sa Dios. Basaha sa Juan 5:23 kag Efeso 2:1.

nagasamba sa mga anghel. Kay ginahambay ninda nga
dapat magpatuyad kamo sa inda agud makabaton kamo
ning premyo halin sa Dios. Nagapakadakò sinda nga labaw
sa indo kay nakakakità kuno sinda ning panan-awon, pero
wayà ning basihan kay paagi lang sa inda tawhanon nga
panghunahunà.
19 Wayà sinda nagapasakop sa pagdumaya ni Kristo, nga
imaw ang uyo. Pero kita nga iya lawas hay nagapasakop
sa iya, pareho sa uyo nga nagatao ng tanan nga mga
kahinangyan ng lutaluta kag busog-busog, nganì ang kada
parte ng lawas hay nagakaisa kag nagadakò, sunò sa kung
mauno kabahoy ang gusto ng Dios.

20 Namatay na ang indo dati nga kinaugalì nang mamatay
si Kristo kag ginghilway na kamo sa malain nga mga espiritu
nga nagagahom sa ini nga kalibutan. Basì nagakabuhì pa
kamo sunò sa kalibutan nga nagapasakop sa idayom ng mga
layi?
21 Pareho ng: “Ayaw pagtandoga ini, ayaw pagtilawi inà,
ayaw paghawiri inà.”
22 Ini tanan nga layi hay sunò lang sa mga sugò kag mga
pagpanudlò ng mga tawo. Ini hay parti lang sa mga butang
nga ginagamit kag pagkaon nga madalì maubos.
23 Ini nga mga layi hay daw nagatao ning kamayad kay
seryuso sinda sa inda kagustuhan sa pagsamba. Naluluyag
sinda magpakunukuno nga mapainubuson kag sobra ang
pagpahugà sa lawas. Pero wayà gid ini ning epikto para
mapunggan ang mga malain nga handom ng aton lawas.

3

Ang Tamà nga Pagkabuhì ng mga Nagatuo

1 Tungod kamo hay gingbanhaw sa espirituhanon kaiba-
han ni Kristo, palabiha gid nindo ang mga butang nga yadto
sa langit, kung sa diin nagapungkò si Kristo sa tuo ng Dios
nga may gahom kag dungog.
2 Isipon gid nindo ang langitnon nga mga butang kag
bukon ang kalibutanon.
3 Kay ang indo dati nga kabuhì hay namatay na nang
mamatay si Kristo kag ang indo mahimayaon nga kabuhì
hay wayà pa gingpakità pareho ni Kristo, kundì nakatagò
sa Dios.
4 Si Kristo ang matuod nindo nga kabuhì kag kung
magpakità siya liwat, ipapakità da kamo kaibahan niya sa
kahimayaan.

5 Nganì isikway* na nindo ang kinaugalì nga dati hay
kalibutanon nga pareho ng: pagpakig-relasyon ning imoral,
pag-inuyag, lawasnon nga handom kag paghunahunà ning
mahigkò. Kag indì da kamo maghinakog kay ini hay pareho
ng pagsamba sa dios-diosan.
6 Tungod sa ini nga mga butang, parusahan ng Dios ang
mga masinuwayon nga tawo.
7 Bago kamo nagtuo kay Kristo, ang indo pagkabuhì hay
tiyad da inà.
8 Pero niyan, indì na dapat nindo humanon ini tanan nga
butang sa indo isigkatawo, pareho ng: kaugot, kahangit,
pagdumot, pag-insulto kag paghambay ning kabastos.
9 Indì kamo magpinusong sa isa kag isa kay gingbayaan
na nindo ang indo dati nga kinaugalì kag malain nga mga
hinimuan.
10 Kag niyan, gingkabuhì na nindo ang bag-o nga
pagkatawo nga padayon nga ginabag-o ng Dios hasta
maging kapareho kamo niya nga nagtuga sa indo, agud
makilaya gid nindo si Kristo.
11 Tungod sa aton bag-o nga kinaugalì, wayà na ning
pagkakaiba ang Judio o bukon, paltak o bukon, ang nitibo
nga wayà tinun-an, ang tribo sa bukid, ulipon o bukon. Ang
tanan hay pareho sa panirò ng Dios kay si Kristo hay labaw
sa tanan kag siya hay nagaistar da sa aton tanan.
12 Nganì bilang mga gingpilì ng Dios, nga ginglain
para sa iya kag ginahigugmà, ini nga mga butang hay
dapat makità sa indo pagkabuhì: ang pagkamaluluy-on,
pagkamabuot, pagkamapainubuson, pagkamahinahon kag
pagkamapasensyahon sa isigkatawo.
13 Kung may reklamo ang aber sin-o kontra sa iban,
maging matiniison kamo kag mapinatawaron sa isa kag isa.
Pareho ng Ginoo nga nagpatawad sa indo, imaw da ang
humanon nindo.
14 Labaw sa tanan, idugang nindo ang paghigugmà kay
paagi diri magkaigwa kamo ning perpikto nga pagkakaisa.
15 Kag paharia sa indo tagipusuon ang indo maayo nga
relasyon nga ginatao ni Kristo, kay ang pagkatawag ng Dios
sa indo hay maging kaibahan sa isa ka lawas para mabaton
nindo ang katawhayan. Kag magpasalamat kamo permi sa
Dios.
16 Itanom gid nindo sa indo tagipusuon ang mga mensahe
ni Kristo. Itudlò kag ilaygay ini sa isa kag isa sunò sa
kamayad halin sa Dios. Magkanta kamo ng mga salmo, mga
imno kag iban pa nga mga kanta nga ginatao ng Espiritu

---

* **3:5 3:5** Sa literal: patyon na nindo.

Santo. Kantahon nindo ini nga may pagpasalamat sa Dios
halin sa indo tagipusuon.
17 Kag ano man ang indo ginahambay o ginahuman,
humana ang tanan bilang tagasunod ni Ginoong Hesus.
Magpasalamat kamo sa Dios nga Amay paagi sa iya.

Ang Maayo nga Relasyon Bilang Tagasunod ni Kristo

18 Mga babayi, magpasakop kamo sa indo mga asawa kay
imaw ini ang tamà bilang mga tagasunod ng Ginoo.
19 Kamo naman, mga lyaki, higugmaa nindo ang indo mga
asawa kag indì nindo sinda pagtrataron nga ulipon kundì
may kabuot.
20 Mga ungà, sunda nindo ang indo mga ginikanan sa
tanan nga butang, kay ginakalipay ini ng Ginoo.
21 Mga tatay, ayaw nindo pagnginuyabi ang indo mga
ungà, basì kung mabuy-an sinda ning pagsalig sa inda
kaugalingon.
22 Mga ulipon, sunda nindo ang indo mga amo diri sa dutà
sa tanan nga butang, bukon lang kung sinda hay nagatan-
aw para madayaw ninda kamo. Dapat halin sa tagipusuon
nga sinsero ang indo pagtuman nga may pagtahod sa Ginoo.
23 Ano man ang indo ginahuman, humana ini nga
hugot sa indo tagipusuon, nga bukon lang kamo sa tawo
nagaserbisyo, kundì sa Ginoo.
24 Sayod nindo nga may mababaton kamo nga panublion
halin sa Ginoo bilang bayos kay ginaserbisyuhan nindo si
Kristo nga Ginoo.
25 Pero ang aber sin-o nga nagahuman ning malain hay
susukuton ng Dios tungod sa iya mga kasal-anan kay ang
Dios hay wayà ning may ginapaburan.

4

1 Kamo naman nga mga amo, dapat maging tamà kag
pantay-pantay ang indo pagtratar sa indo mga ulipon.
Dumduma nindo nga kamo da hay may Amo sa langit.

Ang mga Bilin

2 Magpadayon kamo sa pagpangamuyò. Magdahan kamo
sa indo ginahambay mintras nagapangamuyò kamo kag
magpasalamat da sa Dios.
3 Ipangamuyò da nindo kami nga maghuman ning paagi
ang Dios para makawali kami parti sa plano ng kaluwasan
nga halin kay Kristo nga dati anay hay wayà gingpasayod.
Tungod sa akon pagwali parti kay Kristo, ako niyan hay
nakapriso.

4 Ipangamuyò nindo nga maipasayod ko ini nga mensahe
ning klaro, kay ini ang kahinangyan.
5 Magpakità kamo ning kamayad sa indo pagginawi sa
atubangan ng mga tawo nga wayà nagatuo kag ayaw mag-
uyaki ang indo oras kundì ipakità nga kamo hay tagasunod
ni Kristo.
6 Kung kamo nagahambay, kahinangyan may kaluoy,
pareho ng asin nga nagatao ning sabor sa pagkaon, agud
magkaigwa sinda interis sa indo ginahambay. Sa ini nga
paagi, masasayuran nindo kung pauno sabaton ning tamà
ang pangutana ng kada isa.

Ang Katapusan nga Pagpangamusta

7 Si Tykicus nga aton palanggà nga utod, ang mabalità
sa indo parti sa tanan nga kamutangan ko diri. Siya hay
matutom nga miyugserbisyo kag ulipon ng Ginoo.
8 Gingsugò ko siya dirà sa indo kaibahan ang sulat para
masayuran nindo ang parti sa amon sitwasyon diri, agud
mapakusog ang indo buot.
9 Kaibahan niya si Onesimus, ang matutom kag palanggà
nga utod nga indo kasimanwa. Sinda ang mabalità sa indo
tanan ng natatabò diri.
10 Nagapangamusta sa indo si Aristarcus, ang kaibahan ko
nga priso kag si Marcos nga pakaisa ni Bernabe. (Igwa na
ako ning gingbilin sa indo parti kay Marcos. Batuna nindo
siya ning maayo, kung mag-abot dirà.)
11 Nagapangamusta da sa indo si Hesus nga ginatawag da
nga Justus. Sinda lang ang mga Judio nga naging Kristyano
nga kaibahan ko sa pagserbisyo sa gingharian ng Dios.
Sinda ang nagatao ning kusog sa akon tagipusuon.
12 Nagapangamusta sa indo si Epafras, ang indo kasi-
manwa nga ulipon ni Kristo Hesus. Permi siya nagapanga-
muyò ning hugot sa tagipusuon para sa indo, agud maging
perpikto ang indo pagtuo kag wayà kamo nagaduha-duha
sa kabubut-on ng Dios sa tanan nga butang.
13 Ako mismo hay makapamatuod nga siya hay naga-
pangabudlay gid para sa indo kag sa mga nagatuo sa
Laodicea kag sa Hierapolis.
14 Si Demas kag si Lucas nga aton palanggà nga doktor
hay nagapangamusta sa indo.
15 Ikamusta da nindo kami sa mga kauturan sa Laodicea.
Imaw da kay Nymfa kag sa mga nagatuo nga nagatipon sa
iya bayay para magdayaw sa Dios.
16 Kung mabasa na nindo ini nga sulat, siguraduha gid
nga mabasa da ini sa mga nagatuo sa Laodicea. Kag dapat
da nindo mabasa ang sulat nga gingpadaya ko sa inda.

17 Hambaya si Arkipus nga kahinangyan ipadayon niya
ang trabaho nga gingtao sa iya ng Ginoo hasta nga matapos
ini.
18 Nagapangamusta ako sa indo. Dumduma da ako diri
sa prisuhan sa indo pangamuyò. Kabay pa nga mabaton
nindo ang grasya nga halin sa Dios.

Ini ang akon pirma, Si Pablo.

Ang Una nga Sulat ni Pablo sa mga TAGA-TESALONICA

Pasayod

Ini ang una nga sulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Tesalonica, isa ini ka mabahoy kag bantog nga syudad sa probinsya ng Macedonia. Nagtudlò siya didto ning mensahe parti kay Hesu-Kristo kaibahan sina Timoteo kag Silas. Kag may mga Judio kag madamò nga bukon Judio ang nagtuo kay Hesu-Kristo. Pero may mga Judio nga wayà nagtuo, kag tungod sa inda kaili gingkontra ninda si Pablo kag gingpahugaan ang mga bag-o nga nagatuo (Ginghuman 17:1-9). Tungod diri, naglikaw sina Pablo sa inda. Pero nabayaka siya basì kung magluya ang pagtuo ng mga kauturan sa Tesalonica, nganì gingpakadto niya si Timoteo didto para pakusugon ang inda buot kag taw-an sinda ning paglaom.

Maayo ang gingbalità ni Timoteo pagbalik niya kay Pablo, nganì nagsulat si Pablo sa inda. Sa iya sulat, gingsabat da niya ang inda pangutana parti sa pagbalik ni Hesu-Kristo kag kung ano ang matatabò sa mga kauturan nga namatay na. Nasayuran pa ni Pablo nga may mga tawo sa Tesalonica nga nagapanirà sa iya pagserbisyo sa Ginoo. Naghambay sinda nga nagapangwarta lang kuno si Pablo. Nganì ging-isplikar niya sa mga kauturan nga bukon matuod ang inda mga ginaakusar kontra sa iya, kundì maayo gid ang iya motibo. Gingtugon pa niya nga ang inda mga kabuhì hay dapat makapalipay sa Dios.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo kag kaibahan ko sina Silas kag Timoteo. Nagapangamusta kami sa indo tanan nga yarà sa syudad ng Tesalonica nga nagatuo kay Hesu-Kristo kag nagakaisa sa Dios nga Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.†

Kabay pa nga mabaton nindo permi ang grasya* kag katawhayan*.

Ang Pagpasalamat tungod sa Pagtuo

2 Permi kami nagapasalamat sa Dios tungod sa indo tanan kag ginasambit namon kamo sa amon mga pangamuyò.

3 Nagapasalamat kami sa Dios nga aton Amay kay nad-umduman namon ang indo mga ginahuman nga maayo tungod sa indo pagtuo. Nadumduman da namon ang indo

† **1:1 1:1** Ginghuman 17:1

pagbulig sa indo isigkatawo tungod sa indo paghigugmà sa
inda. Kag indì da namon malimutan ang indo pag-antos sa
mga kahugaan tungod sa indo paglaom sa pagbalik ng aton
Ginoong Hesu-Kristo.

4 Nasayuran namon, mga kauturan kay Kristo* nga
ginahigugmà ng Dios, nga gingpilì niya kamo nga maging
iya.
5 Kay ang Maayong Balità* nga amon gingwali sa indo
hay bukon sa hambay lang, kundì nabatyagan nindo ang
gahom ng Espiritu Santo, nganì sayod nindo nga matuod
gid ini. Nasayuran da nindo nga ang amon pagkabuhì nang
yarà pa kami sa indo hay para gid sa indo kaayuhan.
6 Gingpatuyaran nindo kami kag patì ang aton Ginoo. Kay
gingpatihan nindo nga may kalipay nga halin sa Espiritu
Santo ang Maayong Balità aber ginapahugaan kamo.†
7 Nganì gingpatuyaran kamo ng tanan nga nagatuo kay
Hesu-Kristo didto sa probinsya ng Macedonia kag Acaya
8 kay halin dirà sa indo naglapnag ang mensahe ng
Ginoo. Ang indo pagtuo sa Dios hay nabatian bukon lang
sa Macedonia kag Acaya, kundì sa iban pa nga lugar. Nganì
indì na kahinangyan pa nga maghambay kami sa mga tawo
parti sa indo pagtuo.
9 Kay sinda na ang nagbalità nga mainit ang pagbaton
nindo sa amon nang nagkarà kami sa indo. Nagbalità pa
sinda nga wayà na gid kamo nagasamba sa mga dios-diosan
kundì sa matuod kag buhì nga Dios.
10 Kag gingbalità pa gid ninda nga nagahuyat kamo sa
pagbalik halin sa langit ng Ungà ng Dios nga iya gingban-
haw. Siya si Hesus nga aton Manluluwas sa paabuton nga
parusa ng Dios.

2

Ang Pagserbisyo ni Pablo sa Tesalonica

1 Mga kauturan namon, kamo gid ang nakakasayod nga
may puyos ang amon pagkarà dirà sa indo.
2 Sayod nindo kung ano ang natabò sa amon nang yadto
pa kami sa syudad ng Filipos. Gingpahugaan ninda kami
kag ging-insulto. Pero aber kadamò ang amon naagihan
nga mga paghingabot, gingtaw-an kami ng aton Dios ning
kaisog para ipasayod sa indo ang Maayong Balità nga halin
sa iya.†

† **1:6 1:6** Ginghuman 17:5-10 † **2:2 2:2** Ginghuman 16:19-24, 17:1-9

3 Ang tanan namon nga ginghambay para makumbinsi
kamo nga magpati sa amon ginatudlò hay bukon pinusong
o para lukuhon kamo kag wayà kami ning malisya.
4 Pero ang matuod hay aprobado na kami ng Dios nganì
ginasaligan niya kami para magtudlò ng Maayong Balità.
Wayà kami nagawali para malipay ang mga tawo sa amon,
kundì para malipay ang Dios. Kay siya lang gid ang
nakakasayod kung ano ang yari sa aton tagipusuon.
5 Kag sayod da nindo nga wayà kami nagagamit ning
matam-is nga mga hambay para maengganyo kamo kag
wayà kami nagatudlò para kwartahan kamo. Ang Dios
mismo ang amon testigo.
6 Wayà da namon ginapangitaa nga dayawon kami ng
mga tawo, aber halin sa indo o sa iban pa.

7 Bilang mga apostoles ni Kristo, igwa kami ning otoridad
magpadayaw sa indo kag mangayò ning bulig pero imbis
nga mamilit kami sa indo, naging mabuot kag mahinigug-
maon kami pareho sa nanay nga nagadipara sa iya mga
ungà.
8 Kay dakò gid ang amon paghigugmà sa indo, nalilipay
gid kami bukon lang sa pagwali ng Maayong Balità halin
sa Dios para sa indo kundì sa pagsakripisyo pa ng amon
kabuhì. Tiyad gid inà ang amon pagpalanggà sa indo.
9 Mga kauturan, nadumduman da nindo nang yarà
pa kami sa indo, tudo-tudo gid ang amon pagpangabud-
lay. Nagatrabaho kami adlaw kag gab-i, para indì kami
makapabug-at sa indo mintras nagawali kami ng Maayong
Balità halin sa Dios.

10 Kamo ang mga testigo kag imaw da ang Dios nga
ang amon pagtratar sa indo nga mga nagatuo didto hay
malimpyo, matarong kag wayà ning ikasaway.
11 Kag sayod nindo nga ang amon pagdipara sa kada isa
sa indo hay daw sa isa ka tatay sa iya kaugalingon nga mga
ungà.
12 Gingpakusog namon ang indo buot, ginglipay namon
kamo kag ginglaygayan nga magkabuhì ning tamà sa panirò
ng Dios kay siya ang nagpilì sa indo para makaibahan niya
sa iya gingharian kag kahimayaan.

13 Isa pa nga permi namon ginapasalamatan sa Dios hay
imaw ini: nagpati kamo nga ining mensahe nga nabatian
nindo sa amon, bukon lang hambay ng tawo kundì sayod
nindo nga imaw ini ang matuod gid nga hambay ng Dios.
Kag ang maayo nga resulta ng ini nga mensahe hay nakikità
sa kabuhì nindo nga mga nagatuo.

14 †Mga kauturan, ang maayo nga ihimplo ng mga tawo ng
Dios nga nagatuo kay Kristo Hesus nga yadto sa probinsya
ng Judea hay nakikità na sa indo. Kay pareho sa inda nga
gingpasakitan ng inda kasimanwa nga mga Judio, kamo da
hay gingpasakitan ng indo mga kasimanwa.
15 Ang mga Judio imaw ang nagpatay sa mga propeta*
nang una kag ang inda mga inapo imaw da ang nagpapatay
kay Ginoong Hesus kag arinyan sinda da ang nagapahugà
sa amon. Wayà gid nalipay ang Dios sa inda ginahuman.
Kalaban ninda ang tanan nga tawo
16 kay ginatinguhà gid ninda nga punggan kami para indì
magtudlò sa mga bukon Judio agud maluwas sinda. Nganì
nagdugang pa gid hasta nga nagpanunubra na ang kasal-
anan ng adto nga mga Judio. Kag nag-abot na sa inda ang
parusa ng Dios!†

Ang Handom ni Pablo nga Makabisita

17 Mga kauturan, wayà pa lang magdugay nang maghalin
kami sa indo, nakabatyag kami ning dakò gid nga
kalangkag. Wayà gid namon kamo ginglimuti, nganì dakò
gid ang amon handom kag pagtinguhà para magpakigkità
liwat sa indo.
18 Nganì gusto gid namon nga magbalik dirà sa indo.
Ako mismo si Pablo hay madamò ka beses nagtinguhà nga
makabalik dirà, ugaling lang gingpunggan kami ni Satanas.
19 Gusto gid kuntà namon nga makità kamo kay sin-o
pa abi ang amon kalipay kag paglaom? Kag sin-o pa ang
pareho ng korona nga amon nadaugan nga puydi namon
maipakadakò sa atubangan ng aton Ginoong Hesu-Kristo
pagbalik niya, dì ba kamo?
20 Huo, matuod gid nga kamo ang amon ginapakadakò
kag kalipay.

3

1 Nganì nang indì na namon matiis ang amon kalangkag
sa indo, naisip namon nga mas maayo kung magpabilin
kami diri sa Atenas
2 kag pakaraon si Timoteo dirà sa indo. Utod naton siya
kay Hesu-Kristo kag kaibahan namon sa pagserbisyo sa Dios
sa pagwali ng Maayong Balità. Gingpakarà namon siya sa
indo para pakusugon ang indo buot kag buligan kamo para
magpadayon sa indo pagtuo
3 agud wayà sa indo ning may magpangluya sa pagtuo
kay Hesu-Kristo tungod lang sa ini nga mga pagtilaw. Kay

† **2:14 2:14** Ginghuman 17:5 † **2:16 2:15-16** Ginghuman 9:23, 29, 13:45, 50, 14:2, 5, 19, 17:5, 13, 18:12

sayod na nindo nga imaw ini ang kabubut-on ng Dios nga
makaagi gid kita ning mga kahugaan.†
4 Ginghambay na namon sa indo nang magkaibahan pa
kita nga maagihan gid naton ang mga kahugaan. Niyan
nakità na nindo nga matuod kay imaw na gid ang natabò.
5 Nganì nang indì na ako makatiis, gingpakarà ko dirà sa
indo si Timoteo para masayuran niya kag maibalità sa akon
kung ano na ang indo pagtuo. Ginalibugan gid ako kay basì
baya kung nagdaog na si Satanas sa pagtintar sa indo kag
naging wayà na puyos ang amon pagtudlò sa indo parti kay
Hesu-Kristo.

Ang Maayo nga Gingbalità ni Timoteo

6 Pero niyan nakabalik na diri si Timoteo. Maayo ang
iya gingbalità parti sa indo pagtuo sa Dios kag sa indo
paghigugmà sa isa kag isa. Gingbalità pa gid niya nga
permi kuno nindo kami ginadumdom nga may kalipay kag
ginalangkag kamo sa amon kag imaw da kami sa indo.†
7 Nganì mga kauturan, aber kadamò ang amon naaagihan
nga kahugaan kag paghingabot, nalilipay kami kay nagapa-
dayon kamo sa indo pagtuo sa Dios.
8 Niyan, nagaayo ang amon pamatyag kung ang indo
pagtuo sa Ginoo hay nagapadayon gihapon.
9 Pauno baya namon mababayusan ang Dios tungod sa
kadakò nga kalipay nga iya gingtao sa amon? Kay makusog
ang indo pagtuo sa iya kag indì gid maubos-ubos ang kalipay
nga nababatyagan namon.
10 Adlaw kag gab-i hay nagapangamuyò gid kami nga
kabay pa nga magkinitaan kita liwat para madugangan pa
namon kung ano ang kuyang sa indo pagtuo.
11 Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag ang aton
Ginoong Hesus hay maghuman ning paagi kung pauno kami
makabalik dirà sa indo.
12 Kag kabay pa nga padakuon gid kag pasobrahon pa ng
aton Ginoo ang indo paghigugmà sa isa kag isa kag sa tanan
nga mga tawo pareho ng amon paghigugmà sa indo.
13 Sa ini nga paagi, pakusugon ng Ginoo ang indo buot
para magakabuhì kamo nga malayò sa tanan nga mga salà
kag makaatubang kamo nga wayà ning kasawayan sa Dios
nga aton Amay pagbalik ng aton Ginoong Hesus kaibahan
ang tanan nga balaan nga tawo ng Dios.

4

Ang Kabuhì nga Makapalipay sa Dios

† **3:3 3:1-3** Ginghuman 17:15 † **3:6 3:6** Ginghuman 18:5

1 Niyan, mga kauturan, gingtudluan na namon kamo kung
pauno magkabuhì nga makapalipay sa Dios kag imaw gid
ang indo ginahuman. Pero ginapangabay namon sa indo,
paagi sa otoridad nga gingtao sa amon ni Ginoong Hesus,
nga dugangan pa nindo ang indo ginahuman.
2 Kay nasayuran na nindo kung ano ang amon gingsugò
sa indo paagi sa otoridad nga halin kay Ginoong Hesus.
3 Gusto ng Dios nga malimpyo ang indo kabuhì. Nganì
dapat gid nga maglikaw kamo sa pagpakig-relasyon ning
imoral.
4 Ang kada isa sa indo hay dapat sayod kung pauno mag-
pugong sa indo kaugalingon* sa respitado kag malimpyo
nga paagi.
5 Indì nindo dapat sundon ang indo lawasnon nga
pamatyagon nga kalain pareho ng ginahuman ng mga tawo
nga wayà pa nagakilaya sa Dios.
6 Indì kamo dapat magpakasalà kag manglamang sa
indo utod sa Ginoo paagi sa pag-ubay sa inda asawa
kay parusahan ng Dios ang nagahuman ning tiyad ini.
Ginghambay na namon ini sa indo kag gingpaandaman na
namon kamo nang una pa.
7 Kay gingpilì kita ng Dios bukon para maghuman ning
imoral kundì magkabuhì kita nga malimpyo.
8 Nganì kung wayà nindo ginabatuna ini nga pagtudlò,
bukon tawo ang indo ginapaindian kundì ang Dios nga
nagatao sa indo ng Espiritu Santo.
9 Kung parti sa paghigugmà sa indo mga kauturan kay
Hesu-Kristo, indì na kahinangyan nga sulatan pa kamo nga
maghinigugmaan kamo kay ang Dios imaw gid ang nagtudlò
ini sa indo.
10 Kag imaw gid nganì ini ang indo ginahuman sa tanan
nindo nga kauturan kay Hesu-Kristo sa bilog nga probinsya
ng Macedonia. Pero ginapangabay namon, mga pinalanggà
nga kauturan, dugangi pa gid nindo ang indo paghigugmà.
11 Tinguhaa gid nindo nga magkabuhì ning matawhay.
Indì kamo magpasinglabot sa kabuhì ng iban, kundì
magtrabaho kamo para igwa kamo ning kaugalingon nga
ikapangabuhì pareho ng amon gingtudlò sa indo nang una
pa.
12 Kung humanon nindo ang tiyad ini, indì kamo magsalig
sa iban para sa indo pagpangabuhì kag respituhon pa kamo
ng mga tawo nga wayà pa nagatuo sa Dios.

Ang Pagbalik ng Ginoo

---

* **4:4 4:4** O: Ang kada lyaki hay dapat sayod kung pauno magkabuhì kaibahan ng iya asawa.

13 Mga kauturan, gusto gid namon nga ipasayod sa indo
ang kamatuuran kung ano ang matatabò sa mga namatay
na nga nagtuo kay Hesu-Kristo para indì kamo magkalisod
pareho ng iban nga wayà ning paglaom nga mabanhaw ang
mga namatay na.
14 Nagapati kita nga si Hesus namatay kag nabanhaw.
Nganì nagapati da kita nga pagabanhawon ng Dios ang mga
nagtuo sa iya nga namatay na. Kag panunton sinda ng Dios
kay Hesus sa pagbalik niya diri sa kalibutan.
15 Ang gingpasayod sa amon ng Ginoo nga amon ginabal-
ità sa indo hay imaw ini: Sa pagbalik ng Ginoo diri, kita nga
mga nabilin nga buhì pa hay indì mauna sa mga namatay
na.
16 Ang Ginoo imaw ang magababà halin sa langit nga
may makusog nga sugò. May mababatian pa nga boses ng
arkanghel kag tunog ng trumpeta ng Dios. Pagkatapos, ang
tanan nga namatay na nga nagtuo kay Hesu-Kristo sinda
anay ang una nga pagabanhawon.
17 Niyan, kita nga buhì pa sa adto nga tyempo, kaiba-
han ng mga tawo nga gingbanhaw hay gulpi nga day-on
paibabaw sa panganod kag didto sugaton naton ang Ginoo.
Kag makakaibahan na naton ang Ginoo hasta sa wayà
katapusan.
18 Nganì pakusuga nindo ang buot ng isa kag isa paagi sa
ginahambay namon sa indo.

5

Ang Pagpreparar sa Pagbalik ng Ginoo

1 Mga kauturan namon, indì na kahinangyan nga sulatan
ko pa kamo kung san-o matabò ini nga mga butang.
2 Kay sayod na nindo nga ang adlaw ng pagbalik ng Ginoo
hay pareho sa pag-abot ng miyugpangawat sa kagab-ihon
nga indì naton masayuran.
3 Mintras ang mga wayà nagatuo nagahambay, “Ay
salamat! Katawhay ang aton kamutangan kag wayà kita
ning may ginakahadlukan,” imaw da adto ang oras nga
magaabot ang kadakò nga parusa ng Dios sa inda nga
indì gid ninda malikawan. Gulpi lang ini pareho sa
nababatyagan ng isa ka babayi nga paungaon.
4 Pero kamo, mga kauturan, wayà na kamo sa kaduyom.
Nganì indì kamo dapat mangayag sa adlaw ng pag-abot ng
aton Ginoo nga pareho ng isa ka miyugpangawat.
5 Kay kita tanan nga nagatuo kay Hesu-Kristo hay yarà na
sa kahayag. Ini tanan nga mga butang hay naging klaro na

sa aton pareho sa kahayag ng adlaw. Nganì wayà na gid
kita sa kaduyom.*
6 Nganì indì kita dapat magkatuyog† pareho ng iban nga
wayà nagapati, kundì dapat permi kita alisto kag antigo
magpugong sa aton kaugalingon.
7 Kay kung gab-i nagakatuyog ang mga tawo kag ang iban
nagabinayong.
8 Pero kita naman nga yarà na sa kahayag hay dapat
antigo magpugong ng aton kaugalingon. Gamiton naton
bilang panagang sa dughan ang aton pagtuo sa Dios kag ang
paghigugmà sa aton isigkatawo. Kag gamiton naton bilang
helmet ang aton paglaom nga luwason kita ng Dios.
9 Kay wayà kita gingpilia ng Dios agud parusahan kundì
agud luwason kita paagi sa aton Ginoong Hesu-Kristo.
10 Namatay siya para sa aton, agud aber buhì pa kita o
patay na sa iya pagbalik, magakabuhì kita kaibahan niya.
11 Nganì pakusugon gid nindo ang buot kag patibayon ang
pagtuo ng isa kag isa pareho ng ginahuman na nindo niyan.

Ang mga Bilin

12 Niyan, mga kauturan, nagapangabay kami sa indo nga
respituhon nindo ang mga nagapangabudlay para sa indo.
Gingpilì sinda ng Ginoo para maglaygay kag magtudlò sa
indo kung pauno magkabuhì bilang mga nagatuo sa iya.
13 Tahuron gid nindo sinda kag higugmaon kay mahugod
sinda sa inda pagserbisyo kay Hesu-Kristo. Magkabuhì
kamo nga maayo ang indo relasyon sa isa kag isa.
14 Kag nagapangabay kami, mga kauturan, paandaman
nindo ang mga tamad, paisugon nindo ang mga mahinad-
lukon kag buligan ang mga maluya ang pagtuo para indì
sinda matintar. Kag isa pa, maging mapinasensyahon kamo
sa tanan.
15 Kung igwa may naghuman ning malain sa indo,
ayaw kamo magbayos kundì tinguhaon nindo permi nga
maghuman ning maayo sa isa kag isa kag sa tanan nga tawo.
16 Magkalipay gid kamo permi,
17 ayaw kamo magduyog sa pagpangamuyò.
18 Magpasalamat kamo sa Dios aber ano ang indo kamu-
tangan, kay imaw ini ang kabubut-on ng Dios para sa indo
nga mga nagapakig-isa kay Kristo Hesus.

---

* **5:5 5:5** Ang nagatuman sa ginasugò ng Dios hay daw yarà sa kahayag. Pero ang nagakasalà kag wayà nagapati kag nagatuman sa ginasugò ng Dios hay daw yarà sa kaduyom. † **5:6 5:6** Ang gusto hambayon sa magkatuyog sa ini nga bersikulo hay bukon alisto pareho sa tawo nga wayà kamangno kung magsuyod ang miyugpangawat sa bayay.

19 Ayaw nindo pagpugungi ang ginapahuman ng Espiritu
Santo.
20 Ayaw nindo pagtamaya ang mga propesiya,
21 kundì dapat usisaon nindo ning maayo ang tanan nga
mensahe kung matuod nga halin sa Dios o bukon. Ang
maayo, tumana gid nindo permi
22 kag likawi ang tanan nga malain.

Ang Katapusan nga Pagpangamusta kag Bendisyon

23 Kabay pa buligan kamo ng Dios nga nagatao sa aton
ning katawhayan, para malimpyo gid ang indo kabuhì kag
wayà may makità nga salà. Kag kabay pa nga bantayan niya
ang indo espiritu, tagipusuon kag lawas agud pagbalik ng
aton Ginoong Hesu-Kristo hay wayà gid sa indo ning may
ikasaway.
24 Ang Dios nga nagpilì sa aton para magtuo sa iya
hay masasaligan, nganì humanon gid niya ang amon
ginahambay.
25 Mga kauturan, ipangamuyò gid nindo kami.
26 Kamusta sa tanan nga kauturan dirà bilang mag-utod
kay Kristo.‡
27 Paagi sa otoridad nga gingtao sa akon ng Ginoo,
ginasugò ko kamo nga basahon nindo ini nga sulat sa tanan
nga nagatuo kay Hesu-Kristo dirà sa Tesalonica.
28 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya ng aton
Ginoong Hesu-Kristo.

‡ **5:26 5:26** *Kamusta sa tanan nga kauturan dirà bilang mag-utod kay Kristo*: sa literal, kamusta sa tanan nga kauturan dirà nga may balaan nga harò.

Ang Pangaduha nga Sulat ni Pablo sa mga TAGA-TESALONICA

Pasayod

Ini ang pangaduha nga sulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Tesalonica. Gingsulat niya ini tungod sa padayon ninda nga pagpangalibog parti sa pagbalik ni Hesu-Kristo. Ging-isplikar niya ang parti sa gingpatihan ninda nga salà nga pagpanudlò kay ang hambay ng iban, nagbalik na kuno ang Ginoo. Ging-isplikar ni Pablo nga bukon ini matuod kay indì magbalik ang Ginoo mintras wayà pa nagapakità ang magakontra sa tanan nga mga sugò ng Dios.

Sa ini nga sulat ginatudlò da ni Pablo nga dapat sinda magpakalig-on kag magpadayon sa inda pagtuo, aber na-gaagi sinda sa kaguluhan kag kahugaan. Ginglaygayan pa niya sinda nga dapat sinda magtrabaho para sa inda mga kahinangyan pareho ng ginahuman niya kag ng iya mga kaibahan. Kahinangyan da sinda magpadayon sa paghimò ning maayo.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo kag kaibahan ko sina Silas kag Timoteo.
Nagapangamusta kami sa indo tanan nga yarà sa syudad
ng Tesalonica nga nagatuo kay Hesu-Kristo kag nagakaisa
sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.†
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag
katawhayan* halin sa Dios nga Amay kag kay Ginoong
Hesu-Kristo.

Ang Pagpasalamat kag Pagpangamuyò

3 Mga kauturan kay Kristo*, dapat gid nga magpasalamat
kami permi sa Dios tungod sa indo kag tamà lang ini, kay
nagadakò pa gid ang indo pagtuo kag imaw da ang indo
paghigugmà sa isa kag isa.
4 Nganì, ginapakadakò gid namon kamo sa mga iglesya ng
Dios nga yadto sa iban nga mga lugar. Ginabalità namon sa
inda nga nagapadayon gihapon kamo sa indo pagtuo aber
ano pa nga mga paghingabot kag mga kahugaan ang indo
ginatiis para kay Hesu-Kristo.
5 Ini hay nagapamatuod nga tamà gid ang paghusga ng
Dios sa mga tawo. Kay nagatiis kamo sa mga kahugaan

† **1:1 1:1** Ginghuman 17:1

tungod sa indo pagtuo sa Dios, nganì kabigon niya kamo
nga angay magsuyod sa iya gingharian.
6 Ang paghusga ng Dios hay permi tamà, nganì bayu-
san niya ning kahugaan kung sin-o ang nagahimò ning
kahugaan sa indo.
7 Kag kamo nga ginapahugaan, magaabot ang oras nga
papahuwayon na kamo ng Dios kag kami da. Ini hay
matatabò pagbalik ni Ginoong Hesus halin sa langit nga may
kalayo nga nagadayab kaibahan ang iya gamhanan nga mga
anghel.
8 Kag paparusahan niya ang tanan nga wayà nagakilaya
sa Dios kag wayà nagatuman sa Maayong Balità* parti kay
Hesus nga aton Ginoo.
9 Ang parusa sa inda hay wayà ning katapusan kag
mabubuyag sinda sa Ginoo kag indì sinda makakakità ng
iya makatitingaya nga gahom.
10 Matatabò ini pagbalik ng Ginoo para dayawon kag
katingayahan siya ng tanan nga balaan nga tawo ng Dios
nga nagatuo sa iya. Kag kamo da hay kaibahan diri
kay gingtuuhan nindo ang gingtudlò ng Dios nga amon
gingbalità sa indo.
11 Imaw ini ang rason nganì permi namon ginapanga-
muyò sa aton Dios nga buligan niya kamo para ang indo
pagkabuhì hay angay sa mga gingpilì niya. Ginapangamuyò
pa namon nga buligan niya kamo paagi sa iya gahom para
matuman gid nindo ang tanan nga maayo nga gusto nindo
humanon. Imaw ini ang bunga ng indo pagtuo kay Hesu-
Kristo.
12 Ginapangamuyò namon ini agud ang aton Ginoong
Hesus hay pagadayawon tungod sa indo kag kamo da
tungod sa iya, paagi sa pagpakamaayo nga gingtao sa indo
ng aton Dios kag ni Ginoong Hesu-Kristo.

2

Ang mga Butang nga Matatabò bago Magbalik ang Ginoo

1 Niyan, mga kauturan namon, parti sa pagbalik ng aton
Ginoong Hesu-Kristo† kag sa adlaw nga pagatipunon kita
para makaibahan siya, imaw ini ang amon ihambay sa indo:
2 Ayaw kamo mataranta nga daan o mangayag parti sa
mga istorya nga kami kuno ang naghambay o nagsulat o
may espiritwal nga mensahe halin sa Dios nga nag-abot na
kuno ang adlaw ng pagbalik ng Ginoo. Bukon inà matuod
kag wayà kami naghambay ning tiyad adto.

† **2:1 2:1** 1 Tesalonica 4:15-17

3 Ayaw gid kamo magpaluko sa aber ano pa nga mga
istorya. Kay indì pa magbalik ang Ginoo mintras wayà pa
magakontra sa Dios ang kadamuan nga mga tawo kag kung
wayà pa nagapakità adtong tawo nga imaw ang magakontra
sa tanan nga mga sugò ng Dios. Ini siya hay wayà na gid
ning iban nga kadtuan kundì sa impyerno.
4 Pagakontrahon niya ang Dios kag ang tanan nga mga
butang nga ginasamba ng mga tawo kag itataas niya ang iya
kaugalingon labaw sa tanan. Magapungkò pa siya sa suyod
ng templo ng Dios kag magahambay nga siya ang Dios.
5 Wayà ba nindo nadumdumi? Dì ba, permi ko nganì
ginatudlò sa indo ang parti sa ini nga mga butang nang
magkaibahan pa kita?
6 Kag niyan sayod na nindo kung ano ang nagapugong sa
adto nga magakontra sa tanan nga mga sugò ng Dios para
indì pa siya magpakità hasta wayà pa ang tamà nga tyempo
nga gingplano ng Dios.
7 Sa niyan, igwa na nganì ning mga tawo nga patagò nga
nagakontra sa Dios, pero igwa pa may nagapugong sa inda
ginahuman nga malain. Nganì indì pa makità kung mauno
nga kalain ini sa ulihi. Pero magaabot ang oras nga adtong
nagapugong sa inda kalainan hay bubuy-on na.
8 Imaw na adto ang tyempo nga makikità na adtong
magabatò sa Dios. Pero sa pagbalik ni Ginoong Hesus,
patyon niya ini paagi lang sa iya paghuyop kag sa iya
kasilaw-silaw nga presensya.
9 Kung magpakità na ining malain nga tawo, pagagamiton
niya ang gahom ni Satanas. Magahuman siya ning tanan
nga klasi ng milagro kag makatitingaya nga butang nga daw
halin sa Dios pero bukon.
10 Kag pagagamiton niya ang tanan nga klasi ng kalainan
para lukuhon ang mga tawo. Mapapakadto sinda sa
parusa nga wayà katapusan kay wayà ninda batuna ang
kamatuuran parti kay Hesu-Kristo para maluwas sinda.
11 Nganì pagaguluhon gid ning tudo ng Dios ang inda isip
para patihan ninda ang bukon matuod,
12 kag pagaparusahan sinda tanan ng Dios sa ulihi kay
wayà gid sinda magpati sa kamatuuran kundì nagakalipay
pa sinda sa paghuman ning salà.

Dapat Magpadayon sa Pagtuo

13 Mga kauturan, nagapasalamat kami permi sa Dios
tungod sa indo nga mga ginahigugmà ng Ginoo. Kag dapat
kami magpasalamat sa iya kay gingpilì niya kamo nang una
pa gid para maluwas sa parusa ng indo kasal-anan paagi sa
indo pagpati sa kamatuuran kag sa gahom ng Espiritu Santo

nga naglimpyo sa indo kabuhì kag naglain sa indo para sa
Dios.
14 Gingtawag kamo ng Dios paagi sa Maayong Balità
nga amon gingtudlò sa indo, para makaibahan kamo sa
kahimayaan ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
15 Nganì, mga kauturan, pakusuga gid ang indo pagtuo
kag butangan gid sa indo tagipusuon ang amon mga
gingpanudlò sa indo paagi sa pagsulat kag paghambay.
16-17 Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag ang aton
Ginoong Hesu-Kristo, magpakusog ng indo buot kag buligan
kamo para permi maayo ang tanan nindo nga ginahuman
kag ginahambay. Ginahigugmà kita ng Dios kag tungod
sa iya pagkamaluluy-on, gingpakusog gid niya sa wayà
katapusan ang aton buot kag gingtaw-an kita ning paglaom
nga may kasiguruhan.

3

Ang mga Gingpangabay ni Pablo

1 Sa katapusan, mga kauturan, ipangamuyò abi nindo
kami nga ang mensahe parti sa Ginoo hay madalì namon
maipalapnag sa tanan nga mga lugar kag ini hay batunon
kag tahuron ng mga tawo ning maayo pareho sa natabò sa
indo.
2 Ipangamuyò da nindo nga luwason kami ng Dios sa mga
tawo nga malain kag bukon matarong, kay bukon tanan hay
nagapati sa aton Ginoo.
3 Pero ayaw kamo magkalibog, kay ang Ginoo hay masali-
gan gid kag siya ang magapakusog sa indo kag buligan niya
kamo para indì kamo madaog ni Satanas.
4 Nagasalig kami nga ginatuman nindo kag padayon nga
humanon ang amon ginasugò sa indo kay nagakaisa kamo
sa Ginoo.
5 Kabay pa nga buligan kamo ng Ginoo para mabatyagan
nindo ang paghigugmà ng Dios kag isa pa para maging
matiniison kamo pareho ni Kristo.

Ang Paandam sa mga Tamad

6 Mga kauturan, sa pangayan ng aton Ginoong Hesu-
Kristo, ginasugò namon kamo nga likawan ang mga kautu-
ran nga matamad kag wayà nagasunod sa amon gingtudlò
sa indo.
7 Kay sayod da nindo nga dapat nindo patuyaran ang
amon ihimplo nga wayà kami nagatinamad nang yarà pa
kami sa indo.

8 Wayà kami nagakaon sa indo nga wayà nagabayad
kundì adlaw-gab-i nagatrabaho gid kami ning tudo para indì
kami magpabug-at sa indo.
9 Ginahuman namon ini tanan, aber igwa kami ning pudir
nga magpangayò ning bulig sa indo para sa amon mga
pang-adlaw-adlaw nga kahinangyanon. Pero wayà gid kami
nagapaabot ning bulig nindo kay gusto lang namon nga taw-
an kamo ning maayo nga ihimplo nga dapat nindo sunuron.
10 Nang yarà pa kami kaibahan nindo, ginghambay na-
mon sa indo nga kung sin-o sa indo ang tamad magtrabaho,
indì siya dapat pakaunon.
11 Ginahambay namon ini kay may nagbalità sa amon
nga igwa dirà sa indo ning nagatinamad. Wayà sinda
nagatrabaho kundì nagapasinlabot sa kabuhì ng iban.
12 Nganì paagi sa otoridad nga gingtao sa amon ng aton
Ginoong Hesu-Kristo, ginasugò kag ginalaygayan namon
inang mga matamad nga magpangità ng inda kaugalingon
nga ikapangabuhì kag likawan ang pagpanggulo.
13 Pero kamo nga mga kauturan ko, indì dapat kamo
matak-an sa paghuman ning maayo.
14 Kung igwa dirà sa indo nga indì magtuman sa ginatudlò
namon sa ini nga sulat, tandai gid nindo kung sin-o siya kag
likawi agud mapahuyà siya.
15 Pero ayaw nindo siya pagkabiga nga kaaway kundì
paandaman siya bilang utod.

Ang Bendisyon ni Pablo

16 Niyan, kabay pa ang Ginoo nga ginahalinan ng
katawhayan, ang magtao sa indo tanan ning katawhay ng
hunahunà sa tanan nga oras aber ano ang indo kamutan-
gan. Kag kabay pa kamo tanan hay padayon ibhan ng
Ginoo.
17 Ako si Pablo, ang nagsulat ng ini nga bendisyon. Imaw
da ini ang akon paagi para mapamatuuran nga halin gid sa
akon ang tanan ko nga sulat. Tiyad ini ako kung nagasulat.
18 Kabay pa nga mabaton nindo tanan ang grasya ng aton
Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Una nga Sulat ni Pablo kay TIMOTEO

Pasayod

Sa Bag-o nga Kasugtanan, may tuyo ka sulat si Pablo nga ginatawag, Mga Sulat para sa Pastor. Ang duha hay para kay Timoteo kag ang isa hay para kay Tito. Ini ang una sa duha nga mga sulat ni Apostol Pablo para kay Timoteo, isa ka kabataan nga miyugdumaya ng mga nagatuo. Ang iya tatay hay Griego kag ang iya naman nanay hay Judio. Tunà nang ungà pa siya, ginatudluan na siya ng iya nanay kag ng iya lola parti sa mga Kasulatan (2 Timoteo 1:5, 3:15).

Si Timoteo hay halin sa banwa ng Lystra kung sa diin nakilaya niya si Pablo kag tunà adto nakaibahan na siya ni Pablo sa iba-iba nga lugar, agud magbulig sa pagwali ng Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo kag magpakusog ng pagtuo sa mga kauturan (Ginghuman 16:1-5; 1 Corinto 4:7, 16:10; Filipos 2:19; 1 Tesalonica 3:2, 6).

May tuyo ini ka parte: Una, ang mga paandam kontra sa mga salà nga pagpanudlò sa iglesya. Ang pangaduha hay ang mga bilin parti sa pagdumaya ng iglesya kag sa pamatasan ng mga miyugdumaya. Kag ang pangtuyo hay ang mga bilin para kay Timoteo nga maging maayo nga ulipon ni Hesu-Kristo kag ang responsibilidad niya sa mga nagatuo kay Kristo.

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus sunò
sa sugò ng Dios nga aton Manluluwas kag ni Kristo Hesus
nga imaw ang aton paglaom.*
2 Nagapangamusta ako sa imo, Timoteo, ikaw nga akon
matuod nga ungà sa pagtuo.

Kabay pa nga mabaton mo ang grasya*, kaluoy kag
katawhayan* halin sa Dios nga Amay kag kay Kristo Hesus
nga aton Ginoo.

Ang Paandam sa mga Nagatudlò ning Salà

3 Gusto ko nga dirà ka lang sa Efeso pareho ng akon
gingbilin sa imo nang nagapakadto ako sa Macedonia. Kay
may iban nga mga tawo dirà nga salà ang inda ginatudlò,
nganì kahinangyan nga hambayan sinda nga magpara sa
inà nga pagpanudlò.

---

* **1:1 1:1** Imaw ang aton paglaom: o nagatao sa aton ning paglaom. Ang paglaom hay maluwas gid kita paagi sa kamatayon ni Kristo.

4 Hambayan mo sinda nga indì sinda mag-uyak ng
inda oras sa bukon matuod nga mga isto-istorya kag sa
pagpangità kung sin-o ang inda mga kalulo-lulohan. Imaw
ini ang kabangdanan kung basì nagadinibatihan ang mga
tawo. Kag ini nga mga butang indì gid makabulig agud
masayuran ninda ang plano ng Dios parti sa pagluwas sa
tawo. Masasayuran lang naton ini paagi sa pagtuo kay
Hesus.
5 Ang rason kung basì kahinangyan nga hambayan mo
sinda nga magpara sa inà nga pagpanudlò, agud maga-
hinigugmaan ang mga nagatuo nga may malimpyo nga
tagipusuon kag konsensya kag matuod nga pagtuo.
6 Ang iban dirà nagtalikod na sa ini nga kaayo nga
pagkabuhì kag nagadiniskusyon sa mga butang nga wayà
ning puyos.
7 Gusto ninda nga kilay-on sinda nga mayad sa pag-
panudlò ng Kasuguan ng Dios kag kumbinsido gid sinda sa
inda ginapanudlò, pero wayà ninda naintindihi kung ano
ang inda ginapanghambay.
8 Nasasayuran naton nga ang Kasuguan hay maayo kung
tamà lang ang paggamit.
9 Dapat da naton dumdumon nga ang Kasuguan hay wayà
ginghuman para sa mga matarong, kundì para sa mga wayà
nagasunod sa mga kasuguan, mga masuwayon, mga wayà
nagasunod sa Dios, mga makasasalà, mga bukon diosnanon,
mga wayà nagarespito sa relihiyon, mga nagapamatay ng
inda tatay o nanay, mga miyugpatay ng inda isigkatawo,
10 mga nagahuman ning imoral, mga nagaubay nga lyaki
sa lyaki o babayi sa babayi, mga nagapangidnap, mga
pusong, mga tawo nga nagatestigo ning bukon matuod kag
sa mga nagahuman ning bisan ano nga kontra sa tamà nga
pagpanudlò.
11 Ang tamà nga pagpanudlò hay sunò sa Maayong Balità*
nga gingsalig sa akon ng mahimayaon kag ginadayaw nga
Dios agud itudlò sa mga tawo.

Ang Pagpasalamat sa Dios sa iya Kaluoy

12 Ginapasalamatan ko si Kristo Hesus, ang aton Ginoo
nga nagtao sa akon ning kusog sa pagserbisyo sa iya, kay
gingkabig niya ako nga masaligan kag gingpilì ako nga
magserbisyo sa iya,
13 aber matuod nga nang una naghambay ako ning
malain kontra sa iya, puyra pa dirà gingpanakit† ko gid kag

† **1:13 1:13** Ginghuman 8:3, 22:4

gingpakahuy-an ang mga nagatuo sa iya. Pero gingkaluy-
an ako ng Dios, kay dati anay wayà pa ako nagatuo, nganì
wayà ako makasayod nga salà ang akon gingpanghuman.
14 Tungod sa sobra-sobra nga pagpakamaayo ng aton
Ginoo, gingtaw-an niya ako ning pagtuo kag paghigugmà
paagi sa akon pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
15 Ini nga hambayanon hay matuod kag dapat gid nga
batunon kag tuuhan sa bilog nga tagipusuon: nag-abot
si Kristo Hesus diri sa kalibutan agud luwason ang mga
makasasalà. Kag ako gid ang pinakamakasasalà sa tanan.
16 Pero gingkaluy-an ako agud maipakità ni Kristo Hesus
ang iya sobra nga pagkamapinasensyahon sa akon nga
pinakamakasasalà sa tanan. Ining ginghuman ni Kristo sa
akon nagatao ning ihimplo sa iban agud magatuo sinda sa
iya kag magabaton ning kabuhì nga wayà katapusan.
17 Padunggan* kag dayawon hasta sa wayà katapusan ang
Harì nga nagaharì nga wayà katapusan, nga wayà ning
kamatayon, nga indì makità kag isa lang nga Dios! Kabay
pa.
18 Timoteo, nga akon ginakabig nga ungà, ini ang akon
ginabilin sa imo: Dumduma ang ginghambay ng mga
propeta* nang una parti sa imo, agud makalaban ka ning
maayo sa mga nagakontra sa kamatuuran.
19 Siguraduhon mo permi nga matibay ang imo pagtuo
kag maayo ang imo konsensya. Ang iban wayà nagapamatì
sa inda konsensya, nganì nasirà ang inda pagtuo,
20 pareho kana Hymeneus kag Alexander. Gingpabay-an
ko na ini nga mga tawo kay Satanas† agud masayuran ninda
nga indì dapat maghambay ning malain kontra sa Dios.

2

Ang Tamà nga Pagsamba

1 Niyan, una sa tanan, nagapangabay ako sa indo nga
magpangamuyò sa Dios para sa tanan nga tawo. Ipanga-
muyò ang iban, ipangabay ang inda mga kahinangyanon
kag dapat ang indo pagpangamuyò hay may kaibahan nga
pagpasalamat.
2 Tudluan mo pa sinda nga ipangamuyò ang mga harì kag
ang tanan nga may mataas nga katungdanan sa gobyerno
para ang inda pagdumaya hay maayo, agud ang aton

† **1:20 1:20** Gingpabay-an ko na ini nga mga tawo kay Satanas, isa sa mga gusto hambayon hay gingpabay-an sinda nga magsunod sa inda kagustuhan nga sundon si Satanas agud kung may matabò nga malain nga resulta sa inda ginghuman, masasayuran ninda sa ulihi nga malain ang inda ginghuman kag makabalik sa Ginoo.

pagpangabuhì hay maging silinsyo, matawhay, sunò sa
kabubut-on ng Dios kag tamà sa panirò ng mga tawo.
3 Ini nga pagpangamuyò para sa tanan nga tawo hay
maayo kag nakakapalipay sa Dios nga aton Manluluwas.
4 Kay gusto niya nga makasayod ng kamatuuran kag
maluwas ang tanan nga tawo.
5 Kay may isa lang nga Dios kag may isa lang nga
miyugpatungà sa Dios kag sa mga tawo. Wayà ning iban
kundì si Kristo Hesus nga naging tawo.
6 Gingtao niya ang iya kabuhì para pangtubos sa tanan
nga tawo, agud mapatawad ang aber sin-o nga magpati sa
iya. Imaw ini ang nagapamatuod nga gusto ng Dios luwason
ang tanan nga tawo kag ini hay gingpakità niya sa tyempo
nga iya mismo gingpilì.
7 Nganì gingpilì niya ako nga apostol sa mga bukon Judio
para ibalità kag itudlò ang matuod nga pagpanudlò, agud
magtuo sinda kay Hesus. Nagahambay ako ning matuod sa
indo kag wayà ako nagapinusong.
8 Sa aber diin nga lugar nga nagatipon ang mga nagatuo,
gusto ko nga magpangamuyò ang mga lyaki nga ginataas
ang inda kamot nga may malimpyo nga tagipusuon kag
wayà ning kahangit o wayà nagainaway.
9 Kung parti sa mga babayi, gusto ko nga magbarò sinda
ning tamà nga angay siruon kag bukon malaw-ay. Kung
magpagwapa sinda, dapat indì magpangupyor ning sobra-
sobra, o maggamit ng madamò nga alahas nga bulawan o
perlas, o magsuksok ning kamahay-mahay nga mga barò.
10 Ang matuod nga kagwapa nga gusto ng Dios hay ang
maayo nga mga butang nga inda ginahuman. Ini nga mga
butang hay nagaangay sa inda ginapamatuod nga sinda hay
nagatuo sa Dios.
11 Kag kung may nagatudlò, ang mga babayi hay dapat
lang magpamatì kag magtuon nga may pagpasakop.
12 Wayà ko ginatuguti ang mga babayi nga magtudlò o
magmandar sa mga lyaki. Kahinangyan magpamatì lang
sinda.
13 Kay ang una nga gingtuga hay si Adan kag masunod
lang si Eva.
14 Kag bukon si Adan ang nadayà ni Satanas, kundì ang
babayi ang nadayà kag nagsuway sa sugò ng Dios.*
15 Pero ang mga babayi dirà maluwas sa parusa nga wayà
katapusan paagi sa pag-ungà† basta magpadayon sinda sa

* **2:14 2:14** Ang gusto hambayon si Eva hay nadayà kag nagsuway, si Adan wayà nadayà pero nagsuway da. † **2:15 2:15** Sa Griego, ‘Pero ang mga babayi… sa pag-ungà’ hay ‘pero maluwas siya paagi sa pag-ungà’.

pagtuo, paghigugmà, pagsunod sa kabubut-on ng Dios kag
tamà nga pamatasan.

3

Ang Pamatasan ng mga Miyugdumaya

1 Matuod ini nga hambayanon: “Kung may gusto nga
maging miyugdumaya ng mga nagatuo, nagahandom siya
ng halangdon nga trabaho.”
2 Nganì ang miyugdumaya hay kahinangyan wayà ning
kapintasan; isa lang ang iya asawa, antigo magpugong
ng iya kaugalingon, nagakabuhì ning tamà, ginatahod,
madiparahon sa mga bisita kag maayo magtudlò.
3 Dapat bukon siya manginginom kag bukon mapintas,
kundì mabuot kag bukon palaaway. Kahinangyan bukon
da siya hakog sa kwarta.
4 Kung parti naman sa iya panimayay, dapat maayo siya
magdumaya, ginatahod kag ginatuman ng iya mga ungà.
5 Kay pauno ang iya pagdumaya sa mga nagatuo sa
Dios kung indì niya maasikaso ang iya kaugalingon nga
panimayay?
6 Kahinangyan da nga bukon siya bag-o nga nagatuo, kay
basì kung magpahambog siya kag maparusahan pareho ng
natabò sa diyablo.
7 Kag kahinangyan da may maayo nga ginahambay parti
sa iya ang mga tawo nga wayà nagatuo sa Dios, agud indì
siya mahambayan ning malain o indì mahuyog sa siod ng
diyablo.

Ang mga Miyugserbisyo para sa mga Nagatuo

8 Kung parti naman sa mga miyugserbisyo nga nagabulig
sa mga nagatuo, dapat ginatahod sinda, masaligan sa inda
ginahambay, bukon manginginom kag bukon hakog sa
kwarta.
9 Kag dapat permi sinda matutom sa kamatuuran nga may
malimpyo nga konsensya parti sa pagtuo kay Kristo nga
gingpasayod na niyan.
10 Kag dapat usisaon anay sinda kag kung wayà ning kap-
intasan nga makità sa inda, puydi na sinda makaserbisyo.
11 Ang inda asawa* hay dapat ginatahod da, wayà
nagapinanglibak, antigo magpugong ng inda kaugalingon
kag masasaligan sa tanan nga butang.
12 Parti naman sa mga miyugserbisyo nga nagabulig sa
mga nagatuo, dapat isa lang ang asawa kag maayo sinda

* **3:11 3:11** *Ang inda asawa*: o ang mga babayi.

magdumaya sa inda mga ungà kag sa inda bilog nga
panimayay.
13 Ang mga miyugserbisyo nga nagabulig sa mga nagatuo
nga maayo ang inda pagserbisyo hay ginatahod ng mga
tawo kag wayà sinda mahadlok maghambay parti sa inda
pagtuo kay Kristo Hesus.

Ang Makatitingaya nga Kamatuuran

14 Nagalaom ako nga makakarà dirà nga daan agud
magpakigkità sa imo. Pero ginasulat ko pa gid ini nga mga
butang,
15 para kung maatraso ako, masayuran mo kung pauno
magkabuhì ang mga nagatuo sa Dios bilang iya pamilya.
Kita nga mga nagatuo, imaw ang iglesya ng buhì nga Dios
nga iya gingsaligan nga magtudlò ning kamatuuran agud
maging matibay ini, pareho sa mga haligi kag pundasyon
nga nagasuporta sa bayay.
16 Ang ginapatihan naton nga gingpasayod niyan ng Dios
hay makatitingaya gid.
Siya† hay nagpakità bilang tawo,
gingpamatuuran siya nga matarong ng Espiritu Santo,
nakità ng mga anghel,
gingwali siya sa mga nasyon,
gingtuuhan ng mga tawo sa bilog nga kalibutan,
kag gingdaya siya palangit
agud taw-an ning pinakamataas nga pagpadungog.

4

Ang Nagapinusong nga mga Manunudlò

1 Klaro ang ginghambay ng Espiritu Santo nga sa ulihi
nga mga adlaw ang iban magatalikod sa inda pagtuo
sa Dios. Madadayà sinda ng malain nga mga espiritu
nga nagapinusong kag magapati sinda sa mga tawo nga
nagatudlò ning salà nga pagpanudlò halin sa demonyo.
2 Ini nga mga tawo hay nagapakunukuno nga maayo
sinda, mintras nagatudlò ning bukon matuod. Patay na ang
inda konsensya pareho ng panit nga nasunog ng plantsa.
3 Nagatudlò sinda nga bawal ang mag-asawa kag may
pila ka mga pagkaon da nga ginabawal. Pero ini nga mga
pagkaon hay ginghuman ng Dios para kaunon nga may
pagpasalamat ng mga nagatuo kag nakakasayod gid ng
kamatuuran.

---

† **3:16 3:16** Sa iban nga mga kopya ng Griego, ang Dios hay nagpakità bilang tawo.

4 Kay ang tanan nga ginghuman ng Dios hay maayo, nganì
wayà ning butang nga dapat ginapaindian kundì ginabaton
ini nga may pagpasalamat.
5 Paagi sa hambay ng Dios† kag sa pangamuyò nga may
pagpasalamat, ang tanan nga pagkaon hay ginatugot na nga
kaunon.

Ang Maayo nga Miyugserbisyo ni Kristo Hesus

6 Kung itudlò mo sa aton mga kauturan kay Kristo dirà,
ini nga mga butang nga gingbilin ko sa imo, maayo ka nga
miyugserbisyo ni Kristo Hesus. Mintras nagatudlò ka sa
inda, napapakusog mo da ang imo pagtuo paagi sa maayo
nga mga pagpanudlò nga imo ginasunod.
7 Likawi ang mga isto-istorya nga wayà puyos nga
indì makabulig sa mga tawo sa inda pagsunod sa Dios
kag human-human lang ng mga tawo. Sanaya ang imo
kaugalingon nga magsunod sa kabubut-on ng Dios.
8 May puyos ang pagsanay ng aton lawas para mapakusog
ini, pero mas may puyos pa gid kung masanay kita nga
magsunod sa kabubut-on ng Dios. Kay kung ini hay aton
humanon, sigurado gid nga mapuslan naton ang promisa
ng Dios sa kabuhì niyan kag ang kabuhì sa paabuton.
9 Ini nga hambayanon hay matuod kag dapat gid nga
batunon kag tuuhan sa bilog nga tagipusuon.
10 Nganì nagatiis gid kita kag nagatinguhà nga makasunod
sa kabubut-on ng Dios kay may paglaom kita sa Dios nga
buhì nga imaw ang Manluluwas ng tanan kag lalò na gid
ng mga nagatuo.
11 Itudlò mo kag isugò ini nga mga butang.
12 Ayaw magpadaog-daog aber kanin-o kay batà ka pa,
kundì maging maayo ka nga ihimplo sa mga nagatuo kay
Kristo: sa paghambay, sa pamatasan, sa paghigugmà, sa
pagtuo kag sa malimpyo nga kabuhì.
13 Mintras wayà pa ako dirà, gamita ang imo tyempo
sa pagbasa ng Kasulatan sa mga tawo, sa pagwali kag sa
pagpanudlò.
14 Ayaw pagpabay-i ang abilidad nga gingtao sa imo ng
Espiritu Santo† nang gingtungtong ng mga miyugdumaya
ng iglesya ang inda mga kamot sa imo kag gingpropesiya
ninda kung ano ang imo abilidad.
15 Tandai gid ning maayo kag tinguhai nga humanon ini
nga mga butang agud makità ng tanan ang pag-ayo pa gid
ng imo pagserbisyo sa Dios.
16 Bantayi ang imo kaugalingon kag ang imo ginatudlò.
Kung ipadayon mo ang paghuman ini nga mga butang,

† **4:5 4:5** Gingtunaan 9:3; Marcos 7:19 † **4:14 4:14** 1 Corinto 12

maluwas ang imo kaugalingon patì ang mga nagapamatì sa
imo.

5

Ang mga Bilin parti sa mga Bayo sa Iglesya

1 Ayaw paghambayi ning masakit ang maguyang na nga
lyaki kundì laygayan mo siya pareho ng imo tatay. Tratuhon
mo ang mga soltero pareho ng imo mga manghod,
2 kag ang mga maguyang nga babayi pareho ng imo
nanay. Tratuhon mo da ang mga dalaga pareho ng imo mga
manghod, nga may malimpyo nga motibo.
3 Tahuron mo kag buligan ang matuod nga mga bayo nga
wayà na gid ning may ginasaligan.
4 Pero kung ang bayo hay igwa ning mga ungà o mga
apo, bilang nagatuo sinda ang una nga may obligasyon nga
magdipara agud makabayos sinda sa inda mga ginikanan
kay imaw ini ang maayo kag ginabaton ng Dios.
5 Ang matuod nga bayo nga wayà na gid ning may
nagabulig, nagasalig na lang gid sa Dios. Adlaw kag gab-i
nagapinangamuyò siya kag nagapangayò ning bulig sa Dios.
6 Pero ang bayo nga mahilig sa pagpinangalipay nga
kalibutanon hay patay na sa panirò ng Dios aber buhì pa
siya.*
7 Itudlò mo sa mga nagatuo dirà ini nga mga sugò agud
wayà ning may malain nga maihambay laban sa inda.
8 Kay ang bisan sin-o nga nagatuo nga wayà nagadipara
sa iya mga hali, lalò na gid sa iya pamilya, nagapakilaya
lang nga ginabaliwayà niya ang matuod nga pagpanudlò
kag mas malain pa siya sa wayà nagatuo.
9 Puydi ilakot sa listahan agud mabuligan ang mga bayo
nga nagaedad 60 paibabaw kag isa lang ka beses nag-
asawa.†
10 Dapat da nga kilaya sinda nga maayo ang inda mga
ginahuman, maayo ang inda pagdipara sa inda mga ungà,
madiparahon sa mga bisita, malipay nga nagaserbisyo aber
sa pinakamababà nga trabaho para sa mga balaan nga
tawo ng Dios, nagabulig sa mga nahuhugaan kag mahugod
maghuman ning aber ano nga maayo.
11 Pero ayaw maglakutan sa listahan ang mga batà pa
nga bayo. Kay kung maghandom sinda kag gusto nga mag-
asawa liwat, mapabayaan ninda ang gingpangakò nga indì
na mag-asawa liwat agud magserbisyo kay Kristo.

---

* **5:6 5:6** Ang tiyad ini nga bayo hay indì dapat magpaabot ning bulig halin sa mga nagatuo. † **5:9 5:9** Ang iban nga gusto hambayon hay kag matutom sa iya asawa.

12 Nganì mababasoy sinda kay wayà ninda pagtumana
ang inda una nga pangakò kay Kristo.
13 Puyra pa dirà, magatinamad ang mga bayo nga mga
batà pa kag permi na lang magpinanumbayay. Kag ang
malain pa gid hay magapinangtsismis kag magapinanghi-
labot sinda sa iban kag magainistorya ng mga butang nga
indì dapat pagaistoryahan.
14 Nganì kung sa akon, kung tiyad lang da ini ang
matatabò, mas maayo pa nga ang mga bayo nga batà pa hay
mag-asawa na lang liwat kag magpangungà kag diparahon
ang inda panimayay, agud wayà ning mahahambay ang
mga kalaban nga nagakontra sa aton.
15 Kay igwa na ning mga bayo nga nagtayang kag
nagsunod na sinda kay Satanas.
16 Kung may babayi nga nagatuo nga may hali nga mga
bayo, dapat siya ang magdipara sa inda agud indì na mabug-
atan ang iglesya kag para mabuligan ng iglesya ang matuod
nga mga bayo nga wayà na gid ning may ginasaligan.

Ang mga Bilin parti sa Miyugdumaya

17 Kung parti naman sa mga miyugdumaya ng mga
nagatuo nga maayo ang inda pagdumaya, dapat tahuron
gid sinda kag taw-an ning maayo nga sweldo, lalò na gid
kung nagapangabudlay sinda sa pagwali kag pagtudlò.
18 Kay ginahambay ng Kasulatan, “Ayaw magtabuni
ang bàbà ng baka mintras ginagamit sa paggiok agud
makakaon.”† Kag nakasulat pa gid, “Ang trabahador hay
may pudir nga dapat bayaran.”
19 Ayaw pagbatuna ang akusasyon laban sa miyugdu-
maya, puyra lang kung may duha o tuyo ka testigo nga
nagapamatuod.
20 Pero kung may miyugdumaya nga nagapadayon sa
pagpakasalà, hambayi sa atubangan ng mga nagatuo para
hadlukan ang iban nga maghuman ning salà.
21 Sa atubangan ng Dios kag ni Kristo Hesus kag ng iya
mga gingpilì nga anghel, ginabilin ko sa imo nga sundon
mo gid ini nga mga sugò nga wayà ning may ginapaburan.
Kahinangyan gid nga sa tanan mo nga ginahuman, wayà ka
ning may ginaapinan.
22 Ayaw nga daan magtungtong ng imo kamot sa bisan kay
sin-o para magtao sa inda ning otoridad nga magdumaya
sa mga nagatuo nga wayà anay ginausisà ning maayo,
kay kung masayuran nga sinda hay nagapakasalà gihapon,
mauumid ka sa inda mga salà. Dapat magpalayò ka sa
tanan nga malain.

† **5:18 5:18** Deuteronomio 25:4

23 Kay permi ikaw nagamasakit, bukon lang tubì ang imo
inumon, kundì mag-inom ka da ning maisot nga ilimnon
para sa imo tiyan.
24 Parti liwat sa gingbutang nga mga miyugdumaya, may
mga tawo nga aber wayà pa ginausisaa hay sayod na gid ang
inda mga salà. Pero ang mga salà ng iban hay masasayuran
da sa ulihi pagkatapos sinda mausisà.
25 Imaw da kung maayo ang inda hinimuan. May mga
ginahuman sinda nga maayo nga nasasayuran nga daan kag
may iban nga indì nga daan masayuran, pero sa ulihi hay
masasayuran da gihapon.

6

Ang mga Pagpanudlò parti sa mga Ulipon

1 Kung parti sa mga ulipon nga nagatuo, dapat tahuron gid
ninda ang inda mga amo, agud wayà ning may malain nga
maihambay sa pangayan ng Dios kag sa aton mga ginatudlò.
2 Kag kung ang inda mga amo nagatuo da, indì dapat
ninda ibaliwayà na lang ang inda pagtahod sa inda kay
mag-utod na sinda kay Kristo. Dapat pa gid nganì kuntà
hay magserbisyo sinda ning mas maayo kay ang inda
pagpangabudlay hay ikakaayo ng mga amo nga nagatuo nga
ginahigugmà ng Dios.

Ang Salà nga mga Pagpanudlò kag ang Pagkahakog sa Kwarta

Itudlò mo kag ibilin nga tumanon gid ninda ang mga
ginghambay ko sa imo.
3 Ang bisan sin-o nga nagapanudlò ning iban nga wayà
nagakumpormi sa tamà nga gingtudlò ng aton Ginoong
Hesu-Kristo kag sa mga pagpanudlò nga makabulig sa
pagsunod sa kabubut-on ng Dios,
4 ini nga tawo hay hambugon pero wayà ning may
nasasayuran. Kinaugalì na niya ang magpinangdiskusyon
kag magpinangdibati parti sa paggamit ng mga hambay kag
ang matatabò lang hay pagkaili, pag-inaway, paghambay
ning malain, pagbintang,
5 kag permi da siya magpinanggulo sa mga tawo. Malain
ang isip ng ini nga mga tawo nga nagatudlò ning salà
kag wayà sinda makakasayod kung ano ang kamatuuran.
Kalaom ninda ang pagpanudlò parti sa Dios hay ikakamang-
gad.
6 Pero kung ang tawo hay nagasunod sa kabubut-on ng
Dios kag kontento na siya sa iya kamutangan, imaw ini ang
matuod nga manggad.

7 Sa matuod lang, nang gingtawo kita sa kalibutan, wayà
kita ning daya kag kung mamatay kita, wayà da kita
ning kakayahan nga magdaya ning aber ano halin diri sa
kalibutan.
8 Nganì kung may pagkaon kita kag may barò, dapat
kontento na kita.
9 Pero ang aber sin-o nga gusto magmanggaranon hay
mahuhuyog gid sa mga pagtintar kag masiod sinda sa mga
malain nga handom nga magadaya sa inda sa kasiraan kag
kaparusahan nga wayà katapusan.
10 Kay ang pagkahakog sa kwarta hay imaw ang ginatu-
naan ng tanan nga klasi ng kalainan. Ang iban nga mga
tawo sa sobra nga handom sa kwarta hay nagatalikod sa
tamà nga pagtuo kag tudo ang inda kalisod sa tagipusuon.

Ang Katapusan nga Laygay

11 Pero ikaw nga nagaserbisyo sa Dios, palayui gid ini nga
mga butang. Tinguhaa nga maging matarong, magsunod
sa kabubut-on ng Dios, magpadayon sa pagtuo kay Hesus,
mahigugmaon, matiniison sa aber ano nga kahugaan kag
maging mabuot sa isigkatawo.
12 Kung sa palumbaan nga dyagan, himua gid ang imo
makakaya sa imo pagsunod sa Dios hasta sa katapusan.
Tinguhaa gid nga mabaton mo ang premyo nga kabuhì
nga wayà katapusan. Gingtawag ka ng Dios nga batunon
ini nga kabuhì nang nagpamatuod ka sa atubangan ng
madamò nga tawo nga dapat ikaw magserbisyo sa Dios ning
matutom.
13 Sa atubangan ng Dios nga nagatao ning kabuhì sa tanan
kag ni Kristo Hesus nga wayà nahadlok magpamatuod nang
ginaimbistigar ni Poncio Pilato, imaw ini ang akon sugò sa
imo:
14 tumana ang tanan nga gingbilin ko sa imo kag sigu-
raduha nga tamà ang imo pagkabuhì, agud wayà gid ning
may malain nga maihambay laban sa imo hasta sa pagbalik
ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
15 Kung parti sa iya pagbalik, matatabò ini sa tamà nga
oras nga gingpilì ng Dios nga imaw lang gid ang nagagahom
sa tanan. Ini nga Dios hay ginadayaw gid. Siya ang Harì nga
mas mataas sa tanan nga harì kag Ginoo nga mas mataas
sa tanan nga ginoo.
16 Siya lang ang Dios nga wayà kamatayon.* Siya hay
nagaistar sa masilaw nga kahayag nga wayà gid ning
may makapalapit. Wayà gid ning may nakakità sa iya o

* **6:16 6:16** O: Siya lang ang ginahalinan ng kabuhì nga wayà ning kamatayon.

makakakità aber sin-o. Sa iya ang pagpadungog kag gahom
sa paghaharì nga wayà katapusan. Kabay pa!
17 Kung parti sa mga manggaranon sa kalibutan, hambaya
sinda nga indì magpahambog o magsalig sa inda manggad
nga bukon permanenti. Kundì dapat sa Dios lang sinda
magsalig nga abunda nga nagatao ng tanan agud maging
malipayon gid kita bilang mga nagatuo.
18 Tudlui sinda nga maghuman ning maayo agud maging
manggaranon sinda sa maayo nga hinimuan. Tudlui da
sinda nga maging maatag agud mabuligan ninda ang mga
nagakahinangyan.
19 Sa tiyad ini nga paagi, ginapadakò ninda ang inda mga
premyo didto sa langit nga sigurado gid nga indì maduduyà
kag makakabaton sinda ning matuod gid nga kabuhì.
20 Timoteo, bantayi gid agud indì mabag-o ang pag-
panudlò parti kay Hesus nga gingsalig sa imo para itudlò sa
iban. Likawi ang mga pagtinabil nga wayà ning puyos, nga
indì makakabulig sa mga tawo sa inda pagsunod sa Dios kag
ang mga pagpanudlò nga wayà nagakayato nga ginatawag
ng iban nga kamayad.
21 Ginaakò ng iban nga sinda hay kamayad-mayad, pero
tungod sa inà nga kamayad nagatayang na sinda kag wayà
na ninda nasasayuri ang tamà nga gusto hambayon sa
pagpanudlò parti kay Hesus nga aton ginapatihan.
Kabay pa nga ang grasya ng Dios yarà sa indo.

Ang Pangaduha nga Sulat ni Pablo kay TIMOTEO

Pasayod

Ini ang pangaduha nga sulat ni Apostol Pablo para kay Timoteo. Ini hay puro pagpadumdom, paglaygay kag mga bilin bilang iya ungà sa pagtuo (1:2).

Ginglaygayan niya si Timoteo nga maging matutom nga manunudlò kag miyugwali ng Maayong Balità. Ini tanan hay dapat niya humanon aber pa siya hay makaagi ning mga kahugaan kag pagkontra.

Gingsulat ini ni Pablo nang tyempo nga ang mga nagatuo kay Hesus hay nagaagi sa mga kahugaan kag mga paghingabot tungod sa inda pagtuo. Siya hay napriso sa Roma kag gingsentensyahan nga patyon tungod sa pagwali ng Maayong Balità. Nganì gingpakusog ni Pablo ang buot ni Timoteo kag gingpaandaman parti sa kung pauno ang pamatasan ng mga tawo sa ulihi nga mga adlaw. Gingpaandam gid siya ni Pablo sa mga wayà kapuyospuyos nga pagdinibati kay ini hay wayà gid ning maayo nga maibulig kundì kasiraan lang sa mga nagapamatì.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus sunò
sa kabubut-on ng Dios. Gingpilì ako para magwali parti
sa kabuhì nga gingpromisa nga mababaton paagi sa aton
pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
2 Nagapangamusta ako sa imo, Timoteo, ikaw nga akon
palanggà nga ungà sa pagtuo.
Kabay pa nga mabaton mo ang grasya*, kaluoy kag
katawhayan* halin sa Dios nga Amay kag kay Kristo Hesus
nga aton Ginoo.

Ang Pagdayaw

3 Nagapasalamat ako sa Dios nga ginaserbisyuhan ko nga
may malimpyo nga konsensya, pareho ng ginghuman ng
akon mga kalulo-lulohan. Permi ko gid ikaw ginadumdom
sa akon mga pangamuyò adlaw kag gab-i.
4 Nadudumduman ko ang imo pagtangis, nganì gusto
ko na gid nga makità ka agud ang akon kalipay hay
makumplito.
5 Indì ko makalimutan ang imo matutom nga pagtuo
pareho ng pagtuo ng imo lola nga si Luisa nang una kag

ng imo nanay nga si Eunice kag sigurado gid ako nga igwa
da ikaw ning tiyad adto nga pagtuo.

Ang Pagpadumdom sa Responsibilidad

6 Nganì ginapadumdom ko sa imo, tinguhaa gid nga
magamit mo liwat ang abilidad* nga gingtao ng Dios nga
imo nabaton paagi sa pagtungtong ng akon mga kamot.
7 Timoteo, ayaw mahadlok kay ang kahadlok hay bukon
halin sa Espiritu Santo nga gingtao ng Dios sa aton. Kay siya
ang ginahalinan ng gahom sa aton pagserbisyo sa Dios kag
nagabulig sa aton para higugmaon ang aton isigkatawo kag
punggan ang handom ng aton lawas.
8 Nganì ayaw mahuyà nga magpamatuod parti sa aton
Ginoo o sa akon nga napriso tungod sa iya. Kundì, paagi
sa gahom ng Dios nga nagapakusog sa imo, makiparte ka
sa akon mga kahugaan tungod sa pagtudlò mo sa Maayong
Balità*.
9 Ang Dios ang nagluwas kag nagpilì sa aton kag ginglain
kita agud magpalayò kita sa kasal-anan. Gingluwas niya
kita bukon sunò sa aton mga nahuman, kundì sunò sa
iya plano kag sobra nga pagpakamaayo. Bago natuga
ang kalibutan, gingplano na niya nga ipakità ini nga
pagpakamaayo sa aton paagi sa humanon ni Kristo Hesus.
10 Pero niyan nasayuran na ini nga pagpakamaayo nang
mag-abot si Kristo Hesus nga aton Manluluwas. Gingbuy-an
niya ning gahom ang kamatayon kag gingpakità sa aton ang
kabuhì nga wayà katapusan paagi sa Maayong Balità.
11 Ang rason kung basì gingpilì ako ng Dios nga maging
apostol hay para ibalità kag itudlò ko ining Maayong Balità.
12 Kag imaw ini ang kabangdanan kung basì natatabò
sa akon ang tiyad ini nga mga kahugaan. Pero wayà ko
ini ginakahuyà, kay kilaya ko gid ang akon ginasaligan
kag sigurado ako nga kaya gid niya mabantayan ang akon
gingsalig sa iya† hasta sa Adlaw ng Paghusga niya sa mga
tawo.
13 Mintras nagatudlò ka, sundi ang tamà nga pagpanudlò
nga imo nabatian sa akon bilang ihimplo nga may pagtuo sa
Dios kag may paghigugmà sa imo isigkatawo, kay ging-isa
na kita kay Kristo Hesus.
14 Paagi sa bulig ng Espiritu Santo nga nagaistar sa aton,
bantayi gid ang maayo nga pagpanudlò nga gingsalig sa imo
agud indì ini mailisan.

---

* **1:6 1:6** Ang abilidad hay bukon halin sa kaugalingon nga tinun-an o napanublì kundì gingtao ng Espiritu Santo para magserbisyo sa Dios, basaha sa 1 Corinto 12:4-11. † **1:12 1:12** O: ang iya gingsalig sa akon.

15 Sayod mo gid nga gingpabay-an ako ng hayos tanan nga
taga-Asia‡, kaibahan sina Figelus kag Hermogenes.
16 Kabay pa nga kaluy-an ng Ginoo ang panimayay ni
Onesiforus, kay madamò ka beses niya gingpakusog ang
akon buot. Kag wayà niya ako ginakahuyà bisan ako hay
napriso.
17 Pag-abot nganì niya sa Roma, gingpinangità gid niya
ako hasta nga ako makità.
18 Sayod mo gid kung pauno niya ako gingserbisyuhan sa
Efeso. Kabay pa nga taw-an siya ning kaluoy ng Ginoo sa
Adlaw ng Paghusga niya sa mga tawo.

2

Ang Matutom nga Miyugserbisyo

1 Nganì ikaw, Timoteo, nga akon ungà sa pagtuo, mag-
padayon ka nga matibay sa pagtuo paagi sa bulig ni Kristo
Hesus.
2 Nabatian mo ang mga pagpanudlò ko kag madamò ang
makahambay nga ang ginatudlò ko hay matuod. Itudlò
mo da ini sa mga tawo nga masasaligan, nga puydi naman
magtudlò sa iban.
3 Maging preparado ka nga makiparte sa mga kahugaan
tungod sa pagtuo kay Kristo Hesus, pareho ng maayo nga
sundalo nga alisto nga magatiis sa kahugaan.
4 Wayà nagalakot ang masaligan nga sundalo sa mga
butang nga ginahuman ng sibilyan, agud mapalipay gid
niya ang iya opisyal.
5 Ang miyugkanam nga nagalakot sa palumbaan, indì
makabaton ning premyo kung indì siya magsunod sa mga
patakaran ng pakanam.
6 Ang mangunguma nga mahugod nga nagatrabaho, siya
ang una nga makakabaton ng kaparte sa ani.
7 Kung hunahunaon mo ning maayo ang akon gina-
hambay sa imo, taw-an ka ng Ginoo ning kamayad, agud
maintindihan mo ang tanan nga akon ginahambay.
8 Dumduma si Hesu-Kristo nga nabanhaw kag siya hay
inapo ni Haring David. Imaw ini ang Maayong Balità nga
akon ginapasayod.
9 Kag tungod sa akon pagwali, nakaagi ako ning kahugaan
hasta nga nagapos ako sa prisuhan pareho ng kriminal.
Pero ang mensahe ng Dios hay indì gid magapos.
10 Nganì ginatiis ko ang tanan para sa kaayuhan ng mga
tawo nga gingpilì ng Dios, agud makabaton da sinda ning

‡ **1:15 1:15** Nang una ang Asia hay isa sa mga probinsya ng Imperyo ng Roma. Niyan ini nga lugar hay parte ng nasyon nga Turkey.

kaluwasan kag kahimayaan nga wayà katapusan paagi sa
inda pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
11 Ini nga hambayanon hay matuod:
“Kung kita namatay* kaibahan niya,
mabubuhì da kita kaibahan niya;
12 Kung kita magtiis sa kahugaan sa pagserbisyo sa iya,
magaharì da kita kaibahan niya.
Kung wayà naton siya ginakilay-a,
indì da kita niya kilay-on sa adlaw ng paghusga.
13 Kung kita bukon matutom sa pagtuman sa iya,
siya hay padayon nga matutom sa iya gingpromisa.
Kay indì puydi nga indì niya tumanon ang iya ginahambay.”

Ang Maayo nga Miyugserbisyo

14 Nganì Timoteo, ipadumdom mo sa mga nagatuo dirà ang akon mga ginahambay kag paandaman mo sinda sa atubangan ng Dios nga indì magpinangdibati parti sa mga hambay nga wayà ning puyos. Bukon ini maayo kundì magapatayang lang ng pagtuo ng mga nagapamatì.
15 Tinguhaa gid ang tanan nga imo mahuman agud malipay sa imo ang Dios, bilang miyugserbisyo nga wayà ning ginakahuyà kay ginatudlò mo ning tamà ang mensahe parti sa kamatuuran.
16 Likawi ang mga pagtinabil parti sa kalibutanon nga mga butang nga wayà ning puyos kay mas lalò nga mapapalayò ang mga tawo sa kabubut-on ng Dios.
17 Ining pagtinabil ninda hay pareho ng gangrina nga nagasirà ng unod. Kaibahan sa pagpanudlò ng tiyad ini, sina Hymeneus kag Filetus.
18 Nagtalikod na sinda sa kamatuuran kay ginahambay ninda nga natabò na ang pagkabanhaw ng mga patay† kag ginagulo ninda ang pagtuo ng iban.
19 Pero ang pundasyon‡† nga gingbutang ng Dios hay matibay. Sa ini nga pundasyon gingsulat§ ng Dios ini nga hambayanon: ‘Kilaya ng Ginoo ang mga tawo nga para sa

---

* **2:11 2:11** Isa nga gusto hambayon, namatay na ang aton kinaugalì nga makasasalà, nganì wayà na ning gahom ang salà sa aton kabuhì. Ang iban nga gusto hambayon, preparado kita magtiis sa bisan ano nga kahugaan tungod kay Kristo, aber pa mamatay kita para sa iya. † **2:18 2:18** Ang kadamuan nga iskolar sa Biblia nagapati nga ang salà nga manunudlò hay nagatudlò nga natabò na ang pagkabanhaw nang sinda nagbaton kay Hesus, nganì wayà na ning pagkabanhaw nga matatabò sa paabuton. ‡ **2:19 2:19** Isa sa mga gusto hambayon ng ‘pundasyon nga gingbutang ng Dios’ hay ang iglesya. Ini hay ang tanan nga nagatuo kay Hesu-Kristo. † **2:19 2:19** Roma 15:20; 1 Corinto 3:10-12; Efeso 2:20; 1 Timoteo 3:15 § **2:19 2:19** Sa tyempo ni Pablo, ginasulat ang pangayan sa pundasyon para masayuran kung sin-o ang tag-iya.

iya’ kag ‘Sa mga nagahambay nga sinda hay nagatuo sa
Ginoo, dapat magtalikod sa malain nga mga ginahuman.’
20 Sa mabahoy nga bayay ng manggaranon, igwa ning iba-
iba nga klasi nga butangan: ang iban hay himò sa bulawan
kag pilak nga ginagamit para sa espisyal nga ukasyon; ang
iban hay himò sa kahoy kag lunang nga ginagamit sa pang-
adlaw-adlaw.
21 Nganì ang aber sin-o nga nagapalayò sa mga malain,
imaw ang ginglain para kagamit-gamit sa espisyal nga mga
ukasyon kag mapupuslan ng Amo. Siya hay preparado sa
paghuman ng aber ano nga maayo.
22 Nganì likawi ang mga malain nga hilig ng mga
kabataan. Kag tinguhaa ang paghuman ning matarong,
ang makusog nga pagtuo sa Dios kag ang paghigugmà sa
isigkatawo. Tinguhaa da nga may maayo ka nga relasyon
sa mga nagatuo, nga nagasamba sa Ginoo nga malimpyo
ang tagipusuon.
23 Likawi ang wayà puyos kag binuang nga mga
diskusyon, kay sayod mo nga ang kadtuan lang ini hay grabi
nga pag-inaway.
24 Kay ang miyugserbisyo* ng Ginoo indì dapat magpakig-
away, kundì siya hay dapat mabuot sa tanan, maabilidad sa
pagpanudlò kag mapinasensyahon.
25 Kahinangyan madahan niya nga laygayan ang mga
nagakontra sa iya, basì pa tugutan ng Dios nga sinda hay
magtalikod sa kasal-anan kag makasayod sa kamatuuran.
26 Kung tiyad ini ang matabò, mahayagan ang inda
kaisipan kag makakabuhì sinda sa siod ng diyablo nga
nagbihag sa inda para humanon ang iya gusto.

3

Ang Ulihi nga mga Adlaw

1 Niyan dapat mo gid maintindihan nga sa ulihi nga mga
adlaw may maabot nga mga kaguluhan kag kahugaan.
2 Kay ang mga tawo hay magiging makasarili, hakog
sa kwarta, hambugon, hadakon, magainsulto sa inda
isigkatawo kag sa Dios, masinuwayon sa inda mga
ginikanan, bukon mapinasalamaton kag bukon diosnanon.
3 Sinda hay wayà ning paghigugmà sa isigkatawo, indì
ninda gusto magpakighusay, magapinanglibak sinda, indì
ninda gusto magpugong ng kaugalingon, sinda hay mapin-
tas kag hangit sa bisan ano nga maayo.

---

* **2:24 2:24** Sa literal: ang ulipon. Ang gusto hambayon tawo nga nagaserbisyo nga masinundanon gid sa Ginoo.

4 Bukon lang inà, sinda hay traidor, harasharas, sobra
nga kahambog, mahilig sa kalipay nga kalibutanon kaysa
maghigugmà sa Dios.
5 Magapakunukuno lang sinda nga nagasamba sa Dios,
pero wayà ninda ginabatuna ang gahom ng Dios nga
makabag-o ng inda malain nga kabuhì. Likawi ini nga mga
tawo.
6 Ang iban sa inda hay nagakadto sa mga bayay para
lukuhon ang mga babayi nga madalì magpati sa inda salà
nga pagpanudlò. Ini nga mga babayi hay ginabug-atan na
sa mga kasal-anan kag kontrulado na sinda ng tanan nga
malain nga hilig ng lawas.
7 Sinda hay permi nagatuon ning bag-o nga pagpanudlò
pero indì makaintindi ng kamatuuran.
8 Ini nga mga manunudlò hay nagakontra sa kamatuuran
pareho nina Jannes kag Jambres* nga nagkontra kay Moises.
Malain ang inda isip kag wayà sinda ginabatuna ng Dios kay
wayà puyos ang inda pagtuo.
9 Pero indì gid sinda makapadayon sa inda pagpangluko,
kay masasayuran ng tanan ang inda kabuangan pareho ng
natabò kana Jannes kag Jambres.

Ang Katapusan nga mga Bilin

10 Pero ikaw, Timoteo, gingsunod mo ang akon ginatudlò,
kung pauno ang akon kabuhì, ang rason kung basì ako na-
gakabuhì, ang akon pagtuo sa Ginoo, ang akon pagpasensya
sa mga tawo, ang akon paghigugmà sa isigkatawo kag ang
akon pag-antos sa mga kahugaan.
11 Nakità mo ang mga paghingabot sa akon tungod sa
pagtuo kag ang mga kahugaan nga akon naagihan sa
Antioc†, Iconium† kag sa Lystra†. Ging-antos ko ini tanan
nga natabò sa akon kag gingtabangan ako ng Ginoo.
12 Sa matuod lang, ang tanan nga nagapakig-isa kay Kristo
Hesus, nga gusto magkabuhì sunò sa kububut-on ng Dios
hay makakaagi ning mga paghingabot tungod sa pagtuo.
13 Pero ang malain nga mga tawo kag ang mga naga-
pakunukuno para magpangluko hay magapakalain pa gid
kag sinda hay maluluko da.

Ang Importansya ng Pagsunod sa Kasulatan

14 Pero ikaw, magpadayon ka sa pagtuman sa mga
kamatuuran nga imo natun-an kag imo gid gingpatihan.
Sayod mo nga ang mga nagtudlò sa imo hay masasaligan.

---

* **3:8 3:8** Sunò sa tradisyon ng Judio, sinda ang duha nga pinunò ng mga madyikero sa Egipto sa Exodus 7:11. † **3:11 3:11** Ginghuman 13:50 † **3:11 3:11** Ginghuman 14:2-6 † **3:11 3:11** Ginghuman 14:19-20

15 Kag tunà da nang batà ka pa, sayod mo gid ang Balaan
nga Kasulatan, nga makapamayad sa imo agud magtuo ikaw
kay Kristo Hesus kag maluwas.
16 Tanan nga Kasulatan hay gingpasulat ng Dios paagi sa
iya gahom nga daw ginghuyop niya sa nagsulat. Kag may
puyos gid ini sa pagtudlò ng kamatuuran, pagsabyaw kag
pagtamà sa salà kag paglaygay kung pauno magkabuhì ning
matarong,
17 agud ang tawo nga nagaserbisyo sa Dios hay maging
angay kag preparado gid sa paghuman ng tanan nga maayo.

4

Iwali ang Mensahe sa Tanan nga Tyempo

1 Niyan sa atubangan ng Dios kag ni Kristo Hesus nga
mabalik kag magaharì kag siya ang mahusga sa mga buhì
pa kag sa mga patay na, ginabilin ko gid nga
2 iwali mo ang mensahe ng Dios. Tinguhaa nga ihambay
ini sa mga tawo, mamatì man sinda o indì. Sabyawa
sinda kung nakasalà, hambayi kung nagahuman kasal-
anan, patibaya kung nagapangluya. Ini tanan hay humanon
mo nga may mapinasensyahon kag maayo nga pagpanudlò.
3 Kay magaabot ang tyempo nga ang mga tawo hay indì na
magpamatì sa matuod nga pagpanudlò. Kundì, magasunod
sinda sa malain nga mga hilig ng lawas kag magapinangità
sinda ning madamò nga manunudlò nga gusto lang ninda
pamatian.
4 Ipasuyod kag ipalapos lang ninda sa talinga ang kamatu-
uran, kag ang pamatian ninda hay mga pagpanudlò nga
isto-istorya lang.
5 Pero ikaw, pugunga ang imo kaugalingon sa tanan nga
sitwasyon, tiisa ang kahugaan, himua ang imo trabaho
bilang miyugpasayod ng Maayong Balità kag tapusa ang imo
obligasyon bilang miyugserbisyo ng Dios.

Ang Katapusan nga Pamatuod ni Pablo

6 Kay ang akon kabuhì hay malapit na nga ihalad kag nag-
abot na ang oras ng akon pagpanaw sa kalibutan.
7 Pareho sa karera, gingtinguhà ko ang tanan sa pagdya-
gan, natapos ko ang palumbaan, naging matutom ako paagi
sa pagtuman kag sa pagtudlò ng kamatuuran.
8 Nganì may premyo* nga nagahuyat sa akon. Ang
Ginoo nga nagahusga ning tamà gid ang matao sa akon
ning premyo sa Adlaw ng Paghusga niya sa tanan nga

* **4:8 4:8** Sa Griego ang premyo hay ‘korona ng pagkamatarong’. Isa sa gusto hambayon hay magiging matarong gid siya sa ulihi paagi sa kaluwasan nga ginghuman ni Hesu-Kristo.

tawo. Kag siya da ang magatao ning premyo sa tanan nga
nagahandom gid sa iya pagbalik.

Ang Katapusan nga mga Bilin

9 Timoteo, tinguhaa gid nga makakari diri nga daan sa
akon,
10 kay gingbayaan ako ni Demas kag nagkadto siya sa
Tesalonica kay mas gingpalabi niya ang kalibutanon nga
mga butang didto; si Cresens naman hay nagkadto sa
Galacia kag si Tito hay yadto sa Dalmatia.
11 Si Lucas lang ang akon kaibahan. Pag magkari ka diri,
panunta si Marcos kay dakò gid ang iya serbisyo sa akon.
12 Si Tykicus naman hay gingpakadto ko sa Efeso.
13 Pag magkari ka, day-a ang akon barò nga panglamig
nga nabilin ko kay Carpus sa Troas, imaw da ang mga libro†,
lalò na gid adtong mga nasulat sa panit ng hayop‡.
14 Si Alexander nga miyugpanday ning saysayon hay
madamò ang nahuman nga malain sa akon. Ang Ginoo ang
magabayos sa iya mga ginghuman.
15 Timoteo, magdahan ka sa iya, kay kontra gid siya sa
aton ginatudlò.
16 Sa akon una nga pag-atubang sa husgado para magdip-
insa, wayà gid ning may nagbulig sa akon. Gingpabay-an
ninda ako tanan. Kabay pa nga patawaron sinda ng Dios.
17 Pero aber tiyad adto ang natabò, wayà gid ako bayai
ng Ginoo. Kag gingluwas niya ako sa kamatayon pareho
ng pagtabang halin sa bàbà ng leon. Gingtaw-an niya ako
ning kusog sa pagpasayod ng Maayong Balità, nganì mas
madamò nga bukon Judio ang nakabatì ini.
18 Sayod ko nga tabangan ako ng Ginoo sa kada malain
nga ataki sa akon hasta nga luwas ako nga day-on pakadto
sa iya gingharian sa langit. Sa iya ang pagdayaw nga wayà
katapusan! Kabay pa.

Ang mga Pagpangamusta

19 Timoteo, kamusta na lang sa mag-asawa nga Priscila
kag Aquila kag sa panimayay ni Onesiforus.
20 Nagpabilin si Erastus sa Corinto; si Trofimus hay
gingbilin ko nga may sakit sa Miletus.
21 Himua gid ang tanan nga makakari ka bago mag-abot
ang tiglalamig. Ginakamusta ka nina Eubulus, Pudens,
Linus, Claudia kag ng tanan nga kauturan kay Kristo.

---

† **4:13 4:13** Nang una, wayà sinda ning libro nga pareho niyan. Ang inda papeles hay gingsulat sa papirus, nga himò sa nagatubò nga daw sa tigbaw. Ginasulatan ng mga tawo ang mahabà nga papirus kag puydi malukot. ‡ **4:13 4:13** Ang isa pa nga inda ginasulatan hay ang panit ng hayop; ini hay mas matibay kag mahay.

22 Kabay pa nga pakusugon ng Ginoo ang indo buot. Kag
kabay pa nga ang grasya ng Dios yarà sa indo tanan.

Ang Sulat ni Pablo kay
TITO
Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para kay Tito. Siya hay bukon Judio (Galacia 2:3) pero nagtuo siya kay Hesu-Kristo. Kilaya gid siya ni Pablo kay magkaibahan sinda sa pagserbisyo sa Ginoo sa suyod ng mga 15 ka tuig o sobra pa (Galacia 2:1; 2 Corinto 8:23).

Gingsugò ni Pablo si Tito nga magpabilin anay sa Crete kay may mga butang sa iglesya didto nga wayà pa naaayos. Ining matag-od nga sulat ni Pablo hay may tuyo ka parte. Una, ang bilin para sa mga miyugdumaya ng mga nagatuo parti sa maayo nga pagkabuhì, lalò na sa atubangan ng mga taga-Crete nga may malain nga pamatasan (1:12). Pangaduha, ang pagpanudlò sa mga miyembro parti sa maayo nga pamatasan kag sa paghuman ning maayo. Kag ang pangtuyo hay pagpaandam sa salà nga mga pagpanudlò.

Ini nga sulat kag ang Una kag Pangaduha nga Sulat ni Pablo kay Timoteo hay kaibahan sa ginatawag, Mga Sulat para sa Pastor.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga miyugserbisyo ng Dios* kag apostol*
ni Hesu-Kristo. Gingsugò ako sa mga gingpilì ng Dios
para palig-unon ang inda pagtuo kag agud itudlò ang
kamatuuran kung pauno ang pagkabuhì sa kabubut-on ng
Dios.
2 Agud paagi diri, magkaigwa sinda ning paglaom sa
kabuhì nga wayà katapusan nga gingpromisa ng Dios bago
pa gingtuga ang kalibutan, kay ang Dios wayà nagapinu-
song.
3 Kag sa tamà nga tyempo, iya gingpasayod ang Maayong
Balità* nga gingsalig sa akon, tapos ginawali ko sa mga
tawo. Gingpilì ako para magwali sunò sa sugò ng Dios nga
aton Manluluwas.
4 Nagapangamusta ako sa imo, Tito, ikaw nga akon ungà
kay nagatuo ka da pareho sa akon.

Kabay pa nga mabaton mo ang grasya* kag ang katawhayan* halin sa Dios nga Amay kag kay Kristo* Hesus nga aton Manluluwas.

---

* **1:1 1:1** Sa Griego hay ulipon ng Dios ang gusto hambayon, ang tawo nga nagaserbisyo nga masinundanon gid sa Dios.

Ang Pagbutang ng mga Miyugdumaya

5 Ang rason kung basì gingbilin ko ikaw dirà sa Crete, agud
ang mga butang nga wayà pa matapos hay dapat imo ayu-
son. Kahinangyan magbutang ka ning mga miyugdumaya
sa kada lugar nga may mga nagatuo, pareho ng akon mga
gingsugò sa imo.
6 Ang imo pilion dapat wayà ning kapintasan nga makità,
kag isa lang ang asawa. Ang iya mga ungà hay nagatuo sa
Dios, bukon matugas ang uyo kag wayà nagapinabuang sa
inda ginahuman.
7 Kahinangyan ang miyugdumaya ng mga nagatuo hay
wayà kapintasan kay gingsaligan siya ng Dios. Dapat bukon
siya hambugon, mahangiton, manginginom, mapintas kag
hakog sa kwarta,
8 kundì madiparahon siya sa mga bisita, mahilig sa
maayo, nagakabuhì ning tamà, matarong, malimpyo ang
pagkabuhì, kag antigo magpugong sa kaugalingon.
9 Kag kahinangyan ang miyugdumaya hay makusog ang
pagtuo sa kamatuuran nga gingtudlò sa iya, agud puydi
da niya mapakusog ang mga nagatuo paagi sa maayo nga
pagpanudlò kag maipakità niya sa mga nagakontra nga salà
ang inda gingtudlò.

Ang Pagsabyaw sa mga Nagatudlò ning Salà

10 Ginahambay ko ini sa imo kay madamò gid nga mga
tawo ang nagakontra sa kamatuuran, nga nagatudlò ning
wayà puyos kag miyugpangluko, lalò na ang nagasunod sa
mga ritwal ng Judio.†
11 Kahinangyan paparahon mo ini nga mga tawo sa
pagpanudlò ning bukon tamà kay nasisirà ang pagtuo ng
bilog nga mga panimayay. Ang gusto ninda hay mangwarta
paagi sa pagdinayà.
12 Isa sa inda kaibahan nga ginakilaya ng iya mga
kasimanwa sa Crete nga propeta*, ang naghambay parti
sa inda, “Ang mga taga-Crete hay mga pusong, mapintas,
tamad kag makagod.”
13 Ini nga pamatuod hay masasaligan. Nganì kahinangyan
hambayan gid sinda, basì sa tiyad ini nga paagi ang inda
pagtuo hay maging tamà kag magakusog.

† **1:10 1:10** Sa Griego hay mga tawo nga nagasunod sa layi ng pagpaltak, gusto ninda magsunod sa kasuguan ni Moises para makabaton sinda ning kaluwasan.

14 Agud indì ninda panginanuhon ang mga isto-istorya ng
mga Judio kag ang mga kasuguan nga human-human lang
ng mga tawo‡ nga nagtalikod na sa kamatuuran.
15 Tanan nga butang hay malimpyo sa mga tawo nga
malimpyo ang tagipusuon.§ Pero wayà ning malimpyo sa
mga tawo nga mahigkò kag wayà nagatuo kay ang inda isip
kag konsensya hay mahigkò.
16 Ginahambay ninda nga kilaya ninda ang Dios, pero indì
ini makità sa inda mga ginahuman. Sinda hay makauugot
kag matugas ang uyo, nganì indì ninda kaya maghuman
ning aber ano nga maayo.

2

Ang mga Laygay sa mga Nagatuo

1 Pero ikaw, Tito, kahinangyan ihambay mo ang tamà kag
maayo nga pagpanudlò.
2 Laygayan mo ang maguyang nga mga lyaki nga mag-
pugong sa inda mga kaugalingon kag magkabuhì ning tamà
para tahuron ng mga tawo. Kahinangyan makusog ang inda
pagtuo. Dapat sinda mahigugmaon kag matiniison.
3 Imaw da ang maguyang nga mga babayi, tudluan mo
sinda nga kahinangyan magkabuhì sunò sa kabubut-on ng
Dios. Indì sinda magpinanglibak, bukon sinda mangingi-
nom, kundì magtudlò sa iban kung ano ang maayo,
4 agud matudluan da ninda ang mga batà nga babayi kung
pauno higugmaon ang inda asawa kag mga ungà,
5 kag kung pauno magkabuhì ning tamà, pauno maging
malimpyo ang tagipusuon, mahugod sa bayay, mabuot
sa isigkatawo kag masinundanon sa inda asawa. Kung
ipangabuhì ninda ini nga mga batasan, wayà ning malain
nga maihambay kontra sa hambay ng Dios nga aton
ginatudlò.
6 Laygayan mo da ang mga batà nga lyaki, tudluan mo
kung pauno magkabuhì ning tamà.
7 Ikaw, maging maayo ka nga ihimplo sa inda, parti sa
tanan nga imo ginahuman. Kahinangyan ginakabuhì mo
ang imo ginatudlò kag ginataw-an mo ini ning importansya.
8 Siguraduhon mo gid nga tamà permi ang imo ginatudlò
kag wayà ning salà nga makikità sa aton agud mapahuyà

‡ **1:14 1:14** Madamò ang kasuguan ng mga Judio parti sa mga pagkaon kag mga gamit sa bayay nga ginakabig nga limpyo o mahigkò. Pero hambay ni Hesus, bukon ang mga pagkaon o mga gamit kundì ang mga malain nga halin sa tagipusuon ang nagapahigkò sa tawo. Basaha sa Marcos 7:14-23; Colosas 2: 20-22. § **1:15 1:15** Ang gusto hambayon, sa mga tawo nga malimpyo ang tagipusuon sa atubangan ng Dios, wayà ning pagkaon o mga butang nga mahigkò o ginabawal.

ang mga nagakontra kay wayà gid sinda ning maihambay
nga malain sa aton.
9 Ang mga ulipon naman hay dapat gid magsunod sa
tanan nga ginasugò ng inda amo agud malipay sinda. Kag
indì sinda dapat magsinabat,
10 indì sinda dapat magpangupit, kundì ipakità ninda nga
sinda hay mapipiyahan kag maayo, para makità ng mga
tawo nga kaayo ang aton ginatudlò parti sa Dios nga aton
Manluluwas.

Ang Pagpanudlò parti sa Paghuman ning Maayo

11 Kay gingpakità ng Dios sa tanan nga tawo ang iya
pagpakamaayo nga nagatao ning kaluwasan.
12 Kag gingtudluan kita nga magtalikod sa malain kag
sa kalibutanon nga hilig. Kahinangyan nga antigo kita
magkabuhì ning tamà sa ini nga kalibutan, matarong kag
nagasunod sa kabubut-on ng Dios.
13 Imaw ini ang aton humanon, mintras ginahuyat naton
ang malipayon nga adlaw nga aton ginalauman. Adto hay
ang pagbalik ng aton Manluluwas nga si Hesu-Kristo, ang
mahimayaon kag makagagahom nga Dios.
14 Gingtao niya ang iya kabuhì para sa aton, agud
makaluwas kita sa tanan nga gahom ng kasal-anan kag
malimpyo kita para maging kaugalingon niya nga mga
tawo, nga ang gusto gid hay maghuman ning maayo.
15 Ini nga mga butang hay itudlò mo sa mga nagatuo,
pakusuga ang inda buot, sabyawa kung kahinangyan kay
igwa ka ning otoridad. Ayaw magpadaog-daog sa iban nga
mga tawo.

3

1 Tito, ipadumdom mo sa mga nagatuo nga kahinangyan
magpasakop kag magsunod sinda sa gobyerno kag mga
pinunò. Kag dapat sinda maging alisto sa paghuman ning
bisan ano nga maayo.
2 Dapat indì sinda magpang-insulto sa inda isigkatawo o
magpang-away, kundì kahinangyan nga mabuot sinda kag
maluluy-on sa tanan nga tawo.

Ang Kaluwasan paagi sa Grasya ng Dios

3 Nang una, wayà kita makasayod sa kamatuuran kag
wayà nagasunod sa Dios. Nganì gingpatayang kita ng mga
tawo kag ging-ulipon ng aton malain nga mga hilig ng
lawas kag ng kalibutanon nga kalipay. Nagkabuhì kita nga
may malain nga panghunahunà kag pagkaili sa isigkatawo.
Nahangit sinda sa aton kag nahangit da kita sa inda.

4 Pero nang gingpakità ng Dios nga aton Manluluwas ang
iya kaayo kag paghigugmà,
5 gingluwas niya kita bukon paagi sa aton mga hinimuan
nga matarong, kundì sa iya kaluoy. Kita hay naluwas paagi
sa paglimpyo ng Espiritu Santo nga kung sa diin natawo kita
liwat kag gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì.
6 Abunda nga gingbubò ng Dios ang Espiritu Santo sa aton
paagi kay Hesu-Kristo nga aton Manluluwas,
7 para kabigon kita nga matarong sa panirò ng Dios paagi
sa iya pagpakamaayo. Nganì may paglaom kita nga maging
miyugpanublì ng kabuhì nga wayà katapusan.
8 Ini nga hambayanon hay matuod. Gusto ko nga ihambay
mo gid permi ini sa mga nagatuo sa Dios agud sinda hay
makapaino-ino kung pauno ang paghuman ning maayo. Ini
hay kaayo gid kag makakabulig sa kada isa.

Ang Paandam sa mga Nagapakasalà

9 Tito, likawi ang binuang nga mga diskusyon kag listahan
ng mga kalulo-lulohan, mga pagdibati kag pag-inaway
tungod sa kasuguan. Indì ini makakabulig sa aton pagtuo
kag wayà ning puyos.
10 Kung may tawo dirà nga imaw ang ginahalinan ng
pagkabuyag-buyag ng mga nagatuo, kahinangyan sabya-
won mo siya ning isa hasta sa duha ka beses. Kag kung
indì siya magpati, ayaw na magpakigkaibahan sa iya,
11 kay sayod mo inà nga tawo hay malain na ang batasan
kag nagapinakasalà gihapon. Siya hay nahusgahan na paagi
sa iya malain nga ginahuman.

Ang Katapusan nga mga Bilin kag Pagpangamusta

12 Pakaraon ko dirà si Artemas o si Tykicus† sa imo.
Kung ang isa sa inda hay mag-abot dirà, tinguhaon mo nga
magpakigkità sa akon sa Nicopolis, kay nakadesisyon na ako
nga didto magtinir hasta nga matapos ang tiglalamig.
13 Buligan mo gid sina Apolos kag Zenas nga miyugtudlò
ng Kasuguan sa inda pagbyahe agud indì sinda magkuyang
sa tanan ninda nga kahinangyan.
14 Tudlui ang aton mga kaibahanan nga gamiton ang inda
oras sa paghuman ning maayo para makabulig sinda sa mga
tawo nga nagakahinangyan, agud ang inda pagkabuhì hay
may puyos.
15 Nagapangamusta sa imo ang tanan ko nga mga kaiba-
hanan diri. Kamusta sa mga kauturan kay Kristo dirà nga
nagahigugmà sa amon. Kabay pa nga ang grasya ng Dios
yarà sa indo tanan.

---

† **3:12 3:12** Ginghuman 20:4; Colosas 4:7; Efeso 6:21; 2 Timoteo 4:12

Ang Sulat ni Pablo kay
FILEMON
Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para kay Filemon, isa ka manggaranon nga tawo nga nagatuo kay Hesu-Kristo. Siya hay may ulipon nga si Onesimus nga naglayas sa iya. Mintras napriso si Pablo, nakilaya niya si Onesimus. Pagwali ni Pablo ng hambay ng Dios sa iya, nagtuo siya kag naging matutom nga disipulo ni Hesu-Kristo. Dakò gid ang bulig ni Onesimus sa iya, kag naging madayom ang inda relasyon pareho ng tatay kag ungà.

Ini nga sulat ni Pablo kay Filemon hay isa ka pangabay nga patawaron niya kag batunon ang dati niya nga ulipon, bukon lang bilang isa ka ulipon kundì isa ka utod kay Hesu-Kristo kay pareho na sinda nga nagatuo sa Ginoo.

Ang Pagpangamusta

1 Ako, si Pablo nga napriso tungod sa akon pagserbisyo
kay Kristo* Hesus kag si Timoteo nga aton utod sa pagtuo,
nagasulat sa imo Filemon, nga amon palanggà nga amigo
kag kaibahan sa pagserbisyo.
2 Kamusta kay Afia nga aton utod sa pagtuo, kay Arkipus
nga aton kapareho nga daw sundalo tungod sa iya matutom
nga pagserbisyo kay Kristo, kag sa tanan nga nagatuo nga
nagatipon para magsamba sa Dios dirà sa imo bayay.
3 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag
katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong
Hesu-Kristo.

Ang Paghigugmà kag Pagtuo ni Filemon

4 Nagapasalamat gid ako permi sa Dios kada ako mag-
pangamuyò para sa imo,
5 kay nabatian ko ang parti sa paghigugmà mo sa tanan
nga balaan nga tawo ng Dios kag ang imo pagtuo kay
Ginoong Hesus.
6 Nagapangamuyò ako nga tungod sa imo pagtuo kay
Kristo maging maatag ka sa imo isigkatawo, lalò na gid kung
ginadumdom mo ang tanan nga mga grasya nga gingtao
niya sa aton.
7 Pinalanggà ko nga utod kay Hesu-Kristo, nalipay gid ako
kag nag-ayo ang akon buot kay ang imo paghigugmà sa
kadamò nga balaan nga tawo ng Dios hay nagpaayo sa inda
pamatyag.

Ang Pangabay ni Pablo para kay Onesimus

8 Nganì, aber igwa ako ning otoridad halin kay Kristo nga
magsugò sa imo kung ano ang imo dapat humanon,
9 pero, kay ginahigugmà ko ikaw, indì ako magsugò sa imo
kundì pangabayon ta lang. Ginahuman ko ini bisan pa ako
si Pablo nga maguyang na kag niyan hay napriso pa tungod
sa akon pagserbisyo kay Kristo Hesus.
10 Nagapangabay ako sa imo nga patawara na abi si
Onesimus*. Kay ginakabig ko na siya nga daw akon ungà,
kay paagi sa akon hay nagtuo siya kay Hesu-Kristo mintras
yari ako diri sa prisuhan.
11 Nang una, wayà mo siya napusli, pero niyan hay
mapupuslan na gid naton siya.
12 Niyan, ginapabalik ko dirà sa imo si Onesimus, nga
palanggà ko gid.
13 Gusto ko kuntà nga diri na lang siya sa akon para siya
ang kabaylo mo nga magbulig sa akon mintras napriso ako
kay nagtudlò ako ng Maayong Balità*.
14 Pero indì ko ini humanon kung indì ka magsugot, kay
gusto ko nga ang imo pagbulig sa akon hay halin sa imo
kabubut-on kag bukon nga napipilitan ka lang.
15 Siguro plano ng Dios nga mabuyag anay sa imo si
Onesimus sa matag-od nga tyempo agud pagbalik niya hay
makaibahan mo mintras buhì pa siya.
16 Kag niyan bukon lang siya isa ka ulipon kundì sobra
pa dirà; isa na siya nga pinalanggà mo nga utod kay Kristo.
Ginapalanggà ko gid siya, pero mas palanggà mo pa gid siya
bilang isa ka ulipon kag utod mo sa Ginoo.
17 Nganì kung ginakabig mo ako nga kaibahan sa pagser-
bisyo sa Ginoo, batuna siya liwat pareho ng imo pagbaton
sa akon.
18 Kung nakasalà siya o kung may utang sa imo, listahan
lang sa akon pangayan kag ako na lang ang imo sukuton.
19 Ako gid ang nagsulat ini. Ako si Pablo, ang mabayad sa
imo. Indì na kahinangyan nga ipadumdom ko pa sa imo nga
may dakò ka nga utang sa akon, kay paagi sa akon nakilaya
mo si Kristo.
20 Nganì, utod ko kay Kristo, tuguti na lang abi ining akon
ginapangabay, kay pareho da kita nga nagatuo sa Ginoo.
Palipaya abi ako kay mag-utod da kita kay Kristo.
21 Nagasalig gid ako nga tumanon mo ang akon gina-
pangabay, nganì nagasulat ako sa imo. Kag nagapati ako
nga mas sobra pa dirà ang imo humanon para sa iya.

---

* **1:10 1:10** Ang gusto hambayon ng pangayan ni Onesimus hay mapupuslan.

22 Igwa pa galì ako ning ipangabay sa imo, preparahi abi
ako dirà sa indo ning madayunan, kay nagalaom ako nga
itao ng Dios ang indo ginapangamuyò kag paluwason na
gid ako sa prisuhan para makabisita ako liwat sa indo.

Ang Katapusan nga Pagpangamusta kag Bendisyon

23 Ginakamusta ikaw ni Epafras nga kaibahan ko diri sa
prisuhan tungod da sa iya pagserbisyo kay Kristo Hesus.
24 Nagapangamusta da ang akon mga kaibahan sa pagser-
bisyo sa Ginoo nga sina Marcos, Aristarcus, Demas kag
Lucas.
25 Kabay pa nga mabaton nindo tanan ang grasya halin
kay Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Sulat Sa Mga HEBREO

Pasayod

Gingsulat ini ni Pablo para sa mga nagatuo nga Judio nga ginatawag da nga Hebreo. Nakakaagi sinda ning mga paghingabot tungod sa inda pagtuo kay Hesu-Kristo kag basì kung matintar sinda nga magtalikod kag magbalik sa inda mga tradisyon. Ginapakusog ng nagsulat ang inda buot para maglig-on pa gid ang inda pagtuo. Ginghuman niya ini paagi sa pagpamatuod nga si Hesu-Kristo nga inda ginatuuhan hay labaw gid sa tanan.

Igwa tuyo ka importante nga mga butang ang gingsulat niya diri parti kay Hesu-Kristo. Una, si Hesus ang wayà katapusan nga Ungà ng Dios, nga nagsunod gid sa Dios nga Amay paagi sa kahugaan nga iya ging-antos. Nganì siya hay mas labaw sa tanan nga propeta sa Lumà nga Kasugtanan. Ang pangaduha, gingpakilaya ng Dios nga si Hesus ang wayà katapusan nga parì, mas labaw sa tanan nga parì ng mga Judio nang una. Ang pangtuyo, paagi kay Hesus, ang tanan nga nagatuo naluwas na sa kasal-anan, kahadlok kag kamatayon.

Ging-isplikar da diri ni Pablo kung ano gid ang pagtuo. Paagi sa ihimplo ng makusog nga pagtuo ng kilaya nga mga tawo sa kasaysayan ng Israel (Kapitulo 11), ginapasayod ng nagsulat nga dapat sinda magkabuhì nga matutom, isentro kay Hesus ang panirò kag antuson ang aber ano nga kahugaan kag mga paghingabot nga puydi ninda masayangan. Ang pangkatapusan ng ini nga sulat hay ang mga laygay kag mga bilin.

Ang Mensahe ng Dios paagi sa iya Ungà

1 Nang una, naghambay ang Dios sa aton mga kalulo-
lulohan sa madamò nga paagi kag sa iba-iba nga tyempo,
paagi sa mga propeta*.
2 Pero ining ulihi nga mga adlaw, naghambay siya sa
aton paagi sa iya Ungà. Paagi sa iya, gingtuga ng Dios ang
kalangitan kag kalibutan. Siya da ang gingpilì ng Dios nga
maging tag-iya ng tanan nga butang.
3 Sa iya mismo makikità ang gahom ng Dios nga na-
gahayag kag kung sin-o ang Dios imaw da ang Ungà.
Siya imaw ang nagapamahayà ng tanan nga butang sa
kalangitan kag kalibutan sunò sa iya plano paagi sa iya

makagagahom nga hambay. Pagkatapos nga nalimpyuhan
niya kita sa aton mga salà, nagpungkò siya sa tuo ng
Makagagahom nga Dios didto sa langit.
4 Nganì naging mas labaw ang Ungà ng Dios kaysa sa mga
anghel kag mas halangdon ang pangayan nga gingtao sa iya
kaysa sa inda.

Si Kristo hay mas Labaw kaysa sa mga Anghel

5 Kay tunà pa nang una, wayà gid anghel nga gingham-
bayan ng Dios,
“Ikaw ang akon Ungà,
kag niyan ipakilaya ko nga ako ang imo Amay.”†
Kag wayà da naghambay ang Dios parti sa aber kanin-o nga
anghel,
“Ako hay maging iya Amay,
kag siya hay maging akon Ungà.”†
6 Kag pagsugò ng Dios sa iya panganay nga Ungà diri sa
kalibutan liwat, naghambay siya,
“Ang tanan nga anghel ng Dios dapat magsamba sa iya.”†
7 Parti sa mga anghel, naghambay ang Dios,
“Ginahuman ng Dios ang iya mga anghel nga pareho sa
hangin,
kag ang iya mga suluguon pareho sa nagadabadaba nga
kalayo.”†
8 Pero sa iya Ungà, naghambay siya,
“O Dios, ang imo gingharian hay wayà gid katapusan,
kag matarong ang imo pagdumaya sa imo gingharian.
9 Nalilipay ka sa matarong, pero nauugot ka sa malain.
Nganì gingpilì ka ng Dios, nga imo Dios,
kag gingtaw-an ka kalipay nga sobra kaysa sa gingtao niya
sa imo mga kaibahan.”†
10 Naghambay pa gid siya parti sa iya Ungà,
“Pagtunà pa lang ng tanan, ikaw Ginoo,
imaw ang nagtuga ng kalibutan,
kag ang kalangitan hay ginghuman ng imo mga kamot.
11 Ini tanan hay magakaduyà, pero magapadayon ka hasta
san-o.
Ang tanan magalumà pareho sa barò.
12 Kag pareho sa lumà nga nuog tipigon mo ang kalangitan
kag kalibutan;
o pareho sa sirà nga barò, ilisan mo ini tanan.
Pero ikaw, imaw gihapon, wayà nagaguyang kag wayà da
kamatayon.”†

---

† **1:5 1:5** Salmo 2:7 † **1:5 1:5** 2 Samuel 7:14; 1 Cronica 17:13 † **1:6 1:6** Deuteronomio 32:43 † **1:7 1:7** Salmo 104:4 † **1:9 1:8-9** Salmo 45:6-7 † **1:12 1:10-12** Salmo 102:25-27

13 Tunà pa nang una, wayà gid ning anghel nga ginghambayan ng Dios,
“Pungkò diri sa akon tuo, hasta mapasukò ko sa imo ang imo mga kaaway.”†
14 Dì ba ang tanan nga anghel hay mga miyugserbisyo nga espiritu nga ginasugò ng Dios, agud magbulig sa mga tawo nga magabaton ng kaluwasan?

2

Ang Kaayo-ayo nga Kaluwasan

1 Nganì kahinangyan naton nga panindugan gid maayo ang mga kamatuuran nga aton nabatian agud indì kita mapatayang.
2 Kung ang Kasuguan nga gingpadaya paagi sa mga anghel napamatuuran nga ipiktibo gid kag ang kada isa nga naglabag kag nagsuway diri hay gingparusahan sunò sa iya nahuman nga salà,
3 sigurado gid nga kita hay indì da makaluwas sa parusa kung wayà naton ginapanginanuha ini nga kaayo-ayo nga kaluwasan nga wayà gid kapareho. Ang Ginoo imaw ang una nga nagpasayod ng ini nga kaluwasan kag gingpamatuuran ini sa aton ng mga tawo nga nakabatì sa iya.
4 Kag gingpamatuuran pa gid ini ng Dios paagi sa mga milagro, makatitingaya nga mga butang kag sa iba-iba nga pambihirà nga gahom; kag paagi sa mga abilidad nga gingpanao ng Espiritu Santo sunò sa iya kabubut-on.

Ang Pagpakababà ni Kristo

5 Niyan, parti sa paabuton nga kalibutan nga ginahambay namon, bukon ang mga anghel ang ibutang ng Dios nga magadumaya;
6 pero imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan bilang pamatuod,
“O Dios, ano ang tawo nga imo gid ginadumdom?
Kag ano ang ungà ng tawo* nga imo gid ginakabayak-an?
7 Sa matag-od nga tyempo, ginghuman mo siya nga mas mababà kaysa sa mga anghel.
Pero gingtaw-an mo siya ning kahimayaan kag pagtahod nga daw harì,
8 kag gingpasakop mo sa iya ang tanan nga butang.”†
Ining ginahambay ng Kasulatan nga sakop niya ang tanan nga butang, gusto hambayon, nga wayà gid butang nga indì

† **1:13 1:13** Salmo 110:1 † **2:8 2:6-8** Salmo 8:4-6

ipasakop sa iya. Pero sa niyan nasayuran ta nga bukon pa
niya sakop ang tanan nga butang.
9 Pero kung parti kay Hesus, nasayuran ta nga sa matag-
od nga tyempo ginghuman siya ng Dios nga mas mababà
kaysa sa mga anghel kag niyan gingtaw-an siya ng Dios ning
kahimayaan kag pagtahod nga para sa harì tungod sa pag-
antos niya sa iya kamatayon. Sa matuod lang, tungod sa
pagpakamaayo ng Dios, kabubut-on niya nga si Hesus hay
mamatay para sa tanan nga tawo.

Nag-abot ang Kaluwasan paagi sa Pag-antos ni Kristo

10 Ang Dios imaw ang nagtuga ng tanan nga butang
kag ginghuman niya ini para sa iya kaugalingon. Nganì
angay lang gid nga ginghuman ng Dios nga si Hesus ang
ginahalinan ng kaluwasan paagi sa iya pag-antos. Sa ini nga
paagi madaya ng Dios ang madamò nga tawo nga maging
iya mga ungà nga iya padunggan*.
11 Si Hesus nga nagalimpyo sa aton mga salà kag kita nga
ginglimpyo niya hay may isa nga Amay. Nganì wayà siya
nahuyà magtawag sa aton nga iya mga kauturan.
12 Imaw ini ang iya ginghambay sa Dios nga iya Amay,
"Ipasayod ko sa akon mga kauturan ang imo mga ginghu-
man;
kag magakanta ako ning pagdayaw sa imo sa inda mga
pagtipon-tipon."†
13 Kag naghambay pa siya,
"Magasalig gid ako sa Dios."†
Kag naghambay pa gid siya,
"Yari ako kag ang mga ungà nga gingsalig ng Dios sa akon."†
14 Kag tungod sinda nga ginatawag niya nga mga ungà
hay mga tawo nga may lawas kag dugò, si Hesus mismo
hay naging tawo da agud ihalad niya ang iya kaugalingon
para sa inda. Kay paagi sa iya kamatayon, gingsirà niya ang
gahom ng diyablo nga imaw ang may gahom sa kamatayon
ng mga tawo.
15 Sa ini nga paagi, gingluwas niya sinda nga ging-ulipon
ng kahadlok sa kamatayon sa bilog ninda nga kabuhì.
16 Klaro gid nga bukon ang mga anghel ang ginabuligan
ni Hesus, kundì ang mga inapo ni Abraham.
17 Nganì kahinangyan gid nga maging tawo si Hesus nga
pareho gid sa iya mga kauturan sa tanan nga butang, agud
siya ang maging Pinakamataas nga Parì nga maluluy-on kag
masaligan, nga makahalad sa Dios para mapatawad ang
kasal-anan ng mga tawo.

---

† **2:12 2:12** Salmo 22:22 † **2:13 2:13** Isaias 8:17 † **2:13 2:13** Isaias 8:18

18 Siya mismo hay nakaagi da ng mga pag-antos nang
gingtintar siya, nganì makakabulig gid siya sa mga tawo
nga ginatintar.

3

Si Kristo hay mas Labaw kaysa kay Moises

1 Nganì, mga kauturan ko nga ginglain ng Dios para
sa iya kag kapareho ko nga mga gingpilì para maging
kaibahan niya sa langit, isipa nindo maayo si Hesus. Siya
ang gingpadaya ng Dios kag Pinakamataas nga Parì ng aton
ginatuuhan.
2 Matutom siya sa Dios nga nagsugò sa iya, pareho kay
Moises nga matutom da sa Dios sa pagdumaya sa pamilya*
ng Dios.
3 Pero ginakabig ng Dios si Hesus nga mas labaw kaysa
kay Moises, kay kung pareho sa bayay, mas dungganon ang
naghuman ng bayay kaysa sa bayay mismo.
4 (Kung may bayay, nasayuran ta nga may naghuman ini
kag ang naghuman ng tanan nga butang wayà iban kundì
ang Dios.)
5 Bilang suluguon ng Dios, matutom si Moises sa iya pag-
asikaso sa bilog nga pamilya ng Dios. Kag ang mga butang
nga iya ginghuman hay nagapamatuod ng mga butang nga
matatabò sa paabuton.
6 Pero si Kristo* hay masaligan bilang Ungà nga gingtu-
gyanan ng bilog nga pamilya ng Dios. Kag kita hay kaibahan
sa ini nga pamilya, kung nagapadayon kita nga maisog kag
matutom sa aton paglaom nga wayà naton ginakahuyà.

Ang Kapahuwayan para sa mga Ungà ng Dios

7 Nganì pareho ng ginahambay ng Espiritu Santo,
“Kung mabatian nindo arinyan ang boses ng Dios,
8 ayaw pagpatugasa ang indo mga uyo;
pareho ng ginghuman ng indo mga kalulo-lulohan nang una
nang magrebelde sinda sa Dios.
Kay nang yadto sinda sa tiway nga lugar,
gingtilawan ninda ang Dios.”
9 Naghambay ang Dios,
“Didto gingtistingan ninda ako bisan nakità na ninda ang
akon ginghuman sa inda sa suyod ng 40 ka tuig.
10 Nganì hangit gid ako sa adto nga henerasyon kag
naghambay ako, ‘Permi gid nagapalayò ang inda
tagipusuon sa akon kag indì sinda makasunod sa
akon mga ginatudlò.’

* **3:2 3:2, 6** Sa literal: bayay.

11 Nganì sa akon kaugot nagsumpà ako, ‘Indì gid sinda
makabaton ng kapahuwayan nga halin sa akon.’ ”†
12 Mga kauturan ko kay Kristo, mag-andam kamo nga
wayà malain sa indo tagipusuon nga imaw ang magapaluya
ng indo pagtuo hasta nga makapalayò kamo sa buhì nga
Dios.
13 Kundì ang humanon nindo, pakusugon nindo ang
pagtuo ng kada isa adlaw-adlaw, mintras nababatian pa ang
boses ng Dios arinyan. Humanon nindo ini agud isa man sa
indo hay indì magtugas ang uyo tungod sa pagpatayang sa
indo ng salà.
14 Kay kita hay kaibahan ni Kristo kung nagapadayon kita
sa pagsalig sa iya hasta sa katapusan.
15 Dì ba ginahambay ng Kasulatan,
“Kung mabatian nindo arinyan ang boses ng Dios,
ayaw pagpatugasa ang indo mga uyo pareho ng ginghuman
ng indo mga kalulo-lulohan nang una nang magre-
belde sinda sa Dios”?†
16 Sin-o ba nga mga tawo ang nakabatì ng adto nga boses ng
Dios pero nagrebelde sa iya? Dì ba ang tanan nga nagsunod
kay Moises paghalin sa Egipto?
17 Kag sin-o ba ang nahangitan ng Dios sa suyod ng 40 ka
tuig? Dì ba ang mga tawo nga nagpakasalà kag nagkamatay
didto sa tiway nga lugar?
18 Kag sin-o ba ang gingtukoy ng Dios sa iya pagpanumpà
nga indì gid sinda makasuyod sa kapahuwayan nga halin
sa iya? Dì ba ang mga tawo nga nagsuway sa iya?
19 Nganì sayod gid naton nga wayà sinda nakabaton ng
kapahuwayan kay wayà sinda nagtuo sa Dios.

4

1 Pero aber imaw adto ang natabò sa inda, nagapabilin
gihapon ang promisa ng Dios nga puydi kita makabaton ng
kapahuwayan nga halin sa iya. Nganì mag-andam gid kita
kay basì kung igwa sa aton ning indì makabaton ini.
2 Kay nakabatì da kita ng Maayong Balità* pareho sa inda
nang una. Pero wayà ninda napusli ang inda nabatian kay
wayà sinda nagkaisa sa pagtuo kaibahan ng mga nagbaton
ng mensahe.
3 Kita nga nagatuo imaw ang nagabaton ng kapahuwayan
nga halin sa Dios. Pero ang wayà nagatuo indì makabaton
ini, kay naghambay ang Dios,
“Sa akon kaugot, nagsumpà ako nga indì gid sinda makaba-
ton ng kapahuwayan nga halin sa akon.”†

† **3:11 3:7-11** Salmo 95:7-11; Exodus 17:1-7; Mga Bilang 14 † **3:15 3:15** Salmo 95:7-8 † **4:3 4:3** Salmo 95:11

Bukon ini gusto hambayon nga wayà pa ang kapahuwayan,
kay ang matuod, igwa na kapahuwayan tunà pa nang iya
gingtuga ang kalibutan.
4 Dì ba imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan parti sa
ikapito ka adlaw,
“Kag sa ikapito ka adlaw nagpahuway ang Dios sa tanan
niya nga pagtuga.”†
5 Kag nakasulat pa gid,
“Indì gid sinda makabaton ng kapahuwayan nga halin sa
akon.”†
6 Ang mga una nga nakabatì ng Maayong Balità hay wayà
nakasuyod sa kapahuwayan kay wayà sinda nagsunod
sa Dios. Pero ang matuod hay igwa gihapon ning mga
makakasuyod sa kapahuwayan,
7 nganì nagatao ang Dios ning isa pa gid ka opurtunidad
niyan nga adlaw kay pagkaligad ng madamò nga tinuig
naghambay siya paagi kay David, pareho ng nasambit na
nang una,
“Kung mabatian nindo arinyan ang boses ng Dios,
ayaw pagpatugasa ang indo mga uyo”?†
8 Kay kung matuod nga nadaya na ni Josue* ang mga tawo
nang una sa kapahuwayan, wayà na kuntà naghambay ang
Dios nga may isa pa gid ka adlaw nga itatao niya ang
kapahuwayan sa mga tawo.
9 Nganì may kapahuwayan pa gid nga ginatagana ang Dios
para sa mga tawo nga sakop niya kag ini nga kapahuwayan
hay pareho ng pagpahuway ng Dios sa ikapito ka adlaw.
10 Kay ang aber sin-o nga makasuyod sa kapahuwayan
nga halin sa Dios hay makapahuway na sa iya mga
ginghuman, pareho ng Dios nga nagpahuway pagkatapos
nga natuga niya ang tanan.
11 Nganì tinguhaon ta gid nga magsuyod sa ini nga
kapahuwayan, para tanan kita hay makasuyod, bukon
pareho sa mga tawo nang una nga wayà nagsunod sa Dios.
12 Kay ang hambay ng Dios hay buhì kag makagagahom
kag mas maduyot pa sa tanan nga espada nga duha ang
tayom. Nagaduyot ini hasta sa kalag kag sa espiritu kag
hasta sa mga lutaluta kag sa utok ng mga tuy-an. Nasayuran
ini ang mga butang nga ginahunahunà kag ginahandom ng
tagipusuon ng mga tawo.
13 Sa tanan nga gingtuga ng Dios, wayà gid ning may
maitagò sa iya; nakikità niya ang tanan kag hayag gid sa
iya panirò kag sa iya kita manabat.

Si Hesus ang aton Pinakamataas nga Parì

---

† **4:4 4:4** Gingtunaan 2:2 † **4:5 4:5** Salmo 95:11 † **4:7 4:7** Salmo 95:7-8

14 Niyan magpakatibay gid kita sa aton ginatuuhan,
kay may gamhanan kita nga Pinakamataas nga Parì nga
nagkadto didto sa langit. Kag ini hay wayà ning iban kundì
si Hesus nga Ungà ng Dios.
15 Ang aton Pinakamataas nga Parì hay nakakabatyag
da ng aton mga kaluyahon, kay ang mga pagtintar nga
nagaabot sa aton hay naagihan da niya bilang tawo pareho
naton,† pero wayà gid siya nakahuman ning salà.
16 Nganì indì kita magpaungan-ungan nga magpalapit sa
trono ng Dios nga mapinalanggaon, agud mabaton naton
ang kaluoy kag bulig sa oras nga kahinangyan naton ini.

5

1 Ang tanan nga Pinakamataas nga Parì ginapilì halin
sa mga tawo agud magserbisyo sa Dios para sa inda.
Gingtugyanan siya nga maghalad sa Dios ng mga hayop kag
iban pa nga mga halad* agud mapatawad ang mga salà.
2 Mapinasensyahon siya sa mga tawo nga wayà
nakaintindi kag nagatayang sa kamatuuran, kay ang
Pinakamataas nga Parì hay tawo lang da nga punò ng
kaluyahon pareho naton.
3 Kag tungod siya mismo hay may kaluyahon da, kahi-
nangyan hay maghalad siya bukon lang para sa mga kasal-
anan ng mga tawo kundì patì da sa iya kaugalingon nga
salà.
4 Kag isa pa, ang kadungganan ng Pinakamataas nga Parì
hay indì puydi buy-on ng aber sin-o para sa iya kaugalingon.
Kay ang Dios imaw ang nagapilì kung sin-o ang maging
Pinakamataas nga Parì, pareho ng pagkapilì kay Aaron
nang una.
5 Nganì, imaw da kay Kristo, kay bukon siya ang naghi-
mayà ng iya kaugalingon nga maging Pinakamataas nga
Parì, kundì ang Dios naghambay sa iya,
“Ikaw ang akon Ungà kag niyan ipakilaya ko nga ako ang
imo Amay.”†
6 Kag ginghambay pa gid niya sa iban nga parte ng
Kasulatan,
“Ikaw ang parì sa wayà katapusan, pareho ng pagkaparì ni
Melkizedek.”†
7 Nang yari pa si Kristo sa kalibutan, nagpangamuyò kag
nagpakitluoy gid siya sa Dios nga kung puydi makalibre
siya sa kamatayon. Nagtangis siya nga makusog ang boses.
Kag tungod siya hay mapainubuson kag matinumanon,
gingsabat ng Dios ang iya pangamuyò.

† **4:15 4:15** 2:14, 17 † **5:5 5:5** Salmo 2:7 † **5:6 5:6** Salmo 110:4

8 Aber Ungà siya mismo ng Dios, natun-an niya ang pagka-
matinumanon paagi sa mga pag-antos nga iya naagihan.
9 Tungod diri ginghuman siya ng Dios nga angay pagahali-
nan ng kaluwasan nga wayà katapusan para sa tanan nga
nagatuman sa iya.
10 Kag gingtugyanan siya ng Dios nga maging Pinaka-
mataas nga Parì pareho ng pagkaparì ni Melkizedek.

Paandam parti sa Pagtalikod sa Pagtuo

11 Madamò pa kuntà ang amon ihambay sa indo parti
sa pagkaparì ni Melkizedek kag ni Hesus, ugaling lang,
mahugà iisplikar kay ginapasuyod lang nindo sa talinga
ang amon gingtudlò kag ginapalapos naman nindo ini sa
kabuak.
12 Dapat kuntà mga manunudlò na kamo kay madugay
na kamo nga nagtuo, pero hasta niyan kahinangyan pa gid
kamo nga tudluan ng mga una nga mga pagtulun-an parti sa
hambay ng Dios. Pareho lang gihapon kamo sa mga lapsag
nga nagakinahangyan ng gatas kay indì pa kamo makakaon
ning matugas nga pagkaon.
13 Ang nabubuhì sa gatas hay lapsag nga wayà kinasayu-
ran kung ano ang maayo o malain.
14 Pero ang matugas nga pagkaon hay para sa may mga
edad. Ang mga tawo nga tiyad ini hay nasanay na ang
inda kaisipan, nganì nakakaintindi sinda sa mahugà nga
pagpanudlò kag nakakasayod na kung ano ang maayo o
malain.

6

1 Nganì tungod madugay na kita nga nagatuo, kahi-
nangyan bayaan na naton ang mga malupos nga mga
pagpanudlò parti kay Kristo kag magpadayon na kita sa
madayom nga mga pagpanudlò agud magtubò ang aton
pagtuo. Indì na naton pagbalik-balikan ang parti sa una nga
mga doktrina pareho ng: pagtalikod sa salà nga hinimuan
nga ikakamatay espiritwal, ang parti sa pagtuo sa Dios,
2 ang pagpanudlò parti sa mga pagbawtismo, ang pag-
tungtong ng mga kamot sa uyo, ang pagkabanhaw ng mga
patay kag ang paghusga ng Dios sa kahimtangan ng mga
tawo sa wayà katapusan.
3 Ang aton humanon, kung itugot ng Dios, magpadayon
kita sa pagtuon ng madayom nga mga pagpanudlò, agud
indì kita magtalikod sa iya.
4-6 Ang mga tawo nga nahayagan na ang inda hunahunà,
nakatilaw na ng pagpakamaayo halin sa Dios, nakabaton
na ng Espiritu Santo, nakatilaw na ng mga pagpakamaayo

halin sa hambay ng Dios kag nabatyagan na ninda ang
gahom nga ipakità gid sa paabuton nga mga inadlaw,
pagkatapos kung sinda magtalikod sa Dios, imposible gid
nga mapabalik sinda liwat sa Dios kag magtalikod pa sa
inda salà, kay daw ginalangsang ninda liwat sa krus kag
ginapakahuy-an ang Ungà ng Dios.
7 Ang aton ihimplo hay pareho sa dutà nga pagkatapos
mauyanan kag kung ang permi nagatubò nga mga tanom
hay mapuslan ng mangunguma, ini pakamaayuhon ng Dios.
8 Pero kung ang nagatubò hay puro lang tunukon nga mga
tanom, wayà ini puyos. Nganì pagasumpaon lang ini ng
Dios kag sa ulihi hay pagasunugon.
9 Mga pinalanggà, aber tiyad ini ang ginahambay namon
sa indo, sigurado kami nga mas maayo ang indo kamutan-
gan kung parti sa indo kaluwasan.
10 Matarong ang Dios kag indì niya malimutan ang indo
maayo nga mga hinimuan kag paghigugmà sa iya nga indo
gingpakità kag padayon nga ginapakità, paagi sa pagbulig
sa indo kapareho nga mga balaan nga tawo ng Dios.
11 Gusto gid namon nga ang kada isa sa indo hay
magpadayon nga matutom nga nagatuo sa Dios hasta sa
katapusan, para mabaton nindo ang indo ginalauman.
12 Ayaw kamo magtinamad, kundì patuyari nindo ang
mga tawo nga paagi sa inda pagtuo kag pagkamatiniison,
makakabaton ng mga pangakò ng Dios.

Matuod gid ang Pangakò ng Dios

13 Isa nga ihimplo si Abraham: nang magpromisa ang Dios
sa iya, wayà siya nagsambit ng iban nga pangayan kay wayà
na may makalabaw pa sa iya. Nganì nagpanumpà siya sa
iya kaugalingon nga pangayan,
14 kag naghambay siya, “Pakamaayuhon ko gid ikaw kag
padamuon ko gid ang imo mga inapo.”†
15 Niyan, naghuyat si Abraham nga may pag-antos, nganì
nabaton niya ang promisa ng Dios.
16 Kung nagapanumpà ang isa ka tawo, ginagamit niya
ang pangayan nga mas labaw pa sa iya mismo pangayan,
agud patihan siya kag para wayà na madamò pa nga
diskusyon.
17 Imaw da ang ginghuman ng Dios nang una sa mga
tawo nga gingpromisahan niya nga makabaton ng iya
gingpanumpà. Gingpakità niya sa inda nga mas klaro, paagi
sa iya pagpanumpà nga indì mabag-o kag tumanon gid niya
ang iya gingpromisa.

---

† **6:14 6:13-14** Gingtunaan 22:16-17

18 Kag ining duha ka butang, ang pangakò kag ang
panumpà, indì gid magbag-o, kay imposible gid nga mag-
pinusong ang Dios. Nganì kita, nga nagapasalipod sa iya
pareho sa isa ka panaguan, dapat magpakalig-on gid para
indì kita maduyaan ning paglaom nga yari na gid sa aton.
19 Ini nga paglaom hay nagatao ng kasiguruhan sa aton
kabuhì, nga daw sa angkla nga malig-on kag makusog. Ini
nga paglaom hay nagaabot mismo sa Pinakabalaan nga
Lugar*
20 kag didto nag-una si Hesus pagsuyod para sa aton.
Siya ang aton wayà katapusan nga Pinakamataas nga Parì
pareho ng pagkaparì ni Melkizedek.

7

Ang Parì nga si Melkizedek

1 Si Melkizedek hay harì ng Salem kag parì ng Pinaka-
mataas nga Dios. Mintras nagabalik na si Abraham halin sa
pagpakig-away sa mga harì nga iya gingpamatay, gingsugat
siya ni Melkizedek kag gingpakamaayo.
2 Pagkatapos gingtaw-an ni Abraham si Melkizedek ng
ikanapuyò ng tanan nga butang nga iya nabuoy sa inaway.
Ang gusto hambayon ng pangayan nga Melkizedek hay Harì
ng Pagkamatarong. Kag tungod harì siya ng Salem*, ang
gusto ini hambayon siya hay Harì ng Katawhayan.*
3 Wayà gid ginahambay ng Kasulatan kung sin-o ang iya
tatay kag nanay o ang iya mga kalulo-lulohan. Kag wayà
da ginahambay ng Kasulatan ang parti sa pagkatawo o
pagkamatay niya. Pareho siya sa Ungà ng Dios; ang iya
pagkaparì hay wayà katapusan.
4 Hunahunaa nindo kung mauno ka importante si Melk-
izedek. Kay aber nganì si Abraham nga imaw ang
nagpundar ng aton nasyon hay nagtao kay Melkizedek ng
ikanapuyò ng tanan nga iya nabuoy sa inaway.
5 Kung parti sa mga parì nga Judio nga inapo ni Levi, sunò
sa Kasuguan nga gingbilin sa inda ni Moises, para sa inapo
ni Levi ang ikanapuyò nga parte ng tanan nga produkto ng
inda kasimanwa, aber matuod nga sinda tanan hay pareho
nga inapo ni Abraham.

---

* **6:19 6:19** Sa literal: ang Pinakabalaan nga Lugar sa likod ng kurtina. Ang Pinakabalaan nga Lugar ng Dios sa langit hay gingkumpara sa Pinakabalaan nga Lugar ng Templo sa Jerusalem nga ginatagò sa likod ng madakmoy nga kurtina para wayà ning may makasuyod kundì ang Pinakamataas lang gid nga Parì kag ini hay kaisa lang sa isa ka tuig. * **7:2 7:2** *Salem*: Ini nga hambay hay may kaangtanan sa Hebreo nga hambay nga shalom, nga ang gusto hambayon, katawhayan o maayo nga kamutangan.

6 Pero si Melkizedek, aber bukon siya inapo ni Levi,
gingtaw-an ni Abraham ng iya ikanapuyò. Kag si Melk-
izedek pa ang nagpakamaayo kay Abraham, aber pa nga
si Abraham hay imaw ang gingpangakuan ng Dios.
7 Kag nasayuran naton tanan nga ang nagpakamaayo hay
mas mataas kaysa sa ginapakamaayo.
8 Kag kung parti naman sa mga parì nga inapo ni Levi
nga nagabaton ng ikanapuyò, mga tawo lang da sinda nga
may kamatayon. Si Melkizedek nga gingtaw-an ni Abraham
ng iya ikanapuyò hay buhì gihapon kay wayà nakasulat ang
parti sa iya pagkamatay.
9 Nganì makahambay kita nga aber si Levi, nga ang iya
mga inapo imaw ang nagabaton ng ikanapuyò, nagtao da
ng iya ikanapuyò kay Melkizedek paagi kay Abraham;
10 kay makahambay kita nga si Levi yadto pa sa lawas ni
Abraham nang pagtao ni Abraham ng iya ikanapuyò kay
Melkizedek.
11 Niyan, nasayuran ta nga ang pagtao ng Dios ng
Kasuguan sa mga Judio hay nakabasi sa pagkaparì ng mga
inapo ni Levi nga nagadumaya sa mga halad nga gingsugò
ng Kasuguan. Kung puydi nga maging matarong ang mga
tawo paagi sa ginahuman ng mga parì, indì na kuntà
kahinangyan ang iban pa nga klasi nga parì pareho ng
pagkaparì ni Melkizedek, nga iba kaysa sa pagkaparì ni
Aaron nga inapo ni Levi.
12 Kung ging-ilisan ang pagkaparì, kahinangyan ilisan da
ang Kasuguan.
13 Ang aton Ginoong Hesus imaw ang ginahambay nga
iban pa nga klasi nga parì. Nasayuran naton nga bukon
siya inapo ni Levi kundì sa iban nga inapo nga wayà parì
nga ginghalinan.
14 Kag klaro gid nga si Hesus nga inapo ni Juda hay naging
parì. Pero nang naghambay si Moises parti sa tribo ni Juda,
wayà gid niya gingsambit ang parti sa pagkaparì.

Si Kristo Pareho kay Melkizedek

15 Niyan lalò pa gid nga naging klaro nang ging-ilisan na
ang mga parì nga inapo ni Levi tungod niyan igwa na ning
iban nga parì nga pareho ni Melkizedek.
16 Naging parì siya bukon tungod sa inapo nga sunò sa
Kasuguan, kundì tungod sa iya gamhanan nga kabuhì nga
wayà katapusan.
17 Kay ginahambay ng Kasulatan parti sa iya,
“Ikaw hay parì sa wayà katapusan,
pareho ng pagkaparì ni Melkizedek.”†

† **7:17 7:17** Salmo 110:4

18 Ang dati nga Kasuguan hay ging-ilisan na ng Dios kay
wayà na ini puyos kag indì makabulig sa aton.
19 Kay indì puydi nga maging matarong kita sa panirò ng
Dios paagi sa aton pagsunod sa Kasuguan. Nganì gingtaw-
an kita niyan ning mas maayo nga paglaom kag paagi diri
makapalapit na kita sa Dios.
20 Kag isa pa, nang gingtugyanan ng Dios si Hesus nga
maging parì, nagpanumpà gid siya. Wayà gid ang Dios
nagpanumpà, nang gingbutang niya ang mga inapo ni Levi
nga maging mga parì,
21 pero ginghuman lang gid ini ng Dios nga may pag-
panumpà para kay Hesus. Kay may ginahambay sa
Kasulatan parti sa iya,
"Nagpanumpà ang GINOO† nga ikaw hay parì sa wayà
katapusan.
Kag indì gid mababag-o ang iya hunahunà."†
22 Kay nagpanumpà gid ang Dios, si Hesus ang garantiya ng
ini nga mas maayo nga kasugtanan ng Dios sa iya mga tawo.
23 Nang una, madamò ang mga parì kay kung mamatay
ang isa, mailis naman ang isa agud makapadayon ang inda
pagserbisyo bilang mga parì.
24 Pero si Hesus wayà kamatayon, imaw inà nga ang iya
pagserbisyo bilang parì hay wayà ginasaylo sa iban.
25 Nganì puydi niya maluwas hasta sa wayà katapusan ang
tanan nga tawo nga magpalapit sa Dios paagi sa iya. Kay
buhì siya hasta san-o para magpakitluoy sa Dios para sa
inda.
26 Nganì si Hesus imaw gid ang Pinakamataas nga Parì nga
aton kahinangyan. Balaan siya, wayà gid siya naghuman
ning malain kag wayà gid salà sa iya kabuhì. Ginglain
siya sa aton nga mga tawo nga makasasalà kag gingdaya sa
ibabaw ng langit kag yadto na siya sa ginaistaran ng Dios.
27 Bukon siya pareho ng iban nga mga Pinakamataas nga
Parì nga kahinangyan maghalad adlaw-adlaw, una para sa
inda kaugalingon nga salà, pagkatapos para sa salà ng mga
tawo. Pero si Hesus, kaisa lang gid naghalad. Ginghalad
niya ang iya kaugalingon didto sa krus kag wayà na niya
gingliwat-liwata pa.
28 Ang mga tawo nga gingbutang bilang mga Pinaka-
mataas nga Parì sunò sa Kasuguan ni Moises hay mga
tawo lang da nga may kaluyahon. Pero pagkatapos nga
maitao ang Kasuguan, gingpilì ng Dios ang iya Ungà paagi
sa pagpanumpà kag gingtugyan niya ang iya Ungà nga

† **7:21 7:21** GINOO: Basaha sa Pasayod sa kabilugan ng libro. † **7:21 7:21** Salmo 110:4

perpikto nga Pinakamataas nga Parì nga magapadayon sa wayà katapusan.

8

Si Kristo ang aton Pinakamataas nga Parì

1 Ini ang pinakapunto ng akon mga ginahambay: niyan
igwa kita ning Pinakamataas nga Parì nga nagapungkò sa
tuo ng trono ng Makagagahom nga Dios sa langit.
2 Nagaserbisyo mismo siya bilang Pinakamataas nga Parì
didto sa Balaan nga Lugar, nga imaw ini ang matuod nga
Tolda nga Sambahan. Bukon tawo ang naghuman ng adto
nga lugar kundì ang Dios mismo.
3 Kag tungod ang kada Pinakamataas nga Parì hay ginapilì
nga maghalad sa Dios ng mga hayop kag iban pa nga mga
halad, kahinangyan may ihalad da ang aton Pinakamataas
nga Parì.
4 Kung yari pa siya sa dutà, indì gid siya puydi nga maging
parì, kay may mga parì na diri nga nagahalad sunò sa
Kasuguan.
5 Ang inda ginahuman nga mga paghalad hay ihimplo kag
anino lang ng mga butang nga ginahuman didto sa langit.
Nasayuran ta ini kay nang magtunà na nga patulayon ni
Moises ang Tolda nga Sambahan, gingpaandaman siya ng
Dios, “Siguraduha nga sundon mo gid ini tanan sunò sa
plano nga gingpakità ko sa imo diri sa bukid.”†

Si Hesus ang Miyugpatungà ng Bag-o nga Kasugtanan

6 Pero sa matuod lang, mas maayo ang pagserbisyo
nga gingsalig kay Hesus bilang Pinakamataas nga Parì
kaysa sa pagserbisyo ng adto nga mga parì. Siya hay
imaw ang miyugpatungà ng bag-o nga kasugtanan nga mas
maayo kaysa sa una, tungod ang bag-o nga kasugtanan hay
ginabasi sa mas maayo pa nga mga promisa ng Dios.
7 Kung wayà kuyang ang una nga kasugtanan, indì na
kuntà kahinangyan ng pangaduha.
8 Pero nakità ng Dios nga kuyang ang inda pagsunod sa
una nga kasugtanan, nganì naghambay siya,
“Tan-awa nindo! Magaabot ang mga adlaw nga magahu-
man ako ning bag-o nga kasugtanan sa mga taga-
Israel kag taga-Juda,
9 kag ini hay bukon na pareho sa una nga kasugtanan nga
akon ginghuman sa inda mga kalulo-lulohan, nang
gingdaya ko sinda nga may pagdahan halin sa Egipto.

† **8:5 8:5** Exodus 25:40

Gingtalikuran ninda ang una nga kasugtanan nga gingtao
ko sa inda.
Nganì gingpabay-an ko na lang sinda. Ako, ang Dios, ang
nagahambay ini.”
10 Naghambay pa ang Dios,
“Ang bag-o nga kasugtanan nga akon humanon sa mga tawo
ng Israel sa paabuton nga mga inadlaw hay imaw ini:
Ibutang ko ang akon mga sugò sa inda hunahunà kag
isulat ko ang mga ini sa inda tagipusuon.
Ako hay maging inda Dios kag sinda hay maging akon mga
tawo.
11 Wayà na may magahambay pa sa iya kasimanwa o sa iya
utod nga dapat kilayahon niya ang GINOO,
kay sinda tanan hay magakilaya sa akon, tunà sa pinakam-
ababà hasta sa pinakadungganon.
12 Kay patawaron ko sinda sa inda mga kalainan kag indì
ko na pagdumdumon ang inda mga salà.”†
13 Kag tungod naghambay ang Dios nga may bag-o na nga
kasugtanan, gingpasayod niya nga ang una nga kasugtanan
hay lumà na. Kag sayod naton nga aber ano nga lumà
na kag wayà na puyos, indì na magdugay kag ini hay
maduduyà na.

9

Ang Pagsamba sa Dutà kag sa Langit

1 Ang una nga kasugtanan hay may mga layi parti sa
pagsamba kag may Balaan nga Lugar nga ginghuman ng
mga tawo.
2 Adto nga Tolda nga Sambahan nga inda gingpatindog
hay may duha ka kwarto. Ang una nga kwarto hay
ginatawag nga Balaan nga Lugar. Yadto didto ang butangan
ng iwagan, ang lamisa kag ang mga tinapay nga ginahalad
sa Dios.
3 Sa likod ng madakmoy nga kurtina hay may ikaduha nga
kwarto kag ini hay ginatawag nga Pinakabalaan nga Lugar.
4 Didto nakabutang ang altar* nga bulawan nga gina-
sunugan ng insenso kag ang Kaban ng Kasugtanan nga
gingsaputan sa kada alihid ng bulawan. Yadto sa suyod
ng kaban ang butangan nga bulawan nga may suyod nga
manna* kag ang sungkod ni Aaron nga nagtaybos, patì ang
mga bato nga gingsulatan ng mga sugò ng Dios.
5 Sa ibabaw ng Kaban hay may mga istatwa ng kerubin*
nga nagapakilaya nga yadto ang Dios. Ang pakpak ng mga
kerubin hay nagatabon sa ibabaw ng lugar kung diin didto

† **8:12 8:8-12** Jeremias 31:31-34

ginapatawad ng Dios ang kasal-anan ng mga tawo. Ugaling
sa niyan indì ko ini tanan maisplikar sa indo.
6 Kung preparado na adto tanan nga gamit sa suyod ng
Tolda nga Sambahan, nagasuyod permi ang mga parì sa una
nga kwarto agud humanon ang inda obligasyon.
7 Pero sa Pinakabalaan nga Lugar, ang Pinakamataas nga
Parì lang gid ang puydi makasuyod kag kaisa lang gid kada
tuig. Kag kung magsuyod siya didto, nagadaya siya ng dugò
nga halad sa Dios para sa iya kaugalingon nga mga salà kag
para sa mga salà ng mga tawo nga inda nahuman nga wayà
ninda ginghungod.
8 Paagi sa inà nga inda ginghuman, ginapakità ng Espiritu
Santo sa aton nga wayà gid ordinaryo nga tawo nga
makasuyod sa Pinakabalaan nga Lugar mintras yarà pa ang
Tolda nga Sambahan.
9 Ini nga Sambahan hay simbulo lang para sa aton tyempo
niyan. Kay ang matuod, ang tanan nga ginadaya didto
patì ang mga hayop nga ginahalad sa Dios hay indì gid
makalimpyo ng konsensya ng mga nagasamba sa tiyad adto
nga paagi.
10 Matuod da nga ang mga butang nga inda ginahuman
puro lang parti sa mga pagkaon kag ilimnon kag parti
sa mga pagpanghugas. Inà nga mga layi nga pangluwas
lang hay nagpadayon hasta nga nag-abot gid ang oras nga
gingbag-o na ng Dios ang dati nga mga paagi.

Mas Maayo ang Paghalad ni Kristo

11 Pero nag-abot na si Kristo bilang aton Pinakamataas
nga Parì kag gingdaya niya ang maayo nga mga butang para
sa aton, paagi sa iya pagserbisyo sa langitnon nga Tolda nga
mas maayo kag wayà kuyang. Bukon tawo ang naghuman
adto kag wayà diri sa ini nga kalibutan.
12 Nagsuyod si Kristo sa Balaan nga Lugar sa langit, bukon
paagi sa dugò ng mga kambing kag ng mga batà nga baka.
Kundì nagsuyod siya paagi sa paghalad ng iya mismo dugò
ning kaisa lang gid. Kag tungod sa iya dugò, nagkaigwa kita
katubusan nga wayà katapusan sa aton mga salà, agud indì
na kita parusahan ng Dios.
13 Kung ang isa ka tawo hay ginakabig nga mahigkò
sunò sa Kasuguan, kahinangyan wisikan siya ning dugò ng
kambing, ng toro nga baka kag abo ng dumayaga nga baka,
agud maging malimpyo siya.
14 Niyan, kung nakakapalimpyo nganì inà nga mga
hayop, mas lalò na gid nga makakapalimpyo ang dugò ni
Kristo sa aton mga konsensya, agud matalikuran naton
ang mga hinimuan ta nga ikakamatay sa espiritwal, para

maserbisyuhan naton ang buhì nga Dios. Kay paagi sa
Espiritu Santo nga wayà katapusan, ginghalad ni Kristo
sa Dios ang iya kaugalingon bilang halad nga wayà gid
deperensya sa panirò ng Dios.
15 Nganì imaw ini ang bag-o nga kasugtanan, nga si Kristo
ang miyugpatungà sa aton kag sa Dios, agud mabaton naton
nga mga gingtawag ng Dios ang pangakò niya nga panublion
nga wayà katapusan. Paagi sa iya pagkamatay, gingtubos
niya ang mga tawo sa mga salà nga ginghuman ninda sa
una nga kasugtanan.
16 Ang ihimplo diri hay pareho sa tawo nga nagpahuman
ning testamento parti sa iya mga ipapanublì kung patay na
siya. Wayà ning mabubuoy nga aber ano ang magapanublì
hasta mapamatuuran nga patay na ang nagpahuman ng
testamento.
17 Ang testamento hay ipiktibo lang kung patay na ang
nagpahuman adto. Kay mintras buhì pa siya, baliwayà gid
inà nga testamento.
18 Nganì ang una nga kasugtanan hay nagkahinangyan da
nga mapamatuuran ng dugò.
19 Kay nang gingtudlò ni Moises ang tanan nga sugò
ng Kasuguan ng Dios sa mga tawo, nagbuoy siya dugò
ng batà nga baka kag kambing kag ginghaluan niya tubì.
Pagkatapos gingwisikan niya ang gingsulatan ng Kasuguan
kag ang tanan da nga tawo. (Ang iya ginggamit nga
pangwisik hay sanga ng isopo† nga ginghigutan ng puya nga
higot nga halin sa buyboy ng karnero.)
20 Mintras ginahuman ini ni Moises, naghambay siya
sa mga tawo, “Imaw ini ang dugò nga nagapalig-on sa
kasugtanan nga ginghuman kag ginapatuman ng Dios sa
indo.”†
21 Kag gingwisikan da niya ning dugò ang Tolda nga
Sambahan patì ang tanan nga kagamitan didto sa pagsamba
sa Dios.
22 Sunò sa Kasuguan, hayos tanan nga gamit sa pagsamba
hay ginalimpyuhan paagi sa dugò. Kag kung wayà dugò nga
gingbubò bilang halad sa Dios, wayà kapatawaran ang mga
salà.

Ang Pagsuyod ni Kristo sa Langit

23 Nganì kahinangyan nga limpyuhon paagi sa mga halad
ang mga butang sa adto nga sambahan nga anino lang ng
mga butang nga ginahuman didto sa langit. Pero ang mga
butang nga yadto sa langit hay nagakinahangyan ng mga
mas maayo pa gid nga halad.

---

† **9:19 9:19** Exodus 12:22 † **9:20 9:20** Exodus 24:8

24 Kay si Kristo hay wayà nagsuyod sa Balaan nga Lugar
nga ginghuman ng tawo nga anino lang nga yadto sa langit,
kundì nagsuyod siya sa langit mismo. Kag niyan, yadto siya
kaibahan ng Dios nagapakitluoy para sa aton.
25 Sunò sa Kasuguan, ang Pinakamataas nga Parì hay
nagasuyod sa Pinakabalaan nga Lugar kada tuig nga naga-
halad ning dugò ng mga hayop. Pero si Kristo kaisa lang gid
naghalad ng iya kaugalingon kag wayà na niya ini gingliwat-
liwata.
26 Kay kung bukon, kahinangyan kuntà nga siya hay liwat-
liwat nga mamatay tunà pa nang gingtuga ang kalibutan.
Pero niyan kaisa lang gid siya nagpakità diri sa kalibutan
sa ulihi nga tyempo, agud buy-on ang aton mga salà paagi
sa iya paghalad ng iya kaugalingon.
27 Ang tawo kaisa lang gid mamatay kag pagkatapos
pagahusgahan na siya ng Dios.
28 Nganì si Kristo, kaisa lang siya namatay bilang halad
agud pas-anon ang mga salà ng tanan nga tawo. Matuod nga
mabalik siya liwat diri sa kalibutan, pero indì para magha-
lad liwat agud pas-anon ang salà, kundì para luwason ang
mga tawo nga nagahuyat gid sa iya.

10

Ang Halad ni Kristo Labaw sa Tanan

1 Tungod ang Kasuguan hay anino lang ng maayo nga
mga butang nga maabot, bukon ang matuod gid nga mga
butang, ang Kasuguan mismo hay indì makapamatarong sa
mga tawo nga nagapalapit sa Dios paagi sa mga halad nga
ginahalad kada tuig.
2 Kay kung napatawad na gid ang mga nagasamba, wayà
na kuntà ninda ginadumduma ang bug-at ng inda mga salà
kag indì na kahinangyan nga maghalad pa gid sinda.
3 Pero adto nga mga halad hay nagapadumdom pa nganì
sa mga tawo kada tuig ng inda mga salà.
4 Kay ang matuod, ang dugò ng toro kag kambing nga inda
ginahalad hay indì gid makabuoy ng inda mga salà.
5 Nganì pagkari ni Kristo diri sa kalibutan naghambay siya
sa Dios,
“Wayà mo nagustuhi ang mga halad nga hayop kag ang iban
pa nga mga halad,
kundì gingtagan-an mo ako lawas para ihalad.
6 Kay wayà ka malipay sa mga halad nga ginasunog kag sa
iban nga mga halad para sa kasal-anan.

7 Nganì naghambay ako, ‘Yari ako agud tumanon ang
imo kabubut-on, O Dios, sunò sa ginahambay ng
Kasulatan parti sa akon.’ ”†
8 Una naghambay si Kristo sa Dios,
“Wayà mo nagustuhi ang mga halad nga hayop kag ang iban
pa nga mga halad, mga halad nga ginasunog kag mga
halad para sa kasal-anan;
kag wayà ka malipay sa inda.”
Ginghambay niya ini aber matuod nga ini tanan ginahalad
sunò sa Kasuguan.
9 Pagkatapos naghambay siya,
“Yari ako agud tumanon ang imo kabubut-on.”
Nganì paagi diri, nasayuran ta nga gingduyà na ng Dios ang
una nga mga paghalad kag ang pangaduha nga halad hay
imaw ang iya ging-ilis.
10 Kag tungod gingtuman ni Hesu-Kristo ang kabubut-on ng
Dios, ginglimpyo niya kita sa aton mga salà. Natabò ini
paagi sa iya paghalad ng iya kaugalingon nga lawas ng kaisa
lang gid.
11 Ang kada parì hay nagatindog adlaw-adlaw didto sa
sambahan mintras nagaserbisyo sa Dios. Ugaling ang inda
mga halad hay imaw lang da gihapon kag liwat-liwat kag
indì gid makabuoy ng mga salà ng mga tawo.
12 Pero si Kristo hay kaisa lang gid naghalad para sa
aton mga salà kag ang resulta ini hay hasta sa wayà
katapusan, nganì indì na kahinangyan nga liwat-liwaton pa.
Pagkatapos nagpungkò siya hampig sa tuo ng Dios.
13 Kag niyan yadto na siya nagahuyat hasta sa tyempo nga
mapasukò ng Dios kay Hesus ang iya mga kaaway.
14 Nganì paagi sa isa lang niya nga halad, kita nga
mga ginglimpyo na sa salà hay ginghuman niya nga wayà
kuyang hasta sa wayà katapusan.
15 Nagapamatuod mismo ang Espiritu Santo sa aton parti
sa ini nga mga butang, kay naghambay siya nang una,
16 “Imaw ini ang bag-o nga kasugtanan ang akon humanon
sa inda sa paabuton nga mga inadlaw:
Ibutang ko ang akon mga sugò sa inda tagipusuon kag isulat
ko ini sa inda hunahunà.”†
17 Pagkatapos naghambay pa gid siya,
“Indì ko na pagdumdumon ang inda mga salà kag mga
malain nga hinimuan.”†
18 Nganì kay may paagi na para mapatawad ang mga salà,
indì na kahinangyan pa ang paghalad para sa mga kasal-
anan.

† **10:7 10:5-7** Salmo 40:6-8 † **10:16 10:16** Jeremias 31:33 † **10:17 10:17** Jeremias 31:34

Magpalapit Kita sa Dios

19 Nganì mga kauturan kay Kristo, tungod sa dugò ni
Hesus nga iya gingbubò para sa aton, hilway na kita arinyan
nga makasuyod sa Balaan nga Lugar sa langit.*
20 Paagi sa iya kamatayon, ging-abrihan niya para sa aton
ang agihan nga wayà pa nang una agud makasuyod kita
sa Balaan nga Lugar nga yarà sa kabuak ng kurtina† nga
imaw ang iya lawas kag ini hay nagadaya sa aton pakadto
sa kabuhì nga wayà katapusan.
21 Kag igwa kita parì nga wayà kapareho nga nagadumaya
sa pamilya ng Dios.
22 Nganì magpalapit kita sa Dios nga hugot sa tagipusuon
kag may pagtuo nga wayà gid nagaduha-duha. Kay sayod
naton nga ginglimpyuhan† na ang aton tagipusuon halin
sa malain nga mga hunahunà paagi sa dugò ni Hesus kag
nahugasan na ang aton lawas ng malimpyo nga tubì†.
23 Magpakalig-on kita sa paglaom nga ginapamatuuran
naton kag indì kita magduha-duha, kay ang Dios nga
nagpromisa hay masaligan gid sa pagtuman ng iya mga
gingpangakò sa aton.
24 Kag tinguhaon gid naton nga magbinuligan kita agud
magdugang pa ang aton paghigugmà sa aton isigkatawo kag
paghuman ning maayo.
25 Indì gid naton parahon ang aton pagtipon-tipon, pareho
ng iban nga nagpara na. Kundì palig-unon ta ang isa kag
isa, lalò na gid niyan nga nakikità naton nga malapit na
ang Adlaw ng Pagbalik ng Ginoo.
26 Kay pagkatapos nga nasayuran na naton ang kamatuu-
ran kag ginahinungod pa gid naton ang pagpakasalà, wayà
na gid maihalad agud mapatawad pa ang aton mga salà.
27 Nganì ang aber sin-o nga nagahuman ini hay naga-
paabot na lang ng makahiyadlok nga paghusga kag grabi
nga kainit ng kalayo nga gingpreparar ng Dios para sa mga
nagakontra sa iya.
28 Dì ba nang una, ang aber sin-o nga makasuway ng
Kasuguan ni Moises hay ginapatay nga wayà kaluoy kung
may duha o tuyo ka tawo nga makapamatuod nga nakasalà
gid siya?
29 Nganì kung tiyad inà, ano ang imo maiisip sa tawo nga
ginapakahuy-an ang Ungà ng Dios kag ginabaliwayà ang
dugò nga nagpamatuod sa kasugtanan, (nga imaw mismo

* **10:19 10:19** Ang gusto hambayon ng makasuyod sa Balaan nga Lugar sa langit hay makasuyod sa presensya ng Dios, halimbawà paagi sa pagpangamuyò o pagsamba sa Dios. Basaha sa 4:16. † **10:20 10:20** Mateo 27:51; Marcos 15:38; Lucas 23:45 † **10:22 10:22** Sa literal: ging-wisikan. † **10:22 10:22** Ezekiel 36:25

ang naglimpyo sa iya mga salà) kag ginainsulto ang Espiritu
Santo nga nagatao ng pagpakamaayo? Angay gid siya nga
mag-agom ng mas grabi gid nga parusa.
30 Kay kilaya naton ang Dios nga naghambay ng tiyad ini,
“Ako ang magabayos; ako ang magaparusa sa inda.”†
Kag nagahambay pa gid siya,
“Pagahusgahan ng GINOO ang mga tawo nga sakop niya!”†
31 Makahiyadlok gid kung ang buhì nga Dios imaw ang
magparusa.
32 Dumduma nindo nang una, nang kamo hay bag-o pa
lang nakakilaya kay Kristo. Madamò ang mga pagtilaw nga
kahugaan ang indo ging-antos, pero wayà gid kamo nadaog.
33 Kung kaamat, ginapakahuy-an kamo kag ginasakit sa
atubangan mismo ng mga tawo. Kag kung kaamat naman,
aber bukon kamo ang ginahumanan ini kundì ang indo
mga kaibahan, nababatyagan gihapon nindo ang kasakit
kay naluoy kamo sa inda.
34 Kay naluoy kamo sa indo kapareho nga mga nagatuo
nga gingpriso. Kag aber ging-agaw sa indo ang indo mga
pagkabutang, ging-antos nindo ini nga may kalipay kay
nasayuran nindo nga igwa gihapon kamo ning mas maayo
pa nga pagkabutang nga indì gid maduyà hasta san-o.
35 Nganì ayaw nindo pagduyaa ang indo pagsalig sa Dios,
kay may dakò gid ini nga bayos para sa indo.
36 Kahinangyan nga magmainantuson kamo agud matu-
man nindo ang kabubut-on ng Dios kag mabaton nindo ang
iya gingpromisa sa indo.
37 Kay naghambay ang Dios sa Kasulatan,
“Ang ginahuyat nindo hay malapit na gid mag-abot,
indì na siya magdugay.
38 Kag ang tawo nga akon gingpakamatarong tungod sa iya
pagtuo magakabuhì ng wayà katapusan.
Pero kung magtalikod siya sa akon, indì ako malipay sa
iya.”†
39 Pero kita hay bukon pareho sa mga tawo nga nagatalikod
sa Dios nga ang kadtuan ninda hay sa impyerno, kundì
hugot ang aton pagtuo sa iya, nganì magakaigwa kita ning
kabuhì nga wayà katapusan.

11

Ang Pagtuo sa Dios

† **10:30 10:30** Deuteronomio 32:35 † **10:30 10:30** Deuteronomio 32:36
† **10:38 10:37-38** Habakuk 2:3-4

1 Ano gid galì ang pagtuo? Ang pagtuo hay ang matuod
nga mga butang nga aton ginalauman, ang pagsigurado sa
mga butang nga wayà pa naton makità.
2 Tungod sa ini nga pagtuo, gingdayaw ang aton mga
kalulo-lulohan ng Dios.
3 Tungod sa pagtuo, nasayuran ta nga ang bilog nga
kalibutan hay gingtuga paagi sa paghambay ng Dios. Nganì
ang mga butang nga aton nakikità hay gingtuga bukon halin
sa nakikità.

Ang Ihimplo ng mga may Pagtuo

4 Tungod sa pagtuo, naghalad si Abel ng halad nga mas
maayo kaysa kay Cain. Kag paagi sa iya pagtuo, gingkabig
siya ng Dios nga matarong, kay gingbaton ng Dios ang iya
halad. Nganì aber patay na si Abel, may ginatudlò gihapon
siya sa aton paagi sa iya pagtuo.
5 Tungod sa pagtuo, wayà mamatay si Enoc kundì ging-
daya siya ng Dios didto sa langit. "Wayà na siya makità diri
sa dutà kay gingdaya siya ng Dios."† Kag ginahambay ng
Kasulatan, "Bago siya gingdaya didto, nalipay gid ang Dios
sa iya pagkabuhì."†
6 Pero ang tawo nga wayà pagtuo indì gid makatao kalipay
sa Dios. Kay ang aber sin-o nga nagapalapit sa Dios hay
kahinangyan magpati nga may Dios kag magtuo nga siya
ang nagatao ng bayos sa mga tawo nga nagapangità sa iya.
7 Tungod sa pagtuo, gingpatihan ni Noe ang paandam
ng Dios parti sa mga magakatabò aber wayà pa niya ini
makità. Nganì gingtuman niya nga may kahadlok ang Dios
kag naghuman siya arka agud maluwas siya kag ang iya
pamilya. Kag paagi sa iya pagtuo, gingparusahan ang mga
tawo sa kalibutan; tungod da sa iya pagtuo gingkabig siya
ng Dios nga matarong.
8 Tungod sa pagtuo, gingtuman ni Abraham ang gingham-
bay ng Dios nga magkadto siya sa lugar nga iya mababaton
bilang panublion. Gingbayaan niya ang iya lugar aber wayà
siya makasayod kung diin gid siya makadto.
9 Kag tungod da sa pagtuo, aber nag-istar si Abraham sa
adto nga dutà nga gingpangakò sa iya, nag-istar lang siya
sa mga tolda nga daw sa istranghero. Nag-istar da sa mga
tolda ang iya ungà nga si Isaac kag ang iya apo nga si Jacob,
nga kaibahan nga miyugpanublì sa pangakò ng Dios.
10 Ginghuman ini ni Abraham kay ginahuyat niya ang
syudad nga may malig-on gid nga pundasyon, nga ang Dios
mismo ang nagplano kag nagpatindog.

---

† **11:5 11:5** Gingtunaan 5:24 † **11:5 11:5** Gingtunaan 5:24 sa bersyon ng Septuagint

11 Tungod da sa pagtuo, nakaungà pa si Abraham, aber
maguyang na gid siya kag aber baog ang iya asawa nga
si Sara, kay nagpati siya nga masaligan ang Dios nga
nagpangakò sa iya.
12 Nganì kay Abraham naghalin ang mga inapo nga
pareho kadamò ng mga bituon sa langit kag pareho da sa
baybay sa alihid ng dagat nga indì mabilang, aber wayà na
gid paglaom nga makaungà pa siya.
13 Ini tanan nga tawo hay nagkamatay nga nagatuo. Aber
wayà ninda nabaton ang mga promisa ng Dios mintras
buhì pa sinda, sigurado gid kag kalipay sinda nga magaabot
ang adlaw nga mababaton gid ninda ang inda ginalauman.
Ging-akò ninda nga sinda hay mga istranghero lang gid kag
bukon taga-diri sa ini nga kalibutan.
14 Ang mga tawo nga nagahambay ng tiyad inà hay
nagapakilaya nga ginapangità pa ninda ang lugar nga para
gid sa inda.
15 Wayà na ninda ginaisipa ang lugar nga inda ginghali-
nan, kay kung ginaisip ninda, may tsansa pa sinda nga
makabalik didto.
16 Pero ang inda ginghuman, gingpalabi gid ninda ang
mas maayo nga lugar kag ini hay wayà iban kundì ang
syudad nga yadto mismo sa langit. Nganì wayà ginakahuyà
ng Dios nga siya hay tawagon ninda nga inda Dios. Sa
matuod lang, gingpreparahan niya sinda ning isa ka syudad.
17 Tungod sa pagtuo, gingdaya ni Abraham para ihalad
ang iya ungà nga si Isaac nang gingtistingan siya ng Dios.
Nagsugot si Abraham nga ihalad ang iya bugtong nga ungà,
aber nabaton niya ang mga pangakò ng Dios
18 parti sa iya ungà nga nakasulat, “Kay Isaac magahalin
ang imo mga inapo nga akon gingpangakò.”†
19 Kay nagapati siya nga kung mamatay gida si Isaac,
mahuhuman ng Dios nga banhawon siya. Nganì nakabalik
si Isaac kay Abraham, daw sa nabuhì siya halin sa pagka-
matay.
20 Tungod sa pagtuo, gingbendisyunan ni Isaac ang iya
mga ungà nga sina Jacob kag Esau nga maging maayo ang
inda kabuhì sa paabuton nga mga adlaw.
21 Tungod sa pagtuo, nang malapit na mamatay si Jacob,
gingbendisyunan niya ang iya mga apo nga mga ungà ni
Jose. Kag nagsamba siya sa Dios mintras nagapanukod sa
iya sungkod.
22 Tungod sa pagtuo, naghambay si Jose nang malapit na
siya mamatay, nga ang mga Israelita hay mahalin sa Egipto

† **11:18 11:18** Gingtunaan 21:12

kag nagbilin siya nga day-on ninda ang iya mga tuy-an kung
maghalin na sinda.
23 Tungod sa pagtuo, ang mga ginikanan ni Moises hay
wayà mahadlok magsuway sa sugò ng harì, kay pagkatapos
nga natawo siya, nang makità ninda nga gwapo ang inda
lapsag, gingtagò ninda ini sa suyod ng tuyo ka bulan.
24 Kag tungod sa pagtuo, wayà nagsugot si Moises nang
may edad na siya nga tawagon pa siya nga ungà ng prinsesa
nga ungà ng Faraon*.
25 Mas gingpalabi niya ang mag-antos kaibahan ang mga
tawo ng Dios kaysa sa magpangalipay sa salà sa matag-od
lang nga tyempo.
26 Gingkabig niya nga mas maayo pa gid ang pagpaka-
maayo nga iya mababaton kung mag-antos siya ng mga
kahuy-anan para kay Kristo kaysa sa mga manggad nga
mabaton niya sa Egipto. Kay mas gingpalabi niya ang bayos
nga paabuton.
27 Kag tungod sa pagtuo, naghalin si Moises sa Egipto
nga wayà nahadlok nga mahangit ang harì sa iya. Kay
nagpadayon siya nga daw nakikità niya ang Dios nga indì
makità.
28 Tungod sa iya pagtuo, gingtunaan niya ang pagsilibrar
ng ginatawag, Pyesta ng Pagligad ng Anghel*. Gingsugò niya
ang tanan nga Israelita nga pahiran ninda ning dugò ng
karnero ang inda mga pwertahan, kay basì kung patyon
sinda ng anghel nga magapamatay sa mga panganay.
29 Tungod sa pagtuo, nakatabok ang mga Israelita sa
Mapuya nga Dagat nga daw nagapanaw lang sinda sa uga
nga dutà. Pero nang gingtilawan ng mga taga-Egipto nga
magtabok, nagkalumos sinda.
30 Tungod sa pagtuo, nagmartsa ang mga Israelita palibot
sa syudad ng Jerico sa suyod ng pito ka adlaw, pagkatapos
natumpag ang pader ng syudad.
31 Tungod sa pagtuo, si Rahab nga nagabaligyà ng iya
lawas hay wayà mapatay kaibahan ng mga taga-Jerico nga
wayà nagtuman sa Dios, kay gingbaton niya sa iya bayay
kag gingproteksyunan ang mga espiya nga gingsugò ni
Josue.
32 Ano pa ang akon ibalità sa indo parti sa mga tawo nga
nagtuo sa Dios? Kuyang ang tyempo kung iistorya ko pa
sa indo ang parti kana Gideon, Barak, Samson, Jefta, David,
Samuel kag sa mga propeta nang una.
33 Paagi sa inda pagtuo, gingpangperdi ninda ang mga
gingharian, nagdumaya sinda ng matarong kag nabaton

* **11:24 11:24** *Faraon*: ang gusto hambayon, harì ng Egipto.

ninda ang mga gingpangakò ng Dios sa inda. Paagi sa inda
pagtuo, wayà sinda pagkauna ng mga leon,
34 wayà sinda nasunog sa nagadabadaba nga kalayo kag
nalikawan ninda nga mamatay sa espada. Ang iban sa inda
maluya na gid pero gingpakusog sinda ng Dios. Naging
maisog sinda sa inaway kag naperdi ninda ang mga sundalo
ng mga taga-iban nga lugar.
35 May mga babayi da nga ang inda mga ungà nga
namatay hay nabanhaw. Ang iban hay gingsakit hasta
mamatay, kay indì gid sinda magsugot sa kondisyon nga
kung magtalikod sinda sa inda pagtuo buhian sinda. Kay
nasayuran ninda nga magaabot ang adlaw nga pagaban-
hawon sinda ng Dios kag mababaton ninda ang mas maayo
gid nga kabuhì.
36 Ang iban sa inda hay ging-nginitlan kag gingpalatigo
kag may iban da nga gingpanggapos kag gingpangpriso.
37 Gingbugoy sinda hasta mamatay, ginglagarì sinda
hasta mautod kag gingpamatay sinda paagi sa espada.
Nagasinaylo-saylo sinda sa iba-iba nga lugar nga nakabarò
ning panit ng karnero kag kambing, kapobre-pobre gid
sinda, gingpasakitan kag gingpintasan ng mga tawo.
38 Napilitan sinda nga magpanagò sa tiway nga lugar, sa
kabukiran, sa mga kuyba kag sa mga buhò ng dutà. Pero sa
matuod lang, ang mga malain nga mga tawo sa kalibutan
hay indì bagay nga magkaibahan ninda.
39 Sinda tanan hay gingdayaw ng Dios tungod sa inda
pagtuo. Pero wayà ninda nabaton sa inda tyempo ang
gingpangakò ng Dios.
40 Kay may mas maayo pa nga plano nga gingpreparar ang
Dios para sa aton, kay gusto niya nga kita hay makaibahan
ninda para magbaton ng pagpakamaayo kung tumanon na
niya ang iya gingpangakò.

12

Magpadayon kita sa Pagdyagan

1 Niyan, kung parti sa aton nga nagatuo, ang aton
ihimplo hay pareho sa mga nagadyagan sa palumbaan.
Kita hay ginapalibutan ng madamò nga tawo nga imaw
ang mga nagpamatuod ng inda pagtuo sa Dios. Nganì
bayaan na naton ang mga salà nga nagapugong sa aton,
ang tanan nga butang nga nagapabug-at sa aton pagdyagan.
Magpadayon gid kita sa pagdyagan nga may pag-antos hasta
sa katapusan.
2 Isentro naton ang aton panirò kay Hesus nga imaw
ang ginasandigan ng aton pagtuo halin sa pagtunà hasta sa

katapusan. Ging-antos niya ang pagpalangsang sa krus kag
gingbaliwayà niya ini nga kahuy-anan, kay ginghunahunà
niya ang kalipay nga nagahuyat sa iya. Kag niyan yadto na
siya nagapungkò hampig sa tuo ng trono ng Dios.
3 Hunahunaon nindo maayo kung mauno gid kadakò
ang ging-antos ni Hesus sa mga nagkontra sa iya nga mga
makasasalà nga tawo, agud indì magluya kag indì maduyà
ang indo pagtuo.

Kahinangyan Antuson naton ang Pagdisiplina

4 Ang matuod, wayà pa da may gingpatay sa indo tungod
sa indo pagkontra sa salà.
5 Ano, nalimutan na ba nindo ang laygay ng Dios sa indo
bilang iya mga ungà? Ginahambay ng Kasulatan,
"Ayaw pagbaliwayaa ang pagdisiplina ng GINOO sa imo.
Ayaw magpangluya kung ginasabyaw ka niya.
6 Kay ginadisiplina ng GINOO ang iya mga ginapalanggà
kag ginabunay niya ang tanan nga ginakabig niya nga iya
mga ungà."†
7 Nganì antuson nindo ang mga pagdisiplina nga nagaabot
sa indo, kay ginakabig kamo ng Dios nga iya mga ungà. Sin-
o ang ungà nga wayà ginadisiplina ng iya tatay?
8 Kung wayà kamo ginadisiplina ng Dios pareho ng naagi-
han ng tanan nga iya ungà, bukon niya kamo matuod nga
mga ungà.
9 Dì ba gingdisiplina kita ng aton mga tatay kag tungod diri
ginatahod naton sinda? Mas lalò pa gid nga magpasakop
kita sa pagdisiplina ng aton espirituhanon nga Tatay, agud
maging maayo ang aton kabuhì.
10 Ang aton mga tatay diri sa dutà hay nagadisiplina sa aton
sa matag-od nga tyempo sunò sa inda ginaisip nga ikakaayo
naton. Pero ang Dios hay nagadisiplina para sa aton gid
kaayuhan, agud maging balaan kita pareho sa iya.
11 Mintras ginadisiplina kita, wayà kita nalilipay kundì nalil-
isod. Pero sa ulihi, magabunga ini nga pagdisiplina ning
katawhayan sa aton kabuhì, kay paagi diri magatadlong ang
aton pamatasan.

Mga Bilin kag mga Paandam

12 Nganì pakusuga ang indo maluya nga lawas kag tipuna
ang nabibilin nindo nga kusog.
13 Magpanaw kamo sa tadlong nga dayan agud indì
maduyà ang pagtuo ng indo kauturan nga maluya kundì
magakusog pa.*

---

† **12:6 12:6** Hambayanon 3:11-12 * **12:13 12:13** Sa literal: agud indì kamo mapakì, kundì mag-ayo ang siki nga napakì.

14 Tinguhaa nga maging maayo ang indo relasyon sa
tanan nga tawo kag tinguhaa da nga maging matarong
ang indo pagkabuhì. Kay kung bukon matarong ang indo
pagkabuhì, indì nindo makità ang Ginoo.
15 Maging alerto kamo kay basì kung may igwa sa indo
magtalikod sa pagpakamaayo ng Dios kag basì kung may
igwa sa indo magpangdumot kag maging pareho ng isa ka
sirà nga prutas nga nagatapon sa iban kag madamò ang
masisirà.
16 Maging alerto da kamo nga wayà aber isa sa indo ang
maghuman ning imoral kag magbaliwayà ng mga butang
nga espirituhanon pareho ni Esau. Kay gingbaligyà niya
ang iya pudir bilang panganay para sa isa lang ka pagkaon.
17 Nasayuran da nindo nga nang ulihi gusto kuntà niya
nga mabaton ang bendisyon para sa panganay pero wayà
siya pagtaw-i. Kay indì na niya mabag-o ang iya ginghuman
aber nag-uwang pa siya.

Ang Bukid ng Sinai kag ang Bukid ng Zion

18 Ang indo pagpalapit sa Dios bukon pareho ng pag-
palapit ng mga Israelita. Nagpalapit sinda sa Bukid ng Sinai
nga nakikità ninda kag ini hay bukid nga nagadayab, may
makahiyadlok nga kaduyom kag may makusog nga hangin.
19 May nabatian sinda nga tunog ng trumpeta kag may
nagahambay pa. Kag pagkabatì ninda ng adto nga boses,
nagpakitluoy sinda nga kung puydi indì na siya maghambay
sa inda.
20 Kay hinadlukan gid sinda sa ginghambay ng Dios, “Ang
bisan sin-o, aber hayop nga magpalapit sa bukid dapat nga
buguyon hasta mamatay.”†
21 Makahiyadlok gid ang inda nakità didto kag aber nganì
si Moises naghambay, “Nagapangurog ako sa kahadlok.”†
22 Pero nagpalapit kamo sa Bukid ng Zion, sa syudad ng
Dios nga buhì, sa langitnon nga Jerusalem, sa malipayon
nga punsyon nga may mga anghel nga indì mabilang.
23 Nagpalapit kita sa pagtipon-tipon ng mga ginakabig
nga panganay nga mga ungà ng Dios, nga ang inda mga
pangayan hay nakasulat na didto sa langit. Nagpalapit kita
sa Dios nga imaw ang hukom ng tanan kag sa mga espiritu
ng mga tawo nga gingpakamatarong ng Dios kag wayà na
gid salà.
24 Nagpalapit kita kay Hesus nga imaw ang miyugpatungà
ng bag-o nga kasugtanan. Ang iya dugò nga ginawisik
hay nagapamatuod nga gingpatawad na kita sa aton mga

† **12:20 12:20** Exodus 19:12-13 † **12:21 12:21** Deuteronomio 9:19

salà kag mas maayo pa ini kaysa sa dugò ni Abel nga
nagapakitluoy ng bayos.†
25 Nganì mag-andam kamo kag indì magpabungoy sa
ginahambay ng Dios sa indo. Ang mga tawo nang una nga
nagpabungoy sa paandam ng Dios sa inda diri sa dutà hay
wayà makalikaw sa parusa. Nganì pauno kita makalikaw
sa parusa kung ipalapos lang naton sa talinga ang paandam
nga halin sa langit?
26 Nang una, naghubog ang dutà tungod sa boses ng Dios.
Pero nagpangakò siya niyan, nga hubugon gid niya kaisa
pa, bukon lang ang dutà kundì patì na ang langit.†
27 Ang hambay nga ‘kaisa pa’ hay klaro nga nagapakità
nga duyaon na niya ang tanan nga puydi mahubog kag ang
indì mahubog imaw ang mabibilin.
28 Nganì permi kita magpasalamat sa Dios kay sakop
na kita sa iya gingharian nga indì mahubog. Magsamba
kita sa iya sa paagi nga makakapalipay, may pagtahod kag
kahadlok.
29 Kay kung magparusa ang aton Dios hay daw sa kalayo
nga nagapang-ugdaw.

13

Ang Pagserbisyo nga Makapalipay sa Dios

1 Magpadayon kamo sa paghinigugmaan bilang mga
kauturan ni Kristo.
2 Buksi nindo permi ang indo bayay sa mga taga-iban nga
lugar. Kay may mga tawo nang una nga wayà nakasayod
nga nakapadayon galì sinda ning mga anghel.
3 Dumduma nindo ang indo kauturan nga napriso, nga
daw kamo hay yadto da kaibahan ninda. Imaw da ang mga
ginapasakitan nga daw sa indo da ini ginahuman.
4 Ang kada isa hay dapat gid respituhon ang pag-asawa
kag maging matutom gid sa isa kag isa ang mag-asawa. Kay
parusahan ng Dios ang mga tawo nga nagaiba nga wayà
makasay kag ang mga nagapangawatan.
5 Likawi nindo ang paghigugmà sa kwarta. Makuntinto
kamo sa mga butang nga igwa kamo, kay naghambay ang
Dios,
“Indì ko gid kamo bayaan o pabay-an.”†
6 Nganì indì gid kita mahadlok maghambay,
“Ang GINOO imaw ang nagabulig sa akon,
nganì indì ako mahadlok. Ano ang mahuhuman ng tawo
kontra sa akon?”†

† **12:24 12:24** Gingtunaan 4:10 † **12:26 12:26** Hageo 2:6 † **13:5 13:5** Deuteronomio 31:6-8 † **13:6 13:6** Salmo 118:6

Ang Pagpanudlò parti sa Espiritwal nga mga Butang

7 Dumduma nindo permi ang mga nagadumaya sa indo
nga nagtudlò ning hambay ng Dios. Hunahunaa nindo
maayo kung pauno sinda nagkabuhì. Patuyari nindo ang
inda pagtuo.
8 Si Hesu-Kristo wayà gid nagabag-o. Imaw da siya nang
una, niyan kag hasta sa wayà katapusan.
9 Ayaw kamo magpadaya-daya sa sarisarì nga mga pag-
panudlò kag iba kaysa sa kamatuuran nga indo nabaton.
Mas maayo nga palig-unon naton ang aton pagtuo paagi sa
pagpakamaayo ng Dios kag bukon sa pagsunod sa mga layi
parti sa mga pagkaon. Wayà gid puyos ang pagsunod ng
mga tawo sa inà nga mga layi.
10 Nganì ang padayon nga nagasunod sa layi ni Moises
hay wayà gid pudir nga makaparte sa aton nabaton nga
pagpakamaayo paagi sa pagkamatay ni Hesus sa krus para
sa salà.
11 Kay sunò sa Kasuguan, ang dugò ng mga hayop nga
halad sa paglimpyo sa salà ng mga tawo hay ginadaya ng
Pinakamataas nga Parì didto sa Pinakabalaan nga Lugar,
pero ang lawas ng adto nga mga hayop hay ginadaya sa
luwas ng kampo kag didto ginasunog.
12 Kag pareho da ini ang natabò kay Hesus kay didto da
siya namatay sa luwas ng banwa, agud paagi sa iya dugò
limpyuhon niya ang salà ng mga tawo.
13 Nganì magkadto kita kay Hesus sa luwas ng banwa kag
didto maagihan da naton ang naagihan niya nga kahuy-
anan.
14 Kay wayà permanenti nga syudad diri sa kalibutan
para sa aton nga mga nagatuo, kundì nagahuyat kita ng
permanenti nga syudad sa paabuton.
15 Nganì maghalad kita permi ng pagdayaw sa Dios paagi
kay Hesus. Imaw ini ang halad ng pagdayaw nga halin sa
aton bàbà kag nagadiklara nga siya ang Ginoo.
16 Ayaw nindo paglimuti nga maghuman ning maayo kag
magbinuligan, kay imaw ini ang mga halad nga nagatao
kalipay sa Dios.
17 Tumana nindo ang mga kauturan nga nagadumaya
sa indo kag magpasakop kamo sa inda kay sinda ang
nagaasikaso ng indo espirituhanon nga kabuhì. Kay sayod
da ninda nga maabot ang adlaw nga manabat sinda sa
Dios parti sa inda pagdipara sa indo. Kung tumanon nindo
sinda, magaserbisyo sinda nga may kalipay. Pero kung indì,
magakalisod sinda kag indì ini makabulig sa indo.

Ang Pangabay kag ang mga Pangamuyò

18 Ipangamuyò nindo kami permi kay sigurado kami nga
malimpyo ang amon konsensya kag nagatinguhà gid kami
nga maghuman ning tamà sa tanan nga butang.
19 Lalò na gid nga ipangamuyò nindo sa Dios nga
pabalikon ako dirà sa indo nga daan.
20 Ang Dios ang nagatao sa indo ning katawhayan. Siya
ang nagbuhì halin sa kamatayon ng aton Ginoong Hesus
nga imaw ang wayà kapareho nga Pastor* sa aton bilang
iya mga karnero. Kag tungod sa iya dugò gingpamatuuran
niya ang kasugtanan nga wayà katapusan.
21 Kabay nga itao niya sa indo ang tanan nga maayo nga
butang nga kahinangyanon nindo, agud mahuman nindo
ang iya kabubut-on. Kag kabay pa nga paagi kay Hesu-
Kristo, humanon niya sa aton kabuhì ang nakakapalipay
sa iya. Dayawon naton siya sa wayà katapusan. Kabay pa!

Ang Katapusan nga mga Bilin

22 Mga kauturan kay Kristo, nagapangabay ako nga
pamatian nindo maayo ang akon laygay, kay matag-od lang
da ini nga sulat ko sa indo.
23 Gusto ko masayuran nindo nga ang aton utod nga si
Timoteo hay gingpaluwas na sa prisuhan. Kung mag-abot
siya nga daan, makarà ako dirà sa indo kaibahan niya.
24 Kamusta na lang sa tanan nga mga nagadumaya sa
indo dirà kag sa tanan nga balaan nga tawo ng Dios.
Nagapangamusta da sa indo ang aton mga kauturan nga
taga-Italia.
25 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo tanan ng Dios.

Ang Sulat ni SANTIAGO

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Santiago nga miyugdumaya ng mga nagatuo kay Hesu-Kristo sa syudad ng Jerusalem. Gingsulatan niya ang mga tawo nga gingpilì ng Dios nga nagaistar sa iba-iba nga parte ng kalibutan. Pareho sa pagpanudlò ni Hesus, naggamit siya ning iba-iba nga mga ilustrasyon pareho ng humbak, buyak, ispiho, timon, kalayo, tuburan, itiit kag iban pa.

Gingsulat ni Santiago sa inda kung pauno dapat magkabuhì ang mga pobre kag manggaranon kag ang parti sa mga kahugaan kag pagtintar. Gingpaandaman da niya sinda nga indì magpalabi ng mga tawo kundì kahinangyan pare-pareho ang pagtratar sa kada isa. Nagsulat da siya parti sa paggamit ng dilà, sa kamayad nga halin sa Dios, sa pag-inaway ng mga nagatuo, sa pagpalabi sa kalibutanon nga kalipay, sa pagnegosyo kag sa pangamuyò ng matarong nga tawo.

Ang isa sa mga butang nga gusto ni Santiago nga maintindihan ng mga nagabasa sa ini nga sulat hay imaw ini: wayà puyos ang pagtuo ng tawo kung sa hambay lang. Ang matuod nga pagtuo dapat makità sa maayo nga mga hinimuan.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Santiago* nga ulipon ng Dios kag ni Ginoong Hesu-Kristo.

Nagapangamusta ako sa tanan nga gingpilì* ng Dios nga yarà sa bilog nga kalibutan.

Ang Pagtuo kag Kamayad

2 Mga kauturan ko kay Hesu-Kristo, magkalipay kamo kung makaagi kamo ning iba-iba nga klasi ng pagtilaw,

3 kay sayod nindo nga ang pagtilaw hay paagi para mapakusog ang indo pagtuo agud makapadayon kamo sa pagsunod sa Dios.

4 Nganì dapat antuson nindo ang mga pagtilaw agud kamo hay maging perpikto kag wayà kasawayan.

---

* **1:1 1:1** Sa literal: sa dose ka tribo. Ang gusto hambayon ni Santiago nga ang mga tagasunod ni Hesu-Kristo hay pareho sa tribo ng Israel nga nagkabuyag-buyag sa iba-iba nga lugar tungod sa paghingabot sa inda.

5 Ang aber sin-o sa indo nga kuyang sa kamayad, mag-
pangayò siya sa Dios kag pagataw-an gid siya, kay ang Dios
hay abunda nga nagatao sa tanan nga tawo kag wayà siya
nagapanumboy.
6 Pero ang nagapangayò dapat magsalig sa Dios kag indì
magduha-duha, kay ang nagaduha-duha hay daw humbak
sa dagat nga ginatuyod ng hangin aber diin.
7-8 Ang tiyad ini nga tawo nga nagapangduha-duha kag
wayà kasayod kung ano gid ang iya gusto hay indì dapat
maglaom nga makakabaton siya halin sa Ginoo.

Ang Pobre kag ang Manggaranon

9 Dapat magkalipay ang pobre nga utod sa pagpataas sa
iya ng Dios,
10 kag imaw da ang manggaranon nga utod sa pagpak-
ababà sa iya ng Dios, kay ang manggaranon hay magalipas
pareho sa buyak ng gunahon.
11 Ang gunahon hay nagalayong sa sobra kainit ng adlaw,
nahuhuyog ang mga buyak kag naduduyà ang iya kaayo.
Pareho da sa manggaranon, mintras siya hay sobra nga
kahabot, mamamatay siya.

Ang Pagtilaw kag ang Pagtintar

12 Malipay ang tawo nga nagapadayon nga matutom
aber pa may mga pagtilaw, kay pagkatapos ng pagtilaw
makakabaton siya ning kabuhì nga wayà katapusan nga
gingpangakò ng Dios sa mga nagahigugmà sa iya.
13 Indì maghambay ang aber sin-o nga ginatintar siya
ng Dios kung siya hay nagaagi ng pagtintar, kay ang Dios
indì puydi matintar ng malain kag siya hay wayà gid
nagapangtintar aber kanin-o.
14 Natitintar ang tawo kung siya hay naengganyo kag
nadadaya ng lawasnon nga mga handom.
15 Pagkatapos kung ang malain nga handom hay magtubò
kag maggamot sa tagipusuon, magabunga ini ning kasal-
anan. Kung ang kasal-anan hay magpadayon, ang pagadan-
gatan ini hay kamatayon.
16 Nganì pinalanggà ko nga mga kauturan, ayaw kamo
magpadayà.
17 Ang tanan nga maayo kag perpikto nga regalo hay halin
sa Dios nga Amay, nga nagtuga ng mga butang sa langit nga
nagatao ning kahayag sa kalibutan. Wayà siya nagabag-o,
aber maisot lang.
18 Sunò sa iya kagustuhan, naging mga ungà niya kita
paagi sa matuod nga mensahe, agud kita hay maging una
sa tanan niya nga tinuga.

Ang Pagpamatì kag ang Pagsunod

19 Pinalanggà ko nga mga kauturan, tandai nindo ini:
dapat maging alisto kamo sa pagpamatì, ayaw magdalì-dalì
sa paghambay kag ayaw nga daan mahangit.
20 Kay ang kahangit hay indì makabulig sa tawo para
maging matarong sa panirò ng Dios.
21 Nganì bayai na nindo ang indo mahigkò nga ginahuman
kag ang malain nga pamatasan. Batuna nindo sa indo
tagipusuon nga may pagpakababà ang hambay ng Dios kay
imaw ini ang makaluwas sa indo.
22 Siguraduha nga ginasunod nindo ang hambay ng
Dios. Kung ginapamatian lang nindo ini, pero wayà nindo
ginasunura, ginadayà lang nindo ang indo kaugalingon.
23 Kay ang nagapamatì ng hambay, pero wayà nagasunod
hay pareho sa isa ka tawo nga nagapangispiho,
24 kag pagkatapos makità ang iya kaugalingon nagpanaw
siya kag nalimutan nga daan kung ano ang iya hitsura.
25 Pero ang aber sin-o nga nagatinguhà magtuon ng
perpikto nga pagpanudlò kag nagapadayon sa pagtuman
diri nga imaw ang nagapahilway sa tawo sa salà, paka-
maayuhon siya ng Dios sa tanan niya nga ginahuman. Siya
ang tawo nga wayà lang nagapamatì kag pagkatapos hay
nakakalimot, kundì nagatuman kung ano ang ginatudlò.
26 Kung nagahunahunà ang aber sin-o nga siya hay
relihiyuso, pero indì naman antigo magpugong ng iya dilà,
ginadayà lang niya ang iya kaugalingon. Wayà puyos ang
iya pagkarelihiyuso.
27 Ang matuod nga pagkarelihiyuso nga ginabaton ng Dios
nga Amay hay ang pagbulig sa mga ilo kag sa mga bayo sa
inda kahugaan kag paglikaw sa kalibutanon nga kalainan
agud indì matapnan.

2

Ang Paandam kontra sa Pagpalabi

1 Mga kauturan ko, bilang mga nagatuo kay Ginoong
Hesu-Kristo nga mahimayaon, dapat maging parehas ang
pagtratar nindo sa tanan nga tawo.
2 Kung may magsuyod sa indo pagtipon-tipon nga isa ka
tawo nga may mga singsing nga bulawan kag nakabarò ning
kaayo-ayo, tapos may nag-abot da nga isa ka pobre nga may
hakyop ang barò,
3 tapos ang gingdipara nindo hay ang nakabarò ning
kaayo kag ang hambay nindo, “Nong, diri ka magpungkò,”
tapos ang hambay naman nindo sa pobre, “Magtindog ka
na lang dirà,” o “Sa sayog ka na lang magpungkò,”

4 nagapalabi na kamo sa indo mga kaugalingon kung sa
diin ginapakità nindo ang indo malain nga panghunahunà.
5 Pinalanggà ko nga mga kauturan, tandai nindo ini! Dì
ba gingpilì ng Dios ang mga pobre sa ini nga kalibutan agud
maging manggaranon sa pagtuo kag para makaibahan sa
gingharian nga gingpangakò niya sa mga nagahigugmà sa
iya?
6 Pero kamo, ginapakamenos nindo ang pobre! Dì ba ang
manggaranon ang nagapangpigos sa indo kag nagaakusar
sa indo sa korte?
7 Dì ba sinda da ang nagainsulto sa halangdon nga
pangayan ni Hesu-Kristo nga sa iya kamo nagpakig-isa?
8 Maayo ang indo ginahuman kung ginatuman nindo ang
sugò ng Harì, sunò sa Kasulatan, “Higugmaon mo ang imo
isigkatawo pareho ng paghigugmà mo sa imo kaugalingon.”
9 Pero kung nagapalabi kamo ning tawo, kamo hay
nagakasalà kag sunò sa Kasuguan, dapat kamo parusahan.
10 Ang aber sin-o nga nagatuman sa tanan nga sugò, pero
naglapas naman sa isa, ginglapas na niya ang bilog nga
Kasuguan,
11 kay ang Dios nga nagahambay, “Ayaw magpan-
gawatan,” siya da ang naghambay, “Ayaw magpamatay.”
Aber wayà ka magpangawatan, pero nagpamatay ka na-
man, ginglapas mo da gihapon ang Kasuguan.
12 Nganì mag-andam kamo sa indo paghambay kag
pagkabuhì, kay pagahusgahan kamo sunò sa Kasuguan nga
nagpahilway sa indo.
13 Kay sa oras ng paghusga ng Dios, wayà kaluoy nga
parusahan niya ang indì antigo maluoy, pero ang maluluy-
on hay wayà dapat ikahadlok sa oras ng paghusga.

Ang Pagtuo kag mga Hinimuan

14 Mga kauturan ko, ano ang mabubuoy ng isa ka tawo
kung hambayon man niya nga may pagtuo siya, pero
indì naman ini mapamatuuran sa iya mga hinimuan?
Maluluwas ba siya ng tiyad adto nga klasi ng pagtuo?
15 Halimbawà, may mga kauturan nga wayà maisuksok
nga barò kag wayà makaon.
16 Kung ang isa sa indo maghambay sa inda, “Kabay
pa nga pakamaayuhon kamo ng Dios, magbarò kamo kag
magpakabusog,” pero wayà naman niya pagtaw-i ng inda
kahinangyan, may mapupuslan ba sa ginghambay niya?
17 Nganì, patay ang pagtuo nga wayà kaibahan nga mga
hinimuan.
18 Pero may nagahambay, “May pagtuo ka kag may mga
hinimuan naman ako.” Ang akon sabat, “Ipakità mo sa akon

ang imo pagtuo nga wayà kaibahan nga mga hinimuan kag
ipapakità ko naman sa imo ang akon pagtuo paagi sa akon
mga hinimuan.”
19 Nagapati ka nga ang Dios hay isa lang, dì ba? Maayo
inà! Pero ang mga demonyo hay nagapati da kag nagapan-
gurog pa.
20 Buang-buang! Gusto mo pa ba nga pamatuuran ko sa
imo nga wayà puyos ang pagtuo nga wayà kaibahan nga
mga hinimuan?
21 Dì ba ang aton kalulo-lulohan nga si Abraham hay
gingkabig ng Dios nga matarong tungod sa iya mga hin-
imuan, nang ginghalad niya sa altar* ang iya ungà nga si
Isaac?†
22 Nakità mo? Magkaibahan ang iya pagtuo kag ang iya
mga hinimuan. Nakità nga matuod ang iya pagtuo paagi sa
iya hinimuan.
23 Napamatuuran ang ginahambay ng Kasulatan, “Si
Abraham hay nagtuo sa Dios kag tungod diri, siya hay
gingkabig ng Dios nga matarong,” kag gingtawag siya nga
‘amigo ng Dios’.
24 Diri nindo makikità nga ginakabig nga matarong ang
isa ka tawo tungod sa iya mga hinimuan kag bukon lang sa
iya pagtuo.
25 Imaw da si Rahab, ang babayi nga nagabaligyà ng
iya lawas. Gingpadayon niya ang mga espiya ng Israel
kag gingtudlò pa sa inda ang iban nga dayan agud sinda
makalikaw. Tungod sa iya hinimuan, gingkabig siya nga
matarong ng Dios.†
26 Patay ang lawas nga wayà espiritu. Imaw da, patay ang
pagtuo nga wayà kaibahan nga mga hinimuan.

3

Ang Dilà

1 Mga kauturan ko, maayo kung pila lang sa indo ang
maghandom nga maging manunudlò ng hambay ng Dios,
kay sayod nindo nga kita nga nagatudlò hay huhusgahan
ning mas sobra kaysa sa iban.
2 Kita tanan hay permi nagakasalà sa iba-iba nga mga
paagi. Ang aber sin-o nga wayà nagakasalà sa iya ginaham-
bay hay isa ka tawo nga perpikto kag antigo magpugong ng
iya kaugalingon.
3 Kung ginarendahan ang kabayò, ini hay napapasunod
ta kag napapalisò aber diin naton gusto.

† **2:21 2:21** Gingtunaan 22:1-14 † **2:25 2:25** Josue 2

4 Sirua da nindo ang bapor, aber ini hay kabahoy-bahoy
kag ginahuyop ng makusog nga hangin, napapalisò ini ng
kapitan aber diin niya gusto paagi sa kaisot-isot nga timon.
5 Imaw da ang dilà ng tawo, kaisot lang nga parte ng
lawas, pero sobra-sobra kung magpahambog. Isipa na lang
nindo kung pauno napapadayab ng kaisot nga kalayo ang
isa ka malapad nga kaguyangan.
6 Ang dilà hay pareho sa kalayo, isa ka parte ng aton
lawas nga nagapalain sa aton bilog nga pagkatawo. Ang
malain nga ginahambay ng aton dilà hay daw kalayo halin
sa impyerno kag ginasunog ang tanan sa kabuhì ng tawo.
7 Tanan nga klasi ng ilahas nga hayop kag pispis, mga
hayop nga nagapanaw, o nagakamang, o nagaistar sa tubì
hay napupugong gid ng tawo.
8 Pero wayà gid ning may makakapugong sa dilà. Ini
hay kalain, indì mapunggan kag punò ning dalit nga
nakakapatay.
9 Ini ang ginagamit naton sa pagdayaw sa aton Ginoo kag
Amay kag ini da ang ginagamit naton sa paghambay ning
malain sa tawo nga ginghuman kapareho ng Dios.
10 Sa isa ka bàbà nagahalin ang pagdayaw kag pagpanirà.
Mga kauturan ko, indì ini dapat matabò.
11 May nagaluwas ba sa isa ka tuburan nga matam-is kag
matab-ang?
12 Mga kauturan ko, puydi ba makapamunga ning olibo*
ang punò ng igos*, o ng igos ang punò ng ubas*? Wayà may
mabubuoy nga tubì nga matam-is sa dagat.

Ang Kamayad nga halin sa Dios

13 Sin-o sa indo ang mayad kag nakakaintindi? Ipakità
niya ini paagi sa maayo nga pagkabuhì nga mapainubuson.
Ang tawo bukon kamayad kung indì siya makapaubos.
14 Pero kung ang nagaharì sa indo tagipusuon hay kaili
kag makasarili lang nga handom, ayaw inà pagpakadakua
kag ayaw gid kamo magpinusong kontra sa kamatuuran.
15 Bukon halin sa Dios ang tiyad inà nga kamayad, kundì
sa kalibutanon, lawasnon kag halin sa diyablo.
16 Kay kung yarà sa indo ang kaili kag makasarili lang nga
handom, nagaharì da sa indo ang kaguluhan kag ang tanan
nga klasi ng kalainan.
17 Pero ang tawo nga may kamayad nga halin sa Dios,
una sa tanan: malimpyo ang pagkabuhì, may maayo nga
kabubut-on sa iya isigkatawo, mabuot, maatag, maluluy-on,
mahugod sa paghuman ning maayo, wayà may ginapalabi
kag bukon hipokrito.

18 Ang tawo nga may maayo nga kabubut-on sa
iya isigkatawo, hay daw nagatanom ning binhì nga
katawhayan* kag magabunga ini ning matarong nga pagk-
abuhì.

4

Ang Ginahalinan ng Pag-inaway

1 Ano ang ginahalinan ng indo pagkinontrahan kag pag-
inaway? Dì ba halin inà sa indo lawasnon nga handom nga
nagakinontrahan sa suyod ng indo mga tagipusuon?
2 Igwa mga butang nga indo ginahandom pero indì nindo
mabuoy, nganì mangpatay kamo ng indo isigkatawo. May
mga butang nga gusto gid nindo mabuoy kag kung indì
nindo mabuoy, nagainaway kag nagakinontrahan kamo.
Wayà kamo may nababaton kay wayà kamo nagapangayò
sa Dios.
3 Kag kung nagapangayò man kamo, wayà da kamo
nakakabaton kay malain ang indo motibo. Nagapangayò
kamo para masunod lang nindo ang indo pangsarili nga
kagustuhan.

Ang Pagpasakop sa Dios

4 Kamo nga bukon matutom sa Dios! Sa matuod lang
ang aber sin-o nga nagapalabi sa mga kalipay sa ini nga
kalibutan hay kaaway ng Dios. Nganì kung ginapalabi
nindo ang kalibutanon nga mga butang, kaaway nindo ang
Dios.
5 Ayaw nindo pag-isipa nga wayà ning puyos ang gina-
hambay ng Kasulatan, “Ang Espiritu Santo nga gingtao sa
aton ng Dios hay nagapangimon kung bukon lang gid ang
Dios ang aton ginahigugmà.”*
6 Mahugà ini nga sundon, pero mas dakò gid ang gingtao
nga pagpakamaayo ng Dios agud makasunod kita sa iya
ning tamà. Nganì ginahambay ng Kasulatan,
“Ang Dios hay kontra sa mga hambugon pero nalilipay sa
mga mapainubuson.”
7 Nganì, magpasakop kamo sa gahom ng Dios. Labani
nindo ang diyablo kag magapalayò siya sa indo.
8 Magpalapit kamo sa Dios kag magapalapit siya sa indo.
Magkabuhì ning malimpyo, kamo nga mga makasasalà!
Kamo nga nagapangduha-duha, limpyuha ang indo tagi-
pusuon.
9 Magpangalisod kamo, magdanguyngoy kag mag-uwang
tungod sa indo mga salà! Bayluhi nindo ning pagtangis ang

* **4:5 4:5** O: Ang Espiritu Santo nga gingpaistar sa aton ng Dios hay may grabi nga pagkaimon.

indo paghayakhak kag pagpangalisod ang indo pagpangali-
pay!
10 Magpaubos kamo sa atubangan ng Ginoo kag itataas
niya kamo.

Ayaw Paghusga sa Isigkatawo

11 Mga kauturan ko, ayaw kamo maghambay malain
kontra sa isa kag isa. Ang nagahambay malain o nagahusga
parti sa iya utod hay nagahambay kag nagahusga kontra
sa Kasuguan. Kag kung ginahusgahan mo ang Kasuguan,
bukon ka na tagasunod ng Kasuguan kundì isa na ka
hukom.
12 Ang Dios lang ang nagtao ng Kasuguan kag siya lang
gid ang hukom. Siya lang ang may gahom para magluwas
kag magparusa. Pero ikaw, sin-o ka para maghusga sa imo
isigkatawo?

Ayaw Magpahambog

13 Pamatii nindo ini, kamo nga nagahambay, “Niyan o
buwas makadto kami sa tiyad ini kag tiyad adto nga banwa
kag isa ka tuig kami nga magtinir didto, manegosyo kami
kag magakità ning dakò.”
14 Wayà nganì kamo kasayod kung ano ang matatabò
sa indo buwas! Ang kabuhì nindo hay pareho lang ng
pangambon, madalì makità tapos naduduyà da nga daan.
15 Tiyad ini ang dapat nindo ihambay, “Kung itugot ng
Dios kag buhì pa kami, humanon namon ini o adto.”
16 Pero niyan, sobra ang indo pagpakadakò kag pagpa-
hambog kag inà hay malain!
17 Nganì ang tawo nga nakakasayod ng maayo nga
dapat niya humanon, pero wayà niya ginahumana hay
nagakasalà.

5

Paandam sa mga Manggaranon

1 Pamatii nindo ini, kamo nga mga manggaranon! Mag-
tangis kamo kag magdanguyngoy tungod sa mga kahugaan
nga magaabot sa indo.
2 Nagkasirà na ang indo mga manggad kag gingkuhot na
ng itiit ang indo mga barò.
3 Gingkandil na ang indo bulawan kag pilak kag ini da
nga kandil ang magiging ebidensya kontra sa indo kag daw
kalayo ini nga magasunog sa indo lawas. Inà nga mga
manggad nga gingtipon nindo hay magiging wayà puyos sa
ulihi nga mga adlaw.

4 Tan-awa! Nagasinggit kontra sa indo ang mga traba-
hador sa indo uma kay wayà nindo pagtaw-an ang inda
sweldo. Nakaabot na sa langit, sa pamatì ng Ginoo nga
Makagagahom sa tanan, ang reklamo ng mga miyug-ani!
5 Nagpasuba-suba gid kamo sa indo pagpangabuhì diri
sa dutà. Nagpatambok kamo pareho sa mga hayop nga
ihawon.
6 Gingdaya nindo sa hukom ang tawo nga matarong nga
wayà kalaban-laban kag gingpapatay.

Pag-antos kag Pagpangamuyò

7 Nganì, mga kauturan, magtiis kamo hasta sa pag-abot
ng Ginoo. Sirua nindo ang mangunguma kung mauno siya
kamatiniison. Nagahuyat gid siya sa una kag ulihi nga
uyan, agud makaani siya ning kaayo-ayo nga bunga ng iya
gingtanom sa uma.
8 Dapat da kamo magtiis. Paisuga ang indo buot kay
malapit na ang pag-abot ng Ginoo.

9 Mga kauturan ko, ayaw na kamo magbinasuyan agud
indì kamo husgahan ng Dios, kay malapit na mag-abot ang
Hukom.
10 Mga kauturan, patuyari nindo ang mga propeta* nga
naghambay sa pangayan ng Ginoo. Aber nag-agi sinda sa
sobra nga kahugaan, nagtiis sinda.
11 Ginahambay naton nga malipay ang mga nagatiis.
Nabatian na da nindo ang parti sa pag-antos sa sobra nga
kahugaan ni Job kag ang kaayuhan nga ginghuman sa iya
ng Ginoo sa ulihi, kay kaayo-ayo kag maluluy-on ang Ginoo.

12 Pero labaw sa tanan, mga kauturan ko, ayaw na
kamo magpanumpà. Ayaw nindo paghambaya, “Testigo ko
ang langit,” o “Testigo ko ang dutà,” o ang ano pa man.
Maghambay na lang kamo, “Huo” kung huo kag “Indì” kung
indì, agud indì kamo husgahan ng Dios.

13 May nahuhugaan ba sa indo? Mangamuyò siya. May
nalilipay ba? Kumanta siya ng pagdayaw sa Dios.
14 Kung igwa sa indo may sakit, dapat ipatawag niya ang
mga miyugdumaya ng iglesya agud ipangamuyò siya kag
pahiran ning lana sa pangayan ng Ginoo.
15 Magaayo ang tawo nga may sakit tungod sa pangamuyò
nga may pagtuo. Pakusugon siya liwat ng Ginoo kag kung
nakahuman siya ning mga kasal-anan patawaron siya.
16 Nganì, akuon nindo ang indo mga kasal-anan sa isa kag
isa kag ipangamuyò nindo ang isa kag isa agud kamo hay
mag-ayo. Madakò ang nahuhuman ng pangamuyò ng tawo
nga matarong.

17 Si Propeta Elias hay isa ka tawo nga pareho lang da
naton. Nagpangamuyò siya ng hugot sa iya tagipusuon nga
indì mag-uyan kag wayà nganì nag-uyan sa suyod ng tuyo
ka tuig kag unom ka bulan.
18 Tapos nang siya hay nagpangamuyò naman nga mag-
uyan, nag-uyan nganì kag nagbunga ang mga tanom.†
19 Mga kauturan ko, kung may isa sa indo kaibahan nga
napalayò sa kamatuuran kag may isa naman nga nagbulig
sa iya agud magtalikod sa salà,
20 tandai nindo ini: ang aber sin-o nga nagpabalik sa
isa ka makasasalà pakadto sa tamà nga pagkabuhì, hay
nagaluwas ng ini nga tawo sa kamatayon kag patawaron
gid siya ng Dios sa iya madamò nga salà.

† **5:18 5:18** 1 Harì 17:1, 18:42-45

Ang Una nga Sulat ni PEDRO

Pasayod

Ini ang una nga sulat ni Apostol Pedro (1:1). Gingsulat niya ini para pakusugon ang buot ng mga tawo nga gingpilì ng Dios, nga nagaistar bilang mga istranghero sa Pontus, Galacia, Capadosia, Asia kag Bitinia, kay naglikaw sinda sa mga paghingabot tungod sa inda pagtuo kay Hesu-Kristo.

Ginglaygayan ni Pedro ang mga nagatuo nga magpadayon sa inda pagsalig kay Hesus, magkabuhì ning tamà kag magsunod sa kabubut-on ng Dios aber pa nagaagi sinda sa iba-iba nga pagtilaw kag mga pasakit tungod sa inda pagsunod kay Kristo. Kung matuod gid ang inda pagtuo, dayawon sinda ni Hesu-Kristo kag padunggan pag-abot niya (1:7).

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pedro nga apostol* ni Hesu-Kristo. Nagapanga-
musta ako sa indo tanan nga gingpilì ng Dios nga nagaistar
bilang mga istranghero sa Pontus, Galacia, Capadosia, Asia
kag Bitinia.
2 Gingpilì kamo ng Dios nga Amay tunà pa nang una sunò
sa iya gingplano. Kag ginglimpyo niya kamo agud maging
iya mga ungà paagi sa Espiritu Santo, agud tumanon nindo
si Hesu-Kristo kag patawaron kamo sa indo salà paagi sa
iya dugò.
Kabay pa nga mabaton nindo ang dugang pa gid nga
grasya* kag katawhayan*.

Ang Bag-o nga Kabuhì nga may Paglaom

3 Dayawon naton ang Dios nga Amay ng aton Ginoong
Hesu-Kristo. Tungod sa iya kadakò nga kaluoy, natawo na
kita liwat* paagi sa pagkabanhaw ni Hesu-Kristo. Ining bag-
o nga kabuhì ang nagatao sa aton ning dakò nga paglaom
4 nga gingpangakò sa aton ng Dios. Ini nga panublion
nga gingpangakò ng Dios hay yadto sa langit, kag indì gid
maduyà, wayà gid ning kasawayan kag indì gid magakupas.
5 Kag paagi sa indo pagtuo, ginaproteksyunan kamo ng
gahom ng Dios mintras nagahuyat kamo ng kaluwasan nga
gingpreparar na ng Dios nga ipasayod sa ulihi nga mga
adlaw.

---

* **1:3 1:3** *Natawo na kita liwat*: ang gusto hambayon, gingtaw-an kita ng Dios ning bag-o nga kabuhì.

6 Tungod diri, magkalipay kamo aber may nagaabot nga
sarisarì nga pagtilaw kay ini nagaagi lang. Dapat gid ini nga
maagihan nindo
7 agud matisting ang indo pagtuo kung matuod o bukon.
Pareho ini ng bulawan nga ginapaagi sa kalayo agud
masayuran kung puro o bukon. Pero mas importante ang
aton pagtuo kaysa sa bulawan nga naduduyà. Nganì kung
matuod gid ang indo pagtuo, dayawon kamo ni Hesu-Kristo
kag padunggan* pag-abot niya.
8 Aber wayà kamo nakakità sa iya, ginahigugmà nindo
siya. Kag nagatuo kamo sa iya aber wayà pa nindo siya
nakikità hasta niyan. Imaw inà nga ang indo kalipay hay
makatitingaya kag indì gid maisplikar,
9 kay ginabaton na nindo ang resulta ng indo pagtuo nga
imaw ang indo kaluwasan.
10 Ini nga kaluwasan hay ging-usisà ning maayo ng mga
propeta*. Sinda ang nagpasayod ng mensahe nang una,
pero niyan ini nga pagpakamaayo ng Dios nag-abot na sa
aton.
11 Gingpasayod na sa inda nang una ng Espiritu ni Kristo*
nga nagaistar sa inda nga magaagi si Kristo ning kahugaan
kag pagkatapos inà padunggan siya. Nganì ang mga propeta
dati hay padayon sa inda pag-usisà kung san-o kag kung
pauno ini matatabò.
12 Gingpasayod da sa inda ng Dios nga ang mga butang
nga inda ginabalità hay bukon para sa inda kaayuhan kundì
para sa aton.† Kag niyan nabatian na nindo ang inda men-
sahe sa mga nagawali ng Maayong Balità*. Nagwali sinda
sa indo paagi sa gahom ng Espiritu Santo nga gingpadaya
sa inda halin sa langit. Kag bisan ang mga anghel hay
nagahandom gid nga maintindihan ining Maayong Balità
nga gingpasayod sa indo.

Ang Pagpanudlò parti sa Balaan nga Pagkabuhì

13 Nganì maging preparado gid kamo permi sa paghuman
ng kabubut-on ng Dios, magpugong ng indo kaugalingon
kag magsalig ning hugot nga mabaton nindo ang pagpaka-
maayo nga itao sa indo kung mag-abot si Hesu-Kristo.
14 Bilang matinumanon nga mga ungà ng Dios, indì
kamo magpadaya-daya sa malain nga mga handom nga
nagagahom sa indo nang wayà pa kamo ning relasyon sa
Dios.
15 Balaan ang Dios nga nagtawag sa indo, nganì dapat
magpakabalaan da kamo sa tanan nindo nga ginahuman.

† **1:12 1:12** Sa literal: sa indo.

16 Kay nagahambay ang Dios sa Kasulatan, “Magpakabal-
aan kamo, kay ako balaan.”†
17 Ang Dios hay wayà ning may ginapalabi. Nagahusga
siya sa tanan nga tawo sunò sa inda ginghuman. Nganì
kung ginatawag nindo siya nga Amay sa indo pangamuyò,
tahura nindo siya mintras yari pa kamo bilang istranghero
sa kalibutan.
18 Nasayuran na nindo kung ano ang gingbayad agud
maluwas kamo halin sa pagkabuhì nindo nga wayà ning
puyos nga indo gingpanublì sa indo mga kalulo-lulohan.
Ang gingtubos sa indo hay bukon mga butang nga naduduyà
pareho ng bulawan o pilak,
19 kundì ang kamahay-mahay nga dugò ni Kristo. Pareho
siya ng kordero nga wayà gid ning deperensya kag buling
nga ginghalad sa Dios.
20 Bago pa natuga ang kalibutan, gingpilì na ng Dios si
Kristo nga maging aton Manluluwas. Pero gingpakilaya siya
ng Dios sa ini nga ulihi nga mga adlaw. Ginghuman niya ini
para sa indo.
21 Kag paagi kay Kristo nagatuo kamo sa Dios nga nagbuhì
kag naghimayà sa iya, nganì ang indo pagtuo hay sa Dios
kag nagasalig kamo sa iya.
22 Kag tungod nga nagasunod na kamo sa kamatuuran,
ginglimpyo na kamo sa indo mga salà agud may matuod
kamo nga paghigugmà sa indo mga kauturan kay Kristo.
Kabay pa nga maghigugmaan kamo ning hugot gid sa indo
tagipusuon,
23 kay natawo na kamo liwat. Kag ini hay bukon paagi
sa indo mga ginikanan nga may kamatayon, kundì paagi sa
buhì kag wayà katapusan nga hambay ng Dios.
24 Ginahambay ng Kasulatan,
“Ang kabuhì ng tanan nga tawo hay pareho ng gunahon,
kag ang inda pagkabantog hay pareho sa buyak ng gunahon.
Ang gunahon nagakalayà kag ang iya buyak nagakahuyog,
25 pero ang hambay ng Ginoo nagapadayon hasta sa wayà
katapusan”†
Kag imaw ini ang Maayong Balità nga gingpasayod sa indo.

2

1 Tungod natawo na kamo liwat, bayai na nindo ang
tanan nga klasi ng kalainan. Ayaw kamo magpangluko o
magpakunukuno. Indì kamo magkasina o maghambay ning
malain kontra sa indo isigkatawo.

---

† **1:16 1:16** Levitico 19:2 † **1:25 1:25** Isaias 40:6-8

2 Pareho ng lapsag nga nagakahinangyan ning gatas ng iya
nanay, handuma da nindo ang purong espiritwal nga gatas
agud magbahoy kamo hasta mabaton nindo ang kabilugan
ng indo kaluwasan.
3 Kay naagihan na nindo ang kaayo ng Ginoo.
4 Siya ang buhì nga bato nga gingsikway ng mga tawo
pero gingpilì ng Dios kag importante gid sa iya panirò. Kag
mintras nagapalapit kamo sa iya,
5 kamo nga pareho da ng buhì nga mga bato hay
ginapatindog ng Dios para maging espiritwal nga bayay.
Kag bilang mga parì nga ginglain para sa Dios, nagahalad
kamo sa iya ning espiritwal nga mga halad* nga makatao
kalipay sa iya, kay ginahuman nindo ini paagi kay Hesu-
Kristo.
6 Parti kay Hesu-Kristo, nagahambay ang Dios sa Kasula-
tan,
“May gingpilì ako nga magaharì sa Zion*.
Pareho siya ng bato nga kamahay-mahay nga akon ginghu-
man nga pundasyon.
Ang nagatuo sa iya indì gid mapahuyà.”
7 Nganì kamo nga nagatuo hay padunggan ng Dios. Pero sa
mga tawo nga wayà nagatuo, natuman ang ginahambay ng
Kasulatan,
“Ang bato nga gingsikway ng mga panday,
imaw gid ang naging pinakaimportante nga bato sa pun-
dasyon.”
8 Kag nagahambay pa gid ang Kasulatan,
“Imaw ini ang bato nga nakakapasuyaod sa mga tawo,
kag nakakapadusmò sa inda.”
Mapapasuyaod sinda kay wayà sinda nagapati sa hambay
ng Dios. Imaw ini ang kabubut-on ng Dios para sa inda.
9 Pero kamo hay gingpilì ng Dios, mga parì nga na-
gaserbisyo sa Harì, isa ka nasyon ng mga balaan nga
tawo ng Dios kag naging iya na kamo agud ipasayod ang
iya makatitingaya nga mga hinimuan. Gingtawag niya
kamo halin sa kaduyom pakadto sa iya makatitingaya nga
kahayag.
10 Nang una, bukon kamo mga tawo ng Dios, pero niyan,
kamo hay mga tawo na ng Dios. Nang una, wayà kamo
gingkaluy-i ng Dios, pero niyan, ginakaluy-an na niya kamo.
11 Mga pinalanggà, ang kalibutan hay bukon permanenti
nga istaran nindo kag mga istranghero lang kamo diri.

---

* **2:6 2:6** Ang Zion hay bukid nga yadto ang Jerusalem. Kung ka isa, ini hay nagatukoy sa mga tawo nga nagaistar sa syudad ng Jerusalem.

Nganì nagapangabay ako sa indo, likawi na ang malain nga
mga handom ng lawas nga nagakontra gid sa indo espiritu.
12 Ipakità nindo sa mga tawo nga wayà relasyon sa Dios
ang indo maayo nga pagkabuhì. Aber ginapabintangan
ninda kamo niyan nga nagahuman ning malain, makikità
ninda nga maayo galì ang indo ginahuman. Sa ulihi
dayawon ninda ang Dios sa adlaw ng iya pag-abot.

Magpasakop Kamo sa mga Nagadumaya sa Gobyerno

13 Tungod sa Ginoo, magpasakop kamo sa tanan nga
tawo nga nagadumaya: maging sa harì nga imaw ang may
pinakamataas nga otoridad,
14 o sa mga gobernador nga imaw ang gingtaw-an ning
gahom ng harì nga magparusa sa mga nagahuman ning
malain kag maghimayà sa mga nagahuman ning maayo.
15 Kay imaw ini ang kabubut-on ng Dios, agud kung
maghuman kamo ning maayo, wayà ning mahahambay
kontra sa indo ang mga tawo nga nagapinaluko nga wayà
pa makaintindi ng kamatuuran.
16 Hilway na kamo pero bukon ini gusto hambayon
nga hilway da kamo para maghuman ning malain; kundì
magkabuhì kamo bilang mga ulipon ng Dios.
17 Tahura nindo ang tanan nga tawo kag higugmaa ang
indo mga kauturan kay Kristo. Magkabuhì kamo nga may
kahadlok sa Dios kag tahura ang harì.

Patuyari nindo si Kristo

18 Kamo nga mga ulipon, tumana nindo ang indo mga amo
nga may kahadlok sa Dios, bukon lang ang mabuot kundì
patì da ang mga mapintas.
19 Kay pakamaayuhon gid kamo ng Dios kung ginatiis
nindo ang mga kahugaan aber wayà kamo ning salà nga
nahuman kay gusto nindo tumanon ang kabubut-on ng
Dios.
20 Pero kung sakiton kamo tungod sa indo ginahuman nga
malain, dayawon ba kamo ng Dios bisan ginatiis nindo ang
parusa nga inà? Syempre indì! Pero kung ginasakit kamo
aber maayo ang indo ginahuman kag kung ginaagwanta
nindo ini, kaluy-an gid kamo ng Dios.
21 Ang pag-antos ni Kristo ng mga kahugaan para sa aton
hay imaw ang ihimplo nga dapat naton patuyaran. Kag
imaw ini ang kabangdanan kung basì gingtawag kita, agud
masunod ta ang pagkabuhì ni Kristo.
22 Wayà gid siya nakasalà kag wayà gid nagpinusong.

23 Ging-insulto siya pero wayà gid nagbayos ning insulto.
Gingsakit siya pero wayà gid nagpamahog. Nagsalig siya sa
Dios nga imaw ang nagahusga ning tamà.
24 Si Kristo mismo ang nag-akò ng aton mga salà nang siya
hay ginglangsang sa krus, agud indì na kita magpakasalà
kundì magkabuhì kita ning matarong. Tungod sa iya mga
pilas nga ging-antos, nag-ayo kita.
25 Nang una, pareho kita sa mga karnero nga nagtayang,
pero niyan nakabalik na kita sa Ginoo nga Pastor* kag
Miyugbantay ng aton kabuhì.

3

Laygay sa mga Mag-asawa

1 Niyan, kamo nga mga babayi, dapat magpasakop kamo
sa indo mga asawa, agud aber wayà sinda nagatuo sa ham-
bay ng Dios, madadaya nindo sinda sa pagtuo paagi sa indo
maayo nga pamatasan bisan indì na kamo maghambay.
2 Kay nakikità ninda ang indo pagtahod kag pagsunod sa
Dios kag ang indo pamatasan nga wayà ning kasawayan.
3 Indì kamo magpagwapa sa pangluwas lang pareho sa
sobra nga pagpakaayo ng buhok, pagsuksok ning mga
alahas nga bulawan, o kamahay-mahay nga mga barò,
4 kundì pagwapahon nindo ang suyod ng indo pagkatawo,
ang indo maayo nga pamatasan nga wayà gid nagabag-o.
Maging mapainubuson kamo kag maging mabuot. Imaw
ini ang kaayo-ayo kag importante sa panirò ng Dios.
5 Kag imaw ini ang ginghuman ng diosnanon nga mga
babayi nga nagasalig sa Dios nang una. Nagpagwapa sinda
paagi sa inda pagpasakop sa inda mga asawa.
6 Pareho ni Sara, gingtuman niya si Abraham kag gi-
natawag niya nga amo. Kamo hay maging pareho ni Sara,
kung maayo ang indo ginahuman kag indì kamo mahadlok
sa bisan ano.
7 Kamo naman nga mga lyaki, tahura nindo ang indo mga
asawa. Dapat tratuhon nindo sinda sunò sa indo maayo nga
pang-intindi. Respituha sinda bilang mga babayi nga mas
maluya kaysa sa indo. Kay gingtaw-an da sinda ng Dios
sunò sa iya kaatag ning kabuhì nga wayà katapusan pareho
sa indo. Himua nindo ini agud indì maharangan ang indo
mga pangamuyò.

Maghigugmaan kamo Tanan

8 Niyan, igwa pa ako ning bilin sa indo tanan: dapat
magkaisa kamo sa indo hunahunà kag maging maluluy-
on sa isa kag isa. Maghigugmaan kamo bilang mag-utod.

Maging mabuot kamo kag maging mapainubuson sa isa kag
isa.
9 Ayaw nindo pagbayusi ning malain ang nagahuman
ning malain sa indo kag ayaw da pagbayusi ning insulto
ang nagainsulto sa indo. Kundì dapat pakamaayuhon nindo
sinda, tungod gingpilì kamo ng Dios sa paghuman ini kag
agud pakamaayuhon da niya kamo.
10 Kay ginahambay ng Kasulatan,

“Ang aber sin-o nga gusto ng malipayon kag maayo nga
kabuhì,

kahinangyan indì gid siya maghambay ning malain kag indì
magpinusong.

11 Dapat gid talikuran niya ang malain kag maghuman siya
ning maayo.

Tinguhaon niya permi nga maayo ang iya relasyon sa iya
isigkatawo kag ipadayon gid ini.

12 Kay ginabantayan ng Ginoo ang mga matarong

kag ginasabat niya ang inda mga pangamuyò.

Pero nagakontra siya sa mga nagahuman ning malain.”

13 Sin-o ba ang magahuman sa indo ning malain kung
kamo hay nagatinguhà permi sa paghuman ning maayo?
14 Pero kung pasakitan kamo tungod sa indo ginahuman
nga maayo, pakamaayuhon gid kamo. Ayaw kamo magka-
hadlok o magkalibog kung ano ang inda humanon sa indo.
15 Kundì sa indo tagipusuon, si Kristo ang dapat gid
nindo tahuron kag sundon bilang indo amo. Dapat
preparado kamo permi nga mag-isplikar sa aber sin-o nga
nagapangutana sa indo parti sa indo paglaom.
16 Pero sabata nindo sinda sa madahan nga paagi kag
may pagtahod. Siguraduhon nindo nga permi malimpyo
ang indo konsensya, agud mapahuyà ang mga tawo nga
nagapang-insulto sa maayo nindo nga pamatasan bilang
mga tagasunod ni Kristo.
17 Mas maayo pa nga magtiis kamo sa pasakit tungod
sa indo ginahuman nga maayo, kung imaw gida inà ang
kabubut-on ng Dios, kaysa sa magtiis kamo sa pasakit
tungod sa paghuman ning malain.
18 Kay si Kristo nganì gingpatay bisan wayà siya nakahu-
man ning malain. Kag kaisa lang gid siya namatay agud
mapatawad ang aton mga salà. Siya nga wayà ning salà
hay gingpatay para sa aton nga makasasalà, agud madaya
niya kita sa Dios. Gingpatay siya sa lawas, pero gingbanhaw
siya sa espiritu.

19 Sa iya espiritu, nagkadto si Kristo kag may gingbalità*
siya sa mga espiritu nga nakakulong†,
20 kung sa diin sinda ang dati nga wayà nagsunod sa Dios
sa tyempo ni Noe. Nagahuyat ang Dios sa mga tawo nga
maghinuysoy mintras ginahuman ni Noe ang arka. Pero
pila lang ka tawo: wayo lang ang nagtuo kag nagsuyod sa
arka kag naluwas paagi sa tubì.
21 Ang tubì ang ihimplo ng pagbawtismo sa aton niyan.
Kag ini nga bawtismo imaw ang nakaluwas sa aton paagi sa
pagkabanhaw ni Hesu-Kristo. Bukon ini paghugas ng higkò
sa aton lawas, kundì nagapromisa kita sa Dios nga indì na
maghuman ning mga butang nga nasayuran ta nga indì niya
gusto.
22 Si Hesu-Kristo yadto na niyan sa langit, sa tuo hampig‡
ng Dios kag gingpasakop sa iya ang tanan nga anghel kag
ang tanan nga espiritu nga may otoridad kag gahom.

4

Ang Bag-o nga Kabuhì

1 Tungod si Kristo hay nagpakasakit sa iya lawas, dapat
maging preparado da kamo nga magtiis sa kahugaan. Kay
ang tawo nga nagpakasakit sa iya lawas hay wayà na
nagapadayon sa pagpakasalà.
2 Wayà na siya nagasunod sa malain nga handom ng
iya lawas kundì nagasunod na siya sa kabubut-on ng Dios
mintras buhì pa siya.
3 Kay tamà na ang indo ginghuman nga mga malain
nga butang nang una. Adto nga mga butang ang gusto
humanon ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios. Dati,
nagpagusto lang kamo sa pag-inuyag, pagsunod sa mga
malain nga handom ng lawas, pagbinayong kag pagkahilig
sa kalibutanon nga kalipay. Nagtipon-tipon kamo para mag-
ininom agud maghuman ning makahuhuyà nga mga butang
kag nagsamba kamo sa mga dios-diosan agud maghuman
ning malain nga mga butang.
4 Nganì niyan ang mga tawo nga wayà relasyon sa Dios
hay natitingaya sa indo kung basì wayà na kamo nagalakot
sa inda malain nga pagkabuhì. Imaw inà nga nagahambay
sinda ning malain kontra sa indo.

---

* **3:19 3:19** Hambay ng iban nga iskolar sa Biblia, gingdiklara ni Kristo ang iya pagdaog kontra sa tanan nga pwersa ng kaduyom. † **3:19 3:19** Hambay ng iban nga iskolar sa Biblia, ang mga espiritu nga nakakulong hay ang mga anghel nga nag-ubay sa mga kababayihan bago ang bahà. Basaha sa Gingtunaan 6:1-3. ‡ **3:22 3:22** Kung ang tawo hay ginapapungkò sa tuo hampig, ang gusto hambayon siya hay may pinakamataas nga otoridad, gahom kag dungog.

5 Pero manabat sinda sa Dios sa mga butang nga inda
ginahuman, kay ang Dios hay magahusga sa tanan nga
tawo, buhì man o patay na.
6 Imaw ini ang kabangdanan kung basì gingpasayod ang
Maayong Balità sa mga tawo nga niyan hay patay na, agud
aber patay na sinda niyan sa inda lawas, (kay imaw ini ang
husga ng Dios sa tanan nga tawo),† mabubuhì gihapon sinda
pareho ng Dios nga espiritu.

Gamita ang Abilidad nga Gingtao ng Dios

7 Malapit na ang katapusan ng kalibutan. Nganì magk-
abuhì kamo ning tamà kag disiplinaha nindo ang indo isip
agud makapangamuyò kamo.
8 Kag labaw sa tanan, maghigugmaan kamo ning hugot sa
indo tagipusuon. Kay kung may paghigugmà kamo sa indo
isigkatawo, mapapatawad gid nindo siya bisan madamò ang
iya nahuman nga salà.
9 Batuna nindo ang isa kag isa sa indo bayay nga wayà
ning reklamo.
10 Kada isa sa aton hay gingtaw-an ng Dios ning abilidad.
Gamiton ta ini para sa kaayuhan ng isa kag isa bilang maayo
nga mga gingsaligan ng ining iba-iba nga mga abilidad halin
sa Dios.
11 Ang gingtaw-an ning abilidad nga magwali, kahi-
nangyan iwali niya ang hambay ng Dios! Kag ang gingtaw-
an ning abilidad nga magbulig sa iban, dapat siya magbulig
sunò sa iya makakaya nga gingtao ng Dios, agud madayaw
ang Dios sa tanan nga indo ginahuman paagi kay Hesu-
Kristo. Makagagahom siya kag angay nga dayawon hasta
sa wayà katapusan. Kabay pa!

Ang Pag-antos sa mga Kahugaan bilang Kristyano

12 Mga pinalanggà, ayaw kamo matingaya sa grabi nga
mga pagtilaw nga indo naaagihan. Kung ginatilawan ang
indo pagtuo, ayaw kamo maghunahunà kung ano na gid
ang matatabò sa indo.
13 Kundì, magkalipay kamo kay nagapakig-isa kamo sa
mga kahugaan ni Kristo. Kag magiging kumplito gid ang
indo kalipay kung maipakità niya sa tanan nga siya hay
makagagahom kag makatitingaya.
14 Kung ginainsulto kamo tungod kamo hay mga taga-
sunod ni Kristo, magkalipay kamo kay yarà sa indo ang
makagagahom nga Espiritu nga imaw ang Espiritu ng Dios.

† **4:6 4:6** Hebreo 9:27

15 Kung ginaparusahan kamo, dapat hay bukon kay
nakapatay kamo ning tawo, o nagpangawat, o naghuman
ning malain, o nagpasinlabot sa kabuhì ng iban.
16 Pero kung parusahan kamo kay kamo hay Kristyano,
indì kamo dapat magkahuyà, kundì magpasalamat pa nganì
kamo sa Dios tungod nga ginatawag kamo sa inà nga
pangayan.
17 Kay nag-abot na ang tyempo nga ang Dios magatunà sa
iya mga ungà sa paghusga. Kag kung ini magatunà sa aton
nga iya mga ungà, ano pa gid ang dadangatan ng mga wayà
nagasunod sa Maayong Balità halin sa Dios?
18 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
“Kung ang mga matarong hay hayos nganì indì maluwas,
ano pa ang dadangatan ng mga wayà nagasunod sa Dios
kag makasasalà?”
19 Nganì kamo nga mga nagatiis sa kahugaan niyan tungod
imaw ini ang kabubut-on ng Dios para sa indo, magpadayon
kamo sa paghuman ning maayo. Isalig nindo ang indo
kaugalingon sa Dios nga nagtuga sa indo kay indì gid niya
kamo pagpabay-an.

5

Ang mga Bilin sa mga Miyugdumaya ng Iglesya

1 Nganì niyan, bilang ako hay isa ka miyugdumaya ng
iglesya, may ibibilin ako sa indo nga mga miyugdumaya
da. Nakità ko mismo ang mga kahugaan ni Kristo kag
makakaparte da ako ng iya gahom kag kahimayaan sa iya
pag-abot. Nagapangabay ako sa indo,
2 diparaha ning maayo ang mga gingpilì ng Dios nga yarà
sa indo pudir. Pareho sinda sa mga karnero kag kamo ang
mga pastor*. Dapat halin sa tagipusuon ang indo pagdipara
sa inda kay imaw ini ang kabubut-on ng Dios, bukon nga
napipilitan lang kamo o may ginapaabot kamo nga suhoy,
kundì kay gusto gid nindo nga makabulig sa inda.
3 Ayaw kamo magharì-harì sa mga nagatuo nga gingtu-
gyan sa indo para diparahon, kundì maging ihimplo kamo
sa inda.
4 Kag pag-abot ni Kristo nga Pinakapunò nga Pastor,
mababaton nindo ang premyo nga makatitingaya gid kag
wayà gid nagakupas.*

Ang mga Bilin sa mga Nagatuo nga Kabataan

---

* **5:4 5:4** Sa literal: korona ng kahimayaan. Nang una ini nga korona hay himò sa dahon nga ginakorona ng harì sa nagdaog sa kanam o gira bilang pagpadungog.

5 Kag kamo naman nga mga kabataan, magpasakop kamo
sa mga maguyang. Kag kamo tanan nga mga nagatuo,
magpakababà kamo kag magserbisyo sa isa kag isa kay
ginahambay ng Kasulatan,
“Ginakontra ng Dios ang hambugon,
pero ginakaluy-an niya ang mapainubuson.”†
6 Nganì magpasakop kamo sa gahom ng Dios kay magaabot
ang adlaw nga padunggan* niya kamo.
7 Isalig nindo sa iya ang tanan nindo nga kabayak-on kay
nababayaka siya sa indo.
8 Magpreparar kamo ng indo kaugalingon kag magbantay!
Kay ang indo kaaway nga diyablo hay nagalibot-libot
pareho ng leon nga nagangurob kag nagapangità ning
matutukob.
9 Palig-una nindo ang indo pagtuo sa Dios kag batui
nindo si Satanas. Dumduma nindo nga ang tanan nga
mga kauturan nindo kay Kristo sa bilog nga kalibutan hay
naaagihan da ang kahugaan nga pareho sa indo.
10 Matag-od na lang nga tyempo ang indo pag-antos.
Pagkatapos inà, ang Dios imaw ang magabulig sa indo agud
wayà na ning kuyang ang indo pagkabuhì kag siya ang
magapalig-on kag magapakusog sa indo, agud ang indo
pagtuo hay indì magpangluya. Kay siya ang ginahalinan
ng tanan nga pagpakamaayo kag gingpilì niya kamo agud
makaparte da ng iya wayà katapusan nga gahom kag
dungog paagi sa indo pagpakig-isa kay Kristo.
11 Dayawon ang Dios nga nagagahom hasta sa wayà
katapusan. Kabay pa!

Ang Katapusan nga Pagpangamusta

12 Gingsulat ko sa indo ining matag-od nga sulat sa bulig
ni Silvanus. Siya hay utod naton kay Kristo kag masasaligan
gid. Kabay pa nga paagi sa ini nga sulat, napakusog ko
kamo kag napamatuuran ko ang kaayo ng Dios sa aton.
Maghuman kamo ning maayo sa iban pareho ng Dios nga
nagahuman ning maayo sa aton.
13 Ang mga nagatuo sa Roma† hay nagapangamusta sa
indo. Sinda hay pareho da sa indo nga gingpilì ng Dios nga
maging iya mga ungà. Si Marcos nga ginakabig ko nga ungà
hay nagapangamusta da sa indo.
14 Magkamustahan kamo nga may matuod nga
paghigugmà.‡

Sa indo tanan nga nagpakig-isa kay Kristo, kabay pa nga
ang katawhayan hay yarà sa indo.

† **5:5 5:5** Hambayanon 3:34 † **5:13 5:13** Sa literal: Babilonia. ‡ **5:14 5:14** Sa literal: harò ng paghigugmà.

Ang Pangaduha nga Sulat ni PEDRO

Pasayod

Ini ang pangaduha nga sulat ni Apostol Pedro para sa madamò nga grupo ng nagatuo kay Kristo sa iba-iba nga lugar. Gingsulat niya ini para padayon nga pakusugon ang mga nagatuo kay sayod niya nga malapit na siya patyon (1:14).

Ginglaygayan sinda nga magpadayon nga magtiis kag magsalig sa gingtudlò sa inda. Gingtaw-an gid niya ning importansya ang paandam kontra sa mga bukon matuod nga manunudlò nga ang gusto hay dayaon ang mga nagatuo. Nababayaka gid siya sa pagpanudlò ninda nga si Hesu-Kristo hay indì na magbalik.

Sa ini nga sulat, madamò ang magkakapareho sa mga gingsulat ni Judas, sa kapitulo dos hayos kapareho ini sa Judas bersikulo 4-18.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Simon Pedro nga ulipon kag apostol* ni Hesu-Kristo. Nagapangamusta ako sa indo nga nagatuo kay Hesu-Kristo nga aton Dios kag Manluluwas. Kag tungod matarong siya, ang iya gingtao sa indo nga pribilihiyo tungod sa indo pagtuo hay pareho da sa gingtao sa amon.

2 Kabay pa nga mabaton nindo ang dugang pa gid nga grasya kag katawhayan* tungod sa indo pagkakilaya sa Dios kag kay Hesus nga aton Ginoo.

Ang mga Bilin sa mga Gingtawag kag Gingpilì ng Dios

3 Paagi sa gahom ng Dios, gingtao niya ang tanan naton nga kahinangyanon nga makabulig sa aton para magkabuhì kita sa iya kabubut-on. Ini hay tungod sa aton pagkakilaya sa iya nga nagtawag sa aton paagi sa iya kahimayaan kag maayo nga pamatasan.

4 Tungod diri, gingtaw-an niya kita ning kaayo-ayo kag importante gid nga mga promisa, agud paagi sa ini nga mga promisa malikawan ta ang makakasirà sa aton halin sa malain nga handom ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios kag agud makaparte kita sa iya diosnanon nga kinaugalì.

5 Para matuman ini, tinguhaa gid nga idugang sa indo pagtuo ang maayo nga pamatasan; sa maayo nga pamatasan, ang kamayad;

6 sa kamayad, ang pagpugong sa kaugalingon; sa pag-
pugong sa kaugalingon, ang pagkamainantuson; sa pagka-
mainantuson, ang pagsunod sa kabubut-on ng Dios;
7 sa pagsunod sa kabubut-on ng Dios, ang paghigugmà
sa mga kauturan kay Kristo*; kag sa paghigugmà sa mga
kauturan, ang matuod nga paghigugmà sa tanan.
8 Kung idugang pa gid ini nga mga kinaugalì sa indo
kabuhì, nagapakità ini ng indo pagkakilaya sa aton Ginoong
Hesu-Kristo. Kag magiging mapinuslanon kag mabinunga-
hon ang indo kabuhì.
9 Pero ang aber sin-o nga wayà ng ini nga mga kinaugalì
hay pareho sa buta kag wayà ning pang-intindi sa kamatu-
uran. Nakalimutan niya nga gingpatawad na ng Dios ang
iya nahimò nga mga salà.
10 Nganì mga kauturan ko kay Kristo, tinguhaa gid nga
masiguro nindo nga kamo hay matuod nga gingtawag kag
gingpilì ng Dios. Kay kung humanon nindo ini tanan, indì
gid kamo mahuyog sa kasal-anan,
11 kundì kamo hay batunon gid nga may kalipay ng
Dios sa wayà katapusan nga paghaharì ng aton Ginoo kag
Manluluwas nga si Hesu-Kristo.
12 Nganì padayon ko nga ipadumdom sa indo ang parti
sa ini nga mga butang, aber nasayuran na nindo ini kag
malig-on na kamo sa kamatuuran nga gingtudlò sa indo.
13 Kung sa akon, tamà gida nga magpadumdom ako sa
indo mintras buhì pa ako.
14 Kay nasayuran ko nga indì na gid ako magdugay sa ini
nga kalibutan, tungod gingpasayod na ini sa akon ng aton
Ginoong Hesu-Kristo.
15 Nganì nagatinguhà gid ako nga aber wayà na ako,
madumduman pa gihapon nindo ining akon mga ginatudlò.

Ang Kamatuuran sa Kasulatan parti kay Kristo

16 Ang amon gingpasayod sa indo parti sa gahom ng aton
Ginoong Hesu-Kristo kag sa iya pagbalik hay bukon human-
human lang nga mga istorya nga suwenitik, kundì nakità
gid namon ang iya gahom.
17-18 Kami hay kaibahan ni Hesus didto sa bukid ng
Dios* nang gingpadunggan kag ginghimayà siya ng Dios nga
Amay. Nang adto nga tyempo, nabatian namon ang boses
ng Dios nga Pinakamakagagahom nga ang hambay, “Imaw
ini ang akon pinalanggà nga Ungà. Nalilipay gid ako sa iya.”
Ini nga boses nga halin sa langit hay nabatian namon.

---

* **1:17-18 1:17-18** Sa literal: sa balaan nga bukid.

19 Nganì naglig-on pa gid ang amon pagpati sa gingsulat ng
mga propeta*. Mas makakaayo sa indo kung pamatian gid
nindo ini, kay ini nga mga mensahe hay pareho sa iwagan
nga nagahayag sa maduyom nga lugar hasta sa adlaw nga
si Kristo mag-abot. Pareho da siya ng bituon sa aga-aga nga
magahayag sa indo hunahunà.†
20 Labaw sa tanan, tandai gid nindo ini: ang tanan nga
ginahambay ng Kasulatan hay bukon halin sa kaugalingon
nga pang-intindi ng mga propeta.
21 Kay wayà sinda naghambay halin sa inda kaugalingon
nga hunahunà, kundì halin sa Dios kag naghambay sinda
paagi sa gingpasayod sa inda ng Espiritu Santo.

2

Ang bukon Matuod nga mga Manunudlò

1 Nang una, igwa da ning bukon matuod nga mga propeta
sa Israel. Imaw da sa indo, may magaluwas halin sa indo
nga bukon matuod nga mga manunudlò ng hambay ng Dios.
Magapakunukuno sinda ning maayo nga pagpanudlò, pero
imaw ini ang makakasirà ng indo pagtuo kay Kristo. Wayà
nganì ninda ginakilay-a ang Ginoo nga nagtubos sa inda.
Nganì sinda da ang magadaya nga daan ning pagparusa sa
inda kaugalingon halin sa Dios.
2 Kag madamò ang magapatuyad ng inda pag-inuyag. Kag
tungod diri, ang mga tawo hay magahambay ning malain sa
kamatuuran nga aton ginasunod.
3 Ining bukon matuod nga mga manunudlò hay mag-
ahuman ning mga isto-istorya agud makwartahan ninda
kamo. Pero madugay na sinda nga ginghusgahan kag ang
magaparusa sa inda hay preparado na.
4 Gingparusahan nganì ng Dios ang mga anghel nga
nagpakasalà dati kag gingpriso sinda sa kaduyom-duyom
kag kadayom-dayom gid nga buhò kag didto ginatagana
sinda hasta sa adlaw ng Paghusga.
5 Gingparusahan da ng Dios ang mga tawo nang una nga
wayà nagasunod sa iya, nganì gingpabahà niya sa kalibutan
kag nagkamatay sinda tanan. Pero gingluwas niya si Noe
nga miyugwali parti sa pagkamatarong kag ang pito niya
nga kaibahan.
6 Ang mga banwa ng Sodom kag Gomora hay gingsunog
ng Dios hasta maging abo bilang husga sa makasasalà nga
mga tawo didto. Ginghuman niya ini agud ipakità kung ano
ang matatabò sa mga wayà nagasunod sa Dios.

† **1:19 1:19** Sa literal: tagipusuon.

7 Pero gingtabangan niya si Lot tungod matarong siya nga
tawo kag nalilisod gid sa mga nagaistar didto kay puro na
lang inuyag ang inda pagkabuhì.
8 Nakikità kag nababatian ni Lot ang inda malain nga mga
ginahuman nang nagaistar siya kaibahan ninda. Adlaw-
adlaw hay nakakapalain gid ini ng iya pamatyag kay
matarong siya nga tawo.
9 Nganì sayod ng Ginoo kung pauno luwason ang mga
nagasunod sa iya kung mag-abot sa inda ang pagtilaw kag
sayod da niya kung pauno parusahan ang mga malain hasta
mag-abot ang adlaw ng Paghusga,
10 lalò na gid ang mga tawo nga nagakabuhì lang sa inda
malaw-ay nga ginahandom ng lawas kag wayà nagapasakop
sa otoridad.

Ang Kasal-anan ng bukon Matuod nga mga Manunudlò

Ining bukon matuod nga mga manunudlò nga akon
ginasambit hay maisog kag hambugon. Wayà sinda naha-
hadlok manglibak sa mga mahimayaon nga tinuga sa langit.
11 Aber nganì ang mga anghel nga mas makusog kag
makagagahom kaysa sa bukon matuod nga mga manunudlò
hay wayà naggamit ning malain nga mga hambay kontra
sa adtong mga mahimayaon nga tinuga sa atubangan ng
Ginoo.
12 Pero ini nga mga tawo nagahambay ning malain sa mga
butang nga wayà ninda maintindihi, pareho sinda sa mga
sapat nga wayà ning isip pag ginahuman ninda ang inda
gusto. Gingpitò sinda para lang dakpon kag patyon. Nganì
papatyon gid ini nga mga tawo pareho sa ilahas nga hayop.
13 Kasiraan ang bayos sa inda ginahuman nga malain sa
iban. Kay ang inda ginakabig nga kalipay, hay imaw ang
paghuman ng aber ano nga malain nga handom ng lawas
bisan adlaw. Pareho sinda sa mga buling kag tubag nga
nagatao ning kahuy-anan sa indo kung makità sinda sa
indo pagtipon-tipon! Sa matuod lang, ginakalipay gid ninda
kamo nga dayaon, mintras nagakaon sinda sa indo.
14 Kung sinda magsirò sa mga babayi, ang hunahunà
ninda hay puro pagpinangbabayi. Wayà sinda ginasubhi
sa pagpakasalà kag ginatintar pa ninda ang mga tawo nga
maluya sa pagtuo agud magpakasalà da. Batasan na ninda
ang paghinakog. Tungod sa ini nga mga malain nga butang,
ginasumpà gid sinda ng Dios!
15 Gingbayaan ninda ang tamà nga mga pagpanudlò,
nganì nagtayang sinda. Gingpatuyaran ninda ang ginghu-
man ni Balaam nga ungà ni Beor, nga gingpalabi ang kwarta
nga suhoy sa paghuman ning malain.

16 Kag tungod gingsuway niya ang sugò ng Dios,
gingsabyaw siya ng iya asno aber indì makahambay. Pero
naghambay ini sa boses ng tawo, para pugungon ang
propeta sa kabuangan nga iya kuntà pagahumanon.†
17 Ining bukon matuod nga mga manunudlò hay pareho sa
mga tuburan nga nahubas na kag daw sa mga panganod nga
ginapadpad ng makusog nga hangin.* Nganì gingtagana na
ng Dios para sa inda ang lugar nga sobra gid kaduyom.
18 Daw kaayo-ayo kag nakakaingganyo gid ang inda
hambay pag nagatudlò sinda, pero wayà gid ini ning puyos.
Ginagamit ninda ang mga malaw-ay nga ginahandom ng
lawas, agud matintar ninda liwat ang mga tawo nga bag-o
pa lang nakalikaw sa mga nagakabuhì sa salà.
19 Ginapangakò ninda ang kahilwayan sa inda mga
nakukumbinsi, pero sinda mismo hay mga ulipon ng salà
nga imaw ang makakasirà sa inda kay ang tawo hay ulipon
ng aber ano nga nagagahom sa iya.
20 Nahilway na sa kalainan nga nagagahom sa mga tawo
sa kalibutan ang aber sin-o nga nakakilaya na kay Ginoong
Hesu-Kristo nga aton Manluluwas. Pero kung sa ulihi
magbalik naman sinda sa inda malain nga mga hinimuan
kag maging ulipon naman sinda ng inda mga salà, mas
magiging malain pa gid ang inda kamutangan kaysa sa
wayà pa sinda nagtuo kay Kristo.
21 Maayo pa nga wayà na lang sinda nakasayod ng tamà
nga paagi nga gusto ng Dios sa inda pagkabuhì kaysa sa
pagkatapos nga nakasayod, magtalikod sinda sa mga sugò
ng Dios nga inda gingbaton.
22 Ang inda ginahuman hay pareho sa mga hambayanon
nga nagahambay,
“Ang ayam, sa kaugalingon nga suka
ginakaon naman,”†
kag
“Ang baboy nga bag-o lang gingpaligusan,
nagabalik sa lup-ugan.”

3

Ang Pangakò nga Pagbalik ng Ginoo

1 Mga pinalanggà, ini ang akon ikaduha nga sulat sa indo.
Sa pareho nga mga sulat, ginatinguhà ko nga pukawon ang
indo malimpyo nga panghunahunà paagi sa pagpadumdom
sa indo sa pila ka mga butang.

---

† **2:16 2:16** Mga Bilang 22:21-35 * **2:17 2:17** Ang gusto hambayon hay wayà sinda puyos. † **2:22 2:22** Hambayanon 26:11

2 Gusto ko nga dumdumon nindo permi ang ginghambay
ng mga propeta ng Dios nang una kag ang sugò ng aton
Ginoo kag Manluluwas nga iya gingtao sa indo paagi sa mga
apostoles nga gingsugò sa indo.
3 Una sa tanan, dapat nindo masayuran nga sa ulihi nga
mga adlaw, magaabot ang mga tawo nga nagakabuhì sunò
sa malaw-ay nga ginahandom ng inda lawas kag insultuhon
kag ngitlan ninda kamo.
4 Magahambay sinda, “Dì ba nagpangakò si Kristo nga
mabalik liwat? Diin na siya niyan? Ang amon mga
kalulo-lulohan hay nagkamatay na, pero imaw da gihapon
ang kamutangan ng tanan tunà pa gid nang pagtuga ng
kalibutan.”
5 Kay ginghungod ninda nga kalimutan nga paagi sa
hambay ng Dios natuga ang kalangitan nang una. Kag paagi
da sa iya hambay natuga ang kalibutan halin sa tubì kag
paagi sa tubì.*
6 Pagkatapos paagi da sa tubì, ginggunaw niya kag
gingsirà ang kalibutan nang adto nga tyempo.
7 Kag paagi da sa hambay ng Dios, ang kalangitan kag
ang kalibutan nga aton nakikità niyan hay ginatagana para
sunugon. Ginatagana niya ini sa adlaw ng Paghusga kag
sa adto nga adlaw parusahan ang mga tawo nga wayà
nagasunod sa Dios.
8 Pero mga pinalanggà, ayaw nindo pagkalimuti ining isa
ka butang. Sa Ginoo, ang isa ka adlaw hay pareho sa 1,000
ka tuig kag ang 1,000 ka tuig hay pareho lang sa isa ka adlaw.
9 Sunò sa ginahunahunà ng iban, nagapaungan-ungan
ang Ginoo sa pagtuman ng iya promisa. Pero wayà
siya nagapaungan-ungan, kundì nagahuyat siya nga may
pagkamapinasensyahon para magtalikod ang tanan nga
tawo sa inda mga salà, kay indì niya gusto nga ang aber
sin-o hay mamatay†.
10 Pero ang adlaw ng pagbalik ng Ginoo hay pareho sa pag-
abot ng miyugpangawat nga indì nindo masayuran kung
san-o. Sa adto nga adlaw, ang kalangitan hay gulpi na lang
maduduyà kag may mababatian nga makusog nga tunog.
Masusunog kag masisirà ang tanan nga yari sa dutà. Ang
dutà kag ang tanan nga nahuman diri hay maduduyà.
11 Tungod sa tiyad ini nga paagi masisirà ang tanan
nga butang, dapat magpakabalaan kita kag magsunod sa
kabubut-on ng Dios.

---

* **3:5 3:5** Ang gusto hambayon, ang kalibutan hay nagluwas nang gingtipon ng Dios ang tubì sa isa ka lugar. Basaha sa Gingtunaan 1:9-10. † **3:9 3:9** *Mamatay*: ang gusto hambayon, parusahan sa impyerno sa wayà katapusan.

12 Kag mintras ginahuyat naton ang adlaw nga gingpilì
ng Dios sa pag-abot ni Kristo, tinguhaon ta maayo ang
aton mahuhuman agud mapadalì ang iya pagbalik. Sa adto
nga adlaw, susunugon ang kalangitan kag masisirà ini kag
magakatunaw sa kainit ang tanan nga yari sa dutà.
13 Pero ginahuyat naton ang bag-o nga kalangitan kag
bag-o nga kalibutan nga gingpromisa ng Dios, kung sa diin
magaistar ang mga gingkabig nga matarong.
14 Nganì mga pinalanggà, mintras nagahuyat kamo sa
inà nga mga butang, tinguhaa nindo nga magkabuhì ning
malimpyo kag wayà ning kasawayan sa atubangan ng Dios
kag dapat maayo ang indo relasyon sa iya.
15 Tandai nindo nga ang aton Ginoo hay nagapasensya kay
ang gusto niya hay maluwas ang mga tawo. Pareho da ini
sa gingsulat sa indo ng aton palanggà nga utod nga si Pablo,
sunò sa kamayad nga gingtao ng Dios sa iya.
16 Imaw da ini ang iya ginasambit sa tanan niya nga mga
sulat, kung sa diin may mga pila siya nga gingsulat nga
mahugà intindihon. Nganì may mga tawo nga maluya ang
pagtuo kag wayà makasayod ng kamatuuran kag nagatao
ning salà nga pagkaintindi sa ini nga mga gingsulat ni
Pablo. Imaw da inà ang inda ginahuman sa iban nga parte
ng Kasulatan. Nganì sinda mismo ang nagadaya ng inda
kaugalingon sa kasiraan.
17 Pero mga pinalanggà, nasayuran na ini nindo. Nganì
magbantay kamo, basì kung kamo hay mapatayang sa salà
nga mga pagpanudlò ng ini nga mga tawo nga malain. Kay
kung magsunod kamo sa inda, maduduyà ang indo matibay
nga ginapatihan niyan.
18 Pero kahinangyan magpadayon kamo sa pagpaka-
maayo kag pagkakilaya sa aton Ginoo kag Manluluwas nga
si Hesu-Kristo. Siya ang dapat naton dayawon niyan kag
hasta sa wayà katapusan. Kabay pa!

Ang Una nga Sulat ni
JUAN
Pasayod

Ini ang primero sa tuyo ka sulat ni Apostol Juan nga kaibahan sa Bag-o nga Kasugtanan. Igwa ini ning tuyo ka katuyuan.

Una, ginalaygayan niya ang mga miyugbasa nga dapat magkabuhì nga nagapakig-isa sa Dios kag sa iya Ungà nga si Hesu-Kristo.

Ang pangaduha, ginapaandaman niya ang mga nagatuo nga indì sinda magpati sa salà nga pagpanudlò. Nganì gingdipinsahan ni Juan si Hesu-Kristo nga siya hay Dios nga naging tawo (4:3, 5:20). Sa ini nga sulat, ginasiguro ni Juan sa mga kauturan nga patawaron sinda kung akuon ninda ang inda salà sa Dios (1:9). Ging-isplikar da niya ang mga tandà parti sa bukon matuod nga kristo.

Ang pangtuyo, gingpakità ng Dios ang matuod nga paghigugmà nang gingpadaya niya ang iya Bugtong nga Ungà agud isakripisyo ang iya kabuhì para sa mga tawo. Nganì kahinangyan da ang mga kauturan hay maghigugmaan sa isa kag isa pareho ng ginghuman ni Kristo (3:16).

Si Hesus ang Hambay nga Ginahalinan ng Kabuhì

1 Nagasulat kami sa indo parti sa iya nga ginatawag ang Hambay*, nga ginahalinan ng kabuhì nga wayà katapusan.
Bago pa nagtunà ang tanan, ini nga Hambay hay yarà na,
pero niyan nagpakità siya bilang tawo. Nakità ng amon mga
mata kag nabatian namon ang iya mga ginghambay. Wayà
lang namon siya naobserbahi kundì nahawiran pa ng amon
mga kamot.
2 Matuod gid, nagpakità siya bilang tawo kag siya ang
nagatao ning kabuhì nga wayà katapusan. Nakità namon
siya kag ginapamatuuran namon sa indo. Kag ginapasayod
sa indo ang parti sa iya nga imaw ang kabuhì nga wayà
katapusan. Bago nagtunà ang tanan, kaibahan na siya ng
Dios nga Amay pero niyan nagpakità bilang tawo sa amon.
3 Nganì ginapasayod namon sa indo ang parti kay Hesus
nga amon nakità kag nabatian para magpakig-isa kamo sa
amon kag sa Dios nga Amay kag sa iya Ungà nga si Hesu-
Kristo*.

---

* **1:1 1:1** *Hambay*: sa Griego, ini hay si Hesus kag ang gusto hambayon siya hay ang kabilugan nga mensahe ng Dios. Basaha sa Juan 1:14, Pahayag 19:13.

4 Ginasulat namon ini nga mga butang agud ang aton
kalipay hay makumplito.

Ang Nagakabuhì sa Kahayag

5 Imaw ini ang mensahe nga amon nabatian kay Hesus
kag ginapasayod namon sa indo, nga ang Dios hay kahayag
kag wayà gid ning kaduyom sa iya.
6 Nganì kung maghambay kita nga nagapakig-isa kita sa
Dios pero nagakabuhì gihapon kita sa kaduyom, nagapinu-
song kita kay nagapadayon kita sa kasal-anan. Kag wayà
kita nagakabuhì sunò sa kamatuuran.
7 Pero kung nagakabuhì kita ning maayo kag malimpyo
hay nagapanaw kita sa kahayag, pareho ng Dios nga yarà
sa kahayag, kita hay nagakaisa kag ang dugò ni Hesus nga
Ungà ng Dios ang nagalimpyo sa tanan naton nga kasal-
anan.
8 Kung maghambay kita nga wayà kita ning kasal-
anan, ginadayà naton ang aton kaugalingon kag wayà gid
naton naiintindihi ang kamatuuran parti sa kasal-anan nga
ginapasayod ng Dios.
9 Pero kung mag-akò kita sa aton mga kasal-anan,
patawaron niya ang aton mga salà kag limpyuhon niya
kita sa tanan nga nahuman naton nga bukon matarong kay
siya hay masaligan sa iya gingpromisa kag tamà ang iya
ginahuman.
10 Kung kita nagahambay nga wayà kita nagakasalà,
ginahuman naton nga pusong ang Dios. Kung tiyad ini,
wayà gid naton ginabatuna ang iya hambay.

2

Ang may Relasyon sa Dios dapat Magtuman sa Iya

1 Mga ungà ko sa pagtuo, ginasulat ko ini nga mga butang
sa indo agud indì kamo magkasalà. Pero kung magkasalà
ang aber sin-o, may nagabulig sa aton sa atubangan ng Dios
nga Amay. Ini hay si Hesu-Kristo, ang matarong.
2 Kay siya mismo ang ginghalad sa Dios para sa kap-
atawaran ng aton mga kasal-anan kag bukon lang ng aton
mga kasal-anan kundì imaw da sa salà ng tanan nga tawo.
3 Sigurado gid kita nga may relasyon sa Dios, kung
ginatuman naton ang iya mga sugò.
4 Ang nagahambay nga siya hay may relasyon sa Dios
pero wayà naman nagatuman sa iya mga sugò, bakakon
kag wayà gid niya naiintindihi ang kamatuuran nga gina-
pasayod ng Dios.

5 Pero ang aber sin-o nga nagatuman sa hambay ng Dios,
matuod gid nga perpikto ang iya paghigugmà sa Dios. Diri
naton masasayuran nga nagapakig-isa kita sa Dios:
6 ang aber sin-o nga nagahambay nga siya hay padayon
nga nagapakig-isa sa Dios, dapat magkabuhì pareho da sa
pagkabuhì ni Hesu-Kristo.

Ang Sugò ni Kristo

7 Mga pinalanggà ko, ginasulat ko sa indo ang parti sa sugò
ni Kristo*. Ini hay bukon bag-o, kundì ang dati nga sugò nga
yarà na sa indo tunà pa nang nagtuo kamo kay Kristo. Ining
dati nga sugò nga indo nabatian hay ang maghinigugmaan
kamo.
8 Pero mahahambay ko nga bag-o da ini kay nakità
ang paghigugmà sa kabuhì ni Kristo nang una kag niyan
nakikità patì sa indo kung sa diin naduduyà na ang
kaduyom nga imaw ang mga kalainan kag nagahayag na
ang maayo nga kabuhì.
9 Ang nagahambay nga siya hay nagakabuhì sa kahayag,
pero nagatanom ning kahangit sa iya utod kay Kristo,
siya hay nagapadayon gihapon sa kasal-anan pareho ng
nagakabuhì sa kaduyom.
10 Ang nagahigugmà sa iya utod kay Kristo, siya hay
nagapadayon sa pagkabuhì sa kahayag kag wayà ning bisan
ano nga maging kabangdanan nga siya makasalà.
11 Pero ang nagatanom ning kahangit sa iya utod kay
Kristo, siya hay nagakabuhì sa kasal-anan. Ini hay pareho
ng tawo nga nagapanaw sa kaduyom kag wayà kasayod
kung sa diin siya makadto kay ang iya mata indì makakità
sa kaduyom.
12 Mga ungà ko sa pagtuo, nagasulat ako sa indo
kay gingpatawad na ang indo mga salà paagi sa ginghuman
ni Hesu-Kristo*.
13 Mga maguyang sa pagtuo, nagasulat ako sa indo
kay may relasyon kamo kay Hesus nga yarà na bago pa
nagtunà ang tanan.
Mga kabataan, nagasulat ako sa indo
kay gingperdi na nindo si Satanas.
14 Mga ungà ko sa pagtuo, nagsulat ako sa indo
kay may relasyon kamo sa Dios nga Amay.
Mga maguyang sa pagtuo, nagsulat ako sa indo
kay may relasyon kamo kay Hesus nga yarà na bago pa
nagtunà ang tanan.
Mga kabataan, nagsulat ako sa indo

---

* **2:12 2:12** Sa literal: sa iya pangayan.

kay makusog ang indo pagtuo kag ginatanom gid nindo sa
indo tagipusuon ang hambay ng Dios
kag gingperdi nindo si Satanas.

Ayaw Pagpalabiha ang mga Butang sa Kalibutan

15 Ayaw nindo pagpalabiha ang mga paagi nga kontra
sa kabubut-on ng Dios kag ang mga butang nga yari sa
kalibutan. Kay kung ginahigugmà nindo ang kalibutan,
wayà kamo nagahigugmà sa Dios nga Amay.
16 Kay ang tanan nga malain nga mga paagi nga yari
diri hay bukon halin sa Dios nga Amay, kundì sa kalibutan
lang. Ini hay ang malaw-ay nga ginahandom ng lawas, ang
ginakawilihan nga nakikità ng mata kag ang ginapahambog
nga manggad sa kabuhì ng mga tawo.
17 Maduduyà ang kalibutan kag ang tanan nga malain
nga handom nga ginakawilihan diri, pero ang nagasunod
sa kabubut-on ng Dios hay mabubuhì sa wayà katapusan.

Ang Nagakontra kay Kristo

18 Mga ungà ko sa pagtuo, malapit na ang katapusan ng
kalibutan. Gingtudluan kamo nga maabot ang nagakontra
kay Kristo kag sa matuod lang, aber arinyan hay madamò
na ang aton nakikità nga mga nagakontra kay Kristo, nganì
sayod naton nga malapit na ang katapusan.
19 Aber sinda hay dati naton nga kaibahan, bukon naton
sinda kapareho sa pagtuo. Kay kung pareho ang inda
pagtuo sa aton, wayà kuntà sinda maghalin sa aton. Pero
naghalin sinda kag ini hay nagapamatuod nga sinda tanan
wayà relasyon sa aton.
20 Pero kamo hay gingtaw-an na ng balaan nga Dios ning
Espiritu Santo, nganì kamo tanan hay nakakaintindi ng
kamatuuran nga gingtudlò sa indo.
21 Nagasulat ako sa indo pero indì mahambay nga wayà
kamo nakakasayod ng kamatuuran nga gingtudlò sa indo.
Sayod gid nindo ini kag sayod da nindo nga wayà ning
pinusong nga nagahalin sa kamatuuran.
22 Sin-o ang nagapinusong? Wayà ning iban kundì ang
aber sin-o nga wayà nagakilaya nga si Hesus ang Kristo nga
gingpromisa ng Dios. Imaw ini ang nagakontra kay Kristo,
ang wayà nagakilaya sa Dios nga Amay kag sa iya Ungà nga
si Hesus.
23 Ang aber sin-o nga wayà nagakilaya sa Ungà ng Dios
hay wayà da relasyon sa Dios nga Amay. Ang aber sin-o
nga nagakilaya sa Ungà ng Dios sa atubangan ng mga tawo
hay may relasyon da sa Dios nga Amay.

24 Nganì kamo, itanom gid nindo sa tagipusuon ang
mga gingtudlò sa indo tunà pa nang magtuo kamo. Kung
tumanon nindo ini, magapabilin kamo sa pagpakig-isa sa
Ungà ng Dios kag sa iya Amay.
25 Kag ang kabuhì nga wayà katapusan, imaw gid ang
gingpangakò ni Kristo sa aton.
26 Ginasulat ko ini sa indo para paandaman kamo parti sa
mga gusto magpatayang sa indo.
27 Pero kamo hay gingtaw-an na ning Espiritu Santo halin
sa Dios kag mintras nagapabilin siya sa pagpakig-isa sa
indo, indì na kahinangyan pa ang iban nga magtudlò sa
indo ning tamà nga pagpanudlò. Kay ang Espiritu Santo
imaw ang magatudlò sa indo ng tanan nga kamatuuran nga
kahinangyan nindo masayuran kag ang iya ginatudlò hay
matuod, bukon pinusong. Nganì pareho ng iya ginatudlò,
magpabilin kamo sa pagpakig-isa kay Kristo.

Ang mga Ungà ng Dios

28 Niyan, mga ungà ko sa pagtuo, magpabilin kamo
sa pagpakig-isa kay Kristo agud indì kita mahadlok kag
mahuyà kung siya magbalik na sa kalibutan.
29 Kung sayod nindo nga siya hay matarong, dapat da
nindo masayuran nga ang aber sin-o nga nagahuman ning
matarong hay gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì halin sa
Dios.

3

1 Isipon nindo kung mauno kadakò ang paghigugmà sa
aton ng Dios nga Amay! Ginabaton niya kita nga mga
ungà niya kag imaw gid inà ang matuod. Pero wayà kita
ginakilay-a ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios, kay
wayà ninda nakilaya kung sin-o ang Dios.
2 Mga pinalanggà ko, niyan hay mga ungà na kita ng Dios,
pero wayà pa gingpasayod sa aton kung maging ano kita sa
ulihi. Pero sayod naton sa pagbalik liwat ni Kristo, kita hay
maging kapareho niya kay makikità naton kung sin-o gid
siya.
3 Nganì ang aber sin-o nga may paglaom nga maging
kapareho kay Kristo hay nagapadayon nga limpyo paagi sa
pagpalayò sa salà, pareho ni Kristo nga malimpyo.
4 Ang bisan sin-o nga nagapakasalà hay nagakontra sa
sugò ng Dios, kay ang salà imaw ang pagkontra sa sugò ng
Dios.
5 Pero nasayuran nindo nga nagkari si Hesus sa kalibutan
agud buy-on ang aton mga salà kay siya wayà gid salà.

6 Nganì ang bisan sin-o nga nagapabilin sa pagpakig-
isa sa iya, dapat indì magpinakasalà. Ang aber sin-o nga
nagapinakasalà hay wayà makaintindi kung sin-o si Hesus
o wayà ning relasyon sa iya.
7 Mga ungà ko sa pagtuo, indì kamo magpaluko aber
kanin-o! Kay ang aber sin-o nga nagahuman ning matarong
hay ginakabig ng Dios nga matarong, pareho ni Kristo nga
matarong.
8 Pero ang aber sin-o nga nagapakasalà hay sa Diyablo*
kay tunà pa nang una, nagpakasalà na siya. Kag nagkari
sa kalibutan ang Ungà ng Dios para mawayà na ang mga
ginahuman ng Diyablo.
9 Ang aber sin-o nga gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì
halin sa Dios hay wayà nagapadayon sa salà, kay igwa
siya ning kinaugalì nga pareho sa Dios. Imposible nga
magapadayon pa siya sa salà, kay gingtaw-an siya ning bag-
o nga kabuhì halin sa Dios.
10 Diri naton makikilaya kung sin-o ang mga ungà ng Dios
kag kung sin-o ang mga ungà ng Diyablo: ang aber sin-o nga
wayà nagahuman ning matarong kag wayà nagahigugmà sa
iya utod kay Kristo hay bukon ungà ng Dios.

Maghinigugmaan sa Isa kag isa

11 Imaw ini ang sugò nga nabatian nindo tunà pa nang
nagtuo kamo: maghinigugmaan kita.
12 Indì naton dapat patuyaran si Cain nga ging-ulipon ni
Satanas. Ang resulta gingpatay niya ang iya manghod. Kag
basì niya gingpatay? Kay malain ang iya nahuman pero
matarong ang nahuman ni Abel.†
13 Nganì, mga kauturan ko kay Kristo, indì kamo matin-
gaya kung nagatanom da ning kahangit sa indo ang mga
tawo nga wayà relasyon sa Dios.
14 Nasayuran naton nga gingsaylo na kita halin sa
kamatayon† pakadto sa bag-o nga kabuhì halin sa Dios,
kay ginahigugmà naton ang mga kauturan. Ang wayà
nagahigugmà hay nagapabilin sa kamatayon.
15 Ang aber sin-o nga nagatanom ning kahangit sa iya
utod kay Kristo hay ginakabig ng Dios nga miyugpatay.
Kag nasayuran nindo nga wayà ning miyugpatay nga may
kabuhì nga wayà katapusan.
16 Diri naton makikilaya ang matuod nga paghigugmà:
gingsakripisyo ni Hesus ang iya kabuhì para sa aton. Nganì

---

* **3:8 3:8** *Diyablo*: Ini hay titulo ni Satanas. Ang gusto hambayon hay miyugpanglibak, siya ang pinakapunò ng tanan nga malain nga espiritu. † **3:12 3:12** Gingtunaan 4:1-16 † **3:14 3:14** *Kamatayon*: Ang gusto hambayon hay wayà na sa gahom ni Satanas. Basaha sa Juan 5:24.

indì da kita maglikaw sa kahugaan aber pa isakripisyo
naton ang aton kabuhì para magbulig sa mga kauturan.
17 Halimbawà, igwa sa indo ning may kaya kag nakità
niya ang iya utod kay Kristo nga nagakahinangyan, pero
wayà niya ini buligi, pauno niya mahambay nga na-
gahigugmà siya sa Dios?
18 Mga ungà ko sa pagtuo, indì lang kita maghigugmà
paagi sa hambay o sa bàbà, kundì ipakità naton ang matuod
nga paghigugmà paagi sa aton ginahuman.

Ang Katawhayan nga Yari sa aton Tagipusuon

19-20 Kung humanon naton ini, masasayuran naton nga
nagasunod kita sa kamatuuran nga halin sa Dios. Aber
husgahan man kita ng aton konsensya, magiging matawhay
ini pag magpalapit kita sa Dios. Dapat naton dumdumon
nga mas sayod ng Dios ang aton konsensya kay sayod niya
ang tanan.
21 Mga pinalanggà ko, kung wayà na kita ginahusgahi ng
aton konsensya, indì kita mahadlok nga magpalapit sa Dios.
22 Mababaton naton ang bisan ano nga ginapangayò
naton sa iya, kay ginatuman naton ang iya mga sugò kag
ginahuman ang makapalipay sa iya.
23 Ini ang iya mga sugò: dapat magtuo kita sa iya Ungà‡
nga si Hesu-Kristo kag maghinigugmaan kita, pareho ng
ginasugò ni Hesus sa aton.
24 Ang aber sin-o nga nagasunod sa mga sugò ng Dios hay
nagapabilin sa pagpakig-isa sa Dios kag imaw da ang Dios sa
iya. Kay gingtao niya sa aton ang Espiritu Santo, nasayuran
naton nga nagapabilin sa pagpakig-isa ang Dios sa aton.

4

Ang Espiritu ng Dios kag Espiritu ng Nagakontra kay Kristo

1 Mga pinalanggà ko, ayaw nindo pagpatihi nga daan
ang aber sin-o nga nagahambay nga ang iya ginatudlò
hay paagi sa Espiritu Santo, kundì tistingon gid anay ang
pagpanudlò kung halin sa Dios o bukon. Kay kadamò na
ang bukon matuod nga mga propeta* nga makikità aber
diin sa kalibutan.
2 Paagi sa iya pagpanudlò masasayuran naton kung sin-
o ang igwa ning Espiritu ng Dios. Ang aber sin-o nga
nagadiklara nga si Hesu-Kristo nagkari sa kalibutan bilang
tawo, ang iya pagpanudlò hay halin sa Dios.

‡ **3:23 3:23** Sa Griego, magtuo kita sa pangayan ng iya Ungà. Ang gusto hambayon magtuo kita sa iya otoridad kag tanan niya nga kinaugalì bilang Ungà ng Dios.

3 Ang aber sin-o nga nagahambay nga si Hesus wayà
nagkari sa kalibutan bilang tawo, ang iya pagpanudlò
bukon halin sa Dios, kundì halin sa espiritu nga nagakontra
kay Kristo. Nabatian nindo nga maabot ini kag niyan hay
yari na sa kalibutan.
4 Mga ungà ko sa pagtuo, kamo hay sa Dios. Nagdaog na
kamo laban sa mga bukon matuod nga mga propeta, kay
ang Espiritu Santo nga yarà sa indo hay mas makagagahom
kaysa kay Satanas nga yarà sa mga tawo nga nagakontra sa
kabubut-on ng Dios.
5 Sinda hay kaibahan sa ini nga kalibutan nga wayà
nagabaton sa Dios, nganì ang inda ginatudlò hay parti sa
kalibutanon nga mga butang kag nagapati sa inda ang mga
tawo nga wayà relasyon sa Dios.
6 Pero kita hay sa Dios, nganì ang aber sin-o nga may
relasyon sa Dios hay nagapati sa aton. Pero ang wayà
relasyon sa Dios, wayà nagapati sa aton. Sa ini nga paagi,
makikilaya naton ang Espiritu Santo nga nagatudlò ning
kamatuuran kag ang espiritu nga nagatudlò ning salà.

Ang Dios hay Paghigugmà

7 Mga pinalanggà ko, maghinigugmaan kita kay ang
paghigugmà hay halin sa Dios. Ang aber sin-o nga
nagahigugmà gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì halin sa
Dios kag may relasyon sa Dios.
8 Ang wayà nagahigugmà wayà relasyon sa Dios, kay ang
kinaugalì ng Dios hay mahigugmaon.

9 Gingpakità ng Dios ang iya paghigugmà sa aton nang
gingsugò niya ang iya bugtong nga Ungà diri sa kalibutan
para paagi sa iya pagkamatay sa krus, magkaigwa kita ning
kabuhì nga wayà katapusan.
10 Imaw ini ang matuod nga paghigugmà: bukon ang
paghigugmà naton sa Dios kundì ang iya paghigugmà sa
aton kung sa diin gingtao niya ang iya Ungà agud maging
halad* para sa kapatawaran ng aton mga kasal-anan.

11 Mga pinalanggà ko, kay ginghigugmà kita ng Dios ning
tiyad ini kadakò, dapat da nga maghinigugmaan kita.
12 Wayà ning tawo nga nakakità sa Dios, pero kung kita
hay nagahinigugmaan, siya hay nagapabilin nga nagapakig-
isa sa aton kag naging perpikto ang aton paghigugmà sa iya
paagi sa aton paghinigugmaan.

13 Nasayuran naton nga kita hay nagapabilin nga
nagapakig-isa sa Dios kag siya sa aton, kay gingtao ng Dios
ang iya Espiritu sa aton.

14 Amon gid nakità ang Ungà ng Dios kag niyan amon
ginapamatuuran nga gingsugò siya ng Dios nga Amay bilang
Manluluwas ng tanan nga tawo sa kalibutan.
15 Ang nagadiklara nga si Hesus Ungà ng Dios, hay
nagapabilin nga nagapakig-isa sa Dios kag ang Dios sa iya.
16 Nasayuran naton kag gingpatihan nga ginahigugmà gid
kita ng Dios.
Ang kinaugalì ng Dios hay mahigugmaon. Kag ang aber
sin-o nga nagahigugmà pareho ng Dios hay nagapabilin nga
nagapakig-isa sa Dios kag ang Dios sa iya.
17 Mintras kita nagapabilin nga nagapakig-isa sa Dios,
naging perpikto ang aton paghigugmà sa iya, nganì
makakaatubang kita sa adlaw ng paghusga nga wayà ning
kahadlok kay ginapatuyaran naton si Hesu-Kristo mintras
yari kita sa kalibutan.
18 Wayà ning kaibahan nga kahadlok ang matuod nga
paghigugmà kay ginaduyà ng ini nga paghigugmà ang
kahadlok. Bukon pa gid perpikto ang paghigugmà ng tawo
nga nahahadlok, kay ang kahadlok hay may kaibahan nga
parusa.
19 Nagahigugmà kita kay ang Dios ang una nga
naghigugmà sa aton.
20 Kung may nagahambay, “Ginahigugmà ko ang Dios,”
pero nagatanom ning kahangit sa iya utod kay Kristo, siya
hay bakakon. Kay kung ang iya utod kay Kristo nga nakikità
indì niya mahigugmà, ang Dios pa arà nga indì niya makità?
21 Imaw ini ang sugò nga gingtao niya: ang nagahigugmà
sa Dios kahinangyan da nga maghigugmà sa iya utod kay
Kristo.

5

Ang Pagdaog Kontra sa Kalibutan

1 Ang aber sin-o nga nagatuo nga si Hesus ang Kristo
hay gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì halin sa Dios kag
ang aber sin-o nga nagahigugmà sa Dios nga Amay nga
nagtao ning bag-o nga kabuhì, hay nagahigugmà da sa mga
gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì halin sa Dios.
2 Kung ginahigugmà naton ang Dios kag ginasunod ang
iya mga sugò, nasasayuran naton nga ginahigugmà ta ang
mga ungà ng Dios.
3 Kay ang paghigugmà sa Dios hay ang pagsunod naton sa
iya mga sugò. Kag ang iya mga sugò hay bukon gid masyado
mahugà sundon.
4 Kay ang tanan nga gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì
halin sa Dios hay nakakadaog sa mga paagi ng kalibutan

nga kontra sa kabubut-on ng Dios. Kag gingperdi naton ini
paagi lang gid sa aton pagtuo kay Kristo.
5 Sin-o ang makakadaog sa mga paagi ng kalibutan nga
kontra sa kabubut-on ng Dios? Wayà ning iban kundì ang
nagatuo nga si Hesus hay Ungà ng Dios.

Ang Pamatuod parti sa Ungà ng Dios

6 Si Hesu-Kristo hay nag-abot sa kalibutan, ging-
bawtismuhan sa tubì kag nag-ilig ang iya dugò nang siya
namatay. Bukon lang paagi sa tubì kundì sa dugò kag ini
hay nagpamatuod nga siya gid ang Ungà ng Dios. Ang
Espiritu Santo nagpamatuod da parti diri kag sayod naton
nga matuod ini kay ang Espiritu hay nagahambay ning
matuod.
7 Nganì, igwa gida ning tuyo nga nagapamatuod parti kay
Hesus:
8 ang Espiritu Santo, ang tubì kag ang dugò. Kag ining
tuyo hay nagakaisa sa pagpamatuod.
9 Ginapatihan naton ang pamatuod ng mga tawo, pero
mas masaligan gid ang pamatuod ng Dios kag siya mismo
ang nagpamatuod parti sa iya Ungà.
10 Ang aber sin-o nga nagatuo sa Ungà ng Dios hay
nagapati sa pamatuod ning hugot sa iya tagipusuon. Pero
ang wayà nagapati sa hambay ng Dios hay ginahuman nga
pusong ang Dios, kay indì siya magpati sa ini nga pamatuod
parti sa Ungà ng Dios.
11 Imaw ini ang pamatuod: gingtao sa aton ng Dios ang
kabuhì nga wayà katapusan kag ini nga kabuhì hay halin
sa iya Ungà.
12 Ang igwa relasyon sa Ungà ng Dios hay igwa ning
kabuhì nga wayà katapusan. Pero ang wayà relasyon sa
iya Ungà hay wayà ning tiyad ini nga kabuhì.

Ang Kasiguruhan sa Kabuhì nga wayà Katapusan

13 Ginasulat ko ini sa indo agud masigurado nindo nga
kamo nga nagatuo sa Ungà ng Dios* hay igwa ning kabuhì
nga wayà katapusan.
14 Kag sigurado gid nga kada kita magpalapit kag mag-
pangayò ning aber ano nga butang sunò sa kabubut-on ng
Dios, nagapamatì siya sa aton.
15 Kag kung sigurado kita nga siya hay nagapamatì sa aton
pag kita nagapangabay, sigurado gid nga itatao niya ang
aber ano nga aton ginapangayò.
16 Niyan ang aber sin-o nga makakità sa iya utod kay
Kristo nga nagahuman ning kasal-anan nga indì ikamatay

---

* **5:13 5:13** *Sa Ungà ng Dios*: sa Griego, hay sa pangayan ng Ungà ng Dios.

espiritwal, kahinangyan ipangamuyò niya sa Dios para
adto nga tawo hay pagataw-an ning kabuhì. Ini hay
para lang sa mga nakahuman ning salà nga indì ikamatay
espiritwal. Pero parti sa salà nga ikamatay espiritwal,
wayà ako nagahambay nga ipangamuyò nindo ang tawo
nga nakahuman ning tiyad ini nga salà.
17 Ang tanan nga ginahuman nga bukon matarong hay
kasal-anan, pero puydi pa mapatawad, puyra sa salà nga
ikamatay espiritwal.
18 Sayod naton nga ang aber sin-o nga gingtaw-an ning
bag-o nga kabuhì halin sa Dios hay wayà nagapadayon sa
pagpakasalà kay ginabantayan siya ng Ungà ng Dios kag
wayà ning malain nga mahuhuman si Satanas sa iya.
19 Sayod da naton nga kita hay mga ungà ng Dios pero ang
tanan nga tawo nga wayà relasyon sa Dios hay sa idayom
ng gahom ni Satanas.
20 Sayod naton nagkari ang Ungà ng Dios sa kalibutan kag
gingtaw-an kita ning pang-intindi agud may relasyon kita
sa matuod nga Dios. Kag kita hay nagapakig-isa sa iya, kay
kita hay nagapakig-isa sa iya Ungà nga si Hesu-Kristo. Siya
imaw ang matuod nga Dios kag siya ang ginahalinan ng
kabuhì nga wayà katapusan.
21 Mga ungà ko sa pagtuo, palayò kamo sa mga butang
nga puydi makabaylo sa Dios† sa indo tagipusuon.

† **5:21 5:21** Sa mga butang nga puydi makabaylo sa Dios, sa Griego, sa mga imahen o dios-diosan. Pero ang isa sa gusto hambayon, ini hay kasal-anan.

Ang Pangaduha nga Sulat ni JUAN
Pasayod

Ini ang pangaduha nga sulat ni Juan. Ang pakilaya niya hay halin sa ‘maguyang’ nga ang gusto hambayon may edad na nga miyugdumaya kag ginatahod sa Iglesya.

Gingsulat niya ini para sa ‘gingpilì nga Ginang’ kag ‘sa iya mga ungà’. Sunò sa pagpati ng mga iskolar, naggamit si Juan ning sikreto nga hambay agud indì siya makilaya, ang iglesya kag ang mga miyembro kay nang adto nga tyempo, ang mga nagatuo hay nakakaagi ning mga paghingabot tungod sa inda pagtuo kay Hesu-Kristo.

Ining matag-od nga sulat hay para ipadumdom sa inda ang sugò nga maghigugmaan sa isa kag isa kag paandaman sinda nga indì pagbatunon ang mga miyugpangluko nga nagatudlò ning salà.

Ang Pagpangamusta

1 Palanggà nga Ginang* nga gingpilì ng Dios kag sa iya mga ungà,†

Bilang maguyang,‡ nagasulat ako sa indo nga na-gahigugmà gid ning matuod kag bukon lang ako kundì imaw da ang tanan nga nakakasayod ng kamatuuran.

2 Ginahigugmà namon kamo kay natanom sa aton tagi-pusuon ang kamatuuran nga halin sa Dios kag magapabilin sa aton hasta sa wayà katapusan.

3 Mababaton naton ang grasya*, kaluoy kag ang katawhayan* halin sa Dios nga Amay kag kay Hesu-Kristo nga iya ungà, kung nagasunod kita sa kamatuuran kag nagahinigugmaan.

Ang Paghinigugmaan

4 Nagakalipay ning dakò ang akon tagipusuon kay naba-tian ko nga may pila dirà sa imo mga ungà ang nagapadayon nga nagasunod sa kamatuuran sunò sa sugò nga nabaton naton halin sa Dios nga Amay.

5 Niyan, Ginang, gusto ko nga ipadumdom sa imo ang sugò nga dapat kita maghinigugmaan. Ini hay bukon bag-o nga

---

* **1:1 1:1** *Ginang*: Ang gusto hambayon hay ang Iglesya. † **1:1 1:1** *Iya mga ungà*: Ang gusto hambayon hay ang mga miyembro sa Iglesya. ‡ **1:1 1:1** *Maguyang*: Ang gusto hambayon hay may edad na nga miyugdumaya kag ginatahod sa Iglesya.

sugò nga ginasulat sa indo, kundì sayod na naton tunà pa
nang nagtuo kamo kay Kristo*.
6 Ang paghigugmà sa Dios hay ang pagsunod naton sa iya
mga sugò. Kag ang sugò niya sa indo hay maghinigugmaan
sa isa kag isa, pareho nang nabatian nindo tunà pa nang
una nang nagtuo kamo kay Kristo.

Ang Pagbantay kontra sa mga Miyugpangluko

7 Kadamò ang manunudlò nga miyugpangluko aber diin
sa kalibutan. Sinda hay wayà nagakilaya nga si Hesu-Kristo
hay naging tawo. Imaw ini ang mga miyugpangluko kag
ang kapareho ng nagakontra kay Kristo.
8 Nganì, bantayi ang indo kaugalingon para ang bunga
ng aton mga gingpangabudlayan indì masayang, kundì
makabaton kamo ning kumplito nga premyo halin sa Dios.
9 Ang aber sin-o nga iba ang ginatudlò sa gingtudlò ni
Kristo kag nagadugang ng kaugalingon nga pagpanudlò,
hay wayà relasyon sa Dios. Pero ang aber sin-o nga
nagapabilin sa gingtudlò ni Kristo, imaw ang may relasyon
sa Dios nga Amay kag kay Hesus nga Ungà ng Dios.
10 Aber sin-o nga nagakarà sa indo kag labot ang pag-
panudlò nga indo nabatian parti kay Kristo, ayaw siya
pagbatuna sa indo bayay kag ayaw magpangabay ning
pagpakamaayo para sa iya.
11 Kay ang nagapangabay para sa iya hay nagapakig-isa
sa iya malain nga hinimuan.

Ang Pagpangamusta

12 Madamò pa kuntà ako ning ihambay sa indo, pero indì
ko na gusto isulat, kay nagalaom ako nga makaibahan ko
kamo kag makahambay ako sa indo atubangan, agud ang
aton kalipay hay makumplito.
13 Nagapangamusta diri ang mga ungà§ ng maguyáng mo
nga babayi* nga gingpilì ng Dios.

---

§ **1:13 1:13** *Mga ungà*: Ang gusto hambayon hay ang mga miyembro sa Iglesya.

* **1:13 1:13** *Maguyáng mo nga babayi*: Ang gusto hambayon hay ang Iglesya sa lugar ng nagsulat.

Ang Pangtuyo nga Sulat ni JUAN

Pasayod

Ini ang pangtuyo nga sulat ni Juan, kag pareho ini sa pangaduha niya nga sulat nga ang pagpakilaya niya hay halin sa ‘maguyang’ nga ang gusto hambayon may edad na nga miyugdumaya kag ginatahod sa Iglesya.

Gingsulat niya ini para kay Gaius nga iya ginahigugmà nga utod sa Ginoo. Gingdayaw niya si Gaius tungod sa iya pagbaton kag pagbulig sa mga miyugserbisyo ni Hesu-Kristo nga halin pa sa iba nga mga lugar (1:5). Kag gingpaandaman da niya si Gaius nga indì pagpatuyaran ang malain nga batasan ni Diotrefes. Ging-abiabi da niya si Demetrius, isa pa niya nga utod sa Ginoo kay maayo ang pamatuod ng tanan sa iya (1:12).

Ang Pagtunà

1 Palanggà ko nga Gaius,
Bilang maguyang, nagasulat ako sa imo nga nagahigugmà
gid ning matuod.
2 Palanggà ko, kabay pa nga maayo ang tanan sa imo
kabuhì kag ang imo lawas, pareho sa imo pagtuo, nga
makusog.
3 Nagakalipay ning dakò ang akon tagipusuon nang mag-
abot diri ang mga kauturan kay Kristo* kag may maayo
nga gingbalità nga ikaw hay matutom sa matuod nga
pagpanudlò kag nagakabuhì sunò diri.
4 Wayà na ning mas makapalipay sa akon kundì ang
masayuran ko nga ang akon mga ungà sa pagtuo hay
nagakabuhì sunò sa matuod nga pagpanudlò.

Ang Maayo nga Ginghuman ni Gaius

5 Palanggà ko nga Gaius, ginapakità mo ang pagkamatu-
tom kay Hesu-Kristo kay permi mo ginabuligan ang mga
kauturan aber bukon mo kakilaya.
6 Nagpamatuod sinda sa kongregasyon ng mga nagatuo
diri parti sa imo paghigugmà sa inda. Maayo gid kung
mabuligan mo ang tiyad ini nga mga tawo sa inda pagbyahe,
ini nga mga bulig hay angay gid sa mga nagaserbisyo sa
Dios.
7 Pag sinda nagapanaw para magwali parti kay Hesu-
Kristo,* wayà sinda nagapangayò ning bulig sa mga tawo

* **1:7 1:7** Sa Griego: sa pangayan.

nga wayà nagatuo sa Dios.†
8 Nganì kita nga nagatuo ang dapat magbulig sa inda
agud maging kaparte da kita sa pagpasayod ng matuod nga
pagpanudlò.

Ang Malain nga Ginghuman ni Diotrefes

9 Igwa ako ning gingsulat dati sa mga nagatuo dirà, pero
wayà ginapanginanuha ni Diotrefes ang akon otoridad nga
ang gusto siya lang ang kilayahon nga pinunò.
10 Nganì kung ako makakarà dirà, ihambay ko sa indo
ang iya mga ginghuman kag ang mga malain nga iya
ginghambay nga bukon matuod parti sa amon. Wayà
pa siya makuntinto, indì pa niya pagbatunon ang mga
nagaabot nga mga miyugwali ng kamatuuran kag ang gusto
magbaton hay iya pa ginabawalan kag ginaitsapuyra sa
kongregasyon ng mga nagatuo.

Ang Maayo nga Pamatuod ni Demetrius

11 Palanggà ko, ayaw pagpatuyari ang malain nga ihimplo
kundì ang maayo. Ang nagahuman ning maayo hay ungà ng
Dios, ang nagahuman ning malain hay wayà nakakakilaya
sa Dios.
12 Parti naman kay Demetrius,‡ kaayo-ayo ang pamatuod
ng tanan sa iya. Ang iya mismo maayo nga pagkabuhì
hay sunò sa matuod nga pagpanudlò. Kag kami da
hay makapamatuod sa iya kag sayod mo nga ang amon
ginahambay hay matuod.

Ang Katapusan

13 Kadamò pa kuntà ako ning gusto nga ihambay sa imo
pero bukon na sa sulat.
14 Kay nagalaom ako nga magakità kita nga daan kag
makaistorya gid kita ning maayo.
15 Kabay pa nga ang katawhayan* ng Dios yarà sa imo.
Ang mga amigo mo diri hay nagapangamusta sa imo.
Ikamusta mo da ako sa kada isa dirà nga akon mga amigo.

---

† **1:7 1:7** Sa Griego: sa mga bukon Judio. ‡ **1:12 1:12** Kadamò ang nagapati nga si Demetrius ang nagdaya ng ini nga sulat para kay Gaius.

Ang Sulat ni
JUDAS
Pasayod

Ini hay gingsulat ni Judas nga manghod ni Santiago; sinda hay mga manghod ni Hesus (Mateo 13:55). Gingsulat niya ini para sa mga nagatuo kay Hesu-Kristo tungod may pila ka tawo nga pasikreto nga nakahalò sa inda grupo nga salà ang pagpanudlò. Madamò ning ginghambay si Judas parti sa ini nga mga tawo. Sinda hay mga malain, nganì parusahan gid sinda ng Dios. Gingpaandaman niya ang mga nagatuo nga dapat indì sinda magpatuyad sa klasi ng inda pagkabuhì.

Ginglaygayan da niya ang mga miyugbasa nga mas kahinangyan gid nga proteksyunan ninda ang matuod nga pagtuo, nga gingtao ng Dios paagi sa iya mga apostoles kag miyugpanudlò. Nagtapos ang sulat ni Judas sa isa ka kaayo-ayo nga pangamuyò.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Judas nga ulipon ni Hesu-Kristo kag manghod ni
Santiago* ang nagsulat ini. Nagapangamusta ako sa indo
nga mga gingpilì ng Dios agud magtuo sa iya, kamo nga
ginahigugmà ng Dios nga Amay kag ginaproteksyunan para
kay Hesu-Kristo.
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang dugang pa gid nga
kaluoy, katawhayan* kag paghigugmà ng Dios.

Ang bukon Matuod nga mga Manunudlò

3 Mga pinalanggà, gusto ko gid kuntà nga ang isulat
sa indo hay parti sa kaluwasan nga pareho naton nga
nabaton, ugaling naisip ko nga mas kahinangyan gid nga
sulatan ko kamo para matinguhà nindo nga masunod kag
maproteksyunan ang aton pagtuo, agud indì mailisan ang
pagtuo nga gingtao ng Dios kaisa lang gid sa iya mga balaan
nga tawo.
4 Ginasulat ko ini sa indo kay may mga tawo nga pasikreto
nga nakahalò dirà sa indo. Bukon sinda diosnanon kag
ginabayluhan ninda ang matuod nga mga pagpanudlò parti
sa pagpakamaayo ng aton Dios agud makapagusto sinda sa
paghuman ng kalainan. Ginabaliwayà ninda ang isa lang
gid nga tag-iya ng kabuhì, nga imaw ang aton Ginoong
Hesu-Kristo. Nasulat na nang una pa nga ini sinda hay
magabaton ning parusa.

5 Aber nasayuran na nindo ini, gusto ko pa gid nga
ipadumdom sa indo nga gingluwas ng Ginoo ang mga
Israelita sa Egipto, pero nang ulihi gingpamatay niya ang
mga wayà nagtuo sa iya.
6 Dumduma da nindo ang mga anghel nga wayà nagpa-
bilin sa inda katungdanan dati, kundì gingbayaan ninda
ang inda ginaistaran. Imaw adto nga gingpagapos sinda
ng Dios ning mga kadina nga indì mabugtò kag gingbutang
sa madayom nga lugar nga kaduyom-duyom gid hasta sa
pag-abot ng adlaw nga husgahan sinda ng Dios.
7 Dumduma da nindo ang mga tawo sa Sodom kag
Gomora kag sa mga banwa sa palibot ninda. Naghuman
sinda ning mga imoral sa bukon ninda kaparehas,* pareho
ng adto nga mga anghel. Ang parusa sa inda sa kalayo hay
nagapaandam sa tanan nga sa ulihi nga mga adlaw may
parusa nga wayà ning katapusan sa kalayo nga indì gid
mamatay.
8 Imaw da sa ini nga mga tawo nga akon ginasambit
nga nakahalò na dirà sa indo. May mga pananamgo
sinda nga nagatuyod sa inda agud magpakasalà kontra sa
inda kaugalingon nga lawas. Kag tungod da sa inda mga
pananamgo nga ini, indì sinda magpasakop sa Ginoo kag
ginapakalain ninda aber ang mga mahimayaon nga tinuga.
9 Aber pa nganì si Micael nga pinunò ng mga anghel
hay wayà naghuman ng tiyad inà. Kay nang pagdiskusyon
ninda ng diyablo kung sin-o sa inda ang magbuoy ng
patay nga lawas ni Moises, wayà siya nagpangahas nga
sentensyahan si Satanas ning may pagpakamalain. Ang
ginghambay lang niya, “Sabyawon ka ng Ginoo!”
10 Pero inà nga mga tawo hay nagapakamalain sa mga
butang nga wayà ninda masasayuri. Pareho sinda sa
mga sapat nga wayà ning isip pag ginahuman ninda ang
inda gusto, kay sinda hay wayà ning pang-intindi, kundì
ginasunod lang ninda ang inda mga nababatyagan, nga
imaw da ang nagasirà sa inda.
11 Makaluluoy sinda! Kay ginasunod ninda ang pa-
matasan ni Cain.† Kag ginasunod da ninda si Balaam,† kay
aber nasayuran ninda nga malain ang inda ginahuman,
imaw da gihapon ang inda ginahuman tungod sa inda sobra
nga handom sa kwarta. Pareho da sinda kay Kora† nga
nagbatò sa Dios, nganì parusahan da sinda pareho niya.

---

* **1:7 1:7** Naghuman sinda ning mga imoral sa bukon ninda kaparehas, isa sa mga gusto hambayon hay pag-ubay sa duha ka klasi ng tinuga; kung sa diin ini hay nagatukoy sa pag-ubay ng mga anghel sa mga tawo. † **1:11 1:11** Gingtunaan 4:2-16 † **1:11 1:11** Mga Bilang 22 † **1:11 1:11** Mga Bilang 16

12 Inà nga mga tawo hay nagasirà sa indo mga punsyon
bilang mga utod kay Kristo*. Kay nagapagusto lang sinda
kaon kag inom kag wayà sinda nahuhuyà. Ang inda
lang kaugalingon ang inda ginadipara. Pareho sinda sa
panganod nga ginapadpad ng hangin kag wayà nagadaya
ning uyan. Pareho da sinda ng kahoy nga wayà nagapa-
munga bisan sa tyempo nga inugpamunga, kay ginggabot
sinda kag patay na gid.†
13 Pareho sinda sa madagkò nga humbak sa dagat kag
kung pauno nga nakikità ang buyà nga nagaluwas sa
mga humbak, nakikità da ang inda mga hinimuan nga
makahuhuyà. Pareho sinda sa mga bituon nga nagtayang.
Nganì may lugar nga kaduyom-duyom nga ginatagana ang
Dios para sa inda. Kag didto na sinda hasta sa wayà ning
katapusan.
14 Si Enoc nga ikaunom ka henerasyon halin kay Adan hay
nagpropesiya na parti sa inda. Naghambay siya, “Magaabot
ang Ginoo kaibahan ng iya libo-libo nga mga anghel,
15 agud husgahan ang tanan kag parusahan ang aber sin-
o nga bukon diosnanon, tungod ang tanan nga hinimuan
ninda bukon makadios kag tungod malain gid ang tanan
nga ginahambay kontra sa iya ng mga makasasalà nga
bukon diosnanon.”
16 Ini nga mga tawo nga nagakontra sa kamatuuran hay
permi lang nagareklamo. Bukon sinda kontento sa inda ka-
mutangan, ginasunod lang ninda ang inda kaugalingon nga
malain nga mga handom kag hambugon sinda maghambay
agud mabuoy ninda ang inda gusto.

Ang Padumdom kag Bilin

17 Pero mga pinalanggà, dumduma nindo ang ginghambay
sa indo dati ng mga apostoles ng aton Ginoong Hesu-
Kristo.
18 Naghambay sinda, “Sa ulihi nga tyempo, magaabot ang
mga tawo nga magpang-insulto kag ang sundon lang ninda
hay ang inda kaugalingon nga mga handom nga bukon
diosnanon.”
19 Imaw ini nga mga tawo ang nagahuman ning mga paagi
agud kamo nga mga nagatuo hay mag-iyaiya. Ginagamhan
sinda ng inda lawasnon nga kinaugalì. Wayà sa inda ang
Espiritu Santo.

Ang Katapusan nga Laygay

20 Pero kamo, mga pinalanggà, palig-una nindo ang indo
balaan nga pagtuo. Magpangamuyò kamo paagi sa gahom
ng Espiritu Santo.

† **1:12 1:12** Sa literal: patay na ning pangaduha.

21 Ayaw nindo paglimuti ang paghigugmà ng Dios mintras
nagahuyat kamo ng kabuhì nga wayà katapusan nga itatao
ng aton Ginoong Hesu-Kristo tungod sa iya kaluoy.
22 Kaluy-i nindo ang mga nagapangduha-duha sa pagtuo.
23 Buligi nindo ang iban agud maluwas sinda sa parusa,
pareho sa nagaluwas ng isa ka butang nga masusunog na.
Kaluy-i da nindo ang iban, pero mag-andam kamo sa inda
mga ginahuman. Likawi nindo ang inda malain nga mga
hinimuan kay pareho ini ng mga barò nga mahigkò.

Ang Pagdayaw kag Pagpasalamat sa Dios

24 Siya ang Dios nga makakabantay sa indo agud indì
kamo mahuyog sa salà kag madadaya niya kamo sa iya
presensya agud wayà kamo ning kasawayan kag malipayon
gid.
25 Dayawon gid siya! Siya lang gid ang Dios kag aton
Manluluwas paagi kay Hesu-Kristo nga aton Ginoo. Sa
iya ang kahimayaan, pagkahalangdon, pagkamakagagahom
kag otoridad tunà pa nang una, hasta niyan kag sa wayà
katapusan. Kabay pa!

PAHAYAG
(Ang Gingpakità ng Dios kay Juan)
Pasayod

Ini nga libro hay gingsulat ni Apostol Juan para ang mga nagatuo kay nakakaagi sinda ning mga kahugaan tungod sa inda pagtuo nga si Hesus ang Ginoo kag Manluluwas nga gingpangakò ng Dios. Si Juan hay isa sa dose nga gingpilì ni Hesus nga iya naging apostol. Kag tungod sa iya pagsunod kay Hesus, gingpatapok siya sa isla ng Patmos.

Gingsulat niya ini para taw-an ning paglaom kag pati-bayon ang pagtuo ng mga miyugbasa. Ginglaygayan da niya sinda nga magtinguhà gid nga maging matutom sa Dios sa tanan nga oras, aber pa sa kahugaan kag kamatayon paagi sa inda pagtuo.

Ini nga libro hay ginatawag nga Pahayag kay ang kadamuan sa ini nga libro hay pagpasayod parti sa mga butang nga matatabò sa ulihi nga mga adlaw paagi sa mga panan-awon kag sa mga simbulo nga gingpakità ng Dios kay Juan. Sa mga nagatuo, ini hay nagatao ning paglaom kag kalipay; pero sa mga wayà nagatuo, ini hay nagatao ning kahadlok.

Aber bukon pare-pareho ang pang-intindi ng mga nagabasa kung ano ang gusto hambayon ng mga nakasulat diri, ang gusto ipasayod ng Dios hay klaro gid: paagi kay Hesu-Kristo, peperdihon ng Dios ang tanan niya nga kaaway kaibahan si Satanas. Kag madamò nga premyo ang mababaton ng iya mga ungà nga matutom kag matiniison nga nagahuyat sa pagbalik ni Hesu-Kristo nga Ginoo.

Ang Primero nga Hambay

1 Ini hay pahayag ni Hesu-Kristo nga gingtao ng Dios sa
iya, agud ipasayod naman niya sa iya mga miyugserbisyo
ang mga butang nga malapit na gid matabò. Gingpasayod
ini ni Kristo* sa iya miyugserbisyo nga si Juan paagi sa
anghel nga iya gingsugò.
2 Ako, si Juan, hay nagapamatuod sa tanan nga gingpakità
sa akon parti sa ginghambay ng Dios kag sa gingpamatuu-
ran ni Hesu-Kristo.
3 Bulahan ang nagabasa sa mga mensahe sa ini nga
propesiya kag ang mga nagapamatì kag nagatuman sa mga
nakasulat diri. Kay ini tanan hay malapit na matabò.

Ang Pagpangamusta sa Pito nga Iglesya

4-5 Nagapangamusta ako sa indo nga yarà sa pito nga
iglesya sa probinsya ng Asia*.
Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag
katawhayan* halin sa Dios, sa Espiritu Santo kag kay Hesu-
Kristo. Sa Dios, nga imaw siya niyan, nang una kag ang
magaabot. Sa pito nga Espiritu†, nga yadto sa atubangan ng
iya trono. Kag kay Hesu-Kristo nga siya ang matutom nga
testigo, ang panganay nga nabanhaw sa mga patay kag siya
ang pinunò ng mga harì sa dutà. Ginahigugmà niya kita
kag ginghilway sa aton mga kasal-anan paagi sa iya dugò.
6 Gingsakop niya kita sa iya paghaharì kag ginghuman
niya kita nga mga parì para magserbisyo sa Dios nga iya
Amay. Kay Hesu-Kristo ang kahimayaan kag gahom hasta
sa wayà katapusan. Kabay pa!
7 Tandai nindo! Magaabot si Hesus sa ibabaw ng
mga panganod kag makikità siya ng tanan, patì ang mga
nagpapatay sa iya kag ang tanan nga lahì sa dutà hay
magatangis tungod sa iya. Matuod gid ini. Kabay pa!
8 "Ako ang Alpha kag ang Omega,"‡† hambay ng Ginoo
nga Dios nga imaw ang makagagahom sa tanan, nga imaw
niyan, nang una kag ang magaabot.

Ang Panan-awon ni Juan

9 Ako si Juan nga indo utod sa Ginoo kag kaibahan sa
kahugaan, sa paghaharì ng Dios kag sa pag-antos tungod sa
pagtuo kay Hesus. Gingtapok ako bilang isa ka priso sa isla
nga ginatawag nga Patmos tungod gingwali ko ang hambay
ng Dios kag gingpamatuuran ko ang parti kay Hesus.
10 Sa adlaw ng pagsamba sa Ginoo§, naggahom sa akon
ang Espiritu ng Dios kag nabatian ko sa akon likod hampig
ang makusog nga tunog nga daw trumpeta,
11 nga nagahambay, "Isulat* mo ang imo nakità kag ipa-
daya mo sa pito nga iglesya: sa Efeso, Smirna, Pergamum,
Tiatira, Sardis, Filadelfia kag Laodicea."

---

* **1:4-5 1:4-5** Nang una ang Asia hay isa sa mga probinsya ng Imperyo ng Roma. Niyan ini nga lugar hay parte ng nasyon nga Turkey. † **1:4-5 1:4-5** *Pito nga Espiritu*: ang isa nga posible nga gusto hambayon hay ang kabilugan ng Espiritu, kay ang numero nga pito sa kultura ng mga Judio hay kabilugan o kumpleto. ‡ **1:8 1:8** Imaw ini ang una kag ang katapusan nga mga litra sa alphabet ng Griego. Nganì ang gusto hambayon diri ni Hesus hay siya ang gingtunaan kag ang katapusan ng tanan. † **1:8 1:8** 21:6, 22:13 § **1:10 1:10** *Sa adlaw ng pagsamba sa Ginoo:* gusto hambayon Adlaw ng Ginoo, ini ang Una nga Adlaw ng semana kung sa diin nagasamba ang mga nagatuo sa Dios. * **1:11 1:11** Nang una, wayà sinda libro nga pareho niyan. Ang inda papel hay ginatawag nga papirus nga himò sa nagatubò nga daw sa tigbaw. Ginasulatan ng mga tawo ang mahabà nga papirus kag puydi ini malukot.

12 Naglisò ako agud tan-awon kung sin-o ang nagahambay
sa akon kag nakità ko ang pito ka iwagan nga bulawan.
13 Sa tungà ng ini nga iwagan, hay may nagatindog nga
daw sa tawo, nga nakabarò nga abot hasta sa siki kag may
hagkos nga bulawan nga nakapalibot sa iya dughan.
14 Ang iya buhok hay sobra gid kaputì kag ang iya mata
hay nagadayab nga daw pareho sa kalayo.
15 Kag ang iya siki hay nagakintab nga daw sa bronsi nga
gingtunaw sa hurnuhan kag ang iya boses hay makusog gid
pareho sa tunog ng mabahoy nga busay.
16 Ang iya tuo nga kamot hay may ginahawiran nga pito
nga bituon kag sa iya bàbà hay nagaluwas ang espada nga
magkabuak ang duyot. Ang iya uyahon hay pareho sa adlaw
nga kasilaw-silaw gid.
17 Pagkakità ko sa iya, natumba ako sa iya atubangan nga
daw patay. Gingtungtong niya ang iya tuo nga kamot sa
akon kag naghambay, “Ayaw mahadlok! Ako ang Una kag
ang Ulihi.
18 Ako ang may kabuhì nga wayà katapusan. Namatay
ako, pero sirua, nabanhaw ako kag indì na mamatay hasta
san-o. Igwa ako gahom† sa kamatayon kag sa Hades nga
lugar ng mga patay.
19 Nganì isulat mo ang mga butang nga imo nakità, ang
mga butang nga natatabò niyan kag ang mga matatabò sa
ulihi.
20 Parti sa pito ka bituon nga nakità mo sa akon tuo nga
kamot kag sa pito ka iwagan nga bulawan, imaw ini ang
gusto hambayon nga ginapasayod ko sa imo: ang pito nga
bituon hay ang mga anghel ng pito nga iglesya kag ang pito
nga iwagan hay ang pito nga iglesya.”

2

Ang Sulat para sa Iglesya sa Efeso

1 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya
sa Efeso. Imaw ini ang mensahe nga ginahambay ng
nagahawid sa pito nga bituon sa iya tuo nga kamot, nga
nagapanaw sa tungà ng pito ka iwagan nga bulawan:
2 Sayod ko ang indo mga ginahuman, ang indo pag-
pangabudlay kag ang indo pag-antos. Sayod ko da nga
wayà nindo ginakunsintiha ang malain nga mga tawo.
Gingtistingan nindo ang nagahambay nga sinda kuno
hay mga apostoles kag indo nasayuran nga sinda hay
nagapinusong.

† **1:18 1:18** Sa literal: lyabi.

3 Kamo hay nag-antos kag nagpadayon sa pagtuo sa
akon kag wayà kamo nagpangluya.
4 Pero imaw ini ang wayà ko nagustuhi sa indo: ang
paghigugmà nindo sa akon niyan hay bukon na pareho
nang dati.
5 Nganì dumduma kung mauno kadakò ang indo
paghigugmà nang una sa akon, hinuysuyi kag talikuri ang
indo salà kag himua liwat ang dati nindo nga ginahuman.
Kung indì, makarà ako kag buy-on ko ang indo iwagan.
Nganì talikuri nindo ang indo salà.
6 Pero imaw naman ini ang kaayo sa indo: gi-
nakaugutan nindo ang mga ginahuman ng mga Nicolaita*,
nga imaw da ang akon ginakaugutan.
7 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo ang
ginahambay ng Espiritu ng Dios sa mga iglesya. Ang aber
sin-o nga magdaog hay tugutan ko nga magkaon ning
bunga ng kahoy nga nagatao ning kabuhì nga yadto sa
Paraiso ng Dios.”

Ang Sulat para sa Iglesya sa Smirna

8 “Isulat mo para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa
Smirna. Imaw ini ang mensahe nga ginahambay niya nga
imaw ang Una kag ang Ulihi, nga namatay pero nabanhaw:
9 Sayod ko ang indo pag-antos kag ang indo kapobre,
pero ang matuod kamo hay manggaranon sa espiritwal
nga mga butang. Nasayuran ko da ang malain nga
ginahambay sa indo ng nagahambay nga mga Judio kuno
sinda pero ang matuod sakop sinda ni Satanas.
10 Ayaw kamo mahadlok sa indo pagaantuson nga
malapit na mag-abot. Tandai ini! Ang iban sa indo hay
ipapriso ng diyablo agud tistingon kamo, pero napuyò ka
adlaw lang ang indo kahugaan nga maagihan. Pero maging
matutom kamo sa akon aber patyon pa kamo, kay taw-an
ko kamo ning kabuhì nga wayà katapusan bilang premyo*.
11 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo
ang ginahambay ng Espiritu ng Dios sa mga iglesya. Ang
aber sin-o nga magdaog hay indì na makaagi ng ikaduha
nga kamatayon†.”

Ang Sulat para sa Iglesya sa Pergamum

12 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya
sa Pergamum. Imaw ini ang mensahe nga ginahambay ng
may espada nga magkabuak ang duyot:

---

* **2:10 2:10** Sa literal: korona ng kabuhì. † **2:11 2:11** *Ikaduha nga kamatayon*: ang gusto hambayon espiritwal nga kamatayon o parusa nga wayà katapusan sa impyerno.

13 Sayod ko nga aber nagaistar kamo sa lugar nga
didto nagagahom si Satanas, matutom gihapon kamo sa
akon. Kag wayà nindo ginatalikuri ang indo pagtuo, aber
pa nang si Antipas, ang akon matutom nga testigo hay
gingpatay dirà sa indo lugar nga ginaistaran ni Satanas.
14 Pero may pila ako ka mga butang nga wayà nagustuhi
sa indo. Kay igwa dirà sa indo ning mga nagasunod
sa pagpanudlò ni Balaam. Nagtudlò siya kay Balak
kung pauno makumbinsi ang mga Israelita nga makasalà
paagi sa pagkaon nga ginghalad sa mga dios-diosan kag
paghuman ning imoral.†
15 Igwa da mga tawo dirà sa indo nga nagasunod sa
pagpanudlò pareho ng mga Nicolaita.
16 Nganì talikuri ang indo mga salà. Kung indì, makarà
ako nga daan kag batuan ko sinda paagi sa espada nga
nagaluwas sa akon bàbà.
17 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo
ang ginahambay ng Espiritu ng Dios sa mga iglesya. Ang
aber sin-o nga magdaog hay taw-an ko ning manna*
nga akon ginatagana sa langit kag putì nga bato nga
may nakasulat nga bag-o nga ngayan nga wayà may
makasayod kundì adto lang ang makakabaton.”

Ang Sulat para sa Iglesya sa Tiatira

18 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya
sa Tiatira. Imaw ini ang mensahe nga ginahambay ng Ungà
ng Dios nga ang iya mata hay nagasiga pareho sa kalayo kag
ang iya siki hay nagakintab pareho sa bronsi:
19 Sayod ko ang indo mga hinimuan. Sayod ko nga
kamo mahigugmaon, matutom, mahugod sa pagserbisyo
kag mainantuson. Sayod ko da nga mas madamò ang indo
mga ginahuman niyan kaysa nang una.
20 Pero imaw ini ang wayà ko nagustuhi sa indo:
gingtugutan nindo ang babayi nga si Jezebel nga na-
gahambay nga propeta* kuno siya. Ginatudluan niya
kag ginapatayang ang mga nagaserbisyo sa akon. Kay
nagahambay siya nga bukon malain ang maghuman ning
imoral kag magkaon ning mga pagkaon nga ginghalad sa
mga dios-diosan.
21 Gingtaw-an ko siya ning tamà nga oras agud talikuran
niya ang iya mga salà, pero indì niya gusto magtalikod sa
iya ginahuman nga imoral.
22 Tandai ini! Taw-an ko siya ning sakit hasta indì na
siya makabangon sa iya higdaan kag patì ang iya mga

† **2:14 2:14** Mga Bilang 22:1-25:9, 31:16

kawatan. Kakastiguhon ko gid sinda ning tudo kung indì
ninda talikuran ang inda mga salà nga ginahuman.
23 Pamatyon ko da ang mga nagasunod‡ sa iya pag-
panudlò agud masayuran ng tanan nga iglesya nga ako ang
nakakasayod ng hunahunà kag tagipusuon ng mga tawo.
Kag bayusan ko ang kada isa sunò sa indo mga ginghuman.
24 Pero ang iban sa indo nga mga taga-Tiatira wayà gid
nagsunod sa malain nga pagpanudlò ni Jezebel. Wayà
nindo natun-i ang inda ginahambay nga madayom nga
mga pagpanudlò ni Satanas. Nganì wayà na ako iban nga
ipahuman sa indo kundì ang importante lang nga sugò.
25 Basta padayuna lang nindo nga maging matibay ang
indo pagtuo sa akon hasta ako mag-abot.
26 Ang aber sin-o nga magdaog kag magpadayon sa
pagtuman ng akon mga sugò hasta sa katapusan, itatao ko
sa iya ang otoridad sa pagdumaya sa mga nasyon.
27 Magadumaya siya nga wayà gid may makakontra
kundì peperdihon gid niya adtong wayà nagakilaya ng iya
pudir nga daw nagabasag lang siya ning kuyon gamit ang
sungkod nga saysayon.†
28 Pareho ng otoridad sa pagdumaya nga akon nabaton
sa akon Amay, itatao ko da sa iya ang bituon sa aga-aga.§
29 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo
ang ginahambay ng Espiritu ng Dios sa mga iglesya.”

3

Ang Sulat para sa Iglesya sa Sardis

1 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya
sa Sardis. Imaw ini ang mensahe nga ginahambay ng may
pito nga Espiritu ng Dios kag may pito nga bituon:
Sayod ko ang indo mga ginahuman; ginabantog kamo
nga matutom sa akon pero ang matuod bukon galì.*
2 Nganì magbatì kamo kag pakusuga ang nabilin nindo
nga pagtuo, nga hayos malapit na mamatay. Kay nasayuran
ko nga ang indo mga ginghuman hay bukon pa kumplito sa
panirò ng akon Dios.
3 Nganì dumduma ang gingtudlò sa indo nga indo
gingbaton. Tumana nindo inà kag talikuri ang indo mga
salà. Kay kung indì kamo magbatì, makarà ako sa indo
pareho ng isa ka miyugpangawat kay indì nindo masayuran
kung ano nga oras ang akon pag-abot.

---

‡ **2:23 2:23** Sa literal: mga ungà. † **2:27 2:27** Salmo 2:9 § **2:28 2:28** Nang tyempo ng Imperyo ng Roma, ang gusto hambayon ng bituon sa aga-aga hay simbulo ng pagdaog. * **3:1 3:1** Sa literal: kamo hay daw buhì pero patay na.

4 Pero may pila sa indo nga taga-Sardis nga wayà
pagmantsahi ang inda barò†. Magapanaw sinda kaibahan
ko nga nakabarò ning putì kay angay gid sinda nga
magbarò ini.
5 Ang magadaog hay pagabaruan da ning putì kag
indì ko pagpayaon ang iya pangayan sa Libro ng Kabuhì.
Ipakilaya ko siya sa atubangan ng akon Amay kag sa iya
mga anghel nga siya hay nagasunod sa akon.
6 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo ang
ginahambay ng Espiritu ng Dios sa mga iglesya."

Ang Sulat para sa Iglesya sa Filadelfia

7 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya
sa Filadelfia. Imaw ini ang mensahe nga ginahambay ng
balaan kag masasaligan. Siya ang nagaharì pareho ng
pagharì ni David nang una kag siya lang ang nagadaya
ning lyabi sa iya gingharian. Kag kung abrihan niya agud
makasuyod ang tawo, wayà gid may makasara kag kung
sarhan niya wayà gid may makaabri:
8 Sayod ko ang indo mga ginahuman. Sirua! May ging-
abrihan ako nga pwertahan para sa indo, nga wayà may
makasara kay nasayuran ko nga ginasunod nindo ang
akon pagpanudlò kag permi kamo matutom sa akon aber
maluya kamo.
9 Pamatì kamo! Pakaraon ko kag paluhuron sa atuban-
gan nindo ang mga tawo nga nagahambay nga sinda kuno
hay Judio pero mga bakakon kag kaibahan ni Satanas, agud
masayuran ninda nga ginahigugmà ko kamo.
10 Tungod gingtuman nindo ang akon sugò nga may pag-
antos, bantayan ko kamo sa pagtilaw nga magaabot sa
bilog nga kalibutan, kung tistingon ko na ang tanan nga
tawo sa dutà.
11 Maabot na ako nga daan, nganì padayuna gid maayo
ang pagtuman sa matuod nga pagpanudlò, para wayà aber
sin-o nga makaagaw ng indo premyo‡.
12 Ang aber sin-o nga magdaog hay humanon ko
nga daw haligi ng templo ng akon Dios kag magiging
permanenti na gid siya didto. Isulat ko sa iya ang pangayan
ng akon Dios kag magiging pumuluyò siya ng syudad ng
akon Dios. (Imaw ini nga syudad ang bag-o nga Jerusalem
nga nagababà halin sa akon Dios sa langit.) Isulat ko da sa
iya ang akon bag-o nga pangayan§.

---

† **3:4 3:4** *Wayà pagmantsahi ang inda barò*: ang gusto hambayon ang inda pagkabuhì hay malimpyo nga wayà nagakasalà sa Dios. ‡ **3:11 3:11** Sa literal: korona. § **3:12 3:12** *Bag-o nga pangayan*: Ang gusto hambayon siya hay may espisyal nga relasyon sa akon.

13 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo
ang ginahambay ng Espiritu ng Dios sa mga iglesya.”

Ang Sulat para sa Iglesya sa Laodicea

14 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya
sa Laodicea. Imaw ini ang mensahe nga ginahambay niya,
nga ang pangayan hay ‘Amen’, ang matutom kag matuod
nga testigo, ang ginghalinan ng tanan nga gingtuga ng Dios:
15 Sayod ko ang indo mga hinimuan. Sayod ko nga
bukon kamo pareho sa malamig o mainit nga tubì*. Gusto
ko kuntà nga kung malamig kamo, malamig na lang o
kung mainit, mainit na lang.
16 Tungod kamo hay maayabaab, bukon mainit kag
bukon da malamig, nganì ibugwak ko kamo.
17 Kay ginahambay nindo, ‘Manggaranon kami, asen-
sado kag wayà na ning kahinangyan pa’. Pero wayà kamo
kasayod nga kamo hay misirabli, makaluluoy, pobre sa
pagtuo, buta sa kamatuuran kag wayà barò sa panirò ng
Dios.
18 Nganì ginalaygayan ko kamo nga magbakay sa akon
ning bulawan nga gingpaagi sa kalayo nga imaw ang
matuod nga pagtuo, agud magmanggaranon kamo. Mag-
bakay da kamo ning putì nga barò nga indo isuksok para
matabunan ang indo makahuhuyà nga lawas nga nakauba.
Kag magbakay da kamo ning buyong nga pangpahid sa indo
mata para makakità kamo.
19 Ginasabyaw ko kag ginadisiplina ang tanan nga akon
ginahigugmà. Nganì maghinuysoy kamo kag talikuran
nindo ang indo mga salà.
20 Tan-awa nindo! Nagatindog ako sa luwas ng pwerta-
han kag nagapanuktok. Ang aber sin-o nga makabatì ng
akon boses kag mag-abri ng pwertahan, masuyod ako sa
iya bayay kag magakaon ako kaibahan niya.
21 Ang aber sin-o nga magdaog hay taw-an ko ning
pribilihiyo nga makapungkò katupad ko sa akon trono.
Pareho da sa akon nga nagdaog kag niyan nagapungkò
katupad ng akon Amay sa iya trono.
22 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo
ang ginahambay ng Espiritu ng Dios sa mga iglesya.”

4

Ang Pagsamba sa Langit

---

* **3:15 3:15** *Bukon kamo pareho sa malamig o mainit nga tubì*: ang gusto hambayon hay wayà kamo puyos.

1 Pagkatapos ko nga makità adto nga mga butang, nagtan-
aw ako kag nakità ko ang bukas nga pwertahan sa langit kag
nabatian ko liwat ang boses nga daw tunog ng trumpeta nga
nagahambay sa akon, “Sakà diri kay ipakità ko sa imo ang
dapat nga matabò sa paabuton.”
2 Adto nga daan naggahom sa akon ang Espiritu ng Dios
kag nakità ko sa langit ang isa ka trono kag ang nagapungkò
didto.
3 Ang nagapungkò didto hay makintab pareho ng mama-
hayon nga mga bato, ng haspi nga berdi kag ng kornalina
nga puya. Kag sa palibot ng trono hay may bayangaw nga
makintab pareho ng esmeralda nga berdi kag silag.
4 Sa palibot ng trono may baynti kwatro ka trono kag may
nagapungkò didto nga baynti kwatro nga miyugdumaya*
nga nakabarò ning putì kag may korona nga bulawan.
5 Halin sa trono hay nagapinangilat, may makusog nga
nagatinunog kag nagadinayugdog. Kag sa atubangan ng
trono may pito ka iwagan nga nagadayab nga imaw ang
pito nga Espiritu ng Dios.
6 Didto da sa atubangan ng trono daw may dagat nga
matin-aw pareho ng kristal.
Sa palibot ng trono, may upat ka buhì nga tinuga nga punò
ning mga mata sa atubangan kag sa likod.
7 Ang una nga buhì nga hayop hay daw sa leon, ang
ikaduha hay daw sa baka, ang ikatuyo hay daw sa tawo
ang iya uyahon kag ang ikaupat hay daw sa banog nga
nagalupad.
8 May tig-unom nga pakpak ang upat ka buhì nga tinuga
kag ang kada isa sa inda hay punò ning mga mata ang lawas,
patì sa idayom ng mga pakpak. Wayà sinda nagaduyog
adlaw kag gab-i ng kahahambay,
“Balaan! Balaan! Balaan ang aton Ginoong Dios nga
makagagahom sa tanan.
Ang Dios nang una, niyan kag ang magaabot.”
9 Ining upat ka buhì nga tinuga hay padayon nga nagatao
ng pagdayaw, pagtahod kag pagpasalamat sa iya nga naga-
pungkò didto sa trono, nga buhì hasta sa wayà katapusan.
10 Mintras ginahimò ninda ini, ang baynti kwatro nga
miyugdumaya hay nagaluhod kag nagahapà nga na-
gasamba sa iya nga nagapungkò didto sa trono nga buhì
hasta sa wayà katapusan. Kag ginabutang ninda ang inda
mga korona† sa atubangan ng trono kag nagahambay,

* **4:4 4:4** Sa literal: maguyang. Ang gusto nga hambayon, may otoridad sinda kag ginatahod ng mga tawo. † **4:10 4:10** Ang gusto hambayon ng korona hay ang inda gahom kag otoridad sa pagdumaya bilang mga harì. Diri hay ginasukò ninda ang inda gahom sa Dios.

11 “O Ginoo nga amon Dios,
angay gid ikaw nga amon himayaon kag tahuron kay ikaw
hay makagagahom.
Kay ikaw ang nagtuga ng tanan nga butang
kag sunò sa imo kabubut-on, sinda hay gingtuga mo kag
gingtaw-an ning kabuhì.”

5

Ang Kasulatan kag ang Kordero

1 Pagkatapos adto, may nakità ako nga nakalukot nga
kasulatan sa tuo nga kamot ng nagapungkò sa trono kag
may nakasulat sa magkabuak nga naselyuhan ning pito nga
selyo.
2 Kag may nakità ako nga isa ka makagagahom nga anghel
nga nagapasayod sa makusog nga boses. “Sin-o ang angay
nga makasirà ng mga selyo kag makabukas ng adto nga
kasulatan?”
3 Pero wayà gid ning aber isa sa langit o sa dutà o sa
idayom man ng dutà nga angay makabukas o makabasa ng
adto nga kasulatan.
4 Nganì nagtangis gid ako kay wayà ning aber isa nga
angay makabukas o magtan-aw ng adto nga kasulatan.
5 Niyan ang isa sa miyugdumaya hay naghambay sa akon,
“Ayaw magtangis! Tan-awa, ang ginatawag nga Leon sa
tribo ni Juda, inapo ni David. Siya ang Mandadaog. Siya
ang makakasirà ng pito nga selyo kag makakabukas ng
kasulatan nga nakalukot.”
6 Pagkatapos nakità ko ang isa ka Kordero nga nagatindog
sa atubangan ng iya trono nga ginapalibutan ng upat ka
buhì nga tinuga kag ng mga miyugdumaya. Kung tan-
awon, daw pinatay na siya. May pito siya nga sungay kag
pito nga mata nga imaw ang pito nga Espiritu ng Dios nga
gingpadaya sa bilog nga kalibutan.
7 Nagpalapit siya kag iya gingbuoy ang kasulatan sa tuo
nga kamot ng nagapungkò sa trono.
8 Pagkabuoy niya ng kasulatan nga nakalukot, ang upat ka
buhì nga tinuga kag ang baynti kwatro nga miyugdumaya
hay nagluhod sa atubangan ng Kordero. Ang kada isa sa
inda hay may alpa* kag hambawan nga bulawan nga punò
ning insenso nga imaw ang mga pangamuyò ng mga balaan
nga tawo ng Dios.
9 Kag nagakanta sinda ning bag-o nga kanta:

---

* **5:8 5:8** *Alpa*: sa English hay *harp,* isa ka klasi nga instrumento.

"Ikaw ang angay nga magbuoy ng kasulatan nga nakalukot
kag magbukas ng mga selyo.
Kay gingpatay ka kag tungod sa imo dugò gingtubos mo para
sa Dios ang mga tawo halin sa tanan nga tribo, iba-iba
nga linggwahe, lahì kag nasyon.
10 Ginglakot mo sinda sa imo paghaharì kag ginghuman mo
sinda nga mga parì para magserbisyo sa Dios."
11 Pagkatapos nakità ko kag nabatian ang boses ng kadamò-
damò nga anghel nga nagapalibot sa trono, sa mga buhì nga
hayop kag sa mga miyugdumaya. Ang bilang ng mga anghel
hay libo-libo kag milyon-milyon.
12 Kag nagakanta sinda sa makusog nga boses:
"Ang Kordero nga gingpatay hay angay nga tahuron,
himayaon kag dayawon, kay siya hay makagagahom,
manggaranon, mayad kag makusog."
13 Kag nabatian ko ang tanan nga may kabuhì sa langit,
sa dutà, sa idayom ng dutà kag sa dagat. Ang tanan nga
gingtuga ng Dios hay nagakanta:
"Aton dayawon, tahuron kag himayaon ang nagapungkò sa
trono kag ang Kordero,
kag dapat kilayahon nga nagadumaya sa tanan hasta sa
wayà katapusan!"
14 Ang upat ka buhì nga tinuga hay nagsabat, "Kabay pa!"
Kag ang mga miyugdumaya hay nagluhod kag nagsamba.

6

Ang Pagsirà sa mga Selyo

1 Niyan nakità ko ang Kordero nang gingsirà niya ang
primero sa pito nga selyo. Kag nabatian ko ang isa sa
upat ka buhì nga tinuga nga ang boses hay daw tunog ng
dayugdog nga nagahambay, "Kari!"
2 Nagtan-aw ako kag nakità ko ang isa ka putì nga
kabayò kag ang nagasakay didto hay may daya nga indian
panà kag gingtaw-an siya ning korona. Nagbabà siya sa
kalibutan halin sa langit para magdaog kag padayon pa nga
magpandaog.
3 Nang gingsirà ng Kordero ang pangaduha nga selyo,
nabatian ko ang pangaduha ka buhì nga hayop nga naga-
hambay, "Kari!"
4 Kag nag-abot ang isa ka puya nga kabayò kag ang
nagasakay didto hay gingtaw-an ning mabahoy nga espada
kag gingtaw-an da ning gahom para magtunà ning gira sa
kalibutan, agud ang mga tawo hay magpinatyanan.
5 Nang gingsirà ng Kordero ang pangtuyo nga selyo, naba-
tian ko ang pangtuyo ka buhì nga hayop nga nagahambay,

“Kari!” Nagtan-aw ako kag nakità ko ang isa ka itom nga
kabayò kag ang nagasakay didto nga may daya nga kiluhan
sa iya kamot.
6 Nabatian ko ang daw boses halin sa upat ka buhì nga
tinuga nga nagahambay, “Pamahaya ang inda pagkaon. Isa
lang ka takos* ng trigo nga arina ang mababakay ng isa ka
adlaw nga sweldo kag tuyo ka takos nga barley* nga arina
ang mababakay ng adto da nga presyo. Ayaw pag-uyaki ang
lana ng olibo* kag ilimnon.”
7 Nang gingsirà ng Kordero ang pang-upat nga selyo,
nabatian ko ang boses ng pang-upat ka buhì nga tinuga nga
nagahambay, “Kari!”
8 Nagtan-aw ako kag nakità ko ang isa ka kabayò nga
mapus-aw ang kolor kag ang nagasakay didto nga ang
pangayan hay Kamatayon kag nagasunod sa iya ang Hades†.
Gingtaw-an sinda ning otoridad agud mangpatay ng mga
tawo sa upat ka parte ng kalibutan paagi sa gira, gutom,
sakit kag sa mapintas nga mga hayop.
9 Nang gingsirà ng Kordero ang panglima nga selyo, nakità
ko sa ubos ng altar* ang mga espiritu ng tawo nga gingpatay
tungod sa inda pagwali sa Hambay ng Dios kag sa inda
padayon nga pagpamatuod.
10 Kag nagsinggit sinda ning makusog, “Ginoo nga maka-
gagahom, balaan kag masaligan, san-o mo pa pagahusgahan
kag pagabayusan ang mga tawo sa kalibutan nga nagpa-
matay sa amon?”
11 Kag ang kada isa sa inda hay gingtaw-an ning putì
nga barò nga mahabà. Ang hambay sa inda hay mag-
pahuway anay sinda ning matag-od nga tyempo hasta nga
makumplito ang bilang ng mga kapareho ninda nga ulipon
ni Kristo kag ng inda mga kauturan, nga pagapatyon da
pareho ninda.
12 Pagkakità ko nga gingsirà ng Kordero ang pang-unom
nga selyo, naglinog ning sobra ka kusog kag nagduyom ang
adlaw pareho sa itom nga barò kag ang bulan hay nagpuya
pareho ng dugò.
13 Nagkahuyog sa dutà ang mga bituon sa langit, pareho
ng hilaw pa nga igos* nga nagakalarag kung huyupon ng
makusog nga hangin.
14 Ang langit hay naduyà pareho ng ginalukot nga papel.
Ang mga bukid kag mga isla hay nahalin sa inda mga
pwesto.

---

* **6:6 6:6** *Takos*: Sa Griego hay *choenix,* mga isa ka litro. † **6:8 6:8** *Hades*: sa Griego, ang gusto hambayon hay lugar ng mga espiritu ng patay.

15 Pagkatapos nagpanagò sa mga kuyba kag sa madagkò
nga mga bato sa mga bukid ang mga harì sa dutà,
mga miyugdumaya, mga pinunò ng mga sundalo, mga
manggaranon, mga maimpluwensya nga tawo kag ang mga
ulipon kag bukon.
16 Naghambay sinda sa mga bukid kag mga bato,
"Tumpagi kami kag tabuni agud indì kami makità ng
nagapungkò sa trono kag agud indì namon mabatyagan ang
parusa ng Kordero.
17 Kay nag-abot na ang makahiyadlok nga adlaw ng
pagparusa ng Dios kag ng Kordero! Sin-o ang makaantos
ini?"

7

Ang 144,000 nga Ulipon ng Dios nga Gingmarkahan

1 Pagkatapos adto, may nakità ako nga upat ka anghel nga
nagatindog sa upat nga kanto ng kalibutan. Ginapunggan
ninda ang upat nga hangin sa kalibutan agud wayà ning
magahuyop sa dutà, sa dagat kag sa aber ano nga kahoy.
2 Kag nakità ko ang isa pa ka anghel nga nagapaibabaw
halin sa este nga may pangmarka ng Dios nga buhì. Kag
gingsinggitan niya ning makusog ang upat ka anghel nga
gingtaw-an ng Dios ning gahom para magsirà sa dutà kag
sa dagat.
3 Hambay niya, "Ayaw anay pagsiraa ang dutà, ang dagat
kag imaw da ang mga kahoy hasta nga mamarkahan namon
ang agtang ng mga ulipon nga nagaserbisyo sa aton Dios."
4 Kag nabatian ko ang bilang ng gingpangmarkahan hay
144,000 halin sa dose ka tribo ng Israel.
5 Sa tribo ni Juda 12,000;
sa tribo ni Reuben 12,000;
sa tribo ni Gad 12,000;
6 sa tribo ni Asher 12,000;
sa tribo ni Naftali 12,000;
sa tribo ni Manase 12,000;
7 sa tribo ni Simeon 12,000;
sa tribo ni Levi 12,000;
sa tribo ni Isacar 12,000;
8 sa tribo ni Zebulun 12,000;
sa tribo ni Jose 12,000;
sa tribo ni Benjamin 12,000.

Ang Pagtao ng Premyo sa mga Nagdaog

9 Pagkatapos adto, nagtan-aw ako kag nakità ko ang
kadamò-damò gid nga mga tawo nga wayà ning makabi-
lang. Halin sinda sa tanan nga nasyon, tribo, lahì, iba-iba

nga linggwahe kag nagatindog sa atubangan ng trono kag
ng Kordero. Nakabarò sinda ning putì nga mahabà kag may
bitbit nga mga dahon ng palmera.
10 Kag nagasinggit sinda ning makusog, “Ang kaluwasan
halin sa aton Dios nga nagapungkò sa trono kag halin sa
Kordero!”
11 Ang tanan nga anghel hay nagtindog palibot sa trono,
sa mga miyugdumaya kag sa upat ka buhì nga tinuga.
Pagkatapos naghapà ang mga anghel sa atubangan ng trono
kag nagsamba sa Dios nga
12 nagahambay,
“Kabay pa! Dayawon naton kag himayaon ang aton Dios.
Nasasayuran niya ang tanan.
Aton siya pasalamatan kag tahuron hasta sa wayà kata-
pusan kay siya hay makagagahom kag makusog sa
tanan. Kabay pa!”
13 Nagpangutana sa akon ang isa sa mga miyugdumaya,
“Sin-o inang mga tawo nga nakabarò ning putì nga mahabà
kag diin baya sinda halin?”
14 Nagsabat ako sa iya, “Ikaw ang nakakasayod.”
Naghambay siya sa akon, “Imaw inà ang mga tawo nga
nakaantos sa grabi nga mga pagpahugà tungod sa inda
pagtuo. Ginglimpyuhan ninda ang inda barò kag gingpaputì
sa dugò ng Kordero.*†
15 Nganì yarà sinda sa atubangan ng trono ng Dios kag
nagaserbisyo sa iya adlaw kag gab-i sa templo niya. Kag
ang Dios nga nagapungkò sa trono hay ginabaton sinda nga
mag-istar kaibahan niya.
16 Nganì indì na gid sinda magugutom o mauuhaw. Indì
da sinda mapasò o mainitan ng adlaw.
17 Kay ang Kordero nga yadto sa trono, imaw ang pastor*
ninda. Kag siya ang magadaya sa inda pakadto sa mga
tuburan nga nagatao ning kabuhì. Kag pagapahiron ng Dios
ang kada luhà sa inda mga mata.”

8

Ang Pagsirà sa Pangpito nga Selyo

1 Nang gingsirà ng Kordero ang pangpito nga selyo,
nagsilensyo sa langit ning mga tungà sa oras.
2 Nakità ko ang pito ka anghel nga nagatindog sa atuban-
gan ng Dios kag ang kada isa hay gingtaw-an ning trumpeta.
3 Isa pa nga anghel ang nagpalapit. May daya siya
nga bulawan nga butangan ning insenso kag nagtindog sa

* **7:14 7:14** Ang gusto hambayon ginglimpyo ang inda mga kasal-anan paagi sa kamatayon ni Kristo. † **7:14 7:14** Hebreo 9:14; 1 Juan 1:7

atubangan ng altar. Gingtaw-an siya ning madamò nga
insenso agud ihalad sa altar nga bulawan nga yadto sa
atubangan ng trono, kaibahan ang mga pangamuyò ng
tanan nga balaan nga tawo ng Dios.
4 Ang aso ng insenso hay nagpaibabaw sa atubangan ng
Dios, kaibahan ang mga pangamuyò ng mga balaan nga
tawo ng Dios nga ginghalad halin sa kamot ng anghel.
5 Pagkatapos gingbuoy ng anghel ang butangan ng insenso
kag gingpunò niya ini ning kalayo halin sa altar kag
gingpilak sa dutà kag adto nga daan nagpinangdayugdog,
naghinagubhob, nagpinangilat kag naglinog.

Ang mga Trumpeta

6 Niyan, ang pito ka anghel nga may pito nga trumpeta
hay nag-alisto na para huyupon ang inda trumpeta.
7 Nang ginghuyop ng primero nga anghel ang iya trum-
peta, nag-uyan ning yelo kag kalayo nga may halò nga dugò.
Kag nasunog ang ikatuyo ka parte ng dutà, ang ikatuyo ka
parte ng mga kahoy kag ang tanan nga gunahon.
8 Ginghuyop ng pangaduha nga anghel ang iya trumpeta
kag nahuyog sa dagat ang daw kabahoy-bahoy nga bukid
nga nagadayab.
9 Kag ang ikatuyo ka parte ng dagat hay naging dugò, ang
ikatuyo ka parte ng mga gingtuga nga may kabuhì sa dagat
hay nagkamatay kag ang ikatuyo ka parte ng mga salakyan
sa dagat hay nagkasirà.
10 Ginghuyop ng pangtuyo nga anghel ang iya trumpeta
kag may nahuyog halin sa langit nga kabahoy-bahoy nga
bituon nga nagadayab nga daw baybag. Nagtupà ini sa
ikatuyo ka parte ng mga subà kag mga tuburan.
11 Ang pangayan ng bituon hay ‘Kapait’. Ang ikatuyo
ka parte ng tubì hay nagpait kag madamò nga tawo ang
nagkamatay pagkainom ng ini nga tubì.
12 Pagkatapos ginghuyop ng pang-upat nga anghel ang iya
trumpeta kag tinamaan ang ikatuyo ka parte ng adlaw, ng
bulan kag ng mga bituon kag nagduyom ang mga ini. Nganì
nagduyom ang ikatuyo ka parte ng adlaw kag gab-i.
13 Pagkatapos adto may nakità ako nga banog nga na-
galupad sa ibabaw kag nabatian ko ini nga nagasinggit
ning makusog, “Makaluluoy! Makaluluoy! Makaluluoy ang
matatabò sa tanan nga nagaistar sa dutà kung patunugon
pa gid ng tuyo ka anghel ang inda trumpeta!”

9

Ang Panglima nga Trumpeta

1 Pagkatapos adto ginghuyop ng panglima nga anghel ang
iya trumpeta kag nakità ko ang isa ka bituon nga nahuyog
sa dutà halin sa langit kag gingtao sa iya ang lyabi sa
pwertahan ng pinakamadayom nga buhò*.
2 Ging-abrihan niya ang pwertahan kag nagluwas
paibabaw ang aso nga pareho sa aso nga halin sa kabahoy-
bahoy nga hurnuhan. Nagduyom ang adlaw kag ang langit
tungod sa aso nga halin sa adto nga pinakamadayom nga
buhò.
3 Pagkatapos halin sa aso hay may nagluwas nga mga
apan† kag nagtugpò sa dutà kag gingtaw-an sinda ning
abilidad para manakit pareho ng mga iwi.
4 Gingsugò sinda nga indì ninda pagasiraon ang mga
gunahon o ang aber ano nga nagatubò sa dutà o ang mga
kahoy, kundì adtong mga tawo lang nga wayà mamarkahi
ng Dios sa inda agtang ang inda sakiton.
5 Gingbilinan sinda ng Dios nga indì patyon ini nga mga
tawo kundì pahugaan ning tudo sa suyod ng lima ka bulan
nga ang kasakit nga inda mababatyagan hay pareho sa
kalaya ng sugod ng iwi.
6 Kag sa suyod ng adto nga mga adlaw, pangitaon ninda
ang kamatayon pero indì ninda ini makità. Aber gusto na
gid ninda mamatay indì sinda mamatay.
7 Ang hitsura ng adtong mga apan hay daw sa mga kabayò
nga preparado na sa gira. Sa inda mga uyo hay daw may
mga korona nga bulawan kag ang inda mga uyahon hay
pareho ng uyahon ng mga tawo.
8 Mahabà ang inda buhok pareho sa buhok ng mga babayi
kag ang inda mga ngipon hay daw sa ngipon ng mga leon.
9 Kag ang inda mga dughan hay daw may panagang nga
saysayon kag ang tunog ng inda mga pakpak hay pareho sa
kalingaw ng madamò nga karwahe nga ginaguyod ng mga
kabayò pakadto sa inaway.
10 May mga ikog sinda pareho ng mga iwi nga nagapang-
sugod kag ang inda ikog hay may abilidad nga manakit ng
mga tawo sa suyod ng lima ka bulan.
11 May harì nga nagadumaya sa inda, ini hay ang anghel
nga nagabantay sa pinakamadayom nga buhò. Ang iya
pangayan sa Hebreo hay ‘Abadon’ kag sa Griego hay
‘Apolyon’.‡

---

* **9:1 9:1** *Pinakamadayom nga buhò*: sa Griego hay Abussos. Ini hay prisuhan ng malain nga mga espiritu. † **9:3 9:3** *Apan*: Ini hay mabahoy nga tibakya nga ginatawag nga peste kay nagapangkaon ini ng mga tanom. ‡ **9:11 9:11** *‘Abadon’ kag ‘Apolyon’*: ang gusto hambayon Miyugpangsirà.

12 Natapos na ang primero nga makahiyadlok. Tandai
pagkatapos ini, may duha pa ka makahiyadlok nga mag-
aabot.

Ang Pang-unom nga Trumpeta

13 Pagkatapos adto, ginghuyop ng pang-unom nga anghel
ang iya trumpeta kag nabatian ko nga may naghambay
halin sa upat ka kanto ng bulawan nga altar nga yadto sa
atubangan ng Dios.
14 Ang hambay niya sa pang-unom nga anghel nga may
trumpeta, "Buhii ang upat ka anghel nga nakagapos sa
mabahoy nga subà ng Eufrates."
15 Nganì gingbuhian ang upat nga anghel, agud pamatyon
ninda ang ikatuyo ka parte ng mga tawo sa dutà. Ging-
preparar na nga daan sinda para sa adto nga oras, adlaw,
bulan kag tuig agud magpamatay.
16 Gingbalità sa akon nga ang kadamò ng mga sundalo
nga nagasakay sa kabayò hay duha ka gatos ka milyon.
17 Kag nakità ko ang mga kabayò sa akon panan-awon kag
ang mga nagasakay didto nga may panagang sa inda dughan
nga mapuya pareho ng kalayo, asul pareho ng sapiro§ kag
duyaw pareho ng asupre. Ang uyo ng mga kabayò hay daw
sa uyo ng mga leon. Kag ang nagaluwas sa inda mga bàbà
hay kalayo, aso kag asupre.
18 Namatay ang ikatuyo ka parte ng mga tawo paagi sa
ini nga tuyo ka makahiyadlok nga mga butang: ang kalayo,
aso kag asupre nga nagluwas sa inda mga bàbà.
19 Ang gahom ng mga kabayò hay halin sa inda bàbà kag
sa inda ikog nga pareho sa sawa nga imaw ang ginagamit
sa pagpanakit ng mga tawo.
20 Ang nabilin nga mga tawo nga wayà mapatay ng adtong
tuyo ka makahiyadlok nga butang hay wayà magtalikod sa
mga malain nga hinimuan ng inda mga kamot. Nagpadayon
pa sinda sa pagsamba sa mga demonyo kag sa mga dios-
diosan nga bulawan, pilak, bronsi, bato kag kahoy nga indì
makakità, makabatì o makapanaw.
21 Ini nga mga tawo hay wayà magtalikod sa inda pagpa-
matay, pagpangbarang, pagpakig-relasyon ning imoral kag
pagpangawat.

10

Ang Anghel kag ang Maisot nga Kasulatan

§ **9:17 9:17** *Sapiro*: Ini hay kamahay nga bato. Ang kolor hay makutom nga asul.

1 Pagkatapos adto, nakità ko sa akon panan-awon ang isa
pa ka makagagahom nga anghel nga nagababà halin sa lan-
git nga napapalibutan ning panganod kag may bayangaw
sa iya uyo. Ang iya uyahon hay masilaw pareho sa adlaw
kag ang iya siki hay daw sa haligi nga kalayo.
2 May bitbit siya nga maisot nga kasulatan nga nakabukas.
Pag-abot niya sa kalibutan, gingtimak niya ang iya tuo nga
siki sa dagat kag ang waya hay sa dutà.
3 Nagsinggit siya ning makusog gid pareho sa nagangurob
nga leon. Pagkasinggit niya, nagsabat ning pito ka beses ang
dayugdog.
4 Nang magsabat ning pito ka beses ang dayugdog,
masulat na kuntà ako. Pero may nabatian ako nga boses
halin sa langit nga nagahambay, "Ayaw magpasayuran aber
kanin-o ang gingsabat ng dayugdog nga pito ka beses kag
ayaw ini pagsulata."
5 Kag ang anghel nga nakità ko nga nagatindog sa dagat
kag sa dutà hay gingtaas ang iya tuo nga kamot sa langit,
6 kag nagpanumpà sa pangayan ng Dios nga wayà
kamatayon, nga naghuman ng langit, dutà, dagat kag tanan
nga butang nga yari diri. Ang hambay ng anghel, "Indì na
gid padugayon ng Dios ang iya plano!
7 Pag huyupon ng pangpito nga anghel ang iya trumpeta,
ang wayà gingpasayod nang una nga plano ng Dios hay
matutuman na gid sunò sa gingbalità niya sa iya mga ulipon
nga mga propeta."
8 Kag ang boses nga akon nabatian halin sa langit hay
naghambay liwat sa akon, "Kadto sa anghel nga nagatindog
sa dagat kag sa dutà kag buy-a ang iya ginahawiran nga
kasulatan nga nakabukas."
9 Nganì nagkadto ako sa anghel kag naghambay sa iya nga
itao sa akon ang maisot nga kasulatan. Nagsabat siya, "Buy-
a kag kauna. Matam-is ini sa imo bàbà pareho ng dugos
pero mapait ini sa imo tiyan."
10 Gingbuoy ko ang kasulatan sa kamot ng anghel kag
gingkaon. Matam-is matuod ini sa akon bàbà pareho ng
dugos pero nang natuyon ko na, mapait ini sa akon tiyan.
11 Pagkatapos may naghambay sa akon, "Dapat mag-
propesiya ka liwat ng gingplano ng Dios parti sa mga lahì,
mga nasyon, mga tawo nga iba-iba ang linggwahe kag mga
harì."

11

Ang Duha nga Propeta

1 Niyan may nagtao sa akon ning pangsukoy nga daw
sungkod kag hambay niya sa akon, “Kadto na! Sukuya
ang templo ng Dios kag ang altar kag bilanga da ang mga
nagasamba didto.
2 Pero ayaw na magsukuya ang dyaag sa luwas ng templo
kay gingtao na ini sa mga bukon Judio. Sinda ang magasirà
ng balaan nga syudad ng Jerusalem sa suyod ng 42 ka bulan.
3 Adto nga mga adlaw, mapadaya ako ning duha ka
propeta* nga magapamatuod parte sa akon. Magasuksok
sinda ning kustal kag magawali ng mensahe ng Dios sa
suyod ng 1,260 ka adlaw.”

4 Ining duha ka tawo hay magatindog sa atubangan ng
Ginoo nga nagagahom sa bilog nga kalibutan. Sinda hay
ginatawag nga duha ka kahoy nga olibo† kag duha ka
iwagan.
5 Kung igwa may magsakit sa inda, magaluwas ang kalayo
sa inda bàbà agud sunugon ang inda mga kaaway. Tiyad
ini ang pagpatay ninda sa kung sin-o ang gusto magsakit sa
inda.
6 Gingtaw-an sinda ng Dios ning otoridad nga indì
pauyanon sa mga adlaw nang inda pagwali ng mensahe ng
Dios. Gingtaw-an da sinda ning gahom agud ang tubì sa
mga subà kag tuburan hay humanon nga dugò. May gahom
da sinda sa paghuman ning iba-iba nga makahiyadlok nga
butang agud siraon ang dutà sa aber ano nga oras nga gusto
ninda.
7 Pagkatapos ninda magpamatuod, labanan sinda ng
makahiyadlok nga sapat nga magaluwas halin sa pinaka-
madayom nga buhò. Mapeperdi sinda kag mapapatay ng
makahiyadlok nga sapat.
8 Kag ang inda patay nga lawas hay magahayang sa tungà
ng karsada ng mabahoy nga syudad kung sa diin didto da
ginglangsang sa krus ang inda Ginoo. Ini nga syudad hay
ginakumpara sa Sodom o Egipto*.
9 Sa suyod ng tuyo ka adlaw kag tungà, ang inda lawas
hay pagasiruon ng mga tawo halin sa iba-iba nga lahì, tribo,
iba-iba nga linggwahe kag nasyon. Kag indì magsugot ang
mga tawo nga ipalubong ang inda lawas.
10 Kag ang mga tawo sa kalibutan hay magakalipay,
magasilibrar kag magtinaw-anan sinda ning regalo kay
ining duha nga propeta hay nagpasakit ning tudo sa inda.

---

† **11:4 11:4** Zacarias 4:1-14 * **11:8 11:8** *Ini nga syudad hay ginakumpara sa Sodom o Egipto* kay ang pagkabuhì ng mga tawo didto hay pareho kalain sa pagkabuhì ng mga tawo sa Sodom kag Egipto nang una.

11 Pero pagkalipas nang tuyo ka adlaw kag tungà, paga-
banhawon sinda ng Dios kag magatindog sinda. Tudo gid
ang kahadlok ng mga tawo nga nakakità sa inda.
12 Pagkatapos nabatian ng duha ka propeta ang makusog
nga boses halin sa langit nga nagahambay sa inda, "Sakà
kamo diri!" Kag nagpalangit sinda paagi sa isa ka panganod
mintras nagatan-aw ang inda mga kaaway.
13 Adto da nga oras, nagkaigwa ning kakusog-kusog gid
nga linog kag nagkagubà ang ikanapuyò ka parte ng syudad.
Ang namatay sa linog hay 7,000 ka tawo kag ang nabilin
hay hinadlukan gid kag nagtao ning kahimayaan sa Dios sa
langit.
14 Nagligad na ang pangaduha nga makahiyadlok. Tandai,
ang pangtuyo nga makahiyadlok hay magaabot nga daan.

Ang Pangpito nga Trumpeta

15 Pagkatapos adto, ginghuyop ng pangpito nga anghel
ang iya trumpeta kag igwa ning makusog nga mga boses
halin sa langit nga nagahambay, "Niyan ang bilog nga
kalibutan hay naging gingharian ng aton Ginoo kag ng
iya gingpilì nga Kristo. Magaharì siya hasta sa wayà
katapusan."
16 Kag ang baynti kwatro nga miyugdumaya nga na-
gapungkò sa inda mga trono sa atubangan ng Dios hay
naghapà kag nagsamba sa Dios,
17 nga nagahambay,
"Ginoong Dios, makagagahom sa tanan,
ikaw ang Dios niyan kag ikaw da ang Dios nang una.
Nagapasalamat gid kami sa imo kay gingpakità mo ang imo
pambihirà nga gahom
kag nagtunà ka na nga magharì sa kalibutan.
18 Dakò gid ang kahangit ng mga tawo nga wayà nagakilaya
sa Dios,
pero nag-abot na ang oras nga parusahan mo sinda.
Kag nag-abot na ang tyempo ng imo paghusga sa mga patay,
kag pagtao ning premyo sa imo mga ulipon nga propeta,
sa imo mga balaan nga tawo,
kag sa mga nagarespito sa imo, mga kilaya man o bukon.
Nag-abot na ang oras para patyon mo ang mga miyugpa-
matay ning mga tawo sa kalibutan."
19 Pagkatapos adto, may nagbukas ng templo ng Dios sa
langit kag nakità ang kaban ng iya kasugtanan sa suyod
ng templo. Pagkatapos nagpinangilat, naghinagubhob,
nagpinangdayugdog, naglinog kag nag-uyan ning yelo nga
kadagkò.

12

Ang Babayi kag ang Dragon

1 Pagkatapos adto, may makatitingaya nga tandà ang
nakità sa langit. Nakità ko ang isa ka babayi nga nakabarò
ning adlaw kag ang bulan yadto sa idayom ng iya siki kag
sa iya uyo hay may korona nga dose ka bituon.
2 Paungaon na siya nganì nagasinggit siya sa sobra nga
kasakit nga iya nababatyagan.

3 May isa pa nga tandà ang nakità sa langit. Nakità ko ang
isa ka kabahoy-bahoy nga dragon nga mapuya kag may pito
nga uyo. Napuyò ang iya sungay kag may korona sa kada
uyo.
4 Gingkahig ng iya ikog paubos ang ikatuyo ka parte ng
mga bituon sa langit kag gingpilak sa dutà. Nagtindog
ang dragon sa atubangan ng babayi nga paungaon na agud
kaunon ang lapsag pagluwas.
5 Niyan nag-ungà siya ning lyaki nga imaw ang magadu-
maya nga may kumplito nga otoridad sa tanan nga nasyon
sa kalibutan. Adto nga daan, gulpi nga may nag-agaw sa iya
ungà kag gingdaya sa Dios didto sa iya trono.
6 Pagkatapos, ang babayi hay nagdyagan sa tiway nga
lugar nga gingpreparar ng Dios para sa iya agud diparahon
siya didto sa suyod ng 1,260 ka adlaw.

7 Pagkatapos adto, nagtunà ang gira sa langit. Si Micael
kag ang iya mga kaibahan nga anghel hay nagpakig-away
sa dragon. Nagbatò da ang dragon kag ang iya sakop nga
mga anghel.
8 Pero naperdi ang dragon kag ang iya mga anghel nganì
gingpalayas sinda sa langit.
9 Kag gingpilak paluwas ang kabahoy-bahoy nga dragon.
Siya ang sawa nang una nga tyempo nga ginatawag nga
Diyablo o Satanas nga nagapatayang sa mga tawo sa bilog
nga kalibutan. Ginghuyog siya sa dutà patì ang iya sakop
nga mga anghel.

10 Pagkatapos nabatian ko ang makusog nga boses halin
sa langit nga nagahambay, “Niyan, nag-abot na ang oras
nga luwason ng aton Dios ang mga tawo nga sakop niya!
Ginapakità na niya ang iya gahom sa pagdumaya bilang
harì kag ang otoridad ni Kristo nga iya gingpilì! Kay
gingpalayas na halin sa langit ang miyug-akusar sa aton
mga kauturan. Siya hay nagaakusar sa inda adlaw kag gab-i
sa atubangan ng aton Dios.

11 Nagdaog sinda laban sa iya tungod sa dugò* ng Kordero
kag paagi sa inda pagpamatuod. Kag wayà sinda nahadlok
nga mamatay tungod sa inda pagtuo.
12 Nganì magkalipay kamo, kamo nga nagaistar sa langit!
Pero makaluluoy gid kamo nga mga nagaistar sa dutà kag
sa dagat kay nagpanaog na si Satanas dirà sa indo. Tudo
gid ang kahangit niya kay sayod niya nga matag-od na lang
gid ang oras nga nabibilin sa iya agud mahuman ang iya
gusto.”
13 Kag nang masayuran ng dragon nga gingpilak na siya
sa dutà, ginghingabot niya ang babayi nga nag-ungà ning
lyaki.
14 Pero gingtaw-an ang babayi ning duha nga pakpak
pareho sa mabahoy nga banog agud makalupad siya palayò
sa sawa pakadto sa tiway nga lugar kag didto siya diparahon
nang tuyo ka tuig kag tungà.
15 Pagkatapos nagbugwak ang sawa ning kadakò nga tubì
nga daw sa bahà pakadto sa babayi agud maanod siya.
16 Pero gingtabangan ng dutà ang babayi. Nag-abri ang
dutà kag gingsuyop ang tubì nga gingbugwak ng dragon.
17 Sa kahangit ng dragon sa babayi, gingpaumpukan niya
ang mga nabilin sa iya inapo para girahon sinda. Ini nga
mga inapo hay ang tanan nga nagasunod sa mga sugò ng
Dios kag nagatuman sa kamatuuran nga gingtudlò ni Hesus.
18 Kag nagtindog ang dragon sa alihid ng dagat.

13

Ang Makahiyadlok nga Sapat halin sa Dagat

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang makahiyadlok nga sapat
nga nagahaw-as halin sa dagat nga may napuyò nga sungay
kag pito nga uyo. May korona sa kada sungay kag sa kada
uyo hay may pangayan ng pagpang-insulto sa Dios.
2 Adto nga sapat nga akon nakità hay pareho sa leopardo.
Ang iya siki hay daw sa oso kag ang iya bàbà hay pareho
sa bàbà ng leon. Gingtao ng dragon sa sapat ang iya
kaugalingon nga gahom kag ang iya dakò nga otoridad sa
pagdumaya bilang harì.
3 Ang isa sa mga uyo ng makahiyadlok nga sapat hay daw
napilas nga hayos ikamatay niya pero nag-ayo ini nga pilas.
Kag ang tanan nga tawo sa kalibutan hay natingaya gid,
nganì nagsunod sinda sa iya.
4 Gingsamba ng mga tawo ang dragon kay siya ang
nagtao ning gahom sa adto nga sapat. Gingsamba da ninda

* **12:11 12:11** *Paagi sa dugò*: gusto hambayon paagi sa iya pagkamatay sa krus.

ang sapat kag hambay ninda, “Sin-o ang makapareho sa
makahiyadlok nga sapat kag sin-o ang puydi makalaban sa
iya? Wayà gid!”
5 Kag gingtugutan ng Dios ang makahiyadlok nga sapat
nga magpinahambog kag maghinambay ning malain kontra
sa iya kag magdumaya sa suyod ng 42 ka bulan.
6 Kag naghambay siya ning malain kontra sa Dios, sa
pangayan ng Dios, sa ginaistaran ng Dios kag sa tanan nga
nagaistar sa langit.
7 Gingtugutan da ang sapat nga girahon kag perdihon ang
mga balaan nga tawo ng Dios. Kag gingtaw-an da siya ning
otoridad nga magharì sa mga tawo sa tanan nga tribo, lahì,
iba-iba nga linggwahe kag nasyon.
8 Ang tanan nga tawo sa kalibutan hay magasamba
sa iya, puyra lang sa mga tawo nga ang pangayan hay
nakasulat na sa Libro ng Kabuhì magtunà pa nang gingtuga
ang kalibutan. Ini nga Libro hay hawid ng Kordero nga
gingpatay.
9 Kamo nga nagapamatì dapat intindihon gid nindo ang
indo nabatian.
10 Ang aber sin-o nga nakatakdà nga mabihag hay mabibi-
hag gid.
Ang aber sin-o nga nakatakdà nga mamatay sa espada, hay
mamamatay gid sa espada.
Nganì kahinangyan gid nga ang mga balaan nga tawo ng
Dios hay magpadayon nga magtuo sa iya aber pa sa
mga kahugaan kag paghingabot.

Ang Makahiyadlok nga Sapat halin sa Dutà

11 Pagkatapos nakità ko ang isa pa ka makahiyadlok nga
sapat nga nagaluwas halin sa dutà. Igwa ini ning duha nga
sungay pareho ng sungay ng karnero pero ang iya boses hay
pareho sa boses ng dragon.
12 Ginagamit niya ang tanan nga otoridad ng una nga
sapat sa pagserbisyo sa iya. Ginapilit niya ang tanan nga
tawo sa kalibutan nga magsamba sa una nga sapat nga
napilas nga hayos ikamatay niya pero nag-ayo.
13 Nakahuman ning mga milagro ining pangaduha nga
sapat. Nahuhuman niya aber magpababà sa dutà ning
kalayo halin sa langit nga nakikità ng mga tawo.
14 Gingtugutan siya nga maghuman ning mga milagro sa
pagserbisyo sa una nga sapat. Kag paagi sa mga ini, naluko
niya ang mga tawo sa kalibutan. Gingsugò niya sinda nga
maghuman ning rebulto ng una nga sapat agud sambahon.
Ining una nga sapat hay adtong napilas ng espada pero
wayà mamatay.

15 Kag gingtugutan da ang pangaduha nga makahiyadlok
nga sapat para taw-an ning kabuhì ang rebulto ng primero
nga sapat. Nganì nakahambay ang rebulto kag ginapapatay
niya ang tanan nga indì magsamba sa iya.
16 Kag gingpwersa ng pangaduha nga sapat nga markahan
sa tuo nga kamot o agtang ang tanan nga tawo: dungganon
o bukon, manggaranon o pobre, ulipon o bukon.
17 Kag wayà gid ning may makabakay o makabaligyà
puyra lang sa mga tawo nga may marka ng pangayan ng
primero nga makahiyadlok nga sapat o ng numero ng iya
pangayan.
18 Kahinangyan diri ng kamayad para maintindihan ini.
Puydi masayuran ang numero ng sapat ng aber sin-o nga
mayad kung sumahon ini. Kag ini hay numero ng tawo.
Ang numero hay 666.

14

Ang Kordero kag ang Kanta ng mga Gingtubos

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang Kordero nga nagatindog
sa Bukid ng Zion. Kaibahan niya ang 144,000 nga tawo nga
may pangayan ng Kordero kag ng iya Amay nga nakasulat
sa inda agtang.
2 Kag nabatian ko ang tunog halin sa langit nga daw tunog
ng busay kag pareho sa makusog nga tunog ng dayugdog.
Kag pareho da ini sa tunog ng madamò nga miyug-alpa nga
nagakayas ng inda alpa.
3 Ang 144,000 nga tawo hay nagakanta ning bag-o nga
kanta sa atubangan ng trono kag ng upat ka buhì nga
tinuga kag ng mga miyugdumaya. Wayà ning aber sin-o nga
makaantigo ng adto nga kanta kundì adto lang ang 144,000
nga gingtubos sa kalibutan.
4 Imaw ini sinda ang mga lyaki nga wayà mahigkui
ang inda mga kaugalingon ng mga babayi kay wayà sinda
nag-asawa. Nagasunod sinda sa Kordero aber diin siya
magkadto. Sinda hay gingtubos sa kalibutan nga maging
primero nga halad* sa Dios kag sa Kordero.
5 Wayà gid sinda naghambay ning pinusong kag wayà gid
may maihambay nga kontra sa inda.

Ang Mensahe ng Tuyo nga Anghel

6 Nakità ko ang isa pa ka anghel nga nagalupad sa ibabaw.
Daya niya ang wayà nagabag-o nga Maayong Balità*.
Ipasayod niya ini sa mga tawo sa bilog nga kalibutan: sa
tanan nga nasyon, tribo, iba-iba nga linggwahe kag lahì.
7 Nagasinggit siya ning makusog, “Kahadluki nindo ang
Dios kag dayawa siya! Kay nag-abot na ang oras nga

husgahan niya ang mga tawo. Sambahon nindo ang Dios
nga nagtuga ng langit, dutà, dagat kag mga tuburan.”
8 Pagkatapos, ang pangaduha naman nga anghel ang
nagsunod nga nagahambay, “Nagubà na! Nagubà na ang
bantog nga syudad ng Babilonia! Kay daw gingpainom niya
ang tanan nga nasyon ng maisog nga ilimnon nga imaw ang
pagsunod sa malain kag pagpakig-relasyon ning imoral nga
ginakaugutan gid ng Dios.”
9 Ang pangtuyo naman nga anghel ang nagsunod nga na-
gahambay ning makusog, “Ang bisan sin-o nga nagasamba
sa primero nga makahiyadlok nga sapat kag sa iya rebulto
kag nakabaton ning marka sa iya agtang o sa iya kamot,
10 hay imaw ang makakabaton ng tudo gid nga kaugot
ng Dios. Pagaparusahan siya sa kalayo nga may asupre
mintras nagasirò ang balaan nga mga anghel kag ang
Kordero.
11 Ang aso ng kalayo nga magaparusa sa inda hay
magapaibabaw hasta sa wayà katapusan. Adlaw kag gab-i
hay wayà gid ning pahuway ang mababatyagan nga kasakit
ng adtong mga nagasamba sa makahiyadlok nga sapat kag
sa iya rebulto, sinda nga nagpamarka ng iya pangayan.”
12 Nganì kamo nga mga balaan nga tawo ng Dios nga naga-
sunod sa iya mga sugò kag nagatuo kay Hesus kahinangyan
gid magpadayon aber pa sa kahugaan kag paghingabot.
13 Pagkatapos, may nabatian ako nga boses halin sa langit
nga nagahambay, “Isulat mo ini: Tunà niyan bulahan
ang mga nagasunod sa Ginoo hasta sa kamatayon.” Kag
nagsabat ang Espiritu Santo, “Huo, matuod gid! Maka-
pahuway na sinda sa inda mga pagpangabudlay kay taw-an
sinda ning premyo tungod sa inda mga pagserbisyo.”

Ang Pag-ani sa Bilog nga Kalibutan

14 Pagkatapos adto, nakità ko ang putì nga panganod kag
sa ibabaw ng panganod hay may nagapungkò nga daw sa
tawo nga may korona nga bulawan kag may bitbit nga
maduyot nga karit.
15 Niyan, may isa pa ka anghel ang nagluwas sa templo
nga nagasinggit ning makusog sa nagapungkò sa panganod,
“Gamita ang imo karit kag mag-ani kay nag-abot na ang oras
kag hinog na ang anihon sa kalibutan!”
16 Nganì gingkumpas ng nagapungkò sa panganod ang iya
karit kag naani ang anihon sa kalibutan.
17 Pagkatapos may isa pa nga anghel ang nagluwas halin
sa templo sa langit nga may bitbit da nga maduyot nga karit.
18 Kag may isa pa ka anghel ang nagluwas halin sa
altar*. Siya hay may otoridad nga mamahayà sa kalayo.

Ginghambay niya sa anghel nga may bitbit nga maduyot
nga karit, “Gamita na ang imo karit kag imo na anihon ang
mga ubas* sa tanan nga ubasan sa kalibutan kay hinog na!”
19 Nganì gingkumpas ng anghel ang iya karit kag ging-ani
ang mga ubas sa bilog nga kalibutan. Gingpuntok niya ini sa
pugaan ning ubas*. Ang ihimplo ng pagpugà hay ang tudo
nga kaugot ng Dios.
20 Ang mga ubas hay gingpugà sa ginapugaan sa luwas ng
syudad kag nagbahà ang dugò halin sa ginapugaan nga ang
kalayò hay tuyo ka gatos ka kilometro* kag mga isa ka dupa
ang kadayom.

15

Ang Pito nga Peste

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang isa pa ka makatitingaya
kag pambihirà nga tandà sa langit. May pito ka anghel nga
nagadaya ng pito nga peste. Nang matapos na ng Dios ang
pagparusa sa mga tawo paagi sa ini nga mga peste, naduyà
na ang iya kaugot kontra sa mga tawo sa kalibutan.

Ang Kanta ni Moises kag ng Kordero

2 Nakità ko ang daw dagat nga matin-aw kag daw
nahaluan ning kalayo nga nagadayab. Kag nakità ko ang
mga nagdaog kontra sa makahiyadlok nga sapat kag sa
iya rebulto kay wayà sinda nagsamba sa iya kag wayà
nagpamarka ng numero ng iya pangayan. Ini sinda hay na-
gatindog sa daw dagat nga matin-aw kag may ginahawiran
nga mga alpa nga gingtao sa inda ng Dios.
3 Ginakanta ninda ang kanta ni Moises nga ulipon ng Dios
kag ang kanta ng Kordero. Imaw ini ang inda kanta:
“Ginoong Dios, makagagahom sa tanan, kaayo-ayo kag
pambihirà ang imo mga hinimuan!
Harì ng tanan nga nasyon, matarong kag matuod gid ang
imo mga paagi!
4 Ang kada isa hay nagarespito sa imo bilang Ginoo,
kag ang tanan hay nagadayaw sa imo pangayan!
Ikaw lang gid ang Dios nga balaan!
Ang mga tawo sa tanan nga nasyon hay magapalapit kag
magasamba sa imo,
kay nakità ninda ang mga matarong nga imo hinimuan.”

Ang Pito nga Anghel nga Nagadaya ng Pito nga Peste

5 Pagkatapos ninda magkanta, nakità ko nga nagbukas
ang templo sa langit nga imaw ang Tolda nga sambahan

* **14:20 14:20** Sa Griego hay 1,600 ka istadia. 1 ka istadia hay bali 185 ka metros.

nga didto nakabutang ang mga malapad nga bato nga
gingsulatan ng mga sugò ng Dios.
6 Kag nagluwas sa templo ang pito ka anghel nga may pito
nga peste. Nakasuksok sinda ning malimpyo kag makintab
nga barò kag may hagkos nga bulawan nga nakapalibot sa
inda dughan.
7 Kag ang isa sa upat ka buhì nga tinuga hay nagtao sa
pito ka anghel ning pito nga hambawan nga bulawan. Ini
hay punò gid ning kaugot ng Dios nga buhì hasta sa wayà
katapusan.
8 Napunò ning aso ang templo tungod sa kahimayaan kag
gahom ng Dios. Kag wayà ning may makasuyod sa templo
mintras wayà pa matapos ang pito ka peste nga halin sa pito
nga anghel.

16

Ang Ulihi nga Kaugot ng Dios

1 Pagkatapos adto, nabatian ko ang makusog nga boses
halin sa templo nga nagahambay sa pito ka anghel, “Kadto
na kag ibubò sa kalibutan ang suyod ng pito nga hambawan
ng kaugot ng Dios!”
2 Nganì nagkadto ang primero nga anghel kag gingbubò
ang suyod ng iya hambawan sa kalibutan. Nang gingbubò
niya, nagkaigwa ning hubag nga kahilas-hilas kag makalu-
luad ang mga tawo nga may marka ng makahiyadlok nga
sapat kag nagasamba sa iya rebulto.
3 Gingbubò ng pangaduha nga anghel ang suyod ng iya
hambawan sa dagat kag ang dagat hay naging pareho ng
dugò ng patay nga tawo. Kag ang tanan nga buhì sa dagat
hay namatay.
4 Pagkatapos gingbubò ng pangtuyo nga anghel ang suyod
ng iya hambawan sa mga subà kag mga tuburan, kag ang
tanan nga tubì naging dugò.
5 Nabatian ko ang anghel nga nagapamahayà sa tubì nga
nagahambay,
“Ikaw lang ang balaan nga Dios. Ikaw ang Dios nang una
kag hasta niyan!
Ini nga mga pagparusa nga imo ginahuman sa kalibutan
hay tamà gid!
6 Gingbubò ng malain nga mga tawo ang dugò ng mga
balaan nga tawo ng Dios kag mga propeta.
Nganì niyan dugò da ang imo ipainom sa inda kay angay
ini nga bayos sa inda ginghuman!”
7 Kag nabatian ko ang boses halin sa altar nga nagahambay,
“Huo, Ginoo! Dios nga makagagahom sa tanan,

matarong kag tamà ang imo mga pagparusa!”

8 Pagkatapos gingbubò ng pang-upat nga anghel ang
suyod ng iya hambawan sa adlaw kag nag-init pa gid ini,
nganì ang mga tawo hay nagkapasò sa sobra nga kainit.
9 Aber nagkapasò ang mga tawo, naghambay pa gid
sinda ning mga kalain-lain kontra sa Dios nga imaw ang
nagpadaya ng ini nga mga peste. Kag wayà sinda nagtalikod
sa salà kag wayà da sinda nagdayaw sa Dios.
10 Pagkatapos adto, gingbubò ng panglima nga anghel
ang suyod ng iya hambawan sa trono ng makahiyadlok
nga sapat kag nagduyom ang lugar kung sa diin siya ang
nagaharì. Tungod sa kasakit ng mga peste, gingkagat na
lang ng mga tawo ang inda dilà.
11 Pero wayà sinda nagtalikod sa inda malain nga mga
hinimuan kundì naghambay pa gid sinda ning mga kalain-
lain kontra sa Dios nga yarà sa langit kay kasakit-sakit gid
ang inda nababatyagan tungod sa inda mga hubag.
12 Pagkatapos gingbubò ng pang-unom nga anghel ang
suyod ng iya hambawan sa mabahoy nga Subà ng Eufrates.
Nahubas ang tubì sa subà agud makaagi ang mga harì nga
halin sa este.
13 Niyan nakità ko ang tuyo ka malain nga espiritu nga
pareho sa pakà. Nagaluwas sinda sa bàbà ng dragon, sa
bàbà ng makahiyadlok nga sapat kag sa bàbà ng bukon
matuod nga propeta.
14 Ini ang mga demonyo nga nagahuman ning mga
makatitingaya nga milagro. Nagakadto sinda sa mga harì sa
bilog nga kalibutan agud tipunon sinda para magpakiggira
kontra sa Dios sa Adlaw ng Paghusga nga gingtakdà na ng
Dios nga makagagahom.
15-16 Kag gingtipon ng malain nga mga espiritu ang mga
harì kaibahan ang inda mga sundalo sa lugar nga ginatawag
sa Hebreo nga Armagedon.

Pero naghambay ang Ginoo, “Pamatì kamo maayo! Ako
hay maabot pareho ng isa ka miyugpangawat kay indì nindo
masayuran kung ano ang oras nang akon pag-abot. Bulahan
ang tawo nga nagabantay kag nagasuksok permi ng iya barò
agud indì siya magpanaw nga nakauba kag indì siya mahuy-
an kung makità ng mga tawo!”
17 Pagkatapos adto, gingbubò ng pangpito nga anghel ang
suyod ng iya hambawan sa hangin. Kag nabatian ko ang
makusog nga boses halin sa trono didto sa suyod ng templo
nga nagahambay, “Tapos na ang tanan!”
18 Kag nagpinangilat, naghinagubhob, nagpinangdayug-
dog kag naglinog ning makusog gid. Imaw gid ini ang

pinakamakusog nga linog nga natabò tunà pa nang gingtuga
ang mga tawo sa kalibutan. Sobra gid ini kakusog!
19 Natungà ang mabahoy nga syudad sa tuyo ka parte kag
nagkagubà ang mga syudad ng tanan nga nasyon. Wayà gid
nalimuti ng Dios ang malain nga ginghuman ng bantog nga
Babilonia, nganì daw gingpainom niya ini ning ilimnon nga
imaw ang tudo niya nga kaugot.
20 Pagkatapos ng makusog nga linog, nagpanglugdang ang
tanan nga isla kag wayà na ning bukid nga makità.
21 Nag-uyan halin sa langit ng madagkò nga mga yelo
nga ang kada isa hay 50 ka kilo kag natamaan ang mga
tawo. Tungod sa makahiyadlok nga parusa sa inda ng Dios,
naghambay sinda ning mga kalain-lain kontra sa Dios.

17

Ang Babayi nga Nagapabayad

1 Pagkatapos adto, ang isa sa pito nga anghel nga may
hambawan hay nagpalapit sa akon kag naghambay, “Kari
diri kay ipakità ko sa imo kung pauno pagaparusahan
ang bantog nga babayi nga nagapabayad nga imaw ang
mabahoy nga syudad nga daw nagapungkò malapit sa
madamò nga subà.
2 Nagpakig-relasyon ning imoral ang mga harì sa kalibu-
tan sa ini nga babayi kag ang mga tawo da sa kalibutan hay
daw nabayong ng iya ilimnon nga imaw ang pagsunod sa
iya pagpakig-relasyon ning imoral.”
3 Pagkatapos adto, naggahom sa akon ang Espiritu ng
Dios kag gingdaya ako sa tiway nga lugar. Nakità ko didto
ang babayi nga nakasakay sa makahiyadlok nga sapat nga
mapuya. Ini nga sapat hay may pito nga uyo kag napuyò
nga sungay. Kag nakasulat sa iya bilog nga lawas ang tanan
nga hambay nga kalain-lain kontra sa Dios.
4 Ang babayi hay nakabarò ning kolor maron kag puya
nga may dikurasyon nga bulawan, kamahay-mahay nga
mga bato kag mga perlas, pareho ng ginasuksok ng rayna.
May ginahawiran siya nga tasa nga bulawan nga punò ning
kalain-lain kag kahigkò-higkò nga mga butang nga imaw
ang iya pagpakig-relasyon ning imoral.
5 Kag sa iya agtang hay igwa ning nakasulat nga pangayan
nga nakatagò ang gusto hambayon. Imaw ini ang nakasulat,
“Ang bantog nga Babilonia, ang nanay ng tanan nga babayi
nga nagapabayad* kag ang ginahalinan ng tanan nga
kalainan sa bilog nga kalibutan.”

---

* **17:5 17:5** *Nanay ng tanan nga babayi nga nagapabayad*: Ang gusto hambayon hay nanay ng tanan nga nagasamba sa mga dios-diosan.

6 Kag nakità ko ang babayi nga daw nabayong sa dugò
ng mga balaan nga tawo ng Dios nga gingpapatay niya kay
sinda hay nagpamatuod parti kay Hesus.
Pagkakità ko sa iya, tudo gid ang akon katingaya.
7 Pero naghambay ang anghel sa akon, “Ayaw matingaya.
Balitaan ta ikaw kung ano ang gusto hambayon ng babayi
kag ng makahiyadlok nga sapat nga iya ginasakyan nga may
pito nga uyo kag napuyò nga sungay.
8 Ang makahiyadlok nga sapat nga imo nakità hay buhì
nang una, pero niyan patay na. Kag magaluwas naman
siya liwat halin sa pinakamadayom nga buhò, pero paga-
parusahan siya hasta sa wayà katapusan. Ang mga tawo
sa kalibutan nga ang inda pangayan hay wayà nakasulat
sa Libro ng Kabuhì, tunà pa nang gingtuga ang kalibutan,
hay matitingaya gid pag nakità ninda ang makahiyadlok
nga sapat kay buhì siya nang una kag namatay, pero
mababanhaw.
9 “Kahinangyan diri ng kamayad para maintindihan ini.
Ang pito nga uyo hay ang pito ka bukid nga ginapungkuan
ng babayi. Ang gusto da hambayon ini hay ang pito nga
harì.
10 Patay na ang lima sa inda, ang isa hay nagaharì pa
gihapon kag ang isa naman hay wayà pa nagaabot. Kung
mag-abot siya kag magharì, indì siya magdugay.
11 Ang makahiyadlok nga sapat nga buhì nang una pero
arinyan patay na hay ang pangwayo nga harì. Kaibahan da
siya sa pito nga harì. Pero siya da hay pagaparusahan hasta
sa wayà katapusan.
12 “Ang napuyò ka sungay nga imo nakità hay ang
napuyò nga harì nga wayà pa nakatunà ng inda pagdumaya.
Taw-an sinda ning otoridad nga magharì kaibahan ng
makahiyadlok nga sapat pero sa matag-od lang nga tyempo.
13 Isa lang ang plano ng ining napuyò ka harì. Nganì itatao
ninda ang inda gahom kag otoridad sa makahiyadlok nga
sapat.
14 Gigirahon ninda ang Kordero pero mapeperdi sinda
kay siya ang Ginoo nga mas labaw sa tanan nga ginoo kag
Harì nga mas labaw sa tanan nga harì. Kaibahan niya
sa pagdaog ang mga gingtawag, gingpilì kag matutom nga
tagasunod niya.”
15 Ginghambay sa akon ng anghel, “Ang mga tubì nga imo
nakità nga ginapungkuan ng babayi nga nagapabayad hay
ang mga tawo halin sa tanan nga mga lahì, mga nasyon kag
iba-iba nga linggwahe.
16 Ang imo nakità nga napuyò nga sungay kag ang
makahiyadlok nga sapat, hay mauugot gid sa babayi nga

nagapabayad. Kag aagawon ninda ang tanan niya nga
pagkabutang kag patì ang iya barò kag wayà gid may
mabibilin sa iya. Pagkatapos kaunon ninda ang iya lawas
kag sunugon ang mabibilin.
17 Kay gingbutang ng Dios ang iya plano sa inda isip kay
imaw ini ang iya pagbuot. Nganì sinda hay nagkaisa nga
gingpasakop sa makahiyadlok nga sapat ang inda gahom
sa pagdumaya bilang harì hasta matabò ang tanan nga
ginghambay ng Dios.
18 "Ang babayi nga imo nakità hay wayà ning iban kundì
ang bantog nga syudad nga nagadumaya sa mga harì sa
bilog nga kalibutan."

18

Ang Pagkagubà ng Babilonia

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang isa pa ka anghel nga
nagababà halin sa langit. Siya hay may madakò nga
otoridad kag nahayagan ng iya kasilaw ang kalibutan.
2 Nagsinggit siya ning makusog, "Nagubà na! Nagubà
na ang bantog nga Babilonia! Istaran na lang ini ng mga
demonyo kag tanan nga klasi ng mahigkò nga espiritu kag
panaguan na lang ng tanan nga klasi ng mahigkò nga pispis
kag makangingil-ad nga sapat.
3 Natabò ini sa Babilonia kay daw gingpainom niya
ang tanan nga nasyon ning ilimnon ng iya malain nga
pagpakig-relasyon ning imoral nga ginakaugutan gid ng
Dios. Nag-ubay sa iya ang mga harì sa kalibutan kag ang
mga negosyante da hay nagmanggaranon tungod sa iya
pagpasuba-suba sa manggad halin sa mga negosyo."
4 May nabatian pa gid ako nga boses halin sa langit nga
nagahambay, "Magpalayò kamo sa iya, mga gingpilì ko!
Agud indì kamo makalakot sa iya ginahuman nga mga salà
kag indì kamo maumid sa pagparusa sa iya!
5 Kay ang iya mga salà, pag luntod-lunturon hay daw abot
na hasta sa langit. Kag wayà gid nalimuti ng Dios ang iya
mga kalainan.
6 Himua nindo sa iya ang ginghuman niya sa indo. Bayusi
nindo ning doble ang iya ginghuman. Preparahan nindo
ang iya tasa ning ilimnon nga doble ang kaisog kaysa iya
gingpreparar sa indo.
7 Kung pauno siya nagpahambog kag nagpasuba-suba
sa iya manggad, ipabatyag da nindo sa iya ang sobra
nga pagpasakit kag pagkalisod. Kay hambay niya sa iya
kaugalingon, 'Ako hay rayna nga nagadumaya nga may

otoridad! Wayà gid ako kabatyag ning kalisod pareho ng bayo.’

8 Tungod diri, sa suyod ng isa ka adlaw dungan nga magaabot sa iya ang mga peste: ang mga sakit, kalisod kag kagutom. Kag pagasunugon siya kay makagagahom ang Ginoo nga Dios nga magahusga sa iya.”

9 “Magatangis kag magadanguyngoy ang mga harì sa kalibutan nga nagpakig-relasyon ning imoral sa iya kag nagpasuba-suba sa iya manggad, pag makità ninda ang aso ng syudad nga nasusunog.

10 Sa malayò lang sinda magalantaw kay nahadlok sinda nga maumid sa iya sobra gid nga pagpasakit. Magahambay sinda, ‘Kanugon! Kanugon ang bantog kag gamhanan nga syudad ng Babilonia! Kay sa suyod lang nang matag-od nga tyempo hay naparusahan siya!’

11 “Sa matatabò sa iya, magatangis kag magakalisod ang mga negosyante sa kalibutan kay wayà na gid ning may mabakay sa inda mga baligyà.

12 Wayà may mabakay ng inda mga bulawan, pilak, bato nga kamahay-mahay kag perlas; kag inda mga tela nga linen, seda kag ng tela nga maron kag puya. Wayà da may mabakay ng tanan ninda nga tabla nga mahumot kag tanan nga gamit nga himò sa bangkil ng elepanti, mga gamit nga himò sa kahoy nga kamahay-mahay, bronsi, saysayon kag marmol.

13 Wayà na ning mabakay ng inda sinamon, pahumot nga kamahay-mahay, insenso, mahumot nga mira* kag kamangyan nga mamahayon. Imaw da ang ilimnon, lana, arina kag trigo; kag ang inda mga baka, karnero, kabayò kag kalisa kag patì ang inda mga ulipon kag mga tawo.

14 Magahambay sa iya ang mga negosyante, ‘Wayà na ang tanan nga maayo nga mga butang nga imo ginahandom. Ang tanan nga mga manggad kag kaayo-ayo nga mga butang hay naduyà na. Indì mo na makikità liwat ini tanan.’

15 Ang mga negosyante nga nagmanggaranon paagi sa iya hay magatindog sa malayò kay nahadlok sinda nga maumid sa iya sobra nga pagpasakit. Magatangis sinda kag magakalisod,

16 kag magahambay, ‘Kanugon! Kanugon ang bantog nga syudad! Dati siya hay nakabarò ning tela nga linen, maron kag puya nga may dikurasyon nga bulawan, mga kamahay-mahay nga bato kag mga perlas, pareho ng ginasuksok ng rayna!

17 Pero sa suyod lang nang matag-od nga tyempo, adto tanan nga manggad hay maduduyà!’

"Ang mga piluto ng mga bapor, mga pasahero, mga
tripulante kag ang tanan nga may pangabuhì sa dagat hay
magatan-aw sa malayò.
18 Mintras ginalantaw ninda sa malayò nga nagapaibabaw
ang aso ng nasusunog nga syudad, nagasinggit sinda, 'Wayà
gid ning may makapareho sa inà nga bantog nga syudad!'
19 Kag tungod sa inda kalisod sabwagan ninda ning abo
ang inda mga uyo. Magatangis sinda kag magakalisod, kag
magahambay, 'Kanugon! Kanugon ang bantog nga syudad!
Tungod sa iya manggad, nagmanggaranon ang tanan nga
may mga salakyan sa dagat nga may negosyo sa iya! Pero
sa suyod lang nang matag-od nga tyempo, maduduyà ang
tanan!'
20 "Magkalipay kamo nga yarà sa langit sa natabò sa iya!
Magkalipay da kamo nga mga balaan nga tawo ng Dios, mga
apostoles kag mga propeta kay gingsentensyahan na siya ng
Dios sa iya mga gingpanghuman sa indo!"
21 Niyan, may isa ka makagagahom nga anghel ang
nagbuoy ning bato pareho sa kabahoy ng galingan. Ging-
tagbong niya ini sa dagat kag naghambay, "Tiyad gid ini
itagbong ang bantog nga syudad ng Babilonia kag indì na
gid ini makità liwat.
22 Indì na gid mabatian liwat sa syudad ang mga sunata
ng mga alpa, plawta kag trumpeta kag ang boses ng mga
miyugkanta. Indì na da makità didto ang mga trabahador sa
aber ano nga patrabahuan kag bisan ang tunog ng galingan
hay indì na gid mabatian.
23 Wayà na gid ning may makikità nga iwag didto. Wayà
na ning may mababatian pa nga mga kinalipay ng mga
bag-ong kasay*. Pagaparusahan ang Babilonia kay ang
mga negosyante didto hay masyado kamatinaas-taason kag
tungod ang mga miyugbarang didto hay nagpangluko ng
mga tawo sa bilog nga kalibutan."
24 Gingparusahan ang Babilonia kay salabton niya ang
pagpatay sa mga propeta, sa mga balaan nga tawo ng Dios
kag sa tanan nga gingpatay sa bilog nga kalibutan.

19

1 Pagkatapos adto, nabatian ko ang daw sa boses ng
kadamò-damò nga tawo sa langit nga nagahambay ning
makusog,
"Haleluya!* Ang kaluwasan hay halin lang gid sa aton Dios.
Sa iya ang kahimayaan kag gahom.
2 Kay matarong kag tamà ang iya paghusga!

---

* **19:1 19:1** *Haleluya*: Ang gusto hambayon dayawon ang Ginoo.

Ginghusgahan ng Dios ang bantog nga babayi nga na-
gapabayad tungod gingluko niya ang mga tawo sa
kalibutan sa iya pagpakig-relasyon ning imoral.
Gingbayusan siya ng Dios kay gingpamatay niya ang mga
ulipon ng Dios.”
3 Naghambay sinda liwat,
“Haleluya! Ang aso ng nasusunog nga syudad hay naga-
paibabaw hasta sa wayà katapusan!”
4 Ang baynti kwatro nga miyugdumaya kag ang upat ka
buhì nga tinuga hay naghapà kag nagsamba sa Dios nga
nagapungkò sa trono. Hambay ninda,
“Kabay pa! Haleluya!”

Ang Punsyon sa Kasay ng Kordero

5 Pagkatapos may boses halin sa trono nga nagahambay,
“Dayawa nindo ang aton Dios,
kamo tanan nga mga ulipon nga nagaserbisyo kag
nagarespito sa iya,
bantog man o bukon.”
6 Pagkatapos adto, nabatian ko naman ang daw sa boses ng
kadamò-damò nga tawo, pareho ng haganas ng mabahoy
nga busay kag daw sa makusog nga tunog ng mga dayugdog
nga nagahambay,
“Haleluya! Kay ang Ginoo nga aton Dios nga makagagahom
hay nagaharì na sa tanan.
7 Magkalipay kag magsilibrar kita!
Himayaon naton siya kay nag-abot na ang oras ng kasay ng
Kordero, kag preparado na ang iya nobya.
8 Gingpasuksok sa iya ng Dios ang maayo nga barò nga linen
nga makintab kag malimpyo.”
(Ang maayo nga barò nga linen hay ang matarong nga mga
hinimuan ng mga balaan nga tawo ng Dios.)
9 Naghambay ang anghel sa akon, “Isulat mo ini: Bulahan
ang mga ging-imbitar sa punsyon sa kasay ng Kordero.” Kag
hambay pa gid niya, “Matuod ining mga hambay ng Dios.”
10 Pagkatapos adto, naghapà ako sa iya atubangan agud
sambahon siya, pero naghambay siya sa akon, “Ayaw inà
paghumana! Ang Dios lang gid ang dapat mo nga sambahon
kay ako hay ulipon da ng Dios pareho mo kag ng imo mga
kauturan nga nagapamatuod ng inda pagtuo kay Hesus.”
(Kay ang kamatuuran nga gingpanudlò ni Hesus hay imaw
ang gingpasayod kag gingsulat ng propeta.)

Ang Nagasakay sa Putì nga Kabayò

11 Pagkatapos adto, nakità ko nga nagbukas ang langit, kag
didto may isa ka putì nga kabayò kag igwa may nagasakay.

Ginatawag siya, Ang Matutom kag Matuod, kay matarong
ang iya paghusga kag pagpakiggira sa mga kaaway.
12 Ang iya mata hay daw pareho sa kalayo nga nagadayab
kag sa iya uyo hay may madamò nga korona. May pangayan
nga nakasulat sa iya, pero wayà ning may nakasayod kung
ano adto, kundì siya lang gid.
13 Nakasuksok siya ning barò nga ginglus-og sa dugò. Kag
ang pangayan nga ginatawag sa iya, Ang Hambay ng Dios.
14 Kag nagasunod sa iya ang mga sundalo ng langit nga
nagasakay sa putì nga mga kabayò kag nakabarò ning linen
nga maputì kag malimpyo.
15 May nagaluwas nga maduyot nga espada sa iya bàbà.
Ini ang iya gamiton sa pagperdi sa mga nasyon. Kag
pagadumayahan niya sinda nga may kumplito nga otoridad
kag daw gingpugà niya sa pugaan ng ubas*. Tiyad ini ang
tudo nga kaugot ng Dios nga makagagahom sa tanan.
16 Sa iya barò kag giba hay may nakasulat nga pangayan,
'Harì nga mas labaw sa tanan nga harì kag Ginoo nga mas
labaw sa tanan nga ginoo.'
17 Pagkatapos adto, nakità ko naman ang isa ka anghel
nga nagatindog sa adlaw. Gingsinggitan niya ning makusog
ang tanan nga pispis nga nagalupad sa ibabaw. Ang
hambay niya, "Kari kamo kag magtipon para sa ingrandi
nga punsyon ng Dios!
18 Kari kag kauna ang unod ng mga harì, mga pinunò,
mga sundalo, mga kabayò kag mga nagasakay sa inda.
Kauna nindo ang unod ng tanan nga tawo, ulipon o bukon,
bantog o bukon!"
19 Pagkatapos nakità ko ang makahiyadlok nga sapat,
ang mga harì sa kalibutan kag ang inda mga sundalo nga
nagtipon-tipon agud girahon ang nakasakay sa kabayò nga
putì kag ang kaibahan niya nga mga sundalo.
20 Nadakop ang makahiyadlok nga sapat, patì da ang
bukon matuod nga propeta nga naghuman ning mga
makatitingaya sa atubangan ng sapat. Paagi sa iya mga
ginghuman, gingluko niya ang mga tawo nga may marka
ng sapat kag nagasamba sa iya rebulto. Sinda nga duha
hay gingpilak nga buhì sa kalapad-lapad nga dagat ng
nagadabadaba nga kalayo nga may asupre.
21 Kag ang iban nga nagkabilin hay gingpamatay ng na-
gasakay sa kabayò nga putì paagi sa espada nga nagaluwas
sa iya bàbà. Kag ang tanan nga pispis hay sinubhan sa
pagkaon ng inda mga unod.

20

Ang Isa ka Libo ka Tuig

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang isa ka anghel nga
nagababà halin sa langit, bitbit niya ang mabahoy nga
kadina kag lyabi ng pinakamadayom nga buhò.
2 Kag gingdakop niya ang dragon nga imaw ang sawa
nang una nga tyempo nga siya da ang Diyablo o Satanas
kag ginggapos siya sa suyod ng isa ka libo ka tuig.
3 Gingpilak siya ng anghel sa pinakamadayom nga buhò
kag gingkandaduhan kag gingsilyuhan ini. Gingpriso siya
agud indì na siya makapangluko sa mga nasyon hasta
nga matapos ang isa ka libo ka tuig. Pagkatapos adto,
kahinangyan buhian siya sa suyod ng matag-od lang nga
tyempo.
4 Pagkatapos may nakità ako nga mga trono. Kag ang
mga nagapungkò didto hay gingtaw-an ning otoridad sa
paghusga. Nakità ko da ang espiritu ng adtong mga tawo
nga gingpangpugutan tungod sa inda pagpamatuod parti
kay Hesus kag sa Hambay ng Dios. Sinda hay ang mga wayà
nagsamba sa makahiyadlok nga sapat o sa iya rebulto kag
wayà nagbaton ning marka ng sapat sa inda mga agtang
o mga kamot. Nabanhaw sinda agud magharì kaibahan ni
Kristo sa suyod ng isa ka libo ka tuig.
5 Imaw ini ang primero nga pagkabanhaw ng mga patay.
(Wayà pa mabanhaw ang iban pa nga mga patay hasta wayà
pa matapos ang isa ka libo ka tuig.)
6 Bulahan ang iya mga balaan nga tawo nga makaibahan
sa primero nga pagkabanhaw ng mga patay. Wayà na ning
gahom sa inda ang pangaduha nga kamatayon. Sinda hay
maging mga parì nga magaserbisyo sa Dios kag kay Kristo.
Magaharì sinda kaibahan ni Kristo sa suyod ng isa ka libo
ka tuig.

Ang Pagkaperdi ni Satanas

7 Pagkaligad ng isa ka libo ka tuig, buhian si Satanas sa
iya kulungan.
8 Magaluwas siya para lukuhon ang mga nasyon sa bilog
nga kalibutan nga kung tawagon hay Gog kag Magog. Pa-
gatipunon sinda ni Satanas para girahon ang mga nagatuo.
Ang inda kadamò hay pareho ng baybay sa dagat.
9 Magakadto sinda sa bilog nga kalibutan kag inda
palibutan ang kampo ng mga balaan nga tawo ng Dios kag
ang syudad nga iya ginapalanggà. Pero pauyanan sinda
ng Dios ning kalayo halin sa langit kag magakamatay sinda
tanan.
10 Kag ang diyablo nga nagluko sa inda hay ipilak sa
kalapad-lapad nga dagat ng nagadabadaba nga kalayo nga

may asupre nga gingpilakan da ng makahiyadlok nga
sapat kag ng bukon matuod nga propeta*. Sinda hay
parusahan kag pahugaan didto adlaw kag gab-i hasta sa
wayà katapusan.

Ang Katapusan nga Paghusga

11 Pagkatapos adto, may nakità ako nga mabahoy kag
maputì nga trono kag ang nagapungkò didto. Ang langit
kag ang dutà hay naduyà sa iya atubangan kag wayà na gid
makità.
12 Kag nakità ko ang mga namatay na, mga kilaya kag
bukon, nga nagatindog sa atubangan ng trono. Niyan
gingpangbuksan ang mga libro kag ang isa pa gid nga libro
nga imaw ang Libro ng Kabuhì. Kag ang mga patay hay
ginghusgahan sunò sa inda mga hinimuan nga nakasulat
sa mga libro.
13 Gingpaluwas ng dagat ang mga patay nga yadto sa iya.
Gingpaluwas da ng Kamatayon kag Hades ang mga patay
nga yadto sa inda. Kag ang tanan hay ginghusgahan sunò
sa inda mga hinimuan.
14 Pagkatapos ang Kamatayon kag Hades hay gingpilak sa
kalapad-lapad nga dagat ng nagadabadaba nga kalayo kag
imaw ini ang pangaduha nga kamatayon.
15 Ang bisan sin-o nga wayà nakasulat ang iya pangayan
sa Libro ng Kabuhì hay gingpilak da didto sa kalapad-lapad
nga dagat ng nagadabadaba nga kalayo.

21

Ang Bag-o nga Langit kag Bag-o nga Dutà

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang bag-o nga langit kag ang
bag-o nga dutà kay wayà na ang dati nga langit kag dutà,
wayà na da ang dagat.
2 Kag nakità ko ang balaan nga syudad, ang bag-o
nga Jerusalem, nga nagababà sa langit halin sa Dios nga
preparado pareho ng kyasayon nga babayi nga nagpagwapa
na para sugaton ang iya mapapangasawa.
3 Niyan nabatian ko ang makusog nga boses halin sa trono
nga nagahambay, “Tan-awa! Niyan ang ginaistaran ng Dios
hay yarà na sa mga tawo! Magatinir ang Dios sa inda. Sinda
hay maging mga tawo nga sakop niya kag ang Dios mismo
hay makaibahan ninda kag kilayahon ninda siya nga inda
Dios.
4 Pagapahiron ng Dios ang kada luhà sa inda mga
mata. Wayà na ning kamatayon kag wayà na ning kalisod,
pagtangis o kasakit kay ang dati nga mga butang hay
nagligad na.”

5 Kag ang nagapungkò sa trono naghambay, “Tan-awa!
Ginabag-o ko na niyan ang tanan nga mga butang.” Ham-
bay pa gid niya, “Isulat mo ang ginahambay ko kay ini hay
matuod kag masaligan.”
6 Naghambay pa gid siya sa akon, “Ang tanan nga butang
hay natapos na! Ako ang Alpha kag ang Omega,† nga ang
gusto hambayon, ang gingtunaan kag ang katapusan ng
tanan. Ang aber sin-o nga ginauhaw hay akon painumon
nga wayà ning bayad sa tuburan nga nagatao ning kabuhì
nga wayà katapusan.
7 Ang magadaog kontra sa malain, makabaton siya ning
panublion. Kag ako ang maging Dios niya kag siya naman
ang maging ungà ko.
8 Pero makahiyadlok ang pagadangatan ng mga tawo nga
nahadlok magsunod sa akon, indì magtuo, nagahuman ning
malaw-ay nga mga butang, nagapamatay, nagahuman ning
imoral, nagapangbarang, nagasamba sa dios-diosan kag
tanan nga nagapinusong. Ang lugar nga dapat sa inda hay
sa kalapad-lapad nga dagat ng nagadabadaba nga kalayo
nga may asupre nga imaw ang pangaduha nga kamatayon.”

Ang Bag-o nga Jerusalem

9 Ang isa sa pito ka anghel nga may pito ka hambawan nga
imaw ang pito nga katapusan nga mga peste hay nagpalapit
kag naghambay sa akon, “Kari diri, kay ipakità ko sa imo
ang kyasayon nga babayi, nga imaw ang mapapangasawa
ng Kordero.”
10 Pagkatapos naggahom sa akon ang Espiritu ng Dios kag
gingdaya ako sa ibabaw ng kabahoy-bahoy kag kataas-taas
nga bukid. Gingpakità niya sa akon ang Jerusalem, ang
balaan nga syudad nga nagababà sa langit halin sa Dios.
11 Kahayag-hayag gid ini tungod sa kahimayaan ng Dios.
Nagakintab ini pareho ng kamahay-mahay nga bato nga
jasper, matin-aw pareho ng kristal.
12 Napapalibutan ang syudad ning katibay-tibay kag
mataas nga pader kag may dose ka pwertahan. Ang kada
isa hay may bantay nga anghel. Kag nakasulat sa mga
pwertahan ang mga pangayan ng dose nga tribo ng Israel.
13 May tuyo nga pwertahan sa kada kilid: tuyo sa este,
tuyo sa norte, tuyo sa sur kag tuyo sa weste.
14 Ang pader ng syudad hay may pundasyon nga dose ka
bato kag nakasulat diri ang pangayan ng dose nga apostoles
ng Kordero.

---

† **21:6 21:6** 1:8, 22:13

15 Ang anghel nga nagahambay sa akon hay may daya
nga bulawan nga pangsukoy agud sukuyon ang syudad, ang
mga pwertahan kag ang pader.
16 Ang syudad hay kwadrado, pareho ang kahabà kag
kalapad. Gingsukoy ng anghel ang syudad kag ang kahabà
hay bali dose ka libo ka *istadia**, imaw da ang kalapad kag
ang kataas.
17 Gingsukoy da ng anghel ang pader kag ang kataas ini
hay bali 144 ka *pechus*†. (Ang pangsukoy nga ginggamit ng
anghel hay pareho da sa ginagamit ng tawo).
18 Ang pader hay himò sa bato nga jasper. Ang syudad hay
himò sa puro nga bulawan, matin-aw pareho ng kristal.
19 Nadikurasyunan ng tanan nga klasi ng kamahay-mahay
nga mga bato ang pundasyon ng pader. Ang primero jasper,
ang pangaduha sapiro, ang pangtuyo kalsedonia, ang pang-
upat esmeralda.
20 Ang panglima sardonix, ang pang-unom kornalina,
ang pangpito krisolito, ang pangwayo beril, ang pangsiyam
topaz, ang pangnapuyò krisopraso, ang pang-onse hasinto
kag ang pangdose ametista.
21 Ang dose ka pwertahan hay perlas, ang karsada ng
syudad hay himò sa puro nga bulawan, matin-aw pareho
ng kristal.
22 Wayà ako ning makità nga templo sa syudad kay ang
Ginoong Dios, ang makagagahom sa tanan kag ang Kordero,
imaw ang templo.
23 Ang syudad hay indì na kahinangyan ning adlaw o
bulan agud mahayagan ini, kay ang kahimayaan ng Dios
ang nagatao ning kahayag didto kag ang iwag hay imaw
ang Kordero.
24 Ang tanan nga tawo sa kalibutan hay magakabuhì paagi
sa kahayag ng syudad kag ang mga harì hay magadaya ng
inda mga manggad didto.
25 Ang mga pwertahan ng syudad hay wayà na ginasarahi
kay wayà na ning gab-i didto.
26 Pagaday-on ng mga tawo halin sa iba-iba nga lugar ang
inda mga manggad kag mamahayon nga mga butang sa iya.
27 Pero indì gid makasuyod didto ang aber ano nga
mahigkò nga butang sa panirò ng Dios. Indì makasuyod ang
mga nagahuman ning mga kalaw-ay-law-ay kag ang mga
nagabinakak. Ang makakasuyod lang didto hay ang mga
tawo nga ang inda mga pangayan hay nakasulat sa Libro
ng Kabuhì. Ini hay libro ng Kordero.

---

* **21:16 21:16** Isa ka *istadia* hay bali 185 ka metros. † **21:17 21:17** Isa ka *pechus* hay bali 45 centimetros.

22

1 Niyan, gingpakità naman sa akon ng anghel ang subà
nga nagatao ning kabuhì nga wayà katapusan. Ang tubì
hay matin-aw pareho ng kristal kag nagahalin ini sa trono
ng Dios kag ng Kordero,
2 kag nagailig sa tungà ng karsada ng syudad. Sa kada
luyo ng subà hay may kahoy nga nagatao ning kabuhì.
Nagabunga ini ning isa ka klasi kada bulan, dose ka klasi
sa isa ka tuig. Ang dahon ng ini nga kahoy hay buyong sa
sakit ng mga tawo.
3 Wayà na ning makikità sa syudad nga aber ano nga mga
gingsumpà ng Dios kay yadto didto ang trono ng Dios kag
ng Kordero kag ang iya mga ulipon hay magasamba sa iya.
4 Makikità ninda ang iya hitsura kag ang iya pangayan
hay isulat sa inda mga agtang.
5 Wayà na ning gab-i didto nganì indì na sinda magkahi-
nangyan pa ning iwag o ng hayag ng adlaw. Kay ang
Ginoong Dios imaw ang magaiwag sa inda. Kag sinda hay
magaharì hasta sa wayà katapusan.

Ang Pagbalik ni Hesus

6 Pagkatapos naghambay ang anghel sa akon, “Ini nga
mga hambay hay matuod kag masaligan. Ang Ginoong Dios
nga nagtao ng iya Espiritu sa mga propeta, ang nagsugò sa
iya anghel agud ipasayod sa iya mga miyugserbisyo kung
ano ang mga butang nga madalì na lang matabò.”
7 “Pamatì kamo!” hambay ni Hesus. “Madalì na ako
magbalik! Bulahan ang nagatuman sa mga mensahe nga
gingpropesiya sa ini nga libro!”
8 Ako si Juan, ang nakabatì kag nakakità ng ini nga mga
butang. Nang akon ini mabatian kag makità, naghapà ako
agud sambahon ang anghel nga nagpakità sa akon ini nga
mga butang.
9 Pero naghambay siya, “Ayaw inà paghumana! Ako hay
miyugserbisyo da ng Dios pareho mo, ng imo mga kauturan
nga propeta kag ng tanan nga nagatuman ng mga hambay
sa ini nga libro. Ang Dios lang gid ang dapat mo nga
sambahon!”
10 Kag ginghambay pa niya sa akon, “Ayaw pagtagua ang
mga propesiya nga yari diri sa ini nga libro kay madalì na
lang gid ini tanan matuman.
11 Ang mga tawo nga malain hay magapakalain pa gid kag
ang nagahuman ning mahigkò hay magapakahigkò pa gid.
Pero ang matarong hay magapakamatarong pa gid kag ang
balaan hay magapakabalaan pa gid.

12 “Pamatì kamo!” hambay ni Hesus. “Madalì na ako
magbalik! Daya ko ang akon premyo para sa kada isa sunò
sa mga hinimuan niya!
13 Ako ang Alpha kag Omega,† nga ang gusto hambayon,
ang Primero kag ang Katapusan, ang gingtunaan kag ang
katapusan ng tanan.”
14 Bulahan ang nagalimpyo ng inda mga barò† kay
tutugutan sinda nga makasuyod sa syudad kag makakaon
ning bunga ng kahoy nga nagatao ning kabuhì.
15 Pero mabibilin sa luwas ng syudad ang mga na-
gahuman ning malain*, nagapangbarang, nagahuman ning
imoral, nagapamatay, nagasamba sa mga dios-diosan kag
nagakabuhì sa pagbinakak.
16 “Ako si Hesus ang nagsugò sa akon anghel agud
ipasayod sa indo ini nga mga butang nga para sa mga
nagatuo sa iba-iba nga mga lugar. Ako ang ginghalinan kag
inapo ni Haring David kag ako da ang mahayag nga bituon
sa kaagahon.”
17 Nagapangagda ang Espiritu Santo kag ang babayi
nga kyasayon, “Kari na kamo!” Kag ang aber sin-o nga
nakakabatì ini hay maghambay da, “Kari na kamo!”
Magpalapit ang aber sin-o nga ginauhaw, magbuoy ang
aber sin-o nga gusto ng tubì nga nagatao ning kabuhì nga
wayà katapusan. Ini hay wayà ning bayad.

Ang Katapusan nga Hambay ni Juan

18 Ako mismo hay nagapaandam gid sa aber sin-o nga
nakakapamatì sa gingpahayag ng Dios sa ini nga libro. Ang
bisan sin-o nga magdugang sa mga gingpahayag sa ini nga
libro hay idugang da ng Dios sa iya ang mga peste nga
nakasulat diri.
19 Kag ang bisan sin-o nga mag-iban ng aber ano sa
gingpahayag sa ini nga libro hay buy-on da ng Dios ang iya
parte sa bunga ng kahoy nga nagatao ning kabuhì. Kag indì
da siya pasudlon sa balaan nga syudad nga nakasulat sa ini
nga libro.
20 Si Hesus mismo ang nagapamatuod sa tanan nga
nakasulat diri. Hambay niya, “Matuod gid, malapit na
ako magbalik!” Hambay ko, “Kabay pa! Kari na, Ginoong
Hesus!”
21 Kabay pa nga ang grasya ni Hesus nga aton Ginoo hay
mabaton nindo tanan. Kabay pa!

---

† **22:13 22:13** 1:8, 21:6 † **22:14 22:14** 7:14 * **22:15 22:15** Sa literal: mga ayam. Basaha sa Filipos 3:2.